Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, четвер 4. липня 1929 Ч. 47 (250)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Відкриття могил наших князів

Директор Археольоґічного Музея у Варшаві проф. Якимович, відкрив, як доносить польська преса, коло 200 старих курганів у Перепониґні на Волині. Між ними мають бути також могили наших князів. Проф. Якимович приїхав до Варшави, щоби зорґанізувати велику археольоґічну виправу на Волинь, котра займеться розкопуванням перепонинських курганів.

В справі нового календаря

З Атен прибув у Софію архимандрит Серафим і передав синодови болґарської церкви предложення взяти участь у „вселенськім“ соборі православних. Головним предметом ухвал того собора має бути приняття Ґреґоріянського календаря. За новим календарем заявилися вже патріярхи Царгорода, Кипру, Ромунії й Александрії. Болґарська церква не противиться в засаді приняттю нового календаря, тільки підчеркує, що в такім важнім ділі повинна взяти участь і найбільша з православних церков — російська.

Міністер Чехович і Державний Трибунал

Серед великого напруження по нараді, котра тревала 11 годин, Державний Трибунал не видав вироку в справі б. міністра скарбу Чеховича, тільки ухвалив завісити поступовання до часу, коли сойм вискаже свою опінію, чи надзвичайні видатки зроблені Чеховичем були доцільні чи ні.

Розумне становище жінок

Великий міжнародний конґрес жінок у Берліні займався справою обмеження числа дітей. Референтка тої справи міс Елен Ратбон стала на становищі, що обмежування числа дітей противне розвиткови народів і держав та що законодавство повинно всякими способами брати в опіку ті родини, котрі мають більше дітей, а саме в той спосіб, щоб улекшувати їм податкові тягарі й давати лучші умови праці. Конґрес жінок приняв виводи референтки прихильно й осудив обмежування числа дітей. (У нас ведеться тепер якраз противна аґітація).

Відкинули закон про охорону Республики

В берлінськім парляменті відкинено предложення про продовження закона для охорони республики 166 голосами проти 263. Для продовження треба було не звичайної, а кваліфікованої більшости. Опісля посли ріжних партій обкидали себе такими лайками, що треба було перервати засідання.

Маріявіти поширюють аґітацію

Їх порозуміння з т. зв. „Старою Церквою“ православних.

До Вильни прибуло багато членів польської секти Маріявітів зі своїм „епископом“ Прухневским. Сх. Аґенція доносить, що вони відбули нараду з представниками т. зв. „Старої Церкви“ православних в особах сен. Богдановича, батюшки Левицького і псалмопівця Пешки. Рівночасно приїхав з Ковна маріявітський діяч Тулаха. Як відомо, т. зв. „Стара церква“ у Вильні не визнала варшавської православної автокефалії й підчиняється правосл. архиепископови Елевтерієви, котрого свого часу польська влада усунула з Вильни. Він виїхав на Литву й тепер резидує в Ковні.

Пірати на Білім Морі

Німецька преса доносить, що від довшого часу пропадають торговельні кораблі на Білім Морі, коло Соловецьких Островів і коло Нової Землі. Недавно фінський корабель бачив там останки німецького корабля „Шарнгорст“, що пропав без вісти. Уперті поголоски твердять, що на Білім Морі оперують пірати. Одна большевицька патрольна лодка підтверджує се й подає навіть вісти про орґанізацію піратів. Мають вони походити з якогось некультурного племени.

Ліквідація воєнних проблємів

Французька преса доносить, що Штреземан, Мекдоналд і Бріян відбудуть у Парижі спільну нараду в справі ліквідації проблемів, котрі лишила велика війна. В тій нараді возьме участь і бельґійський премієр Джаспер. Опісля представники репараційної комісії відбудуть нараду в Баден-Бадені.

Франція й Німеччина на шляху зближення.

Бріян приняв представників мадритської преси й заявив їм, що ненависть, яка повстала між Францією й Німеччиною ізза війни, помалу затерлася й сегодня її так якби вже не було. Він сподіється, що правительство В. Британії робитиме заграничну політику, яку нашкіцував Мек Доналд.

Не будете мати ні хвильки спокою, коли виїдете на вакації а не обезпечете свого мешкання від крадіжи з вломом

в Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.,

За обезпечення домашнього урядження на зл. 1000, пересічна річна премія враз з додатками виносить зл. 4·—. 467 7-8

Большевизм як реліґія

Надзор Везорґ (псевдонім), московський кореспондент катол. тижневика „Das Neue Reich“, оповістив у тім орґані статтю під заголовком „Совітський комунізм як реліґія“. Та стаття особливо важна одним висновком, який треба з неї зробити, а саме: що большевизм до самого свого кінця не перестане переслідувати всіх вір і реліґій, а то з тої простої причини, що він сам уважає себе вірою й реліґією атеїзму. Зміст виводів автора такий:

Вже нераз висказували думку, що большевизм се реліґія. Одначе висказували се напів шуткою, жартом, покликаючись на такі зовнішні прояви, як почитання забальсамованого тіла Леніна і т. п. Та з бігом часу зауважено ряд фактів, які понад усякий сумнів доказують, що річ не в зовнішних проявах. Провідники большевизму в Росії вже пізнали, що самим переченням істнування Бога та винищенням віри в народі не вдіють нічого: длятого на місце валеної ними реліґії хочуть поставити нову — войовничу „реліґію атеїзму“. Се стало життєвою конечністю самого істнування большевизму. Тільки отвертий, фанатичний і дуже активний атеїзм, тільки нова, „червона реліґія“, то є безбожність як віра, може їм помогти в дальшій руїні. Вони вже зрозуміли, що большевизм вдержався так довго лише тому, що маси народа в Росії були реліґійні: якраз тому сподівалися вони від большевизму нового чуда, то є обновлення життя від самих основ. Отся віра рос. народа в можливість чуда становить всю таємницю побіди і трівкости большевизму в Росії та заразом пояснює, чому большевизм ніде поза б. Росією не міг вкорінитися: скрізь поза межами Росії народні маси більше скептично відносяться до віри в можливість такого чуда, яке обіцяють проводирі большевизму.

Хоч большевизм дуже ріжниться від марксизму, то він з відломків теорії марксизму уложив для простих людей свого рода „символ віри“. Угольним каменем того большевицького „символа віри“ являється віра в остаточну „побіду пролєтаріяту“, котру большевики безнастанно втовкають в голови людей. Всі їх економічні й політичні твердження достосовані до тої віри, а не навпаки. Другий спосіб, яким вони впливають на маси, се підхлібство тим масам; вони представляють тим масам страшні трудности в переведенню комунізму і притім схлібляють їм, кажучи, що вони можуть доконати того чуда, а саме довести низько стоячу Росію до степеня розвитку найвисше промислових країн. На те — кажуть — треба великих жертв „на вівтарі комунізму“. Такі чисто реліґійні поняття як „жертва“, „вівтар“, „мученики революції“ й т. п. дуже часто черґуються в пропаґанді большевиків з поняттями військовими як: „Хлібний фронт“, „Штурм на небеса“, „Зброя ленінізму“ і т. п. Все те признаки витворювання нової, своєрідної, „мілітарної реліґії комунізму“. Зразу провідники большевизму вживали тих понять несвідомо, тепер роблять се вже з вирахування.

Новий большевицький закон про реліґійні громади на території совітів дуже пригадує подібний закон цісаря Юліяна Відступника з 4. століття, котрий вирікся Христової віри й вернув до

поганьства. Той свояк Константина Великого законом забороняв християнам займатися реліґійною добродійністю, публичним доглядом хорих і т. д., зовсім як тепер зробили се большевики.

Поучаюча також боротьба большевиків зі святкуванням неділі. Вони готові замість неділі дозволити святкувати навіть два дні в тижні, аби тільки „скасувати неділю“. Та може найбільше поучаюче їх становище до европейської науки, яке в квітні с. р. заняла конференція совітських „учених“. Як відомо, т. зв. европейська наука була протягом усего 19. століття перенята матеріялізмом і тому сама собою ширила весь час скептицизм у реліґійних справах. Значить, можна було очікувати, що конференція комуністичних „учених“ визнає ту „европейську науку“ природним союзником большевизму, бож він опертий на матеріялізмі й на безвірстві. Тимчасом ні! Большевизм доглянув у тій науці замало послідовности в руйнуванню і нахил до признавання надприродности, котрий захоплює навіть поодиноких большевицьких учених. Отже відкинув і ту „европейську науку“, кажучи, що навіть коли якась наука основана на матеріялізмі, а не признає активного атеїзму, то вона не є „ніяка наука“. Наука після їх думки може бути тільки „клясова“ й атеїстична. Комуністична наукова преса зачала нападати на світової слави рос. фізіольоґа І. П. Павлова за те, що він у своїх працях про рефлєкси звірячих і людських орґанізмів „не хоче“ витягнути атеїстичних консеквенцій. Хто питання про істнування чогось надприродного у проявах життя залишує отвертим, той являється ворогом радянського комунізму, — а саме так робить учений Павлов.

Всі ті факти доказують, що ленінізм се нова, доґматична віра в атеїзм.

До тих інтересних фактів слід додати ще дещо, а саме те, що большевицька влада осудила також ідеольоґію масонів і розпочала боротьбу з ними, хоч масони майже все і скрізь сприяли революції та ворожо виступають проти катол. Церкви (члени масонських орґанізацій екскомуніковані Апост. Столицею). Чому большевики розпочали боротьбу з масонерією? З тих самих причин, з яких осудили навіть матеріялістичну „европейську науку“: масонерія для них ще замало консеквентна в її боротьбі з Церквою й не хоче піддатися всім доґмам, які декретують проводирі большевизму просто поліційними способами... Московський большевизм виключає й поборює всякий інший світогляд, в чім небудь незгідний з тим, який він указом декретує. До поборюваних большевизмом світоглядів належить в першій мірі католицький світогляд. В цілі його поборювання большевицькі аґенти працюють також в небольшевицьких орґанах (що особливо виразно замітне в українській пресі).

——o——

Член Академії Наук про СССР.

До Берліна приїхав відомий член рос. Академії Наук С. Ф. Ольденбурґ. Тамошна преса доносить, що він дивиться на будучність СССР. безнадійно. Рівночасно з ним приїхав до Берліна визначний член чрезвичайки Бородін (той сам, що в Китаю робив революцію). Той знов каже, що дивиться на ситуацію бадьоро. Воно й зрозуміле: бо навіть найпокірніщий член Академії Наук не може там рахувати на особисте безпеченство, коли чекіст все потрібний совітській „владі“.

„Не розумію, як може витримати життя людина, яка думає над собою, а про Бога нічого не хоче знати або не знає“. (З листа Бісмарка до його жінки, 1851).

Чільна партія у власнім зеркалі

V.

1. УНДО й иньші українські політичні партії.

Коли свою матірну орґанізацію потрактувалося з висока, то чогож сподіватися по становищі до иньших, вже конкуренційних партій? В очах провідників УНДО всі вони не тільки не вмилися до нього, а ще й є очевидними національними шкідниками: вони критикують його! Як уже раніше зазначено, провидінний характер УНДО доказується менше вказівками на власні цінности і здобутки, а більше неприхильною характеристикою противників. Такій тактиці присвячений мало не весь просторий реферат ред. Мудрого. Наперед автор характеризує всіх „противників“ УНДО не перебираючи у словах і не відокремлюючи нікого (в уступі п. з. „Національне середовище партії“), потім спинюється на „націоналістах“ (Донцов і „Провід Націоналістів“), далі переходить до „Української Христіянської Орґанізації“ (ст. 72—74), до партії „без виразного обличчя“, якою має бути „Українська Партія Праці“; слідують „українські клясові партії“, а саме радикальна (УСРП) і соціяльно-демократична (УСДП), дальше „інтернаціоналісти“ (КП ЗУ і Сель-Роби) і „галицькі москвофіли“, вкінці наддніпрянські комуністи (КПбУ).

Як бачимо, доволі безсистемна ревія всяких ідеольоґічних напрямів, орґанізацій і партій з ріжних територій (про Наддніпрянщину дуже богато, а про Волинь майже нічого!), що з сих або тих причин не подобаються „фактичному геґемонови українського національного життя під Польщею“, себто УНДО. Входити в подробиці сих ніби-оборонних випадів на всі боки не можу й не хочу. Виїмок зроблю тільки тій частині, що займається нашою „Українською Христіянською Орґанізацією“, щодо всіх иньших обмежуся до кількох загальних уваг.

Наперед дивно, що УНДО, маючи себе за найкращий вицвіт української національно-політичної думки й орґанізації, за найбільшу партію на всіх українських землях, за геґемона-диктатора українського національного життя під Польщею і т. ин., виступає одночасно в ролі переслідуваної невинности, на яку напосілися не лише зверхні національні вороги, а й безліч противників внутрі самого українського громадянства. Дальше дивно, що ся ідеальна партія не має на свою оборону кращої зброї, як загальникове відсуджування від віри і чести тих своїх противників (деякі зразки подав я на самім вступі, більше подам зараз низше) — все те метода, що зраджує радше якусь манію переслідування, а не почування дійсної вищости і сили. Вкінці грубо помиляються панове з УНДО вповиняючи, що його „понадклясовість“, себто гуртування в собі ріжних елєментів з суперечними інтересами і світоглядами, ставить його понад усіми „вузькими“ орґанізаціями і партіями. По правді, воно навпаки: все, що в українськім громадянстві дійшло до ясної політичної, соціяльної або світоглядової свідомости, гуртується поза УНДО; все мало вироблене, туманне, хитке, потопає в УНДО, а що таких саме елєментів в нашім громадянстві величезна більшість, отже й се дає сій партії нумеричну, а далеко ще не моральну перевагу над иньшими ґрупами. Та чи так буде довго?

2. УНДО й „Українська Христіянська Орґанізація“.

До внутрішних „Турків“, що не дають спокійно спати „геґемонам українського національного життя під Польщею“, брошура зараховує ласкаво й „Українську Христіянську Орґанізацію“.

Пан ред. Мудрий ставить сю, для поширення християнсько-католицького світогляду призначену понадклясову і понадпартійну орґанізацію на одній дошці з радикалами, комуністами, православними москвофілами і т. п. І до У.Х.О. відносить сей добродій знану вже нам з цитатів загальну „характеристику“ критиків УНДО, що, мовляв, вони не розпоряджають ніякою національною програмою, не думають політичними катеґоріями, здатні виключно до неґативної і деструктивної роботи і т. ин., притім він не спиняється навіть перед закидом, що й ся орґанізація у „своїй анархо-деструктивній вдачі йде на руку ворогам нашої нації“ (ст. 64, 98). А в окремім, вже самій У.Х.О. присвяченім уступі мотивує він сей безцеремонний осуд ось як:

„Діло в тім, що та орґанізація до політики нашої партії ставиться не тільки критично, але й неґативно“ (ст. 72) та що в будуччині „коли вона оформиться в партію, прийдеться звести з нею поважну боротьбу“, з якої очевидно УНДО має вийти побідно (ст. 74). Значить, ті панове стараються випередити випадки і боячися, щоби з У.Х.О. дійсно не виросла політична партія, радіб убити сю будучу конкурентку, т. ск. ще в лоні матери...

Щоб належно оцінити сю задушевну мрію провідників УНДО, треба мати на увазі, що „Українська Христіянська Орґанізація“ ніколи не була жадною політичною партією й на будуче не думає в неї перетворюватися; що вона весь час свойого істнування ні разу не займала жадного становища супроти УНДО і його політики, навіть тоді ні, коли сама була ним провокована (про се низше). Дійсна причина незадоволення Ундо має очевидно дещо иньшу причину, а саме політичні статті в „Новій Зорі“, яка бувши призначена для укр. інтеліґенції з христ.-католицьким світоглядом, не може бути байдужа й до основних питань нашої національної політики та яка, як від жадної партії незалежний орґан, не лише не обовязана просити політичних вказівок у Центрального Комітету УНДО, а й має обовязок у вислові своїх поглядів руководитися виключно загально-національними мотивами. Що тут і там політичні думки висловлені в „Новій Зорі“ не згідні з тими, що їх УНДО вважає своїми і єдино обовязковими для всіх Українців, то з сього ще цілком не випливає, щоб його становище в окремих питаннях було розумне й корисне, а наше глупе і шкідливе. Може бути й навпаки. Зразки сеї можливости побачимо зараз дальше.

С. Томашівський.

——o——

Цікаве рішення Апост. Столиці

Цікавий і рідкий в теперішних часах спір між двома професорами теольоґії варшавського університету рішила недавно Св. Конґреґація Університетів. Именно перед кількома роками викладав на варшавськім університеті про християнську фільософію о. Кобилецький. Одначе ці виклади на думку иньшого професора християнської фільософії о. Кшесінського були занадто овіяні позитивізмом і незгідні з основами християнської ідеольоґії. Тому вважав він обовязком своєї совісти, виступити в своїх викладах проти о. Кобилецького ізза чого вивязався спір, котрий тревав кілька літ. Иньші професори теольоґії у Варшаві стали по стороні зачепленого о. Кобилецького, наслідком чого о. Кшесінський мусів залишити катедру. Своє становище боронив він дальше в окремій книжці п. з. „Позитивізм і модернізм, а польське духовенство“. Справа ця стала так голосна, що нею занялася компетентна в тих справах Св. Конґреґація Університетів у Римі. По розгляненню рішила його в користь о. Кшесінського, наслідком чого о. Кобилецький мусів залишити катедру. На тім примірі бачимо, як католицька Церква дбає про чистоту і єдність католицького світогляду і науки.

Меблі тапіцеровані сальонові й клюбові **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 7—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

Ліві гості в Польщі

Приїзд видних представників II. Інтернаціоналу до Польщі в характері гостей ППС викликав ще острішу ненависть в таборі польських соціялістів, ніж була досі. Зачалося з того, що „Пшедсьвіт", орґан соц. фракції, котра відкололася від ППС і є під проводом міністра Морачевського, оповістив такий запит: Чи прийме на себе II. Інтернаціонал обовязок, захищати незмінність границь польської республики, котрі знаходяться під загрозою? І додав, що одна з сусідних держав веде офіціяльно боротьбу в ціли нового розбору Польщі. На те тов. Лебе, предсідатель німецького парляменту, відповів у „Роботніку" так: „Питання, завдане мені урядовими соціялістами, не свідчить про їх велику інтеліґенцію. Воно звучить: чи Лебе стоїть за незалежністю Польщі? Вже Маркс і тодішні німецькі соціялісти боролися за незалежність Польщі. Коли і я обстоюю нині за згодою, миром і приязню з Польщею, то очевидно хочу, щоб ваша держава була незалежна". Річ ясна, що німецький соціяліст викрутився від відповіди: його не питали, чи він обстоює незалежність Польщі, тільки чи обстоює її з а х і д н і границі. Се й підніс „Пшедсвіт" у дуже різкій статті, закидаючи йому брак елементарного виховання та написав дослівно так: „Форма і зміст його відповіди достойна пруського капраля в окупованім краю". Та стаття „Пшедсвіту" має титул: „Президент Лебе", то значить, що вона звертається проти нього не тільки як проти соціяліста, але і як проти президента німецького парляменту. Також жидівський соціялістичний „Бунд" не взяв участи у приниманню гостей II. Інтернаціоналу, а то з тої причини, що провідник бельґійських соціялістів Вандервельд заповів був свій виклад у Варшаві про сіонізм...

Чи Ви вже зложили зеленосвяточний даток на Українських Інвалідів та охорону стрілецьких могил? Жертви слати на адресу: Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові, вул. Руська 3, II.

*

Всі установи, які тільки можна собі подумати, спочивають на якійсь релігійній ідеї, або є тільки проминаючі. Вони сильні й тревалі лише в міру того, як пройняті Божим Духом. (Й. де Местр).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Президент Мехіка Ґіль веде далі переговори з катол. архиепископом Руїз й Фльорес у справі закінчення боротьби держави проти Церкви. Посередничить в тім амер. посол Морров, з котрим архиепископ прибув до Мехіка.

Католицька біблійна акція у Франції. — Під проводом кард. Дюбоа відбувся VI. Конґрес катол. Біблійного Товариства у Франції. Учасники нараджувалися над способами, щоб міліонам шкільної дітвори, якій держава не дозволяє науки релігії, дати змогу познайомитися зі Св. Письмом. Признано й ухвалено, що найліпшим способом буде поширювати між дітьми налюнки біблійних сцен з відповідними текстами. Крім сього Товариство се, основане ще в 1887 р., а в 1916 піднесене Св. Вітцем Венедиктом XV. до гідности архибрацтва, видає дуже дешеві людові видання Біблії. Інші католицькі установи й видавництва піддержують матеріяльно сі видавництва.

Католицький світовий день преси. Еспанський кардинал-примас оповістив день 29. VI., себто свято свв. апост. Петра й Павла днем преси. В усіх церквах Еспанії мається в сей день виголошувати проповіди про завдання катол. преси і влаштовувати збірки й публичні пресові зібрання. Кардинал обосновує своє оповіщення тим, що злій пресі, котра нищить релігію, мораль, авторитет і християнську родину, можна з успіхом протиставити тільки добру катол. пресу. Монс. Діяз видав на 8 мовах зазив до католиків цілого світа, щоб і вони взяли участь в обході дня католицької преси. Визначну орґанізаційну акцію в тому напрямі веде еспанська інституція „Ора ет Лябора" в Толедо. Вона основана в 1905 р. В рр. 1916—1928 зібрала біля 2,000.000 пезетів на ціли католицької преси. В цілім світі йде приспішена акція в справі катол. преси.

Релігійність серед молоді в большевії. Туга за чимсь ідеальнішим і вищим ніж щоденна життєва боротьба в матеріялістичнім совітськім світі, огортає в большевії щораз то ширші круги, передовсім молодь. Останніми часами повстали там численні орґанізації мужеської молоді т. зв. „Христомоли", що в основу своєї праці кладуть вічні заради Христової науки. Серед жіночої молоді поширюються т. зв. „кружки сестер", які ведуть не тільки релігійно-етичну акцію, але творять також курси крою й шиття. Ті орґанізації розвивають оживлену діяльність хоч важко усталити їх чисельність, бо вони скриваються перед владою комісарів. Але що ті орґанізації сильні, свідчать алярми совітської преси. І так напр. большевицька ґазета „Звєзда" пише отверто: „Назагал ті релігійні орґанізації винаходять мимо великих трудношів, щораз ліпші форми акції й більше та ліпше працюють ніж совітські суспільні орґанізації".

Турки переслідують християн у своїй новій державі, в котрій править Кемаль-Паша. Ливанська християнська преса подає цілу низку фактів, що кидають характеристичне світло на вороже відношення Турків до науки Христа. Якісь невідомі злочинці вкинули недавно бомбу до вірменської церкви в Мезрег, відтак власти перевели ревізію в церкві і відкопали збрую й амуніцію, котрі, як згодом виявилось, були нарочно недавно підложені. В тій самій місцевости експльодувала по якімсь часі бомба в сирійській церкві. Се все вказує на свідомий терор проти християн, яких Турки хочуть прогнати зі своїх територій.

В процесії Божого Тіла в Барцельоні взяв участь еспанський король Альфонс XIII. зі сином, престолонаслідником Дон Жемом. Підчас благословлення оба клячали. Італійська фльота, що складала офіціяльну візиту в Барцельоні, виделеґувала на процесію відділ з 200 моряків.

X. Католицький Зїзд в Польщі відбудеться 8. IX. ц. р. в Познані під протекторатом кардинала примаса Гльонда. Програма сього зїзду ще не оголошена.

Моральна людина формується ледви чи вже не тоді, коли має десять років. В кождім разі зле буде, як не стане нею ще на колінах своєї мами. Ніщо не може заступити сего виховання. (Й. де Местр).

*

„Якби так „Магна Карта" була подерта на шматки на Трафальґар-Сквері і якби король казав живцем спалити всіх членів парляменту, — то й тоді в Анґлії не булоб революції". (З афоризмів Бернарда Шова).

ЗУБИ

(Гумореска з радянського життя.)

Не добре ведеться сього року Юричеви з зубами. Стали йому зуби випадати. Розуміється, літа йдуть. Орґанізм, як то кажуть, руйнується. Кість — певно наслідком нетривалости передвоєнного матеріялу — порохнявіє. Словом, льокаторови нашого дому, Іванови Юричеви Ковбасієви, стали сього року зуби крушитися та випадати. Один зуб, що скривати, вибили йому підчас розмови. А інші самостійно повипадали. Не беручи під увагу, як то кажуть, історичних подій. Їсть собі людина, приміром, або розмовляє про заробкову плату, а зуби сипляться, що аж гей! Шість зубів утратив за короткий час.

Одначе Юрич ні трохи не лякався того. Не боявся, що останеться без зубів. Таж він, само-собою, обезпечений. Таж йому мусять вставити зуби на своє місце.

Жив собі сими думками на божому світі. І говорив:

— Щодо зубів, каже, ніколи не журюся. Можна мені їх повибивати. По іншій якійсь части або по носі не позволю вдарити себе, а зуби, — то справа тиха, спокійна. Ми, обезпечені, ні трохи сим не журимось.

І як Іван Юрич утратив, уважаєте, шість зубів, постановив відновити їх собі основно. Узяв із собою документи тай пішов, здається до кліники.

А там йому кажуть:

— Дуже радо. Можна вставити. Але ми маємо, чуєте, таке правило, що мусить бракувати вісім зубів. Коли не достає більше — ваша користь, наша втрата. Дрібними направками клініка не займається.

Юрич на се:

— Мені бракує шість.

— Ну, коли так, то, кажуть, не можемо, товаришу.

Розсердився, бачите, Юрич.

— Дручком, каже, чи що, маю собі останки зубів повибивати?

— Вибивати їх, кажуть, не треба. Навіщо псувати природу? Підіждіть трохи, може самі, на ваше щастя повипадають.

Зломаний на душі поплентався Юрич до дому.

— Такий, думав собі, мав я спокій з зубами, аж тут якісь, бачите, несподіванки.

Жде Юрич, коли вже повипадають йому ті зайві неприписані зуби. Випав небаром один. А в другому став Юрич довбати, вертіти, підважувати його пильником, аж вкінці зрушив його з засидженого місця.

Побіг Юрич до кліники.

— Ну, ну, кажуть, тепер, бачите, можна. А як там у вас, чи бракує вам вісім зубів по черзі? Чи як? Бо се таке, бачите, у нас право: треба, щоби зубів бракувало одного за одним. А коли не по черзі, лише в ріжних місцях, то не наша справа, бо такий горожанин може ще жувати.

Юрич каже:

— Ні, не по черзі.

— Ну, кажуть, не можемо.

Нічого вже Юрич не відповів, заскреготав лише останками зубів і вийшов із кліники.

— А то, думає, несподіванки. Такий певний був я, а тепер чорти все взяли.

Жиє собі тепер Юрич тихесенько, кормиться плинами, а останки зубів чистить щіточкою тричі на день. Щодо сього клінічний припис вийшов на добре.

Михайло Зощенко.

—o—

ДОПИСИ

З ПЕРЕМИШЛЯ. *(Святочні обходи).* Дня 13. ц. м. відбувся тут заходом Марійського Товариства Пань і Т-ва Апостольства Молитви“ святочний концерт в честь Найсв. Серця Христового. Програма була скромна: вступне слово, деклямація, хорові співи дітвори вселюдних шкіл, учнів держ. ґімназії і місцевого „Бояна“, терцет пп. Волянської, Волянського й о. Демянчика (зискав слушно найрясніші оплески), сольоспів п. Волянської і виступ початкуючої орхестри ґімназистів. Сцена відповідно пристроєна, по середині статуя Спасителя серед квітів гарно прибрана й ілюмінована. Хоч се сезон ріжних „свят“ (матері, весни, пісні і и.) і концертів, саля „Народного Дому“ була переповнена. Заслуга в тім одиниць доброї волі, не бажаючих розголосу, але все радих до благородної праці для Божої слави. — Знова в неділю 9. ц. м. обходив Перемишль 60-ліття „Просвіти“. Після Богослуження зорґанізовано біля церкви величавий похід, який двигався імпозантно вулицями міста в супроводі музики на військовий стадіон. Соколи й Луги, хлопці й дівчата з дооколичних сіл в одностроях були прикрасою походу, придаючи йому своєрідну милу закраску. Їх карність і справність у руханкових виступах на стадіоні неменше як і в самім поході вправляла в подив кождого глядача. Поописувалось наше село перед нашим містом, даючи останньому лекцію естетики й дисципліни. Побіч милого сномину був ще й реальніщий успіх: загальне підбадьорення та заохота до праці в одних, до видержання у других.

Подаючи отсю коротеньку нотатку, не можу поминути мовчанкою деяких неточностей, що їх поповнив дописувач „Діла“ ч. 133, реферуючи згаданий просвітянський обхід. На ціле торжество глядить він виключно як на „маніфестацію“ й у своїм маніфестаційнім запалі плутається навіть у рахубі часу, визначуючи початок формування походу на год. 12 в полудне, а час приходу на стадіон на годину — десяту... Інакше стоїть справа з двома реченнями під кінець допису: про недодержання обітниці епископом що до відправи Арх. Служби Божої та неучасти у маніфестації професорів і священиків (о тих других йому властиво ходить). Правда виглядає так: Делеґати філії „Просвіти“ просили Преосв. Йосафата о читану Службу Божу на неділю. Нараз перед святом зявляються афіші, заповідаючі Архієрейську співану, о чім не згадували делеґати ні епископови ні парохії ані не просили жадного з ОО. Крилошан. Можливо, що просячі не знали ріжниці, яка заходить між торжественною Сл. Б. Архієрейською, а звичайною, читаною. На всякий случай вина не там, де її бачить дописувач „Діла“. Що до участи українських священиків Перемищини, то не зважаючи на обставину, що се була неділя, полуднева пора і час церковних відправ, був їх там більший відсоток ніж інтеліґентів кождої дикастерії. Були навіть отці з провінції. Шкода, що дописувач не старався їх доглянути. Кому нині така замітка в Перемишлі потрібна, не тяжко догадатися. — *П.*

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬЩА. В заїлій боротьбі між поодинокими польськими партіями виволікають їх орґани цікаві річи на денне світло. І так „Ґазета Варшавска“ пише, що останні вибори коштували бе-бістів 40 міліонів зол., а саме 8 міл. „зі знаних фондів“, решта се участь в монополях і складки ріжних інституцій. ББ одержав 2.400 тисяч або 21 проц. голосів, значить один голос коштував 17 зол. або 7 разів більше ніж голос анґлійського ліберала.

НІМЕЧЧИНА. (Як ухвалили другу рату на панцирник). Німецький парлямент ухвалив виплатити другу рату на воєнний панцирний корабель 240 голосами проти 172. Загальну увагу звернуло те, що всі соціялдемократичні члени правительства голосували за виплатою, а всі соц. дем. посли проти. Так демаґоґічно поділилися ролями... — В 10-ліття версайського мира зарядили протестанти жалібні дзвонення по всіх своїх церквах в Берліні й цілій Бранденбурґській мархії. Католики підчеркують, що якби свого часу протестанти не ослабили були свого народу й держави, то сьогодня не треба булоб жалібного дзвонення.

БОЛЬШЕВІЯ. З Москви доносять, що комісар закордонних справ Чічерін уступає, а на його місце приходить комісар загр. торговлі Микоян.

НОВИНКИ

Процес укр. студентів за листопадові події у Львові покінчився увільненням всіх обжалованих.

Сніги впали в Італії у пров. Кадоре як також у словінських Альпах. В околиці Белюно впав сильний град, що зробив великі шкоди в садах і на полях.

Вийшли спомини найздібнішого французького розвідчика з часів великої війни, Raoul'a Deboissigne. Він опановував німецьку мову так, як свою рідну та знав усі нім. військові приписи й таємні шифри докладно. Найбільше діло, якого доконав з нараженням життя, було таке: В німецькім однострою й на німецькім моторі переїхав фронт. Анґлійський ґранат зранив його притім і розбив йому мотор. Німецькі санітети забрали його до шпиталю. Він утік відтам, укравши мотор і надав шифровану депешу до Людендорфа з фальшивими інформаціями, немовби Французи цофнули ряд полків з означених позицій. Людендорф утішився тим і також вицофав німецькі полки відтам, щоб ужити їх деінде. Та се дорого коштувало німецьку армію. Здібному розвідчикови вдалося знов переїхати фронт і дістатися до своїх, де одержав найвищі признання.

Нова совітська статистика оповіщує, що в СССР. є тепер 1,130.000 червоних урядників, з того тільки 4 прц. б. царських урядників, а 7 прц. комуністів, решта всякі „специ“ й безпартійні.

У Палестині, як оповіщує анґл. „Таймс“, є тепер 557.649 мусулман, 149.554 жидів, 78.463 християн і 8.850 осіб інших віроісповідань. В 1922 р. було там 83.000 жидів.

„Рабочая газэта“ доносить, що в самій Москві є тепер 317.000 безробітних, котрим держава виплачує допомоги. Кілько там таких безробітних, які не дістають допомоги, невідомо.

У Відні пропадає що року 7.500 людей або коло 20 осіб кождого дня. Віденська поліція оповіщує, що їй удається постійно відшукати бодай сліди 95 прц. пропавших людей, що очевидно свідчить про її велику справність.

Французький парлямент радитиме над законопроєктом, котрий домагається заборони виконування фінансових операцій тим людям, котрі вже раз збанкротували або взагалі були карані за нечисті економічні справки. Законопроєкт той буде правдоподібно ухвалений, бо щораз то більше обманців займається ріжними фінансовими справами. В однім Парижі сидить тепер 120 банкирів у тюрмі.

Поляки в Шікаґу видали свою власну телефонічну книгу, в котрій є 25.000 польських абонентів, в тім 90 польських дентистів, 100 похоронних заведень, 115 аптикарів, 115 адвокатів, 230 продавців недвижимостей (рілестейт), 290 цукорників, 365 продавців холодних напитків, 600 продавців віктуалів і т. д. Всіх Поляків в Шікаґу є 400.000.

В почтовім уряді в Новім Торзі вибухла пожежа і згоріло коло 50 прц. звичайних та поручених листів як також урядова переписка.

Продукція книжок, також люксусових, піднеслася у Франції до небувалої висоти. Подібні вістки приносить преса також про видавничий рух в Німеччині.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

а) **Бібліотеки Укр. Христ. Організації**

Ч 1.	Основи соціольогії	3·— зол.
Ч. 3.	Спіритизм	2·— „
Ч. 4.	Життя св. Кирила і Методія	0·80 „
Ч. 5.	Секти й сектанти	0·60 „
Ч. 6.	Петро, перший уніятський митрополит України-Руси .	1·50 „
Ч. 7	Греко-кат. Церква	0·95 „
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: Преса . . .	3·00 „
Ч 11.	Др. О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті.	0·50 „

б) **Инші видання:**

В. Липинський: „Хам і Яфет“ . .	—·90	„
Др. О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція .	3·00	„
о. Др. Т. Галущинський: Думка і наука Церкви в питанню літург. мови.	0·20	„
Др. С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі. .	1·50	„

Конкурс

на внесення оферт і плянів до 30 VI с. р. на виконання трапези з піднебесним в стилю византійскім до престола в церкві св. О Николая у Львові. Потрібних пояснень уділить свящ. **В. Лончина, Львів, вул. Жовківська 28**

477 3-3

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., проч р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні шодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 31—100

В Централі **ПАНЧІХ ПФАУ,** Львів, Ринок 19.

найдешевше, бо вхід через сіни.

3866а 43—50

ВЛАСНИЙ ВИРІБ! ЦІНИ ФАБРИЧН!

ПАНСІОНАТИ — ЗАВЕДЕННЯ

КОВДРИ двосторонні від зол. 22·—
в цвіти „ „ 35·—
МТЕРАЦИ волосінні від „ 70·—
з мор трави „ 35·—
ПОДУШКИ з пір'я . . від „ 18·—
СІННИКИ готові . . . „ „ 5·—
ГОТОВІ ПІШЕВКИ . . „ „ 3·—
„ ПРОСТИРАЛА на ліжка . . . . „ „ 5·50
„ під ковдри з дірками „ „ 11·50
КОЦИ ВОВНЯНІ . . . „ „ 10·50
ПОЛОТНА - РУЧНИКИ - СКАТЕРТІ — КАПИ — ФІРАНКИ — КИЛИМИ

загально відома

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ

ПЄТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЄКО

ЛЬВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.

422 **Телєфон 37-72.** 19—25

ШПИТАЛІ — МОНАСТИРІ і т. п.

ЦІННИКИ ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

„ШВАЛЬНЯ“ Львів, Клушинська 9.

приймає до виконання всякого рода

БІЛЛЯ МУЖЕСЬКЕ як з власних матеріялів так і повірених. Ціни найнизші.

Вразі незадоволення зворот вартости матеріялу.

456 10—10

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 7. липня 1929 Ч. 48 (251)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Проєкт нового земельного закона

Польська преса принесла зміст проєкту нового закона про оборот землі в Польщі. Той проєкт мав виготовити референт міністерства земельних реформ. Краківський „Час“ так його характеризує: Якби той проєкт став законом, наступилоб обезцінення землі, унеможливлення всякого довготермінового кредиту й повне затамування обороту землею. „Може бути — каже „Час“ — що проєктом хочуть унеможливити набування землі тільки певній категорії осіб. Колиб так було, то булаб се політика Ірода, котрий задля позбавлення життя одної дитинки казав вирізати всі“.

Голодові розрухи в Большевії

„Руль“ доносить, що в Ленінграді, в районі Путиловського завода знов відбулися голодові розрухи, по котрих увязнено багато робіттників. У Рязани й Іваново-знесенську робітники устроїли демонстрації з домаганням підвозу хліба і знесення карток на хліб.

Острий угорсько-чеський конфлікт

Ізза увязнення Уграми чеського урядника Пеха під закидом шпіонажі здержали Чехи залізничий рух до Угорщини через стацію Гідаш-Неметь і загрозили Угорщині, що здержать весь рух, коли не випустять Пеха. На те відповіли Угри, шо коли не буде привернений рух через стацію Гідаш-Неметь, то й вони здержать весь рух до Чехії. В Празі скликано спеціяльне засідання ради міністрів. Бенеш перервав свою відпустку. Є вигляди на мирне полагодження справи.

Анґлія й Америка ділять моря

Преса доносить, що головним предметом нарад Мек Доналда з Гувером буде т. зв. „свобода морей“, себто поділ їх на дві сфери впливів. Америка домагається, щоб Анґлія в часі війни не здержувала кораблів невтральних держав, котрі пливуть до пристаней котроїнебудь з воюючих держав. Анґлія хоче задержати той свій звичай бодай на одній, важній для неї частині морей.

Найбільший нарід вернув до людоїдства

Внаслідок довголітної революції запанував у Китаю такий нелад і голод, що людоїдство стало звичайною появою. Шайки бандитів упроваджують з сел людей. Досі думали, що вони роблять се для одержання викупу. Тепер стверджено, що вони зїдають упроваджених. (А. В.).

Відкриття лічничих прикмет металів

Доцент мед. д-р Б. Пфаб у Ґрацу ствердив досвідами, що всякі рани а особливо з попеченя, прикриті срібною бляшкою по ґіпсі — не ятряться і не гниють, а піт на них майже зникає. Дальші досвіди з цинком доказали, що присутність того металю вбиває довкруги бацилі. З того приводу появилися в німецькій пресі цікаві замітки про те, що прочуття лічничих прикмет мало людство вже дуже давно, про що свідчить уживання т. зв. амулетів і талізманів, хоч воно й вироділося в забобонність. Старі Мехіканці хоронили померших у копальнях міди, де їх тіла ставали трівкими муміями без бальзамування. Подібно здержують гниття оловяні домовини.

Кошти студій в Америці

Німецька преса заохочує студентів, особливо природничих і технічних фахів, щоб їхали бодай на рік або два роки студій до Америки. З того приводу подає такі інформації: В Америці є поверх 1000 університетів. Вони державні, міські або приватні. В перших належитости виносять річно коло 140 дол., у приватних до 255, причім належитости для правників, медиків і дентистів дещо вищі. Кошти удержання ріжні, але що звичайно при вищих школах є інтернати, отже пересічні кошти удержання можуть виносити коло 250 до 300 дол. на рік (шкільний, то є 9 місяців). В полудневих стейтах дешевше. На книжки і прибори вистарчить коло 25 дол. Округло треба на рік коло 500 дол., опріч коштів подорожи. Невказано приїздити без знання анґлійської мови.

Що таке чорний реєстр

Польський Банк, як доносить преса, провадить т. зв. „чорний реєстр“. Це список осіб, котрі допускають до опротестовання своїх векслів. З'оглядуна те, що 90 проц. купців мало хоч раз до діла з таким векслем, отже, щоб попасти в „чорний реєстр“, не досить мати один протест. Наслідки появи в „чорнім реєстрі“ доволі неприємні.

Нагороди Нобля для Неґрів

Орґанізації Неґрів в Америці збирають фонди, з котрих що року будуть виплачувати нагороди на взір ноблівських своїм письменникам, мистцям і мужам науки.

——o——

Для вломників не істнують посвячені місця ні посвячені предмети, тому треба обезпечити від крадіжки з вломом церковну утвар і цервні дорогоцінности

В Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.,

Бездомні діти

В країні, звідки „воспрянет род людской“...*).

„...Бутоб цілком неправильно вважати „безпритульність“ тільки часовим, скорминалочим явищем. Навпаки, вона почынає зростати, вона також є дитиною сучасности. Наше соціяльне життя творить усе новий приплив боздомних“. (Луначарський).

Так каже про бездомних дітей в большевії не якийнебудь „контрреволюціонер“ або „капіталістичний шпіон“, а сам „народній“ комісар по вихованню молоді в СССР — лише кореспондент віденської „Райхспост“. Страхіття цего сучасного лиха нинішного европейського Сходу ствердяує також большевицька преса, котра зовсім не грішить песимізмом в освітлюванню суспільних відносин у совдепії. Вона нараховує разом 9 міліонів „безпрізорних“, бездомних дітей в СССР!

Велику відвагу мав визначний рос. лікар д-р Дойф, котрий на лікарськім Пироґовськім зїзді сказав: „Я готов богато простити большевикам: розхитання вищого шкільництва, парляментаризму, навіть такі річи, як розстріли, робочий примус, та нищення рос. культури й науки. Але одного не можу їм простити: а саме експериментів, якими вони немов дикі неґри, винищують підростаюче покоління, дітвору! На ніщо подібне ніхто не важився ніколи, ані давно, ані тепер. Цілу ґенерацію нашого рос. народа вбивається морально й фізично“.

І справді, хто сьогодні відвідує т. зв. Радянський Союз, той бачить скрізь, а головно в Москві й по більших містах та в їх околицях череди обдертих, нужденних дітей в супроводі міліціонерів, котрі женуть їх до місць приналежности.

Дуже вимовні, хоч значно обережніщі голоси совітської преси про немилосердний бюрократизм, котрий не вміє покласти кінця жахливій нужді дітей. В Москві, Ленінграді, Казані, Київі, Батумі, на Поволжі й над Чорним Морем — скрізь та сама язва. Ось що пише одна женщина в тій справі: Коли йти в ночі московською дільницею Петровка, чуєш з великих пак на сміття шелест і діточі голоси. В иньшім місци, на горищі великого пятьповерхового будинку помістилося 200 дітвори... Даремне старалися вигнати їх звідтам міліцією, погрозами... Вкінци лишили їх в спокою.

Те саме в Ленінграді. Недалеко Казанського Собора лежать купи піску, котрі зложила там управа міста. Там розтаборився молодечий пролєтаріят на нічліг, карти і розпусту...

Не менше сумну картину представляє колись цвитуче Закавказзя. Сюди напливає дітвора залізними дорогами, ховаючись під ваґонами, між колесами, то на буфорах. Через Ростов н. Д. і Новоросійськ проїзджає туди літною порою понад 10.000 дітей. В околицях Сухум-Кале є недокінчена велика літня резиденція князя Шаховского. В її руїнах збираються юні бездомні. Громади зголоднілих дітей на залізничих двірцях в Таганрозі, Харкові і ин. облягають вас настирливим: „Дядя, а дядя, подай щонебудь!“

Проф. Д. Позднєєв, один з нестружених дослідників совєтської діточої недолі, пише: „В Туапсе на Чорному Морі, звуть бездомних з українська „кодло“ або „кодловці“. Вони живуть орґанізованими

*) Слова „Інтернаціоналу“: „...С интернационалом воспрянет род людской“...

Матеріяли меблеві стори портієри **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 8—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

гуртами й мають своїх провідників. Говорять незрозумілим, з ріжних мов Туапсе змішаним жарґоном. По їх „моралі“ не вільно одному гурткови занимати леговища другого гуртка. Гуртки розділюють між себе порожні, розвалені будинки, шопи, камінні мости та печери на морськім березі. Там діти обох полів сплять, грають у карти, доміно, або „четь і нєшку“. На базарах сновигають купами і крадуть, що дасться. Про деморалізацію „кодловців“ ходять найжахливіщі вісти. Вони заключують між собою т. зв. „подружа“. Коли така 11—13-літня „жінка“ втікає, то за нею улаштовують формальну нагінку. Кримінальні злочини на тлі заздрости там звичайне явище.

В большевицьких „Ізвєстіях“ оповідає якийсь кореспондент про останню сесію закавказького ЦИК-а в Ерівані, котрий видав десятки тисяч рублів на окрасу міста і на те, щоб старинний собор переміпити на „культурний куток“ зі совєтською звіздою замісць хреста. „Коли члени ЦИК-а наблизилися до „культурного кутка“, побачили величезну купу з ганчірок, мішків і лахів, котра рухалася і з котрої добувалося немов виття собак. Це були безприютні діти разом зі своїми приятелями, бездомними собаками, у котрих ховалися перед зимном...“

Страшне! Ватаги таких схудобілих людських дітей блукають по безмежних просторах „землі руської“. там, де готується влада пролєтаріяту, всесвітня революція, а з нею „грядуче спасіння людського роду“...

Читаєш всі ті описи очевидців і мимохіть думаєш про те, що у нас, на Галицькій Землі, є щораз більше таких інтеліґентів, котрі задля заробітку в большевицьких журналах і иньших установах — представляють нашій суспільности, що там за Збручем є „гарна держава“ й аґітують за нею всякими способами. Вони знають, який там жах і мимо того не вагаються вповати в свою суспільність прихильність до тих, котрі викликали таке пекло на землі. А серед суспільности все ще не перевелися люде, котрі до своїх домів приймають ґазети, які захвалюють большевицький „рай“ і реклямують його. Чи се в наслідках своїх може остати безкарним?

——o——

Защо укарали монахиню

„Слово Поморске“, котре виходить в Торуні, принесло опис таких фактів: Сестра М. Лігія Намислівна, начальниця заведення для сиріт в Грабю, одержала від торунського старости приречення, що отрямає позичку 20.000 зл. в Пов. Касі, як тільки предложить вексель з відповідними підписами. Сестра доставила такий вексель, але одержала відповідь, що позички не одержить, бо заходять сумніви, чи вона буде сплачена. Тоді сестра звернулася до старости в Іновроцлаві й той на основі підносів її жирантів уділив позички. Коли се сталося, тоді й торунський староста повідомив її, що дасть позичку. На те сестра відповіла письмом, що вже „п. староста з Іновроцлава зрозумів потребу позички й уділив її без всяких трудностей. Дякую за прихильність, з котрої не користаю“. За те письмо торунський староста д-р Боґоч засудив її на 20 зл. гривни або 2 дні арешту, на основі арт. 109 роз. през. про адм. проступ., бо письмо „держане в тоні невластивім і не відповідає достоїнству уряду“. Сестра звернулася до суду, щоб той рішив справу.

„Ті міста й народи найсильніщі й наймудріщі, котрі найпобожніщі“. (Ксенофонт).

Відповідь на інсинуації

(Стаття надіслана з кругів духовенства).

Кілько разів появиться допис „із священичих кол“ в „Ділі“*), тілько разів проявляється нездорова ліберальна атмосфера тих „священичих кол“, а властиво укритого гуртка одиниць, котрі від ряду літ з завзяттям гідним ліпшої справи ведуть свою розвальну роботу, підкопуючи повагу нашої Ґіерархії й тим самим нашої Церкви та називаючи се „обороною Церкви“.

Притокою до нової енунціяції й заразом нової інсинуації дав зовсім слушний отвертий лист о. Л. В. Микитюка з Кут у 36. ч. „Нової Зорі“, котрий акцію самозванчого „комітету для оборони Церкви“ влучно схарактеризував як таку, котра „на зовні осмішить нас та обезцінить, а внутрі внесе розбрат та дезорґанізацію, — чинники, які пахнуть руїною“.

Що ініціятори та промотори тої руїнницької акції „із священичих кол“ в роді о. К. М. також уважають ту акцію недоброю, про се свідчить факт, що самі не виступили з нею, тільки ужили до того імени старенького 90-літнього чоловіка і другого старця. А коли їх прилюдно запитано, чи се не надуживання імен (тим більше, що мабуть не богато знайдеться таких наівних людей, котрі повірилиб, що 90-літні люде дають ініціятиву до такої акції!), — тоді К. М., очевидно властивий ініціятор руїни, помістив у „Ділі“ допис. „Гарний“ то допис і „достойний“ так під оглядом сектарсько-ліберального способу думання й вислову, як і під оглядом звичайної клевети.

В ній о. К. М. пише так: „Осуджуємо й ми всякі безпідставні напади на нашу церковну єрархію, всякі безпредметові атаки на їх авторитет. Та з другого боку не признаємо тої рабської „політики“, яка прикриває мовчанкою навіть найшкідливіші почини т о ї є р а р х і ї...“

Значить — о. К. М. наперед пускає пусту фразу, що „осуджує“ і він безпідставні напади на нашу Єрархію, а зараз за тим каже, що та наша єрархія робить найшкідливіші річи... Що се напад на єрархію, се хіба ясне. А якуж п і д с т а в у має й виказує о. К. М. до такого нападу? Ніякіської — окрім клевети, якою в тім самім дописі кидає.

Клевече на живих і мертвих. Пише, що бл. п. оо. Ф. і В. писали „доноси“ на Митрополита та що „злобні доноси“ йдуть „до Риму“ й від новозорян та з ул. Липової й Жовківської, „всім відомі“ і на тогож митрополита“ і на „патріотичне духовенство“.

Що до мертвих, то вони, як відомо певно й о. К. М., нічого на свою оборону написати не можуть (хіба, що о. К. М. приймав би за правду теорію о. Костельника про пишучих духів). На всякий випадок вони імен 90-літних людей не надуживали. А що до живих, то се свідома, злобна клевета обрахована на поглиблювання распрі й руїни в нутрі Церкви. Щож більше можна сказати про таку тактику?

Та найдоскульніще ділає на о. К. М. закид, що його ґрупка надуживає чужі імена. Одначе о. К. М. обурюється свідомо неслушно. Бо чи не є надуживанням імен, жадати підпису на меморіял ще не написаний і то від людей, котрі й не думали про ніякий меморіял, як про се свідчить отвертий лист о. Микитюка? о. М. К. пише, що письмо „комітету“ попало „припадково“ (!) в руки о. Микитюка. Добра то „припадковість“, коли чоловік одержує заадресований на своє імя лист, а в нім намову, щоб давав свій підпис на те, чого змісту не знає, на те, що звернене проти церковної єрархії і то в справі, яку згідно свого часу постановила вся наша єрархія. Цікаво булоб знати, кілько таких „припадкових“ листів з підписом двох стареньких світських людей розіслав укритий К. М....

В цілім краю відомо, що підписані на летючці люде є лише парабаном, за котрим криються всякі М. К. й иньші одиниці „зі священичих кол „Діла“, котрі нібито „для оборони Церкви“ ширять руїну й замішання.

Пише о. М. К., що вони роблять тільки жалобу до висшої власти. Та що иньше робити жалобу, коли хто переконаний, що її треба і чується покликаним до того, — а що иньше а ґ і т у в а т и і надуживаючи імен збирати підписи від людей, котрі й не думали про ніякі меморіяли, особливо по пекучій науці з меморіялом перемиського „кружка“, котрий не мав жадних підстав, а був кривдячий і обиджуючий не тілько для нашої єрархії, але й для Апост. Столиці. І ще тим більше, коли ходить о бунтування проти таких заряджень наших Владик, які є явні й відомі також Апост. Столиці. Тут хіба ясно, що не ходить о ніяку „оборону“, але о руїну і замішання.

Щоб якось оправдувати свою кирию, о. М. К. „із священичих кол з „Діла“, пустився на досить простий спосіб: Були, мовляв, і такі, що вже вмерли, а писали жалоби, отже пишемо й ми. Чи се не надуживання імен тих, що померли? А чи се не менш погане надуживання імен, коли пишеться загально про „вулиці“ Липову й Жовківську, про цілі ґрупи людей, де є ріжні інституції й закидається їм погані діла? А чи се не надуживання імени Митрополита, коли покликуванням на Митрополита покривається аґітацію за збиранням підписів на ще не написані меморіяли... Чи взагалі можливо собі уявити поганіше надуживання імен? Характеристичне є те безнастанне закривання особою Митрополита: де тільки ходить о напади й інсинуації чи то на катол. акцію, чи на других Владик, скрізь висувають руїнники особу Митрополита в такий спосіб, неначеб тим людям ходило о „оборону Митрополита“. Та їм ходить о ту оборону таксамо як о оборону Церкви. Що в цілім тім осоружнім клубовищі руїнницьких інтриґ і клевет певне, то се, що Митрополитови очевидно найтяжше оборонитись від тих „приятелів“, котрі без упину оперують його іменем і становищем для закривання своїх темних цілей, крізь які проблискує розвал Церкви, як одинока можлива мета, до якої можна дійти тими способами.

І про все думають ті руїнники очевидно для дискредитування й осмішування нашої Церкви — інформувати ще й заграницю. Німців, Французів і цілий світ. Заряджують збірки ґрошей на ту ціль і з уданою невинністю кажуть: „А інформування чужих людей про наші гаразди, чи це щось злого, недозволеного? Чи не вільно вже п о ж а л у в а т и с я „братови перед братом?...“

Отже то для того, щоби „пожалуватися перед братом“ хочуть ті руїнники і клеветники випускати також у німецькій і французькій мові свої клевети на живих і мертвих. Видко діло, що переконав їх о. Микитюк (до котрого звернулися також по ґроші на публікації своєї кирини і в чужих мовах). Він написав їм: „Я рішуче спротивляюся наміреній акції. Стою на становищі, що ані Франція, ані Німеччина не приїде реорґанізувати нашу Церкву і націю“. — На отсі влучні слова о. Микитюка дійсно не оставало кирінникам нічого иншого відповісти як те, „чи не вільно вже пожалуватися“ перед Німцями

*) Сим разом гл. „Діло“ ч. 130 з 13. VI. с р.

і Французами? Вільно, почтенні „отці зі священичих кол“, вільно жалуватися навіть перед Індіянами, як се й роблять в Америці ваші кондеканальні по дусі, що зачинали такою самою криниею, а скінчили оснуванням дизної секти.

Вкінці трудно не висказати здивування, що „Діло“ постійно містить такі наклепи і клевети „зі священичих кол“, хоч і початкуючі в публичнім життю люде могли би при застанові пізнати, що тим одиницям ходить тільки о дискредитування нашої Церкви. Вже близько 50 літ стоїть „Діло“, колись майже виключно, а тепер в дуже значній мірі, допомогою нашого духовенства. Чи звичайний розум не наказує, не давати місця на такі писання, які викликати можуть тільки замішання й руїну серед загалу тих, що те „Діло“ держали й держать?*)

Священик, котрий ще „припадково“ не одержав відозви, щоби дати гроші на пожалування перед Французами і Німцями.

*) В тім нема нічого дивного, що Редакція „Діла“ так поступає, бо її опанували тепер люде в такім знаменитім доборі, що вміють рівночасно робити рекляму „гарній державі за Збручем“ й опікуватися „українсько-византійською стрічею“ в Церкві. (Гл. цей термін „Діло“ ч. 142). — Ред.

——o——

Тому, що головним засобом, яким послугуються вороги, є преса, в великій части ними інспірована й піддержувана, треба, щоб католики протиставили добру пресу злій, задля оборони правди, релігії та прав Церкви. (ЛевXIII).

*

Чи наші жертви для Інвалідів Українського Війська можуть іти в порівнання з їх посвятою? Не відмовляймож їм тої одробини вдячности, що виявляється в нашій жертвенности!

Чільна партія у власнім зеркалі

VI.

Чому панове з УНДО гніваються на „Нову Зорю“?

1. Мотиви уявлені.

Як уже знаємо, „Українська Христіянська Орґанізація“ знайшлася в рялі противників Ундо тільки так собі, дякуючи понпалянції відносного пана референта, що замість про саму лише „Нову Зорю“, забалакав про У.Х.О. як таку. З сим застереженням придивімся близше закидам ред. Мудрого.

„Діло в тім — говорив він — що та орґанізація до політики нашої партії ставиться не тільки критично, але й неґативно“ (ст. 72). „Колиж вона оформиться в партію, тоді дістанемо ще одного зорґанізованого політичного противника, з яким прийдеться звести поважну боротьбу“ (ст. 74). Щоби відразу скінчити з сим останнім привидом, треба зайвий раз підкреслити, що У.Х.О. не думає „оформуватися“ в партію“ й остане понадпартійна на дальше; а щодо можливости повстання політичної орґанізації на основах близьких ідеольоґії У.Х.О., то ся небезпека для УНДО. залежить виключно від нього самого: найвисший час, щоб воно само вже раз „переформилося“...

„Нова Зоря“ ставиться дійсно критично до політики УНДО; се її добре право і громадянський обовязок. Натомість на закид „неґативного“ відношення можна згодитися тільки частинно: до поодиноких актів партії УНДО ставиться „Н. З.“ й неґативно, коли вважає їх нерозумними, недоцільними і шкідливими; про щілість її програми вона ніколи чогось подібного не говорила. Програма УНДО з певними виїмками, (прим. большевицький принцип в земельній справі — однаково противний християнській етиці і господарським законам) доволі можлива, натомість політична тактика його провідників переважно фатальна — отсе провідна думка „Нової Зорі“. Сю думку старається сей орґан висловлювати так обережно, культурно, льояльно і навіть прихильно до критикованих, що більше оправданий є частий закид з лівого боку, що зараховує „Нову Зорю“ до ундівської преси... Ні, панове з УНДО, не „Н. З.“ витворила погляд про сю суперечність, лише ви самі!

Ось один із ваших ідеольоґів, у своїм рефераті на „Народнім Зїзді“ зараховує нас не то до противників своєї партії, а й до ворогів нації, не подавши ніодного конкретного факту в сім напрямі. Полишаючи на боці загальний вступ, де нас разом з комуністами відсуджується від національної чести, зарезервованої виключно самому УНДО, даремно шукаю в уступі присвяченім вже спеціяльно У.Х.О. якихось позитивних доказів національної неблагонадійности. На півтретя сторінках сього уступу знаходжу всього три твердження про У.Х.О., які мають ніби мотивувати дійсне неґативне становище референта. Перейдемо їх по порядку.

а) „Нова Зоря“, мовляв, „в неодній уже статті на політичні теми стає недвозначно на становищі політичного опортунізму супроти Польщі та ярко протиставиться особливо політиці нашої Парляментарної Репрезентації“ (ст. 72-73). „У. Х.О. визнає.. у відношенні до Польщі потребу опортуністичної політики, яку й старається проводити в життя“ (ст. 74). Уявляю собі, що 9/10 слухачів і читачів реферату ред. Мудрого жахнулося на слово „опортунізм“ і, вважаючи його однозначним з ренеґатством і хрунівством гукнуло в душі „ганьба“! Се типове для демаґоґів вживати у відзивах до товпи чужих мало зрозумілих слів.

Наперед треба зазначити, що в „Новій Зорі“ ні в одній політичній статті не було боронене, ні захвалюване слово „опортунізм“, „опортуністична політика“.

ЛІТНИЙ СЕЗОН! Продаємо найліпші апарати, а то Telefunken, Eumig Hartley, Schaleco і т. д. о 30% дешевше

460 **Лев Аппель і С-ка** Телєфон Ч. 4-58 **Львів, Лєґіонів 1.** 6—8

Кошториси безплатно. Література. Схеми. Висилка анодових батерій відворотною почтою.

Ґаґенбека рай для звірят

Чого доконує залізна воля.

Ich wollt' ich wär ein Elephant
Dann würd ich jubeln laut.
Es wär mir nicht ums Elfenbein,
Nur um die dicke Haut!..

Отся співомовка-приповідка висить у головнім бюрі братів Ґаґенбеків, у місцевости Штеллінґен коло Гамбурґа. Вона пригадує наслідникам основника найбільшого звіринця і публиці, яку грубу витревалість мусів мати прадід теперішних власників того звіринця котрий основував його приватними засобами, як також перші його наслідники. Коли Ґотфрід Ґаґенбек в 1848 р. хотів набути в Гамбурзі шматок землі, щоб умістити там звіринець, — сенат вільного міста Гамбурґа за ніякі гроші не хотів йому продати землі на те, що тепер належить до гордости всеї Німеччини. Ні гроші, ні прохання не помагали. Тоді Геґенбек купив оподалік значний шмат пустарів уже на пруській території, досить далеко від „вільної республики“ Гамбурґської, в селі Штеллінґен. Була се рівнина без дерев і навіть без корчів, добра щонайбільше на жепське пасовиско.

Сегодня пишаються на тих пустарах як казка гарні огороди і високі скалисті гори, котрі рід Ґаґенбеків штучно виставив для звіринця величезними коштами і неімовірним трудом. І се власне найбільше чудо того чудового закутка землі, де можна побачити всю фавну світа від околиць обидвох бігунів почавши, на рівнику скінчивши.

Роботи над урядженням того парку, чи радше ряду парків для невиданого в світі звіринця, тревали 59 літ: від 1848 до 1907 р. Щойно тоді відкрито той звіринець у чудових парках. Але й тоді сенат „вільного міста“ Гамбурґа не проявив найменшої прихильности для того великого діла, поставленого приватним зусиллям одної родини. І длятого в головнім бюрі Ґаґенбеків поміщено написаний на вступі надпис про те, яку то „грубу шкіру“ треба мати, щоб доконати великого діла.

Німецький письменник В. Роґатски так описує велике діло Ґаґенбеків:

Удержати і збільшати великий звіринець Ґаґенбеків булоб неможливо з самих вступів. Отже Ґаґенбеки удержують те чудо з торговлі дикими звірятами на велику скалю. Вони орґанізують лови на диких звірят у всіх частях світа і продають їх масово до всіх менажерій Европи, а тепер головно в Америці. На яку міру провадять вони торговлю ріжними звірятами, видно нпр. з того, що недавно самих малп, привезених просто з пралісів, продали до Америки 2.000 штук... Що коштів вимагає зловлення й перевезення, догляд і прохарчування такої скількости диких звірят, се инша річ. Але торговля ними повертає всі кошти і ще уможливляє удержування величезного звіринця під Гамбурґом.

Кождого тижня є в тім звіринці нові звірі — такий рух зі всіми частями світа утримує фірма Ґаґенбеків.

Та поминувши торговельні здібности тої родини, треба передовсім підчеркнути її піонірські заслуги в области вишукування і примінювання нових методів удержування диких звірят з ріжних частей світа — в европейськім кліматі!

Засади Ґаґенбеків такі: 1. Звірята повинні мати як найбільшу свободу, таку, як там, відки вони взяті. 2. Їх треба призвичаїти до европейського клімату так, щоби льви, тигри і струси ходили по снігу і не хорували.

Обидві ті засади переведені в життя! І то без ніякої допомоги держави, приватними зусиллями. Притім звірята виглядають здорові і кращі, ніж у запертих державних менажеріях.

Якже сего доконали Ґаґенбеки?

Передовсім увільнили диких звірят від „психози неволі“. Се дало тим звірятам силу, переносити зміну клімату. Отже усунули дроти і клітки. А щоб дикі грабіжні звірі не кидалися на пу-

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.

Для Панів
ориг. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т. п.

Просимо оглянути без обовязку купна.

462

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Ґродзіцких) 6-30

Навпаки, в одній з недавних критичних заміток про перший рік у діяльности нової П. Р. був висловлений у „Н. Зорі“ докір за дешевий опортунізм послів! Значить, се сам референт так по своїй думці схарактеризував ті політичні принципи, які проводяться в „Новій Зорі“ і не хотів — на жаль — близше означити, що він розуміє під сим терміном. А поки він сього не виявить, трудна з ним розмова. Тимчасом, беручи справу формально, я не мав би нічого проти терміну „опортунізм“. „Опортунний“ значить у всіх мовах тільки що „відповідний“, „доцільний“, „корисний“. Чи ред. Мудрий є проти доцільної політики, а за недоцільною? Як так, то чому гнівається на „Нову Зорю“, що вона ставиться „не тільки критично, але й негативно“ до його політики? „Нова Зоря“ чейже не може йти в розріз зі здоровим розумом і з усіми теоретиками політичної вмілости (якби не тіснота місця, міг би я зацитувати цілу низку авторитетних дефініцій політики, де якраз підкреслюється опортуністичний рис кождої політики!) та пропаґувати неопортунну політику, себто недоцільну, безглузду забавку в політику... Ні, „Нова Зоря“ буде й на дальше за політикою, що має якийсь сенс! Колиж ред. Мудрий розуміє під згаданим словом що инше ніж усі слівники, то його обовязком було висловитися ясніше. А втім, до сього питання ще повернемо.

б) Другий конкретний закид проти У. Х.О. в тому, що редактор „Нової Зорі“ в якімсь там інтервю (значить не в оригінальній формі) висловився у трьох напрямах: в однім, що У. Х. О. переживає стадію орґанізації й обмірковує свою програму (очевидно не політично-партійну); в другім, що, мовляв, Поляки можуть поправити відносини до Українців, одначе не хотять; та в третім, що У.Х.О. таксамо як українські націоналісти стоїть на сепаратистичнім становищі... Подавши товстим друком уривки з сього невинного інтервю і не додавши ні найменшої критичної замітки, тягне референт дальше: „Наведеного досить, щоби зясувати собі політичне обличча сеї орґанізації (ст. 73-74). Та ні, пане ред. Мудрий, наведеного досить тільки на те, щоб зясувати собі тільки Ваші безжурні полемічні манери і нічо більше!

в) „У.Х.О. сприяє політичній ідеольоґії Липинського... і хоч є ультракатолицькою орґанізацією, посвоячилася з православною династією Скоропадських“ (ст. 74). Знов без жадного конкретного факту! Кождий уважний читач „Нової Зорі“ зчав, що сей орґан як ніколи не ставився проти ідеольоґії Липинського, так само ніколи не був орґаном гетьманців. Для характеристики легкодушности, з якою реч. Мудрий висловлює свої думки, нехай послужить неспірний факт: В. Липинський, по думці п. Мудрого, ідеольоґічний патрон У.Х.О., не написав до „Нової Зорі“ ні одного рядка, натомість до редаґованого п. Мудрим „Діла“ пише він (пор. „Діло“ в березні 1929). Словом, замість дивуватися перемиському „У. Голосови“, що мимо свойого гетьманства „веде перманентну боротьбу з „Н. З.“ та цілою У.Х.О. (ст. 74), нехай ред. Мудрий радше подивується самому собі.

До таких „провин“ обмежуються конкретні закиди його проти У.Х.О. чи радше проти „Нової Зорі“. Стороння людина не зрозумілаб того, чому У.Х.О. опинилося у Поляків... Та може се булоб більше зрозуміло, якби замість сих фіктивних суперечностей між УНДО й У.Х.О., що їх наводить ред. Мудрий, брошура оповіла про дійсні ріжниці в основних світоглядах обох сторін, а в практично політичних питаннях нашого націонал. життя про два дійсні конфлікти між обома орґанізаціями, що мали місце минулого року.

С. Томашівський.

На допомогу Українським Інвалідам потребуємо 13.000 зол. місячно. Потрібні фонди мусить принести зеленосвяточний дар інвалідам!

*

„Релігійність се в часі мира призбираний капітал, котрого відсотки споживаємо в часі ударів долі“. (Ґете).

З „Рідної Школи“

Правда про її Орґанізаційний Відділ.

На Загальному Зїзді „Рідної Школи“ дня 20. травня 1929 р. підніс один відпоручник неслушні і тенденційні заміти на адресу Орґанізаційного Відділу „Рідної Школи“. В наслідок того, що присутні на Загальному Зїзді студенти як відпоручники студентського Кружка „Рідної Школи“ ім. Петра Могили враз з частиною своїх приклонників перед вичерпанням дневного порядку опустили при співі демонстраційно салю Загального Зїзду і тим самим довели до примусового закінчення Загального Зїзду,— не прийшли до голосу записані відпоручники Кружків та орґанізаційний референт Головної Управи „Рідної Школи“ для фактичного спростування і річевого вияснення. — Тому отсею дорогою стверджуємо:

1. Значний зріст надзвичайних датків на початку біжучого адміністраційного року, які не допустили до фінансової катастрофи „Рідної Школи“ — це діло широко розвиненої, доцільної пропаґанди Головної Управи взагалі і Орґанізаційного Відділу з окрема та численних часописних статей з покликом о ратунок. Це доказують отсі порівнання жертв, які вплинули в трох перших місяцях 1927/28 і 1928/29 рр. до каси Головної Управи „Рідної Школи“ а саме:

Місяці:	1927/28 р.:	1928/29 р.:
вересень	7.000·37 зол.	12.429·18 зол.
жовтень	8.336·45 „	23.048·74 „
листопад	10.238·49 „	16.303·44 „

В загальному за цілий 1927/28 р. вплинуло жертв до каси Головної Управи 231.489·05 зол., а від 1. IX. 1928—30. IV. 1929 с. р. за вісім місяців 1928/29 р. вплинуло 235.418·35 зол., отже 3.959·30 зол. більше.

Зріст Кружків і членів „Рідної Школи“ представляється ось як:

Після стану	Кружків:	Членів
з дня 31. VIII. 1928	393	23.520
„ 30. IV. 1929	486	26.913

1. Що жертвенність в Америці на „Рідну Школу“ зросла — це рівнож діло службовика Орґанізаційного Відділу як відпоручника Головної Управи „Рідної Школи“.

3. Орґанізаційних і люстраційних поїздок не можна було переводити, в таких розмірах, як це булоб потрібно — а то ізза малого числа перзоналу Орґанізаційного Відділу (2 особи) та з причини фінансової кризи, яка не дозволяла навіть на покриття загальних учительських платень та необхідну сплату невідложних довгів головно в Касі Хорих та Пенсійному Інституті.

В загальному Орґанізаційний Відділ обходиться досі розмірно невеликими коштами в порівнанні до других інституцій, які на орґанізаційні і пропаґандистичні цілі можуть призначувати відносно більші квоти. І так н. пр. прелімінар „Ревізійного Союза Українських Кооператив“ за час від 1/1.—30/6 1929 р. на загальну прелімінуваиу квоту 358.075 зол. призначує на орґанізацію і пропаґанду 288.797·71 зол. (33 прц.).

Головна Управа „Рідної Школи“ цього не в стані зробити і тому за 1927/28 р. на загальну квоту 422.494·34 зол. видано на орґанізацію і пропаґанду тільки 18.099·16 зол. (4 прц.) вже враз з коштами подорожі делеґата до Америки. — Просимо о поміч всю суспільність.

блику, в тій ціли відгороджують їх глибокими й широкими ровами та скелями, штучно поставленими. Дикі звірята мають враження повної свободи, бо і на свободі, у себе „в дома“, бачили вони глибокі пропасти, яких перескочити не могли.

Так урядили Ґаґенбеки прекрасні поміщення під голим небом для всякого рода диких звірів на 150 гектарах землі.

Самі струси напр. мають 4 гектари, 110 гектарів — пасовиска, 23 гектарів— огороди і т. п. На тій території є величава панорама ставів для водних птиць і лугів для субтропічних звірів. За ними — пропасти, де на око зовсім свобідно гуляють відгороджені тими пропастями африканські льви. Далі високі, скалисті гори, де скачуть свобідно дикі вівці і кози. Дальше нівнічна панорама. І ніде не видно крат. На рівнині з ґраніту бігають собі рени. В воді товплять ся білі медведі і всякі морські звірі. Недалеко від них морські слони, кождий ваги в три тони. А як вони скоро бігають і по земли! На скелях сидять великі птиці пінґвіни з підбігунових околиць. Далі уряджений „африканський степ“, по котрім скачуть антильопи і зебри, ходять повагою журавлі і пердисті пантарки.

Високо на скелях живо скачуть кавказькі дикі кози і кози з найвисших гір світа Гімаляїв, котрі особливо в часі сходу і заходу сонця показують свої дивно спритні скоки.

Далі ходять свобідно високі жирафи і бігають дикі коні. Окремо приміщені плазуни і їдовиті гади, окремо риби, олені й бобри. Але не по одній парі — їх багато з кождого ґатунку. Нпр. самих павіянів повна сотня граєть ся на скелях, що наслідують абісинські гори.

Попри бірманську руїну святині входить ся в дуже дивну „околицю“: там куняють великанські потвори зперед десятків тисяч літ, яких уже тепер ніде нема на землі. То на припоручення Ґаґенбеків викував їх монахійський артист Паллєнберґ. Се величезні плазуни і смоки, дінозаври, з крилами і без крил.

А над усім ломить ся проміння сонця в штучно урядженім водопаді, що шумно летить зі штучних гір, оживляючи весь той чудово уряджений закуток землі.

Хто подорожує по Німеччині, той звичайно не обминає того „раю для звірят“, здвигненого приватним зусиллям одного німецького роду.

(Подав **А. Ч.**)

——o——

МАҐАЗИН ФУТЕР **Віктора Зіхлєра Сини**

Львів, пл. Ґалицька 14. І. пов.
поручають **ФУТРА** дамські, мужеські. — Футряна ґалянтерія. — Плащі дамські від 600 зол. на рати. — Приймають всякі кушнірські роботи. — Переховування футер через літо. — Ціни умірковані. 1-?
483

Американська преса

33 міліони примірників денно. — Чому паде число часописів. — Сензація й кримінальні справи — Концерни й синдикати. — Число співробітників і висота вложеного капіталу.

Анґлійський журнал „The Economist“ подає в дописи свого нюйорського кореспондента таку картину сучасної преси в Америці. За останне десятиліття сильно зросли в Америці пресові концерни (спілки). За 5 останніх років число тих концернів подвоїлося, причім багато часописів зникло. Тим пояснюється, що число горожан у Зл. Державах постійно зростає, а число часописів паде. Сьогодні в Зл. Державах виходить 20.000 часописів в тім 2.500 дневників. Але це число менше о кількадесять від стану в 1927 р.

Могутність американського часописного промислу показують найкраще цифри висоти накладу. Щоденно продається в Зл. Державах 27 міліонів вечірних видань, а 6 міліонів ранішних, разом денно 33 міліони примірників.

Американська преса спиралася в своїх початках на політичній опінії й особах редакторів. Сьогодні вона стала вповні одною з галузей торговлі.

Наглядним приміром консолідації конкуренційних часописів є діло пок. Франца Munsey-a в Ню-Йорк Сіті. З його причини там упало число ранішних видань з 7 на 4, а вечірних з 7 на 5. (З перших зникли: World, Times, Herald Tribune і New York American, з других: Sun, Telegram, Evening World, Evening Post і Journal).

В останніх 10 роках появилися вправді три нові дневники: Daily News, Daily Mirror та Evening Graphic, та всі невеликі обємом з короткими звідомленнями, бють на сензацію й брудні афери та полюють на малоінтеліґентні маси. На їх зразок появилися й инші того рода ґазети.

Творцем великих пресових концернів в Америці є W. R. Hearst. Його спілка числить сьогодні 28 часописів, що виходять в головних американських містах. В останніх двох роках видко й у нього нахил до редукції часописів (прим. „International“ і „Cosmopolitan“ стягнені в оден журнал. Прим. Ред. „Н. З.“).

За Гирстом слідує спілка Scripps-Howard-a, якої загальний наклад є 2,500.000. Третим сильним концерном є с-ка F. E. Gannett-a, що має 16 часописів, з котрих 14 виходить в нюйорськім стейті.

Дальшою характерною рисою американської преси є т. зв. синдикати, спілки, котрі купують статті й ілюстрації у спеціялістів і відпродують їх часописам в цілій державі. Таких орґанізацій є 100. Тут належать деякі кооперативи, нпр. Western Newspaper Union, котра обслугує 3 700 часописів.

А проте ті пресові концерни не мають так великого впливу на незалежність напряму поодиноких часописів, як це можнаб припускати. Прим. концерн Ґаннетта лишає своїм часописам волю політичного напряму, так що в одній місцевости його часопис є демократичний, в иншій республиканський. Зате спілка Гирста стоїть уже більше під впливом політичних переконань свого шефа.

Американська преса це великанський варстат праці для сотень тисяч людей. Одна з найбільших американських ґазет затруднює: дирекцію й адміністрацію, редакцію з 48 редакторами, рекляновий відділ, в котрім працює 466 осіб, 366 машинових складачів і механіків, 130 робітників при друкарських машинах, разом 2.700 осіб.

Крім величезного числа урядовців у редакціях, мають американські часописи велику скількість кореспондентів у всіх частях світа. Так нпр. 64 амер. часописи мають в Парижі власні бюра з числом урядовців від 8—100. Капітал вложений в американську пресу оцінюють на 1,154,786.000 долярів.

Поручене всіми Епископськими Ординаріятами Товариство

„КАРПАТІЯ“

переводить під найкориснійшими услівями і догідними комбінаціями всякого рода життєві обезпечення.

Все Всеч. Духовенство і українське Громадянство обезпечує своє життя та життя своїх родин виключно в українськім Товаристві

„КАРПАТІЯ“ Львів, вул. Руська 18, І. п.
441 10—10

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬЩА. Преса й публична опінія заняті головно справою перерваного процесу б. міністра Чеховича. І санація й опозиція, вшехпольська й пп.-сівська уважають перерву процесу доказом своєї побіди. Та все те покищо теоретичні спори. В практиці та справа вирішиться мабуть до осени.

ФІНЛЯНДІЯ. Фінляндська преса доносить, що в Гельсінґфорсі відкрито централю таємної большевицької орґанізації, котра мала на ціли зробити бунт і прилучити Фінляндію до большевії. Переведено арешти комуністів в цілій Фінляндії.

УПАДОК ЛЕВИХ В ШКОТІЇ. Аґ. Райтера доносить: При виборах до громадських рад у Шкотії комуністи втратили велику скількість місць, а партія праці має тілько страт, що і здобутків.

ЯЗВА КОМІТАДЖІВ НА БАЛКАНІ не устає ні на хвилю. З Солуня доносять про такий характеристичний випадок. В ночи пробувала банда болгарських комітаджів висадити в воздух грецький маґазин амуніції в Топ-Алтіні коло Солуня і вже попротинала дротяні огорожі. В тій хвилі сполошила банду грецька військова сторожа, котра одначе була так зденервована нападами комітаджів, що зачала сама обстрілювати своїх людей. Донесення про те викликали в Греції велику сензацію.

В АФҐАНІСТАНІ діються дуже поучаючі річи. Як відомо, Габібуллаг побідив там леґального монарха Аман-Уллага. Та не довго тішився побідою. Проти нього виступив другий претендент, Надір хан, котрий сказав собі, що коли Габібуллаг може засідати на престолі, на котрім не сиділи його батьки, то чому й він, Надірхан, не мав би спробувати тої самої штуки? Він розаґітував частину племен і побив Габібуллага та захопив у полон навіть його прибічну сторожу. В цілім краю відбувається кривава боротьба претендентів. Річ ясна, що в разі побіди Габібуллага, бунти дальше будуть зриватися, а в разі побіди Надірхана знайдеться новий, ще крайнищий аґітатор і претендент і т. д.

Приєднуйте нових передплатників!

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Величавий розвиток католицької преси в Анґлії. Різдвяне число анґлійського католицького „Ди Юніверз“ розійшлося в 130.000 прим. Це найбільший наклад, що його доси осягнув цей часопис за протяг 68 літ істнування. Ще перед пятьома роками наклад був тільки в 40.000 прим. Пересічне число видаваних примірників виносить тепер 100.000. „Ди Юніверз“ засновано в 1860 р. в найважчих часах вела вона боротьбу в обороні католицької Церкви.

Методисґ про католицизм. Реліґія, яку можна прийняти або відкинути се реліґія протестантів — сказав на американськім конґресі методистів проф. бостонського університету Стідґер. Зате Церква католицька — говорив далі сей проф. — добула місце в серці людства, бо вона промовляє авторитативно і її духовенство основно образоване. Ми, протестанти, волимо науку „прийняти або відкинути, бо ми затратили поняття гріху, а нашим проповідям бракує характеру авторітету. В справах реліґійних люде відчувають голод авторітету і се також причина, шо люд наш так рідко коли відвідує протестантські церкви. Нарід тужить за провідником-пророком, котрий у щось вірить. Наші проповідники, вихована в наших теольоґічних школах, не можуть ніколи чогось напевно сказати, бо просто бояться, що якийсь відомий теольоґ німецький або анґлійський є іншої думки. Ми властиво в ніщо не віримо: при всім, що говоримо, робимо забагато застережень. Наші теольоґічні семінарії більше ваги прикладають до титулу доктора ніж до спасіння душ. А величезне знання, яке там дають алюмнам, кінчиться звичайно — невірством.

Положення в Мехіку. Переговори католицького епископату з мехіканським урядом у справі привернення реліґійного мира в краю — перервалися. Архієпископ Руїз оголосив комунікат, в якім катеґорично опрокидує вістки, неначеб то між Церквою і урядом осягнено порозуміння.

Антиреліґійний музей у Москві, утворено торжественно 11. червня ц. р. при співучасти представників большевицького уряду й делеґатів конґресу „безбожників“. Музей має 9 відділів: Православє в службі капіталізму й самодержавія, Церква в ССРР., Сектантство, Походження християнства, Реліґія національностей ССРР. і т. д. Крім сього при музеї зорґанізовано бібліотеку реліґійної й антиреліґійної літератури, публичну читальню і кабінет дослідної „наукової“ праці.

Сектантство в Совітах. На останнім зїзді безбожників у Москві подав Путінцев комуніст у рефераті число сектантів у ССРР. Баптистів начислює він від 350.000 до 400.000, і стількиж евангелистів. Жид Цімменштайн підкреслював факт, що Совіти не доцінюють належно боротьби з католицизмом і католицьким духовенством і домагався острійших засобів боротьби. „Союз Безбожників“ перейменовано на „Союз Воюючих Безбожників“.

Ви велика сила й саме тому тяжить на вас велика відвічальність. Благословляю однаково й вашу силу й вашу відвічальність. Прошу тому, щоб ви уживали її в добрих ціляx, другу, щоб ви рахувалися з ужиттям першої. (Папа Пій XI. до журналістів).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Подорожі

Роди і значіння подорожей. — Історія. — Описи подорожей.

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД.

Літо, се сезон подорожей. В тім часі богато людей виїздить закордон, ще більше мандрує по власнім краю, а найбільше мусить задоволятися прогулянками в найближчі околиці свого сталого місця побуту. В тім часі також найбільше уваги притягає до себе т. зв. подорожна література, якої у культурних народів повно: в книгарнях, в пресі і в руках читачів. Беручи все те під увагу, бажаємо зайнайомити наших читачів бодай з найзначнійшими подорожами чужих і своїх, по світі і по нових землях, від найдавнійших часів починаючи.

Люде підіймали й підіймають подорожі в ріжних цілях: для зарібку, з реліґійної ревности, для відкрить, для дослідів, для здобуття знання, для лічення, для приємности і т. д. Відповідно до того маємо подорожі: купецькі й зарібкові, паломничі, політичні, наукові, курациїйні, відпочинкові й ин.

Подорожі розвивалися і дійшли до нинішнього великого значіння тільки повільно. Розвій подорожей тісно звязаний з культурним рівнем народів. Однаково: тих, що подорожують, як і тих, що по їх землях відбувають подорож. Розуміння великого значіння подорожей з одного боку й розвій комунікації та особисте безпеченство з другого се найголовнійші умови розвою подорожей.

Чи треба говорити широко про значіння подорожей? Вже само перечислення родів подорожей вказує ясно на значіння кождого з них. Так подорожі купецькі й зарібкові мали й мають величезний вплив на господарське життя народів. А. Сміт напр. просто звеличує подорожі як середник, що пособляє народньому добробутови. Реліґійні подорожі, т. зв. паломництва, заспокоюють найважнійші духові потреби людини: реліґійні. Подорожам науковим завдячуємо цілі галузи знання: ґеоґрафії, природи, етноґрафії і т. п. А вага курациїйних і відпочинкових подорожей очевидна для кождого. Через подорожі наступило само- і взаймо-пізнання та наближення поодиноких народів і поширення їх світогляду. Взагалі: подорожі се одно з найпожиточнійших підприємств людини, а подорожна література се одна з найпожиточнійших галузей письменства, яка образує людину та вироблює в ній життєвий розмах. Тому не дивно, що описи подорожей належать нині в культурних народів до найпочитнійших писань взагалі. Їх перекладають на ріжні мови. Є навіть спеціяльні видавництва подорожної літератури. Особливо важні подорожі по рідній землі. Бо ширячи її пізнання, вони викликують до неї любов і патріотизм.

Подорожі мають свою окрему давну історію.

Вже Фенікійці, Картаґінці, Греки і Римляне підіймають подорожі для відкрить, розуміється для купецьких цілей. Так напр. єгипетстький фараон Нехо (Нехо, Нехао), що правив від 609 до 595 рр. пер. Хр., вислав був відкривчу експедицію Фенікійців, які, випливши з Червоного Моря, в трьох роках обплили Африку. Так далі грецький ґеоґраф Скилякс з Каріянди підприняв ок. 508 р. пер. Хр. на приказ Дарія відкривчу подорож до устя Інду й описав її. Так знаменитий ґеоґраф, астроном і математик Питей з Массилії (нинішньої Марсилії), що жив за часів Александра Великого, підприняв ок. 334 р. пер. Хр. з Массилії подорож морем до півн. зах. Европи й описав її у грецькій мові (зберіглися тільки уривки). Йому завдячуємо перші певні відомости про півн.-західну Европу та її мешканців.

Крім згаданих було в грецьких і римських часах іще богато иньших подорожних. Так богато грецьких фільософів, історіоґрафів й ин. підіймало подорожі для поширення свого світогляду і знання. Вислідом таких подорожей є напр. велика частина історичних книг Геродота. Знова Аристотель використовував походи свого великого ученика Александра, щоб пізнати далекий Схід. Подорожували для самоосвіти й Римляне. Але серед відомих нині римських літературних памяток нема ні одного опису подорожі.

В середних віках найбільше описів подорожей зустрічаємо в письменствах арабським і жидівським. Так напр. подорожні твори Арабів Ібн-Батути, Ібн-Фослана, Альбіруні, Ібн-Дюбаіра та Жида Венямина з Пуделі се важні жерела до пізнання країв, котрі в части ще й нині тяжко доступні для чужинця.

Перші відомости про Азію подали нам у своїх описах подорожей Італійці. Так Іван Пляно Карпіні, що в 1246 р. їздив у посольстві від Папи до наслідника Джінґіс-Хана, дійшов був аж до столиці Монґолії й цілу свою подорож описав докладно й цікаво. Він їхав і вертав через Україну. Далі маємо опис подорожі найвизначнійшого подорожника середньовіча венеціянина Марка Польо. Се опис подорожі, яку він відбув в рр. 1271—1295 на Схід. Опис сей незвичайно великої ваги, бо Марко Польо перший подорожник, що переїхав цілу Азію уздовж. Він оглянув краї від Японії по Мадаґаскар, від Сибіру по Суматру. Він вперше описав глибоку Азію, зокрема Китай, та подав богато вісток про етноґрафічні й політичні відносини Азії в часі, коли монґольська світова держава, заснована Джінґіс-Ханом, осягнула свій найвищий розквіт. Полорож до Пекіну з 1376 р. описує торговельний представник одного фльорентійського торговельного дому Бальдуччі Пеґолетті.

В середньовіччу, особливо від часів хрестоносних походів, повстає також богато описів подорожей до Св. Землі. Один із найважнійших таких описів се опис подорожі українського паломника ігумена Данила з 1106—1107 рр.

На склоні середньовіча відбулися найбільші відкривчі подорожі Колюмба і Васко да Ґами.

Маґелян (1519—1522) починає подорожі довкола землі.

У відкривчих подорожах тих часів беруть участь майже всі тогочасні культурні народи західньої Европи: Італійці, Португальці, Французи, Анґлійці, Еспанці, Голяндці, Німці, вкінці Росіяне.

Та найбуйнійший розвій подорожей і подорожної літератури має місце в часах нових і найновійших.

Від пол. XVII ст. починаються наукові подорожі для розвязки певних наукових завдань. Ціль тих подорожей: дослід Африки, Австралії, Америки, півд. і півн. бігунів, середньої Азії, зокрема Сибіру. Найбільше таких подорожей завдячуємо Анґлійцям і Французам, далі: Німцям, Шведам, Американцям, Росіянам.

Головною метою наукових подорожей XIX ст. були: півн. бігун, глиб Африки (жерела Нілю) і глиб Австралії. Для пізнання глибини Африки великі заслуги положили два німецькі місіонарі Крапф і Ребман, які своїми описами так зацікавили науковий світ, що в ріжних европейських краях повстають спеціяльні Африканські Товариства для систематичного пособлювання подорожам до Африки. Найвизначнійшими подорожниками XIX. ст. були: Камерон і Стенлі (Конґо), Серпа-Пінто (поперек Африки), Форрест і Варбуртон (глиб Австралії), Свен Гедін (глиб Азії). Всі вони описали свої подорожи.

Зокрема слід згадати в останнім століттю докладні розсліди океанів при помочі морських подорожей, коло чого найбільше заслуг поклали Анґлія, Півн. Америка і Німеччина.

Початок XX ст. се дальший величавий розвій подорожей і подорожної літератури. Саме на наші часи припадає одно з найбільших відкрить після відкриття Америки: відкриття півн. і пол. бігунів. Тим людина й завершила відкриття землі, на якій живе.

Як згадано на вступі, подорожі викликали значну подорожну літературу. Головну частину її становлять наукові описи подорожей. Вони представляють то, що подорожний пережив, бачив і дослідив. Вони зображають чужі краї, їх топоґрафію, природу, мешканців, культуру і т. д. Найбогатшу наукову подорожну літературу мають Німці. А далі йдуть: Анґлійці, Французи, Американці, Голяндці і Росіяне.

Вже в XVI. ст. появляються цілі спеціяльні збірки описів подорожей. Се збірки: Huttich'a і Grynäus'a (1532), Ramusio (1550 і сл.), Hakluyt'a (1598 і сл.). В нових часах таких збірок появляється дуже богато. Найважнійші з них у німецькій мові такі: „Sammlungen der besten und ausführlichsten Reisebeschreibungen“ (35 томів, Берлін 1764—1803); „Bibliothek der neuesten Reisebeschreibungen“ (10 тт., Берлін 1780—1790); Ґ. Форстера „Neue Geschichte der Land- und Seereisen“ (19 тт., Гамбурґ 1789—1808); „Neues Magazin von merkwürdigen Reisebeschreibungen“ (15 тт. Берлін 1803—39); Шпренґля і Ермана „Bibliothek der neusten Reisebeschreibungen“ (50 тт. Ваймар 1800 - 14); Бертуха „Neue Bibliothek der Reisebeschreibungen (65 тт. Ваймар 1814—35); Відеманна і Гауфа „Reise- und Länderbeschreibungen“ (42 тт. Штутґарт 1835—54); „Bibliothek geographischer Reisen und Entdeckungen“ (Єна, 1868 і сл.), і т. д.

Подібні видавництва є також у мовах: анґлійській, французькій й ин. В Анґлії є навіть спеціяльне товариство: Hakluyt Society що видає давні описи подорожей. Побіч сих збірних є безліч видань поодиноких подорожників.

Крім суто відкривчої подорожної літератури, що описує подорожі до мало або зовсім незнаних пів або зовсім диких країв повстала в найновійших уже часах окрема вітка наукової літератури з описами подорожей до країв давно відомих і цивілізованих, які підприймають культурні люде для власного образування. Се описи подорожей до країв, що притягають до себе увагу або своєю природою, як Альпи, Норвеґія, Ісляндія й ин., або своїм значінням для мистецтва і старовини, як Греція, Італія, Мала Азія, своїми історичними спомінами, як Єгипет, Палестина, своїм високим рівнем культурного, політичного і суспільного розвою, як Франція, Анґлія, Півн. Америка й ин.

Вкінці слід згадати ще одну галузь подорожної літератури: описи подорожей по рідній землі. І сей рід літератури дуже богатий в ріжних культурних народів. Зі славянських народів чи не найбогатшу подорожну літературу по власній землі мають Поляки. Вже у 1861 р. польський учений К. В. Вуйцицкий писав у своїй „Історії польської літератури“: „Опис ріжних сторін давної Річпосполитої становить відділ безмірно широкий. Описи міст й околиць краю такі богаті, що докладний перегляд їх може дати окрему книжку“...

Про подорожі Українців взагалі й про подорожі чужинців по Україні та про українську подорожну літературу — в слідуючій статті.

Держава не є на те, щоб втягнути в себе, проковтнути й знищити родину. Було б це противне розумови й природі, бо родина істнує перед суспільністю й перед державою. (Пій XI).

СУКНА на убрання мужеські, пальта, футра плащі й дамські костюми, на реверенди для Всеч. Духовенства, коци на ліжка і на коні та всякого рода полотна

ПОРУЧАЄ ФІРМА
ЛЮДВИК РАЛЬСКІ
Львів, Рутовського ч. 7. Напроти Катедри.

НАЙЛІПША ЯКІСТЬ. — ВЕЛИКИЙ ВИБІР. — ЦІНИ ФАБРИЧНІ. 442 10—10

Справа унії на східних „кресах"

Виленський кореспондент рос. дневника „За Свободу" подав свого часу такий допис:

В часі, коли синодальний орган правосл. митрополії в Польщі „Воскресное Чтеніе" уважає справу унії майже ліквідованою, а виленський дієцезальний місіонар, архим. Филип Морозов забувши про свої місіонарські завдання, занявся адміністрацією, — католицьке й уніятське духовенство не спить. Недавно в м. Ліді, виленської епархії, відбувся зїзд катол. духовенства тамошнього деканату, під проводом лідського декана кс. Гіполіта Боярунеца і при участи б. вихованка Сх. Інст. в Римі проф. кс. Йосифа Марціновского. Останній виголосив реферат про „Завдання й потреби унії на землях польської республики". По дискусії зїзд постановив просити виленського р. кат. митроп. Ромуальда Яблжиковского, щоб утворив у Вильні Східний Інститут або уніятську семинарію і спровадив досвідчену особистість для проводу. Опріч того ухвалив зїзд вести пропаґанду по селах деканату та зарядити спеціяльні Богослужения на інтенцію вдуки церков.

Кореспондент підчеркує серіозність ухвал того зїзду й запитує правосл. місіонарів, чи готові вони на боротьбу за православну віру, котра їх жде.

——o——

Безробітний демагог

І до Анґлії не пустили Троцького, найбільшого по Ленині аґітатора большевизму. Не пустили, хоч в Анґлії прийшов до влади робітничий уряд. Не пустили, хоч Троцький публично прирікає, що не буде займатися ніякою політикою. „Дейли Експрес" похваляє становище уряду і пише про се так: „Навіть з підтятими крилами й пазурами не належить Троцький до того рода птиці, яку ми хотіляб годувати у себе в дома". Анґлійська преса розбирає арґументи Троцького в такий спосіб: Троцький висуває три пункти. По перше, каже, що йому потрібна курація. Господи! Чиж Анґлія се курацийна місцевість? По друге, каже, що побут в Анґлії влекшив би йому зредаґування його книжок в анґлійській мові, значить — „збогачення анґл. літератури". Та уряд Анґлії слушно робить, що не дуже дбає про долю книжок Троцького і „збогачення" ними анґл. письменства. По третє, каже, що сучасна хвиля в Анґлії особливо його інтересує з огляду на політичні зміни, котрі мають наступити. Та вже сей „арґумент" вповні вистарчає, щоб той цікавий а дуже клопотливий обсерватор одержав гарбуза в своїх залицяннях. І слушно робить Мек Доналд, що волить знасилувати старе анґлійське традиційне право азилю й обійтися без такого гостя. Волить, хоч знає, що анґлійське робітництво за розумне, щоб датися збунтувати большевицькому демаґогові.

ДОПИСИ

ЮВИЛЕЙ ТОВ. „ПРОСВІТА" в Старім Самборі. Повітове свято тов. „Просвіта" в Старім Самборі — се перший зрив українських мас в повоєннім часі. Здавалося, що наш повіт вже цілком завмер. Але як в кождій нації в грізних моментах виступають люде здібні народ повести ясним шляхом, так і в нас невсипуща праця Всеч. о. Юліяна Татомира, показала нам в неділю перші овочі. Тисячі народа зібралися біля церкви, де по вислуханню Сл. Божої і прегарної проповіди Всеч. о. Пелеха, ігумена ЧСВВ. на східках церкви, впорядчики з Нового Самбора і місцеві уформували кількакільометровий похід після сіл, з котрих кожде мало таблицю з назвиском свого села. Отвирала і замикала похід кінна бандерія з сіл Тершів, Лужок і Старий Самбір. Посувався сей величавий похід головними вулицями міста в супроводі укр. пісень, аж прийшов на великий майдан за містом, де була приладжена трибуна для п. послів о. сен. Татомира, Великановича і Гр. Тершаківця. Одначе, свято 60 ювілею „Просвіти" не обійшлося без грізних сцен. Коли з трибуни могутніми словами наші представники витали тисячні маси в імени нашої матери „Просвіти", то гурток Московсько-Харківських прислужників зачав кидати яйцями в сторону трибуни і викрикувати „Ганьба". Не стерпіли наші юнаки на конях зневаги своєї матери „Просвіти" і в оден мент розпорошили червону банду, котра в переполоху порозбігалася — а замість своїх червоних відзнак — попришпилювали собі синьо-жовті. От герої! В слід затим власть розвязала повітове свято, котре на своїй повазі нічого не стратило — бо програма майже була вичерпана, а згаданий інцидент лиш засталив почування присутніх. — О год. 2 по пол. відбулася святочна Академія, на котру склалися реферат про „Просвіту" п. д-ра Павловського, хорові кусники під батутою п. Гумецького — деклямація „Каменярів" п. Захарченкової і вправи луговиків з села Мшанець, котрі заслугують на особлившу подяку за вміле виконання їх. — Вечером о год. 8 відіграв гурток аматорів під режісерством п. Гумецького нар. штуку „Наталка Полтавка". Тисячі оплесків для всіх аматорів розносилися по салі. — Так відбув свято 60-літ. ювілею „Просвіти" Старий Самбір. За невсипущу працю належиться подяка Всеч. о. кан. Шпиталеви, голові філії чит. „Просвіти". Рівнож богато труду і праці вніс п. Антін Добрянський, голова місцевої чит. „Просвіти", бо в тім дни місцева чит. „Просвіти" святкувала і своє 30-літнє оснування. — Не впав дух Старо-самбірщини!

Присутний.

——o——

Біржа

Львівська біржа переважно нечинна. Поза нею ситуація в акціях і валютах переважно без зміни. У Варшаві обороти малі. Доляр в готівці поза біржею 8·88 і одна четверта в жаданню. Золотий рубель 4·58 і дві пяті. У Львові поза біржею є заінтересування для пшениці, ячменю і вики. Овес упав у ціні, вика подорожіла.

НОВИНКИ

„Поступ" перед судом. Дня 28. червня с. р. відбулася у Львові перед окружним судом карним розправа проти відвічального редактора католицького журналу „Поступ" за провину з артикулу 54 пресового розпорядку, а саме за помішення нецензурної статті п. з. „Галицькі соборники". Боронив др. В. Охримович. Суд засудив відвічального редактора п. Миколу Моха на 100 золотих грошевої кари.

МЕБЛІ
солідно виконані, власного виробу найновіших взірців
464 дешево можна дістати у 5—15
БРАТЯ СІВЕК
ЛЬВІВ, Коперника З. — Тел. 42-44.

В околицях Бужська відкрили поклади зелізної й оловяної руди.

Японська преса приносить ряд статтей, у котрих пише, що мораль Европи так розложена, що настів час подумати над геґемонією Азії над Европою.

Фондація для літератів. Лат. священик о. Людвик Войтись, котрий був довший час в Америці, записав перед смертю свій маєток вартости $1^1/_2$ міл. зл. на фондацію для незаможних літератів християн. Та фондація буде основана в Познані.

Величезний вибір
ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
поручає фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Ґалицька ч. 10.
Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові. 4-30
473

Загальні школи в европейських державах. По найновішій статистиці мають шкіл: Радянщина 90.027, Франція 81,772, Німеччина 52.763, Італія 30.000, Еспанія 29.620, Польща 27.458, Швеція 25.620, Анґлія з півн. Ірляндією 23.843, Чехословаччина 14.017, Ромунія 15.398, Бельґія 8.174, Югославія 7.463, Греція 7.200, Нідерляндія 7.068, Португалія 6.726, Угорщина 6.390, Норвеґія 5.889, Австрія 4.904, Данія 4.449, Швайцарія 4.412, Болгарія 4.110, Фінляндія 2.870, Латвія 1.854, Литва 1.854, Естонія 1.408 — всего в Европі 463.628 загальних шкіл. — На одну загальну школу приходить: у Швеції 233, в Норвеґії 469

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше РОМАН ЗУБИК
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: Весняні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ анґлійські і краєві на мужеські одіння.
401 16 30

ФУТРА
дамські й мужеські, містові і до подорожі. Плащі дамські кримські осаі, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:
479 1-32
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53.

Лежаки, гамаки, прилади до рибальства
ПОРУЧАЄ ЯКНАЙКОРИСНІЙШЕ
Альойз Гибнер 472 4—4
Ринок 38.
Телєфон 25-13.

Франції 498, Еспанії 746, Данії 768, Естонії 797, Швайцарії 892, Греції 906, Португалії 919, Бельгії 955, Латвії 1.003, Чехословаччині 1.016, Нідерляндії 1.049, Польщі 1.065, Німеччині 1.200, Литві 1.202, Фінляндії 1.229, Болгарії 1.236, Ромунії 1.306, Австрії 1.366, Радянщині 1.566, Югославії 1.701 жителів. На перший погляд вдаряє, що в Німеччині приходить більше жителів на одну школу, як у Польщі — та дійсности в Німеччині школи багато-клясові, а в Польщі переважають одно-клясівки.

Виконання замаху бомбою коштує в Шікаґу 150 дол. Так зізнав увязнений недавно бандит Церо, котрий за пару місяців виконав 7 замахів бомбами проти ріжних людей за заплатою 150 дол. „від штуки“.

Зріст людського тіла. Довжина мертвого тіла є до 13 мм. коротша від тіла живої людини. Кістяк коротший і тому, що кости висохли й так само собою покоротшали, а недостає й спинаків на суставах та хребтах. Однак і поки живемо, наше тіло не все однакової довжини, бо вона змінюється навіть одного й цього самого дня. Наше тіло найдовше, коли ми пробудилися, а вечером коротшає на 1 до 2 цм; навіть наслідком стояння або ходження на 4—6 цм. Як тіло через день було в поземому положенні, відзискує свою попередню довжину. Коли встанемо, тіло зменшується найбільше в першій годині, а зменьшування досягає вершка по 4—5 годинах.

Лікарі між собою. З Берліна доносять, що там усунено зі становища проф. Равтенберґа, шефа внутр. відділу клініки з такого приводу: В тім шпиталі працював від 2 літ проф. Деніц як хірург. Недавно виконав він дві спеціяльні операції, котрі скінчилися смертю пацієнтів. Коли привезли третього пацієнта, на котрім треба було виконати таку саму операцію, той пацієнт довідався про смерть своїх попередників і запитав о раду проф. Равтенберґа, чи піддатися тут операції. Професор Р. відповів, що лучше зробить, коли удасться до санаторії Ріттберґа. Довідався про те проф. Доніц і заскаржив проф. Р. перед ґремію орґанізації лікарів. Там вирішено, що проф. Р. має сейчас опустити своє становиско (котре займав 19 літ). Не дозволили йому навіть зібрати паперів і загрозили через секретаря, що викинуть його з будинку, коли зараз його не опустить.

ОПОВІСТКИ

II. Табор Новиків. Отсею дорогою повідомляємо В.П. Родичів і Пластової Відділи, що в виду численних зголошень до Табору Новиків у Підлютім, ми мусіли приступити до зорганізування другого Табору Новиків, який відбудеться від 15. VII. до 15. VIII. ц. р. у Підгородцях коло Урича, 11 км. від стації Борислав. Команду Табору обнимає дир. ґімн. ДР. Н. Ґіряк, тепер Озірна почта в місци. Оплата вносить 50 зл. Зголошення разом з першою ратою у висоті 10 зл. слати на руки команданта або В.П.К., Львів, Бляхарська 11., де також можна дістати блищі інформації. Збірка 14. VIII. у Львові на стації о год. 6. рано або у Бориславі на стації о год. 11. рано. Автобус і підводи замовлені. Табор міститься у гарнім, здоровім, підкарпатськім селі. Лікарська опіка заневнена. Поміщення вигідні під дахом. Харч здоровий, денно пять разів. Виряд для новика(-чки) як у першім Таборі, список на бажання висилаємо. Верховна Пластова Команда.

МЛИН ВОДНИЙ під Львовом 1 камінь, 1: пара вальців, Каспер з морґом поля і будинком на мешкання до продажі. Відомість Адвокат Льотрінґер, Львів, Красіцьких 8. другий поверх. 1—1

НА „РІДНУ ШКОЛУ“ зложив о. Василь Дзьомбак — Горохолина гор. 15 зол. як збірку в церкві. В.П. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа.

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., нрочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: **„Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11.** 294 32—100

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

а) **Бібліотеки Укр. Христ. Орґанізації**

Ч 1.	Основи соціольогії	3·— зол
Ч. 3.	Спіритизм	2·— „
Ч. 4.	Життя св. Кирила і Методія	0·80 „
Ч. 5.	Секти й сектанти	0·60 „
Ч. 6.	Петро, перший уніятський митрополит України-Руси .	1·50 „
Ч. 7	Греко-кат. Церква	0·95 „
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: Преса . . .	3·00 „
Ч 11.	Др. О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті.	0·50 „

б) **Инші видання:**

В. Липинський:	„Хам і Яфет“ . .	—·90 „
Др. О. Назарук:	Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція .	3·00 „
о. Др. Т. Галущинський:	Думка і наука Церкви в питанню літурґ. мови.	0·20 „
Др. С. Томашівський:	Десять літ україн. питання в Польщі. .	1·50 „

НОВООТВОРЕНЕ 448 10—10
ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
З. ҐЕРҐЕ, ЛЬВІВ, 3-го Мая ч. 11. (над кіном)
виконує першорядно всякі техн.-дент. роботи по знижених цінах.
Пацієнтів з провінції полагоджує швидко.

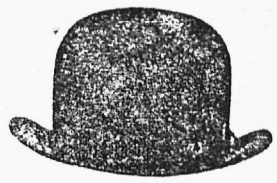
Позір! НА РАТИ! Позір!
ВСЯКІ
РОБОТИ ТАПІЦЕРСЬКІ
на замовлення, також перерібки виконує
Відома солідна фірма тапіцерська
463 **З. Кавфман** 10-10
ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ ДОМІНІКАНСЬКА Ч. 2.
Ціни низькі! Ціни низькі!

ПОРОШОК **„KOGUTEK“** ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ**
виробу аптики Гонсецького в Варшаві.
398

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 2-10

В Централі ПАНЧІХ
ПФАУ, Львів, Ринок 19.
найдешевше, бо вхід через сіни.
3866а 44—50

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
141 74-?

ВЛАСНИЙ ВИРІБ! ЦІНИ ФАБРИЧНІ!

ПАНСІОНАТИ — ЗАВЕДЕННЯ

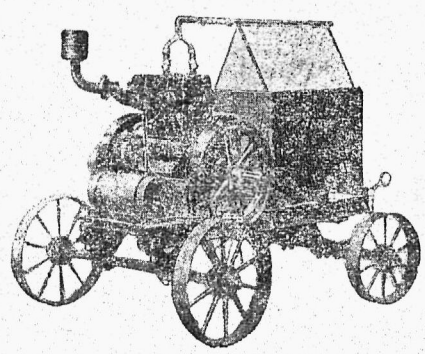
КОВДРИ	двосторонні від зол.	22·—
	в цвіти „ „	35·—
МТЕРАЦИ	волосінні від „	70·—
	з мор. трави „	35·—
ПОДУШКИ	з пір'я . . від „	18·—
СІННИКИ	готові . . . „ „	5·—
ГОТОВІ ПІШЕВКИ	. . „ „	3·—
„ ПРОСТИРАЛА	на ліжка . . . . . „ „	5·50
„	під ковдри з дірками „ „	11·50
КОЦИ ВОВНЯНІ	. . . „ „	10·50

ПОЛОТНА - РУЧНИКИ - СКАТЕРТІ — КАПИ — ФІРАНКИ — КИЛИМИ

загально відома
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ
ПЄТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЄКО
ЛЬВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.
422 **Телєфон 37-72.** 20—25

ШПИТАЛІ — МОНАСТИРІ і т. п.

ЦІННИКИ ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.
— фабрикати фірми —
R. A. Lister, Co Ltd. Dursley
(Англія)
438 — ПОРУЧАЄ: — 4—4
Кляґсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.
Виключна продажа фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу.

ЗАВЕДЕННЯ НАПРАВИ ВЗУТТЯ ПЕТРА СРОКОВСЬКОГО
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 29
452 принимає **взуття** скіряне **на ґумових підошвах** до направи та виробляє нове на ґумових підошвах з білої індійської ґуми. 7-10

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, четвер 11. липня 1929 Ч. 49 (252)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 1-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Великі бурі в середній Европі

Майже всю середну Европу, головно Францію, Німеччину, Австрію й Польщу навістили сильні бурі і градові тучі. На Шлеську вихор уносив людей, зривав дахи, поломав телеґр. стовпи й повиривав дерева з корінням. У Франції й Німеччині є жертви в людях. У Варшаві вода доходила на краях міста до 1 м. висоти й позаливала сутерини. В околицях Варшави знищені десятки тисяч дерев. Буря, котра місцями виглядала як ураган, сягнула від Познаня і Катовиць через Варшаву до Берестя, Лущька і Пинська, Городна і Ґдині. Комунікація телеґр. і телеф. була довший час зірвана. Поїзди поставали, бо машиністи їзза бурі не бачили сиґналів, а світла на стаціях погасли. Перуни викликали численні пожежі. Східна Галичина сим разом ощаджена.

Військовий заговір в Ромунії

Ромунські власти відкрили широко розгалуженний військовий заговір, котрий мав на цілі увязнити правительство Маню й оповістити диктатуру. Правительство змобілізувало весь ґарнізон у Букарешті й увязнило багатьох офіцирів-заговірників, між ними ґенерала Бростеану та полковників Стуку і Сойку.

З адвоката римо-катол. Епископом

ТК доносить: У паризькій катедрі Нотр-Дам висвятив кардинал Дібуа о. Петра Ґерліє, б. адвоката, на епископа Тарду і Люрду. Новий князь Церкви має незвичайну карієру: перед війною був у Парижі адвокатом, де їзза своєї вимови був дуже пошукуваний як адвокат. В війні взяв участь як офіцир. По війні кинув адвокатуру і взявся студіювати теольоґію. В р. 1923 висвячено його на священика, а вже в 6 літ опісля іменувала його Апост. Столиця епископом. Протягом тих 6 літ о. Ґерліє положив великі заслуги коло орґанізації катол. акції й молодіжи. Його висвячення на епископа відбулося дуже торжественно, а епископський перстень справила йому в дарі паризька Палата Адвокатів як свому б. членови.

Проба революції 1. серпня

Німецька преса доносить: Відколи Китайці кріваво здавили на своїй території большевизм, розпочала Москва нові спроби, збольшевізувати західні народи Европи. З тим червона Москва навіть не криється. Вона отверто оповіщує остру вуличну боротьбу проти „буржуазного“ спокою як також проти соціялдемократичного „соціялфашизму“. Дня 16. мая відбувся в Брукселі комуністичний зїзд, на котрім з доручення Москви ухвалено, спровокувати в ріжних містах західної Европи заборони демонстрацій 1. серпня с. р. і в слід за тим викликати розрухи. Особливо має бути поширена в тім часі аґітація між безробітними, жовнірами, жінками й молодю. Розуміється, значну часть того шуму треба покласти на рахунок большевицьких перехвалок, але неспокої тут і там можуть бути.

Ростріли на чужій території

В процесі проти фальшівників документів у Берліні зізнав б. член ҐПУ. Павлоновский, що в большевицькій амбасаді в Берліні судять функціонарів ҐПУ навіть на кару смерти й розстрілюють у пивниці посольства. Совітська амбасада оповістила заперечення тих ревеляційних зізнань.

Про що заговорять в Союзі Народів

Секретаріят Союза Народів приготовив на осінну сесію великий звіт про большевицьку пропаґанду на ґрунті національнім в ріжних краях Европи. Та пропаґанда коштує Москву 400.000 долярів квартально. Тими грішми удержується головно всяка преса, котра має завдання удавати національну пресу, а рівночасно робити пропаґанду за большевизмом. До звіту додано ряд цікавих квітів і рахунків. У відповідь на той звіт видали вже большевики „Червону Книгу“ державним накладом у Москві.

Православна аґітація в Чехословаччині

„Праґер Прессе“ доносить: Досі істнували в Чехословаччині дві православні епархії. Тепер буде утворена третя на Словаччині й буде назначений митрополит з постійним осідком в Празі. Досі православні в Чехословаччині підлягали митрополитови в Білгороді.

Ціни хліба в Польщі

Урядово оповіщують, що 1. липня: ц. р. були такі ціни хліба за 1 кґ. у Львові, Вильні і Кракові 47 гр., в Станиславові 50 гр., у Варшаві, Бориславі і Ґдині 48, в Тернополі 46, в Луцьку, Лодзі, Ченстохові й Торуні 45, в Люблині 44, в Берестю, Білім, Стоку, Кельцах і Познані 42, в Рівнім і Пйотркові 40.

З Анґлії до Індій за 6 днів

Анґл. компанія „Імперіял Ейрвейс“ зачала вже перевіз пасажирів і товарів з Анґлії до Індій через Ґеную, Египет і Багдад. Перша стація (в Анґлії) Кройдон, остання (в Індії) Карахі. Перевіз відбувається літаками, гидроплянами й експресами. Тревае 6 днів.

Збіжжа й пашу, дорібок Вашої цілорічної праці обезпечайте лише в своїм власнім

Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Релиґійно-віроісповідний хаос в „Ділі“.

(Стаття надіслана з кругів духовенства).

Якраз на днях, коли приготовлявся виїзд українського гр. катол. паломництва до Риму в ювилейний рік 50-ліття священства Христового Намісника, появився в „Ділі“ ряд статтей про „Ватиканський Рим“ (ч. 139), його „Нові успіхи“ (ч. 140), „Рим і українці“ (ч. 141), „Релиґійно-віроісповідний хаос“ (ч. 142). Всі ті статті дуже знаменні так що до часу, в котрім появилися, як і що форми та змісту. На скільки ті статті пожиточні для противників нашої Церкви, свідчить найлучше те, що деякі орґани ворожої нам польської преси зараз переклали статтю „Рим і українці“ та напечатали її грубим друком. Що ті статті будуть ужиті нашими противниками де слід, того хиба не треба пояснювати.

Що в тих статтях пробивається наскрізь ліберальний погляд і напрям, це не є для нас несподіванкою, бо „Діло“ від своїх початків є речником того плиткого й безглуздого лібералізму, котрий є дитиною 19 століття. Той лібералізм уже досить давно погребаний на заході, а в нас, головно завдяки „Ділу“, уважається ще модним доказом посту-пу й затроює атмосферу нашої інтеліґенції, по части і священиків, а саме тих, для котрих „Діло“ це альфа й омеґа політичної й релиґійно-церковної мудрости. Та є вже й у нашій суспільности така і то не така вже мала часть інтеліґенції світської й духовної, котра розуміє, що лучше вже явно вороже, противиреліґійне і противерковне становище, ніж така мішанина правди і ложи, таке понижування віри й Церкви та підчинювання їх земним природним творам як держава, народність чи партія в розумінню „Діла“ і його соратників.

Автор з „Діла“ уважає Церкву й Апост. Столицю за чисто людську, природну установу, котра не руководиться мотивами віри й Божого закону, тільки виключно людськими, користолюбивоопортуністичними, політичними зглядами. Звідси такі вислови як пр. „...незвичайно цікаво булоби прослідити й виясняти, що вплинуло на післявоєнний розріст двох інтернаціоналів: релиґійного й соціяльного“. В той спосіб „Діло“ не тільки понижує нашу святу католицьку Церкву, ставляючи її на одну дошку з соціялістичним інтернаціоналом, але ще й робить рекляму большевицькому інтернаціоналови, як се слушно підчеркує наш орґан „Нова Зоря“. Або низше: „Єдиною підпорою ватиканського Риму фактично була Австрія“. Або ще далі: „Зовсім природно, що ватиканський Рим в той чи инший оспосіб — в обороні своєї універзальної влади — подав руку протиреволюційним силам, або підтримував морально хоч і не зовсім наявно такі переворотові тенденції, які ставили запору радикальній соціяльній революції“ — остерігає „Діло“ вже зовсім радянським стилем тих, що роблять соціяльну революцію „от востока“, щоб уважали на ворога.

Та ні, Панове Редактори одинокого нашого національного дневника, так довго піддержуваного при життю працею і грішми гр. кат. духовенства! То не Австрія була „Єдиною“ підпорою Апост. Столиці, тільки посланництво і та Божа сила, яку дав Їй Ісус Христос, Спаси-

тель світа своєю обітницею, що не переможуть її й пекольні ворота, в котрі вн вже заїхали! І не з опортуністичних причин якоїсь політики підпирає катол. Церква протируїнницькі сили в кождім народі, тільки на основі своєї засади, для добра всего людства, котре вона охороняє перед анархією та здичінням бунтарства й революції. Св. Церква католицька не схлібляє ні масам, ні сильним міра сего, бо Вона одинока дійсно незалежна моральна сила людства, оперта тільки на слові свого Божественного Основника. Длятого катол. Церква, коли бачить нарушення правди і справедливости, тоді не узнає ніяких компромісів, хочби мала стратити все, що світ уважає корисним, віддати на мучеництво свої найвірніші діти, як се сталося пр. у Мехіку або в Большевії. В такім випадку, де ходить о оборону засади, Апост. Столиця ніколи не дає апробати ні згоди на лож, на несправедливість, на зло. Ватиканське: Non possumus се тверде і велике слово, якого одначе не зрозуміють ліберали, бо в них нема нічого твердого в душі й характері. Лібералізм „Діла“ проявляється і в тім, що воно инші віроісповідання ставляє зовсім на рівні з католицьким, коли правдою є, що католицька Церква займає особливе й одиноке місце в людстві. „Силою ватиканського Риму є обезсилення інших релігійно-політичних осередків“, — пише ліберальне „Діло“, уявляючи собі, що катол. Церква се щось в роді політичної партії, котра тим сильніша між виборцями, чим більше ослаблені иньші партії.

А вже прямо треба не мати лиця, щоб нападати на Апост. Столицю за те, що Вона буцімто неприхильно або й ворожо відноситься до нашої гр. кат. Церкви. Поминаємо вже те, що панам з „Діла“ взагалі на всякій Церкві залежить тільки, що сліпому на красці. Та хто бодай побіжно знає історію нашої гр. кат. Церкви від Берестейської Унії по нинішний день, той мусить з подивом признати, що може ні одної вітки катол. Церви не боронила так Апост. Столиця, як нашу Церкву. Це безсоромна лож і очорнювання, твердити, немовби Апост. Столиця уважала нашу Церкву за „Цвішендінг“ і так її трактувала. Це злоба, вмовляти таке в свою католицьку суспільність, без наведення хочби одного авторитетного висказу Апост. Столиці або одного факту, як доказу, на якесь виїмково гірше трактування нашої Церкви Святою Столицею. Правда виглядає якраз навпаки, як це твердить автор з ліберальною совістю в „Ділі“, що проливає крокодилячі слези ізза того, що для горстки гр. кат. на Буковині Апост. Столиця не вспіла вибороти від ромунського уряду дозволу на спеціяльний епископат і ще до того каже, що то „Рим вводить“ там — румунські впливи! Такої безсовісної агітації проти Апост. Столиці навіть у „Ділі“ вже давно не було. Чиж Німці катол. в Польщі мають свого епископа? Чи катол. Литовці мають у Вильні свого епископа? Чи Німці в Італії мають свого епископа?

Та з несовісними людьми вказуванням на факти нячого не вдієш. В Америці, де креування наших гр. кат. епископств не зустрічає опору державної влади, дала нам Апост. Столиця аж три наші епископства, хоч нашого народу там далеко меньше ніж польського, німецького, або чеського і хоч католики тих народів не мають там ні одного свого епископа. Та все те не перешкоджує несовісним ліберальним руїнникам безнастанно бунтувати нашу суспільність впиранням в неї переконання про якісь спеціяльно злі заміри Апост. Столиці у відношенні до нашої Церкви й народу.

Дещо більше про це в слідуючих числах*).

*) Добре булоб, якби пп. редактори „Діла“ читали дещо про справи, про які беруться писати. Напр. недавно появилися спомини італійського посла Томасіні, котрий був послом при польськім уряді у Варшаві від 1919—23. Він описує, як польський уряд Вітоса носився з думкою, приготовити прихід поляка на становище львівського Митрополита і як Апост. Столиця рішучо тому спротивилася.

На міжнароднім і польськім горизонті

Львів, 7. липня 1929.

Міжнародний політичний овид і дальше ясний. Можна сказати — ще ясніший ніж був в останніх часах. До сього причинилися головно: щасливе закінчення париської конференції знавців для усталення німецьких репарацій і парляментарний дебют нового британійського уряду. — Париська конференція, після драматичних і небезпечних переходів, довела до однодушного вироблення т. зв. пляну Янґа (Young), по якому остаточна сума німецьких воєнних тягарів, платних у 58 роках, що-правда, величезна (поверх 100 міліярдів марок), одначе в порівнанню з досьогочасними зобовязаннями приносить дуже поважну полекшу і, що головне, ясність і певність у міжнародній фінансовій ситуації. Ґеніяльна частина сього проекту лежить у створенню міжнародного репараційного банку, який із своїх власних фондів має покрити біля 1/3 німецьких репараційних обовязків. Всі інтересовані держави приймили вже в принципі плян Янґа; формально мають вони ввести його в життя на окремій конференції протягом сього літа (за місце конґресу йде ще суперечка між В. Британією і Францією). При сій нагоді Німеччина сподівається здобути ще одну користь, особливо цінну з морального становища: уступлення окупаційних військ (французько-анґлійсько-бельґійських) з Надренії, що по версайському трактату малаб бути занята до 1935, евентуально й довше. Що ся окупація скінчиться вже в сім році, а найпізніше на початку найблизшого, годі вже сумніватися. — Новий робітничий уряд в Анґлії здивував світ своєю скромною не-соціялістичною програмою. Мир, обовязковий роземний суд і редукція зброєнь на зовні, піднесення промислової продукції, оживлення транспортів і переселення та ревізія виборчого закону внутрі — отсе головні напрямні уряду Мак-Доналда, виложені в троновій промові. Отся похвальна поміркованість не тілько дає йому можливість виконати обіцяну програму, а ще й забезпечує йому льояльність двох инших партій: ліберали піддержать певно уряд, консервативна опозиція не буде робити йому труднощів при здавці сього іспиту політичної зрілости. Се в дійсности поправка, бо перша спроба здати його, тому пять літ, випала фатально. Чи тепер буде краще? В кождім разі цікавий буде дальший розвиток подій у сій передовій державі. Зокрема інтересно, як уложаться взаємини між нею і СССР, що будуть знов навязані. В сім напрямі добре-б бути скептиком, недовірком.

Переходячи на поле внутрішних справ держави, в якій живемо, видимо, що конституційна криза цілком не наближається до розвязки. Уряд, що-правда, матеріяльно дуже сильний, одначе й опозиція, хоч як вона ріжношерстна, здобувши поважні моральні успіхи, про котрі була свого часу мова, вміла досі зберегти сі користи, а навіть поширити. Доказом сього процес б. міністра скарбу Чеховича перед Трибуналом Стану за переступлення бюджету на поверх пів міліярда зол. Хоч оскарження сього міністра мало деякі формальні недостачі, хоч у колеґії суддів була значна більшість прихильників уряду, хоч для присуду треба було тілько голосування і хоч Чеховича можна було, з формальних мотивів, оправдати, то трибунал таки не перейшов до порядку над річевим боком процесу й однодушно рішив відложити дальше поступування до хвилі, коли сойм (значить, обвинуватець) висловиться щодо доцільности позабюджетових видатків. Нема сумніву, що сойм сю доцільність оспорить тілько в розмірно невеликій частині, одначе таки напевно оспорить (головно позицію 8 міліонів зол. депозиційного фонду, виданих буцімто на вибори), а тоді засуд стане неминучий... Відвернути його може тілько або раніше розвязання сойму або задобрення його якимись уступками, щоб він припинив якимсь способом цілу справу. І се і те виглядає мало правдоподібним. Криза тягнеться дальше і прибирає характер хронічної конституційної хороби дальшого розвитку, якої годі передбачити. Труднощі в тім, що в Польщі головний політичний чинник є політично невідповідальний — не по закону, як буває у монархіях, а по силі самого факту — іменно марш. Пілсудський, що без і проти його волі нічого статися не може. Ся конституційна криза комплікується тяжкою господарською ситуацією і, річ також не маловажна, мало вигідним міжнародним становищем Польщі. Все те одначе безпідставно дає сатисфакцію деяким українським політиканам. В дійсности нема найменшої причини спекулювати на цілком не предвиджені можливости, коли не грається жадної політичної ролі, не мається жадної політичної сили за собою і жадного практичного пляну перед собою. А шкода!

—o—

Огляд часописів

„ПРАЦЯ“, орґан берлінської ґрупки ікроїдів, вже число за числом згадує нас „не злим, тихим словом“, бо видно, що такий „указ получила“ от господина товарища Крестінскаво. І так пише „Праця“, що ми „напастуємо“ радянську Україну за те, „що нібито (!!) через Радянську Україну терпить релігія“... ...А в ч. 30, ще „лучше“ пише закидаючи, що „Нова Зоря“ се — „панська ґазета“ і що ми хочемо „спрагнений кращої долі народ“ „спинювати на його природнім (!) шляху“ — себто спинювати перед тим, щоб він коміть головою летів у большевизм. На те замітимо: 1. Нема тепер ніде більше панських ґазет, як ті, що служать ікроїдам і комісарям. 2. Правдою є, що природний шлях кождого народу, розїданого большевизмом, веде до руїни, — та правдою є також, що можна кождий нарід здержати перед пропастю, в яку його тягнуть ікроїди.

Як доносить „ДІЛО“ (ч. 140), дня 22. червня відбулося у Львові посвячення прапору пластового куріня т. зв. „Лісових Чортів“. Свято складалося з двох частин, а саме: з посвячення прапору, що відбулося перед полуднем в архикатедральній церкві св. Юра і з святочної академії. Далі описано докладно, як відбулося згадане свято. Отже: „Під згуки пластової орхестри... вступав карними рядами львівський пластовий Кіш у старі мури святоюрської катедри, попереду „Лісові Чорти“ (!) — такі, якими представляє їх „леґенда“... Службу Божу для „Лісових Чортів“ відправив о. пралат Пясецький, прапор посвятив о. мітрат Войнаровській, проповідь виголосив о. пралат Куницький і т. д. Зноваж на святочній академії, що відбулася в салях „Бесіди“, по офіційнім відкриттю... „виголосив „архидідько“ Б. Кравців святочну промову“ і т. д.

„Рух викликаний націоналістичним французьким письменником Моррасом („Аксіон Франсез“) то купа ересей: атеїзм, антихристіянізм, аморальність одиниці й суспільности і пропаганда відновлення поганства зі всіми його насильствами і несправедливостями“. (Кардинал Андріе).

Меблі тапіцеровані сальонові й клюбові **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 9—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

Ювилейний обхід

в честь їх Преосв. Ексц. Кир Григорія Хомишина в родиннім селі Гадинківцях.

Діяльність Їх Преосв. Григорія Хомишина головно і в першій мірі змірялa до сего, щоб оживити і скріпити правдиву віру в цілім її обсягу в людських душах, щоб вона опанувала цілого чоловіка та була головною понукою в усіх його ділaннях. Преосв. Еп. все змагав послідовно своєю працею до того, щоб послідовну, свідому, ціле життя обнимаючу релігійність збудити в народі. Тому то і найщирійше обходиться Його 25-літний Ювилей в станиславівській дієцезії передовсім по церквах. Особливо щиро і з душі обходили сей Ювилей парохіяне родинного села Преосв. Ювилята, Гадинковець. Коли перед трома тижнями місц. душпастир о. Ст. Турчин подав до відомости парохіян що Преосв. Епископ Кир Григорій обходить в сім році 25-літну річницю вступлення на епископський престол та візвав їх, щоби з сеї нагоди жертвували свої молитви в намірення Їх Преосвященства, тоді через три тижні що дня мимо того, що був се час пильної праці в полі, сходилися вірні в церкві, приступали до св. Тайн і жертвували поверх 1000 Служб Божих, 980 св. Причастій та около 1.200 вервиць в намірення Їх Преосвященства. А в середу 19. VI. явилися численно парохіяне і всі шкільні діти під проводом учителів і приступали до св. Тайн в намірення Їх Преосвященства. В день Сошествія св. Духа відправив торжественну Службу Божу о. д-р В. Бабин, який походить з Гадинковець і на ювилейні дні приїхав до родинного села, а місц. душпастир виголосив духовну науку, в якій з жаром і в красномовний спосіб виказав, що Епископи є наслідниками Апостолів, та що Преосв. Кир Григорій в особливший спосіб посідає апостольського духа в тісній лучности з Христом і Його св. Католицькою Церквою. Відновлювання людських душ через духовні місії, ширення катол. преси, катол. світогляду, закладання духовних домів, згромаджень і сирітських захистів, се способи поширювання Царства Божого на землі. Зі слезами в очах вислухали родимці Їх Преосвященства сеї науки та впавши на коліна, просили Господа о дальше благословенство для праці свого Епископа. — Проповідь мала тим більший успіх, що Преосвященого Епископа всі тут добре памятають і знають, а особливо старші віком, що про се оповідають молоді. Вже яко ученик гімназії своїм скромним і побожним життям служив приміром для усіх. Яко кандидат духовного стану учив в школі дітей катехизму, а в неділі проповідував в церкві. Своїм покірним і примірним життям будував усіх. Усім нам старшим памятні ті горячі, сильні, живою вірою перенятi проповіди. Коли тільки люди дізнавалися, що молодий проповідник приїхав до дому, всі спішили до церкви, щоб вислухати Його проповіди. Приходили люде і з чужих сіл. А покійний мій добрий батько все говорив, що коли слухає його проповіди, здається йому, що він в небі, хотів би все його слухати, щоб проповідь ніколи не кінчилася. Звичайно проповідував Епископ яко питомець Дух. Семинарії і яко молодий священик не тільки в своїм селі. Коли кінчив проповідь, чекав уже віз з сусідного місточка Пробіжної або з котрогось сусідного села, куди сейчас удавався до голошення проповіди.

Ставши Епископом памятав о своїм селі, чого свідоцтвом є гарний головний престіл і цінний запрестольний образ з горним сідалищем у місцевій церкві. Провидіння Боже видвигнуло сего сильного мужа на високе становище католицького Епископа. З розпятим Христом йшов Він не оглядаючись на ніякі перепони і згляди. Проповідував і працював як Апостол і терпів як терпіли Апостоли: Його діяльність оцінить історія. — Господи, прихилися до молитов, які в цілій дієцезії заносять вірні за свого Епископа. Поглянь на ті спрацьовані руки вірних, зложені до молитви в Його рідним селі та благослови Його працю на многі і мнові літа! — *Б.*

——o——

Під увагу вакаційним гостям

Приходять вакації, а з тим і многі інтеліґенти покидають міста і прямують на наші села, щоб по цілорічній праці відпочати серед сільського тихого окруження. Також ріжні наші заточенці, що працюють в корінних польських провінціях, на час вакацій спішать до своїх родинних сіл на відпочинок. Радісна се для них хвиля, бо вириваються з чужого окруження, де ради хліба мусять працювати, а через тих два місяці вакацийні можть відітхнути своїм повітрям. Не можна поминути серед тих щасливих і ту молодь, що студіює по містах у ріжних шкільних установах. Всі ті вакацийні щасливці се гості в цих літних місяцях наших українських сіл.

Справді по тяжкій праці належиться їм відпочинок. Але при тій нагоді насувається одно питання, а се, чи они мають тільки відпочивати, чи може на них лежить і який обовязок праці в тім часі.

Мало сего, що вони „маніфестують свою національну приналежність до українського народу“. Мало що час від часу кинуть нашому селянинови яке слово поради потрібної до його життя. Тут думаю повинна наступити й праця систематична над освідомленням наших сіл.

Бо коли глянемо на життя нашого села в теперішних, часах, мусимо сконстатувати, що то життя й кождий прояв того життя спирається і походить майже виключно з самих селянських мас. Одинока поміч се ще духовенство наше.

По селах нема майже нікого з інтеліґенції. Учительські сили або чужі нам, або й наші та прибиті нічого робити не можуть. Лишається священик, який поза працею в церкві й школі мусить найти дещо часу для праці в читальні й кооперативі. Але й він не всилі всего знання в нинішних часах людям потрібного дати своїм вірним, бо й часто самий добре з тим не обзнакомлений. А є богато таких ділянок життя, які цікавлять наше село. Світ поступає в науці й ми є свідками великого поступу людського на кождім полі. Про все те читає наш селянин в ріжних часописях, але як мало там є таких відомостей, щоб він се добре зрозумів. Йому потрібно вияснення, а хто може дати? Той інтеліґент, що знає се й приїхав на вакації.

Богато з наших інтеліґентів, головно учителів працює в західних частинах Польщі й бачить там раціональну рільну господарку. Рівнож богато молоді, що студіює в високо розвинених на поли господарки рільної краях, як Чехи й Німеччина вертає на вакації до родинних сіл. Одні й другі можуть поділитися зі своїми односельчанами своїми спостереженнями, що до ведення господарства, а селяни радо приймуть ті уваги від своїх.

В нинішних часах, коли всі і вся стараються наші села здеморалізувати і з нашого селянина зробити темного, морально упавшого осібняка, здібного до доптання всего свого, що у нього до тепер було цінним і святим — обовязком нашої інтеліґенції є власне протиділати сьому. А се робиться найкраще приміром. Маю тут на думці святкування неділі і свят, ходження до церкви, плекання церковного співу, дбання про окрасу й естетичний вигляд наших церков, приступлення до Св. Тайн. Селянин коли бачить інтеліґента таким, тішиться тим, наслідує його, а з тим і набуває тих чеснот, які роблять його моральним і характерним, а ті прикмети у наших селян можуть давати запоруку на скоре відродження народу.

Важним чинником у відродженню народнім є тепер і кооперативна акція. По наших селах кооперативи на разі гарно розвиваються, але ті кооперативи до тепер ограничаються тільки до ведення корінних крамниць. То ведення часто з браку відповідних до сего сил дуже терпить хоч у масах кооперативна ідея здобула собі почесне місце. Щоб ту кооперативну акцію ширше розвинути й вийти з рам корінних крамниць, як рівнож щоби справити похибки в веденню кооператив — є поле до ділання вакацийній інтеліґенції часто до того й фаховій.

Поза згаданими ділянками праці, найдеться й багато инших для тих, що схотять працювати. Лишається ще одно питання а се, в який спосіб ту працю переводити?

Думаю, що тільки через приступні виклади й відчити в неділі й свята по читальнях й кооперативах, як також через часті балачки з селянами в вільних для них хвилях.

Се підношу тому, що стало мешкаючи на селі бачу потребу такої праці для нашого селянства.

Маю надію, що найдуться охочі, котрі радо використають ті хвилини свого побуту між своїми для усвідомлення своїх братів, і тим причиняться до красшого завтра нашого села. Притім треба лиш памятати, що пустої аґітації народ має досить, йому треба доброго прикладу і практичної науки.

Т. Марусин.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

НА БАЛКАНІ відколи історія памятає, все мордувалися з політичних причин. Від ряду місяців діються там тепер знов страшні річи, в котрих важко зорієнтуватися. Навіть живучі там люде не знають уже, хто кого за що убиває. Білгородський кореспондент „Берлінер Таґеблятт-у“, Теодор Беркес, доносить, що від 7. січня ц. р., коли сербська гранична сторожа вбила трьох болгарських селян. убийства зачали прибирати такий масовий характер, що можна побоюватись нового збройного вибуху на Балкані. Взаїмні обвинувачення й алярми стають що раз частійші.

ТУРЕЧЧИНА ЗБРОЇТЬСЯ. Цілий ряд фірм старався одержати замовлення на заосмотрення Туреччини в артилерію для сухопутних, морських і воздушних сил. Турецький уряд вибрав фірму Вікерса-Армстронґа й замовив у неї нові гармати покищо на суму 600.000 англ. фунтів. Турки зачнуть незабаром будувати також вигідні шляхи для авт в Малій Азії.

ГОЛЯНДІЯ. Вибори до парляменту дали такий вислід: Католики 30 мандатів, соціялісти 24, дві партії протестантські 32, ліберали 8, радикали 7, дрібні партії 8 (в тім 2 комуністи). Цікаве в тім висліді те, що Голяндія країна з великою перевагою протестантів має в парляменті найсильнійшу партію католицьку. Ось що значить солідарність.

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Духовні вправи для священиків у Перемишлі. Всіх свнщеників перемиської епархії зобовязав Епископський Ординаріят у Перемишлі, — відбути духовні вправи (реколєкції). Сей обовязок відноситься в першу чергу до тих священиків, що дотепер з якихнебудь причин духовних вправ ще не відправили, а також і до тих, що вже відбули реколєкції, але в давніших літах. Спис священиків обовязаних до відбуття реколєкцій канцелярія Еписк. Консисторії переслала до деканальних урядів. Тому, що духовні вправи відбудуться того року знова в будинку Дух. Семінарії визначено лиш дві серії духовних вправ, а саме: I. серія від 22. липня вечером до 26. липня рано, II. серія від 29. липня вечером до 2. серпня рано.

Збірка на „Петрів гріш“. Перемиська консисторія зарядила, покликуючись на свій розпорядок з 30. VI. 1928 ч. 3245, збірку в день празника св. Верховних Апостолів Петра й Павла по всіх церквах епархії на т. зв. „Петрів гріш“. В дочерних церквах мається відбути збірка в найблищу неділю по празнику св. Петра й Павла.

Перший Евхаристійний конґрес в Полудневій Африці відбувся в червні ц. р., в м. Дарбен дуже величаво. В обході взало участь поверх 15.000 католиків. Зібрання відбувалися в 4 секціях: анґлійській, французській, індійській і Зулю. Програмою анґлійської секції було: Еманципація католиків і нарід, французької: Католицьке життя й св. Евхаристія, індійської: Св. Евхаристія й індійські справи, секції Зулю: Нарід і частіше св Причастіє.

Пресова централя катол. орґанізацій в Америці. „Національний Союз мужів католиків“ створив у Вашинґтоні великий секретарят, якого завданням буде: провадити огляд катол. книжок, брошур і часописів, збирати вісти про стан католицизму в Америці, давати поради щодо вибору катол. літератури, підмогати морально й матеріяльно катол. видавців, поширяти катол. письма, апольоґетичні твори й лєтючки, опікуватися катол. письменниками та дбати, щоб їх твори й публіцистичні праці находили видавців. Вкінці завданням секретаріяту буде виготовити плян ужиття радія в католицьких справах.

—o—

Памятай, що коли люде видумують рай, то не буде в нім дерева правдивого пізнання добра і зла, а зате напевно буде їдовита гадина.

Маленький фейлєтон.

ІВАН ТУРҐЕНЄВ.

ДОПИСУВАЧ

Два приятелі сидять біля столу й пють чай.

Несподіваний шум піднявся на вулиці.

Чути жалісні стони, сильну лайку, вибухи злісного сміху.

— Когось бють, — зауважив один з приятелів, подивившись у вікно.

— Злочинця? Убийника? — запитав другий. — Слухай, хтоб він не був, не можна допустити такого дикого карання. Ходім заступімося за нього!

— Та се бють не убийника!

— Не убийника? Так злодія? Все одно, ходім! Однімемо його в юрби.

— І не злодія!

— Не злодія? Так касієра, залізничника, військового доставця, меценаса, громадянського жертводавця? Всеж таки ходім, допоможемо йому!

— Ні... Се бють дописувача.

— Дописувача? — ну знаєш що: допємо перше по шклянці чаю.

НОВИНКИ

Сегорічний урожай заповідається в наших околицях зовсім не злий, розуміється з виїмком тих, де лучаються місцеві елєментарні нещастя. Тільки садовини буде дуже мало, бо сади дуже потерпіли в часі великих морозів.

Ужгородська „Свобода“ орґан Христіянсько-Народної Партії Підкарпатської Руси, зачала з днем 1. липня ц. р. видавати щомісячний додаток „Літературний Листок“ в українській літературній мові, новим правописом.

Хто їде до Польщі? Міністерство заграничних справ оповістило статистику віз, які видали польські конзуляти на приїзд до Польщі чужинцям. В р. 1927 видано 174.959 віз, з того 2/3 Німцям, далі йшли Чехословаки й Австрійці. В 1928 р. видано 203.801 віз, з того 146.245 Німцям (75 прц.). Далі по черзі їхали Чехословаки, Австрійці, Ромуни, Американці, Лотиші і Французи.

Делеґація Катол. Товариства з Лондону (70 осіб) відвідала Краків. З нею приїхав кардинал Борн, епископ Вестмінстеру. Приняттям їх занялися спеціяльний комітет під проводом архиеп. Сапеґи, президія міста, як також Науковий Інститут Католицький, котрий урядив приняття для анґлійських гостей.

Большевики розстріляли Канського за монархізм і „шпіонажу“, заманивши його до Росії приреченням амнестії.

Ошибка чи ні? В больш. ґазеті „Голос Текстилей“ замітка про зїзд безбожників напечатана п. з. „Зїзд безділників“ замість „Зїзд безбожників“.

Китайське правительство закрило на своїй території всі большевицькі й большевствуючі ґазети.

Конґрес жидів з усіх країв земної кулі відбудетьоя у Відні, в вересні с. р. Сподіються коло 10.000 делеґатів. Той конґрес уряджує жид. орґанізація „Аґуда“, котра має пів міліона членів.

Помер брат ґен. Фоша, член чина ОО. Єзуїтів, в 76 р. життя.

Помер А. Мануїлов б. міністер освіти Росії, в 68 р. життя. Він знаний особливо з того, що утвердив нову рос. ортоґрафію. Був якийсь час гол. редактором „Русских Вѣдомостей“. При большевиках зразу укривався, а потому служив у них як фінансовий спец.

Зїзд жидівських жінок, котрий відбувся в Гамбурґу, оснував світовий союз для цілей реліґійних і практичних.

Як влада бє в голову „товаришам“. Центр. Комітет ком. партії зробив виговір комісарови „освіти“ Луначарському за те, що той опізнив відхід поспішного поїзду на 15 хвиль ізза своїх приватних потреб. На таке не дозволяли собі навіть члени пануючих колись династій.

Московський конзулят оповістив у „Ділі“ ч. 148, що вістки про замір больш. адм. влади замкнути в Київі єдину гр.-кат. церкву, не відповідають правді. До того замітимо, що добре булоб, якби так ще московський конзулят поінформував, хто буде правити в тій „незамкненій“ церкві, коли замкнено обидвох наших гр.-кат. священиків, що працювали в тій церкві.

Польське Христіянсько-народне Товариство Учителів обходило 10-ліття свого існування. Воно повстало в Познані, а сегодня має вже 10 округів і кружки в усіх більших містах Польщі та свої санаторії в Закопанім і Щавниці. Річний зїзд того Т-ва відбувся на днях. По зїзді відбулися ґреміяльні прогульки до Ґдині.

Майже що дня доходять з Большевії вісти про масові розстріли. Розстрілюють уже не тільки людей з б. буржуазії, але й робітників, селян, жовнірів і членів комуністичної партії („Пшеґльонд Католіцкі“, ч. 27).

ОПОВІСТКИ

Дня 14. VII. нов ст. це є в неділю відбудеться як торік великий відпуст в честь і славу Найс. Серця Христового у нашому парахіяльному Храмі в парохії Залуж Війське, на який обіцяли ласкаво прибути Іх Високопреосьвященство Кир Йосафат з Перемишля для більшого звеличання цего одинокого того рода відпусту не тільки в Сяніцькому повіті, але і взагалі тут в горах на Лемківщині. Так вірних як і дооколичне духовенство проситься уклінно о ласкаву і численну участь, щоб в цей спосіб заявити свою любов до Спасителя в нинішних часах загального безвіря і єресей. Відпуст зачнеться вже в суботу 13 липня вечірнею і проповідю о 5. годині вечером. З нагоди відпусту вірні можуть обійти ювілей 50 ліття понтифікату Святійшого Отця Пя XI. Папи римського,

О. Петро Андрейчук, парох.

Конкурс.

Гр. кат. Комітет парохіяльний в Чорткові оголошує отсим конкурс на виконання плянів і кошторису будови церкви мійської, величавої, стилевої, обчисленої на 3 до 4000 осіб.

Потрібні ситуаційіні пляни парцелі і условини подасть зголошуючимся до конкурсу гр. кат. Уряд парохіяльний в Чорткові.

Виконання проєктів довільне, а речинець їх надіслання найдальше до 30 вересня 1929 р.

Проєкт буде розглядний комітетом будови за прибранням знатоків.

Автор принятого і затвердженого через власти проєкту одержить від Парохіяльного Комітету в Чорткові доручення розроблення пляну за винагородженням 100 долярів.

Неприняті проєкти будуть петентам повернені.

Комітет парохіяльний в Чорткові.

ОГОЛОШЕННЯ

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ

I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., проч р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 33—100

ГУСЕНИЦЬ, БЛОШОК

481 та инших комах в полі, городі й лісі средства негайні й успішні поручає 1-1

Др. З. Бах, інж. аґр., склад насіння й рослин. Ринок 2, Львів, Тел. 67-32

Найтреваліші **ПАНЧОХИ, СКАРПЕТКИ**

ПФАУ, Львів, **РИНОК 19.**

386 б найдешевше, бо вхід через сіни. 45—50

ВЛАСНИЙ ВИРІБ! ЦІНИ ФАБРИЧНІ!

ПАНСІОНАТИ — ЗАВЕДЕННЯ

КОВДРИ двосторонні від зол. 22·—
в цвіти „ „ 35·—
МТЕРАЦИ волосяні від „ 70·—
з мор. трави „ 35·—
ПОДУШКИ з пір'я . . . від „ 18·—
СІННИКИ готові . . . „ „ 5·—
ГОТОВІ ПІШЕВКИ . . „ „ 3·—
„ ПРОСТИРАЛА на ліжка . . . . „ „ 5·50
„ під ковдри з дірками „ „ 11·50
КОЦИ ВОВНЯНІ . . . „ „ 10·50
ПОЛОТНА - РУЧНИКИ - СКАТЕРТІ — КАПИ — ФІРАНКИ — КИЛИМИ

загально відома

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ

ПЄТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЄКО

ЛЬВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.

422 **Телєфон 37-72.** 21—25

ШПИТАЛІ — МОНАСТИРІ і т. п.

ЦІННИКИ ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

„Хто не має Бога, не має ідеалів, не має радости в серці, ні надії, ні сили в терпінню. А нарід, котрий утратив би віру в Бога, утратив би й свої ідеали, свої найдуші жерела сили, основи свого життя“. (Проф. Т. Тот: „Релігія“).

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 14. липня 1929 Ч. 50 (253)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Отворення церков у Мехіку

По трьох літах отворено вперве 30 церков у стейті Мехіко й допущено в них відправу Служби Божої. Натовп урадо-ваного народа був не до описання. Перед вівтар Богоматери з Ґваделюпи тиснулася така маса вірних, що 50 осіб відвезло червоного Хреста.

Розрухи в червоній Армії

Російська преса доносить: В часі інспекційної подорожі Ворошилова відбулися розрухи в частинах стрілкової дивізії у Великих Луках. Причиною розрухів були листи селян до своїх синів при війську про те, що большевики насильно забирають лен по селах і то не для умираючого совітського промислу, але для вивозу на „буржуазні ярмарки". Червоноармейці зажадали вияснень, а коли політруки дали їм баламутні відповіди, їх побито. Тоді Ворошилов хопився випробуваного способу: заговорив про близьку можливість війни. Се успокоїло червоноармейців, бо дало надію, скоро порахуватись з ненависною їм владою.

Нова секта „Білої Гори"

Се нова протестантська секта, котра повстала в Німеччині. На чолі її стоїть „пророк" Вайзенберґ. Секта має три молитовні доми, з них оден в Берліні й ґазету п. з. „Віла Гора". В ній оповіщує статті дивного змісту з підписами — покійників, як Бісмарка, Фридриха Великого, фільософа Ніцше і т. д. Навіть архангели Гавриіл і Рафаіл фіґурують у тій ґазеті як автори передових статтей! Ґазета печатається в 10.000 прим. В ґазеті пишеться напр., що край, у котрім появляться чорні журавлі, навістить чума — і що ті „чорні журавлі" вже появилися в Німеччині. Вайзенберґ береться й до лічення хорих та викликавши закаження крови, попав у конфлікт з поліцією. Такі секти се очевидний знак дальшого розкладу протестантизму.

Страшна отруя „ґаня"

Остра заборона уживання алькоголю в Америці викликала поширення ще гіршої отруї, званої „ґаня". Так називається сік з індійських конопель, котрий можна заживати в ріжних формах. Зразу дає „ґаня" силу виконувати найтяжші праці з охотою, та скоро доводить до божевілля, в котрім любителі „ґані" вбивають инших людей і себе. „Ґаню" привозять до Америки потайки з Ямайки і заробляють на тім великі суми.

Християнський робітничий рух у Франції

В Парижі відбувся десятий конґрес Союза християнських робітників. До нього належить 673 орґанізацій, 41 більше ніж мин. року. В Альзатії й Льотарингії при виборах урядників для справ обезпечення робітників побідили орґанізації християнських робітників. Вони віддали 205.919 голосів і здобули 60 місць, коли соціялісти одержали 102.849 голосів і 33 місця, а комуністи 52.202 тол. і 15 місць.

Досвід міліярдера Форда

Найбогатший чоловік на земній кулі, Генрик Форд, оповістив статтю в „Лейдіес Гом Журнал-і". В ній пише, що волів би, щоб у всіх його підприємствах були заняті робітники від 35 до 60 року життя і навіть по 60-ім, колиб тільки могли ще працювати. Та в ніякім разі — пише — я не згодився-б на перзонал зложений виключно з молодих людей.

Ревматизм гірший ніж сухоти

Міжнародній Комітет для поборювання ревматизму (костолому) оповіщує: Ревматизм у всіх краях світа приносить тяжші фінансові й особисті шкоди ніж сухоти. Анґлійське міністерство здоровля оповіщує, що повним інвалідам-ревматикам виплачується річно 40 міліонів м. В Австрії 50 проц. тих, що одержують ренти — се ревматики. У Швеції є тільки 5 проц. хорих на сухоти, а 9 проц. на ревматизм. Директор фондації Рокефелєра д-р Вінцент пише, що те нещастя далосяб скоро зменьшити, якби люде лічилися з ревматизмів зараз на початку хороби. Властива причина ревматизму досі невідома. Дідичність, простуди і забагато мясного харчу грають велику ролю, особливо шкідливі за довгі купелі.

Носив вовк, понесли вовка

З Москви доносять: По наказу Політбюра чрезвичайка увязнила відомого убийника царської семї, б. комісаря внутрішних справ Белобородова. Його перевезено в Москву й просто з залізниці відвезено до тюрми на Любянці.

„Спасайте Донецький басейн!"

АТЕ доносить: „Комуніст" повідомляє, що скількість угля, добуваного в Донецькім Басейні, паде катастрофально. Супроти того совітські економічні орґанізації утворили „Общество скорой помощи Донецкому Басейнови". Се товариство видало вже відозву, котрою взиває всіх дійсних комуністів, щоби спасали Донецький Басейн від загибелі.

Сінокоси покінчені. Жнива починаються. Не забудьте обезпечити збіжжа й пашу від огню

в Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Руїна культури

Доцент університету д-р Йоган Гольнштайнер оповістив у католицькій пресі статтю на тему культурного нігілізму, котра без обиняків і заслон представляє ось що:

Питання про „упадок заходу", (яке видвигнув Шпенґлер в окремій книжці) се вже не тільки предмет дискусії між учеными! Західні народи мусять тепер зійти зі сцени, на котрій півтора тисячі літ грали провідну ролю. А мусять зійти не тому, немов би вони постарілися і мусіли вмирати, тільки ізза своєї власної вини і волі, якою до тої вини дійшли. Хто сегодня має отверті очи, той бачить явні прояви занепаду їх конаючої культури. Ось вони:

Коли у якогось народу нема радости з життя, то се знак, що такий нарід трафлений у сам стрижень свого життя і що його життєва сила кінчиться. А чи се знак життєрадости, коли кождої 11-тої мінути оден Европеєць відбирає собі життя? Доказує се оповіщена Союзом Народів статистика самоубийств. На 100.000 мешканців припадає самоубийників: в Еспанії 4, Голяндії 6, Італії 8, Анґлії 10, Фінляндії 11, Данії 14, Швеції 14, Естонії 15, Франції 17, Австрії 22, Німеччині 23, Угорщині 26, Чехословаччині 26. З инших держав нема статистики, але з совітських праць видно, що Росія під оглядом самоубийств стоїть на першім місци. Значить — вся Европа утратила життєрадісність. Та се ще не все.

Лікарка д-р Герміна Ґайслєр-Еденгуйцен оповістила працю, котра доказує, що в одній Німеччині рік-річно роблять около 800.000 злочинних абортів... Тай се ще не все. Бо твердження, немовби економічна скрута була головною причиною самоубийств і абортів, показуються неправдиві.

У звязку з тими понурими появами слідне свідоме заперечування семї, родини. Свідчать про се ріжні теорії про подружжа „на пробу", про „товариські подружжа" і т. ін. Се знак, що щезає подружий ідеал. Заперечення подружжа явно пропаґує модерна драма. Напр. Газенклєвер пише так: „Знищити тиранію родини, того середновічного боляка, ту печеру повну мук і сірки! Знести закони — звернути людям свободу, їх найвище добро!"... „Проповідуймо проти 4-ої заповіди!"... „Сегодня боротьба проти батька се те саме, що перед 100 літами була пімста проти князя!"..

Чи дивота, що супроти такої пропаґанди зачинають появлятися нечувані давно убийства родичів і страшне здичіння молоді, навіть шкільної. Коли родичі підняли боротьбу проти ще ненароджених дітей, то мусіли дожити того, що діти підняли боротьбу проти них. І так родина, взята в два ворожі фронти, нищиться до самих основ. Історик Трайчке писав: Можна доказати, що коли нарід зовсім занепав, але остала здорова родина, то він відроджувався немов зі студні вічної молодости... Тепер на жаль не можна того сказати про сучасну родину. А де не мають признання й ціни такі первісні вартости як людське життя і родина, — там очевидно не можуть мати ціни й більше скомпліковані, зложені цінности: релїґія, етика, штука.

Людина 19. століття не признавала

Матеріяли меблеві стори портіери **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 10—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

нишого закона опріч закона сили. Бога, ріжного від світа, узнали неістнуючим. На його місце узнали „богом“ своє власне „я“, а бажання „вижитися“ заступило порядок, уложений моральними правилами. Т. зв. „вільнодумці“ зорґанізували пропаґанду за примусовим переведенням безвірства й оповістили боротьбу проти віри в Бога, а передовсім проти католицької Церкви. Матеріялістична й натуралістична фільософія відчужила інтеліґенцію від Церкви, а велика політична партія підбурила проти неї маси. Коляж наука розпочала на всім фронті відворот з боротьби проти Церкви і віри в Бога, — було вже запізно: бо тоді її місце заняли псевдонаукові кличі, котрими під покришкою мнимої науки затуманено маси й так розпочався формальний терор проти ще віруючих людей. Є промислові центри, де мужі довіря т. зв. „вільнодумних“ орґанізацій контролюють робітників, котрі йдуть на Богослуженя і потому позбавляють їх за те шматка хліба... Ту злочинну боротьбу влекшили тим злочинцям люде віруючі тим, що довго не звертали уваги на небезпеку і не вживали проти неї відповідних способів.

В парі з занепадом релігійного життя пішов розуміється занепад моралі. Письменник А. Він у своїм творі „Місто у хмарах“ виказує, яке помішання етичних понять опанувало суспільність і говорить про „етичний большевизм“. Річ ясна, що етика, збудована на матеріялізмі й самолюбстві, втратила всяку силу. І на тій власне области зачалася катастрофа наших часів. Вона проявляється напр. у тім, що в одним Берліні в одним році (1928) занотовано 175.000 молодечих злочинців! А полові хороби навіть між шкільними дітьми зачинають прибирати застрашаючі розміри.

На такім ґрунті мусить занепадати духова сила народів, а правдива культура нидіє й вироджується в технічну цивілізацію. Штука, мистецтво стає продуктом „розуму“ і стовковищем негамованих пристрастей та предметом бизнесу і шахрайства. Правдиві мистці, котрі не хочуть приложити рук до того, стоять осамітнені й часто кінчать в нужді. Розвиток техніки не може закрити факту, що культура в повнім розкладі й виказує тенденцію в напрямі нігілізму. Тільки тут і там лучаються ще виїмково культурні зусилля й осягнення. Під впливом атеїзму й матеріялізму дух опустив культуру і вона стала бездушна. А вже Платон сказав, що скорше можна збудувати місто в хмарах, ніж правити народом без релігії. А згаданий висше письменник А. Він слушно каже: І всі ті матеріялізмом і атеізмом „освічені“ провідники зовсім не бачать того, що причиною того розпучливого стану являється ними самими викликана безбожність. Ваал, божок їх „міст у хмарах“, себто Антихрист — піднявся у весь ріст і бере в свої пястуки поводи влади над народами для страшної кари над ними. Кадило з фабричних комінів йому не вистарчає, він мусить мати в жертву гекатомби. Релігійний нігілізм доводить до руїни всеї культури.

Опріч книжки А. Віна, котра одинокий ратунок бачить у повороті до практичного христіянства а до руху молоді ставиться дуже скептично — появилася ще на ту тему нова книжка боннського професора Германа Пляца п. з. „Das Religiose in der Krise der Zeit“ (ст. 190). Сей учений займається спеціяльно рухом молодіжи на тій области й дає цікавий та цінний начерк програми катол. акції (на ст. 31 і 166). Його книжка більше оптимістична ніж Віна.

Річ ясна, що занепад сучасної культури не має нічого спільного з занепадом христіянства: той світ, котрому грозить руїна вже давно перестав бути христіянським і став навіть ворожий христіянству. Христіянство вже раз уратувало (старинний) світ від повного культурного занепаду, може його вратувати й тепер. Одначе тут не поможуть ні слова, ні ухвали, на те треба дійсного повороту до практичного христіянства.

Все, що пишуть про те західні учені з тим більшою силою відноситься і до нас Українців: бо коли їх культура руйнується і щезає під впливом атеїзму й матеріялізму, то що доперва говорити про нашу, далеко слабшу... А до того ми найблизчі сусіди большевицького сходу, котрий узаконнив, управнив зло: захід, який тут представлений певно не в ясних красках, все таки тим вищий від больш. сходу, що на заході відчувають те зло як зло й чують жах перед ним, а на сході зло уважають нормальним, ба навіть ідеалізують його. І тим більша небезпека руїни йде на нас від того сходу, йде і вже прийшла.

——o——

„Боронять бідний нарід“...

„Діло“ в ч. 151 кепсько переповіло статтю з „Нової Зорі“ про новий устрій гр. кат. Церкви в Америці. Потому його редактори додали, що не мають свого власного ясного погляду на ті справи і — мимо свого дійсно неясного погляду взялися знов нападати на Апостольську Столицю власне за те, що Вона прояснила й упорядкувала ті неясні „Ділови“ справи (котрі йому дальше остали неясні). Особливож не бачить „Діло“ нічого розумного в тім, що Апост. Столиця перевела декретом рівноправність нашого обряду з латинським в Америці, бо — пише — „більша частина Українців є ще на такому розвитковому рівні, що ідентифікує обряд з національністю а лат. обряд не є обрядом українським“. Колиж — пише далі — чужинка вийде заміж за Українця, то перетягне його на свій обряд (такий вже „бідний нарід“). Виходить, що „Діло“ хотілоб, щоб Апост. Столиця наказала всім чужинкам, що вийдуть за між за Українців, переходити на укр. „обряд“ чоловіків, а всім чужинцям, що оженяться з Українками, також переходити на „укр. обряд“ своїх жінок, — тоді „Ділу“ булоб не важко додуматися, що в такім декреті булоб щось розумне, а без того — пише — важко.

Дійсно важко сказати, чи сміятися, чи сумувати над такою льоґікою нашого одинокого дневника і над його нападами, опертими на такій льоґіці. Чи се націоналістична манія великости, чи напасть, чи так собі просто „писаннячко“, аби щось „мудрійшого“ написати, трудно сказати. Словом — „боронять бідний нарід“.

——o——

Конґрес з невидимими промовцями

У Відні відбувся в салі інжинірів під проводом проф. Райтерера перший міждержавний конґрес з невидимими промовцями. Рівночасно відбувався тойсам конґрес ще й у Газі, Аквісґрані й Будапешті: збори в усіх тих містах були рівночасно получені мікрофонами при помочи дротів і чули найдокладнійше невидимих промовців з инших міст. Та перша удачна спроба матиме великі наслідки в зїздовій практиці.

——o——

Чільна партія у власнім зеркалі

VI.

Чому панове з УНДО гніваються на „Нову Зорю“?

2. Мотиви дійсні.

До поч. 1928 р., себто до того часу, яким брошура „III-ій Народній Зїзд головно займається, трудно говорити про суперечности між „Н. З.“ й УНДО. Просто тому, що виходячи тілько раз у тиждень, „Н. З.“ дуже маленько місця могла присвячувати біжучим політичним питанням: а дальше й тому, що перед виборами до сойму вся політика УНДО обмежалася до періодичних комунікатів у пресі*). В минулому році ситуація змінилася: УНДО перейшло від платонічних заяв до практичної політики, а „Н. Зоря“ виходячи двічи в тиждень, мусїла збільшити увагу до національно-політичних справ. Таким способом на поч. 1928 р. дійшло справди до двох поважних ріжниць у поглядах на політику: а) виборчу, б) парляментарну.

а) Приступаючи до соймових виборів, УНДО розвинуло живу дипльоматично-коалїційну діяльність: порозумівалося з поморськими Німцями, з варшавськими Жидами, з виленськими Білорусами, переговорювало з радикалами і соціял-демократами, рахувалося з усякими повітовими величинами і передміськими аґітаторами, заходилося приєднувати собі прихильність кождого часописку... з одним одіозним виїмком: не було ласкаве звернути уваги ні на „У. Х. О.“, ні на „Н. З.“, неначеб їх на світі не було. Не знаючи причин сього дивного їґнорування, редакція „Н. З.“ придержувалася тактики безпристрастного обсерватора виборчої кампанії. Згодом одначе вона не могла відмовити місця допискам з ріжних боків, що вказували на те, як УНДО ставить кандидатів знаних із свойого явно антирелїґійного характеру, або протицерковної діяльности, та просили в У. Х. О. вказівки, як у таких разах голосувати. Якби виборчий закон був дійсно демократичний і виборці могли голосувати по своїй волі на довірені особи, а не на неособові партії (листи), то порада „У.Х.О.“ й „Н. Зорі“ булаб дуже проста: проти таких „національних“ кандидатів, як у горі, ставити власних христіянсько-католицьких, на них голосувати і за ними аґітувати. На жаль усі ми були в неволі поганого закону, що знає тілько партійні листи, і голосувати проти якогось одного кандидата — значило відкидати всіх инших, що поміщені на тій самій листі і шкодити національній справі. А що УНДО будь-що-будь було з усіх українських партій ще найбільше помірковане і на своїх списках мало м. ин. справді поважних людей, то хоч УНДО нічого не робило, щоб направити помилку, „Н. З.“ обмежилася лише до самого тілько формального протесту проти такої тактики сеї партії, а своїм прихильникам порадила, щоби вимагали від неможливих кандидатів приреченя, хочби приватного, що у своїй посольській діяльности не будуть виступати проти релїґійних принципів й установ католицької Церкви, а одержавши таку заяву, щоб голосувати на списки УНДО... Так і сталося, і мабуть 100 проц. членів „У. Х. О.“ та прихиль-

*) Правда, один із тих комунікатів (з. III. про зневагу посла Хрущького) був так... зредаґований, що й „Н. З.“ зацікавилася ним, одначе ся контроверсія належить до сферы гумористики а не політики.

ників „Н. З.“ голосували по волі й неволі на УНДО*), а посли сього останнього, виїмивши один випадок спричиненний буцімто непорозумінням, зберегли досі такт у церковних і релігійних питаннях. Значить, наука не пішла в ліс. Не знаємо, яка буде техніка найблизших виборів, на всякий випадок маємо надію, що УНДО вже більше не матиме українського громадянства за „виборчу худобу“ (Stimmvieh) своєї партії, щоб йому накидати кождого кандидата своєї тісніної сімї...

Що в минулорічних обставинах „Н. З.“ не могла ані накидатися з услугами партії УНДО, ані бути аґітаційною трибуною для її кандидатів, се самозрозуміле всякому, хто має яке-таке почуття власної чести. Досить з неї було того, що в виборчім часі вона берегла національної солідарности, а супроти УНДО незаслуженої ним льояльности. Від політичної критики його програми й тактики „Н. З.“ в часі виборів здержувалася, хоч матеріялу й нагоди до сього було безліч.

б) По виборах до соймy присвятила „Нова Зоря“, що правда, кілька критичних уваг двом головним лихам нашої виборчої політики: безпрограмовости й демаґоґічности, не виключаючи від сих пороків й УНДО та одночасно „Н. З.“ була свідома того, що з сим моментом УНДО, здобувши найбільше число мандатів, взяло на себе велике завдання — почати нову епоху в історії західно-українських земель. Була при сім віра, що без огляду на всі виборчі помилки, ся партія, маючи з одного боку давні традиції, з другого боку не будучи обтяжена формальною відповідальністю за повоєнний стан наших земель, — що ся партія не лише схоче, але і зможе се історичне завдання виконати. А що в таких ситуаціях мало не все залежить від доброго початку, велика небезпека була в тому, що розналені виборчою аґітацією посли будуть схильні радше до театрально-драматичних ефектів, до соломяних огнів, а менше до розважної, трудної і початково для широких мас мало ефектовної акції на соймовім і міжнароднім ґрунті. А що в таких разах „guter Rat ist teuer“, то й „Н. З.“ вважала своїм національним обовязком, висловити з усім тактом і всею скромністю свої погляди на наші політичні завдання у той многоважний момент, якого спартачити не було нам вільно.

Не бувши партійним орґаном, і явно легковажена політиками з УНДО, „Нова Зоря“ могла викладати свої думки тільки посередно. До нової соймової репрезентації мала вона наперед одно бажання: щоб ся не впадала в помилки своєї попередниці й не шукала змісту своєї політики в проголошуванню на масовий ефект обрахованих „заяв“, що потім стають колодою в ногах самих їхніх авторів, з окрема щоб не проклямувала з соймової трибуни таких далеких національно-політичних цілей, яких реалізація в даних обставинах і неможлива і від нас самих незалежна, та щоб сим не запропащувала здійснення близших, необхідних і до здійснення можливих, цілей. Бо поганий той ґенерал, що не маючи ні армії, ні союзника виповідає війну і згори зраджує свою стратеґічну ціль: йому певно противник не дасть змобілізувати ні одної сотні, ні вийти з нею за ворота. Таких ґенералів ставлять під суд...

Що саме конкретного робити малаб наша національна політика? Склалося було так, що на час виборчої кампанії випали деякі важні роковини: десяті берестейського мира і п'яті злаиого рішення конференції амбасадорів про східні межі Польщі та про політично-правну долю Галичини. „Нова Зоря“ покористувалася сими нагодами, особливо сею останньою, щоб піддати критиці нашу політику останнього десятиліття і витягнути науку з неї. В серії статтей було вказано, як наша політика програвала ріжні нагоди і не використовувала тих можливостей власного тактичного скріплення і збільшення національного стану посідання, як вона навпаки довела до сучасного стану безсильности. З сих критичних замітoк виходило, що найпершим завданням кождої політичної акції є використання всіх тих правних можливостей, які дає кождочасний момент; що вмілість і повнота сього виповнення правних рамок є головним мірилом національно-політичної зрілости громадянства і здатности його проводу; що тільки по такім попереднім зміцненню національного стану посідання і національних сил можна думати про успішне поширювання його, про нові здобутки, про дальше здійснювання національної ідеї.

Після таких критичних уваг появилися в „Н. З.“ дві т. зв. програмові статті, подумані саме в тій ціли, щоб нова соймова репрезентація зацікавилася ними і взяла собі до серця, а саме: „За автономію українських земель при Польщі. З приводу відкриття нового сойму“ (25. III. 1928) та „Найважніша політична задача нашого сучасного покоління“ (1. 4. 1928). Сі статті піддавали новим послам подвійну тактичну ціль у їхній соймовій діяльности: першу — введення в життя закону з 26. IX. 1922 про автономію галицьких воєвідств; другу — поширення його управнень на инші українські землі в Польщі. Все те було подане в дуже тактовній, льояльній і послам прихильній формі, одначе ефект сих у найліпшій вірі подуманих і видрукованих статтей був цілком несподіваний.

*) Коліб по всім тім на остаиніім партійнім зїзді дійсно говорено було урядово, що нібн „У. Х. О.“ поборювало при виборах кандидатів УНДО, то тому поведінку булоб легко назвати по імени; в брошурі одначе нема про се жадної згадки.

ШАНУЙ СВОЇ ОЧІ!

Найліпші окуляри і цвікери в найліпших шклах Zeisa і инші поручає

460 ЛЕВ АППЕЛЬ і С-ка Телєфон Ч. 4-58 Львів, Лєґіонів 1. 7—8

Замовлення з провінції відворотно.

В тіни африканського пралісу

(З подорожних вражінь).

Осліплююче і невисказано горяче тропікальне сонце немилосердно жарить при 60 степеннях горячі. На тілі не знайдете ні одної сухої ниточки. Горячий піт ллється не тільки з чола, але і з цілого тіла. Як чудово буде нам там, серед тіни пралісу!

Мої два товариші, хлопець Мсумні, і носій тягарів, Мпумбаву, пріють неменше від мене, хоч майже не мають на собі одежини. Їх майже нагі тіла блищать наче вимазані оливою гірські чоботи, перлини поту котяться по їх хребті наче великі краплини дощу. Одначе Мурини почувають себе при тім знаменито. Коли сонце добре припікає, то вони якраз тоді увихаються охотно; зате зимного вітру і дощу не зносять. Тоді вони радше сидять цілими днями в своїх задимлених хатах, прикучнувши при огнищу.

„Бадо кідоґо“ (незадовго, сейчас), се наші короткі слова, а наші очі з тугою глядять в даль, де мріє чорний мур пралісу зі своєю чудовою тіню. Хлопець Мсумні йде дещо попереду, щоб на першім догіднім місци приготовити вигідний відпочинок. Мпумбаву несучи невеличкий пакунок із запасами поживи і накривалами, сопе за мною як паровий валець, але при тім гумоче під носом якусь скочну мельодію у відірваних строфах.

Тільки деякі слова вспів я з цього зрозуміти, а іменно: „Мпумбаву тіті“ (Мпубафу дурна голова), „Мсунґу мієма“ (Евроцейці — під цим розумів він мабуть мене — добрі), „юа калі“ (сонце пече), „Мзіґа меіто“ (тягар важкий), „лякіні бакшіші мзурі“ (але могорич добрий), „бадо кідоґо, бадо кідоґо, нівулі“, сейчас, сейчас буде тінь)...

„Бадо кідоґо, бадо кідоґо“ повторяв і я цей рефрен за ним і незабаром стали ми нарешті перед „брамою“ пралісу.

Хлопчина Мсумні усміхаючись задоволено вказав на приготовлене місце відпочинку під великанським деревом, вигідніще ніж я сподівався. Носильщик Мпубафу положив постогнуючи не дуже тяжкий тягар на землю і зник у кущах зі словами „мзурі сасса бвана мкубва“ (добре тепер, великий пане), шукаючи собі місця на відпочинок.

Мсумні мусів мені ще подати зі скринки дещо для відсвіження, а опісля побіг до свого товариша, щоб використати призначену на відпочинок півгодинки часу в тіни пралісу.

Томлячий хід в немилосередній тропікальній горячі так мене змучив, що я, положившись з наміром півгодинки відпочати, таки зараз заснув.

„Ттрах“! Перестрашений отворив я моментально очі: Що це таке? Бачу якийсь кусень спорохнявілої галузи, котрої перед тим тут не було. Крикнув я на хлопця, а цей присягається, що це не він кинув. Хибаж це був сон? І дальше почав я дрімати.

В тім знова „Ттрах“! Прямо мені на ніс посипалось галуззя з дерева. Я зірвався і гляджу в гору між густе галуззя дерева-великана. З початку нічого не міг я побачити, але по хвилині доглянув, як якийсь косматий хвіст майнув у густім даху з листя. Так отже були це в горі малпи. Я дав навманя оден вистріл на пострах в гору. Пішов по лісі глухий відгомін, на горі заметушилось, далося чути якесь ошоломлююче харкотіння, темні, волосяті і довдохвості постаті перескакували з одної галузи на другу, з дерева на дерево. Тут і там видко було хвостаті малпи, а була їх ціла череда найменше 20 до 30 штук. Звисали з одної галузи і тряслись з люті, потім перескакували на іншу, ломали порохняве галуззя і кидали на долину так, що відломки падали довкруґи мене.

Ще пару стрілів і ціла череда зникає в глибні пралісу. Тільки жалісне скавуління довго ще долітало з далі.

Тому що про дальший сон не мо-

УНДО, що спокійно вислухало було докорів за деяких кандидатів, що в своїх орґанах ні словечком не боронило своїх партійних попередниць за вказані в „Н. З.“ воєнні і повоєнні помилки, тепер, по появі сих програмових статтей, впало в лють, а його провід звернувся (цікаво, що не прилюдно в пресі, а приватно!) до „У.Х.О-ії“ з рішучим зазивом, щоб ся заборонила „Новій Зорі“ пропаґувати подібні політичні думки, инакше... буде зле з сею Орґанізацією і її ідеольоґами. Якими арґументами послуґувалися ті панове, наші читачі побачуть із відповідних письм, що їх даємо в додатку після сих статтей. Тут зазначу тілько, що заатакована д-ром Д. Левицьким і В. Целевичем редакція „Н. З.“ передала справу під осуд Головній Управі „У.Х.О.“ Ся не тілько не знайшла жадної національної провини по боці редакції, а просто одобрила її становище. Перед „Н. З.“ відкрилися тоді дві можливости: або проти волі УНДО продовжувати почату програмову акцію, або вдоволитися покищо поставленням справи й дати соймовій репрезентації необмежену нагоду показати все своє знання, мистецтво й успіхи в політиці. Редакція вибрала сю останню дорогу. Не лише до кінця 1928 р., а й до самого кінця першого соймового періоду в квітни 1929, займала вона становище більше обсерваційне, тут і там тілько злегка маркуючи своє становище. До такої здержливости давало нам право: наперед — недостача особистої або партійної амбіції; а дальше — глибоке переконання, що м и м а є м о р а ц і ю і що скорше чи пізнійше й наші суперники, поблукавши по манівцях, проковтнувши силу невдач, набивши собі синяків, протративши богато часу і нашкодивши чимало національній справі, хоч-не-хоч мусять стати **Klein und Mild** та повернути до того місця і до тих думок, що були показані в „Новій Зорі“ тоді, коли вони, уповні новоздобутими мандатами, були ще **Gross und Wild**. Мені здається, що саме отся свідомість необхідности признати, по всій бундючности, рацію „Новій Зорі“ є головною, чи пак єдиною, причиною ненависти, якою ті панове обдаровують „У. Х.О.“ і „Н. З.“

С. Томашівський.

Друкарська помилка. В передній статті на ту саму тему (ч. 48) між 9 і 10 рядком від кінця було пропущено кілька слів і се затемнило зміст. Повний текст такий: „Стороння людина не зрозуміла-б того, чому У. Х. О. опинилося серед **радикалів, комуністів, православних москвофілів і Поляків**“.

ПРИЗНАННЯ ПРОТИВНИКА

(З приводу ювилею Преосв. Кир Ґригорія).

Рівночасно доручив мені листоноша „Діло“ ч. 146 з 4. 6. с. р. і „Ниву“ за червень с. р.

І дивне диво! Коли навіть „Діло“ — світський орґан — уважало за вказане і конечне згадати про 25-ліття єпископської праці станиславівського Владики і при тій нагоді признати бодай дещо з заслуг Ювилята, то „Нива“ — часопис присвячений церковним і суспільним справам — не спромоглася навіть на коротеньку згадку бодай у відділі „Всячина“.

Сего на кождий випадок дуже характеристичного „промовчання“ не оправдає „Нива“ хіба нічим.

Не дасться заперечити, що погляди нашого громадянства на діяльність і стремління Преосвященного Кир Ґригорія ріжні і з тим можнаб погодитися, виходячи з засади: „Ще той ся не вродив, щоби всім догодив“. Та одно вже раз треба „во всеуслишаніе“ сказати, що у нас щось иншого про діяльність станиславівського Владики говориться, а що иншого пишеться. Так священики, як і світські люди з инших епархій, зовсім незалежні від Преосвященого Ґригорія, висказуються про Його діяльність з найбільшим признанням. Не скупило Йому признання навіть і либеральне „Діло“! „Енерґійний адміністратор, людина сильної волі, що зуміла завести лад в епархії і защіпити послух серед духовенства. Станиславівський владика вів і веде у своїй дієцезії енерґійну боротьбу зі сектантством та поборював успішно москвофільство серед підчиненого собі духовенства“. — Чиж се не похвальні признання для праці Епископа навіть з чисто національної точки погляду?! — „Нива“ на жаль і про се нічого не знає, чи тілько удає, що не знає.

Такі признання, висказані в одиноким нашім щоденнику, на кождий случай вже дають свідоцтво правді, хто і який є теперішний станиславівський Епископ.

Річ самозрозуміла, що „Ділови“ не дуже до вподоби католицька акція і підтримка для католицької преси Преосвященного Кир Ґригорія. Та годі! Се в теперішних наших обставинах якраз найважніща і найконечніща справа, а що Епископ станиславівський уважає переведення її і здійснення може за найважнійшу ціль свойого життя і свого апостольського завдання. За се хіба той, хто не лукавить, не може Його осуджувати. Бо і хтож мав дати до сего початок? Хто мав тою акцією покермувати?

Що крім „Нової Зорі“ та спорідненних їй орґанів українська преса пройшла мовчки попри сей рідкий ювилей, се нічого дивного, бо і щож могли написати всі наші (кромі „Ниви“) комуністичні, чи комунізуючі часописи? Хіба се, що Преосвященний Владика уважає їх за найбільших ворогів народних та на кождім кроці з цілою, Йому лише притомою енерґією поборює їх роботу, котра руйнує народне життя. Таксамо можна було сподіватися, що змовчать сей ювилей і крайні націоналісти, змовчать, або ужнють його до стусанів. А що і „Діло“ донерва добре по святі здобулося остаточно на згадку про ювилей, се рівнож доказ і то не перший тай не послідний, що у нас навіть і в справах загально признаних за добрі і доцільні нема щирости і рішучости. Завсігди стара метода. Богови свічку — й дияволови офірку!

Для Пань на наймодніші сукні **ШОВКОВІ** Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.

Для Панів ориґ. англійські й бєльські **С У К Н А** на літні й осінні одяги на нагортки й плащі і т.п.

НАЙДЕШЕВША **ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА** фабричний склад сукна **ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.** (дім наріжний вул. Ґродзіцких) 7-30

Просимо оглянути без обовязку купна. 462

гло бути мови, спакували ми наші річи і помандрували дальше, все глибше в незміримий ліс. Абсолютна тиша залягла кругом, чути лиш шелест наших кроків по мягкій землі. Чую майже ритмічні удари серця йдучого за мною Мпумбафу. Вітрець ані не шелесне! Ані один листочок не задрожить. Тільки якесь ніжне цьвіркотіння дається чути з неозначеної віддалі. Ні оден промінчик сонця не продирається крізь густий дах з листя; маєм отже тіни досить. Могучі дерева-великани, мабуть тисячелітні, стоять густо побіч себе, тут і там знова ґрупки кущів, непроходиме підшиття.

Ми мусимо собі промошувати дорогу топором, часто з великим трудом, а густі ґумові ліяни, озброєні часто колючим терням, подаются під кождим ударом.

Горячий піт лляться не тільки з чола але і з цілого тіла, мимо сумерковатої тіни, бо якась невиносима душність залягла ліс, а запліснілий воздух не дає можности віддихати.

На краю ліса було знаменито, там був свіжий воздух, але заледви кілька кільометрів в глуб стає щораз більше парно і чути щораз більше стухлість. І не дивниця, бо на метер глибоке багно-мокравина зі збутвілого листя та дерева покриває землю, гойдаючись під кождим нашим кроком.

Випари, які підносяться з цього тисячелітнього торфовища, своїм запахом не нагадують ані одолю, ані кольонської води, а неприємна вонь піжма — слабе порівнання.

„Ума! Накуфа“ (О йой! умираю!) рознісся за мною крик і щось за мною нагло заметушилось. В першій хвилині думав я, що це або леопард ударив, або їдовита змия вкусила йдучого за мною Мпумбафу.

Але що бачу?! Такий страшний вид, що я бухнув нараз сміхом. Мій Мпумбафу застряг в тисячлітнім багні та порохні аж по пояс. Спільно помогли ми йому викараскатися з цього болота. Та який був його вигляд! Він був весь обліплений намулом, а здовж на ногах роїлося від ріжних земних і підземних тварин — червяків, котрі розрущив непрошевий ґість. Грубі й тонкі, довгі і короткі черваки, стоноги, болотяні павуки і т. п. тварини, метушились кругом на його набренілих ногах, клубилися і відпадали. Це був менше естетичний вид! Але ми сміючись обчистили його дорогою скрутлями трави з сеї погані і пішли дальше зрадливим пралісом.

„Сасса“ гапа нія нцурі“ (тепер тут добра дорога), крикмув Мзумні, „лякіні нія матембо“ (але це є стежка слонів), додав він трохи з острахом. Ми вийшли з густих корчів на широку полянку. Так і видно, що це часто уживана стежка слонів котрою пани пралісу ходять на край пралісу, щоби трохи попоїсти смачних ростин на плянтаціях тубильців.

Трави, кущі і малі деревця були на цій стежці розторощені на мязґу і втоптані в землю. Одначе не могли ми богато прискорити ходу, бо ноги стрягли і замотувалися в росторощеній мішанині листя і галуззя. Тяжкі ліяни, оброслі густо мохом, звисали всюди з великанських дерев; густі вінці з листя замикали стежку згори, наче в церкві так, що над цею широкою стежкою слонів дах із листя такий був густий, що подобав на тунель. Воздух стає такий тяжкий, що аж дусить. А що стежка веде стрімко вгору, бо слони люблять стрімкі узгіря — піт ллється з нас знова струмочком. Чи не лучше було на вільнім воздусі, хоч під тропікальними промінням сонця, при 60 степенях, ніж у тінистім пралісі?

„На квенда руді сасса бвана“! (Вертаймо назад, пане), говорив півголосом і отягаючись Мзумні, йдучи з неохотою. „Гуко сі мзурі лябда матембо“ (тут не гарно, тут можуть бути слони).

„Кідоґо ту“ (ще трохи) „Тена руді“ (тоді вернемо), заохочував я, сам маючи вже охоту видобутись із цього лябіринту.

„Уна ніні“? (Що з тобою?) запи-

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

483 — 2-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І. ПОВ-

Якраз з тої причини — скажім на відворот — Преосвященний станиславівський Владика не погоджується з поглядами подавляючої більшости українського громадянства. Інакше бути не може! Епископ — сеж речник Христової ідеї, Божої правди на земли. Він, свідомий свого післанництва і відвічальности перед Богом, не може ходити — як то кажеться — поміж дощ.

І при тій рівнож нагоді підносить „Діло“ як найважнійшу причину розбіжности між суспільністю а Владикою, справу целібату. Се — так сказатиб — принціпіяльна, академічна послідовність поглядів може і більшої частини нашої інтеліґенції від десяти літ. Та будьмо щирі: вона в послідних часах зачинає — вправді незначно і — як у нас водиться — несміло тратити щораз більше на давній енергії і безоглядности. Бо теперішня дійсність й обставини кажуть погодитися з тим зарядженням Епископа, а хто інакше говорить (не думає), той хіба лукавить перед собою і перед другими, от так для моди або для традиції. Впрочім чомуж винуватити за се лише станиславівського Епископа? Чиж до того самого не змагається і в других наших епархіях? Осуд в тій справі серед нас — загально беручи — доперва дозрівае, належало би тому сю справу полишити Божому Провидінню і вже раз залишити на сю тему всілякі публичні диспути і полеміки, бо — як дотепер показалося — не доводять вони до нічого, а викликують лише несмак і огірчення у своїх, а вдоволення і радість у чужих, неприхильних нам людей.

Ще послідний закид, що з ним „запрезентувалося“ „Діло“ в ювилейній згадці. „Не все мав щасливу руку в доборі своїх помічників і найближчих співробітників“... Можнаб було сподіватися, що автор статейки „Ювилей Владики“ буде більше справедливий і безсторонний. Чи на инших ділянках нашого суспільного і народного життя є у нас всьо дібране щасливо і зовсім відповідне своему завданню? І шкільництво і кооперація і банковість і політика і всьо инше чогось „шванкує“, так принайменше виходить з голосів преси. Ті самі круги, на тих самих людий, таки своїх і зі свого гуртка — раз „осанна“, а зараз за кілька день гукають „разпни“! У нас дуже скоро і то з якихнебудь причин зміняється „культ взаїмної адорації“, а піддержується його хіба незаслуженим гладженням по головці й... мамоною в ріжних видах. Та не кождий склонний на се спромогтися і не кождого на се стати! Впрочім не кермують станиславівським Владикою ніякі історичні „птиці“, ані люди з партії „КВВ“ (куда вітер віе). Ту кінцеву замітку, як зовсім безосновну, а щодо змісту — на жаль — загально людську, повинно було „Діло“ полишити на боці.

„Епископ такий, яким дійсно епископ має бути, знає наскрізь свою дієцезію і своє священство“ — „знаменитий проповідник і нестружений робітник на ниві Христовій“ — „дійсний аскет“, „розумілий і сердечний батько і опікун“, „щедрий аж до самовідречення“, „доступний для всіх“ — от кілька слів одобрення Його діяльности і то від людий, що навіть уходять за Його противників. Сего на теперішні наші відносини дійсно досить, а будучність і історія доповнить решту. Про зміст тої оцінки вже і нині можемо бути зовсім спокійні. *о. Г.*

Княжа пара вступила до монастиря

З Медіоляну доносять: Дуже богатий князь Ігнатій Кастельо і його жінка одержали на свою спільну просьбу дозвіл св. Вітця вступити до монастиря без розвязання подружжа, тільки на основі його розділу на життя. Обоє мають уже поверх 50 літ. Подружжа їх було щасливе, але бездітне. Новіціят розпочали обоє ще в 1925 р., а тепер зложили торжественні обіти. На днях одержав князь свячення й відправив першу Службу Божу в одній з церков Медіоляну серед великого здвигу народу й італійської аристократії.

Хтоб ти не був, все ти мусиш комусь служити, отже — на що тобі зарозумілости?

Св. Отець про католицьку пресу

На принятю зібраних під сю пору в Римі католицьких журналістів мав Святійший Отець промову, в котрій висказався, що чуеться зобовязаним окреслити католицьку пресу, як свій власний голос. Внаслідок лятеранського трактату праця світських, котра становить суть католицької акції, дуже зросла. Акція це життя, вона є проявом життя, бо не може бути життя, котре не проявлялосяб у діяльности. Та діяльність мусить мати поперти. Вона мусить бути освітлена і боронена і якраз це освітлення й обґрунтування і все, що з цим звязане, творять теперішне завдання катол. преси, котрого виповнення очікує Святійший Отець. До цього потрібна дуже глибока реліґійна культура і дуже поважне студіювання цього, що звязане з напрямною лінією католицької акції. Преса мусить бути не тільки вірним перекладчиком католицької акції, але прямо сама мусить стати одним з найважніших членів католицької акції. („Райхспост“, ч. 185).

——o——

Збірне посланіє нашого Епископату

Збірне пастирське посланіє видали наші Владики: Митрополит Андрей Шептицький, Архиеп. львівський, Григорій Хомишин, Еп. Станиславівський, Діонізій Нараді, Еп. Крижевацький, Йосафат Коциловський, Еп. Перемиський, Петро Ґебей, Еп. Мукачівський, Григорій Лакота, Еп. Данийський, Пом. Перем. і Павло Гойдич, Еп. Пряшівський — з приводу 50-літнього священичого Ювилею св. Вітця Пія XI.

В посланію представлено світове значіння Христового Намісника як також життя і діяльність теперішного Папи та дано такі зарядження: 1. Ювилей має зачатися у всіх наших Епархіях на празник св. верховних Апостолів Петра і Павла. В навечерію того празника хай дзвонять дзвони по всіх церквах о 7-ій год. веч. через пів години, а вірні у той час най моляться за вселенського Архієрея Пія XI. На сам празник в часі торжественної Служби Божої нехай ОО. душпастирі прочитають посланіє з многолітствієм св. Вітцю при кінці Літурґії. Жертви, зібрані того дня в церкві й поза церквою, належить відослати до Ординаріяту як „Петрів ґріш“. Закінчення Ювилею має відбутися на празник Непорочного Зачаття благодарственною Службою Божою. 2. Наші установи хай звеличують той Ювилей відповідними святочними академіями. 3) Через цілий час тревання Ювилею священики мають брати на Сугубій ектенії зі Служби за Умирення Церков по 2 прошення. 4) Парохи нехай стараються в тім році урядити як найбільше місій. (Повний текст посланія випечатаний у „Львівських Архіеп. Відомостях“ за липень с. р.).

——o——

Як живеться молоді в „раю“...

„Комсомольская Правда“ оповістила алярмуючу статтю про епідемію самогубств серед комуністичної молоді. Ті самогубства викликають між молодими робітниками головно напади в комуністичній пресі, котра посуджує їх за „прихильність до буржуазії“. Побоюючись наслідків таких нападів, молоді люде, часто дійсні комуністи, відбирають собі життя.

тав я Мзумні, котрий йдучи перед мною упав на землю. Також за мною щось гримнуло і зашелестіло.

„Тембо, бвана“ (слон, пане) прошепотів Мзумні, „тембо, бвана“ зверещав Мпубафу, кинув тягар геть і поліз у корчі.

„Гуко тембо“ (там слон), прошепотів ще раз Мзумні, показуючи в гору, заки і він зник на боці в кущах.

Немало перестрашений стояв я мов остовпілий на середині стежки, одначе не міг побачити ніякого слона, хоч як старавсь я провертіти зором темний лябіринт із листя.

Наглий і глухий звук труби слона згори поучив мене про небезпеку і я сейчас скочив у корчі, до моїх товаришів. Мзумні показав мені докладно місце, де стояв слон на середині стежки і неперестававав ревіти з наміром зійти на долину, але побачив нас, котрі заколотили йому спокій!

Проймаючий острахом і дріжжю вид величезного слона зарисовувався між темно-зеленим листям. Блестячо-білі, величезні кли, груба, та довга до гори загнута труба і два насторошені, наслухуючі вуха. — це було оригінальне зявище на тлі пралісу.

Мзумні потягнув мене сильно за блюзку „Руді бвана“ (назад, пане), прошепотів він. І я пішов за ним слухняно, кинувши в останне довгий погляд на незвичайний і грозою проймаючий вид.

„А де дівся Мпумбафу“? „Сі юі бвана“ (не знаю, пане). Мпумбафу тимчасом давно вже спрятався, і ми найшли його недалеко сидячого на грубій гиляці дерева.

„Де ти дів наш клунок? Сейчас і то скоро злізай з дерева і принеси його сюди“!

Винувато-завстиджене лице Мпумбафу побуджувало до сміху, але небезпечне сусідство слона, котрий все ще трубів, наказувало осторожність.

Отягаючись, зліз Мпумбафу зі своєї криївки. Бачучи нашу насмішку над трусливістю, винісся мовчки і проховзнувшись тихо між корчі вернув зараз назад з клунком.

*

Довго ще чули ми пронизливий голос труби слона — котрий розпливаючись грізно по пралісі, перемінявся в многократну луну і губився в далечині пралісу. Все це разом складалося на грізно-гарне пережиття в таємному пралісі.

(За Йосифом Штайнлєгнером з Мюнхену, тепер в Адділ Абебі в Абісинії. Подав: **М. П.**

Приєднуйте нових передплатників!

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Подорожі чужинців по Україні до кінця XVII. ст.

Подорожі по Україні творять дві головні ґрупи: 1) подорожі чужинців і 2) подорожі Українців.

Читач, певно здивований, спитає: Чому подорожам чужинців по Україні даємо першенство перед подорожами Українців по рідній землі? Тому, бо вони: 1) перші що до часу, 2) значно переважають числом, 3) особливо цікаві й цінні своїм змістом. Що торкається змісту, то чужі подорожні підчас своїх подорожей по чужих краях дуже часто помічають богато такого, на що свої звичайно не звертають уваги.

Чужинцями вважаємо тільки дійсних чужоземців. Натомість подорожних-уроженців України, без огляду на їх етноґрафічну приналежність, оглянемо у розділі: Подорожі Українців.

Найдавнійший, відомий нам нині, подорожник по Україні се старо-грецький письменник Геродот (род. перед 480, умер ок. 425 р. перед Хр.). Підчас своїх далеких подорожей, про що була вже згадка в попередній статті, він звідав між ін. і північний беріг Чорного Моря, де було богато значних грецьких кольоній і перший подав про них ширші відомости. Зокрема є він головним жерелом для пізнання Скитії і Скитів, наших предків, про яких оповідає широко в кн. IV. В його оповіданню можна ясно пізнати наочного свідка. Відомости Геродота здебільшого вірні, що потвердили новійші археольоґічні й етноґрафічні досліди.

Та не тільки найдавнійшим подорожником по Україні є Геродот. Він є також одиноким подорожником на протязі цілих слідуючих $1^1/_2$ тисячі літ, що дав опис наших земель з автопсії. Бо всі пізнійші письменники аж по XII. ст. по Хр.: Грецькі, візантійські, арабські, жидівські, що писали про наш край, писали — не бачивши його наочно.

Найближчий опис подорожі по Україні маємо щойно з 2-ої пол. XII. ст. по Хр. Се опис жидівського подорожника Петахія Реґенсбурського, який подорожував в рр. 1175—1185. Він переїздив через Україну: через Дніпро, Половецькі степи і Крим — в Ґрузію й Арменію.

На XIII. ст. припадає передовсім подорож через Україну Італійця Ів. Пляно-Карпіні. Як уже читачам „Н. Зорі" відомо („Н. З." 1928 ч. 15), П.-К. їздив в рр. 1246—7 в посольстві від Папи Іннокентія IV. до Вел. Хана Татарів в Монґолію. Їхав і вертав через Україну, задержуючися деякий час у двох столицях: Володимирі і Київі, де гостив у наших князів. Подорож сю він описав докладно.

З інших згадаємо подорож Француза Вільгельма Руісбрека (Рубруквіса), що в 1253 р. їздив від Людвика IX. через Чорне Море і Крим до Мангу-Хана в степи Ґобі.

В XIV. ст. подорожував по Україні й описав свою подорож Німець І. Ґ. Шільтберґер. Він у 1395 р. попав був у полон до Турків, а відтак до Тімура, якого й супровожав у всіх його походах. Він подорожував по Европі, Азії й Африці. Був в Каїрі, в Мінґрелії, в Сибірі, на Волзі, в Золотій Орді. Після 32-літного скитання вернув через Царгород, Аккерман, Львів і Краків до Мінхену.

З подорожей по Україні в XV. ст. слід згадати передовсім: 1) Подорож французького лицаря Ґільбера де Лянуа, що її він відбув в 1421 р. і 2) подорож венецького шляхтича Йосафата Барбаро, що у 1436 р. з доручення Венецької Репуплики їздив до Азова та 16 літ пробув на Кримі та на півд. Україні, які й описав.

В XVI. ст. маємо вже пять замітнійших подорожей по Україні та їх описи.

Перша подорож се подорож Михалона Литвина, що його в 1544 р. Сойм вислав був як комісаря для опису замків на Литві й Україні. Свій побут на Україні він описав у книжці, що вийшла в Базілеї 1611 р. — Друга подорож се подорож Еп. А. Граціяні. Ґр. був секретарем кард. Комендоні, котрий два рази відбував посольства до Польщі: в 1565 і 1573 р. Він був між ін. у Львові й Камянці Под., які описує. А крім того: Червону Русь і Поділля взагалі. Зокрема він дуже захоплюється Поділлям, яке зробило на нього своїми природними богацтвами велике враження. — Третій опис се опис України Француза Блєза де Віженера з 1573 р. Зокрема він описує: Червону Русь (Галичину), Волинь і Поділля: а далі: тура, жубра, полювання на жубра і лося: вкінці й Татар. — Четверта се подорож Л. Міллєра. М., Німець з Німеччини, був ряд літ на державній службі в Польщі, яку переїхав здовж і поперек. Між ін. подорожував і по Україні й описав сю подорож цікаво в книжці, яку видав по повороті до Німеччини, в Липську 1585 р. До найцікавійших уступів сеї книжки належать: опис тогочасного Київа, опис степів, пошукування в степах за гробом Овідія й ін. — Вкінці пята се подорож Еріха Ляссоти, що в 1594 р. їздив у посольстві від ціс. Рудольфа II. на Запоріжжа. Шлях, яким їхав Л., вів через Чехію, Моравію, Угорщину, Бескид, Сянік, Фельштин, Рудки, Львів, Глиняни, побіч Олеська, Бродів, через Почаїв, побіч Вишнівця, Чорний Острів, Нове Місто, Хмільник, Прилуки, Погребище, Білу Церкву, Хвастів, Васильків, Київ, далі Дніпром і порогами — на Січ. Ширше описує Київ і Дніпрові пороги. Дневник Е. Ляссоти дуже цінний матеріял для історика української козаччини. Се перші, що до часу, обширні, основні і точні відомости про становище й побут Запоріжжа при кінці XVI. ст.

XVII. ст. в українській подорожній літературі особливо замітне двома цінними описами України, що їх завдячуємо двом чужинцям: Французови Ґ. Левасер де Боплянови й Арабови Павлови з Алеппо.

Ґ. Л. де Боплян (Le Vasseur de Beauplan) походив із Франції. Около 1631 р. він виїхав до Польщі і протягом 17 років перебував тут на військовій службі як інжинір-артилерист. Осередком діяльности Б. була Україна, зокрема м. Бар. Працюючи на Україні більш як 17 років, він заложив тут понад пятьдесять чималих слобід. Зокрема знаємо про діяльність Б. на Україні таке: В 1634—1635 рр. він заснував селище Уст-Саврон або Новий Конецьполь та збудував тут королівську фортецю (тепер м. Савран на Поділлю в Балтському окрузі). Р. 1635 збудував замок у Кременчузі. Тогож таки року в липні заложив, окрім того, й відому фортецю Кодак, на правім Дніпровім березі. В 1638 р. з загоном війська й гарматами пускається в низ по Дніпру аж до останнього Дніпрового порога і вертає звичайним човном проти води назад. Завдяки сій подорожі Б. мав нагоду бачити всі 13 Дніпрових порогів та нарисувати їх у мапі. Він оден із кращих знавців Дніпра. Якийсь час жив у Київі та часто відвідував печери. Між ін. в 1645 і 1646 рр. на власні очі бачив велике нещастя, що його наробила сарана на Україні. Взагалі Б. богато подорожував по Україні, яку пізнав дуже докладно. Після 1648 р. він вернув до Франції, де негайно взявся за опис України, який і видав в рр. 1651—1661 трьома виданнями в Руані й Парижі в французькій мові п. з.: Description d'Ukraine, присвятивши їх польському королеви Янови Казимирови. В описі тім він подає не тільки етноґрафічний та ґеоґрафічний нарис України, але й замітки про її підсоння, фавну й фльору. „Опис України" Боплянa звернув на себе (і на Україну!) загальну увагу, про що свідчить цілий ряд видань і перекладів його на ріжні мови: анґлійську (Льондон, 1704), латинську (Баршава, 1761), німецьку (Бресляв, 1780), польську (Варшава, 1822), російську (СПетербург, 1825, 1832; Київ, 1901) і т. д. Нема тільки й досі перекладу його на мову українську!...

В рр. 1655 і 1666 два рази переїздив через Україну до Москви антіохійський патріярх Макарій, родом Араб з міста Алеппо в Сирії. Подорож сю патріярха описав докладно його син, архидіякон Павло, що товаришив батькови в його подорожі й щодня провадив записки про все, що вони бачили й чули. Павло Алепський людина спостережлива й цікава. Він змальовує країну, звичаї й побут мешканців, далі міста й села, визначні будинки, політичні події, й характеризує державних діячів. Україні в записках П. А. присвячено чимало сторінок. Шлях патріярха Україною йшов від Дністра, кордону України й Молдавії, через Рашків, Дмитрашівку, Горячківку, Жабокричі, Ободівку, Баланівку, Соболівку, Янів, Талалаївку, Умань, Маньківку, Лисянку, Богуслав, Трипілля, Васильків, Київ. В Богуславі привитав подорожних сам Гетьман Богдан Хмельницький, якому Патріярх піднiс дарунки, між ін. і каву, котру Гетьман дуже любив. В своїм творі П. А. описує докладно Гетьмана Хмельницького й гостину в нього. Вертав патріярх з Москви знова через Київ, Баришпіль, Переяслав, Черкаси, резиденцію Хмельницького Чигирин, Медведівку, Жаботин та Смілу. Опис його підчеркує з натиском велику культуру на Україні в пол. XVII. ст, супроти якої тогочасна московська стояла дуже низько. Взагалі подорожні записки по Україні Павла Алепського, се одно з найцінніших жерел про Східну Европу. Під богатьома оглядами вони перевищають навіть подібні записки західно-европейських подорожних. Подорожні записки П А. написані в ориґіналі в арабській мові. Та їх ще в 1829—36 рр. перекладено на анґлійську мову (Льондон, 2 тт.) і також на інші, як на російську (оден з анґлійського перекладу, а другий Ґ. Муркоса з арабського ориґіналу). Оден арабський рукопис подорожних записок Павла Алепського (на жаль, неповний), у невідомій досі редакції, зберігається у Київі в Кабінеті Арабо-Іранської філольоґії Української Академії Наук. Тепер його перекладають на українську мову й незабаром переклад сей має побачити світ у серії видань У. А. Н.

Крім описів України Боплянa й Павла Алепського маємо в XVII. ст. ще ряд інших, більших і менших обемом, більше і менше цікавих і цінних. З них слід бодай згадати: Ю. Крижаніча (1641), М. Пасторія (1642), В. Мясковського (1649), Й. Гербінія (1675), Й. Ґ. Корба (1698—1699) й ін.

І. Кревецький.

„Реліґія се щось таке високе, що ті, котрі не завдають собі труду, пізнати її близше, заслугують на те, щоб були виключені з неї". (Б. Паскаль, славний фільософ і математик, винахідник ріжних природних законів).

*

Нехай кожде терпіння робить тебе лучшим, а кожда радість сильнiщим.

*

Багато є людей подібних до тростини: вони надаються до того, щоб вибити когось, але направду спертися на них не можна.

НОВО ОТВОРЕНА УКРАЇНСЬКА
КІМНАТА ДО СНІДАНЬ,
ТОГОВЛЯ ДЕЛІКАТЕСІВ
І РЕСТАВРАЦІЯ під фірмою „ГОВЕРЛЯ" у Львові, вул. Руська 16.
Число телефону 75-92.
поручає снідання, обіди і вечері. ПИВО пільзненське, живецьке також ВИНА І МЕДИ.
480—2-5

Боротьба з Церквою

Наша лівиця — пише в „Варшавянці" Стронський — почала виразну боротьбу з Церквою. Не можна замикати на це очей і вдавати, що ніщо не діється. Вправді вороги Церкви сьогодні ще за слабі, щоб повалити конкордат і постанови конституції, однак уперто змагають до цего, щоб завтра було інакше... Внесення „Визволення" і „Стронніцтва Хлопського", звернені проти конкордату з Апостольською Столицею, покищо у соймі не здобудуть більшости, але є аґітаційним способом, обчисленим на підбурювання мас проти католицького духовенства та проти Церкви. Наші вороги Церкви пересвідчені, що католицький табор теперішні їх виступи злегковажить, вважатиме невмілими порываннями з мотикою на сонце, коли тимчасом витвориться можливість переворотної роботи, що її висліди не дадуть довго ждати на себе. Дехто з наших ренегатів і відступників має незвичайний тупет, що свідчить про примітивізм їх історичних і суспільних понять. Примір: п. Путек, що його тупет бореться за краще з незнанням визволених із здорового сенсу „реформаторів" Церкви. Внесок „Визволення" зложений соймові в справі оплат за релігійні послуги, пересічений тенденцією обняття канонічним правом предвиджених доходів католицького духовенства предвиджує м. і. оплати за сповідь! Викликалоб це на заході сміх цілого парляменту, бо кожен ляїк повинен знати, що оплати за сповідь недопустимі й строго карані тай загалом ніхто про них ніде не чув. П. Стронський замічує при цьому, що й „Епока", яку годі посуджувати в анальфабетизмі, „не завагалися заатакувати польський конкордат із Ватиканом, як договір надто ліберальний у відношенні держави до Церкви зі шкодою для державних інтересів". (До того слід додати, що із української сторони разураз нерозважні люде виступають проти конкордату буцімто в імени „укр. патріотизму", чим тільки йдуть на руку польським націоналістам і шовіністам, котрі також хочуть знесення або зміни конкордату, бо він і їм „за мало патріотичний"...).

Scotus Viator про розвиток Словаків

В чехословацькім посольстві у Білгороді зібралися депутації словацьких кольоній в Югославії. Їх іменем привитав анґлійського журналіста Скотуса Віятора (Сетона Ватсона) д-р Булік з Нового Саду, дякуючи йому за поміч, яку він своїм пером і впливом дав малому словацькому народови, коли важилася доля Европи. Імя його відоме і шановане тепер в кождій словацькій хаті. Ватсон (він з походження Шкот) висказав свою радість ізза великого розвитку словацького народу від часу війни й побажав Словакам щастя і дальшого доброго уживання свободи. Потім депутація словацького жіноцтва у прегарних нац. строях, вручила йому величаву китицю квітів й анґлійський журналіст засів до стола з делеґаціями словацького народа.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Памятник Найсвятійшому Серцю Ісуса будують поляки в Познані з вдячности за освободження батьківщини. Памятник буде складатися з лостаті Спасителя й медаліонів св. Вітця й покійного кард. Дальбора, лицаря й жовніра повстанця.

Декрет про жіночі строї. На бажання св. Вітця кардинал-вікарій Риму оповістив декрет для дівочих монастирських заведень у тім місті. Декрет той, устійнений конґреґацією Чинів і одобрений Папою, має такий зміст: Без огляду на високе становище родичів зі шкіл і заведень кермованих монахинями усувати тих дівчат, котрі не схочуть носити скромні одяги, відповідаючі християнській пристойности. Зменшення числа вихованок у монастирських школах і заведеннях не треба уважати за щось зле, тільки навпаки, за добре, бо тоді у тих, що остануть, збільшиться замилування скромности, котра все була особливою запорукою чистоти і правдивої жіночої краси. Спеціяльні візитатори мають несподівано відбувати візитації, щоб переконатися, чи приписи виконуються. За непристойний уважається одяг, котрий має декольте більше ніж на 2 цтмт. від шиї, не закриває рамен і не сягає нисше колін. Інструкція забороняє також носити панчохи прозрачні й тілистого кольору.

Конкордат з Югославією. Югославянський орґан „Време" потверджує вістку, що в найблищому часі мають почати між Ватиканом і Югославією переговори в справі заключення конкордату. На думку „Времени" Югославія заінтересована, щоб її відносини з Ватиканом були скоро полагоджені як у моральній так і політичній ділянці. Крім питання загального статуту катол. Церкви в Югославії, важна ще справа усталення надкордонних епархій і номінації пралатів.

Поганський магараджа про християнство. Магараджа з Дінайпуру приняв недавно на авдієнції кореспондента „Пополь д' Ітілія", що подорожував по Індіях. Індійський князь дуже прихильно висловлювався про християнство. Про протестанські секти, анґліканів і методистів говорив з резервою, вважаючи їх прямо аґентами анґлійського імперіялізму. Представників американських сект назвав ошустами. Зате з великим подивом висказувався про катол. місіонарів і захоплювався їх геройською самопосвятою. Зокрема хвалив францішканські і венедиктинські місії, котрих працю оглядав власними очима.

Між твоїми клеветниками є не тільки твої вороги, але й ті, що тобі завидують.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

НОВА КОНСТИТУЦІЯ ЕСПАНІЇ. Уряд випрацював нову конституцію зі 104 артикулів. Засади її такі: Еспанія се наслідственна монархія конституційна. При монарсі функціонує Коронна Рада. До неї належать сини короля, архиеп. з Толедо, начальники армії та фльоти, парляменту, найвисших трибуналів, головний прокуратор і предсідатель ґрандів. З інших членів тої ради одна третина вибирала загальним голосуванням, а дві третини спеціяльними фаховими і клясовими орґанізаціями на 10 літ. Парлямент має лиш одну палату. Часть його іменована королем, часть спеціяльними фаховими орґанізаціями, часть вибирана. Державна релігія католицька, але вільно визнавати й інші релігії.

МЕБЛІ
солідно виконані, власного виробу найновіших взірців
464 дешево можна дістати у 6—15
БРАТЯ СІВЕК
ЛЬВІВ, Коперника 3. — Тел. 42-44.

ПОВСТАННЯ В МОНҐОЛІЇ. Анґлійська преса далі доносить, що большевики йдуть війною проти Китаю і займають Монґолію. Червона преса пише, що се неправда. І обидві сторони мають рацію. В чім же річ? А річ в тім, що московські большевики поступають в Монґолії точно так, як поступали на Україні: орґанізували зі збаламучених Українців повстання й заосмотрювали їх в московську зброю й амуніцію, а самі випиралися всякої участи в тім. Ріжниця тільки та, що загал Китайців має розумніщих провідників і ті безоглядно давлять большевицьку аґітацію.

Величезний вибір
ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
поручає фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Ґалицька ч. 10.
Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.
473 5-30

ВЗАЄМИНИ ТУРЕЧЧИНИ З СССР. заострюються ізза того, що СССР. сконфіскував склади товарів турецьких купців в СССР. Большевицький посол в Анґорі виїхав у тій справі до Москви.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше РОМАН ЗУБИК
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: Весняні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ анґлійські і красві на мужеські одіння.
401 17—30

ФУТРА
дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:
479 2-32
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53.

НОВИНКИ

Сильні бурі в Сх. Галичині. В деяких громадах повітів Калуш, Сянік і Рогатин сильні бурі позривали дахи з домів і повиривали дерева. В Могилках (пов. Рогатин) буря викликала пожежу, котра знищила 6 будинків. В Сяніччині потерпіли громади Волтуша, Королик і Демно.

Хліборобські страйки в Галичині й за сокальським кордоном обняли десятки сіл в 10 повітах. Причина їх безперечно в страшенно низькій заробітній платні: двори платять від 80 гр. денно а до 2 зол. платня не доходить, женцям дають 18-й сніп, коли вже перед війною були страйки ізза того, що давали 12-й сніп. Річ ясна, що коли держава не поможе наладнати тих важких відносин даючи кредити й натискаючи на піднесення голодових платень, то скрізь вмішаються в се силою факту большевицькі аґітатори й удаючи опікунів населення, визискають його до своїх руїнницьких цілей.

І львівське воєвідство буде зелектрифіковане. Дня 17. с. м. визначена у Варшаві прилюдна розправа в цілі уділення концесії фірмі Гаррімана на електрифікацію 6. воєвідств, м. і. львівського.

Наївні американці. До Большевії приїхала делеґація з 19 америк. комуністів. Оглянувши „рай“, скритикували його страшенно й отверто заявили, що оповідять правду про се цілій Америці. Тоді большевики увязнили наївних товаришів, які не знали, що „рай“ треба хвалити. Одному американцеви удалося втєчи.

Пів міліона дітей прибуло в Польщі за рік 1928, а подруж заключено в тім році 295.000.

За фальшиве зізнання про дохід засудив суд у Ченстохові функціонаря „Ченстох. Гірничого Тов.“ Шефтлєма, на гривну 185.446 зл. і заплату судових коштів 18.584 зл. або на 13 місяців вязниці і 8 місяців карного арещту, коли не заплатить.

Промисл в большевії знаходиться в прикрім стані. В нім працює всего 15.930 техніків і 16.200 інжинірів, або 7 фаховців на 1.000 робітників, коли в Німеччині припадає на 1.000 робітників 43 фаховців а в Америці 60. До того 70 прц. фаховців у большовії не має висшої освіти. В хемічнім промислі є в СССР. усего 170 інжинірів на 300.000 робітників. Супроти того нема мови, щоб міг удатися плян т. зв. пятилітки.

Французька преса доносить, що комуністична пропаґанда в самій Франції коштує річно коло 70 міліонів франків. З того тільки 1 прц. приходить зі складок і продажі больш. часописів, а 99 прц. доплачує Москва через торговельне представництво в Парижі. Ті субсидії знані у Франції загально під назвою кавяру.

Французи вимирають. Публична опінія Франції сильно затрівожена постепенним зменшуванням уродин у краю. В першім чвертьрічу цего року убуло округло 70.000 Французів. Деякі часописи пояснюють, що це зменшення є наслідком епідемії ґрипи і острої зими. Але чи не є се радше наслідки некатолицьких подружих законів і занепаду християнської моралі у Франції, де число народин в останних трьох місяцях зменшилося до небувалої ще цифри 9.000, себто навіть не цілий 1/10 прц приросту.

З новин чужих літератур

В польській мові вийшла у Кракові книжка п. з. „Святий Франц з Асізі“. Се збірка відчитів з передмовою анґл. письменника Ґ. К. Честортона (Ст. XV+ 248 і 13 ілюстрацій). Книжка та се відгомін заінтересування життям і діяльністю того святого, яке тепер обхоплює катол. народи на Заході.

*

Генрі Форд, найбогатший чоловік світа, кінчить писати книжку п. з. „Вартість гроша“. Вона вийде в осени. Форд при всіх своїх заняттях знайшов час, щоб написати вже кілька книжок, м. і. і свою життепись. Та ся нова книжка буде його властивою життєписю, бо, як заповідає, покаже в ній, як він добивався свого великанського майна. Цікаве буде також заповіджене в ній змалювання інших міліонерів, як Астора, Морґана, Рокефелєра та прочих шефів „золотих династій“ Америки. В тій книжці будуть представлені розмови Форда з анґлійським королем про заведення ґумових плянтацій в Анґлії. Та найцікавіша буде часть, присвячена европейським політичним і робітничим питанням. У ній доказує Форд, що марксизм веде до зубожіння народа і коштує більше крови, ніж найбільше божевільний плян якогонебудь монарха, котрому той плян колинебудь піддали кепські дорадники. Форд доказує се масою статистичних даних і білянсами.

ОГОЛОШЕННЯ

Конкурс.

Гр. кат. Комітет парохіяльний в Чорткові оголошує отсим конкурс на виконання плянів і кошторису будови церкви мійської, величавої, стилевої, обчисленої на 3 до 4000 осіб.

Потрібні ситуаційні пляни парцелі і условини подасть зголошуючимся до конкурсу гр. кат. Уряд парохіяльний в Чорткові.

Виконання проєктів довільне, а речинець їх надіслання найдальше до 30 вересня 1929 р.

Проєкт буде розгляданий комітетом будови за прибранням знатоків.

Автор принятого і затвердженого через власти проєкту одержить від Парохіяльного Комітету в Чорткові доручення розроблення пляну за винагородженням 100 долярів.

Непринятi проєкти будуть петентам повернені.

Комітет парохіяльний в Чорткові.

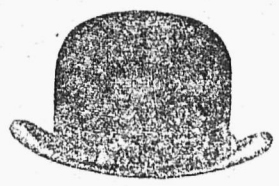

ПОРОШОК KOGUTEK ДЛЯ ДОРОСЛИХ УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ БІЛЬ ГОЛОВИ виробу аптики Ґонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 3-10

398

„Від чотирох літ вирікся я фільософічної зарозумілости й вернув до релігійних ідей, до Єдиного Бога. Умираю в вірі в Сотворителя світа, котрого милосердя в покорі благаю“. (З тестаменту Гайнріха Гайне).

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

141 75-?

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ

І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; ІІ-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., ІІ. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 34—100

В Централі ПАНЧІХ ПФАУ, Львів, Ринок 19.

найдешевше, бо вхід через сіни.

3866a 46—50

ВЛАСНИЙ ВИРІБ! ЦІНИ ФАБРИЧНІ!

ПАНСІОНАТИ — ЗАВЕДЕННЯ

КОВДРИ двосторонні від зол. 22·—
в цвіти „ „ 35·—
МАТЕРАЦИ волосінні від „ 70·—
з мор. трави „ 35·—
ПОДУШКИ з пір'я . . від „ 18·—
СІННИКИ готові . . . „ „ 5·—
ГОТОВІ ПІШЕВКИ . . . „ „ 3·—
„ ПРОСТИРАЛА на ліжка . . . . „ „ 5·50
„ під ковдри з дірками „ „ 11·50
КОЦИ ВОВНЯНІ . . . „ „ 10·50
ПОЛОТНА - РУЧНИКИ - СКАТЕРТІ — КАПИ — ФІРАНКИ — КИЛИМИ

загально відома

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ

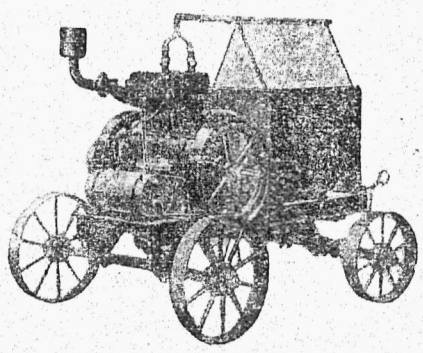
ПЄТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЄКО

ЛЬВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.

422 Телєфон 37-72. 22—25

ШПИТАЛІ — МОНАСТИРІ і т. п.

ЦІННИКИ ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

МОТОРИ

бензинові, нафтові і т. п.

— фабрикати фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

438 — ПОРУЧАЄ: — 1—4

Кляґсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продажа фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу.

ЗАВЕДЕННЯ НАПРАВИ ВЗУТТЯ ПЕТРА СРОКОВСЬКОГО

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 29

452 принимає **взуття** скіряне на гумових підошвах до направи та виробляє нове на гумових підошвах з білої індійської гуми. 8-10

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, четвер 18. липня 1929 Ч. 51 (254)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Совіти вислали ультімат Китаєви

Китайському представникови в Москві вручено ультімат, підписаний Караханом. В нім совітський уряд домагається випущення до трьох днів увязнених совітських горожан і відкликання всіх нелеґальних актів китайських влад. У противнім разі — сказано в ультиматі— уряд СССР. буде примушений ужити иших способів оборони. В Москві відбуваються демонстрації. Японські власти заявляють, що в війну не вірять, а колиб до неї прийшло, то заховають невтральність, але — війська вишлють, щоб хаос не посунувся за далеко... (Цікаве в тім всім те, що України „самостоятельной вплоть до отділенія" ніхто в Москві навіть не питає, чи вона хоче війни).

Катастрофа повени в Галичині

По довгій зливі виступили з берегів галицькі ріки Прут, Опір, Лімниця, Бистриця, Чечва і Чорний Черемош, зірвали десятки мостів, залили сотки хат і багато піль і сіножатей. Комунікація в багатьох місцях перервана, є й жертви в людях. Матеряльні шкоди величезні. Води вже опадають.

Хаос у патріяршій церкві

За що увязнили архиепископа Серафима.

Як відомо, „містолюститель" патріяршого престола, митроп. нижегородський Серґій, заключив угоду з больше вицьким правительством, котра одначе не вийшла на добро православній церкві, тільки ще скріпила в ній хаос. З політикою Серґія не примирилося ні духовенство. ні віруючий народ, ні висша церковна єрархія. Свідчить про се м. і. посланіє углицького архиеп. Серафима, — за котре його й увязнили большевики. Серафим пише, що Серґій „не переризає своєї погубної для церкви діяльности" та уважає всі його зарядження незаконними. Серґій — пише архиеп. Серафим — „увлекает нинѣ малодушных в новообновленчество" і довіря не оправдав.

І Пруси приняли конкордат

По дуже оживленій дебаті приняв пруський сойм конкордат з Апостольською Столицею 243 голосами проти 172. Вислід голосування дуже обурив комуністів, котрі кричали голосно і плювали. З ними голосувала проти конкордату і частина крайних націоналістів.

Епільоґ польського лету над Атлянтиком

Летуни Ідзіковский і Кубаля вилетіли 13. с. м. літаком „Маршал Пілсудский" з Ле Бурже о год. 4.45 рано. Мали з собою к. 6.400 літрів бензини. Небо було ясне. На другий день наспіла депеша з Лісбони, що літак „Марш. Пілсудский" упав на азорськім острові „Ґраціоза", причім наступив вибух бензини. Майор Ідзіковский погиб з попарення, майор Кубаля ранений.

Ледові гори при берегах Европи

Алярмуючі вісти надійшли з Норвеґії: при її берегах коло Фйордів Танаф і Варде появилося 20 пливучих ледових гір, чого ще ніколи не було, відколи сягає память людська. Ті ледові гори мають обем найбільших океанічних кораблів. Наближення їх пояснює надзвичайну студінь, яку маємо серед липня.

Помер чеський поет Камінски

В Подебрадах помер на удар серця чеський поет Богдан Камінски в 71 році життя. Він був з фаху різьбар. Оставив по собі 16 томів поезій ліричних і поетичних описів рідного краю та легких сатир як також 9 томів легкої фейлетоністичної новелістики. Великий був також його перекладний дорібок з области драм, чим дуже прислужився чеському театрови. М. і. переклав Моліера.

Погром у Ленінграді

„Красная Газета" доносить: В Ленінграді на розі Малого Проспекту і 9 Василеостровської лінії кінний міліціонер заборонив продавцеви мороженого торгувати в тім місци. Той запротестував. Товпа стала в його обороні й зачала стягати міліціонера з коня. Міліціонер відстрілюючись вирвався і втік. Товпа рушила за ним, побиваючи по дорозі кождого, хто виглядав на совітського урядника або на жида. Щойно сальва сильного відділу міліції розігнала товпу, котра весь час викрикала протисовітські оклики. Чотири тяжко ранені остали на вулиці.

Століття паризької поліції

Сего року обходжено століття зорґанізування правильної паризької поліції. До того часу була також поліція, але не мала ні окремого статуту ні одностроїо. В березні 1829 р. надав їй се префект Дебелейм. Тоді було в Парижі всего 300 поліціянтів, кождий з платнею 100 франків на місяць Тепер є в Парижі 11.904 поліціянтів.

Стереженого Бог стереже!

Обезпечуйте збіжжа й пашу від огню

в Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Від утопії до дійсности?

Львів, 14-го липня 1929.

Найбільше сензаційна вістка з обсягу міжнародного політичного життя останнього тижня була та, що мовляв французький міністр закордонних справ Бріян виготовив плян обєднання европейських держав в один союз — щось в роді Злучених Держав Европи — покищо лише на господарській основі. Вістка ся не знайшла, що правда, урядового потвердження, одначе й не була заперечена. Значить, щось на тім є...

Шість чи сім літ тому молодий австрійський аристократ Куденгофе-Калерґі звернув на себе увагу політичного світа ориґінальною брошурою п. н. „Паневропа" — Всеевропа, в якій проводив думку, що зруйнована війною наша частина світа може спастися від остаточного упадку політичного, господарського й культурного, тілько переминивши свій партикуляризм в єдність висшого типу, що дасть їй можливість з одного боку опертися соціяльній деструкції російського большевизму, з другого боку з виглядами на успіх підняти господарську конкуренцію з переможною Америкою. Брошура була написани талановито, одначе була принята з симпатичною усмішкою як чисто-літературна, нереальна утопія. Автор, правда, не вдоволився сим першим виступом і з великою енерґією взявся в безлічи статтей на всіх мовах пропагувати свою ідею, він довів навіть до утворення окремої міжнародної орґанізації для поширення сеї думки, одначе досі ніщо не вказувало, щоб який практичний державний муж. присвятив особливу увагу ориґінальним помислам Куденгофе. Аж тут — поголоска про серіозні пляни Бріяна!

Автор „Паневропи" мусів у сих днях бути особливо задоволений, бачучи такий нечувано швидкий успіх своєї теорії, висловленої приватно, без політичного авторитету. І хоч булоб самообманом вірити, що вже прийшов час здійснення її, то всетаки є у сім ясний доказ, що вийшовши з найбільшої в історії воєнної хуртовини, Европа почала нову епоху свойого розвитку, характеристичну витворенням незнаного досі почування спільности інтересів ріжних народів і держав. Перша проява в сім напрямі — то Союз Народів. Батьком його був, що правда, американський Вильсон, і належить до нього богато заевропейських держав, одначе нема сумніву, що в $^3/_4$ своєї діяльносто С. Н. то установа передусім европейська і в першій мірі довела до зближення европейських народів між собою. В новій ситуації, витвореній 10-літним істнуванням С. Н., думка ще тіснішого споєння европейських держав перестає бути сірою теорією і помалу переміняється у вимогу реальної потреби.

Які рації роблять її такою? Передусім нечуваний повоєнний зріст — політичний, фінансовий і господарський— Обєднаних Держав Північної Америки. Вони рішили про вислід війни, стали головним вірителем усеї Европи, як побідників так і побіджених, вони переміняються з кождим роком у першу міжнародну політичну силу і в найбільшого продуцента як сирих так і фабричних продуктів, що з усею безоглядностю веде до геґемонії над світом і пеміни його в свою кольонію, у ринок для збуту надміру свойого добра. В та-

Ґармітури любові отомани канапи **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 11—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

ких обставинах, що дивного, коли Европа, від 25 століт моральний і матеріяльний осередок світа, відчуває небезпеку з боку власних еміґрантів і думає про потребу боронитися?

Сьогодні нема сумніву, що головне нещастя Европи — то її політичне роздроблення, її політичний і господарський партикуляризм з усіма завистями і суперечностями. При сучасній техніці, масовій продукції і легкости комунікації політична, господарська й культурна перевага належить до великих одиниць, не до дрібних, отже Европа може хоч частинно вратувати своє раніше становище лише тогді, коли перетвориться в єдність вищого типу — в загальноевропейську федерацію.

Чи се взагалі можливе? Автор „Паневропи“ згори передбачував, що таке обєднання можливе, принаймні покищо, лише без СССР. і без Британської Імперії. Наперед тому, що суперечности й окремішности між ними й останньою Европою за великі, а дальше тому, що обі названі держави самі про себе творять великі політично-господарські єдности, що мають великі можливости самостійного розвитку. Погляд дуже вірний. Й ось, як тільки вістка про думку Бріяна розійшлася по світі, найперша опозиція почулася з одного боку від СССР. з другого з Лондону. Одначе для решти Европи, чи є инший вихід як змагання до обєднання? Тілько що се станеться не за рік, ані не за два, бо перепони на сій дорозі величезні. Про них оповімо иншим разом.

——o——

„Ганив горщок котелок, що він більше обсмалений...“

„Діло“ висипалося в передовиці п. з „Катони“ (ч. 154) на радикальну партію за те, що радикали в Тернополі при виборах до міської ради зробили блок з вшехполяками, жидівською пропінаційною буржуазією (дивіть, дивіть!) та старорежімними кагальниками і що той блок підписали лідери радикалів д-ри Брикович і Чумак „куди вписали ще й місцевого пароха, того самого, якого досіль оплюгавлювали як зрадника і хруня“. А по виборах — обурюється „Діло“ — в парт. орґані радикалів появилася заява, що д-р Брикович тоді вже не належав до рад. партії а д-р Чумак „мусів приняти кандидатуру“... З того приводу „Діло“ дає остру моральну науку радикальній партії за те, що в своїх рядах виховала колись Яцкова, Твердохлібів, Даниловича, Лаврука і що радикали зробили подарок навіть „клєрикальному УХО“... Так в однім ряді чесне „Діло“ ставить те все.

Замітимо на те моральне обурення „Діла“, що радикали дійсно поводяться негарно, але все таки треба се признати, що найгіршої погані, як пр. рівночасне співробітничання в національних і большевицьких орґанах, не допускаються. А такі випадки в нашій пресі є і „Діло“ правдоподібно знає про них, а ніколи не осуджує такої погані. А що до продукування людей, які потому перейшли до інших таборів, то й у „Ділі“ довго працював п. В. Будзиновський, котрий тепер редаґує больщ. „Працю“, працював у „Ділі“ й Демянчук і анархіст М. Лозинський (тепер у большевиків) і багато подібних. Взагалі „Діло“ довгі літа мали в руках люде, котрі нічого спільного не мали ні з партією, ні з ґрупою людей, котрої еманацією було „Діло“ — чого не було в ніякій нашій орґанізації й у радикальній також не було. І по що то виходити на сонце з маслом на голові....

——o——

о. В. НАВРОЦЬКИЙ

Про о. Ем. Пясецького

Луч світла до історії гал.-холмських взаємин.

В статті під з. „Світла і тіни“ в ч. 85. „Нової Зорі“ з 4. XI. м. р. схарактеризував я тих священиків, що в 70 роках мин. століття відійшли від нас на Холмщину, чистити обряд і навертати „упорствуючих“ — при помочи царської поліції і козацьких нагайок. Назвав їх апостатами і шумовинням, а з другого боку підніс я твердість характерів і непохитність у вірі тих холмчаків-священиків, що звідтам до нас прийшли і тут полишили по собі добру і святу память. До сих останніх зарахував я також о. Еміліяна Пясецького, як „патріярха і холмського родоначальника галицьких українських родів“.

Маючи тепер під руками жерела і матеріяли, які ширше і подрібно освітлюють ті часи і між иньшими торкаються справи походження і переживань на Холмщині о. Е. Пясецького, почуваюся до обовязку справити похибку і тим дати свідоцтво правді, а ще й тим наче, що ясна стать того духового робітника кидає бодай оден світляний промінь на темне тло тих понурих часів в історії нашої Унії.

А з того вийде ще й друга користь. Користь в справі береження традиції, писання та зберігання родових хронік, до чого у нас наші діячі часто та надармо накликують. Кождий рід і його хроніка, кожде село і його історія — се частина рідної історії, рідної традиції, без якої нація не нація. Скілько то в кождому селі й місті світлих одиниць і ґуртів з їх подвигами, пропадає, як той Іван без долі, якому навіть його родове імя невідоме... Кожда родинна хроніка, зберігана в архівах чи утрівалена друком, се не лише важний причинок до історичних матеріялів, а й доцільний вклад в науку та позитивне надбання в рідній культурі.

Зі згаданих висше жерел бачу, що о. Еміліян Пясецький се не уроженець Холмщини і не став він щойно в Галичині засимільованим Українцем. Походив з давнього галицького українського священичого роду. Його предки оден по другім, через довгі часи, були парохами в Сокалі, каменецького повіту. З останніх прадід Лука Пясецький, і дід Ілія (помер 1847.). Батько Андрій (ур. 1797.), по висвяченню в р. 1828. завідатель парохії при церкві св. Ап. Петра, і Павла у Львові, опісля аж до смерти парох в Скваряві, золочівського повіту, унівський і рівночасно золочівський декан. Тут у Скваряві уродився (1837 р.) Еміліян. Ґімназіяльні і богословські студії кінчив у Львові. Оженився з Юлією Криницькою, дочкою пароха в Вишенці Великій. По висвяченню (1861) сотрудник у Вишенці, опісля через 13 років тинявся по завідательствах: в Турю, Озерянці, Підлисю, Скваряві і Краснім. Завсігди і всюди стояв непохитно на сторожі добра і прав церкви і народу. Через се виробив собі в польських коляторів марку „упертого Русіна“ і не міг одержати презенти на пароха. Не міг добитися того і в своїм родиннім селі Скваряві, по смерти батька тодішній дідич Скваряви Аполінарій Яворський (звісний всевладний презес Кола польського) відмовив йому запрезентування за незгідні з його розумінням пересвідчення національні.

Без сподівання одержати в Галичині яку небудь парохію, з 5 дітьми, з яких вже двоє треба було післати до шкіл, рішився, заохочений вуйком Іполітом Криницьким, тодішним ректором гр.-кат. холмської дух. семинарії, перенестися до холмської епархії, де й сейчас одержав парохію Угриск. Та не довго судилось йому там працювати, Вже в зимі 1874—5 року почалася нагінка і мартірольоґія св. Унії. **Оден одинокий о. Еміліян Пясецький на число 70 галицьких священиків-імігрантів протиставився і не приняв православя.** Його арештували і відставили до Люблина. Під безупинним наглядом поліції і грозою ясно поставленої альтернативи: або відступництво або вивезення на Сибір — душа його не ломиться. Навіть такі людські почування, обосновані правом Божим і природним, як любов до рідні, навіть згляд на долю дружини і 5 дрібних дітей, яких присланий вже новий парох православний, Вишиванюк, викинув з хати, не перемагає сили духа і віри мученика... Пів року в Люблині сталиться так гарт його душі на дальшу дорогу хресну, заслання степами в далеку Сибір. Лиш завдяки заходам згаданого висше ректора І. Криницького, тоді вже також православного, вдається дістати перепустку за кордон, до Галичини. Літом 1875. прийшов о. Е. П. пішки до Вишенки, до тестя о. Теодора Криницького, куди вже передтим, ще рано весною приїхали його жена і діти, переживаючи муки непевности і трівоги за долю батька. В осени 1875. став о. Е. П. завідателем в Сороках к. Щирця, а коли в лютім 1876. помер тесть, о. Криницький в Вишенці, став завідателем, потому парохом і був там аж до смерти (1908).

Перебути в Холмщині злидні й опісля період довголітньої праці як пароха в Вишенці і городецького декана, всеціле пожертвування Христови і Церкві, безкомпромісова служба народови, склалися на витворення ідеального типу священика-душпастиря; особисті гарні прикмети духа і незвичайна доброта та довге, бо 32-літне життя в однім і тім самім середовищи в Вишенці, в окруженню рідні та численних посвоячених родів священичих, витворили прегарний тип священика-патріярха, якого в добрій памяти зберігають і з вдячною пошаною згадують всі, хто його знав, а з окрема вишенські парохіяне. З другого боку безкомпромісова принціпіяльність у справах св. віри і народних викликували докори місцевого дідича. Доводилось зазнати не одної шикани від адміністраційних влад, а наслідок був такий, що ні оден з його 3 синів (покійний вже Николай, парох Чижикова, Лев, парох Реклинця і Алексій, пралат Львівської Капітули) і 3 зятів-священиків (пок. Петро Радзикевич, парох Вишенки малої, Іван Божейко, парох Ставчан і Володимир Мармаш, парох Ясниск і львівський декан) не міг одержати сеї парохії. Щойно завдяки великим зусиллям і проханням усеї рідні дістав презенту і став парохом молодий його внук, о. Еміліян Радзикевич, сьогочасний гідний свойого діда наслідник. В сей спосіб 70-літне родинне ґнізда Вишенка лишається й на дальше осередком роду і родової традиції.

——o——

Спомини жінки комісаря Крассіна

На книгарськім ринку появляться незабаром спомини жінки відомого большевицького комісаря, пок. економіста Крассіна. Передмову до тих споминів написав Лойд Джордж. В розмові з журналістами заявила пані Крассінова, що її чоловік не був большевиком, тільки як російський патріот уважав своїм обовязком помагати економічному відродженню Росії. Про большевицький режім висказувалася скептично й заявила, що уряд СССР. позбавив її пенсії по чоловіці, бо вона заявила, що не хоче вертати до большевії.

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

XXXIII. черговий конґрес „Доброї Преси“ у Франції відбудеться в днях 8. 10. жовтня ц. р.

VIII. французький національний Евхаристійний Конґрес відбувся в днях 4.—7. липня в м. Байон величаво при співучасти багатьох тисяч католиків з цілої Франції. У кінцевих нарадах Конґресу проводив монс. Маліоне, апост. нунцій у Парижі. Серед великого числа рефератів виголошених підчас Конґресу, замітний був реферат найвизначнішого тепер французького католицького письменика о. Пер Ль' Ерміта на тему: „Світове життя і св. Причасте у молодих дівчат.

Представник Св. Вітця в Квіриналі. 8. липня приняв італійський король першого Апостольського Нунція монс. Борґонжіні Дуку.

Католицька соціяльна праця в Бельґії. — Християнська Робітнича Ліґа в Бельґії має 182.277 вплачуючих вкладки членів і 62.000 кандидатів, які ще не належать до орґанізації. В однім останнім році прибуло 15.000 членів. Союз християнських суспільних товариств самопомочі має 290.275 членів, 11.000 більше як попереднього року. Союз християнських жіночих орґанізацій має тепер 38.126 нових членок а всіх 114.138. Католицька робітнича молодь обеднує 20.000 молодців бельґійської і 12.000 флямандської народности. Робітнича каса в Антверпії має 30.000 вкладників з 26 міліонами франків ощадностей, Християнський робітничий банк 10.000 вкладників і 16 міліонів ощадностей. Ще вимовніші числа, що відносяться до бельґійської католицької кооперації: 40.000 членів, 441 склепів з річним оборотом 82 міліонів, 33 пекарень з оборотом 60 міліонів. Члени кооператив відступають весь свій зиск на цілі соціяльної самопомочі.

Нові беатифікації. В катедрі св. Петра проголошено торжественно блаженними бл. п. Тересу Марґариту від Пресв. Серця Ісуса з чина Босих Кармеліток і бл. п. Клявдія деля Кольомбієр з Товариства Ісусівців. — На засіданню Конґреґації Обрядів відчитано в присутности Св. Вітця декрет, що допускається беатифікаційний процес відносно Франческа де Капороссо з чина Капуцинів. Тамже визнано героїчний степень чесноти у Йоанни Деляну, званої з Провіденс, котра оснувала Чин Сестер св. Анни.

Збірки на поширення Діла Св. Віри (De Propaganda Fide) винесли в 1928 р. 54 міліонів лір супроти 47 міліонів у попереднім році. Понад 7 міліонів лірів зложили: Злучені Держави, Німеччина, Бельґія, Франція і Польща. Майже в усіх народів зазначилась збільшена жертвенність на сю величаву ціль.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

КИТАЙЦІ концентрують війська проти большевиків. Московська преса піднесла великий крик з такого приводу: Китайці увійшли зорґанізованими силами на терен східно-китайської залізниці й опанували всі телеґрафічні уряди та без ніяких розговорів і без подання причин замкнули й опечатали всі совітські департаменти державної торговлі, текстильного синдикату й торговельної маринарки, арештуючи 40 совітських урядників. На цілій території арештують представників совітських орґанізацій, досі є вістки про сотки увязнених. Рівночасно концентрують війська в цілій Манджурії та уставляють їх здовж совітської границі, а відділи російських білогвардейських військ, хочуть перекинути на совітську територію. Скрізь на тій території допустили Китайці японські написи.

В БОЛЬШЕВІЇ множаться ознаки незадоволення. Німецькі коресподенти доносять, що все вказує на надходячу бурю, подібно як се було перед революцією. Селянські розрухи й робітничі страйки стають все частійші. На останнім зїзді безпартійні вперве відважилися виступити проти колхозів (колективних хазяйств). До того всего червона армія зачинає ставати непевна, а провідники чрезвичайки отверто заявляють, що вони дальше не можуть одвічати за спокій в державі.

АНҐЛІЯ Й СССР. Большевицька преса дуже незадоволена промовою нового анґлійського міністра загран. справ Гендерзона. „Правда“ пише, що він, хоча член партії праці, говорив „язиком консерватистів“... „Экономіч. Жизнь“ пише, що Гендерзон нарочно робить відновy взаємин з СССР. залежною від згоди домінії.

Памятай, що клевети звичайно пускають у світ люде, що роблять ті власне злі учинки, котрі неслушно закидають другим.

Нова карта жидівської кольонізації

З Москви доносять: Ще сего літа спеціяльна комісія вислана на береги Сівашу в Криму, вирішить справу меліорації тамошних ґрунтів, призначених для 40.000 жидівських родин. Начальник „Аґро-Джойнту“ д-р Розен заявив, що кошти тої меліорації в висоті 20 міл. рублів обовязався понести больш. уряд. Таке діло отворить нову карту в історії жидівської кольонізації. (Сіваш се західний басейн Азовського Моря і країна тоїж назви на Криму, прекрасного вигляду, високої лічничої й мінеральної вартости).

Досліджений „Дах Світа“

Чому не взяли українських учених?

Нарешті привезли Німці фільми з наукової виправи на Памір, званий „дахом світа“, котрий досі світив білою плямою на мапах. Памір значить у мові дооколичних племен „Незамешкала Пустка“), звана також Бам-і-Дуняґ („Дах Світа“), а по китайськи Чунґ-Лінґ („Цибулясті Гори“). Ся дуже недоступна країна займає коло 82.000 км². Студінь в зимі к. 45° Реоміра, а в літі 5 степ. тепла. Супроти того нема там ні лісів, ні хліборобство неможливе, з виїмком деяких вузьких долин в західнім Памірі, де є трохи дерев і хліба. Стрімкі гори Паміру доходять до 7.300 м. висоти. Мимо недоступности та дуже острого клімату Паміру від непамятних часів провадив через ту дику пустку торговельний шлях до Китаю. Тим шляхом просякнула в Китай уже дуже давно християнська секта Несторіян. В Памірі збігалися границі Китаю, Афґаністану й Росії, котрі не були устійнені аж до наших часів: ще в р. 1895 Анґлія з Росією сперечалися за ті границі й визначували всякі граничні комісії. Царська Росія держала там постійну військову залогу. Тепер той цікавий і дикий край можна вже оглядати на екрані. Протягом 1½ години пересувається перед очима видців прекрасна панорама диких, нагих гір і великанських ледівців, страшних пропастей і бурливих, гірських потоків, а на тлі тої природи життя бідних кочовників, що пересуваються по неурожайних стежинах Паміру. Фільми з Паміру привезла виправа зложена з около 20 німецьких і російських учених, з Академії Наук у Берліні й Петрограді, під проводом дослідника Рікмерса й Горбунова. Вони розпочали свою небезпечну виправу в квітні 1928 р., а на найвисший верх Паміру дійшли три Німці 27. вересня тогож року при 30 степенях студені. Верх той прозвали чомусь „в честь мирно догниващаго у Кремлевской стѣны Ильича“, як пише у своїм звіті М. П. з Липська в рос. органі „За Свободу“.

Цікаве в історії сеї наукової виправи те, що Ленінградська Академія Наук воліла поділитися славою досліду Паміру з німецькою Академією Наук, аби тільки не з українською в Київі, хоч уже давно українські учені положили визначні заслуги над дослідами Паміру, прим. Федченко в рр. 1868—1871, Костенко в р. 1876 і и. Російсько-німецька спілка учених була сим разом доволі добре виеквіпована на дорогу: взяла з собою коло 200 вючних коней і 250 верблюдів — а ні одного „хахла“... Хлібець з України беруть, про єдність „пролетарскаво фронта с украенцами“ кричать без уговку, висисають ту нещасну Україну як останну кольонію, — а не допускають не тільки до якого небудь закордонного представництва тої України, але навіть до її участи в науковій експедиції, котрої кошти покривають зі спільного буджету. Так виглядає „братерство“ російських теоретиків „пролетаріята“. Навіть при царях не було такого усування в тінь українців, як свідчать численні українці на визначних позиціях у війську, фльоті, церкві й науці. (Цікаво, що на се скажуть ікроїди в Галичині, котрі як верблюди вічно пережовують платні фрази про великий „поступ“ української культури й держави (!!) під большевиками).

„Хочу вірити, що ти, стараючись бути джентельменом, ніколи не забудеш того, що джентельменом може бути тільки той, що сповняє свої обовязки супроти Бога“. (З листа Расіна до його сина).

Маленький фейлстон.

Письменники і їх лікарі

Толстой не любив у хоробі радитися лікарів. На питання: „Чому не порадитеся лікаря“? — відповів: Я хотівби вмерти природною смертю“.

*

До хорого Молієра покликано раз лікаря без його відома. Коли його повідомлено, що прийшов лікар, він відповів: „Скажіть тому медикови, що не можу його приняти, бо я хорий“.

*

До хорого Максима Ґоркого сказав раз лікар: „Ви повинні змінити своє заняття“. Ґоркий відповів: „Ні, пане докторе, то ви повинні змінити своє заняття“.

*

До хорого письменника Бернарда Шова сказав лікар: Ваш пульс ходить за помалу“. — „То ніщо?, відповів Шов „я маю час“.

*

Моліер любив сміятися з лікарів. Раз сказав до нього оден його знакомий лікар: „Ходім, оповім вам щось таке, що мені ще досі ніколи не приключилося в житті!“ „Ви певно вилічили якогось пацієнта!“ — відповів Моліер...

*

Хорого Еміля Золю оглянув раз лікар і запитав: „Маєте часті болі голови“? — „Так“. — „Що вам ще долягає“? — „Від кількох днів не їм“. — Лікар написав йому рецепту і подаючи, сказав: „Тут маєте порошки на апетит“. Золя віддав рецепту, кажучи: „Се мені ніщо не поможе, пане докторе! Я апетит маю, тільки не маю що їсти“.

Так голодував у початках своєї письменничої праці письменник — при всіх своїх блудах — великої міри і то голодував серед найкультурнішого народу Европи, котрий дуже любить читати...

НОВИНКИ

Сьогорічні жнива відбудуться з опізненням 10 до 12 днів, але заповідаються на загал не зле. Озимини дадуть лучший урожай ніж ярі збіжа, бо останні мали в сім році скорочений час вегетації.

Німецька преса про польський лет висказується дуже здержливо, що характеризує політичні настрої Німців супроти Польщі. Лиш деякі орґани, як „Фоссіше Цайтунґ“, називають в титулі той лет фіяском. Переважно дають заголовки: „Невдатний лет над океаном“ і рівночасно реєструють невдатні лети французькі, американські й и., а деякі німецькі орґани, як „Дайтше Альґем. Цайтунґ“, висказують навіть щире співчуття.

Польський воєнний літак загубив бомбу і то в літі над Варшавою о год. 11. в ночи. Бомба впала на дах фабрики „Фраґет“ при вул. Електоральній 16, не вибухаючи. Піротехнічна комісія веде досліди над тим, серед яких обставин урвалася та бомба.

Російський консулят у Львові прислав і нам „спростування“, хоч що правда, не в приписаній формі. В нім пише, що чутки про те, немовби адм. влада має замкнути в Київі єдину, що є на В. Рад. Україні гр. катол. церкву, є цілком неправдиві. — Не будемо сеї нотатки рос. консуляту уважати звичайною больш. хитрістю, коли одержимо ще спростування, що випущено з тюрми обидвох гр. кат. священиків, бож без того наша церква в Київі все одно мусить бути замкнена.

Археольоґічні розкопки чехословацького державного Археол. Інституту в Лібушині, легендарній столиці Лібуші, дали цікаві висліди. А саме: відкопано там прастарі замкові вали й останки мурів, якихсь романських будов, ще доволі добре захованих у землі.

В Кольонії над Реном відкрито Дослідний Інститут для Міжнародної Преси. Ціль його: збирати науково важний матеріял, що відноситься до всякої преси, на що звертаємо увагу й українських журналістів.

В куращійних місцевостях майже всеї Европи є сего року до 20% меньше гостей з Анґлії й Америки, а то з тої причини, що в тих краях переведено пропаґанду, щоб оставати у своїх курациїних заведеннях, або виїздити на вакації до своїх заморських кольоній. Тільки в одній Чехословаччині ізза її низької валюти видно зріст числа заморських гостей, але й він не настільки великий, щоб покрив кошти інвестиції.

Захист для убогих православних духовників у Польщі. на старість закладає митроп. Діонізій у Яблочинськім монастири.

—o—

Переписка Редакції

Всч. о. А. Хлистун у Вотервлиті (Америка). Видавництво, з яким Ви в зносинах, поіформувало нас, що частину книжок уже Вам вислано, а друга часть буде вислана на днях. Інформацій у тій справі уділяємо виключно з чемности, бо відповідаємо тільки за свої видання.

—o—

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† **Ілярion Огоновський,** висл. ґімн. учитель і шкільний радник, довголітний член Гол. Виділу „Просвіти“ й голова Т-ва ім. Котляревського, помер у Львові, в 75 р. життя. Покійний належав до взірцевих громадян. У своїм фаху визначався великим знанням і точністю. Оставив по собі м. і. найлучший грецький словар. Працював над перекладами клясиків майже до останніх днів свого життя. В. Й. П.

ДОПИСИ

ТУЧАПИ-ДРАГАСИМІВ (пов. Снятин). Тут була злива в день 9. VII, 10. VII, 11. VII: виступив Черемош з берегів 12. VII. о 3. по півночі. Вода захопила людей в ліжках. Ратувалися як могли. Доси жертв в людях не було. Вода плила селами на 1 м. високо. Люде улицями переходили на тратвах, зроблених на борзі. Вся ярина і збіжжа знищені. (Перша часть допису така нечитка, що імен розібрати не можливо. Тому прийшлося її пропустити, хоч сам текст цікавий. — Ред.).

ПЕРЕМИШЛЬ. (Святочна академія в честь найсв. Серця Христового). Серед повені всіляких концертів, ясною зіркою видався всім святочний вечір в честь Найсв. Серця Ісуса, влаштований Марійським Товариством Пань. Мов чародійною рукою згуртовані й обєднані всі товариства, всі верстви суспільности, без ріжниці переконань, вщерть виповнили велику салю „Народного Дому“. ...Запавіса підноситься, а велика сніжно-біла постать Ісуса, на скелі, серед повені квітів і світла, благословить всіх... Чудні діточки, повбирані у строї ангеликів, голівки в льоконах, співають гимн Ісусові. Сестри Василіянки доложили всіх зусиль, щоб їх вихованки вивязались як слід зі свойого завдання. Пориваюча, патріотична промова о. Ігумена Др. Чеміля затримала всіх тих, що хотіли вийти зі салі на промову. Вони в половині дороги стали та з напруженням і захопленням вислухали її до кінця. Хори „Бояна“, укр. мужеської ґімназії, орхестра ґімн., виведені незвичайно старанно. Сольоспів п. Волянської, терцет п. В. і п. Волянського, о. Демянчика, деклямація п. Курдіяківної, причинилися до піднесення артистичного уровеня академії. Тому дійсно незатертим слідом остане памятний день 13. червня, у серцях всіх, що були присутні на цьому величавому святі, а дяка за це належиться Виділові Марійського Тов., що так гарно старається о духову поживу для перемиського громадянства. — *Присутна.*

—o—

Конґрес польської еміґрації

Дня 14. липня розпочався у Варшаві перший конґрес польської еміґрації. Прибуло на нього 134 делеґатів, котрі заступатимуть около 7 (сім) міліонів Поляків, розсипаних по всім світі. Конґрес радитиме у Варшаві 5 днів, опісля поїде до Познаня й закінчить свої наради в Кракові. Головні ціли конґресу дві: 1) Випрацювати на основі спільних досвідів такий плян орґанізації для польської еміґрації в світі, щоб давав їй змогу як найкраще розвиватися. 2) Наладнати постійний звязок і співпрацю з Рідним Краєм. Характеристичне те, що протекторат над тим зїздом обняли згідно: президент Польщі Мосціцкий, марш. Пілсудський і примас кардинал Гльонд. Большевики іменем польського населення на Україні приготовляються також до висилки на той конґрес своїх людей під проводом Домбаля, розуміється в цілях ведення комуністичної пропаґанди.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПОДЯКА

Отсим складаю широ-сердну, прилюдну подяку Вп. пп. Д-рам: Тит. Бурачинському і Ник. Поповичеві, українським лікарям у Львові, за їх успішне лікуваннє мене й щире інтересуванняся мною через весь час мойого терпіння. Хай Всевишній кріпить їх сили для добра своїх і чужих хорих!

1—1. *о. Мих. Вовчик, парох.*

Конкурс.

Гр. кат. Комітет парохіяльний в Чорткові оголошує отсим конкурс на виконання плянів і кошторису будови церкви мійської, величавої, стилевої, обчисленої на 3 до 4000 осіб.

Потрібні ситуаційні пляни парцелі і условини подасть зголошуючимся до конкурсу гр. кат. Уряд парохіяльний в Чорткові.

Виконання проектів довільне, а речинець їх надіслання найдальше до 30 вересня 1929 р.

Проект буде розглядний комітетом будови за прибранням знатоків.

Автор принятого і затвердженого через власти проекту одержить від Парохіяльного Комітету в Чорткові доручення розроблення пляну за винагородженням 100 долярів.

Неприняті проекти будуть петентам повернені.

Комітет парохіяльний в Чорткові.

ВЛАСНИЙ ВИРІБ! ЦІНИ ФАБРИЧНІ!

ПАНСІОНАТИ — ЗАВЕДЕННЯ

КОВДРИ двосторонні від зол. 22·—
в цвіти „ „ 35·—
МАТЕРАЦИ волосінні від „ 70·—
з мор. трави „ 35·—
ПОДУШКИ з пір'я . . від „ 18·—
СІННИКИ готові . . . „ „ 5·—
ГОТОВІ ПІШЕВКИ . . „ „ 3·—
„ ПРОСТИРАЛА на ліжка . . . . „ „ 5·50
„ під ковдри з дірками „ „ 11·50
КОЦИ ВОВНЯНІ . . . „ „ 10·50
ПОЛОТНА - РУЧНИКИ - СКАТЕРТІ — КАПИ — ФІРАНКИ — КИЛИМИ

загально відома
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ
ПЕТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЄКО
ЛЬВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.
422 Телєфон 37-72. 23—25

ЦІННИКИ ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

ШПИТАЛІ — МОНАСТИРІ і т. п.

Найтреваліші ПАНЧОХИ, СКАРПЕТКИ
ПФАУ, Львів, РИНОК 19.
386 б найдешевше, бо вхід через сінн. 47—50

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; ІІ-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., проч. р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., ІІ. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 35 1·0

ШТУЧНІ ПОГНОЇ
ТОМАСИНА
СУПЕРФОСФАТ
АЗОТНЯК
СОЛИ ПОТАСОВІ краєві й заграничні
САЛІТРА вапнева
НІТРОФОС салітра хожівська
САЛІТРА чілійська
СІРЧАН амону,
ВАПНО НАВОЗОВЕ
УСПУЛЮН найліпша насінна заправа.
ТОЧНА ДОСТАВА. — ДОГІДНІ КРЕДИТОВІ УМОВИ.
ЙОСИФ КАРРАХ
Львів, Косцюшки 18.
ВКАЗІВКИ І ПОУЧЕННЯ ДАРОМ І ОПЛАЧЕНО.

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 21. липня 1929 Ч. 52 (255)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. Закордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Богослуження „ображують достоїнство" комуністів

АТЕ доносить: Совітська влада в Москві заборонила відправляти Богослуження в церкві Василія Блаженного. Свою заборону мотивує тим, що Богослуження в соборі, поміщенім близько Кремля, „ображують достоїнство комунізму". (І такі люде думають, що вони мають якесь „достоїнство"...).

20 міліонів Китайців умирає з голоду

Німецький інжинір Ґустав Аман, котрий від літ працює в Китаю, повідомляє берлінську пресу, що під сю пору 20 міліонів Китайців умирає з голоду. Причини тої страшної катастрофи: довголітні бунти й ще більше брак комунікації так, що довіз у тій великій країні дуже трудний. Аман закидає білим народам, що не дають Китаєві потрібних капіталів.

Розрухи в большевії

„Соціялистическій Вѣстник" доносить, що на вселюднім зїзді рад у Москві виголосив Бухарін промову, в котрій наводив докази про істнування постійних розрухів в большевії. Що дня убивають селяне пересічно 9 комуністів. Цифра та росте. В околицях Пскова було селянське повстання, котрого армія не хотіла здавити і треба було висилати аж спеціяльні відділи, зложені з комуністів... Томской закидав Сталіну, що він 2 тижні скривав перед Політбюром, що і в Грузії є повстання, поки не задавив його. Дальше відбуваються повстання на Сибірі. Навіть делеґація чрезвичайки, в склад котрої входили сам голова її Менжиньский, Ягода і Трилісер, заявила Сталінови, що не може довше відповідати за спокій в державі. Говорять, що Сталін, підозріваючи їх в союзі з правою опозицією, казав їх „спустити по сходах" і що відтоді Менжиньский хорує. „Соц. Вѣстник" пише, що повстання в Грузії здавлено з іще більшою жорстокістю ніж в р. 1924.

Французький конзулят вилетів у воздух

З Гонконґу доносять: В Юнанфу, в полудневім Китаю, експльодував великий маґазин амуніції. Поверх 1000 осіб убитих і ранених. Між раненими є й англійський конзуль. Будинок анґл. конзуляту ушкоджений, а французький конзулят зовсім знищений. Кілька французьких місій здевастованих. Підозрівають, що се замах революціонерів.

Війни правдоподібно не буде

З Нанкіну доносять, що китайське міністерство загр. справ вислало до Москви ноту, в котрій заповідає приїзд свого повновласника для полагоди спірних справ. З Москви доносять, що там тільки два дні тревали воєнні алярми, бо большевицька влада бачить небезпеки, які для самого її істнування моглаб викликати війна. Длятого війни уникає і то за всяку ціну.

Ультрафіолєтне проміння лісів

Від довшого часу звернули увагу на те, що радіостації в лісничівках виказують часті недокладности в приниманню вісток. Тепер французький фізик Альберт Нодон вияснив загадку. Він доказав, що великі ліси в часі, коли мають листя видають з себе велику скількість ультрафіолєтного проміння. Воно має сильний лічничий вплив на хорі орґанізми.

Розвязання управи Каси хорих у Львові

Уряд Обезпечень доручив голові управи Каси Хорих у Львові рескрипт, котрим розвязано управу та всі автономічні власти тої каси й іменовано комісарем Йосифа Надзею, адв. конципієнта з Ряшева. В годину потому прийшов новоіменований комісар і обняв урядування.

Чи сонце погасає?

Анґлійський астрофізик професор Жанс пише, що наше сонце належить між сонцями до малих звізд і що воно незабаром скорчиться та погасне. Воно вже властиво погасає, на що вказують що раз частійші плями. Цілковите його погаснення може наступити нагло, по одній великій експльозії... На ті песимістичні замітки відповіли французькі учені. Вони твердять, що плями на сонці відомі від соток літ і що є часи, коли вони зовсім щезають, отже не можуть бути признаками погасання сонця. Колиб сонце мало навіть дійсно „скоро" погаснути, то та „скорість" вимагатиме ще довгі тисячів літ.

Нова земля

З Вашинґтону повідомляють: Сюди надійшли іскрові депеші, що Бирд відкрив на території полудневого бігуна кілька тисяч квадратових кільометрів землі. Бирд з літака зробив мапу тої землі, після чого висів на сушу, щоби поробити наукові досліди. Він зробив численні фотоґрафічні знимки поясу гір, котрі досягають 5.000 стіп висоти.

В біжучому році заповідаються гарні врожаї,
тому не забудьте обезпечити збіжжа й паші від огню
467 4—8
В Т-ві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Радикалізм зриває з соціялізмом

У Франції, батьківщині всіх лівих рухів, виразно зарисувалася дуже цікава поява: радикалізм зриває там з соціялізмом. Се не домисли, тільки вже явно проголошена нова теорія радикалізму по довгій його практиці і по обсервації розвитку світових подій.

І так головний тепер вождь французького радикалізму, Едвард Ерріо, проголосив прилюдно ось що: „Відкидаємо поняття кляс і не віримо в боротьбу кляс — і се якраз характеризує нас як радикалів... Поділ суспільности на кляси се пережиток по староримській праві, суперечний в сих часах з загальним правом голосування... Карла Маркса читаю з зацікавленням і пожитком, одначе сміюся з тих, котрі в його „Критиці економії" з 1859 р. або в його „Капіталі" з 1867 р. шукають відповіді на питання, які повстають в 1929 р. Радикалізм хоче освободити політичне життя від тих доґматичних сервітутів".

Так тепер говорить Ерріо, б. преміер Франції. А начальний редактор радикального орґану „Ля Депеш", П. М. Сарро (Sarraut), у саркастичній полємїці з Блюмом, провідником соціялістів, пише: „Радикальна партія не має вже потреби хилитися ні на ліво, ні на право. Вона буде тим, чим є і чим повинна бути: партією отвертою з обох кінців, щоб могти приймати у свої ряди з одного боку людей умірковаих, котрі схочуть навернутися, з другого боку соціялістів, котрі схочуть цофнутися".

Отсі виразні заяви двох головних провідників радикалізму доповняє ще третій визначний діяч французького радикалізму, Maurice Ajam, у статті „Дві великі струї". Він кладе поруч себе добробут народних мас у капіталістичній Півн. Америці та нужду народа в соціялістичній большевії й каже: З двох великих струй — капіталізму та марксізму — перша струя показалася хосенніща для людства ніж друга, котра довела Росію до страшного упадку. Теорія боротьби кляс убила в Европі фахову ретельність людей, змагаючих тільки до того, щоб як найменьше працювати...

До того треба знати, що радикалізм се наймогутніша струя у Франції, котра править Францією вже пів століття. Тепер та струя виразно „звертає на право і зриває з марксівською ідеольоґією, бо бачить, що марксізм провадить прямо до кривавої пропасти большевизму. Таким чином французький радикалізм перетворюється в табор, котрий займеться засадничо обстоюванням інтересів дрібних власників, з яких складається більшість кождого народу. Властиво він робив се й передтим, але непослідовно й вагаючись та часто заплутувався в соціялістичні „доґми", котрі тепер називає сервітутовими тягарами свого духа. На всякий випадок можна сказати, що французький радикалізм чогось навчився зі страшної лекції, яку дав людству московський большевизм, одинока дійсно послідовна консеквенція марксизму.

Наш український радикалізм, котрий не виростав на марксизмі, мав усі шанси далеко скорше ніж французький, стати на реальний шлях політичного представництва дрібної власности. Коли він сего не зробив, то се дасться пояснити тільки повним браком самостійної думки його провідників, котрі майже

Тапети фіранки декорації **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 12—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

„Дві струї“ в гр.-кат. Церкві

З приводу статті „Діла“ ч. 142 п. з. „Релігійно-віроісповідний хаос“.

Автор названої статті добачує дві струї в нашій гр.-кат. Церкві. Одну називає: „реформаторсько - ультрамонтанська“ — а другу: „українсько-византійська“. Шкода, що автор не пояснив ті дивоглядні терміни. Ми майже певні, що автор під „реформаторсько-ультрамонтанською“ струєю розуміє католицький напрям „Нової Зорі“ і здається загально так зрозуміли читачі. Назва ультрамонтанізм повстала з кінцем XIX ст. головно в Німеччині й Австрії в часах, коли лібералізм поборював католицьку Церкву, головно повагу Апостольської Столиці... Є се нічо иншого, як згірдна назва призначена для тих, що вірно держались Ап. Столиці. А що вона з огляду на положення Німеччини й Австрії, лежить поза горами Альпами — по латинськи: „ultra montes“ — звідси й дивоглядна назва: ультрамонтанізм.

Як бачимо „Діло“ залюбки послугується згірдними, а плитскими і безглуздими термінами видуманими лібералізмом. Має в тім свою ціль, бо тим чином затемнює поняття і викликує у читачів легковаження ба й погорду до католицької Церкви і Її Єрархії.

Яку знова струю розуміє автор під дивоглядною назвою „українсько-візантійською“, також не тяжко додуматися. Се та руїнницька струя, що її так завзято пропагує „Нива“, „Український Голос“, а також „Діло“, головно в статтях зі „священичих кол“.

По правді сказавши, то не дві струї борються, але наша католицька Церква бореться за істнування під наступом ріжного рода ворожих сил і то не тільки в Галичині, але й в Америці і Канаді і на Закарпатщині. Наступ іде на цілім фронті і то зі всіх сторін. Ні, в нас нема „культуркампфу“, як хибно думає автор — в нас іде наступ на розбиття останної кріпости і зорґанізованої сили, яку представляє наша гр.-кат. Церква.

І так большевицькі ідеї, пропаґовані часто під націоналістичними кличами, підривають загалом всяку реліґію, а особливо ворожо відносяться до католицизму, як одинокої всесвітної універзальної правдивої Церкви — то сектанти в парі з усякими радикалами стараються розбити наші парохії, варшавське православія чіпається там, де москвофільські ідеї підготовили ґрунт, а пересадний націоналізм при чомочи т. зв. „громадянсько-соборницького чинника“ приготовляє від ряду літ вже зовсім виразно найбільшу небезпеку, бо т. зв. українську автокефалію. Ось так по правді виглядає стан нашої гр.-кат. Церкви.

Дуже знаменними є ті закиди, які автор названої статті в „Ділі“ підносить „реформаторсько - ультрамонтанській“ струї, себто „Новій Зорі“.

Підносить аж два „страшні“ злочини: відсунення „громадянсько-соборницького чинника“ і побільшення впливу „Ватиканського Риму“. Так є! Кождий віруючий католик не тілько повинен відсувати, а й поборювати т. зв. „громадянсько-соборницький чинник“, бо в католицькій Церкві Ісус Христос установив одну одніську Власть, а саме Епископів підчинених верховному і начальному Пастиреви, Христовому Намісникови, Епископови Римському. Иншої власти Христова Церква не має і мати не може. Всякі змагання т. зв. громадянсько-соборницьких чинників до рішання в Церкві се скривлення Христової ідеї, виповадженні вже то протестантизмом, вже то схизмою. І коли в нас все ще Епископи мусять гірко боротися з вмішуванням чи то парохіян до місцевих церковних справ, чи то зі всякими затіями т. зв. „ширшого громадянства“, а в дійсности либеральних інтеліґентів, котрі захопили майже всю пресу й політику в свої руки, до справ Церкви з нагоди всяких віч, зборів, депутацій і меморіялів, то се сумна спадщина колишньої схизми. Ми хочемо повного впливу Апостольської Столиці, котру „Діло“ перехрестило на „Ватиканський Рим“, бо ми є щирі й вірні діти католицької Церкви таксамо добре, як Еспанці, Німці, Італійці чи Поляки. Се, що маємо питомий нам обряд, не може бути перепоною в добрім відношенню до Ап. Столиці, а ще менше притокою відчуження чи якогось зарезервованого становиска до Апостольської Столиці.

Видно з того, що ніби та „українсько-візантійська струя, базуючи на власній національно-церковній традиції“ бажає впровадити до нашої католицької Церкви т. зв. „громадянсько-соборницький чинник“, то значить, уменшити впливи „ватиканського Риму“. — Отже не Рим трактує нашу гр. кат. Церкву як „Zwischending“ але та „українсько-візантійська струя“ хоче вперед нашу гр. кат. Церкву перетворити на якийсь „Zwischending“, що від Царгороду відбіг, а до Риму не забіг. А се було би на всякий случай дуже пригідний етап до переходу в українську автокефалію — о що власне й розходиться... *Священик.*

все плентались в хвості якоїсь чужої теорії так під оглядом культурним, як соціяльним і політичним. Була се „партія моди“, без трівких засад (принціпів). Вона не перестала нею бути і по сей день. Не дивота, що соціялісти ріжних таборів ніколи не уважали радикалів за „своїх“, хіба за своїх підбігачів, або як кажуть москалі, „попутчиків“, з котрими якийсь час ідеться разом по тій самій путі (дорозі), поки їх не трунеться в рів при сприяючій нагоді. Французька мода подібно як у справах одежі так і в справах політики дійде колись і до нашої країни. І тоді побачить суспільність нові ідеольоґічні пера на своїх радикалах. Та се мабуть не скоро наступить, бо розсудна політична думка всякає далеко помаліще ніж глупа і демаґоґічна.

——o——

Величезний вибір
ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
поручає фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Так ож філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.
473 6-30

Унія маріявітів з московською церквою

„Пшеґльонд Катол.“ доносить: Старокатолики зірвали з Маріявітами, царгородський патріярх не приняв їх, порозуміння їх з правосл. владикою Діонізієм у Варшаві тревало також недовго. Супроти того маріявіти звернулися до московського патріярха Серґія, котрий визнав правність большевицької влади і тепер є оруддям в руках большевицького Політбюра. Переговори маріявітів з представниками Серґія мали довести до порозуміння.

Чільна партія у власнім зеркалі

VII.

Політичні успіхи УНДО в 1926—1928 рр.

Наші читачі вже знають, що думають провідники УНДО про себе, а що про своїх попередників; знають, як вони дивляться взагалі на инші побіч себе орґанізації — політичні й неполітичні, а на У. Х. О. зокрема. Після того читач має право спитати: На яких конкретних фактах побудоване отсе переконання УНДО про власну виїмкову цінність і незрівнану висшість? Бо самої віри в самих себе і свою програму мало: так думає і думати має право кожда подібна орґанізація. Отже, щодо сього питання, то обговорювана нами брошура не спускає з ока й таких річевих арґументів, хоч — нігде правди діти — сі грають лише другорядну ролю. В головних рефератах її зустрічаємо вказівки на низку політичних успіхів, які партія мала протягом своєї дволітної діяльности, між обома останніми конґресами — 1926 і 1928. В наших обставинах українська партія може здобувати успіхи в отсих напрямах: а) на міжнароднім терені; б) у відносинах до польської держави; в) у взаєминах з иншими партіями — українськими й неукраїнськими; г) в поширюванню своєї партійної ідеольоґії серед українського громадянства; ґ) у власній партійній орґанізації. Якже представляються успіхи УНДО за ті роки в отсих пятьох напрямах?

а) Як із рефератів, поданих у брошурі видко, УНДО присвячує чимало уваги міжнароднім політиці. Менше в тому розумінню, щоб, маючи себе за всеукраїнську орґанізацію, чи радше заступаючи т. ск. всеукраїнську національно-політичну ідеольоґію, стояти у тісних взаєминах зі спорідненими українськими орґанізаціями українських земель поза Польщею (в СССР, Румунії і Чехословаччині), а більше в тому, щоб почувати себе покликаним до дипльоматичної акції на міжнародно-політичнім ґрунті. Правду сказавши, про перший напрям позакраєвої діяльности не довідуємося з брошури таки нічого. Бо хоч у рефератах (Д. Левицького і В. Мудрого) про Радянську Україну говориться дуже багато і хоч у них присвоюється право говорити від імени всього українського народу, то з сього ще цілком не випливає, щоб партія мала які політичні звязки з тамошніми Українцями; навпаки, можна сказати напевно, що ні реальних звязків ні особливих симпатій вона за Збручем не має. Такий контакт і така симпатія можливі булиб із зачеремоніськими й закарпатськими земляками; на-жаль, про них у брошурі говориться так мало й такі банально знані річи (ст. 34—35), що й тут вгадаєш напевно: УНДО своїми політичними впливами не сягає ні за Черемош, ні за Карпати!

Зате, міжнародно-дипльоматичне експозе голови УНДО висунене на чоло всіх питань і займає розмірно дуже богато місця (ст. 9—13, 16—19, 27 й ин.). З нього довідуємося про непевну міжнародну атмосферу, про ревізіоністичні і протиревізіоністичні міжнародні течії (ст. 9), про явні і скриті зброєння у світі, франко-німецькі відносини й пацифікацію західної Европи, маніфестації Австрійців за злуку з Німеччиною, акцію Ротерміра в користь Угорщини, напружені відносини поміж Італією та Югославією, про „вічно кривавую македонську рану“, суперечки поміж Румунією й Угорщиною, напруження між Німеччиною та Польщею (ст. 10),

дальше про „цілий комплекс східно-европейських справ“, знов про розрив поміж В. Британією і Союзом Радянських Республик, упадок впливів III-го Інтернаціоналу, невдачу Радянського Союза в Китаю, його участь у міжнародній конференції роззброєння й підписання пакту Келлоґа (ст. 11), про воєнні поголоски, „скритий конфлікт“ поміж В. Британією та З. Д. П. Америки, боротьбу за нафту, національну революцію у Китаю, суперництво Японії та Америки, втретє про Англію і Радсоюз, вдруге про англо-американський конфлікт (ст. 12) і т. д. і т. д., щоб із усього того хаосу вийти з двома несподіваними висновками: з першим, що Польща в міжнародній політиці не рівнорядний підмет, а тілько предмет чужих комбінацій; з другим — про „зріст актуальности українського питання в державному значінні“ (ст. 13) — одним словом. Польща се ніщо в політичному світі, а ми, мовляв, сила...

Дальше довідуємося, що УНДО не є пассивним глядачем міжнародних справ, лише активним учасником: воно веде „пропаґанду всеукраїнського державництва на міжнародному форумі...“, „повідомляє кого слід про зріст українських національних сил“ та „звертає увагу міжнародних чинників та перестерігає їх, щоб вони не повторяли трагічної помилки передвоєнної Німеччини“, бо мовляв, „кожду державу, яка має великі міліонові маси чужих народів, мусить скорше чи пізніше стрінути доля Австро-Угорщини!“ (ст. 18—19). Признаюся, що можу собі уявити, як на зїзді при сих суто дипльоматичних висловах Д. Левицького росли серця делеґатів партійної орґанізації з якихось там Вовчих Долів, одначе я не в силі представити собі виразу лиця американського, британського, французького, італійського, японського, совітського або хочби тілько чехословацького дипльомата, коли він дійсно вислухав таких нересторот ундівського колеґи. Хіба тілько уявляю собі, що по такій „конференції“ портіери відносних амбасад одержали докладні вказівки щодо впускання деяких гостей...

Отсе гохштаплярське натягання на себе дипльоматичного фрака й отсі дурисвітні теревені найбільше характеристичні сим, що в них майже ні одним словом не згаданий той многоважний міжнародно-політичний терен, де УНДО має не лише право підняти свій голос, а й важкий національний обовязок, де також могло б здобути дійсний і видимий успіх у змаганню за належні нам національно-політичні права, — іменно не згаданий... Союз Народів!*). Чільна українська партія дуже інтересується минулою китайською революцією і майбутньою британійсько-американською війною, що може счинитися за літ 100, а не ласкава кинути оком на першорядну міжнародну установу, яка покликана до інтервенції вразі невиконування міжнародних зобовязань, серед того й обовязків Польщі супроти тутешніх Українців! Видко, на погляд провідників УНДО, Українцям у Польщі живеться так прекрасно, що їм нема жадної причини відкликатися до Союза Народів; що навпаки, вони можуть позволити собі на обдаровування великих світових держав „пересторогами“, що мовляв чекає їх доля Австро-Угорщини...

Так виглядають політичні „успіхи“ УНДО в останніх двох роках на міжнароднім полі**).

С. Томашівський.

*) Докладно беручи, читаємо лише таке місце про Литву: „Польща не може ніяк упоратись з нею ні сама, ні при допомозі Ліги Націй, ні при допомозі европейських великодержав“ (ст. 13). От і все!

**) Ага, реферат ред. Мудрого згадує ще про один успіх: „Так само тіднями і зрідними з програмою були виступи наших представників на конгресі парляментаристів в Берліні і на конгресі національних меншостей в Женеві“ (ст. 61). Тілько всього. Шкода, що не додано ще, як на сім останнім конгресі голова УНДО мав одну сензаційну розмову з одним жидівським редактором і як він опісля сам прилюдно вирікся своїх власних автентичних слів...

——o——

Нове міжнародне авторське право

Проповіди також взяли під охорону.

На сеторічній конференції дипльоматів у справі міжнародного авторського права, розглядали поправки і доповнення до закона з 9. вересня 1886, зміненого на конференції в Берліні 1908 р. Тепер розширено охорону авторських прав на релігійні проповіди. Щоденні статті політичні, економічні й релігійні вільно пресі репродукувати, з виїмком, коли проти того було виразне застереження. В арт. 11 сказано: Автори творів літературних і мистецьких мають виключне право оповіщувати свої твори радіом. — Сей закон має бути ратифікований до 1. липня 1931 р.

Розум приходить аж з сивим волосом, але тільки тоді, коли серце не стратить дітячої невинности і бажання, дати себе поучити.

ШАНУЙ СВОЇ ОЧІ! Найліпші окуляри і цвікери в найліпших шклах Zeisa і инші поручає

460 **ЛЕВ АППЕЛЬ і С-ка** Телефон Ч. 4-58 **Львів, Леґіонів 1.** 8-8

Замовлення з провінції відворотно.

М. ЗОЩЕНКО.

ЛЮДЕ І ПРИРОДА

(Сатира з совітського життя)

Надоїло вже мені писати про людей. Все про людей та про людей. Дозвольте, що напишу про предмети неудуховлені. От візьмім наприкл. про — сковородки (ринки до смаження).

А то як знов зачнеш про людей писати, то зїдеш на щонебудь нетарне. А тепер саме літо. У серці неодної людини може й квіт надії розквітає. А обиджати когонебудь нема охоти.

Так от розкажу вам про сковородки.

Підете ви напр. в кооперативу, то поминувши деякий натовп і непривітні погляди кооперативних працівників, сковородку всетаки можна купити. І недорого. Три рублі сім гривень — середна сковородка і то з покришкою та щей з ручкою за ті гроші!

Їй Богу, не дорого. Та воно дешевше і не можна. І так малощо зі стратою не торгують. Дуже непоплатний товар. Його треба богато возити. З Ленінграду аж у Москву та назад туди.

Словом, як випустять таку риночку з фабрики, не дорого коштує — щось небагато понад два рублі. Такі риночки роблять в нас на „Червонім Виборжці“. В Москвіж заборонено.

І беруть-же оті славні дворублеві сковородки з ручкою та везуть в нашу червону столицю, в Москву, в „ГУМ“.*

„ГУМ“ налюбується сими сковородками, оберне їх сюди-туди, пересуне галочки на „щотах“ і — прикаже: назад везти в Ленінград, на склад, до маґазину.

А ґазети так пишуть про це: „Управа „ГУМ“-а замовила металеву посудину в „Червонім Виборжці“; її везуть на московський склад, а опісля присилають до ленінградських маґазинів“.

Воно виходить отцо: повезли туди й назад — і сковородки таким робом заокруглюються. Ще добре, що не везуть ті сковородки в міжнародних ваґонах, а тоб підскочили дуже в ціні.

А так то зовсім недорого. Гарненька, симпатична сковородка, котра в Москві побувала, і проте не протікає, хоч таку далеку дорогу перебула, коштує всего тілько три рублі й сім гривен. Їй Богу не дорого!

А ви чогось ще бурмочете...

А як вже так дуже хочете про людей, — то можна й про людей. Тілько не обиджайтеся.

Треба було цеї осени робітників на Сахалін. Там на Сахаліні є така собі японська концесія. Досить корисна. Нафтяна.

Так от треба було Японцям робітників.

А деж спеціялісти-робітники нафтяні? А деж би мали бути? — Очевидно, що в Баку. Можна сказати, на другім кінці світа.

І взяли звідтам 218 робочих і повезли як стій на Сахалін. Везли, везли. Більше як місяць везли.

Привезли.

Говорять по японськи, — значить, привезли.

— От, дякуєм, мерсі! А кого ви привезли?

— А ми, кажуть, привезли, ну когоб мали привезти, очевидно, що нафтярів-котельників. Тим більше, ми думаємо, що у вас діло нафтяне.

— У нас то — кажуть Японці — без сумніву діло нафтяне, тілько, що нам треба робітників якраз противної професії. Нам треба вертачів, нафтові шиби вертіти. А кітлярів у нас своїх досить. Щей вам можемо дати.

Ну, і повезли їх назад до Баку. Мабуть щось більше як місяць везли.

Воно, очевидно, буває ошибка. Але всетаки везти через такий далекий простір 218 людий — це вже щось коштує. То вже вам не сковородки.

Воно, безперечно, хтось-там із-за того присів, „Известия“ писали, будьто би когось мали навіть до „холодної“ попросити.

Ну, припустім, що сидять. Казьонний хлібець попоїдають. Та чи лекше кому від цього?

Братчики-сестрички! Не можнаж з Баку та назад. Тьфу, Їй-Богу!...

З російського переклав М. П.

*) „Государственний Универсальний Магазин“.

——o——

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.
Просимо оглянути без обовязку купна.

Для Панів
ориг. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.
462

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Ґродзіпких) 8-30

Найтяжші часи Церкви
щойно зачнуться.

Щойно тепер зачнуться в СССР. найтяжші переслідування христіянської Церкви. Видно се з безоглядно острих промов найвизначніших провідників большевизму на останнім зїзді безбожників. І так (знаний і в Галичині) Фелікс Когн заявив іменем „Исполнітельнаво Камітета“ Комінтерну, що „треба вирвати буржуазії (!) не тільки меч, але і хрест“. В тім самім дусі промовляли Луначарський, Бухарін і инші. Зїзд вирішив, що боротьба з реліґією се боротьба політична й тому мусить стати одним з перших проблемів совітської держави. „Державною конечністю“ являється підприняття ряду рішаючих кроків в ціли ліквідації „шкідливої ролі реліґії“, бо досі всупереч численним директивам партії значна часть партійних членів не бере участи у протиреліґійній боротьбі. Відтепер протиреліґійна праця буде уважатися одним з перших завдань комуністичної партії й одною з головних признак члена ком. партії. До протиреліґійної акції доконче треба запрягти поважні наукові, літературні й артистичні сили, тимчасом досі навіть не всі комуністичні письменники працювали в протиреліґійній пресі. Народний Комісаріят Освіти має створити в ленінградськім університеті спеціяльний факультет протиреліґійної пропаґанди. У всіх инших висших научних і особливо педаґоґічних заведеннях повстануть спеціяльні катедри історії реліґії для її поборювання.

Так виглядає нова програма розбудови протиреліґійної акції в „гарній державі за Збручем“, котра тепер закидає що раз то густійші сіти й на інтеліґенцію та народ Західної України. Річ ясна, що доперва тепер зачнуться найтяжші часи для христіянства за Збручем. Цікаво, кілько з наших галицьких христіянських учених, іменованих большевицькою владою членами Академії Наук, зречеться того „гонору“ в урядовій інституції, уряду, котрий став і стоїть на становищі безоглядної боротьби з христіянською реліґією.

Як большевики зміняють календар

В „раю“ придумали нову штучку, як „ущасливити пролетаріят“ — сим разом при помочи календаря. Відбудеться те ущасливлення, як оповіщує тов. Лярін, ось в який простий спосіб. Досі працювали фабрики 300 днів в році, а відтепер працюватимуть 360 днів. Замкнені будуть тільки 5 днів на рік: 1. і 2. травня, 7. і 8. листопада і ще оден день в память революції. Робітники мали досі 65 вільних від праці днів і дальше так буде, бо хоч неділя зовсім буде скасована, то зате кождого дня буде неділя для одної шестої части робітників. А на те, щоб заповнити працею всі неділі в році, прийметься до роботи більше робітників і все буде добре — пише тов. Лярін. Шкода, що так пізно додумалися товариші до такого простенького способу, що вистарчить тільки скасувати неділю, а всьо буде добре...

Багато людей є ліпших, ніж вони самі себе показують; бо власне на найяснійшім кришталі найскорше побачиш сказу.

З таємничого Китаю
Жінка що правила четвертиною людства...

Заінтересування Китаєм росте в цілім світі. Із за останних подій тим актуальніші стають нові спомини німецької письменниці Ольги Юлії Веґенер, передані її мужем Дром Ґеорґом Веґенером. Його жінка належала до тих немногих европейських жінок, котрі мали нагоду особисто бачити останню китайську цісареву, котра як вдова правила четвертиною всего людства і — треба признати — правила лучше, ніж всі теперішні ради й ґенерали в Китаю. Пані Веґенер так описує свою візиту в цісарських палатах Пекіну, котрі мимо цілого ряду революцій все ще блистять містичним блиском.

Одного ясного весняного дня 1908 р. приїхала китайська цісарева в отвертім повозі але завельонована, в товаристві дам свого двору, до Ігопіян'у, літної палати китайських царів. Перед нею і за нею їхала її почесна сторожа на конях. На великій площі перед мурами, що оточували ту палату, ждала на цісареву компанія китайського війська вже в модерних одностроях китайської форми і спрезентувала зброю з добрім порядку. Цілий рій двірських урядників вийшов напроти цісаревої та її дам. Всі урядники мали на собі елеґантні одяги з синього шовку, а на головах китайські соломяні капелюхи з червоними ґузиками. Потому отворилася велика галя в середині палати, вся заставлена столами й віденськими кріслами, немов концертова саля. По правім і по лівім боці тої галі були по чотири кімнати до одягання, уряджені після найлучшого французького смаку: там було все так як в Европі — срібні щітки, зеркала, делікатні мила і перфуми. Тут прилучилося до товариства дам велике число китайських достойників. Між ними побачила пані Веґенер також Юаншікая, найбільше впливового секретаря цісаревої, та одного атташе китайського посольства в Берліні, котрий там часто бував у її домі.

Коли всі гості вже зібралися, Юаншікай пішов повідомити про се цісареву. Потому переведено зібрані дами до властивої літної палати через порталь, яким дуже рідко переводили чужинців. Там приняв їх новий ряд китайських достойників. За тим порталем не було ні довгих коридорів, ні кімнат, які треба булоб переходити. З дивною несподіваністю узріла себе пані Веґенер перед самою цісаревою, тою незвичайною жінкою, про котру всі говорили, що вона була „одиноким мужчиною“ серед великого двора. Німецька авторка бачить у ній дійсно жінку великого стилю, типу Єлисавети, Марії Терези або Катерини. Трон китайської цісаревої стояв на тлі прегарно різьбленої стіни, на плятформі, до котрої провадило троє вузьких сходів з поруччам. Перед цісаревою на столі стояла скляна скриня з берлом. Праворуч і ліворуч стояли дві порцелянові посудини з китицями роз („Marschall - Niel - Rosen“). За столом цісаревої виставали віяла з павиних пер.

Всі описи й оповідання, які пані Веґенер знала про ту цісареву, показалися неправдиві. Особливож неправдиві були ті описи, котрі представляли її як якусь брутальну жінку, більше подібну до мущини ніж до жінки. Було якраз навпаки! Цісарева мала вузьку, немов пташину голову, тоненький, гарно загнений ніс і великі могутні чорні очі, котрими здавалося до нутра проймала, на кого подивилася. Обличча її було таке делікатне, що аж передуховлене, а сліди колишньої жіночої краси видні на нім були ще зовсім виразно.

Спосіб представлення був дуже інтересний. Цісарева мала вигляд жінки дуже занятої справами так, що ті представлення були їй тягарем. Вправді підчас презентування її европейських дам цісарева усміхалася, одначе був се усміх зовсім конвенціональний. Кождій з пань подала руку по европейськи, що для неї було дійсно важкою процедурою, бо мусіла при тім похилятися над столом і над згаданою вище скляною скринькою зі скиптром. Розмови не було ніякої. Ціла авдієнція тривала пару мінут.

Опісля заставлено для пань в огороді обід, одначе участь у нім взяли опріч гостей тільки принцески і дами двору.

(Книжка, з котрої взятий сей опис, вийшла в Липську.)

—o—

Про богацтво ідей і безідейність
слів кілька

Такого всесторонного національного органу як „Діло“, мабудь нема тепер в цілій Европі. Бо тільки подумайте, чи се не всесторонність, коли „Діло“ рівночасно реклямує прекрасну „державу“ (!) за Збручем і бере в оборону католицьку Церкву перед... Папою римським. А як світським, ліберальним редакторам „Діла“ робиться в очах вже зовсім темно від їх власних нападів на Церкву, тоді кличуть на поміч „Гофтеольоґа“ з відомих „священичих кол“, як се зробили в 157 ч. „Гофтеольог“ пише проти катол. Церкви так, що нехай сховається явний атеіст, то значить, самі загальні твердження, як пр. (Рим) „творить вилім“ в „обрядових особливостях“ нашої Церкви і ні особливости, ні вилому не показує. Коби хоч одну „особливість“ навів, хіба що на думку того особливого теольоґа „особливістю“ буде те, що лучше, щоб наш чоловік не сповідався навіть на Великдень, ніж мавби сповідатися в лат. Церкві. Та се очевидно „особливість“ тільки тих „священичих кол“ з „Діла“ і тих, котрі оперують все новими анонімами проти Владик своєї Церкви. Супроти них то вже таки світські каноніки з „Діла“ лучші христіяне, хоч не всі вони христіяне. Думаємо, зрештою, що й у нас знайдуться теольоґи, котрі відповідять „гофтеольоґови“ з „Діла“. Що до твердження „Діла“ про безідейність „Нової Зорі“, то вповні признаємо, що під оглядом богацтва ідейности не може „Н. Зоря“ рівнятися напр. з такими органами, в котрих атеісти „боронять“ Церкву, а націоналісти працюють — розуміється виключно для ідеї — рівночасно в органах видаваних московськими больш. консулятами. Наш орган в порівнанню з таким богацтвом ідей, дійсно безідейний.

Хиляться дерева родючі, коли мають овоч. Звисають низько над землею хмари повні води. Таксамо покірні й люде, що мають дійсний розум.

*

Правдива наука, благородність і енергія — се побіжники світа.

*

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

483 — 3-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І. ПОВ.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Число навернень на католицизм в Америці винесло в усіх епархіях за 1928 р. 36.376. Число священиків збільшилося на 580.

Великий евхаристійний священичий конґрес відбувся недавно в Римі при співучасти поверх 50 епископів і 2.000 священиків з цілої Італії. Св. Отець закінчив свою промову до учасників сего конґресу тими словами, що й до представників Католицької Акції: „Будьте чисті як ангели, активні як апостоли й евхаристійно побожні“.

Ватиканська пресова аґенція розпічне незабаром свою діяльність. Вона міститиметься на папській території й подаватиме відомости з Ватикану.

Першим ґубернатором Ватиканського міста іменував Св. Отець Комендаторе-а Серафіні, дотеперішнього директора папського монетного бюра. Йому підлягають всі справи адміністраційні, м. і. також музеї й ґалерії.

Нові гроші Ватиканської держави, а саме золоті, срібні, ніклеві і мідяні монети чеканяться вже в менниці. З одного боку носитимуть вони портрет Папи, з другого боку буде герб Папи, дата випущення й понтифікату теперішнього Св. Вітця.

Визначна католицька письменниця баронеса Енріка фон Гандель-Мацеті в Лінцу одержала від австрійського президента золоту відзнаку за заслуги для держави.

Каса для хорих католицького клиру в Австрії має 872 членів, в тім 601 у самім Відні. В 1928 р. виплатила вона 24.467 шілінґів допомоги і збільшила свої резерви на суму 11.150 шілінґів.

Державна допомога вироісповідним установам у Чехословаччині представляється в бюджеті на 1929 р. так: католицька Церква 81,380.341 кч., греко-католицька 8,711.000 кч., протестантська 14,375.224 кч., національна чехословацька 4,950.000 кч., громади мойсеєвого вироісповідання 1,863.000 кч.

Адвокат Пачеллі, що в імени Ватикану приготовляв лятеранські пакти, одержав дідичний титул маркіза, що його в дуже рідких випадках уділює Апостольська Столиця.

——o——

З листів до Редакції

Коли я читав у польському перекладі Тайфун Йосифа Корженьовського, незрівнаного звеличника моря, прийшло 39 ч. „Н. Зорі“. Є у тому числі: З н. лівої преси, З націоналістичної фільми і и. Такі числа люблю, бо у них вичувається охоту до життя і відвагу підходити до його проблем. Чути життя, як у словах Мас-а — Whirraкапітана корабля у повісті Тайфун.

„Шторм є штормом — уривково говорив капітан — і корабель спосібний до плавби повинен йому протиставитися. По морях все товчеться много бур і одинокою, розумною річю є перебитись через шторм. Що будь станеться, не дай звестися з дороги, бурмотів капітан. Все держи корабель проти хвиль! Нехай говорять що хочуть, але найгрізнійші хвилі надходять з вітром. Проти хвилі і все проти хвилі, то одинокий спосіб перебитись через бурю. Все чолом до хвилі, ця засада для кождого добра“. *М. Б.*

„Народи, котрі не плекають ідей, одідичених з минувшини, але ломлять їх, будуть самі зломані“. (Канцлер о. Зайпель).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

АНҐЛІЯ поручила свому амбасадорови в Парижі, заявити французькому урядови, що вона домагається від Франції й Бельґії скорого устійнення лати, коли ті дві держави зовсім заберуть свої війська з німецьких територій над Реном. Деякі політичі круги уважають се тероризуванням Франції.

КЛЄМАНСО помістив у лондонськім „Рефері“ інтервю, в котрім каже: Теперішня політична ситуація в світі задоволяюча, одначе тільки так довго, поки не скріпиться німецький імперіялізм. Тоді вибухне нова европейська війна й ніяка дипльоматична штука не охоронить Европи перед новою великою війною. — Клємансо має тепер 86 літ і все ще живий ум та розмірно велику працездатність. З думкою його дуже числяться у Франції.

МЕБЛІ

солідно виконані, власного виробу найновіших взірців

464 дешево можна дістати у 7—15

БРАТЯ СІВЕК

ЛЬВІВ, Коперника 3. — Тел. 42-44.

КОРОЛЕВА ГОЛЯНДІЇ поручила провідникам католицької партії, утворити правительство з трьох правих партій. Католики застерегли собі час до надуми (Голяндія се край переважно протестатський, але католики мають там сильну політичну партію).

УГОРЩИНА всупереч постановам тріянонського договору зарядила побір добровольців до своєї армії. Заінтерпельований у тій справі анґлійський міністер заграничних справ відповів, що та справа належить до компетенції Союза Народів, а він не має докладніших відомостей про неї. В часі того побору прибула на Угорщину делеґація фашистів з Італії в силі 250 люда. Її привитав представник міністерства внутр. справ.

В САКСОНСЬКІМ СОЙМІ мало не прийшло до замкнення засідання ізза великого гумору, який викликав б. міністер господарства д-р Вільгельм, котрий належить до господарської партії. Та партія і тепер має в правительстві свого міністра фінансів. Мимо того д-р Вільгельм заявив, що правительство треба критикувати. Вже се викликало веселість. Колиж він розпочав свою критику від слів: „Кождий нарід має таке правительство, якого він варт“, — весь сойм зачав дуже сміятися. Коли д-р Вільгельм навівши кілька критичних заміток, заявив, що його партія „умиває руки в повній невинности своїй“, всі посли, не виключаючи його партійних товаришів, тряслися від сміху. А при його оклику: „Нехай кождий Саксонець запитає уряд: „Quo vadis Saxonia?“ — вся палата так розреготалася, що дальші наради стали неможливі Щойно по якімсь часі можна було продовжати засідання... І таке лучається в політиці. На всякий випадок воно лучше від лайок і побоїв „провідників народа“.

ПОСОЛ КАНАДИ у Вашінґтоні, Массей, запротестував проти нового законопроєкту, внесеного американським урядом у справі цла. Особливо з притиском запротестувала Канада проти підвисшення цла на будівельне дерево, худобу й рільничі продукти.

——o——

З організаційного руху

СТАРИЙ САМБІР. Дня 25. VI. (ві второк) відбулися в Старім Самборі сходини духовенства старо-самбірського повіту в ціли оживлення діяльности УХО-ії в повіті. Всіх священиків з повіту прибуло 9, з місцевих було 10. Вправді не заповіджено в обіжнику порядку сходин, але тойже складено й оголошено на самих сходинах. Сходинам проводив о. дек. Олексин, парох Ст. Соли. Секретарював о. Рибак, адміністратор із Стрілок. Сходини зачалися відчитанням протоколу з останніх сходин. Потім перший промовив о. дек. Олексин і піддав сходинам до обдумання спосіб поширення в повіті катол. Акції. До слова зголосився о. А. Рудницький, який поширення катол. Акції в повіті радив зачати від освідомлювання в тому напрямі шкільної дітвори. Йому відповів о. М. Вовчик, який сказав так: „Щоби священик міг братися до ширення в парохії кат. Акції, підготовляти і підшукати борців за ідею, то по перше сам мусить хотіти зрозуміти ідею катол. Акції і сам стати борцем за неї“. Для осягнення того поставив о. Вовчик внесення, та воно перепало. Ще й ряд інших внесень поставив о. Вовчик. З них деякі принято а між ними отсе: Духовенство старо-самбірського повіту, зібране на нарадах УХО. рішучо протестує проти нищення в Росії і на Україні церков, заміни тих на світські установи — навіть маґазини, зосібна протестує проти замірeного знищення Десятинної Церкви з Київі, збудованої св. Володимиром й проти такогож знищення одинокої гр.-кат. церкви на Україні в Київі, та арештування її священиків о. Щепанюка й других. Вибором комітету трех здекомплетування Управи, покінчено сходини.

Присутний.

(Від Ред.: Сей допис одержали ми писаний олівцем і так блідо, що не всі місця міг переписувач відчитати. Длятого деякі місця мусілося пропустити).

——o——

Переписка Редакції

Всч. о. Г. — Ваші замітки, що „Нова Зоря“ має багато ворогів правдиві і редакція здає собі справу з того. Але коли взяти під увагу перші роки нашої праці, то тоді було далеко ґірше, бо приходилося працювати серед повної й абсолютної байдужности й виразного ігнорування нашого орґану. Вся наша праця тонула серед цілковитої тупости. Тепер, коли зі всіх сторін зачали реаґувати, „Нова Зоря“ в 4-ім році свого істнування зачинає входити в суспільність і не одного може спонукати передумати неодну справу, яку він уважав уже вирішеною, бо навіть кождий противник мусить взяти наш орґан в руки й систематично ним цікавитися, коли хоче виробити собі свій погляд на справи, що знайшлися в огні суперечних думок. А се власне і є завдання преси.

ВП. п. В. Б-й. — Д-р Назарук виїхав зі Львова. Верне за місяць. Тоді й буде полагоджена справа, порушена в Вашім листі.

——o——

Анґлійські Домінії проти большевиків

Мек Дональд звернувся до всіх Доміній Великої Британії, щоб висказали свою думку про віднову дипльоматичних взаємин з большевиками. Більшість домініяльних правительств уже прислали відповідь, щоби з большевиками не входити в ніякі зносини.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Подорожі чужинців по Україні в XVIII—XX. ст.

Найбільший і найцінніший опис подорожі по Україні в XVIII. ст. се опис подорожі по Карпатах Гакета (Hacquet), яку він відбув в 1788—1795 р. й описав у 4-х томах п. з. Neueste physikalisch-politische Reisen in den Jahren 1788—1795 durch die Dacischen und Sarmatischen oder Nördlichen Karpathen (Nürnberg 1790—96). Се опис передовсім самих Карпат. А далі: Буковини й Галичини від Карпат по Дністер. Опис дуже докладний, з численними назвами, датами, статистичними цифрами і т. д. Опис сей обіймає понад 1000 сторін друку в 8⁰, з богатьома таблицями в красках, ілюстраціями в тексті і картами. На вступі до І-ої части автор згадує найважнійші подорожі инших по Карпатах від початку XVIII. ст. Опис Гакета се найбільший і найцінніший опис подорожі по Карпатах, який коли небудь появився перед ним і після нього — по нинішній день.

Подібний, але значно вже менший, опис подорожі в 1787 р. з Волині на Херсонщину природника Йогана Вільгельма Меллєра (J. W. Möller), котрий він видав п. з. Reise von Volhynien nach Cherson in Russland im Jahre 1782 (Hamburg, 18^2).В описі тім, як і в попереднім, головну увагу звернено на природу. Але автор самою природою не обмежається. Він описує все, що бачить і чує. Між ин. на ст. 60 61 він наводить в ориґіналі (ґотицьким письмом) і в нім. перекладі одну українську пісню: „Плач Запорожців про втрату волі" („Сказали нам депутати іти до столиці..."). До опису додані 2 таблиці й мапа.

Дальший цікавий опис подорожі по Україні в XVIII. ст. се опис Just-a von Juel-a. Се був данський посол у Москві, котрий у 1711 р. переїздив через Україну. Він їхав через Ніжин, Київ, Білу Церкву, Немирів, Винницю, Бар, Зінків Дунаївці, Шаргород, Могилів над Дністром, Ярмолинці, Тернопіль, Львів, Ярослав, Сіняву, Улянів і далі на захід. Кожде з тих міст описує коротко, а Київ і Львів досить широко. Поза тим описує Поділля взагалі. Описуючи Немирів, каже дослівно: „Немирів — сумне, пусте місто, з розваленими в значній части домами. Одначе й найбіднійший його дімок — чистійший, ніж найпорядніші московські палати". Про Улянів каже, що се остання місцевість на заході, в якій він зустрів нашу церкву.

Крім того слід згадати ще опис: 1. Німця Ґільденштедта, що подорожував у 1773—74 р. по Слобідській Україні. 2. Анґлійця Craven-a, що подорожував у 1786 р. по Кримі. 3. Нарушевича, що описав подорож польського короля Станислава Авґуста по Україні в 1787 р. 4. Опис подорожі по Україні в 1787 р. царици Катерини II. 5. Німця Гаммарда, що подорожував з Горішнього Шлезка на Україну. 6. В. Зуєва, що подорожував з Петербурга до Херсону. 7. П. С. Палляса й ин.

XIX. ст. се століття великого перелому в комунікації (залізниці) й публичнім безпеченстві взагалі, зокрема на Україні. Нічого дивного отже, що в слід за тим переломом наступив і перелім в подорожах по Україні й українській подорожній літературі. Вони сильно зросли. Тому годі вже навіть вичисляти всіх подорожних по Україні й описи їх подорожей за XIX. ст. Згадаю тільки деякі, що вийшли окремо.

Найбільше з усіх чужинців подорожували по Україні в XIX. ст. й найбільше описів подорожей дали Росіяне. Найважнійші з них в хронольоґічнім порядку отсі: 1. Измайловъ: Путешествіе въ полуденную Россію. 4 части. Москва 1800. 2. А. Бошнякъ: Дневныя записки путешествія въ разныя области Зап. и Полуд. Россіи въ 1815 г. 2 части. М. 1820—21. 3. М. М. Долгорукій: Путешествіе въ Кіевъ въ 1817 г. М. 1870. 4. И. М. Муравьевъ-Апостолъ: Путешествіе по Тавридѣ въ 1820 г. Съ планами, С. Петербургъ, 1823. 5. П. Свиньинъ: Бахчисарайскій дворецъ. Изъ путевыхъ записокъ 1827. 6. Вадимъ (В. Пассек): Путевыя зиписки. М. 1834. (Опис України). 7. П. П. Свиньинъ: Картины Россіи и бытъ разнопл. ея народовъ. Изъ путешествій (між ин. опис України). Сп. 1839. 8. Н. Всеволожскій: Путешествіе черезъ Южную Россію, Крымъ и Одессу въ Константинополь... въ 1836 и 1837 г. 2 т, М. 1839. 9. Н. Филипповъ: Поѣздка по берегамъ Азовскаго Моря лѣтомъ 1856 г. СП. 1857. 10. П. Шпилевскій: Путешествія по Полѣсью и Бѣлорусскому Краю. СП. 1858. 11. К. Жуковъ: Замѣтки въ пути на южный берегъ Крыма (опис плавби по Дніпру до Чорного Моря). СП. 1865. 12. В. Кельсіевъ: Галичина и Молдавія. Путевыя письма СП. 1868. 13. Е. Михальцева: Наброски изъ поѣздки въ Малороссію 1881 г. Съ рис. СП. 1881. 14. Княгиня Е. Горчакова: Воспоминаніе о Крымѣ. 2 части. М. 1883—4. 15, А. Милидина: Силуэты Крыма. Съ рис. СП. 1884. 16. С. Тихоновичъ: Путевыя замѣтки и жизнь на южномъ берегу Крыма въ Симензѣ. Калуга 1885. 17. Путникъ (Н. Лендер): По Черному Морю. Очерки и картинки. СП. 1891. 18. А Лопухинъ: Изъ поѣздки въ Червонную Русь и по ея окрестностямъ. СП. 1895. 19. Дѣдловъ (В. Л. Кингъ): Вокругъ Россіи. Польша. Бессарабія. Крымъ... СП. 1895. 20. М. Берновъ: Изъ Одессы пѣшкомъ по Крыму. СП. 1896. 21. С. Астафьевъ: У святынь Приднѣпровья. Замѣтки странника. СП. 1898.

З инших описів подорожей по Україні в XIX. ст. згадаю:

Німецькі: 1. J. Rohrer: Bemerkungen auf einer Reise von der türkischen Gränze über die Bukowina durch Ost und West Galizien, Schlesien und Mähren nach Wien (Wien, 1804). 2. M. v. Engelhardt u. F. Garot: Reise in d. Krym u. d. Kaukasus. T. I.—II. Berlin 1815 3. (D. Schlatter): Bruchstücke aus einigen Reisen nach d. Südl. Russland, 1822—28. Mit besond. Rücksicht auf d. Nogayen-Tataren am Asowschen Meere. (St. Gallen, 1830). 4. l. H. Blasius: Reise im Europäischen Russland in den Jahren 1840 und 1841. T. I.—II. (Braunschweig, 1844). (T. II-й у значній части присвячений Україні). 5. J. G. Kohl: Reisen in Südrussland. Bd. I.—III. (Dresden u. Leipzig, 1847). 6. Prof. Dr K. Koch: Die Krim und Odessa. Reiseerinnerungen aus dem Tagebuche. Leipzig 1854).

Французькі: 1. C. de la Garde: Voyage de Moscou à Vienne en Kiow, Odessa, Constantinople (1811); (німецький переклад: Heidelberg, 1826). 2. C. H. Montandon: Guide du voyageur en Crimee. Odessa, 1834. 3. Voyages en Circassie par le chevalier Taitbout de Marigny, présentement Consul de S. M. le Roi des Pays-Bas a Odessa. Avec vues, costume etc. A Odessa et a Simphéropol, 1836. (Опис подорожі по Кримі, Кубані і Чорноморю в 1818—24 р.). 4. Voyage du Marèchal Duc de Raguze dans la Russie mèridionale, en Crimèe, sur les bords de la mer d' Azof etc. 1837 5. Voyage dans la Russie mèridionale et la Crimèe par M. Anatole de Demidoff, 1840. 6. Les Steppes de la mer Caspienne, le Caucase, la Crimèe et la Russie meridionale par Xavier Hommaire de Helle. V. I.—III. 1843.

Анґлійські: 1. R. Lyall: Travels in Russia, the Krimea, the Caucasus and Georgia. 2 vol. London, 1825. 2. H. D. Seymour: Russia on the Black Sea and Sea of Asof, being a narrative of travels in the Crimea and bordering provinces. London 1855. 3. A. F. Crosse: Round about the Carpathians Edinb. 1878.

Польські: 1. Juljana Ursyna Niemcewicza: Podróże historyczne po ziemiach polskich od 1811—1828 r. (Опис подорожей між ин. по Волині, Берестейщині, Поділлю, Херсонщині і Галичині). 2. Wspomnienia Wołynia, Polesia i Litwy przez I. J. Kraszewskiego, T. I.—II. Wilno, 1840, (Спомини з подорожі по Поліссю і Волині). 3. Wspomnienia Odessy, Jedyssanu i Budzaku. Dziennik przejażdzki w r. 1843 od czerwca do 11. września T. I.—III. Wilno, 1845 - 46. 4. Podole, Wołyń, Ukraina, obrazy miejsc i czasów przez Al. Przezdzieckiego T. I.—II. Wilno, 1841. (Опис подорожі по Правобережній Україні, Поділлю, Волині й Київщині). 5. Stepy, morze i góry. Szkice i wspomnienia z podróży. Przez Ant. Nowosielskiego T. I.—II. Wilno 1854. (Опис подорожі по Україні; Київ і Київщина, українські степи, Херсонщина, Чорне Море, Крим). 6. Z. Fisz (T. Padalica): Opowiadania i krajobrazy. Szkice z wędrówek po Ukrainie. T. I.—II. (Wilno, 1856).

Чеські: 1. K. W. Zap. Cesty a procházky po Halické zemi. V Praze, 1844. 2. Fr: Rehoř: Z cest po Halicskie Rusi (Sv tosor, 1894. №№ 21—23, 38 40, 49—52).

З описів подорожей по Україні в чужих мовах в XX. ст. згадаю:

1. Е. де-Витте: Путевыя впечатлѣнія (Съ историческими очерками). Лѣто 1903 г. Буковина и Галичина. Кіевъ, 1905. 2. Свящ. Ѳ. И. Титовъ: Русское духовенство въ Галиціи. Изъ наблюденій путешественника, Церковно-историческій очеркъ. Кіевъ 1903. 3. Г. В. Комаровъ: По славянскимъ землямъ. СП. 1909 (між ин. по Галичині). 4. J. Baumgarten: West-Ukraina. Meine Reiseerlebnisse. Wien, 1919. 5. Fr. Schräder. Eine Flüchtlingsreise durch die Ukraine Tübingen 1919.

Отсе далеко не повний огляд подорожей чужинців по Україні та їх описів, що появилися окремими виданнями. А треба знати, що значно більше описів подорожей появилося й появляється в періодичних виданнях: журналах і часописах. Сам спис титулів занявби цілу книжку.

Вкінці ще кілька загальних заміток. Як згадав я на вступі, подорожам чужинців по Україні належиться першенство перед подорожами Українців по рідній землі. У звязку з тим виринає питання: чим Україна спеціяльно цікавила чужинців? Влучну відповідь на се питання знаходимо в одній західній публікації вже в 1847 р. В ній читаємо: „Провінції, що складають нинішню південну Росію (себто: Україна), завсіди викликували на Заході особливе зацікавлення. Їх простір становив, що так скажемо, праве крило старинної цивілізації, що через стільки століть вела боротьбу з північним варварством. У ті сторони прямували поетичні походи Греків і Римлян; тут була точка, з якої візантійські історики оглядали й описували славянські племена. Тут заводив свої жалі Овідій, тут були грецькі й італійські кольонії, звідти розходився на північ вплив південної освіти, зразком чого була Кафа, Київ і т. д. По зруйнуванню грецьких кольоній над Чорним і Азовським морем Україна була шляхом, яким ішли напади азійських народів на Европу... Настання азійських нападів і приборкання Татар зовсім не зменшує цікавости, яку давнійше викликували землі України. Тут взяв початок гарний славянський первень, що характеризує нинішніх Українців. Звідси починалися рухи народу в сторону Москви і Варшави, бунти

НОВО ОТВОРЕНА УКРАЇНСЬКА
КІМНАТА ДО СНІДАНЬ, ТОРГОВЛЯ ДЕЛІКАТЕСІВ І РЕСТАВРАЦІЯ під фірмою **„ГОВЕРЛЯ“** у Львові, вул. Руська 16.
Число телефону 75-92.
поручає снідання, обіди і вечері. ПИВО пільзненське, живецьке також ВИНА І МЕДИ.
480—3-5

проти единовладства Москви і можновладства Польщі“ і т. д.

Описи подорожей по Україні чужинців особливо цікаві і цінні. Бо оригінальні особливости країни завсіди виднійші людині посторонній, свіжій, ніж постійному мешканцеви тої країни. А се тому, що око постійного мешканця, приглядаючись їм постійно, привикає до них і вони видаються йому на стільки звичайні і нормальні, що в нього не приходить навіть і думка відмічати й записувати їх. Особливу вагу мають під тим оглядом описи західних подорожних у противенстві до подорожних описів Росіян, роблених у своїй більшости на швидку руку і поверховно, а через те часто невірно.

Чужинні описи подорожей по Україні попадали на Україну, їх читали там, і вони мали певний вплив на українських читачів. Так напр. Я. Маркович, внук автора „Дневника“, автор „Записокъ о Малороссіи, ея жителяхъ и произведеніяхъ“ (1798) а також „Замѣчаній по случаю поѣздокъ моихъ по Малороссіи въ 1798 году“, мав у своїй книгозбірні ок. 30 чужинних описів подорожей з XVIII. ст., між ин. по Україні: німецьких, французьких, російських — читав їх, поробив з деяких більші або менші виписки і на їх зразок описав свої подорожі по Україні в 1798 р. Мабуть під вражінням лектури подорожної літератури зродилася охота до подорожі також в молодого київського бурсака XVIII. ст. В. Григоровича-Барського, котрий кинув бурсу і батьків, пішов у світ і подорожував через повних 24 літ: по Европі, Африці й Азії. Та про се в одній зі слідуючих статей.

І. Кревецький.

БІБЛІОҐРАФІЯ

В. Кордт. ЧУЖОЗЕМНІ ПОДОРОЖНІ ПО СХІДНІЙ ЕВРОПІ ДО 1700 Р. (Українська Академія Наук. Збірник Історично-Філологічного Відділу, № 38). У Київі, .1926. Ст. 205 + (3). В. 8⁰. Ц. 2 крб. 25 коп.

Ще в 1846 р. видав у Петербурзі учений Німець Ф. Аделюнґ по німецьки у двох великих томах „Критично-літературний огляд подорожних по Росії до 1700“, цінну книжку-вказівку для всіх, що студіюють Схід Европи, зокрема Україну. Від того часу минуло 80 літ — а праця Аделюнґа й досі не заступлена іншою, кращою. Тільки в 1926 р, рівно у 80-ті роковини її появи, другий учений Німець В. Кордт, б. директор бібліотеки б. київського університету, видав у Київі у виданнях Української Академії Наук, доповнення до праці Аделюнґа — все те, що за часів Аделюнґа не було ще опубліковане, або було йому невідоме. Як „Огляд“ Аделюнґа, таксамо й доповнення Кордта починаються 890-тим і кінчаться 1700 роком. Усіх доповнень 307. Як Аделюнґ так і Кордт обіймає цілу Східну Европу, отже Україну й Московщину. При кінці автор подає короткий зміст праці в німецькій мові (ст. 196—199) і 2 покажчики імен: український і німецький (ст. 200 – 205). Се таксамо цінна праця, як Аделюнґа, і кождий, хто уживає книжку Аделюнґа, мусить мати тепер також і книжку Кордта.

В додатку до книжки В. Кордт подає в українськім перекладі частину невиданих досі донесень голяндського резидента в Москві Келлєра з рр. 1667—1679, в яких є відомости про події, що відбувалися тоді на території України. Як відомо, лівобережна Україна разом із Київом належала тоді (після Переяслава й Андрусова !) вже до Москви. Та гетьман Юрій Хмельницький хотів відірвати її від Москви і в тій цілі з частиною козаків получився з Туреччиною. Про се доносить голяндський посол з Москви свому урядови таке:

Дн. 10. грудня 1678 р.:

„..тут одержано різні невиразні звістки, а саме звідомляють, що козаки вірні Москві зчинили заколот. Вони голосно заявляють, що не мають охоти й далі служити й накладати життям за кожух й за один червінець на рік. Тож вони на далі мають служити тому, хто їм дасть більше грошей. Через те до них негайно вирядженo стольника Алмазова з чималенькими грішми, щоб заспокоїти сих людей, адже з них найкраща частина й сила московської кінноти. Се було тим більш потрібне, що їх земляк, відомий ренеґат Хмельницький, з кількома тисячами Турків і Татар, отаборився на їх кордоні. Він усіх хитрощів і засобів уживає на те, щоби схвилювати ввесь народ і намагається, щоб усі попереходили до нього. Тільки не має сумніву, що доки місто Київ, а тим самим центр і головне місто всеї тої країни залишається в руках царя, ті люде й собі зістануться йому вірні й не зрадять його, тим більше, коли їх переконуватимуть грошима й добрими словами...“

Дн. 2. квітня 1679 р.:

„Перед кількома днями одержано тут при Дворі дивний і загрозливий лист від Отоманської Порти. У тім листі, між іншим, вимагають, щоб цар добровільно відступив і передав законному володареви Українське Князівство з містом Київом. Інакше султан прибуде особисто з почотом, що зможе не тільки примусити царя се зробити, але навіть загрожуватиме йому у місті Москві. Зміст сеї грамоти тримають у великому секреті, щоб не хвилювати ратних людей і чернь.. “

Дн. 1. мая 1679 р.:

„Тут потайки серйозно міркують над тим, чи можна нехай певною тільки мірою задовольнити великі вимоги Отоманської Порти. Таким чином вони гадають запобігти війні з нею й уникнути нападу на країну й на царських підданців. Турецькі передові загони насуваються й уже перейшли ріки Дон і Дніпро. Рівночасно приїздить, неначе-б-то з власного бажання, вістник мира, а саме господар або князь Валахії. Він християнин, але перебуває під зверхньою владою султана. Ще невідомо, які вимоги він поставить. Очевидно, доведеться віддати всю Україну, що лежить від сих рік до Дністра...“

На жаль, як відомо, так не сталося. Московські гроші й „добрі слова“ зробили тоді своє — подібно, як роблять се по нинішний день.

К.

Публичні збірки жертв на охорону стрілецьких могил та українських інвалідів уневможливлені, але спричинені тим втрати повинна вдвоє надолужити самочинна жертвенність нашого громадянства!

НОВИНКИ

З України. „Известия“ доносять, що селяне на Україні ставляють опір больш. властям при реквізиції хліба.

Дирекція почт у Варшаві оповістила розпорядок, щоб почтові урядники і всякі функціонарі поводилися з публикою абсолютно чемно й так само супроти людей усякої народности та стану. Чемно мають відповідати навіть тоді, коли петенти виступають з безпідставними претенсіями.

Міністерство віроісповідань й освіти орґанізує в Варшаві педаґоґічний музей. В тій цілі іменовано спеціяльну комісію. Завязок музею становитимуть педаґоґічні експонати з вистави в Познані.

Ганс Дельбрік, відомий німецький історик, котрий при своїх наукових працях до пізної старости займався також публіцистикою, помер в Берліні. Недавно Німеччина святкувала 80-ліття його уродин.

В Українськім Науковім Інституті в Берліні відбувся дня 19. липня ц. р. відчит д-ра П. Вергуна на тему: „Кардинал Ізидор і його діяльність на Україні в XV. стол“.

Перевернені голови. Студенти політехніки в Ленінґраді ухвалили, що програми викладів, уложені професорами, треба піддати критиці робітників на вічах і на основі тої критики „поправити“.

Секта Маріявітів оповістила в своїм орґані, що вона не входить в ніяку унію з московською православною церквою.

В Японії є тепер 30.000 прокажених. Ними опікується уряд і два католицькі інститути.

Бібліотеку англійського критика Госс'а продали його спадкоємці на ліцитації за півтора міл. зл.

Вікгем Стід, знаний англійський публіцист і начальний редактор „Ревю оф Ревюс“, пише: Зовсім невиключена річ, що консерватисти в Англії не вернуть до влади перед упливом 10 літ.

Велика спека на Україні. Протягом липня нотовано в Харкові часом і 40⁰ тепла, а в Полтаві й Артемівську до 45. Було багато випадків сонішного удару. Ізза посухи стан води в Дніпрі так обнизився, що пароплавбу по части припинено.

Еґзотичний дезертир. У варшавоському звіринці були три довгодзьобі корморани. В останніх днях позволено птицям свобідно бродити. Щоб однак не повтікали, обтяжено їм крила оловяними тягарцями, привязаними дротом до пер. Нараз запримітив дозорець, як два інші корморани „розковували“ дзьобами третого. Заки дозорець вспів запобігти, увільнена товаришами неволі еґзотична птиця піднялася в гору і покружлявши для орієнтації кілька разів над звіринцем, полетіла, ведена інстинктом, на полудне.

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заподанням дотеперішної практики висилати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприняті оферти остануть без відповіди. 1—8

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК** ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: **Весняні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.**
401 18 30

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

479 3-32

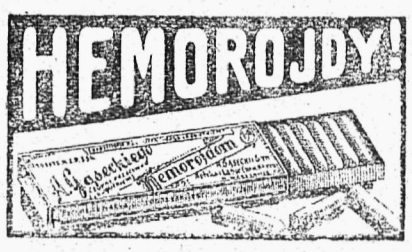
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53.

Збіжа. Ціни за 100 кґ. льоко стація заладування: пшениця двірська 45.25—46.25, жито галицьке 23.50—24, овес гал. 21—21.50, вика чорна 35—36, сіно кріеве прасоване 6—7, солома прасована 4—5, гречка 28.75—29.75, отруби житні 16—16.50, отруби пшеничні 17.25—17.75, мак синій 120—130, мак сивий 90—100.

Ціни за 100 кґ. льоко Львів: пшениця двірська 47.75—48.75, жито 26—26.50, ячмінь 23.75—24.75, овес 23.50—24, отруби пшеничні 17.75—18.25.

УКІНЧЕНА семинаристка пошукує лекції на цілий рік. Косарівна, Полівці, п. Джурин к. Чорткова. 492 1—2

П. БУДІВНИЧИМ до відомости, що громада Вишатичі (почта і стація Журавиця) розпічне будову церкви. Пляни і кошторис можна оглянути в гр. кат. Уряді парохіяльнім, оферти вносити до 25 липня. — Комітет. 489 1 2

В Адміністрації „Нової Зорі“ можна дістати отсі випуски

Духовно-музичних творів о. Й. Кишакевича

Ч 2. Вінчання (на мужеськ. хор)	3·—	зол.
Ч. 3. Панахида і 7 похоронних пісень (на муж. хор) . .	3·—	„
Ч. 4. Все упованіє моє. Кантата до Пр. Діви Марії, — слова Т. Шевченка (на міш. хор)	2·50	„
Ч. 5. Владико Отче! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотиро голосний, мужеський і мішаний хор . .	1·—	„
Ч. 6. Пісню слави „заспіваймо! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотироголосний жіночий, муж. і міш. хор	1·—	„
Ч. 7. Всесильний Боже... і З плачем і стоном; два релігійно-національні гимни на жіночий, муж. і міш. хор	2·50	зол.
Ч. 9. Пісні підчас читаної Служби Божої (9 пісень) на жіночий або муж. хор . . .	2·50	„
Ч. 10. Вінчання (на міш. хор) .	3·—	„
Ч. 11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор) . .	3·—	„
Ч. 12. Служба Божа по західно-українському народньому роспіву на жіночий або мужеський хор	3·—	„
Ч. 13. Воскресні пісні (9 пісень) на жін. або муж. хор . .	2·50	„
Ч. 14. Евхаристійні пісні (5 пісень) на муж. і міш. хор .	2·50	„

Книжки висилається негайно по надісланню почтовим переказом належної суми, з долученням 50 с. на поручене порто.
431

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА
поручає фабрика
Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте цінників 1—12

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ „ПАРАГОН“
Львів, ул. Валова 9.
490 а) 1—8

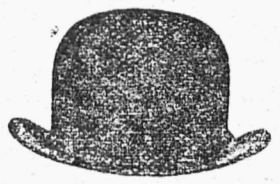
НОВООТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН І РОБІТНЯ **ФУТЕР**
М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боімів 1, угол, ул. Рутовського.
Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнизші, догідні умови місячної сплати.
491 1—15

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; ІІ-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., проче р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., ІІ. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 36—100

ПІД ОСІННІ ЗАСІВИ Є
ТОМАСИНА
довготревалим, найуспішнійше ділаючим, отже найдешевшим фосфоровим навозом

ТОМАСИНА дає високий збір зерна.
ТОМАСИНА не дається в зимі вилугувати з почви.
ТОМАСИНА має крім фосф. кислости також коло 50% потрібного вапна безплатно.
ТОМАСИНОЮ підсилені рослини з правила дуже добре зимують.
ТОМАСИНУ треба на час вже літом замовити. В осени навала замовлень і недостача ваґонів можуть спричинити опізнення достави.

ЙОСИФ КАРРАХ
Львів, Костюшки ч. 18.
Цінники й повчаючі проспекти даром і оплачено.
488 1—3

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 76-?

ПОРОШОК „KOGUTEK“ ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ**
виробу аптики Ґонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 4-10
398

Рукавички, панчохи - - - - скарпетки, реформи
ПФАУ, Львів, **РИНОК 19.**
686 в найдешевше, бо вхід через сіни. 48-50

ВЛАСНИЙ ВИРІБ! ЦІНИ ФАБРИЧНІ!

ПАНСІОНАТИ — ЗАВЕДЕННЯ

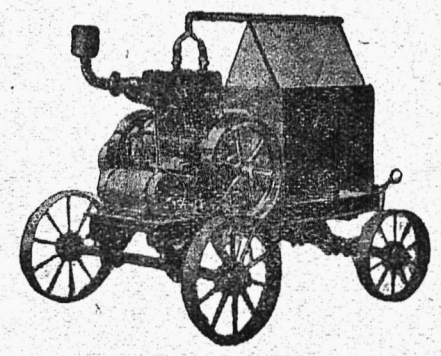
КОВДРИ двосторонні від зол.	22·—	
в цвіти „ „	35·—	
МАТЕРАЦИ волосінні від „	70·—	
з мор. трави „	35·—	
ПОДУШКИ з пера . . від „	18·—	
СІННИКИ готові . . . „ „	5·—	
ГОТОВІ ПІШЕВКИ . . „ „	3·—	
„ ПРОСТИРАЛА на ліжка . . . . „ „	5·50	
„ під ковдри з дірками „ „	11·50	
КОЦИ ВОВНЯНІ . . . „ „	10·50	

ПОЛОТНА - РУЧНИКИ - СКАТЕРТІ — КАПИ — ФІРАНКИ — КИЛИМИ

загально відома
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ
ПЄТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЄКО
ЛЬВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.
422 **Телєфон 37-72.** 24—25

ШПИТАЛІ — МОНАСТИРІ і т. п.

ЦІННИКИ ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.
— фабрикати фірми —
R. A. Lister, Co Ltd. Dursley
(Англія)
438 — ПОРУЧАЄ: — 2—4
Кляґсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.
Виключна продажа фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

ЗАВЕДЕННЯ НАПРАВИ ВЗУТТЯ ПЕТРА СРОКОВСЬКОГО
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 29
452 принимає **взуття** скіряне на гумових підошвах до направи та виробляє нове на ґумових підошвах з білої індійської ґуми. 9-10

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone tyczasem.

Рік IV. Львів, четвер 25. липня 1929 Ч. 53 (256)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Китайсько-большевицьке непорозуміння

Суперечні вістки з Далекого Сходу. Спроби порозуміння.

Напруження між СССР і Китаєм тревае дальше, але положення дальше невияснене. З одного боку йдуть воєнні алярми: вісти про фактичний вибух війни на манджурськім фронті та про підготовку воєнну, з другого боку йдуть офіціяльні заперечення. І так зокрема заперечують, немовби совітські війська заняли манджурські стації Манжулі й Пограничная. Тільки горячі приготовання до війни обох сторін не підлягають сумнівам. В Китаю заряджено мобілізацію. Ґен. Чан-Кай-Шек в обіжнику до підчинених ґенералів заявив, що Китай не бажае війни, але як буде треба, то злучить свої сили до боротьби з червоним імперіялізмом. Віденська преса доносить, що ґубернатор Манджурії виїхав до Нанкіну для наради з урядом. На границі Манджурії йдуть дальше військові відділи. Були вже й сутички. Одначе опінія, головно льондинської преси така, що вісти про боєві ділання сильно переборщені. Між дипльоматією великих держав ведуться наради в справі мирного полагодження конфлікту.

Маніфест Китаю до великодержав

Китайське правительство видало маніфест до головних великих держав в справі комун. аґітації. Китайське правительство стверджуе на вступі, що Китай як учасник пакту Келльога зробить усе можливе, щоб не допустити до воєнної акції, одначе не може виречися оборонних кроків. Маніфест обвинувачуе Совіти, що наслані ними аґенти, вели переворотову акцію проти нанкінського уряду. Ревізії, переведені в совітських конзулятах, викрили документи, які дуже компромітують Совіти і доказують, що большевицькі аґенти ведуть шпіонажу та переворотову пропаґанду. Китайська влада мусіла одобрити засоби підприняті в справі східно-китайської залізниці, щоби положити кінець анархії на терені Манджурії. Вкінці обіцюе маніфест, що правительство небаром оголосить документи, що до ревізії в совітських конзулятах у Китаю.

Друга нота Нанкіну до Москви

Аґенція Райтера доносить з Нанкіну: Міністер справ заграничних нанкінського правительства вислав до Совітів другу ноту, в котрій пропонуе полагоду спору за східно-китайську залізницю шляхом переговорів. Незалежно від цього китайське правительство вислало ноти до держав, що підписали пакт Келлоґа з заявою, що Китай, хоч готов боронити своїх прав, не-має охоти розпочинати війни з Росією. В тих нотах підчеркнено спеціяльно се, що Совіти, починаючи офензиву на границі Манджурії, нарушили цим духа пакту Келлоґа.

Хитрість Троцького?

Російська закордонна преса пише, що Троцький тільки про око „розсварився" з Сталіном, а в дійсности в порозумінню в ним виїхав з большевії, щоб як „ворог" Сталіна одержати дозвіл на побут у Німеччині і там приготувати революцію. Про це знав соц.-дем. директор поліції в Берліні і тому Троцький не одержав дозволу на виїзд до Німеччини. Тим пояснюється надзвичайно грубі напади на німецьку владу, які розпочалися в Москві.

Як господарять совіти

В больш. орґані „Известия" появилася цікава стаття з підписом М. Кауфман п. з. „Важный вопрос нашей экспортной торговли". В тій статті наводить ком. економіст страшні для совітів цифри, а саме: В р. 1913 Росія вивезла за границю товарів за 4 міліярди 560 міліонів червінців, а в р. 1927 сов. Росія вивезла всего за 773 міліонів червінців.

Навівши ті цифри і заявивши, що „вопрос развития хлебного експорта безнадежен", потішае Кауфман червоних товаришів тим, що можнаб подумати над вивозом „цыплят, рябчиков, семги, зайцев и консерв тюленьяго мяса..." Значить, треба нових видатків на електричні інкубатори, щоб виводити „циплят" і т. д., а вони покриють дефіцит... Такого фантаста вже давно не було...

Як Поляки держаться костела

АТЕ доносить: З Харкова наспіли вісти, що в звязку з виборами в польських округах совітської України на зїзд польської нац. меньшости прийшло до заворушеиь в кількох місцевостях Поділля й Волині. В Криватині під Коростенем польське населення вибрало делеґатом на зїзд свого місцевого священика. Тоді большевики уневажнили вибори. Те саме сталося в сеі лах Покостовна на совітській Волині Свинне коло Шепетівки.

Духовний першорядним ботаніком

В обох палатах шведського парляменту поставлено внесок, щоб 59-літньому парохови Матсонови дали вікарого, а то в тій ціли, щоб він міг більше часу присвятити своїм студіям над дикими й огородовими рожами. Тими студіями займається він від 19 р. життя. До внеску долучено опінії найвизначнійших світських ботаніків, котрі згідно стверджують, що тепер нема в жаднім краю такого знавця тої трудної области ботаніки, як Матсон.

Нещастя ніхто передбачити не може,

але кожна розумна людина старається і йому запобігти і тому обезпечає збіжжа й пашу від огню

в Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Метрополія й кольонія

Під таким заголовком принесла „Ґазета Поранна" статтю, якої досі мабуть ще не було в польській пресі. В ній сказано:

Мусимо забрати голос в обороні одної землі і сказати, що їй — Галичині (в ориґіналі „Малопольсце Всходней") — діється кривда. Вона пасербиця між упривілеєними дітьми. Не розпещувано нас ніколи. Австрійська політика навчила нас зносити нужду і нічого не очікувати від центральних властей... Длятого до Польщі увійшли ми без надмірних домаганъ і без ілюзій. Ми бачили, що ся держава — стос руїн і пожарищ і багато нам дати не може. Та в одно ми вірили непохитно: в справедливість і рівноуправнення. І ось по 10 літах... час на обрахунок. Якже він випаде? Наперед утратили ми все, що зібрали й створили десятки літ запопадливої, муравлиної праці: самоуправу і краєвий маєток. Потому втратили ми людей, найлучших в науці, мистецтві, яких видала ся земля. І тратимо їх дальше. Кожда визначнійша сила, кождий здібнійший урядник, артист, учений не загріе тут місця, хіба що маючи вільні руки та зрікаючись карієри остане вірний сій землі та схоче ділити долю її упадку. Одначе таких небагато. Та й на се ми не жалувались. Не тільки тому, щоб нас не посуджували про „сепаратизм", але й тому, що ми признавали конечність тих жертв. Збудували ми пустий дім і треба його було умеблювати урядженням з Галичини. Але — що ми дістали в заміну?... Вистарчить котрого небудь дня взяти більший дневник і читати. Десь там будуються пристані, нові величні будівлі, цілі дільниці міст — коштом держави. Повстають нові осередки промислу, нові шляхи й залізниці, але не у нас. На заході й на півночі Польщі. У нас тиша. Державні кредити обминають наші сторони, що дрімають у недвижимости нужди. Ніщо не твориться і не будується, а як десь щось і повстане, то двигаємо се страшним, останним — власним зусиллям. Без допомоги, часто навіть без морального підпертя держави. Зате дістаємо людей, котрі ніде инде не надаються, або котрі щойно тут мають учитися коштом населення. Мешканці Львова памятають такого „практиканта". Дістаємо закони, котрі бурять останки нашого стану посідання. І дістаємо „запотребування". В тім напрямі не забувають про нас. Орґаном являються скарбові власти й податкова політика. Вона винадгороджуе нам усі розривки столиці. Вона запобіглива, докладна і має память, яка не заводить. Радимо оптимістам, щоб пофатиґувалися до екзекуційних бюр. Побачать там картину, яка заколотить їм спокійний сон... Вивозиться дерево з карпатських лісів і нафту, а не ввозиться нічого. Приїзджають порожні поїзди й поспішно виїздять повні. Великий інвестиційний жест у добі „золотої конюнктури" обминув Галичину. Сегодня, коли настав „рік депресії", тим більше уникається нас при роздаванні окрушин. Ґдиня, Варшава, Познань, Шлеськ — вони черпають. Ми схильні розуміти причини, для яких спеціяльно опікуються західними провінціями і столицею. Перші узброюється економічно і суспільно перед німецьким напором і це необхідне.

Тапчани матерії меблеві тапети **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 13—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

А столиця хоче як найскорше перевисшити Париж і блестіти величавістю хочби рівночасно провінції, а навіть найблищі передмістя потопали в нужді і упадку. Але поза нерівномірним трактуванням поодиноких частей держави зі сторони скарбу, державних банків та адміністрації, є ще щось, є ще стремління до упосліджения Сх. Галичини (в ориґін. „Малопольскі Всходней) навіть у справах, що не вимагають ніяких жертв. Знаємо з депеш подробиці переговорів з американською ґрупою, котра має перевести електрифікацію Західної Малопольші. Має повстати величезна електрівня на Дунайци і це вияснює, чому тут виїмково поминено Варшаву. Тому, що мимо найщирійшого бажання не можна перенести Дунайця з Малопольщі. Отже декому може відомо, що американський капітал значно вчаснійше оферував на дуже корисних умовинах будову водної електрівні у східних Карпатах, або на Дністрі, котра заосмотрювалаб у дешевий ток майже цілу Схід. Галичину враз з нафтовим басейном. Одначе цю оферту відкинено. Чому? Відповіди на це питання дати неможемо але це, що про се говориться, викликує не тільки жаль але й велике занепокоєння. В світлі поголосок Схід. Галичина є краєм, в котрий по простy не варто інвестувати. Случай із електрівнею, якщо бувби відокремлений, можнаб витолкувати якось інакше. Одначе він покривається з цілою політикою центральних властей на протязі 10-ти літ, з політикою поспішного обдирання краю з усяких дібр, при рівночаснім виминанню вкладів. В дійсности мається враження, начеб там у столиці не вірили в тревалу звязь цеї землі з Польщею. Не треба додавати, що таку інсинуацію відкидаємо — підчеркує „Газета Поранна“. — Незаслуговує вона навіть на це, щоб її поважно опрокидувати. Одначе стверджуємо, що це, що творитьcя мусить у населення викликувати подібні підозріння. Мусить його утверджувати в переконанню, що трактуєтьcя його як горожан другої сорти, що в способі, яким опікуєтьcя держава цею країною є це упосліджения, яке випливає звичайно з тимчасового ужитковання. Бо так поступає з землею та інвентарем, цей, що винаймає на якийсь час, а не власник, котрого стремлінням є побільшити, розбудовати маєток і в цвитучому стані полишити своїм будучим наслідникам.

Очевидно, що ці настрої не полишаються без впливу на національні меншини, а передовсім на людність українську. Коли ми, Поляки відчуваємо так часто кривду, коли в односторонний спосіб стараємось якось толкувати й оправдати, то що доперва вони? Наш біль є їх ненавистю, наше занепокоєння їх радістю, а це, що нас тревожить, додає їм надії. „Діло“ часто цю квестію порушує та в горячковій і безвзаїмній експльоатації бачить доказ сеї дісгармонії, котра унеможливлює тревалу злуку Схід. Галичини з рештою держави. А про цю орґанічну сполуку саме ходить. Про довіря і справедливість. Про опіку, і зичливу поміч. Про це, шоб між державою та її частиною не було кривди, щоб Річпосполита була одна, а не метрополія і кольонія. Останніх 10 літ справи наперед не посунуло, а принесло доволі розчарувань, щоби вбити неоден ентузіязм.

Тілько польський патріотичний орґан. Про сю його статтю треба сказати, що багато в ній правди і цивільної відваги.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Є люде, котрі витрачують багато розуму навіть на те, щоб дурницю робити.

Чільна партія у власнім зеркалі

VII. Політичні успіхи УНДО.

б) З черги, читач брошури про III-ій Народній Зїзд цікавий на ті політичні успіхи, що їх партія здобула в 1927 і 1928 р. на внутрішно-політичнім терені — у своїх відносинах до держави, де живемо. В сім напрямі політичні референти (Д. Левицького, Л. Макарушки і В. Мудрого) говорять тільки про два успіхи: при виборах до громадських рад у 1927 і при виборах до парляменту у 1928. Про перший висловлюються досить помірковано (ст. 22—23, 41—42, 55—56), про другий — з великим самозадоволенням про велику перемогу партії (ст. 24—26, 43—44, 58—60). Не думаю піддавати в сумнів сих виборчих успіхів. Зібрати 50% всіх українських голосів на свою партійну листу при виборах до сойму, а більше навіть при виборах до сенату — се не дрібниця, хоч на оправдання знаних нам дитирамб у свою всемогучість таки небогато; натомість сумніваємося, чи висліди громадських виборів (приблизно 60% всіх Українців), можуть бути записані на рахунок успіхів партії УНДО: про партійну диференціяцію при тих виборах не може бути серіозно мови. Та не в сім головна річ. Признаючи партії сі й ті успіхи, мусимо памятати, що самі вибори не ціль внутрішної політики, лише середник до ціли, яка лежить на цілком иншій площині. Одним словом, се ще не політичні успіхи, а покищо лише тактичні.

Супроти держави політична партія мусить змагати до одного з двох: або здобути через своїх заступників вплив на хід державної політики й на функціонування публичних установ, законодатних й адміністраційних, або видерти з рук держави означену сферу публичного життя й означені установи, та віддати всеціло своїм людям. Перша ціль присвічує звичайно партіям у власно-національній державі; друга — коли дана партія заступає інтереси недержавної нації. Громадські вибори 1927. лишім на боці, бо при сьогочаснім старосвітськім устрою громади, вартість їх залежна виключно від того, в чиїх руках висші законодатні установи й висша адміністрація, тому затіснім справу і спитаймо: до котрої з висше означених цілей змагало УНДО після виборів до парляменту в 1928? Хотіло воно, подібно як усі польські партії, захопити найвисші державні уряди, установи й засоби в Варшаві, щоб їм надати бажаний напрямок, чи може, йдучи слідом усіх недержавних елєментів усіх часів, відобрати центральному урядови більший або менший обсяг влади на тій території, яку власні земляки вважають своєю національною і на якій вони самі хотять створити більший або менший сурогат державної влади? І які успіхи, сим разом уже правдиві політичні успіхи — здобуло воно в сім або тім напрямі? Чи й оскілько збільшився політичний стан посідання Українців у Польщі, чи й оскілько національне становище їх стало кращим?

На сі й їм подібні питання даремна річ шукати відповіди в брошурі. Будьмо вирозумілі і признаймо, що одного року парляментарної політики замало для конкретних успіхів, та маємо право довідатися принаймні, в якому / напрямі йдуть зусилля Парляментарної Репрезентації і на котрій ділянці сподіватися можна успіхів — в будущині. Одначе й сеї цікавости брошура не заспокоює. Парляментарній політиці присвячена головно промова голови Д. Левицького, одначе з неї не видко навіть, щоб Укр. Парл. Репр. здавала собі ясно справу зі своїх політичних завдань. Читаємо там наперед такі слова: „За найголовніше завдання на соймовім ґрунті поставила собі наша П. Р. виявити перед польським урядом, польським громадянством і цілим культурним світом чесно і вітверто наші національно-політичні змагання та наше становище до Польщі, Радянської України та Радянського Союза“ (ст. 26) і питаємо себе: Невже наші національно-політичні змагання, яких відгомін 10 літ тому лунав по цілій Европі, стали вже такою тайною, що треба було в тяжких зусиллях переводити вибори, що треба було їхати у Варшаву, щоб її „виявити“ перед польським громадянством і СССР? А як так, чи виявляти се мусить кількадесять послів цілих пять літ? Не сповнилаб сього добра брошура в кількох мовах?

Про річевий бік сих „вияв“ знаємо з брошури лише тілько, що вони містяться в „правно-державній деклярації“ 29. III. і в бюджетовій промові голови У. П. Р. 30. V. 1928. Зміст їх одначе не поданий. А шкода, бо згадана промова взагалі не була друкована й українське громадянство бажалоб певно виробити собі власний погляд на те, чи пан Голова дійсно жертвував польському урядови услуги в спільнім поході на Київ, як про се говорив уряд Р. України. Бо стеноґрафічний протокол тої промови зправди допускає таку інтерпретацію...

Не мудріші ми з дальшого місця реферату: „Поза тими принципіяльними заявами ми старалися на парляментарній арені при праці будня параліжувати ті всі безправства і лікувати ті всі болячки, які так дуже нам допікають“ (ст. 28). Мій Боже, та ми якраз хотілиб знати щось більше про те „лікування болячок“, про діяґнозу, про рецепти і самі ліки, та на-жаль нічого конкретного не довідуємося. Возьмім, приміром, шкільні болячки. Чи У. П. Р. „виявила“ перед Польщею і всім культурним світом, що Українцям відмовляється права, признаного соймовим законом з 26. IX. 1922. і ґарантованого міжнародними трактатами, мати все низше і середне шкільництво у власній національно-самоуправній адміністрації й у власнім національно-автономнім законодавстві? А як „виявила“, то якого „ліку“ вжила на се безправство? Або возьмім, приміром, страшну болячку періодичних повеней. Чи знає культурний світ, що по закону 26. IX. 1922. регуляція рік належить до компетенції безправно неістнуючих галицьких соймиків, та що У. П. Р. й її преса мовчить про се, тілько нарікає, що варшавський уряд не ласкавий регулювати українських рік? Боюся, що про се не знає не то „весь культурний світ“, а й пересічний український виборець П. Р.

Вкінці ще кілька дивоглядів з експозе посла Д. Левицького. „У. П. Р. не є покликана до того, щоби вчити польський уряд, яку політику має він вести з поглядів (?) інтересів польської держави; ми провадимо лише українську політику, яка відповідає інтересам українського народу“ (ст. 32). Як-то, спитаємо, чи се значить, що польський уряд не має жадних обовязків супроти української людности? Здається, що не має, бо зараз дальше читаємо: „Політика польського уряду... має благодатний наслідок... скріпляє (нашу) національну свідомість... консолідує наші ряди“ (ст. 33). Значить, Польща великий добродій українського народу, отже як жалуватися на нього! „Ми не є авантю-

ристами і тому оминаємо пустих демонстрацій, які можуть бути лише водою на млин у політиці наших противників", читаємо тамже (ст. 33) і вже розуміємо, чому визначні члени У. П. Р. не то показують свою льояльність, а навіть прилюдно заявляють свій польсько-державний патріотизм.

Та досить про сей бік політичної коловатиці УНДО!

С. Томашівський.

Помалу й заяця зловиш.

Огляд часописів

ШПЕҐЛЬОНД КАТОЛИЦКІ пише: Нераз ми вже пятнували шкідливу діяльність брукової преси. До її усунення треба солідарного фронту всеї поважної преси. На жаль опріч катол. преси ніхто тим не цікавиться. З милим здивуванням належить приняти кілька сатиричних уваг в тій справі, написаних А. Слонімским у „Вядомосьцях Літерацкіх". Він каже: Здичіння повне жде нас у будуччині. Треба до того привикати і чимскорше дичіти. Отже поручаю в тій ціли читати столичні письма, але не старі, зужиті орґани, тільки видавництва в роді „Добри вечур". Там що дня можна знайти такі річи: „Син відгриз палець своїй мамі", „Батько зарубав сокирою троє дітей" і т. п. Чи се має бути „Добрий Вечір"?! Коли думаю про те, що жде нас повне здичіння, то справляє мені певну сатисфакцію потіха, що тоді не буде вже ніякої червоної преси. До того додає „П. К.": Се добре на сатиру, але самими жартами справи не розвяжеться. Треба острих законів проти нездорових сензацій у пресі і зорґанізованої опінії літератів з іменем. Інакше не побореться здичіння, яке через пресу всякає в народні маси.

„Часи, в яких живемо вимагають инших християн, ніж ті, що сплять. Потрібно борців. Потрібно робітників. Підчас коли ми спимо, ворог наближається... Не впускайте дальше наїздника!"

Кінець вивозу хліба з СССР.

Кореспондент віденської „Нає Фрає Прессе" з Ленінграду, д-р Отто Дайтш, оповістив статтю, котра представляє господарську ситуацію СССР ось як:

Вже в маю 1928 р. мусіло совітське правительство дуже обмежити вивіз хліба з большевії з тої простої причини, що продукція його упала значно. Зате потішав себе, що буде в збільшеній мірі вивозити т. зв. побічні продукти хліборобства, як мясо, масло, яйця, лен і т. д. Ще до кінця 1928 р. удалося большевикам вивезти за границю навіть трохи пшениці, хоч для північних околиць уже тоді треба було спроваджувати хліб.

В р. 1929 устав уже всякий вивіз хліба з большевії. Таким чином давна Росія, котра все належала до країв, що вивозили збіжжа, виступила з ряду тих країв, і навіть стала в ряди країв, які привозять хліб, розуміється в скромній скількости, бо нема за що купувати хліб за границею.

Та на тім не кінець, що совіти зрезиґнували з вивозу хліба, бо той факт потягнув за собою дальші наслідки. Коли рахунки на збільшення вивозу т. зв. побічних продуктів показалися неоправдані, тоді мусіло наступити загальне зменьшення всякого довозу, бо нема за що довозити. Отже наступило остре обрізання довозу, що й дало в першім півроці 1928-1929 р. білянс активний на 31 міліонів рублів. Та се окуплено тяжким браком потрібних річей. І так счеркнено довіз засобів поживи на 20 міліонів рублів, а машин і промислових виробів на 22 міліонів! Річ ясна, що дальше обмежування довозу найпотрібніших річей мусить поступати.

В цілій большевії щораз більше паде продукція збіжжа. В багатьох околицях відносини такі, що від голоду недалеко. Словом — невесело в цілій державі.

Дитину можна легко відучити від блудів. Дитина любить руку матери й батька і втікає під їх опіку навіть тоді, коли та рука покарала дитину.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Канонізація Пія X. Недавно доносили часописи, що процес канонізації Папи Пія X. вже покінчений. По останним вісткам з Риму, справа представляється так, що процес треває далі й акти канонізаційного процесу ще дотепер не передані Конґреґації Обрядів.

Acta Apostolicae Sedis з 15. липня оповістили інструкцію конґреґації св. Тайн, у котрій католикам в Італії заборонено заключувати цивільні подружжа навіть тоді, колиб мали замір, опісля доповнити їх церковним шлюбом. Хто поступить інакше, буде уважаний еретиком.

Новий патріярх халдейсько-уніятської Церкви. Наслідником недавно помершого уніятського халдейського патріярха Раманіого II., вибраний на конференції епископів в Херфе архіепископ Алеппо Гавриїл Таппуні. До сього часу номінат виконував уряд вікарія патріярхату. 30. м. м. відбулася в Бейруті консекрація номіната на патріярха.

Польська католицька Акція у Львові. Зі звідомлень польських марійських орґанізацій за 1928 р. виходить, що на терені львівської римо-кат. архиепархії істає 106 мужеських орґанізацій з 3.248 членами й 60 жіночих стоваришень з 1.730 членками. В 1928 р. уряджено 723 релиґійних і національних обходів.

Релиґійний мир у Мехіку. В останнім часі повернуло до Мехіка 4.000 мехіканських священиків, що довгий час пробували на скитальщині в Злуч. Державах, Ґватемалі, Нікараґві, Кубі й інших островах Антильського архіпеляґу.

Лист Апостольського делеґата до мехіканського Епископату. В листі до мехіканського Епископату пише м. і. делеґат Апостольський, архіепископ Рюіз і Фльорес таке: „Ми обіцяли урядови, що всіма орудниками, як моральними так і матеріяльними, будемо співпрацювати над поліпшенням положення в краю. Тому взиваємо священиків і світських, щоб докладно і з повним послухом примінилася до інструкцій, котрі

Маленький фейлєтон.

Ціна диких звірят

— Мамусю! Кілько коштує крокодиль? — Мамусю! А кілько коштує лев? — Татку! — А кілько коштує червоний флямінґо, он той з зеленими ніжками... який же він гарний!..

Якже часто чується такі й подібні питання розбудженого вже ума й зацікавлення діточок, котрі з родичами відвідують особливо в часі вакацій зоольоґічні огороди, менажерії й т. п.

Відповісти на такі питання зовсім не легко, а дитинка повинна одержати правдиву відповідь по можности на всі свої питання. Коли не знається, що відповісти, тоді найлучше сказати правду: „Не знаю". Та сим дитина очевидно не вдоволиться.

Якраз принесла німецька преса ці кави дані про ціни диких звірят. Торговля ними обіймає тепер буквально цілу кулю земну. Головні купці диких звірят се державні, краєві й великоміські зоольоґічні огороди, приватні менажерії й цирки та поодинокі артисти, що продукують штуки диких звірят. Час до часу поодинокі міліонери купують дорогі дикі звірята для себе, або в ціли зроблення дарунків інституціям, громадам, чи поодиноким людям.

Торговля дикими звірятами се річ трудна і фінансово дуже небезпечна, бо дикі звірята, котрих ловиться в далеких краях з великим накладом коштів і трудів, нераз гинуть уже в дорозі. Особливо важко удержати при життю ґорилів, бо вони найтяжше відчувають неволю і скоро гинуть.

Мимо всего істнують вже біржеві ціни диких звірят, про що широка публика зовсім не знає і навіть не припускає, що нпр. живих крокодилів продається на — метри.

Найновіщі цінники того цікавого товару приносять такі оферти й ціни в чеських коронах (около 4 чеські корони йде на 1 зл.):

1. Шимпанс, самець, з ясним обличчам, родом з французького Конґа, 4—5 літ, здоров, сильний, величезний екземпляр, з густим волоссям, призвичаєний до білого хліба, вареного рижу, освоєний 24.000 К.

2. Слон, самиця, з Індій, 1 м. 70 цм. висоти, здоров, зовсім освоєний, без ніяких блудів, посуває тягарі 64.000 К.

3. Лев, самець, з Африки, коло 15 місяців віку 24.000 К., 12 місяців 22.000 К. 10 місяців 20.000 К. Самичка 12 місяців 20·000 К.

Всі вони зловлені в дикім стані (за що ручимо) в области Кенія. Вони не уроджені в менажеріях.

Лев, самець, коротконогий, півтора року, привезений 12.000 К.

4. Тигр з области Сунда, самиця 32.000 К. Такий сам, тільки має ушкоджені зуби 28.000 К.

Тигр з Бенґалії 18.000 К.

5. Морські леви, каліфорнійські, підростки, здібні до тресури, дуже гарні, кождий по 6.000 К.

6. Морські козли, сильні, гарні звірята, у самців ріг дещо загнений пара по 36.000 К.

7. Нандус (струс полудневої Африканської породи), зовсім дорослий, здібний до освоєння, привезений просто з патаґонської фарми струсів, з ним нема що й порівнувати малих, звироднілих струсів, котрих годують у полудн. Франції та все частійше засипають ними ринки. Ціна за пару 28.000 К.

8. Червоні флямінґи з зеленими ногами й червоними колінами та стопами, дуже рідкі окази, їдять добре, пара по 2.800 К.

9. Гиена, африканська, пасяста, майже доросла 6.400 К.

10. Кільчаста свиня, з Індії 800 К. З полуд. Африки (неозначеного пола) 1.200 К.

11. Цісарський орел, зовсім дорослий, надзвичайно гарний 1.200 К.

12. Білі бузьки, 40 штук, пара по 420 К.

13. Леопарди з Індій, штука 4.800 до 6.400 К. З Африки таксамо.

14. Тиграсті змії (цитон) півтора метра довгі 320 К.

До 2 метрів 400 К.

До 2 і пів метра 500 К.

15. Крокодилі, пів метра довжини 240 К. 1 до 2 мет. 400 до 1.500 К. Поверх 2 метри після замовлення й запасу.

16. Ляма 5.600 К.

17. Гамадраяс (павіян), самець, великий 1.400 К.

18. Лебеді, білі, пара 1.200 К. Лебеді чорні 2.800 К.

19. Морські пси по 800 до 1.000 К.

20. Панцирник 700 К.

21. Зебри штука по 12.000 до 40.000 К.

22. Гіпопотам, самиця к. 2-літна 112.000 К.

23. Носороги, африканські дворогі по 240.000 до 400.000 К.

——o——

в тій цілі видасть Епископат. Сі інструкції мають відноситися до орґанізації Католицької Акції.

„Оссерваторе Романо“ — „заграничним дневником“. Перед кількома днями сконфіскувала фашистівська влада один католицький часопис у Вінценц за оголошення комунікату з торжества католицької молоді. „Осс. Романо“ виступив остро проти цеї конфіскати й закиду, мовляв, католицькі маніфестації молоді загрожують національним ідеалам італійської молоді. Фашистівський дневник „Імперо“ звернув з цього приводу увагу „Осс. Романо“, що як „заграничний дневник“ повинен він задержати більше резерви.

Віденський католицький зїзд відбувся дуже виличаво минулого місяця. З важніших імпрез сього зїзду треба згадати вечірний обхід зі смолоскипами й зібрання в салі Софії, де виголосив м. і. цікавий реферат про плян будови церков у Відні, монс. Фрід. Вкінці відбулася імпозантна присяга 150.000 участників зїзду на вірність Св. Вітцю, як голові кат. церкви, в присутности кард. Піфля.

Курси „безбожників“ в Большевії відбуваються систематично в цілім краю. Релиґійність серед українського, російського й білоруського люду дуже помітно зросла в останніх часах і тому большевики виповіли релиґії безоглядну боротьбу. В Минську покінчився недавно тримісячний курс „безбожників“, що мав підготовити нових антирелиґійних аґітаторів. В програму курсу входила „антирелиґійна теорія“ й практичні лекції. Курс покінчило 54 осіб, в сім числі 6 жінок. Приїзжі з Радянської України, впевняють, що заострена антирелиґійна діяльність большевиків, тільки посилить зріст релиґійности.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

БОЛЬШЕВИКИ й КИТАЙЦІ. Довго сподівалися большевики позискати Китайців для большевизму. Та коли показалося, що на марно пішла вся їх пропаґанда, видала большевицька влада такий драконський указ, що відноситься до всіх Китайців на совітській території: 1) Обложити Китайців податком, який забрав би їм 80 проц. їх доходу. 2) Тяжко покарати тих, що схочуть викрутитися від заплачення того податку. 3) Тих Китайців, котрі мають майна меньше ніж 500 рублів, виселити з СССР. (Значить, вигнати всіх китайських пролетарів!). 4) Всіх китайських подорожних і переїзджаючих, котрі не матимуть приписаних паспортів, уважати шпіонами й відповідно їх карати. 5) Всі Китайці, навіть горожане СССР., котрі хотіливб покинути територію СССР., тратять свої права, а їх маєток має бути сконфіскований... Такі вістки принесла японська ґазета, що виходить в Дайрені в англійській мові й називається „Манджурія Дейли Нюз“. Коли ті вістки правдиві, то річ ясна, що такими способами большевики не позискають Китайців для „ідеалів Карла Маркса“.

З ДАЛЕКОГО СХОДУ доносять до аґенції Райтера, що совітські війська заатакували Китайців над рікою Суі-Сен-Го. При атаках уживали червоні трійливих ґазів. Китайці в дефензиві. — З Нюйорку доносять про таку думку вашинґтонських урядових кругів: Америка тільки тоді принялаб посередництво в китайско-большевицькім конфлікті, коли її запросилиб усі держави. Японії не можна брати під увагу з огляду на її безпосередні інтереси в Манджурії. На думку тих кругів на посередника найкраще надаваласьби Німеччина. (Сю вістку подаємо за німецькою пресою).

Приєднуйте нових передплатників!

НОВИНКИ

Спека. У Львові спека в пополудневих годинах доходить до 30° Ц.

Страйк таксівок і фіякрів у Львові закінчився невдачею. 22-го пополудні страйкуючі заняли визначені їм поліц. властю становища, що дало було притоку до страйку. Незабаром має наступити ревізія цінника їзди.

Нелеґальне віче відбулося в неділю в брюховицькім лісі б. Львова. Аґітовано за вступленням до лівиці ППС. і обходу дня 1. серпня, як „антимілітарного дня“, який проголосили большевики. Віче розігнано, причім одного з промовців арештовано.

Делеґат „Рідної Школи“ п. Л. Ясінчук обїздить Канаду в цілі придбання дальших фондів для „Рідної Школи“. На зборах ріжних товариств у Вінніпеґу, ухвалено виплатити на ріжні освітні й гуманітарні цілі 2500 дол.

В Українськім Науковім Інституті у Берліні відбувся в середу, дня 24. VII. відчит проф. д-ра І. Мірчука в українській мові на тему: Думки з приводу праці Вячеслава Липинського: „Релиґія і Церква в українській історії“.

Все „забездурно“ обіцяли большевики обманеному народови. Тимчасом від 1. липня підвисшили ціни залізничих білетів.

— **У Глухові на Україні** виключено з компартії члена окружного комітету за те, що він позволив жінці охрестити свою дитину. А органи ікроідів пишуть, що в большевії „не терпить релиґія...“

Ленінград, як описують очевидці, виглядає тепер зовсім так як підчас війни: довжезні хвости жінок, старців і дітей ждуть перед крамницями від дуже ранніх годин. Скрізь чути просьби: „Подайте на хліб, граждании!“

Убийча мовчанка. В однім англійськім католицькім журналі оскаржується від імені католиків англійську некатолицьку пресу, головно лондонський великий дневник „Таймс“ за те, що систематично промовчують всякі католицькі справи. На 45 міл. мешканців — пише сей журнал — є 3 мілїони католиків в Англії (без Ірляндії), а річно 15.000 Англіканців переходить на католицизм. Католицьке життя в Англії буйно розцвітає, але Англія не сміє про те довідатися. За те „Таймс“ навіть найменшим протестантським сектам присвячує більше уваги чим кат. Церкві. Рідко коли можна стрінути на її шпальтах обективний голос про катол. питання.

Зміна назв. Міністер внутр. справ розіслав обіжник до всіх воєвідств, щоб утворено спеціяльні комісії, котрі мають занятися зміною назв місцевостей. До тих комісій мають бути запрошені представники льокальних сфер наукових, тіл самоуправних, почти і шкільництва. — Булоб дуже пожаданим, щоб українська інтеліґенція на провінції творила льокальні товариства для досліду рідного краю, котрі в таких і подібних, зовсім не маловажних справах моглиб забирати голос на основі певного зібраного матеріялу.

200-ліття польської преси припадає сього року. На той спомин урядить Синдикат польських журналістів виставу преси і книжки у Варшаві в другій половині жовтня.

Проф. Евсевій Мандичевський, директор архіву Т-ва Приятелів Музики, у Відні, помер під Віднем у 73 р. життя. Віденська преса присвячує йому некрольоґи, переняті подивом для його знання всіх областей музики і пише, що такого знавця не скоро діждуться Німці. Покійний працював у Відні поверх 50 літ.

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заподанням дотеперішної практики висилати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприняті оферти остануть без відповіди. 2—8

УКІНЧЕНА семинаристка пошукує лекції на цілий рік. Косарівна, Полівці, п. Джурин к. Чорткова. 492 2—2

П. БУДІВНИЧИМ до відомости, що громада Вишатичі (почта і стація Журавиця) розпічне будову церкви. Пляни і кошторис можна оглянути в гр. кат. Уряді парохіяльнім, оферти вносити до 25 липня. — Комітет. 489 2 2

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; ІІ-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., ІІ. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 37 -100

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ
„ПАРАҐОН“
Львів, ул. Валова 9.
490 a) 2—8

В Централі **ПАНЧІХ ПФАУ,** Львів, Ринок 19.
найдешевше, бо вхід через сіни.
386a 49—50

ВЛАСНИЙ ВИРІБ! ЦІНИ ФАБРИЧНІ!
ПАНСІОНАТИ — ЗАВЕДЕННЯ
КОВДРИ двосторонні від зол. 25—
МАТЕРАЦИ в цвіти „ „ 35—
волосяні від „ 70—
з мор. трави „ 38—
ПОДУШКИ з пера . . від „ 18—
СІННИКИ готові . . . „ „ 6—
ГОТОВІ ПІШЕВКИ . . „ „ 3—
„ ПРОСТИРАДЛА на ліжка „ „ 5·50
„ ковдри з дірками „ „ 11·00
КОЦИ ВОВНЯНІ . . . „ „ 10·00
ПОЛОТНА - РУЧНІКИ - СКАТЕРТІ — КАПИ — ФІРАНКИ — КИЛИМИ
загально відома
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ
ПЕТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЕКО
ЛЬВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.
422 **Телєфон 37-72.** 25—25
ЦІННИКИ ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!
ШПИТАЛІ — МОНАСТИРІ і т. п.

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

а) Бібліотеки Укр. Христ. Орґанізації

Ч 1.	Основи соціольоґії	3·— зол
Ч. 3.	Спіритизм	2·— „
Ч. 4.	Життя св. Кирила і Методія	0·80 „
Ч. 5.	Секти й сектанти	0·60 „
Ч. 6.	Петро, перший уніятський митрополит України-Руси .	1·50 „
Ч. 7	Греко-кат. Церква	0·95 „
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: Преса . . .	3·00 „
Ч 11.	Др. О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті.	0·50 „

б) Инші видання:

В. Липинський: „Хам і Яфет“ . .	—·90 „
Др. О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція .	3·00 „
о. Др. Т. Галушинський: Думка і наука Церкви в питанню л турґ. мови.	0·20 „
Др. С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі. .	1·50 „

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 28. липня 1929 Ч. 54 (257)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Побіда Поанкаре

Велика, цілий місяць треваюча, парляментарна боротьба у Франції скінчилася ще одною побідою прем. Поанкаре. Більшостю 300 голосів проти 292 палата депутатів підперла уряд й висказатичних вістках" лася за ратифікацією договору в справі сплати воєнних довгів Франції в Зл. Державах. Застереження мають бути обговорені окремо від закону про ратифікацію договору. Подробиці в „Полісего числа.

Китайська нота вже вручена державам

Обжалування совітського уряду.

Китайське посольство оповістило ноту свого уряду до всіх держав такого змісту: Весною ц. р. кит. власти довідалися, що 20. V. відбудеться в совітськім консуляті, в Харбіні, тайне зібрання з участю богатьох комуністів. Тому власти зарядили ревізію в консуляті, при чім знайшли богато тайних документів, а між ними: 1) плян організації банди, котрої завданням було вбивати важні особи в Нанкіні та инших кит. містах, 2) інструкції відносно організації тайного диверзійного відділу, для знищення східно-китайської залізної дороги, 3) плян акції большевізації цілого Китаю й підсічення домашньої війни.

Японія готується заняти Сибір

Діяльність Товариств „Гокмей" та „Сін-тао-Кай".

Паризькі „Дни" (рос. дневник) помістили у звязи з китайско-совітським конфліктом статтю А. Шилкова про сибірське питання. На думку автора націоналістичні й військові кола Японії доволі виразно пропаґують ідею „визволення" Сибіри. В останніх часах та пропаґанда сильно зросла. Т-во „Гокмей" (Світ Півночи) кинуло клич: „Японія не може існувати без Сибіри". Т-во це видає часопис „Сибір", присвячений справам „автономної Сибіри", головно її економічному положенню та ресурсам. Інше знову японське товариство „Сін-тао-кай" (Нова Східна Азія) має в своїй програмі активну діяльність на Сибірі. Недавно це Т-во видало відозву до „400-міліонового китайского народу, 70 міліонів братів (Японців) та 90 міліонів населення Сибіри". В тій відозві говориться про будучу автономну Сибір та її ролю на Далекім Сході. Все те вказувалоб по думці автора на те, що ситуація на Далекім Сході стала подібна до положення на Балкані та що через Сибір між Японією й Китаєм є напружені відносини.

Комінтерн і 1-ший серпня

Приготування до „Червоного дня".

На засіданню Комінтерну ухвалено між ин. резолюцію, котрою приказують комуністичним партіям перевести енергічну революційну кампанію в користь загрожених війною Совітів. Тому, що така пропаґанда може довести до розвязання комуністичних партій, провідники цих партій мусять бути приготовані перейти в підпілля й дальше вести тайну пропаґанду. Дальше президія Комінтерну видала наказ заграничним партійним організаціям в дні 1. серпня як міжнародному „Червоному Дні" викликати генеральний страйк на знак протесту проти імперіялістичної офензиви, зверненої проти Совітів, що виявилося в заняттю східно-китайської залізниці.

Схизма в III. Інтернаціоналі

З Москви доносять: В Ленінграді розпочалася надзвичайна сесія Викон. Комітету III. Інтернаціоналу. На порядку нарад: справа роздору між комуністами в Англії, Німеччині, Франції й инших краях на тлі правої опозиції проти директив III. Інтернаціоналу, щоб робити тепер революції для повалення капіталістичного ладу. „Правда" пише, що партія мусить бути очищена від правих комуністів, бо вони ослаблюють діяльність ком. партії.

Відкриття незнаних бактерій

Бактеріольоґічний Інститут в Лондоні оповіщує: Досі панував в науці погляд, що бактерії нищать тільки оживлену часть природи, людей, звірят і ростини. Тепер стверджено, що бактерії нищать також каміння й мінерали, тільки в довшім часі. Упадок багатьох мурованих домів, котрий приписувано ділянню вохкости й т. зв. звітренню, має в дійсности причину в ділянню бактерій, що розсаджують каміння. Робиться досліди над тим, як боротися з „ествами, що навіть каміння пожирають", найменшими, та найсильніщими сотвореннями.

Нова секта в Росії

„Союз крестьянскаго братства".

Російська закордонна преса приносить вісти, про нову дивну секту в Росії, під іменем „Союза крестьянскаго братства". До тої секти приймають і православних і старообрядців і Жидів і штундистів і навіть Магометан. Та секта розсипана по цілій Поволжі, є й на Україні та за Уралом. Сектарі дуже підпомагають себе взаїмно.

Огонь нищить не лише будинки
але й все, що в них находиться,
тому обезпечайте збіжжа й пашу від огню
в Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР"
467 у Львові, вул. Руська ч. 20. 6–8

Присилайте передплату!

Большевизм і релігія

Не так в уряди та системи правління вдаряє большевизм, як радше в ідеї релігії, батьківщини й родини. Бо ті ідеї незмінні. І по скільки ті ідеї остануть провідними ідеями. то уряди й системи правління, як явища минаючі, все мусять до них примінятися. Розуміючи це, большевизм з самих початків веде рішучу, завзяту й послідовну боротьбу з сущними духовими основами нинішнього світа, в першу чергу з релігією. Ся боротьба доказує, що дійсною метою большевизму не є той чи інший суспільний і політичний лад (в самій большевії було в тім напрямі вже кілька спроб), але цілковите винищення й вигублення досьогочасних релігійних вірувань людства, опертих на вірі в Бога, на вірі в істнування невидимого світа і в безсмертне тревання одиничної людської душі з усіми з тої віри пливучими послідовностями.

Що в тій боротьбі йде головно про накинення світови елєменту з л а на місце елєменту д о б р а, отже сатани замісць Христа, про це свідчать такі слова Луначарського, комісаря освіти в СССР: „Ненавидимо християнство і християн! І навіть найлучших зпоміж них треба вважати найгіршими нашими ворогами. Навчають вони про любов ближнього й милосердя, що перечеркує наші прінципи. Християнська любов це гальма революції! Тож проч з любовю ближнього! Нам потрібна ненависть! Тільки тою ціною здобудемо світ. Покінчили ми з земними царями, пора тепер на царів небесних! Боротьби з релігією не можна обмежити тільки до Росії, вона мусить огорнути цілий світ, краї музулманські як і католицькі, з тою самою метою, однаковими засобами!"

Ціль поставлена отже ясно: знищити релігію однаковими засобами, то є насамперед пропаґандою, а по довершеній революції загальною різнею духовенства та всіх „упорствуюших".

Тож треба нам пізнати орґанізацію й засоби боротьби з релігією, ті „однакові засоби", котрими большевики бажають зруйнувати всі батьківщини, всі родини й цілу культуру, оперту на християнських основах. Треба пізнати ті методи боротьби з релігією, бо чи то з несвідомости, чи свідомо й доцільно пропаґується їх і в нас. Може чесніїші з них, глянувши в те зеркало, побачать пропасть, у яку хочуть зіпхнути свій нарід. Може завернуть ще з дороги, на котрої кінці є море сліз і крови, ганьба людства й поворот до найдикішого варварства.

Про боротьбу з релігією навчають два визначні большевицькі теоретики Б у х а р и н і П р е о б р а ж е н с ь к и й. Вони зясували урядовий погляд комуністичної партії на всі справи, що звязані з революцією. Вони кажуть, що... „боротьба з релігією має в собі два моменти, які кожний комуніст повинен точно розріжняти, а саме боротьбу з Церквою, як зі спеціяльною орґанізацією релігійної пропаґанди, матеріяльно заінтересованою в удержанню темноти народа й релігійного рабства, а також боротьбу з дуже поширеними й глибоко вкоріненими релігійними поглядами більшости працюючих мас" [1]) Щоб у тій

[1]) Н. Бухарин и Е. Преображенский: Азбука комунизма. Госиэд. Украины, 1925, ст. 189—192, розділ п. н. Религия и комунизм.

Меблі тапіцеровані сальонові й клюбові
Т. КИСЯК і Сини
Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 14—30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

боротьбі побідити, треба передовсім стреміти до розділу Церкви від держави та відсунення впливу Церкви на школу. „Розділ Церкви від держави є по своїй суті зворотом буржуазії тих засобів, які держава видала на Церкву“— так пояснюють дальше цей клич большевицькі автори. Буржуазія, мовляв, уже давно перевелаб так корисний торговельно для неї поділ, колиб не те, що явився новий ворог буржуазії, марксівський соціялізм. Через те й погодилася, мовляв, буржуазія з Церквою, щоб використати її впливи... „на неосвічені маси задля вдержання їх в почуванню рабства до експлоатуючої їх держави“ [2]).

Стільки Бухарин з Преображенським. Такі мудрощі большевицьких проводирів характеристичні взагалі для духового рівня товаріщів, особливо це видко по безстидно-цинічнім поясненню терміну „церква“, як „товариства людей, зеднаних означеними доходами, на рахунок віруючих, на рахунок їх недостачі образування і їх темноти“ [3]) Є це дефініція, яка не має нічого спільного з жадною Церквою, та добра вона для зрозуміння психіки тих жидів, котрих вирікся їх власний нарід, та нечисленних зжидовілих арійців, які створили соціялізм і довели його до вершка розвитку в нинішнім большевизмі. Всьо для тих торгашів ідеями й робітництвом -- заключається в доходах, зисках, акційних товариствах, що зарабляють при помочі спритних швіндлів. Ось така то Розбійнича Спілка при помочі банкирів світа й державних мужів Франції, Анґлії й Америки, заволоділа в цілях експльоатації Сходом Европи й завішує свої вивіски на свої жертви для відвернення уваги в іншу сторону, по знаній злодійській засаді...

Першим степенем боротьби з „реліґійним мракобісієм“ має бути кріпкий удар по представниках небес, — „попах і чернечій братії“, а при тій нагоді й „по Господу-Богу з окруженням“ [4]). Досягнеться це глумом, пониженням і висміванням духовенства, також оповіданнями про здирства, темноту й імовірні злочини духовних осіб.

Після повалення того муру, що стояв „на шляху культурного розвитку працюючих мас“ виставлено по містах такі ударні завдання: 1) пропаґанда природничо-наукова, яка має вияснити, що світ підлягає законам, які не допускають існування ніяких невидимих істот і 2) антиреліґійна пропаґанда, яка має вияснити „клясову суть реліґії“, то зн. звязок усяких християнських правд і чеснот з інтересами капіталізму й противенство (!) християнських засад інтересам пролетаріяту, що все повинно довести до протиставлення матеріялістичного розуміння життя „ідеалістичним видумкам“ [5]). Так мається „працювати“ між робітництвом.

Майже той сам систем примінено й до інтеліґенції. Отже 1) Науково-природнича пропаґанда; 2) протиставлення реліґії матеріялістичного розуміння законів природи й історії з особливим звернення уваги на „історію реліґій“; 3) вияснення сути клясовости не тільки клиру але й самої реліґії.

Особливо звернено увагу на антиреліґійну пропаґанду на селі. Перша річ тут — пониження й оплюгавлення духовенства в очах селян. Відтак: 1) Вести науково-природничі балачки, що нпрм. не Бог помагає від грому, але громозвід, не святі угодники дадуть урожай, але аґрономічне знання і т. п.; 2) переконувати про клясовість реліґії, про її звязок з поміщицькими дворами, про її вплив на недопущення мужика до землі і т. д.; 3) аґітувати проти церкви, богослужень, дзвонів, обрядів — одначе ніде не допускатися насильства (за винятком духовних осіб), не замикати насильно церков, не розганяти молячихся людей і т. п. [6])

Рішучо взялася комуністична партія до своїх членів. Духовних усіх віроісповідань заборонено приймати в партію, якщоб припадком найшлися і такі кандидати. „Еміґранти з інтеліґенції“ можуть стати членами партії щойно тоді, коли виразно заявлять, що годяться на § 13. парт. програми, котрий каже „про оживлену культурно-освітну діяльність, спрямовану проти реліґії“. Для членів партії, які походять з селян і робітників, мало освічених і сильно звязаних з оточенням, які все ще шанують „реліґійне мракобісіє“ — постановлено робити уступки й дозволяти на деякі обряди, як церковне вінчання і т. п., тільки щоб виразно заявили, що осуджують „мракобісіє“. Впрочім партійців за сповнювання реліґійних обовязків приказано безоглядно усувати з партії. Про кари за подібні провини поручено оповіщувати в пресі. Притім підчеркується, що не йде про якусь одну реліґію, прим. православє, тільки що большевизм воює безоглядно проти всіх реліґій та всіх Церков, проти цілого досьогочасного реліґійного світогляду, „щоб ніякий нарід не міг собі подумати, а вороги наші оповідати, що ми переслідуємо людей за віру!“ Так є! Щоб буквально ніхто (навіть львівська „Рада“) не міг посудити „повних толеранції“ большевиків, що переслідують за віру! Так дотепно поставити діло міг тільки референт тих справ у ЦКВКП., жид Ґубельман, що прозвав себе Ярославським. [7])

§ 13. програми компартії свідчить, що не всі комуністи зобовязані аґітувати політично, та зате всі мають обовязок антиреліґійної пропаґанди. З того бачимо, як велику вагу кладуть большевики саме на боротьбу проти реліґії.

Нехайже раз це стане ясне тим нашим інтеліґентам, котрим затьмарив ясний погляд міраж фіктивної „гарної держави за Збручем“, дарованої нам милостю червоної Москви.

---

[2]) Op. cit.
[3]) Op. cit.
[4]) „Юным безбожникам“. Москва. Изд. Новая Москва.
[5]) Op. cit.
[6]) Op. cit.
[7]) Е. Ярославский. На антирелигиозном фронте. Госиздат. Москва.

——o——

Світський учений про реліґію.

Недавно виголосив у Берліні лекцію про реліґію німецький учений д-р. Йоган Міллєр. Він сказав: Реліґія се пражерело всякої творчої сили, се основа всіх річей і справ. Є люде, котрі стають реліґійні через життєвий досвід: вони в життєвій практиці пережили щось таке, що їм дало реліґію. Такі переживання наступають в ріжних обставинах: одному лучаються вони, коли він думає на самоті сам з собою, другому, коли має до діла з людьми, третому, коли живе тільки з природою і т. д. Але кождий, хто мав таке переживання, що переняло його реліґійністю, відчуває в собі пошану для Бога. Оден або другий відчув при тім милосердє або ласку Божу, котра дала йому відчути найглибшу таємницю всего життя й істнування. На питання, як свідомо доходити до таких переживань, відповідає д-р. Міллєр кокотко: „Держися дійсности! Всюди є Бог. Віддайся йому своєю думкою“. Та лекція д-ра Міллєра зробила на слухачах глибоке враженння, що підчеркує й ліберальна німецька преса.

Чільна партія у власнім зеркалі

VII. Політичні успіхи УНДО.

в) Третя ділянка, де партія могла здобути деякі успіхи, лежить у її взаєминах з иншими політичними орґанізаціями: вона могла, приміром, абсорбувати, себто втягнути в себе одну партію, відтягнути людей від другої, побити у виборах третю; дальше вона могла довести инші партії до коротшої або довшої тактичної кооперації з нею й сим шляхом здобути поважні партійні і національні користи. Що з усього того вдалось УНДО в 1927—1928? З реферату ред. Мудрого про національне середовище партії виходить ясно, що УНДО має себе за обложене з усіх боків самими ворогами в наступі, що воно не тільки не абсорбувало жадної з істнуючих українських партій, а навпаки, що з його власного партійного матеріялу або вже витворилися (УПП) або ще мають витворитися (клерикали і гетьманці) окремі політичні орґанізації, що одним словом, становище партії радше дефензивне як офензивне, отже й про якісь зиски в партійній конкуренції годі поважно говорити, радше про втрати. При парляментарних виборах, коли тактична кооперація з иншими політ. партіями сама собою накидалася, УНДО було в війні з усіми українськими орґанізаціями, а тілько з Німцями й Жидами мало союз... В промові голови міститься доволі широка оборона того союза, як національно корисного, одначе пригадуємо, що зараз по виборах „Діло“ доводило, що було противно. Щодо самого соймового терену, то з брошури не можна нічого конкретного довідатися про відношення УПР до инших фракцій, хиба те, що з нею ніхто не рахується в аритметичних комбінаціях (ст. 28)... Про взаємини з польськими партіями також нічого ясного, а навпаки богато туманного (прим., що якісь польські елєменти хотять „розмов“ з Українським Клюбом і якоїсь „розвязки справи“, одначе У. К. не хоче з ними говорити, бо мовляв, вузол „розвяже лише історія“ (ст. 31), що Поляки хотілиби „пактувати на абсурдному принціпі до ут дес“ (ст. 32) і т. ин.). Загалом, з брошури не видко жадного серіозного політичного успіху коштом або при допомозі инших партій, українських чи чужих.

г) А в ідеольоґічному напрямі, на які особливі успіхи може партія вказати? З брошури про Народній Зїзд довідуємося наперед, що ся „найбільша національно-політична орґанізація на українських землях“ і сей „геґемон національного життя в Польщі“ має в Галичині всього-на-всього один тижневик призначений для — селян (на Волині те-ж один), що не має ні власного щоденника („Діло“, щоб так сказати, лише в наймах у партії і, як загально відомо, не в найліпшій з нею згоді), ні — річ ще дивніша — власного ідеольоґічного орґану, призначеного для інтеліґенції й молоді, де були-б вияснювані й пропаґовані основи національної політики зі становища партійної програми і тактики (ст. 47, 101—2). В таких обставинах годі говорити не лише про партійні здобутки в сій ділянці, а навіть просто про якусь суцільну ідеольоґію УНДО. Одна-дві виборчі брошури Центрального Комітету про змагання партії, се ще не жадна національно-політична ідеольоґія! Ся убогість тим сумніша, що всі инші українські орґанізації стоять під сим оглядом далеко краще. Видавці обговорюваної брошури мають надію, як уже знаємо, що вона сама „причинить-ся до поширення та поглиблення полі-

Для Пань
на найновіші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.

Для Панів
ориг. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

Просимо оглянути без обовязку купна.
462

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Ґродзіцких) 9-30

тичного світогляду членів партії“, я одначе дуже сумніваюся, чи ся надія оправдується: полишаючи на боці всю інкогерентність виложених там ідей, треба зазначити, що з письменницького боку брошура представляється занадто слабо (промова п. голови місцями навіть нужденно), щоб могла виконати призначену їй ціль.

ґ) Полишаються ще евентуальні успіхи у внутрішній партійній орґанізації. Про неї читається в брошурі богато, одначе даремно шукати в ній даних про якісь важні здобутки. В дійсности партія рада, що „серед загального розвалу політичного життя, який бачимо і переживаємо, УНДО зуміло вдержати свою орґанізаційну цілість і єдність“ (ст. 51), — значить, її діяльність радше оборонна. Бо-ж хиба годі зарахувати до орґанізаційних „успіхів“ перемогу проводу партії над „равтниками“ і пок. Вол. Бачинським в моменті його психічної недуги; перша справа більше комічна ніж політична, а широка трикратна згадка у брошурі про другу свідчить тілько про повний брак такту у тих, що ще роками по трагічній смерти нещасної (колись виїмково цінної) людини словом і друком знущаються над нешкідливим львом... А втім, якби то менери УНДО мали чесну відвагу бути супроти всіх своїх партійних членів такими ригорастами, якими були супроти „равтників“ і пок. Б., а то упривилейованим вільно таке, про що „равтникам“ і пок. Бачинському і не снилося.

Орґанізаційним завданням партії присвячений окремий реферат посла Луцького, що видимо викликав чимале вражіння на зборах, та з нього найкраще видко, як примітивна досьогочасна орґанізація партії і — додамо — як безнадійно на найблизшу будущину представляється справа поставлення тієї-ж орґанізації на висоті необхідної потреби.

Закінчення.

Повисші критичні замітки не вичерпують навіть у малій частині всіх тих думок, які насуваються при читанню брошури про „III-ій Н. Зїзд“. Та мабуть із поданих тут ясно виходить, як неоправдана самохвальна зарозумілість провідників партії, і як ще мало титулів мають вони до чести „здійснувачів найвисшого ідеалу нації“ і як несеріозні їх твердження, що мовляв „по трьох роках істнування УНДО український нарід політично вповні дозрів“ (ст. 50), або хочби те, що мовляв за „три роки свого життя і праці здобула партія великанський престіж унутрі та на зовні“. Навпаки, треба дуже боятися, що під такою дальшою геґемонією сеї партії, колиб несподівано повторилися великі історичні події, наше громадянство напевно опиниться серед них „неприготованим, розсіяним, збитим з пантелику, яким доля грається як безвольною забавкою“ (ст. 36). Се буде неминуче, якщо громадянство буде дальше на вихованню в партії, яка досі не зоріентувалася, чи вона орґанізація для мирної чи революційної акції, якої ідеольоґія і тактика творить неможливу мішанину сих і тих елементів. Революційна (оскілько се можливе без конфлікту з карним законом) по словах, свою леґальність на ділах посуває партія до нечуваного сервілізму супроти держави: вона не тілько самохіть зрікається користання з признаних і міжнародно запоручених національних прав у Польщі, а ще й анатемізує ясну як світ думку, що без певного використання сих прав хиба божевільний може говорити про можливість національної революції. Ся партія виховує громадянство по рецепті двох хитрих малоросів: Одного засудили (звичайно, несправедливо) на твердиню, себто з правом вільного руху в межах кріпости; на злість своїм кривдникам, він заявив, що не думає виходити поза поріг своєї келії — поки „історія нас не розсудить“. Другий програв процес з сусідом і мусів (знов несправедливо) віддати йому 9/10 свойого поля; щоб пімститися на злому сусіді і відобрати від нього своє майно, він порішив... не обробляти останки свойого поля, лише й се віддати противникови... Одним словом, такої партії з таким світоглядом не було й нема під сонцем.

Тому-то, якщо УНДО дійсно бажає відограти позитивну ролю в історії українського народу, то воно мусить негайно зірвати з досьогочасною методою безпрограмовости, тактичних перескоків, самохвальби і пустомельства та перевести основну реформу свойого орґанізму — in capite et membris.

У Львові, 8. VI.—23. VII. 1929.

Ст. Томашівський.

Хтож се закидає Церкві, що вона понижує людину? Ті, що приймають случай за пана, роскіш за правило, небуття за кінець... (Брюнетіер, франц. літ. критик, 1849—1906).

МЕБЛІ
солідно виконані, власного виробу найновіших взірців
464 дешево можна дістати у 8—15
БРАТЯ СІВЕК
ЛЬВІВ, Коперника З. — Тел. 42-44.

Журналістика в старинним Римі

Сліди її в найновіших розкопках.

Відомо, що вже в клясичному Римі були завязки журналістики. Видавано урядові звідомлення найновіших подій дня т. зв. Acta diurna. Досі одначе не було слідів цих цікавих „ґазет“, крім написів на тріюмфальних луках про геройські подвиги леґіонів, таблиць про діла цісарів. Юлія Цезара називають „батьком журналістики“ за його воєнні звідомлення з Ґалії та Ґерманії. Недавно — як подає віденська „Райхспост“ — відкопали дуже цікаву „ґазету“ старого Риму в виді вмурованих таблиць в Остії. Ці знахідки відкривають нам орґанізацію урядових звідомлень в часах Цезара. Вони приносять місцеві відомости та ті з заграниці, що наспіли до Риму і котрі мали бути розповсюднені в провінціональних містах Італії. Між цими вістками находиться між іншими звідомлення про смерть Помпея 49 р., оголошення тестаменту Ю. Цезаря для римського народу, ліста нововибраних консулів та вкінці оголошення закона, котрий признає бідним річну ренту.

Хтож се закидає Церкві, що вона домагається віри в свої обявлені правди? Ті, що вірять найгіршим часописам і часто в найсмішнійші забобони.... (Брюнетіер).

Як виглядає ЦКВКП(б).

Троцький у своїй останній книжці так представляє три напрями в Центр. Комітеті ком. Партії большевиків.

Перший напрям отверто йде на право. Його провідники се опортуністи: оперті на заможнім, середнім селянстві, Риков, А. П. Смірнов, Калінін, Г. Петровський, Чубар, Камінський і і. Довкруги них ґрупуються „безсторонні“ політики: Кондратєв, Садірін, Чаянов і інші представники заможного селянства, котрі проповідують новобуржуазну науку Устрялова. Друга ґрупа того самого правого напряму складається з провідників професійних союзів, що репрезентують лучше платне робітництво і купецьких служащих. Ся ґрупа домагається звязку з амстердамським інтернаціоналом. Її провідники: Томський, Мельничанський, Доґадов і і. Між тими ґрупами є й противенства, але вони обидві звернені на право, мають нахил зречися тактики світової революції та погорджують теоріями Леніна.

Другий напрям се „центризм“ офіціяльного апарату. Провідники його: Сталін, Молотов, Угланов, Каганович, Микоян, Кіров. Вони тепер рішають у Політічнім Бюрі. Бухарін, що хитається на ріжні сторони, розводнює політику сеї ґрупи. Ся офіціяльна ґрупа має найменше зі всіх опори в масах, але вона пробує стати на місце партії і то не без успіху. Причина її успіху в тім, що каста адміністраційних урядників — в партії, в професійних союзах, в провідних місцях промислу, в кооперативах і в державнім апараті — має десятки тисяч людей. Між ними є багато б. робітників, котрі втратили всякий звязок з працюючим народом.. Сила тої касти дуже велика. Та власне ґрупа каже: „Малчать“ і „далі працювать“, а головно: „Не дискутувать!“ Та власне ґрупа каже, а часом і думає, що „ми вже майже осягнули соціялізм“. Та ґрупа дивиться згори на некваліфікованих робітників, на безробітних, на рільних робітників і на всю партію, а свого ворога бачить з ліва.

Третий напрям се опозиція, ленінське крило партії. Пануюча ґрупа хоче опозицію зробити „правим“ рухом, соціял-демократичною єресю і фальшиво закидає їй, що вона хоче утворити другу партію. Тимчасом клич опозиції: „Єдність ленінської російської комуністичної партії серед усяких обставин!“ Сего домагаються й маси.

Внутрішно-партійні суперечки від смерти Леніна поглиблювалися постійно і тепер довели до кризи партії.

Отсі цікаві вістки подає Троцький у своїй новій книжці п. з. „Дійсне положення в Росії“ на ст. 103—107 (перед нами німецький переклад). Поминувши очевидну демаґоґію, якою він послуґується в цілій книжці (і в наведенім тут місци видно се також), — подає він доволі фактів, на підставі котрих можна собі виробити сумний образ про те, до чого дійшов большевизм.

——o——

Опінія в Анґлії проти Совітів

З Лондону доносять. Вся анґлійська публична опінія звертається проти Совітської Росії. Преса підчеркує, що Совіти зарядили потаємно мобілізацію ще заки китайське правительство заняло східну залізницю.

——o——

РАДІО-АПАРАТИ і ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у

ЛЬВА і ГЕНРИХА АППЛЯ

Львів, Леґіонів 1. Ч. тел. 4-58.

494 б 1 -10

Унійні змагання православних в Альбанії

Католицькі місіонарі в Альбанії повідомляють, що серед тамошніх православних, яких є около 250.000, проявляються сильно змагання до злуки з Римом. В окремім звіті, який оголосили місіонарі, говориться: „Численні визначні особи краю часто говорять нам: Ми вповні переконані, що суттю й основою відділення не були питання догми зглядно віри, але виключно честилюбивість візантійських цісарів і їх бажання втручатися в церковні справи, щоб опанувати й підчинити собі Церкву. Ми переконані, що Ісус Христос не сотворював тисячки ріжних національних церков, але тільки одну Церкву, єдину й загальну, й що цю Церкву побудував він на Петровій скелі. Ми віримо в усе, чого нас Ісус Христос в Евангелію навчав, а передовсім віримо, що уладження Церкви й примат юрисдикції наслідників св. Петра відноситься до цілої Церкви так, як у це вірили й цього нас вчили наші батьки через усі століття аж до злощасного моменту роздору (схизми).“ Про схизматиків висловлюється загально один місіонар з Альбанії тими словами: „У своїх найглибших почуваннях вони католики. Мимо неймовірного невірства в релігійних справах — (се наслідок неосвідомлення їх клиру) — вірять вони твердо в усе те, в що вірили їх батьки і чого вчить ціла Христова Церква. Скрізь приймають і трактують нас альбанські православні як братів; часто беруть вони участь у наших церемоніях і бажають у нас сповідатися.“ — Тому, що масове навернення зустрічає труднощі, думають католицькі місіонарі почати працю в сей спосіб, щоб у ріжних містах Альбанії оснувати осередки для унійного руху.

——o——

Школа католицьких журналістів у Ліль

У справозданню, виданім сим факультетом, читаємо, що вимагання ставлені до студіюючих на цьому факультеті так великі, що богато покинуло дальші студії. Завданням цього факультету полягає на грунтовнім, практичнім і духовім приспосібленню студіюючих до будучого звання. Під оглядом науковим цей факультет зближений до правничого та політичного. Факультет видає власний денник („La voix des familles“), котрий дає можність студіюючим вправлятись в будучім званню. Цей факультет в так короткому часі вспів вже звернути увагу заграници; богато европейських держав інформувалось про його повстання і програму навчання. Слухачі цього факультету працюють з успіхом у ріжних французьких та бельґійських дневниках в часі ферій. Богато дипльомованих абсольвентів дістає місця в редакціях знаних дневників.

Хтож се закидає Церкві, що вона є релігією гроша? Ті, що з найбільшим цинізмом рабують у неї її добра. (Брюнетієр).

Шануймо свої очі! Найліпші окуляри і цвікери в найліпших склах Zeisa і инші поручають

ЛЕВ і ГЕНРИК ДППЕЛЬ

Львів, Леґіонів 1. Телєфон Ч. 4-58.

Замовлення з провінції відворотно.

494 а 1—10

Комунікат

У звязку, зі скріпленою в останніх часах кампанією в укр. пресі проти Апост. Столиці, нашої гр.-кат. Єрархії, Укр. Христ. Орґанізації й нашої катол. преси, — духовні і міряне, зібрані на конференції в Станиславові дня 22. липня 1929 р., обговоривши докладно нашу церковно-політичну й національно-політичну ситуацію, ствердили однодушно й за апробатою наших Владик:

1) Що Катол. Церква являється одиноким прибіжищем і одиноко можливим спасенням для української нації під оглядом релігійно-моральним як також національно-політичним;

2) Що тісна злука з римською Апост. Столицею й синівське довіря до Неї не тільки нічим не загрожують нашому традиційному обрядови й нашій народности, але навпаки, в нашім теперішнім важкім і навіть трагічнім положенню — скріпляють їх і творять у нас резервуар моральних сил, який згодом мусить відограти велику ролю для цілої нації;

3) Що явна, маскована й підпольна акція, звернена в напрямі валення й саботування історичної місії нашої гр.-кат. Церкви й західної вітки української нації та в напрямі завернення нашого релігійного й ідейно-культурного розвитку до старого хаосу та примітивної формалістики — являється роботою протирелігійною, протицерковною і протинаціональною. Спеціяльну невміняємість бачимо в нападах на поодиноких Владик або що гірше в виразних намаганнях вигравати одних Владик проти других;

4) Що зокрема повільний орґанічний перехід нашого гр.-кат. духовенства до стану беззженности не є вислідом насильного й односторонного насаджування в нашій Церкві устроєвих форм латинського обряду — тільки випливає з внутрішньої життєвої необхідности самої нашої Церкви і є обусловлений цілим рядом релігійних, економічних, соціяльних і глибоких національно-політичних причин. Тій конечній еволюції, якій в грядуще люте время навіть нездинені східні Церкви очевидно не зможуть не піти на зустріч, сприяє і мусить сприяти кождий наш відповідальний церковний зверхник, будь він і найбільший обрядовий традиціоналіст;

5) Що закиди, — звернені проти нашої катол. преси за її напрям, вповні згідний з висше підчеркненими засадами та з принципами катол. акції, — зовсім безпідставні, бо напрям нашої катол. преси з „Новою Зорею“ на чолі, се одиноко правильна лінія в нашім хаосі. В кождім разі низше кваліфікації є конструювання нашими противниками мнимих „образ“ Церкви чи релігії;

6) Що таксамо тільки непорозумінню можна приписати, коли — свобідне обговорювання й зі становища обовязку катол. преси оцінювання національно-політичних справ у „Новій Зорі“ поза всякими партійними тенденціями, кваліфікують без жадних доказів як протинаціональну роботу, рівнозначну зі зреченням з політично-державних прав і національних ідеалів. Такі закиди виходять часом очевидно поза межі добросовісности.

7) Зокрема стверджується повну безосновність інсинуацій, буцімто „Нову Зорю“ опанували одиниці з якимись спеціяльними особистими чи політичними амбіціями, — бо правдою є, що відносини між редакцією і співробітниками з одного боку а видавництвом і кругами, які відповідають за „Нову Зорю“ морально й матеріяльно з другого боку, оперті на повній принціпіяльній і тактичній згоді, на довірю та на постійнім контакті і свобідній співпраці, котру в разі яких небудь непорозумінь обидві сторони можуть легко розвязати.

ДОПИСИ

РАВА РУСЬКА. *(Загальні Збори Марійської Дружини гімн. молоді).* Дня 27. 6. 1929 відбулося у нас третє вже дорічне свято місцевої Марійської Дружини. Після релігійної части в церкві, це є: Служби Божої, спільного св. Причастія і акту віднови Дружинньої Присяги, зібрались усі други в одній з саль гімназійного будинку. Тут при участи Марійського Союза і деяких запрошених гостей, місцевих громадян, слідувала друга часть Свята, а іменно Загальні Збори.

По відспіванню „Царю Небесний“ о. провідник отворив Збори, повитав гостей і в імени цілого Збору підніс синівський привіт для Високопреосв. Епископів і о. д-ра Маркевича ЧСВВ. Відтак представив ціль та розвиток праці в Дружині за біжучий рік. Між иншим підчеркнув, що стояла вона під знаком рефератів, яких у цім році найбільше прочитано. З черги друг Р. Білозор відчитав реферат „Про алькоголізм і боротьбу з ним“. Вивязалась дискусія, в якій присутні розвивали дальше тему реферату і застановлялись над власною працею в напрямі боротьби з алькоголізмом. Дальше слідувало відчитання протоколу попередніх Зборів. Виділові по черзі складали звіти. Голова заявив, що праця виявлялася у сходинах релігійних і звичайних та в засіданнях Виділу. Сходин релігійних було 20. Відбувалися вони в той спосіб: Служба Божа з виставленням Найсв. Тайн, адорація та коротка промова о. провідника. Раз у місяць усі други приступали до спільного св. Причастія. Сходин звичайних було 15. На них читано реферати, дискутовано, або читано цікаві статті з „Нової Зорі“, „Поступу“ тощо. Разом відчитано 7 слідуючих рефератів: „Про Стефаника“ Возняк, „Мойсей Ів. Франка“ — Білозор, „Життя св. Йосафата“ — Бучма. „Перебіг Берестейської Унії“ — Дороцький Мирон, „Гетьман Мазепа“ — Мастикаш, „Суть відпусту і відпуст в Мар. Др.“ — Онишкевич. По рефератах були завсіди дискусії. Крім того відчитано отсі субстрати до дискусій: „Преса“ — о. провідник, „Роздори“ — Герасим, „Обовязки члена М. Д.“ і Друг Марії на вакаціях“ — Заяць.

Слід згадати про „Свято Преси“ уряджене нашою Дружиною дня 27. І. 1929, яке пройшло з повним успіхом. Засідань Виділу відбулось 10, в тім одно надзвичайне. На них порішувано важніщі справи Товариства й назначувано плян праці на кождий місяць. Касієр в подробицях представив усі приходи й розходи за останній рік, а загально приходи й розходи за попередні роки. І так: від початку істнування Мар. Др. до дня 26. 6. 1929 було після касової книги 1866.27 зол. в приході і 1552.16 зол. в розході. З того на останній рік припадає в приході 434.07 зол., а в розході 252.28 зол. Дуже важним чинником життя нашого Товариства є бібліотека, яка числить 320 томів, вартости около 2000 зол. Крім того до бібліотеки приходить кілька передплачуваних орґанів. Визначальність у бібліотеці цього року була відносно досить велика, бо 173 (гімназія й школи вселюдні) визначучих прочитало 1134 чисел. На загал наше Товариство у своїй ідейній праці, через останній рік, зробило великий крок вперід і цілком слушно сказав при звіті бувший голова М. Заяць: „Наше молоде і нечисленне Товариство*) стало вже поважним чинником в життю нашої молоді і нашого міста“.

Роман Білозор, тепер. голова М. Д.

*) Одинадцять членів. — Прим. допису-вача.

Присилайте передплату!

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ ВІД 650 ЗОЛ. за готівку, на рати

483 — 4-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І. ПОВ.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Югословянський епископ — кардиналом. З Білгороду наспіли вістки, що Апостольська Столиця має іменувати одного з югословянських епископів кардиналом. Кандидатом, що має одержати кардинальський капелюх намічують архиепископа Загребу Бауера.

Католицький фільм. За дозволом Св. Вітця і при допомозі вищих кругів католицької інтеліґенції в Італії основано в Римі „Акційну Спілку виробу реліґійних фільмів“. Нова промислова спілка має намір фільмувати виключно реліґійні фільми, котрі поширювалиб католицьку віру й оперті на ній моральні прінціпи. Фільми мають представляти життя Святих, епізоди з місійних праць і т. п.

Автокефалія православної Церкви в Сирії. Сирійська православна громада опрацьовує для уряду меморіял, в якім домагатиметься унезалежнення православної Церкви в Сирії. Пять сирійських православних епископів зі своїм митрополитом мають творити св. Синод, що стоявби на чолі Церкви в Сирії. Сей Синод мавби всі права патріярха, він іменувавби й відкликував епископів. Очевидно, що його влада обмежуваласьби виключно до Сирії. Дотепер православна Церква в Сирії підлягала юрисдикції антіохійського патріярхату, що обіймає ще слідуючі провінції: Бейрут, Дамаск, Алеппо, Аданy, Діябекір, Ерзерум і Мамуретель Азіс.

В Мехіку відбудовують церкви. З м. Мехіка повідомляють, що уряд згодився виасиґнувати на цілі конечної відбудови католицьких церков 480.000 амер. долярів. М. і. має бути відновлена митрополича катедра в столиці. Переважна частина церков, націоналізована колись як власність держави, не була від трьох літ ужавана.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

475 7-30

Наукові праці кард. Ґаспарія. Старенький кард. Ґаспарі все ще працює науково. Саме вийшов 5 том його основних жерельних праць до кодексу канонічного права. Ціла праця обніматиме 7 великих томів.

Христіянство переможе роздор. Бувший канцлер Австрії монс. др. Зайпель давав недавно у Відні відчит про свої враження з подорожі по Леванті. Описуючи свій побут в церкві св. Димитрія, проконзуля Ахаї і д. почитаного на Сході мученика, (якого однак західна церква не признає) сказав др. Зайпель таке: „Коли я стояв над його гробом, не віддаючи зовнішних признак почитання, то мені здалося, що він мусить на молитву західного священика відповісти: Почекай тільки, колись христіянство таки переможе роздор (схизму)“.

Хтож се закидає Церкві, що вона нетолерантна? Ті, що нікому не дозволяють мати иншу гадку, як вони самі. (Брюнетіер).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

НІМЕЧЧИНА. Комуністична „Роте Фане“ пристрастно обвинуваче німецьке правительство, закидаючи йому, що мимо офіціяльної заяви про невтральність в справі китайско-совітського спору, попирає нанкінський уряд, толеруючи тайні транспорти до Китаю.

ФРАНЦІЯ. Справа 400 міліонів долярів або 10 міліярдів золот. франків, котрі Франція остала винна Америці за доставу воєнних матеріялів у світовій війні, тяглася вже від кількох років. Франція бажала сплачувати свої зобовязання в залежности від сплат німецьких репарацій. Америка напирала на устійнення справи своїх претенсій без огляду на німецькі сплати. Справу полагоджено компромісово перед трома роками відомим договором Меллон-Бранже. Та до важности того договору треба було його ратифікації франц. парляментом. Саме 1. серпня ц. р. минає речинець, в котрім Франція мусілаб заплатити весь довг нараз, якщоб не ратифіковано договору про сплату ратами. Отже відкинення ратифікації поставилоб було Францію в дуже важке становище. Поанкаре мав до поборення великі труднощі, цілу французьку публ. опінію. Майже тиждень тревало його звідомлення перед комісією. Відтак справа перенеслася на плєнум парляменту. Через 3 дні, повних 15 годин Поанкаре доказував конечність ратифікації, без застережень у тексті пропонованім урядом. Опісля ще тиждень довгих, бурхливих дебат і остаточне голосування. Тільки вісім голосів рішило долю урядового проєкту і разом з ним самого уряду. Побіда Поанкаре рівнозначна з побідою здорової політичної думки над крикливою демаґоріею.

АМЕРИКАНСЬКИЙ уряд приготовляє ноту до Франції з повідомленням, що заплата довжної суми 400 міл. долярів, припадаюча 1. серпня, з огляду на ратифікацію договору тепер необовязкова. Надзвичайне засідання конґресу має занятися справою негайного переведення в життя названого договору.

СССР. По звідомленням Надзір. Ради Держ. Банку в Москві емісія банкнотів до 1. травня ц. р. досягла суми 2,100 міліонів рублів, то є на 45% більше ніж було банкнотів 1. V. 1928. У звязку з сим стоїть знижка курсу червінця. Ціна на сільско-господарські продукти зросла в порівнанню з мин. роком на 32 проц. в державних маґазинах і на 82 проц. у приватній торговлі. Відчувається недостачу чужої валюти. Імпорт заграничних машин зменшився в порівнанню з мин. роком: з Німеччини на 32%, з Франції 22%, Зл. Держав 12%, з Анґлії на 32%.

В ЮГОСЛАВІЇ заборонили українські еміґрантські часописи, котрі пропаґують незалежність України. Заборона відноситься до республиканських і монархічних видань. М. ин. заборонено поширяти гетьманський „Бюлетень хліборобських орґанізацій“ з Берліна. Вісти ці приносить з Білгороду варшавська „За Свободу“.

НА ДАЛЕКІМ СХОДІ мабуть не прийде до війни. В кождім разі в найблизших днях сподіються вдержати мир. Безоґляду на те, що будуть в сій справі говорити про себе дипльомати великодержав, можна сказати, що й тому не прийшло до війни, що обі сторони дуже бояться за її остаточний вислід для них. Просто не чуються на силах і тому мабуть послухають розємців, які предложили свої услуги.

Нові книжки і видання

ЖИТТЯ СВЯТОГО ВЯЧЕСЛАВА. До тисячлітньої врочистости його мученицької смерти. Написав д-р Фр. Дворнік, професор Карлового Університету. В Празі MCMXXIX. 8°, стор. 69. Накладом Комітету ювилейних торжеств Святого в Празі.

ЦЕРКВА СВ. ВАРВАРИ У ВІДНІ. Написав о. д-р Мирон Горникевич, парох. Львів, 1929. 8°, стор. 20. Відбитка з „Нової Зорі“. Накладом автора. Ціна 60 сот. Дохід на викінчення гробниці св. Йосафата. Дістати можна в Адм. „Нов. Зорі“.

БОГОСЛОВІЯ (Bohoslovia) Науковий тримісячник. Вид. Богосл. Наук. Т-во у Львові. 1929. Т. VII. Кн. 2.

БОЯН. Місячник для співацьких і музичних справ. Під нач. ред. о. Северина Сапруна, Дрогобич, 1929. Рік І. Ч. 2—3 за місяць липень-серпень. Вид. Спів. Т-во „Дрогобицький Боян“.

Хтож се закидає Церкві, що вона ворог народа? Ті, що не знають історії й ті, що поборюють добродійні діла здвигнені реліґією. (Брюнетіер).

—Винищуймо мшиці! До найнебезпечніших ворогів овочевих дерев належать мшиці, котрі головно в минулому році показалися майже на всіх овочевих деревах, спричиняючи значні шкоди. Найохотніше люблять вони перебувати на молодих деревцях, котрі через це не розвиваються нормально а то вкінці і всихають. Хоч до винищування цих шкідників захвалюють ріжні середники, то вони найчастіше недописують. З посеред препаратів, що найрадикальніше винищують мшиці згадаємо про ті, котрі показалися знаменитими в поборюванню цеї язви. До таких — як показує досвід — належать „Aphidon“, „Ustin“ і „Venean“. „Афідон“ це такий брунатної краски плин, котрий легко розпускається в воді. Розчином о відповіднім проценті цього плину скроплюється при помочи розпиляча місця заражені мшицями, при тім треба надмінити, що „Афідон“ є дешевий, що при винищуванню вовнястої мшиці на більшу міру має не мале значіння. Таксамо певним средством у винищуванню мшиць є також „Устін“. Опінія про цей середник є дуже корисна. За помочию „Устіну“ осягається незвичайні впрост висліди у винищуванню цих галапасів. Скоро та успішно ділаючим середником, що нищить ростинну мшицю є „Венетан“. Всі ті препарати можна набути в фірмі: Йосиф Каррах, Львів, вул. Косцюшки 18.

— **До читачів і передплатників „Життя і Знання“ в краю і за границею.** До чч. 10—11 (місяці липень і серпень) долучено додатковий анкетний листок. Редакція просить усіх читачів і передплатників, щоби вони дали відповідь на поставлені в ньому питання і прислали необхідно виповнені анкетні листки на адресу „Життя і Знання“ (Ринок, ч. 10) в найближчих днях.

БІРЖА.

Гроші. Ам. доляр 8.87.50—8.88, кан. доляр 8.80—8.81, чеська кор. 0.26.25—0.26.50, авст. шілінґ 1.25—1.25.50, румун. лей 0.05—0.05.25, фр. франк 0.34.50—0.34.75, швайц. франк 1.71.50—1.72, фунт шт. 43.20—43.50, рад. червінець 17.50—18.

Збіжа. Пшениця двірська 44.50—45.50, жито гал. 23—23.50, ячмінь на мливо 22.25—23.25, овес гал. 21—21.50, румунська кукурудза 29.50—30.50.

Суспільне питання тим відзначається, що коли не звернутися до реліґії й Церкви, не можливо ніколи знайти для нього дійсної розвязки. (Лев XIII).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

† ГНАТ ПОТАПЕНКО

Талановитий автор повістей і оповідань з життя українського духовенства на Великій Україні.

В червні с. р. помер в Петербурзі у 73 році життя талановитий і загально відомий письменник, Українець з походження, Гнат Потапенко.

Помер — і місяці минають, а ніякої характеристики його творів, ніякої ширшої згадки не зустрінете в українській пресі. А не так знов уже мало тої преси печатається в нас. Та вся вона залита або вихвалюванням большевизму, котрий її субвенціонує, або просто перекладанням ріжної „політики" з орґанів чужих народів, котрі дійсно ведуть якусь політику. А про працьовника, котрий все життя писав про Україну і її людей — ні чичирк! Правда, Потапенко писав по російськи. Та се не причина, щоб так поводитися супроти нього. Він же писав про нас! А от не дуже давно помер Конрад, котрого Поляки уважають своїм, а котрий писав по анґлійськи — і не писав ні про Польщу, ні про Поляків. А який рух счинився у всій польській пресі на вістку про його смерть! Сотки статтей! Цілі томи перекладів появилися як стій.. А тут хочби що то сказали, хочби сказали, що жалкують, що не писав по свому. Ні. Мертво, бо обмертвіла та інтеліґенція, котра повинна тим займатися.

Потапенко походив з українського священничого роду. Батько його за молодих літ служив офіциром уланського полку, а потім був правосл. священиком на Херсонщині; мати була з української селянської родини. Гнат Потапенко народився в 1856 р. в с. Федорівці на Херсонщині, вчився в Херсонській „бурсі" (малій семинарії) та в Одеській правосл. духовній семинарії. Потім був студентом історично-фільольоґічного виділу спершу в Херсонськім, пізніш у Петербурзькім університеті. Але як дуже гарний співак захопився музикою та співом, покинув університет і перейшов до Петербурзької консерваторії, котру скінчив з відзначенням. У 1881 р. П. надрукував своє перше оповідання „Феденько" в найповажнішім російськім журналі „Вѣстник Европи". За ним появилася ціла низка його оповідань, переважно з українського селянського життя, але всі писані російською мовою. В тім, зрештою, не було нічого дивного: П. вступав у життя й роспочинав свою літературну діяльність в часі найтемнішої реакції в російській державі й найбільшого занепаду національного життя в Придніпрянській Україні. Се була доба особливо сильного — масового, стихійного зросійщення придніпрянської інтеліґенції. Українська література на Вел. Україні в сій добі придбала лише двох-трох нових помітних письменників (Грінченко, Ів. Тобілевич, пізніше — Л. Українка), а рівночасно російське письменство збогатилося цілим рядом талановитих письменників-Українців з походження як Гаршин, Новодворський, Мачтет, Ясинський, Короленко, Чехов, Гн. Потапенко. Та мимо російської мови в творчости всіх тих письменників міцно й яскраво відбилася українська стихія. І такі твори, як напр. „Степ" або „Вишневий сад" Чехова, як „Сліпий музика", „Ліс шумить" та ин. оповідання Короленка, як майже всі твори Новодворського або повісти й оповідання з життя українського духовенства Потапенка, не менше характеристичні й важні для історії української культури, ніж твори писані українською мовою.

Твори П. писані звичайно в тім сентиментально-реалістичнім дусі, який панував в українській літературі 2-ої пол. XIX. в. і яскраво відбився також у творчости сучасних Потапенкови письменників-Українців, що писали по російськи. Повісти й оповідання П-ка часто блищать щироукраїнським гумором — то добродушним, то їдким. Але всі вони переняті теплим співчуттям до людської недолі й страждань. Та в протилежність більшости сучасних йому „російсько-українських" письменників як Гаршин, Новодворський, Чехов, твори котрих переняті або безнадійним песимізмом, або легким, „сірим" смутком, Потапенко бадьоро дивиться на життя й радо малює ідилії, особливо з життя духовенства та дрібного урядництва. Не криючи темних і сумних сторін життя, він однак не убиває в читача своїми малюнками охоти до життя й праці, а навпаки заохочує й підбадьорює жити й змагати до здійснення в життю ліпших, християнських моральних ідеалів. Лише зрідка стрічаються в П-ка оповідання, обвіяні безнадійним песимізмом, напр. „Святе мистецтво" — з життя артистичної богеми.

Перші оповідання П-ка з українського селянського життя, хоч не позбавлені літературної вартости (їх радо містили кращі російські часописи), всеж не мали в собі нічого особливого. Та через деякий час, приблизно з 1885 р., П. почав писати повісти й оповідання з життя инших верств — артистів, малярів, урядників, поміщиків і особливо духовенства. Уже оповідання „Святе мистецтво" викликало загальну увагу й прихильність для П-ка. Та вкінці 1880 рр. П-ко припинив на деякий час свою белетристичну діяльність. В 1885—1890 рр. він був редактором дневника в Одесі й перетяжений редакторськими обовязками сливе не мав часу для писання мистецьких творів. Но в 1890 р., переїхавши до Петербурга і ставши сталим співробітником найбільш поширених російських журналів, П. стає одним з найпродуктивніших белетристів. Його твори з життя духовенства — повість „На дійсній службі", „Шестеро", „На вдовиці" й багато инших здобули йому велику популярність, особливо на Україні й поставили його в ряди найвизначніших письменників в Росії. Повість „На дійсній службі" появилася й в українськім перекладі.

На жаль, П. занадто вже широко розвинув свою літературну працю. Заохочений успіхом, анґажований ріжними часописами й видавництвами, за короткий час написав кількинадцять томів романів, повістей і оповідань! Очевидно, що серед тих творів багато вийшло скороспілих і малозмістовних. Вкінці 1890-их рр. П. почав у своїх творах повторюватися й „виписуватися". І хоч його пізніші твори читалися таксамо з цікавістю, та в них уже нема тої свіжости, того щирого гумору, тих світлих, ненадуманих ідилій, якими прикрашені його найліпші твори в роді „Шестеро", „На дійсній службі" та инші.

Головна заслуга Потапенка полягає безперечно в тім, що він звернув належну увагу на життя й побут духовенства, дав у своїх творах цілу ґалерію портретів духовних осіб — від епископа до дяка — старосвітських і нових, „молодих", представив їх без зайвих прикрас, живо, яскраво, як людина, що сама вийшла зі священичої родини, що добре знає й розуміє почуття, думки, стремління й болі бідного сільського священика або дяка тої доби на Україні.

В українській літературі, на превеликий жаль, стосунково дуже мало зверталося уваги на життя духовенства. Коли прийняти під увагу величезну ролю духовенства в життю й відродженню українського народу і в Галичині і в Придніпрянській Україні, коли до того взяти під увагу, що ледви чи не більша половина наших письменників і на Західній і на Великій Україні се або діти священиків, або принаймні вихованці дух. шкіл, а часом навіть і самі священики, просто дивуєшся, бачучи, як наші письменники змальовують все, що хочете, всякі верстви і кляси суспільства, тільки не звертають належної уваги на життя духовенства, тої верстви, що — иноді свідомо, а иноді може навіть напів-свідомо, але довгий час — була майже одиноким носієм національного духа, що поклала стільки праці, енергії, сил коло відродження свого народу не лише в духовній, але і в економічній области. Чи се пояснюється соціялістично-поступовими нахилами багатьох наших письменників, чи тим, що вони думали, нібито життя духовенства нецікаве, чи не варте того, щоб його малювати в літературних творах, у всякім разі неуважність наших письменників до духовенства та його ролі в нашім громадянськім життю, не робить чести ані їм, ані взагалі нашій літературі.

Коли й стрічаємо в нашім письменстві малюнки з життя духовенства, то се переважно — старосвітське духовенство, напр. у Ів. Левицького, в дуже цінній, але мало ціненій хроніці Свидницького „Люборацькі", та ин. І майже нема малюнків з життя нового духовенства, нема образів священиків, віддаених праці для громадянського добра, сіячів правди, просвіти, відродження, носіїв найліпших ідеалів душпастирських, громадянських, національних. А тимчасом таких світлих постатей серед нашого духовенства наші письменники могли й мусіли бачити чимало. Шукаючи позитивних типів чинних працьовників для суспільного добра, наші письменники як Кониський, Ів. Левицький, Грінченко, П. Мирний воліли вигадувати штучних „дієвих осіб", ненатуральних світських інтеліґентів та незвичайно інтеліґентних селян (за що справедливо докоряв їм М. Драгоманів) і проходили мимо дійсних ідейних працьовників — священників.

І коли майбутний історик української культури, чи українського громадянства XIX. в., особливо 2-ої пол. XIX. віку, схоче познайомитися з життям і громадянською ролею нашого духовенства, — у нашій літературі, він не знайде там сливе ніякого матеріялу. І на сором нашим письменникам, він змушений буде звернутися до російської літератури, де зможе знайти принаймні матеріял до всебічного пізнання життя українського духовенства в Придніпрянській Україні.

Письменником, котрий уперше в російській літературі звернув належну увагу на життя духовенства і змалював правдиво, яскраво і всебічно, з великою симпатією побут духовенстсва в 2-ій пол. XIX. в., був Мик. Лєсков (*1831 р., †1895 р.), високо-талановитий і оригінальний белетрист, однак мало популярний у свій час через його консервативні погляди. Уродженець південно-західної Орловщини, сусідної з Україною, Лєсков з особливою любовю й симпатією ставився до України та всього українського і в своїх творах змалював також тип українського ідеального священика.

Гідним наступником і продовжате-

НОВО ОТВОРЕНА УКРАЇНСЬКА
КІМНАТА ДО СНІДАНЬ, ТОРГОВЛЯ ДЕЛІКАТЕСІВ і РЕСТАВРАЦІЯ під фірмою **„ГОВЕРЛЯ“** у Львові, вул. Руська 16.
Число телефону 75-92.
поручає снідання, обіди і вечері. ПИВО пільзненське, живецьке також ВИНА І МЕДИ.
480—4-5

лем Лескова був Гн. Потапенко. В одній з найкращих своїх повістей „На дійсній службі“ П. представляє в особі о. Кирила Обновленського молодого, ідейного священика, котрий, відмовившись від блискучої карієри, йде на село, бореться з народною темрявою, з найріжнішими перешкодами, відмовляється від усяких благ, від особистого щастя, провадить героїчну роботу підчас голоду та епідемії, що навістили Степову Україну. Тип сей П-кови удався як найкраще. Постать о. Обновленського яскрава, жива, натуральна. П. не перебільшив світлих сторін в характері о. Обновленського. Видно, що письменник взяв сю постать з дійсного життя. Оточення, в якім мусів працювати о. Обновленський, змальоване чудово. Його жінка, Муся, людина не зла, но нездібна зрозуміти ідеали і самопосвяту чоловіка, котра його врешті решт кидає, за намовою матери, в найтяжшій хвилі, в часі голоду й епідемії, її мати — „протопопша“ з великого міста, батько о. Кирила — старий діякон, котрий не розуміє сина, але серцем відчуває величність його подвигу, брати о. Кирила — обмежені, нерозвинені, співслужившці священики, діякон, дяк, обтяжені великими родинами, змушені дбати передовсім про забезпечення своїх численних дітей, ректор семинарії, епископ, сусідка-поміщиця, ліберальна й гуманна аристократка, що закохується в о. Кирилі й спокушує його кинути священство, й багато инш. — все те змальоване П-ком дуже яскравими, мистецькими фарбами, і серед усеї цієї маси велично вивисшується постать о. Кирила.

Зовсім одмінну картину бачимо в другій, теж дуже гарній повісти П-ка з духовного життя — „Шестеро“. Тут головний герой — діякон Бубирко, обтяжений великою родиною — шістьома дітьми і жінкою, тяжко хорою на сухоти... Невимовно тяжка доля цього страдальця... Страшні злидні, хора, вмираюча жінка, і сумні думи про шестеро малих дітей, котрих Бог зна яка чекає доля... Єдина надія, що епископ висвятить о. Бубирка на священика. Тоді його становище всеж таки поліпшиться... Але нещасливий випадок стає на перешкоді: висвячення відкладається на невідомий час („Побачимо там, колись пізніше“... — каже епископ). А тимчасом жінка вмирає... Що має бути з малими сиротами?! В останній хвилі діяконови Бубиркови вдається вмолити епископа, і владика висвячує його в священики... Та о. Бубирко під той час коли відбувається свята Тайна, вже нічого не розуміє, тримається наче пяний... Бож дома вмирає жінка, плачуть голодні діти... „Покинь земні думи, думай, до якої великої Тайни ти приступаєш“, каже епископ о. Бубиркови, бачучи що з ним діється. Але о. Бубирко ледви в стані держатися на ногах. І дійсно, повернувши священиком до дому, він застає дружину помершою, на столі...

То щирим і ніжним співчуттям, то веселим, добродушним гумором обвіяні оповідання П-ка з духовного життя — „Часы с будилником“, „На вдовицѣ“ й низка инших. Ми не маємо можливости спинятися докладніше на перегляді инш. творів П-ка, хоч в них чимало цікавого й вартого уваги. — Зупинимося тут іще на одній тільки рисі в повістях і оповіданнях П-ка з духовного життя. Майже у всіх тих творах кидається у вічі, яким страшним тягаром для духовенства є велика родина, як паралізує вона всі сили, всі змагання. Згадаймо хочби нещасливого о. Бубирка, котрий навіть в моменті посвячення в священики не в силі визволитися від смутних дум про долю своїх бідолашних дітей... Згадаймо, що навіть найсвітлішому, ідеальному священикови о. Обновленському доводиться видержати тяжку душевну боротьбу між почуттям служебного, душпастирського обовязку лишитися серед своїх парафіян підчас голоду й епідемії, та вимогою жінки приїхати до неї на місто (куди виїхала вона, кинувши чоловіка й забравши з собою дитину) — на знак того, що він її любить (а в иншому разі загрожує о. Обновленському остаточний розрив із дружиною)... Або згадати инших сьящеників з тої-ж повісти „На дійсній службі“ та з инш. оповідань П-ка, хочби старшого брата Кирилового, перетяжених родинами, думаючих лише, як заспокоїти найпекучіші родинні потреби... І мимоволі насуваються висновки, що дійсно родинне життя священиків було і є страшним тягаром і перешкодою до дійсного, правдивого виконування їх душпастирської служби... Хоч очевидна річ, що пишучи свої твори П. не мав на думці сих висновків та тим більш очевидна правда, яку ствердив. Він писав те, що бачив у дійснім життю. Писав правдиво, яскраво, по мистецьки.

В кождім разі, можна лише пожалкувати, що літературна праця сього талановитого письменника пішла на збогачення не рідної йому, української, а чужої, сусідської літератури.

В. Миропільський.

—0—

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: **Весняні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.**
401 19 30

ІГНАТ ПОТАПЕНКО.

Баба замішалася

Антін Моргун і син його Данило жили у згоді, і всякий се бачив, і кожен се знав. Навіть так бувало, що коли на селі траплялася яка сварка, син кривдив батька, або батько робив шкоду синови, всі казали: „і як не сором людям таке виробляти. Подивилибся на Моргунів. Ось вони вже справді живуть по-Божому“. Та й чогоб справді сваритися Моргунам. Антін був мужик років 55, здоровий ще, міцний, працював так, як не кожний молодий парубок потрафить, а Данила всі знали як найпершого робітника на селі. Була в них нивка, сіяли вони собі й косили. Горілки ні Антін ані Данило не пили, — ну де-ж тут бути сварці?...

А знаєте, як що вже правду казати, чому — помимо всього иншого — так приязно жили Моргуни. Тяжко в сім признатися перед цілим світом, та се було так. На мою думку, головна причина була та, що в їх хаті не було баби. Що поробите! Може воно й неввічливо перед дамами се казати, та коли се правда! У них, звичайно була баба, стара Химка, та се була чужа баба, наймичка, й у внутрішні справи Моргунів мішатися не могла. Химка істнувала властиво задля борщу, й борщ із салом дуже смачний варила. Такої-ж баби, що могла-б свій голос у якійсь хоч найменшій домашній справі подавати, у Моргунів не водилося. Антонова жінка, а Данилова мати вже літ дванадцять тому, як умерла, а єдину доньку свою Антін видав заміж у далеке село, й вона лише раз на рік, на Великдень, приїздила до дому. Отак собі жили Моргуни без баби. А якби зявилася в них баба, вже вірте, що вона-б усю хату до гори ногами перевернула, і такого-б наробила, що... Та краще й не говорити, а то ще хто образиться.

Одного разу — було се при кінці вересня — перед вечером пішов Данило в той бік, де стояв дім пан-отця. Тут, звичайно, нічого не було дивного. Мало чого треба буває піти мужикови до єгомостя?... Та чого-ж Данило пішов не вулицею, де сидів його батько з вийтом на присбі вийтової хати, а пішов навкруги степом, щоб його не бачили? Ось питання.

Єгомость пили чай на подвірі, та побачивши Данила, запросили його до хати.

— Ну, що скажеш, Данило? — запитав старенький і сивий о. Пімен.

— Та отсе прийшов до єгомостя у справі... Справа така собі звичайна... З усяким воно трапляється... .

— Та що саме? Ти мене лякаеш. Невже гріх який стався?

— Та вже, єгомость, без гріха на світі не проживеш... Гріх воно й не дуже тяжкий, а так по-людському... Одно тільки прошу єгомостя, щоб єгомость не казали поки що батькови.

О. Пімен переконався, що справа мабуть іде про якийсь тяжкий гріх.

— Ну, хай буде вже так, — проговорив він нетерпляче.

— Прошу єгомостя повінчати мене з Ганною, донькою Івги Лободихи...

— Ну, і що далі?

— Та вже далі що Біг дасть. Яке там уже щастя нам вийде...

— Отсе й увесь гріх?

— Отсе й все. Тільки вже прошу єгомостя, батькови поки що не казати.

— Та чого-ж не сказати?! Ганна — дівчина гарна, чесна, хазяйновита.

— Та вже-ж, прошу єгомостя.

— Дивно! А коли-ж вінчати?

— Через два тижні.

. . . . . .

Через три дні по тім, тою самою дорогою — не селом, а степом — надвечір прийшов до панотця Антін.

— А Антін? Сердечно радий тебе бачити, — стрінув його о. Пімен.

— Маю до єгомостя справу.

— Ну, оповідай.

— Та справа така, що може воно мені вже не до речи. Хто його зна?... Та головно, прошу єгомостя, щоб синови єгомость не казали...

— Данилови?

— Та йому... А причина тої справи така, що як усякий чоловік не на небо, а в землю, по слабости своїй. І от хоч мені вже 55-ий рік, літа не молоді, та все я міцний. А покійниця Марина вже двадцять літ як мене покинула...

— Ну, то в чому-ж річ?

(Кінець буде).

футра дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми: 479 4-32
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53.

НОВИНКИ

Филя спеки останніх днів почалася від Англії й через Німеччину й Австрію посунулася швидко з заходу на схід. В Гамбургу нотували 32° Ц в тіни, таксамо в Австрії. Спека стала ще більше невиносима, бо рівночасно з південного сходу прийшла до середної Европи струя вогкого повітря. В Польщі спека треває дальше. Є богато випадків смертельного соняшного удару. У Львові спека в пополудневих годинах доходить до 35% Ц в тіни.

Наслідки повени в станисл. воєвідстві по урядовій статистиці такі: понесли шкоду 25.000 родин. З того негайної помочи потребує понад 7 тисяч осіб.

Пляни регуляції рік. Варшавська преса повідомляє, що міністерство публичних робіт приступає до викінчення басейну на ріці Солі в місц. Поромбка задля зменшення небезпеки повеней водозбору Висли. Проектується також будова подібних збірників на Черемоші та Пруті.

Бразилійська парляментарна делегація з 29 членів, яка репрезентує усі політ. партії Бразилії, приїде до Варшави коло 5. вересня.

На зїзді Поляків з заграниці, що відбувся недавно в Варшаві було 12 делегатів-священиків з ріжних частей світа.

В державних лісах Польщі є ще така звірина: Сарн 37.300, диків 7.600, оленів 5.160, вовків 2.176, рисів 298, бобрів 235, лосів 193, медведів 141. Вона заховалася ще головно в лісах української території. Одна зараза вистарчить, щоб деяких родів зовсім не стало.

Рільничі палати будуть заведені в цілій Польщі. Досі істнували тільки дві — в Познані й Торуні. Ще сего року буде основана рільнича палата в Варшаві. До круга ділання тих палат буде належати й нагляд над лісництвом а згодом і акція залісення неужитків, котру досі провадили повітові соймики.

Признання старовірів православними. Паризьке „Возрожденіе“ доносить, що голова російської правосл. патріяршої Церкви митр. Сергій видав обіжник до всіх правосл. патріярхів про уневажнення викляття (анатеми) старовірів, киненого на них 1667 р.

Зерно пшениці, як ствердив Моліш в Індії, задержує можність розплоду не довше як сто літ. Супроти того всі оповідання про те, немовби зерна знайдені в гробівцях фараонів, засаджені в землю, сходили й давали плід — се байки.

В Америці, Німеччині й иньших західних краях загально шириться новий звичай, котрий досі мали тільки аристократичні роди: вишукувати і списувати всякі вісти про своїх предків. Сей звичай може мати й добрі наслідки, бо устійнить пізнання нахилів до всяких хоріб у ріжних родинах і під иньшими оглядами може бути хосенний.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з. заподанням дотепершої практики висилати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприняті оферти остануть без відповіди. 2—8

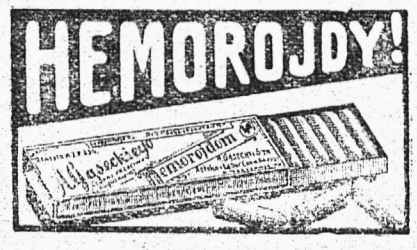
ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ „ПАРАГОН“
Львів, ул. Валова 9.
490 а) 3—8

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; ІІ-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., ІІ. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 38—100

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ всякого рода
поручає фабрика
Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте цінників 2—12

НОВООТВОРЕНИЙ МАГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР
М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боімів 1, угол, ул. Рутовського.
Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнизші, догідні умови місячної сплати. 491 2—15

Рукавички, панчохи - - - - скарпетки, реформи
ПФАУ, Львів, **РИНОК 19.**
686 в найдешевше, бо вхід через сіни. 50-50

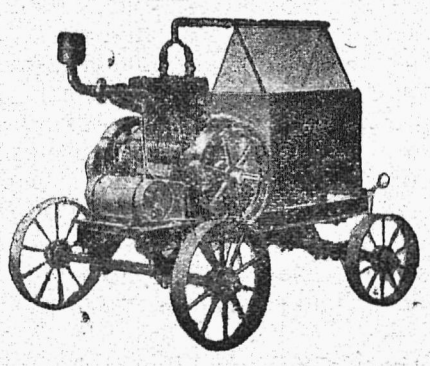

ПОРОШОК „KOGUTEK“ ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ**
виробуаптики Гонсецького в Варшаві.
Звертати увагу на повищий фабричний знак! 5-10
398

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 77-?

ПІД ОСІННІ ЗАСІВИ Є
ТОМАСИНА
довготревалим, найуспішнійше ділаючим, отже найдешевшим фосфоровим навозом.

ТОМАСИНА дає високий збір зерна.
ТОМАСИНА не дається в зимі вилугувати з почви.
ТОМАСИНА має крім фосф. кислости також коло 50% потрібного вапна безплатно.
ТОМАСИНОЮ підсилені рослини з правила дуже добре зимують.
ТОМАСИНУ треба на час вже літом замовити. В осени навала замовлень і недостача ваґонів можуть спричинити опізнення достави.
488 2—3

ЙОСИФ КАРРАХ
Львів, Костюшки ч. 18.
Цінники й повчаючі проспекти даром і оплачено.

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.
— фабрикати фірми —
R. A. Lister, Co Ltd. Dursley
(Англія)
438 — ПОРУЧАЄ: — 3—4
Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.
Виключна продажа фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на ціду Польщу

ЗАВЕДЕННЯ НАПРАВИ ВЗУТТЯ ПЕТРА СРОКОВСЬКОГО
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 29
452 принимає **взуття** скіряне **на гумових підошвах** до направи та виробляє нове на гумових підошвах з білої індійської гуми. 10-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, четвер 1. серпня 1929 Ч. 55 (258)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Перший вихід св. Отця з Ватикану

80.000 народу на площі св. Петра.

З Чітта ді Ватікано доносить ПАТ під датою 26. 7.: Відбулася торжественна евхаристійна процесія, в котрій взяло участь 80 тисяч народа. Процесія вийшла з базиліки св. Петра в 6-ій год. веч. і перейшла через площу перед церквою. На чолі походу йшли відділи ватиканської ґвардії, за ними духовенство в числі кількох тисяч, починаючи від архієпископів і кардиналів, а скінчивши на семинаристах усіх національностей. В год. 6.30 появився Папа під балдахином з Найсв. Дарами в руках. Похід замикав відділ палятинської сторожі. При олтарі поставленім на степенях базиліки св. Отець поблагословив зібраних. Нарід з одушевленням стрінув і провожав Папу, котрий вернув у Ватикан в год. 8.30. В часі процесії був приявний весь дипльоматичний корпус в окремо уладжених льожах.

Хочуть завести цивільні вінчання

Проєкт польської Кодифікаційної Комісії.

Пресові комунікати доносять, що в останніх днях члени Кодифікаційної Комісії в Варшаві більшістю голосів приняли проєкт закона про т. зв. факультативні то є дозволені цивільні шлюби. Ухвалення такого закона булоб ударом по святости подружньої звязи й для нашого народу дуже шкідливе. Булоб се підсиченням моральної й духової суспільної анархії. Перед нашим свідомо католицьким громадянством стає завдання оборони реліґійного-віроісповідного характеру подружа. В тім напрямі повинна йти наша католицька акція.

Димісія Поанкаре

Місію творення нового уряду дістає Бріян.

Мимо віднесеної побіди в парляменті в справі ратифікації вашинґтонської умови Поанкаре подався до димісії. Причина димісії: недуга, тимразом не „політична“, але дійсна. Лікарі заявили, що він мусить піддатися операції і усунутися на якийсь час з політичного життя. Місію творення нового уряду поручив президент Бріянови, котрий зачав вже відповідні переговори.

Перед 1-шим серпня

Арештування комуністів в Парижі, Празі, Будапешті й Варшаві.

З Парижа депешують до „Кур. Варшавского“, що французька поліція при ревізії в Робітн.-Селянськім Банку знайшла документи, які свідчать про грошеві „пособія“ Москви для франц. комуністів. Тому рішено арештувати весь ЦІК. французької ком. партії. Деякі його члени в пору поховалися. — Також у чеській Празі перевела поліція ревізію в секретаріяті ком. партії, забрала документи й арештувала всіх приявних, між ними секретара к. п. посла д-ра Долянського. З документів виявилося, що комуністи мали викликати світову війну, з якої мала повстати світова революція. — В Будапешті переведені ревізії виказали, що й там приготовляла Москва „червоний день“ на 1. серпня. Для орґанізації бешкетів вислали большевики до Будапешту М. Гая, б. студента, тепер старшину в черв. армії. Гая й багато инших комуністів арештовано. Виявилося, що для Гая і тов. московська централя переказала через Берлін 50 тисяч пенґів на ціли пропаґанди. В Будапешті викрили також тайну ком. друкарню. — В Варшаві поліція перевела ревізію в домівці жидівського проф. союзу металістів. За роздачу ком. відозв арештовані Сруль Ґольдштайн, Ґодля Розенбавм і Бейля Вайнґартен.

Совітсько-китайське непорозуміння

Пресові звідомлення про стан конфлікту на Далекім Сході суперечні. „Н. В. Таґбл.“ доносить з Вашинґтону про заяву тамошнього кит. посла, що Китай і Совіти порозумілися й почали перегоровори і що порозуміння має наступити в Берліні. Натомісць „Телеґр. Уніон“ подає з Пекіну відповідь китайського міністра загр. справ кит. журналістам, що досі нічого ще не почато в справі залагодження непорозуміння. Бюро Вольфа доносить за Райтером з Нанкіну, що кит. уряд рішився на мирне полагодження справи. Колиб сов. уряд не згодився на китайські предложення, Китай віддасть справу Союзови Народів. Кит. уряд приготовляє вже письмо до секретаріяту С. Н. Між Китаєм і СССР утворено тимчасову нейтральну смугу, широку на 80 км.

Відважний учений

Берлінська преса доносить: В Ленінґраді увязнила чрезвичайка члена Академії Наук і Академії красних штук, спеціяліста політичної історії Ґреції та старогрецького мистецтва, проф. С. А. Жебелева за те, що він у книзі, виданій у Празі рос. ученими в честь Кондакова, помістив некрольог археольоґа Смірнова і написав у нім: Смірнов добре зробив, що вмер в 1918 р., бо не прийшлося йому переживати останніх 10 літ большевицької Росії... Опріч того відважного ученого увязнять ще мабуть Бартольда, Крачковского, Айвалова, Кубе, Троцницкого і Сичева, бо й вони взяли участь у згаданій книзі, а больш. преса уряджує тровлю на них.

Грім може спалити Ваші стоги й полукіпки,
тому обезпечайте збіжжа й пашу від огню
в Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“
467 **у Львові, вул. Руська ч. 20.** 7—7

З Підкарпатської Руси

Оригінальна кореспонденція „Н. Зорі“.

На Прикарпатській Руси є тепер 4 ґімназії, в Ужгороді, Мукачеві, Берегові й Хусті, найбільша в Ужгороді, найменьша в Хусті (коло 180 учеников). Реальних шкіл нема, семинар учит. оден державний в Мукачеві в руках москвофілів, а приватний муж. і жін. в Ужгороді. Молодіж на загал здібна, хоч є прояви деґенерації з нужди й алькоголізму батьків. Молодіж читає радо і розвивається на загал в здоровім національнім напрямку, хоч галицькі москвофіли дуже тут киринять. Мораль молодіжи стоїть високо. Пласт розвивається гарно. Православна аґітація вже припинена головно завдяки праці Чина св. Василія Великого. Є вже повороти православних на католицизм і видно також протверезіння між тамошними правосл. під національним оглядом, бо передтим хто перейшов на православіє, той звичайно вже уважав себе москалем. Місцева преса переважно на службі політ. партій, одна „Свобода“ поруч партійних справ хрис. дем. партії заступає й наші загально-національні інтереси. Вона виходить в Ужгороді раз на тиждень. Добре розвиваються часописи для молоді, а є їх 3: „Наш Родний Край“, „Пчілка“ (вона має к. 4500 передплатників) і „Пластун“. Є тут і преса мадяронська, писана язичієм („Русский Вістник“ і „Свободное Слово“) та урядовий аґрарний дневник, печатаний латинкою п. з. „Новоє Время“ — мова його „воляпік“ наближений до московського. Одиноку фонетичну ґазету „Нашу Землю“ влада закрила, заборонивши їй передтим мати заголовок „Українська Земля“. Ту ґазету видавав асекурац. урядник „Бескида“ п. Василь Ґренджа (псевдонім Донський), уроженець Прик. Руси і тепер її найвизначнійший поет. Москвофіли з Галичини видають в Ужгороді „Русскую Землю“, в котрій ведуть православну аґітацію. Приклонників мають досить, але головно серед старшого покоління.

В тутейшій новій літературі побіч Ґренджі виступає вже ряд молодих, талановитих авторів, напр. Петро Миговк і Вас. Борш, оба учителі й учителька Николая Божук. Є також письменник з народа, селянин Лука Демян з Веречків. Він пише оповідання й етноґрафічні статті, а иньші на жаль тільки поезії, хоч мають талант і до иньших родів літератури. Як журналіст працює молодий катехит в Хусті о. Попович, а в Пряшеві б. богослов, тепер учитель Зубрицький, як також пані Ірина Невицька, жінка великого патріота о. Невицького, котрий тепер є в Америці. Пані Невицька видала досі більшу історичну повість з часів переслідування христіян за Нерона.

Найбільші заслуги коло нац. відродження має безперечно посол до держ. ради о. шамбелян Авґустин Волошин, б. директор учит. Семинарії й редактор „Науки“ та „Свободи“, автор поверх 20 шкільних книжок. В области науки великі заслуги положив о. кан. Василь Гаджеґа, член Академії Наук. Він дає цінні праці з історії Церкви й Прикарп. Руси. Добру популярну історію для народа написав о. Іриней Кондратович. Дуже заслужені й рухливі в праці брати Бращайки, Михайло і Юліян, оба адвокати в Ужгороді. В области історії виступає з науковими працями учи-

тель виділової („горожанської“) школи Павло Яцко.

Просвітною діяльністю кермує головне тов-о „Просвіта“ в Ужгороді під проводом п. Ю. Брашайка. Киринить йому москвофільське Тов-о ім. Духновича. Шкільними справами опікується Педаґоґічне Тов-о Підкарп. Руси в Ужгороді під проводом о. Авґустина Волошина. Воно видає науковий місячник „Підкарпатська Русь“. Народні учителі згуртовані були в „Учит. Тов-і“ з напрямом москвоф., а недавно виступили з нього народовці й оснували своє.

Під оглядом економічним наше населення дуже убоге. Се переважно селяне і зарібники, але зарібку нема. Найбільша наша екон. інституція се „Подкарп. Банк“ є під директурою о. Авґ. Волошина. Москвофільський „Народний Банк“ упав. Є також наше асекур. Тов-о „Бескид“. Кооперативи під впливом чеської аґрарної партії, котра до нашого нац. руху відноситься неприхильно.

Мимо всіх трудностей, коли порівнати теперішний стан Підкарп. Руси з тим, який був за мадярської влади, то поступ не тільки великий, але величезний під оглядом культурним і національним, хоч правдою є що наше населення мало передтим більше зарібку на мадярських рівнинах. Та поліпшення можна сподіватися на будуче, бо є вже дві торговельні нисші школи і одна торг. академія.

——o——

Реаґують на обиду релігії

Оден „поступовий“ студент університету Гарвард у стейті Массачусетс позволив собі на такий несмачний дотеп, що уложив ніби-релігійний вірш, у котрім початкові букви стрічок становили акростих. Він вручив той вірш своїм релігійним товаришам, а ті не підозріваючи нічого, відспівали його. Коли викрилося, в чім річ, тоді колеґія професорів не допустила до іспиту автора того вірша й опісля релеґувала його з університету. А коли ґрупка „поступових“ зробила проти того демонстрацію, тоді загал студентів побив ліберальствуючих демонстрантів.

——o——

о. Плятонід Філяс ЧСВВ.

Безосновні алярми

ЗМІСТ: Нащо того галасу? — Нащо тих кпин і докорів? — До чого такі „обоснования“? — Що варта такі „заключення“?.

1. Нащо того галасу?

Пояснюючи літурґію, пок. о. Дольницький пише, що у православних буває нераз аж чотирох діяконів. І коли дійдуть до: **єлици оглашені ізидите,** кождий з них на всю церкву викликує: оглашені ізидите. Покійний питає: „і нащо то стільки галасу в церкві, де і так нема ні однісінького оглашеного?“

А чи не спитатиб так редакцію „Ниви“, нащо то в ній стільки галасу про обряди, котрих ніхто не зачіпає? В послідним числі Ниви*) читаємо знов нові падькання на те, як то „ми в Галичині затратили під впливом латинізації чимало наших звичаїв“, „стали нечуткі на їх психольоґічне і теольоґічне обоснованя“, „стали глухі навіть на такі, до котрих церква що дня закликає“ і т. д. і т. д.

Кому того галасу потреба? Кому і який з нього хосен?

Бувають по церквах такі півці, що як на ціле горло не викричаться, то їм здається, що-й не помолилися. І є теж такі співолюбці, що як на „Горі імієм серця“, або на „Пріймите“ не витягнуть із себе всіх тонів від найнизшого до найвисшого, то їм здається, що ціла відправа „на ніц“.

Чи може це також свого рода психольоґічно-літурґічне обоснованя їх церковного напіву?

Але люди на дармо не говорять: Корова, що много ричить, мало молока дає.

2. На що тих кпин і докорів?

На самім галасі не кінчиться. А то крізь галас сиплються на цілу нашу Церкву тяжкі докори і грубо ображаючі кпини. Бо й хто-ж то є ті **„ми в Галичині,** що затратили свої звичаї“, „стали нечуткі“, „глухі“, „покланяємося на „воплотившогося“ і т. д.? Це-ж не якийсь там один другий Х, У, із „западників, латинізаторів“, але таки „ми в Галичині“, ціла наша церква, бо-ж всі ми: і вірні, і священство, і єпископи, все те заховуємо, до чого нас наша Церква обовязує. І за те, що ми з религійного послуху є вірні нашій Церкві, бють нас по лици і зі всякими Камінськими обкидають кпинами, що наша віра **„третя віра,** що наші звичаї **„недоробки“** і т. д.

І на що тих кпин і докорів? Кому і який з них хосен? Чи-ж не цею методою покривали свої вимисли і напасти на св. Церкву всі сектанти і всі єретики, а в нас на св. Унію всі обрядові пуритани? Для них наша Служба Божа „німа служба“, „Унія сама себе заперечує“, „стає беззастереженою асиміляцією“ і т. д. „Ось що иншого Греки“, „Греки добре обдумали річ“.**)

Очевидно, очевидно. І як-же би ні? Все там має своє обоснованя як не психольоґічно-теольоґічне, то льоґічно-фільсофічне, як не доґматично-канонічне то історично-літурґічне, а як ні фільзофічне, ні „теольоґічне, ні літурґічне, то всеж-таки „своє східне“, а не якесь там схолястично-западне. А ми на все те „стали нечуткі, глухі“...

Ну, ну! Ми справді стали нечуткі, та не на це, чи поклонитися на возглас: „Глави ваша приклоніте“, (стор. 201), а на те, що нас і нашу Матір-Церкву бють і зневажають, а ми мовчимо. Одні здвигають раменами і в тишині зітхають. Ті-ж, що малиби силу виступити проти такої методи, не хотять наразитися на атаки і з людської боязни чи самолюбства мовчать там, де повинніби говорити. Слабодухи падають жертвою і вимовляють себе перед совістю тим, що инші мовчать, на котрих їх очи звернені. А тимчасом ті немногі, що з початку лише несміло пробували, як далеко вдасться їм посунутися, заохочені одною, другою вдачою, вкінці відкидають на бік всякий згляд, і галасом та кпинами і напастями перебивають свої вимисли і за-

*) Нива ч. 6. стор. 61.

**) Стор. 208, 209, 217.

ГНАТ ПОТАПЕНКО.

Баба замішалася

(Докінчення).

— Та воно, — глибоко зітхаючи відповів Антін, — і сказати ніяково; а від єгомостя все одно не сховаєш, бо без єгомостя воно не освятиться. — Одно слово, женитися надумав.

— Ну, то що-ж тут такого, — сказав о. Пімен, — чого-ж ти не хочеш тільки синови казати.

— Та воно так, хай пізніше...

— Ну, коли-ж хочеш вінчатися?

— Та думаю тижнів через два.

— Ну, гаразд, повінчаю. Добре.

— Прощавайте, єгомость.

І Антін уже повернувся до порога.

— Чекай, зупинив о. Пімен. Головне й забув я тебе спитати. З ким женишся?

— З Івгою, єгомость, з Лободихою...

— Що?!... — Панотець аж язик прикусили. Антін теж подивився на єгомостя здивовано: „Чого се єгомость на мене так дивляться; хіба в Івги якась хиба, що я не добачив? відьма вона, чи що?“...

— А чому-ж не з Івгою, єгомость?

— Та... нічого, — промовив єгомость, — воно, Івга жінка ще гарна, вдова чесна, хазяйновита.

Антін відійшов, а панотець лишилися з двома тайнами, що нищили одна другу.

. . . . . .

Пройшло вже три дні, як Антін був у панотця.

Був як раз час слати сватів до Івги. Розрахунок його був простий. Як свати побувають у Івги, й відбудуться заручини, що тоді Данило зробить? Не пішле-ж сватів у ту саму хату, де батько заручений. Не робитиме ж він скандалю на ціле село.

Була шеста година вечора. Антін вдягнув нову свиту і чоботи вимазав чистим дьогтем і вже виходив із хати.

— Куди се ви, батьку — запитав Данило.

— Та я... тут до сусіда, до Псюка... Справа є... — відповів Антін, стараючись на спокійніший, безтурботний вигляд.

— Ну то й я з Вами, у мене теж справа до Псюка.

— Ну, то йди сам, коли хочеш, а я не піду, — нараз траґічним голосом промовив Антін і повернувся до хати.

Та хвилин через пять Антін зауважив, що Данило десь зник. „Ага, — сказав — то ти побіг тепер сватів кликати. Так не буде ж сього! Не буде!“

І Антін майже побіг через село, до найближчих приятелів Данилових, Цибулі та Голенищенка. Вжеж нікого, як їх запрошує на сватів. І саме біля хати Голенищенка наздогнав він Данила:

— Ти куди?

Данило обернувся вражений:

— Батько?!... Гм! Таж до хати вернулися?!

— Та ні! А ти куди?

— Та я так собі... Тут хотів до Северина Голенищенка. Та як ми вже з вами стрінулися, то ходімо разом до дому.

— То ходім!

І обидва завернули й мовчки пішли до дому. А як вернулися сіли здалека на присбі і знову мовчанка.

Антін був підвівся й пішов на тік, де була бочка з водою, напитися. Данило підвівся за ним. Зайшов Данило до телятника, Антін за ним.

Антін нахмурився:

— Ходімо в хату.

— Ходім!

Тут Антін рази чотири пройшовся по хаті й сів за стіл. Данило підійшов до столу.

— Скажіть Ви мені, батьку, чи батько Ви мені тепер чи ворог? Якжеж Ви синови, та ще доброму, слухняному синови, що Вам в усе життя слова суперечного не сказав, у сердечній справі на дорозі стаєте?... Виж прожили своє молоде життя, а я молодий... Ну, що як Ви обвінчаєтеся з Івгою, а я не видержу тай втоплюся.. Як Вам буде на світі жити й любовю тішитися.

Нічого не сказав Антін. Блідий вийшов він з хати. Данило не стежив уже за ним. Антін прийшов до Лободихи.

. . . . . .

— Слухай, Івго. Серце моє до тебе належить, се я тобі правду кажу. А тільки женитися нам ніяк не можна.

— Чому так?

— Думав я отсе багато. Не гаразд, щоб ми, люде старі, нашим дітям перешкаджали щасливо на світі жити.

Так виразно й з таким глибоким переконанням проговорив се Андрій, що Івга тільки глибоко зітхнула й витерла сльози рукавом сорочки. Жаль їй було прощатися з мрією про друге щастя, хоч вона і в усім згодилася з Антоном.

Переклав зі скороченням **Я. О.**

Матеріяли меблеві стори портієри **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 4656 Тел. 41—09 15—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

мисли на верх і тоді голосять: **„отце є така публична опінія".**

Пише „Нива": „В Югославії (в гр.-кат. церкві) східний обряд задержався **в своїй чистоті.** Там тільки один престол в церкві, нема статуй ні лавок, вірні причащаються стоячи, в пятьдесятниці не клякають, культ святого слова високо поставлений, нема німих Служб божих" нема празника Евхаристії... Отсе малиби бути знамена чистого східного обряду по думці о. редактора, який ще додає, що „стався (в Галичині) притчею во язиціх як речник чистоти східного обряду".***) Ось які нам взори ставляться?

Ми однак є понад всякий сумнів певні, що наша церква, колиби навіть повикидала з себе всі лавки і всі бічні престоли, і колиби усунула не лише свято Евхаристії але й всі богослуження і всіх Святих з церковного року, які в нього ввійшли за Унії, і счеркнула всі свої вікові звичаї, а полишила тільки одно, чого не має православна Москва чи Царгород, приміром Читану Службу Божу, — то мимо всего того в очах і на устах „оборонців східного обряду" позісталаби і на дальше і „третою вірою" і „латинізмом іспорчена". — Якісь Камінські все знайдуться. А Камінські без галасу і докорів, без кпин і напасти на Унію — се-ж немисліме. В тім чей-же вся їх і фільософія і психольогія і літургіка і всі їх обоснования.

(Кінець буде.)

***) Покищо тільки один одніський язик о. редактора таку „притчу" голосить, инші язици, оскільки знаємо, мають про це зовсім иншу притчу.

Хтож се закидає релігії нудьгу? — Власне ті, котрі її не практикують. (Брюнетієр).

З новин політичного письменства

„Польща, котра йде".

Так називається нова книжка Войцеха Стпічиньского, видавця й начального редактора головного органу пілсудчиків, „Глосу Правди". Вона цікава вже тим, що її автор це публіцистичний Герольд правлячої Польщею сили. Стпічиньский стоїть у цій праці на становищі, що Поляки все ще знаходяться в фазі боротьби за свою державу, хоч не за її матеріяльно-орґанізаційні основи, але за фундаменти ідейно-напрямові, без устійнення котрих неможливі ніякі збірні зусилля, обраховані на міру століть. Він піддає доволі інтересній аналізі політично-соціольоґічні підстави вшехполяків і польських соціялістів та представляє, як ріжні доктрини і кличі розбили поляків і загнали їх на ріжні партійні обори, де вони жеруться між собою аж до утрати самозаховуючого інстинкту. Пілсудського уважає автор до тої міри представником Польщі, що твердить, що в хвилі крайного розкладу він власне був народом, взявши на себе труд виховати суспільність до свободи й демократії, але не механічної. Вже Прудгон, котрому ніхто не закине реакційности, виступав проти демократії, сконструованої механічно. Автор виступає проти збюрократизування Польщі та проти централістичного систему правління а за самоуправною децентралізацією. Національним меньшостям признає право до культурно-економічного розвитку (вже 10 літ чуємо се), але виступає проти ліберальстичних кличів соціялістів. Програмою пілсудчиків уважає активізацію всего народу. Державну конструкцію треба після нього оперти на двох співчинниках: праці й капіталу.

Марксизм і молодіж

Другий (соціялдемократичний) Інтернаціонал урядив у Відні зїзд молодіжи, „вихованої" на марксизмі. Віденська преса приносить з того приводу цікаві висновки такого змісту:

Мов штаб ґенералів стояли старі аґітатори купою, а перед ним дефілювала молодь. Молоді, свіжі обличча, котрі навіть не розуміли тої страшної одноманітности, з якою хором вигукували свої лайки й погрози. Були се властиво позбавлені своєї волі молоді люде, замінені тресурою в „машини для клясової боротьби", в оруддя невидимих рук, котрі оперували ними як ляльками, які тягнеться дротиками. Молодіж звичайно самим своїм видом настроює до правдивої веселости. Сеж будучність, сила і блиск народа. А тимчасом та „на Марксі вихована" молодіж настроювала сумно, дуже сумно. Похід її робив враження чогось опирного й бездумного: вона просто хляпала язиками те, що їй старі руїнники казали кричати. Бідна молодіж! Вини в ній очевидно нема. Та вина паде на тих, що її згіршили і затроїли ненавистю її душу. То ті старі грішники двигають на собі страшну вину того, що молодь, ту святість народу, втягнули в брудні сітки своїх інтриґ і недоказаних баламуцтв та підюджують той квіт до ненависти. А той квіт навіть не розуміє кривавого змісту слів, які йому хором казали викрикувати. Молодь невинна. Бо вона в кождім народі дається провадити старшим, котрі з природи річи повинні бути для неї батьками й учителями, а не гіршителями і звідниками до зла, до ненависти, до руїни. І длятого подвійно важкий тягар вини тяжить на тих старих аґітаторах, без совісти, котрі надужили довіря молодих душ і умів та вложили в серця молодих хлопців насіння ненависти до співгорожан і братів.

Марксизм не має з чого бути гордий, хоч дефіляда була велика. Крик старих грішників про „побіду" се дурний крик. Бо то була побіда над молодю, побіда над добрим смаком, котрий кождому старшому наказує, щоб був чесний і приличний у відношенню до молодіжи і дітей. В ніякім иншім місті світа булиб не стерпіли того, що стерпіли Віденці, котрі вислухали спокійно реву лайки і зневаги струблених з чужих держав аґітаторів, які всю погань свого нутра старалися перелити в невинну молодь. Та „парада лайки", зааранжована з віденського ратуша, котрий опинився в руках марксістичних демаґоґів, булаби властиво без значіння, якби не те, що надужито молодіжи. Се викликає правдиве обурення кождого чесного батька, кождої чесної людини взагалі, всіх, що мусіли вислухати тих пісень повних зненависти, які уложили для молоді старі злочинці, що мають особистий інтерес в ширенню тої зненависти.

——o——

Світський учений про подружжа

Д-р Й. Міллер виголосив в Берліні лекцію про чистоту полового життя перед подружжам. Він заявив, що се байка, немовби полова здержливість в чім небудь була шкідлива: навпаки — вона скріпляє і тіло і ум людей. В иншій лекції говорив про подружжа, підчеркуючи публичне значіння родини. Головною вимогою для доброго родинного пожиття уважає взаїмну вибачливість і терпеливість. Одначе його виводи про розвязування подружа противні науці катол. Церкви.

Розводи й ресторани

Професор університету в Шікаґу, Д-р В. Ф. Оґбурн, оповістив цікаву студію про вплив ресторанів на розводи. Він каже, що в Злучених Державах Півн. Америки в рр. 1900—1920 появилося чотири рази більше число ресторанів ніж подруж, що в рр. 1910—1920 появилося на 43 прц. більше льокалів з делікатесами, отже число їх зросло тричі в порівнанню з населенням, та що в рр. 1914—1925 продукція всяких тісточок і инших кулінарних продуктів зросла на 60 прц., коли число населення в тім часі зросло тільки на 15 прц. В тій диспропорції бачить він основу факту розвалу подружого життя й розводів в Америці, арґументуючи се так: „Розвиток кулінарної штуки й фабрик усяких тісточок приваблює жінок до публичних льокалів, а рівночасно занедбують вони варення вдома, бо ресторанів доволі. Відвикаючи від праці вдома, попадають у ріжні пороки, викликані лінивством. На тім тлі назязують ріжні знакомства поза домом і все те разом доводить до масових розводів.

——o——

Звідки большевики беруть сирівець заліза

Щоби зарадити пекучому бракови сирого заліза, з припоручення совітського уряду забирають з гробів старих цвинтарів залізні огорожі. Виїмок становлять тільки крати артистичної вартости. Очевидно повстають з того приводу конфлікти. Тепер йде суперечка, чи чудова кована залізна брама в Москві, котра належала колись до кн. Ґоліцина має бути продана як старе залізо. Брама важить 400 тон. Цю вістку передруковує „Райхспост" із берлінського „Форвертс-у".

Маленький фейлєтон.

„Офіціяльний язик"

(Образок з Закарпаття).

В Ужгороді основано недавно „Т-во культурних інститкцій Підкарп. Руси". До президії вибрано Мадярів, Чехів, Мадяронів, Общерусів, Русинів і одного Чехуна. На першім мериторичнім засіданню відбулася така сцена:

Общерус предсідатель: Отворяю днешню заседаніє како ето било решено...

Секретар: Як, як? Якось не розумію. (Пробує писати дослівно, але перо зломалося...)

Чех: Просім панове. Єном клідне... (мирно).

Мадяр: Кірем нем іртек шемміт.

Мадярон: Просиме із таким чардаляшом не будеме мати серенчу...

Чехун: Просім, просім, то не буде добре повадзіц ше, не будзе субвенце.

Один пан: Навртує, жебісе єднало розумітелноу речі асіце: ческі. Преце тому з нас кажді добре розумі.

(По довгій дебаті не одноголосно вирішено, що для П. Руси має бути „офіціяльним язиком" словянський діялект ужгородський і кождий член товариства обовязується: гуторіц по унгварскі).

Один пан: Прецесме досаглі то, цо сме хтелі. Не хцеме прізнават жаднов баганскоу реч.

Общерус: Да, да, да. Єто очень красний думка.

(Занавіса).

(За рік виходить твір в 15 томів. Мережковський читає дома вступ твору: „Чорт побєрйот. Не парускі, не па украінскі... і однако пісано кіриліцей... Какоє по чудовіще можеть быть?.." — Петроградська, Київська, Празька й инші академії вислали комісії для дослідів над новою мовою).

(Ужгор. „Свобода").

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Українське паломництво в Римі. Ватиканська й римська преса подала опис приняття св. Отцем українського паломництва зі Сх. Галичини. Паломництво під проводом Впреосв. Митрополита було приняте в „Саля Клєментіна“. Св. Отець виголосив до паломників сердечну промову, в котрій запевнив, що знає добре їх відданість, достойну історії їх славного народу та їх привязання до Ап. Столиці. Перед уділенням благословення „дорогим паломникам, їх пастирям і священикам“ дав св. Отець паломникам на памятку медалики св. Тереси.

Ювилейний дарунок. Папська Біблійна Комісія, занята ревізією Вульґати, видала вже другий том своєї монументальної праці. ОО. Бенедиктини, котрі належать до цеї Комісії вручили на приватній авдієнції св. Отцю новий том як ювилейний дар.

4000 студентів теольоґії у св. Отця. Мин. тижня 4000 питомців духовних семинарій з цілого світа, котрі зібралися в Римі з приводу ювилею св. Отця, прийшли до Ватикану для зложення ювилейного привіту. Серед звуків папського гимну питомці зібралися на площі біля палати. Св. Отець вийшов на балькон та уділив їм благословення.

Відкриття невідомих катакомб. В Римі на Кампо Верано, де в старину був цвинтар, відкрили невідомі досі катакомби з 3-го століття. Відкриття наступило після того, коли в тім місци осунулася земля.

Словацьке архієпископство. По донесенням з чеського Брна мають бути тепер вирішені церковно-політичні справи в Словаччині звязані з оснуванням словацького архієпископства. На основі договору поміж А. Столицею й чехословацьким урядом столицею архієпископства має стати місто Братислава. На братиславськім університеті буде оснований рівночасно теольоґічний виділ.

Уздоровлення в Люрді. Лікарське контрольне бюро в Люрді стверджує, чудесне уздоровлення бельґійської дівчини Гавриїли Поше та признало неможливість її вилічення природним способом. Недужа приїхала до Люрду 23. травня 1928 й вернула звідтам здорова.

130 віроісповідань начисляють в Голяндії. З них тільки 31 мають більшу скількість вірних. Велику скількість сект дала Голяндії протестантська Америка. Одинока секта, яка прямо повстала з католицизму це янсенізм, числить сьогодні ледви 10.000 членів.

Голяндські кат. орґанізації це покажчик сили католицької ідеї в Голяндії. Їх розвиток взірцевий. Особливо гарно розвиваються кат. професійні союзи, котрі працюють у тіснім порозумінню з Єрархією. Число їх членів у 1928 р. зросло о 10.000 і виносило 115.044. Число членів кат. робітничих орґанізацій зросло до 113.000. У нас це поле лежить облогом.

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

а) **Бібліотеки Укр. Христ. Орґанізації**

Ч 1.	Основи соціольоґії	3·— зол
Ч. 3.	Спіритизм	2·— „
Ч. 4.	Життя св. Кирила і Методія	0·80 „
Ч. 5.	Секти й сектанти	0·60 „
Ч. 6.	Петро, перший уніятський митрополит України-Руси .	1·50 „
Ч. 7	Греко-кат. Церква. . . .	0·95 „
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: Преса . . .	3·00 „
Ч. 11.	Др. О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті.	0·50 „

б) **Инші видання:**

В. Липинський: „Хам і Яфет“ . .	—·90	„
Др. О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція .	3·00	„
о. Др. Т. Галущинський: Думка і наука Церкви в питанню літург. мови.	0·20	„
Др. С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі. .	1·50	„

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛІТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ у справі виконання т. зв. пляну Янґа відбудеться в Газі. На Гаґу згодилася Бельґія, а по всій імовірности також і Франція. В той спосіб затяжна справа німецьких репарацій зближається вже до остаточного вирішення.

АНҐЛІЙСЬКО-СОВІТСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ. Тимчасовий заступник Норвеґії в Москві А. Даніельсен переслав на руки заступника народ. комісаря заграничних справ Карахана передану йому ноту, в котрій повідомляється про готовість велико-британійського правительства відновити дипльоматичні зносини з СССР. Анґлійський уряд пропонує прислати до Лондону уповноваженого представника для порозуміння в справі процедури переговорів про дипльоматичні взаємини, зокрема про довги і справу пропаґанди. Карахан відповів, що СССР приймає до відома цю пропозицію і що припоручив представникови СССР у Франції Довгалевському виїхати в тій справі до Лондону. Перша розмова між Гендерзоном і Довгалевським уже відбулася.

ФРАНЦІЯ. Нового кабінету міністрів досі ще не вдалось Бріянови створити. Бріян заявив, що склад кабінету буде майже такий самий, як в попередному уряді, тільки що буде збільшене число міністрів без теки і державних секретарів. Головні труднощі ставлять радикали іззи обсади теки міністра внутр. справ. Праві партії домагаються, щоб міністром внутр. справ залишився Тардів, а радикали домагаються цеї теки для себе. Бріян мимо цего сподівається, що ще в понеділок представить членів уряду президентови.

ІТАЛІЯ. *Конфлікт італійського престолонаслідника з фашизмом.* Американська преса повідомляє, що між італійським королем а престолонаслідником кн. Гумбертом дійшло до конфлікту. Князь Піємонту Гумберт закидає батькови, що він визбувся без боротьби важних прероґатив корони, зі шкодою для впливу і авторитету династії в народі в користь Мусолінія. Наслідник престола ворожо настроєний до фашизму. Зате фашисти стараються протиставити йому стрієчного брата, котрого уважають загорілим фашистом. Ходять чутки, що Мусоліні хоче примусити кн. Гумберта до резиґнації із своїх прав до корони в користь стрієчного брата.

Не лякаймося ані числа ані завзяття тих, котрі на нас нападають, а радше тішмося тим. Вони знають, що роблять і що ми є тим, що зветься сила. Їх гнів походить тільки звідси, що вони не можуть ані нас легковажити, ані нами погорджувати, ані тим менше нас не знати. (Брюнетієр).

ОПОВІСТКА

Зізд товаришів-священиків зі всіх 3-ох дієцезій, котрі покінчили Богословіє в 1882 р., відбудеться дня 3. вересня ц. р. Місце і час зборів: гр.-кат. Духовна Семинарія у Львові, год. 8. рано. За Комітет: о. Теодор Цегельський, гр.-кат. парох у Струсові (p. Strusów).

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заподанням дотеперішної практики висилати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприняті оферти остануть без відповіди. 3—8

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ

„ПАРАҐОН“

Львів, ул. Валова 9.

490 a) 4—8

НОВИНКИ

Градова буря в Самбірщині. 25. липня перейшла над самбірським повітом градова буря. Грудки граду доходили до 10 гр. ваги. Град знищив засіви в громадах: Наддністря, Угерці та Чуква, разом понад 3.000 моргів. Втрати великі, богато селян остане зовсім без хліба. Львівський воєвода віднісся до уряду по пом.. для навіщеного градобиттям населення.

375 год. безперервно у воздусі. Американські летуни Джексон і Обрієн осягнули рекордовий лет, перебуваючи безперервно у воздусі 375 год. Летуни чуються знаменито. Лет треває дальше.

„Самітний подорожний“, француз Ален Жербо, котрий перед 4 роками вибрався сам на паруснім судні в подорож довкола світа, причалив 26. VII. в Гаврі. В Парижі стрінули його поворот з одушевленням.

„Граф Цеппелін“ вибирається на другий лет до Америки (останній лет в травні не вдався). Відлет наступить біля 1. серпня. Цеппелін візьме з собою почту. В Відні оповістили вже принимання посилок: порто почт. карточки коштує 3 шіл. 50 гр., порто листа 7 шіл.

Вирок на Уліца. Кілька днів тревающа на Гор. Шлезьку розправа проти б. посла Уліца закінчилася засудженням його на 5 міс. вязниці за поміч, котру він як голова „Фольксбунду“ мав давати тим, що хотіли викрутитися від військової служби.

Число шкіл на Закарпатті „Русскій Вѣстник“ подає, що на основі найновішої статистики загальне число шкіл на Закарпатській Україні виносить 789. З того українських (руських) 519, 127 чеських, 101 мадярських, 17 словацьких, 14 німецьких, 6 ромунських і 3 жидівські. Русскій Вѣстник запримічує, що якби темпо зросту чеських шкіл було таке як досі, то за 5 літ на Закарпатті буде більше чеських шкіл, як українських. Цю чехізацію переводить влада під проводом партії аґраріїв.

Українське Пресове Бюро в ЧСР. В Подебрадах українські еміґранти оснували пресове бюро під назвою „Українська Культура“. Праця бюра буде обмежуватися до відомостей з укр. культурного руху, а поминатиме діяльність політичних установ.

Ревізія у священика. Постерунок поліції в Калуші перевів 17. VII. ц. р. докладну ревізію в помешканню одного з активнійших священиків Калущини, о. Михайла Чорнеґи, пароха Студінки. Підчас ревізії, що тревала три години, переглянули всі убікації і стрих, перевернули бібліотеку, нишпорили по кишенях убрань, заглядали поза образи, за дивани, перечитували переписку, шукаючи за протидержавними письмами і збруєю. Не знайшли нічого придатного для себе.

На очах батька залізниця переїхала сина. Між Ваневичами та Старим Самбором на приватному побічному залізничому шляху фірми М. Ернст згинув підчас пересування ваґонів 8-літний Дмитро Упирак із Торчинова. Хлопець найшовся припадково на шляху і не чув надїзджаючого ваґону. Згинув на місці. Батько хлопця, що працював при пересуванні ваґонів, забрав трупа до дому.

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; ІІ-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парохіяльних бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., ІІ. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 39 -100

Присилайте передплату!

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Poito zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 4. серпня 1929 Ч. 56 (259)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Великий політичний процес на Словаччині

В Братиславі на Словаччині розпочався 29. липня сензаційний політичний процес словацького посла проф. Туки й словацьких громадянських діячів Маха й Снацького (зі словацької автономістичної партії). Акт обвинувачення закидає їм шпіонажу, тайне орґанізування збройних сил на Словаччині та инші підготування відірвання Словаччини від ЧСР. та прилучення її до Угорщини. В першім дні процесу Тука збивав закиди про зносини з угорськими колами й заявив, що його обвинувачення це наслідок політичних противенств.

Новий кабінет міністрів у Франції

Аґенція Гаваса приносить звістку, що новий кабінет у Франції, створений Бріяном, складатиметься з тих самих міністрів, що входили до попереднього кабінету Поанкаре. Сам Бріян, крім голосування в раді міністрів, задержить собі теку міністра закордонних справ. Радикали не будуть підтримувати нового кабінету. Натомість республіканські соціялісти піддержать кабінет Бріяна.

За етичний рівень у пресі

Знаменне рішення польського Синдикату Журналістів у Варшаві.

Управа Синдикату Варшавських Журналістів на своїм засіданню приняла одноголосно отсю постанову:

„Супроти численних полеміх у пресі, яких тон та рівень ображують почуття приличности й понижують в очах загалу повагу друкованого слова та журналістичного звання, Управа Синдикату Варшавських Журналістів, стоячи на ґрунті свободи висказування своїх думок, взиває членів до береження міри в висказах про своїх політичних противників та до занехання особистих нападів, передовсім щодо журналістів, працюючих в инших часописах, бо образа їх приносить нечесть усім робітникам нашого звання та шкодить самій фаховій орґанізації журналістів". (Наводимо сю постанову як незвичайно актуальну і для української журналістики. В шкалюванню своїх противників, ідеольоґічних і особистих, наші „тоже журналісти" мабуть здобули світовий рекорд).

Дефравдації та хабарництво в сов. прокуратурі

По відомостям з Риги найбільшою сензацією в Москві є тепер викриття в прокуратурі найвищого суду СРСР дефравдації та систематичного хабарництва. Головним справником в тій афері був комуніст Ґрішин, секретар найв. суду й особистий приятель ком. Луначарського. Ґрішин мав цілий штаб помічників, які брали хабарі від клієнтів суду. Щоби забезпечити собі безкарність, Ґрішин зорґанізував „централю достави жінок" на забави, уладжувані більшовицькими комісарами й достойниками. Слідство виявило, що постійними клієнтами „централі" були Луначарський та Риков. Ґрішин, як довідався, що почалося слідство, відобрав собі життя. Слідство з огляду на держ. тайни веде голова ДПУ Ягода.

Китайсько-совітські переговори

ПАТ доносить з Шангаю під датою 31./7.: Вчера відбулася в Мандзулі перша вступна китайсько-совітська конференція. Сов. уряд заступав ґен. консуль СССР в Харбині, а китайський — комісар загр. справ у Харбині. Предметом нарад була справа часу й місця офіціяльної китайсько-совітської конференції.

Арештування комуністів у Львові

У звязку з „антимілітаристичним днем".

В звязку з проклямованим комуністами „протимілітаристичним днем" на 1. серпня й заповідженими на той день „антимілітаристичними" демонстраціями, львівська поліція перевела цілий ряд ревізій і арештовань. 29. VII. поліція перевела ревізію в секретаріяті Сель-Роб-Єдности і в редакції орґану сеї партії „Сель-Роб". Пізніше поліція заарештувала була пос. К. Вальницького. Але пос. Вальницький запротестував проти арешту, заслоняючись посольською незайманістю. Після одногодинного задержання на поліції, його звільнили. Рівночасно, після ревізії в льокалі ППС лівиці, в котрім відбувалося як раз засідання, поліція арештувала 23 учасників засідання. В одній з фабрик при вул. Ліщинського арештовано 34 зібраних, що радили під проводом Самсона Тененбавма. При тім поліція мала сконфіскувати обтяжуючий матеріял. Загалом за один день переведено 64 ревізії. Як подають ґазети, поліція впала на слід широкої орґанізації, що підготовлювала демонстрації на 1. серпня. Подробиці, як звичайно, тримається в тайні.

Большевицька статистика

В книжці „Сільське хозяйство на Україні", яку видало Головне Статистичне Бюро радянської України, напечатано: „В р. 1923 зібрано на Україні 226 міл. пудів пшениці. В р. 1924 удалося зібрати пшениці тільки 126 міл. пудів..." Що й казати, не злий се „поступ", але не в тім річ. Хто возьме в руки попередне офіціяльне видання того самого бюра п. з. „Україна в цифрах на 1925 р.", той побачить там таке диво: „В 1923 р. зібрано на Україні пшениці 168 міл. пудів. В 1924 р. удалося зібрати лише 120 міл. пудів..." Таких прикладів у большевицькій статистиці кілько завгодно.

Пропащі воєнні лаври

Останні два тижні були критичні в міжнародній ситуації. Не на европейськім або американськім горизонті, де відносини навіть виїмково спокійні, а на далекім Сході — в Манджурії. Війна між Китаєм і Совітами висіла, як то кажуть, на волоску. Одначе сей волосок — мира і здорового розуму — не урвався, і по кількох днях сильного напруження, по обосторонних військових демонстраціях і по хмарі перебільшених алярмових вісток обі інтересовані держави перестали вимахувати шаблями й засіли до спокійних розмов про те, як їм жити у сусідській згоді. І сьогодні нема вже сумніву, що до сеї згоди договоряться.

Небезпека була одначе дуже велика, тим більша, що евентуальна війна між такими двома великими країнами як Китай і СССР булаб певно обхопила й инші більш або менш інтересовані держави та легко моглаб перемінитися в нову світову війну — без порівнання страшнішу тої, що почалася саме 15 літ тому. Отся свідомість велить нам зупинитися над розвіяними щасливо хмарами й подумати: наперед над жерелом їх, а потім над тими силами, що заставили їх розійтися.

Характеристична річ, що в першій серіознім небезпеці воєнної катастрофи опинилися дві *революційні* державні влади — такі, що з революцій вийшли і ще досі захоплені революційною психикою й уживають революційних метод. Китай має за собою не лише довгу революційну традицію (ся країна жиє, щоб так сказати, у хронічнім внутрішнім перевороті), а й сучасний уряд виріс прямо з т. зв. націоналістичної революції південних провінцій; СССР має, що правда, вже девятий рік повного, на залізній дисципліні опертого спокою унутрі, одначе революційний коран і там обовязковий у пропаґанді комунізму на зверх й у явнім намаганню до викликання світової соціяльної революції. По ріжних невдалих спробах зреволюціонізування европейських народів, здавалося якийсь час Совітам, що вдасться їм саме в Китаю створити огнище світової революції, а першим знаряддям її мати саме націоналістичний Куоміntанґ, з якого вийшов сьогочасний китайський уряд. Вислід одначе показався цілком несподіваний: Китайська революційна течія не еволюціонувала від націоналізму до большевизму, як на се рахувала Москва, тілько навпаки: отряснися з комуністичних, початково дуже сильних і навіть рішаючих большевицьких елєментів проголосила чисто національні й Совітам ворожі цілі, між иншим обєднання всіх китайських земель, з яких значна частина — Монголія і північна Манджурія — остає під політичним і господарським впливом Совітів.

Сю „зраду" китайських націоналістів поясняють часто впливами В. Британії, Америки тощо. Не заперечуючи значіння тих впливів, треба підкреслити, що суть річи в чому иншому: Се типове явище для богато загальних ідей, що вони переводжені в життя дають у висліді цілком що иншого, часто навіть прояви суперечні тим, що початково були на увазі. Приміри: хрестоносні походи, реформація, французька революція 1789 і т. ин. Тому хто знає, чи комунізм і большевизм не покликаний Провидінням й Історією дати цілком инші наслідки ніж ті,

які їхні творці виписали на своїх прапорах!

Парадоксальне становище СССР проявилося не тілько в самім факті, що його власна чи вихована дитина збиралася до війни з ним. Ще більш інтересне те, що Совіти опинилися в ролі оборонців політичного леґалізму, правовости у міжнародних взаєминах — вони, що в теорії явно глузують із „пересудів буржуазної моралі“, а в практиці стараються підкопати кождий авторитет закону й умови. Тепер вони самі мусять признати, що саме завдяки сьому нереволюційному становищу в обороні даного правного стану проти односторонних революційних посягань на нього — опінія політичного світа вперше і майже однодушно станула по їхнім боці і приневолила китайський уряд до вгамування свойого національно-революційного запалу та до переходу на шлях мирних переспрaв про нове упорядкування китайсько-совітських взаємин. Головним предметом спору є північно-манджурська залізниця, що збудована Росією, по давним трактатам, ще з царських часів, і по новішим, вже з большевиками, остає в російськім заряді (подібно як південно-манджурська в японськім); під претекстом, що російські залізничники ведуть революційну (ох, ти вічний революціонере!) пропаґанду — в чому сумніватися не треба, — спробував Китаї видерти сю залізницю, щось як Желіґовский Вильно, й мало не довів до світового пожару.

Сьогодні нема сумніву, що Совіти (а згодом і Японія) зречуться в тій чи иншій формі своїх прав до залізниці, одначе політичний престіж не позволить їм дати собі видерти її односторонно. І Китайці, побачивши однодушний настрій усього світа, зрозуміли, що безуметвом булоб задля одної залізниці, яка скорше чи пізніше перейде до них, розпалювати війну, якої розмірів і наслідків ніхто не в силі передбачити і яка легко моглаб стати гробом як для їхнього суперника, так для них самих — почали пертрактувати з Москвою в справі викупу залізниці й порозуміння цілої низки инших спірних або невирішених питань.

В акції коло сього відвернення военної хуртовини відограв немалу ролю знаний пакт Келлоґа, що саме тепер формально ввійшов у життя, та сам його творець особисто. Взагалі показалося ще раз наглядно, що здобути сьогодні военні лаври трудно. Бідні кандидати в Наполеони!

——o——

Причини нещасть з автомобілями

Спеціяльне Бюро для студіювання вуличного руху, основане при університеті Гарварда в Америці оповіщує таку цікаву статистику, причім перші відповіди походять від учасників нещастя, а друга рубрика відповідей від обсерваторів, котрі були його свідками (де є знак 0, там запитаний не знав що відповісти):

Пішоходці не уважали	0	4
Шофери не вміли їхати	0	13
Неувага шофера	0	2
Шофер дивився в злім напрямі	0	2
За скора їзда	3	1
Фальшиво виминав	1	0
Переповнення авта	1	0
Не було сиґналу	1	0
Моторист не держався правил	1	1

Цікаво, що всі обсерватори стверджують, що величезна більшість нещасть повстає з вини пішоходців, котрі не оглядають вулиці в оба боки, заки зійдуть з хідника (тротуару). А причини того ріжні: розсіяння, втома, відвернення уваги на щось инше і навіть упертість: „Так мені хочеться!..“

——o——

о. Плятонід Філяс ЧСВВ.

Безосновні алярми

3. До чого такі обоснования?

Якже „Нива“ силкується обоснувати св. Причастя стоячки?

1. „Почуття радости і вивисшення побіди“, каже о. редактор, „диктують стояти. А вжеж і апостоли на Тайній Вечері **не клячали.** („Нива“, 6., ст. 207).

Спитаємо: А звідки така певність, що не клячали? А звідки знов заключення, що стояли? Чи не яснійше надівсе, що вони таки при трапезі **сиділи,** і так з рук Спасителя Евхаристію приняли?

З цего отже боку обоснування стояння хиба таки не піде...

Та є друге, головне а його будова така:

2. Спосіб зверхнього почитання Евхаристії, а послідовно спосіб причащатися в церкві укладається відповідно до цего, яке в церкві є **поняття** про Евхаристію. Воно-ж є инше в церкві східній, а инше в латинській.

Длятого й спосіб причащатися є в них инший, там стоячи, тут клячучи.

І якеж є це **поняття** про Евхаристію инше там, инше тут, коли від нього залежить принимання причастя иначе там, иначе тут?

„Нива“ це так силується обоснувати. Каже:

„В східній церкві до нині осталася первісна редакція поняття Евхаристії: **Тіло і Кров Г. Н. І. Христа тут „на сцені“ а сам Христос „за сценою“.** Наша літурґія нігде не називає Евхаристії „Христом-Ісусом“, тільки: тіло Христове, кров Христова, Тайна вечера, святі небесні дари. Тому Евхаристія для нас найбільша радість, наше найбільше вивисшення, се божественні дари для нас“.

Іначе в лат. церкві. Тут в часах від 11 до 12 століття „стала ясно виповіджена думка, що в кождій частинці Евхаристії міститься **цілий** Христос... Евхаристія се — Христос, „евхарістійний Ісус“... Тіло і Кров Христа, як що годиться так казати, спровола найшлися **„за сценою“,** а **„на сцену“** вийшов **„евхаристійний Ісус“.** (Ст. 206).

А з цего о. редактор заключає так: Таке понимання Евхаристії є для західної церкви жерелом причастя **на вколішках,** а знов в східній церкві (таке понимання, як висше сказано) диктує **стояти.**

А длячого? Длятого, бо клячанням підчас причастя хочеться (в лат. церкві) дати вираз, що се дійсно цілий Христос присутний в Евхаристії, (тому вірні робляться „меншими“ перед Евхаристією), та що вони негідні, щоби сам Христос завитав до їх серця, душі. А знов в східній церкві, котра очевидно не перечить, що в Евхаристії є цілий Христос під кождим видом і в кождій частиці, але як сказано, се тут находиться наче „за сценою“... почуття радости і вивисшення побіди диктують стояти... (Ст. 206—207).

Що-ж сказатиб на таке обоснования стояння і клячання при св. Причастію?

Читав я в однім нашім старім учебнику Літурґіки, що ерей, відходячи в часі чтення Апостола за престол, „споглядає на церкву і на людей, а се споглядання представляє всевідучество Боже“. — Чи це є згідне з наукою церкви або хочби з наукою якого розважного пояснителя Літурґіки? Ні; це собі така фантазія, і то смішна.

І читав я ще, що в східних церквах Несторіянців повставлять святі дари на престолі на ослячій скірі (замість на ілітоні), а се має представляти вїзд Господа на осляти до Єрусалиму. — Чи це є вмістне і доцільне представлення? Ні; це собі така фантазія, і то дуже грубоскірна.

А це твердження, що будьто поняття Евхаристії в східній церкві є *инше*, як поняття в західній, так як висше розказано, чи є воно згідне з правдою? — **Ні, зовсім ні.** Це теж фантазія. Наука віри про Евхаристію так в західній, як східній кат. церкві точнісенько є *одна* і та сама. Точнісенько одно і те саме є те-ж у католиків чи східних чи західних **поняття про Евхаристію** від „первісної редакції“ (коли вже маємо того висказу ужити) до найостаннійшої. Як східна Літурґія послугується у своїх богослуженнях висказами: „Тіло і Кров Христа, тайна Вечера, святі дари“, так само точнісенько говорить і иначе нігде не говорить і західна Літурґія. Як що отже хотілобися з отсеї основи вийти і зайти до тих заключень, до яких зайшов о. редактор, то це можливе не дорогою простої льоґіки а хиба на літаку фантазії і то дуже натяганої.

І се натягання бачимо ясно в дальших посуненнях о. редактора про Христа **„на сцені** і **„за сценою“.** В західній церкві, каже о. редактор, в 12. ст. „стала ясно висказана думка, що в Евхаристії в кождій частинці є цілий Христос“ (ст. 205).

Отсе речення не зовсім вірно віддає стан річи. Це не проста собі якась лише **„думка“** богословів, що в Евхаристії в кождій її частинці є цілий Христос, а є це в повнім значінню **доґмат** нашої віри, з цілою прецизією проголошений св. Церквою. І не в 11. чи 12. віці зявилася в церкві кат. віра, що в св. Причастю приймають вірні під кождим видом цілого Христа, а є це віра, яку по всі часи визнавала і якої учила **незмінно і однаково** так кат. Церква **на заході, як і на сході.** Та в кождім таїнстві нашої віри, а надівсе в Тайні Евхаристії криються глибини і височини, яких людський розум не є в силі проглянути. Однак церквою управляє св. Дух. Він знає, що і коли і як з тих глибин і висот відслонити, щоби св. Церква могла успішно і доцільно в міру потреби Божі правди св. віри своїм дітям пояснити, утвердити і проти ворогів оборонити. Тою дорогою поняття доґмату чим раз то більше розвиваються. В тім змислі Церква під світлом і проводом св. Духа пояснила нам про Таїнство св. Евхаристії не одну сторінку, яка для давнійших віків не була ще так прояснена. З хвилею однак, коли Церква таке чи инше пояснення своєю повагою рішила, всі вірні в цілій церкві приймали його з радістю, і вдячностю і з синівським послухом як дар і світло з неба від святого Духа і нікому з католиків, чи на заході чи на сході навіть на думку не могло прийти, шукати для себе иншого автентичного пояснення, чи погляду, чи розуміння. Длятого, колиби навіть завірити словам о. редактора, що в західній церкві аж в 12 ст. стала ясно висказана „думка“ про присутність цілого Христа в Евхаристії, то з такого твердження одно є тільки можливе розумне заключення, а саме те, що та ясно висказана думка не лишилася замкненою в границях західної церкви, а як світло св. Духа і дар непомильної кат. церкви обняла зарівно і католицьку церковну область на Сході. І точнісінько так само кождий кат. богослов мусить заключати, що коли св. Церква рішила, що в Евхаристії Тіло і Кров Христа стають присутними **силою** посвячаючих Христових слів (vi verborum), **а через природну злуку** живого тіла і крови з чоловічеством Христа і з його Божеством (vi concomitantiae) цілий Христос в Евхаристії є присутний, то і се рішення непомильної Христової Обручниці не замкнулося тільки на Заході, але обняло і католицький Схід і принесло всім католикам **на цілім світі** точно однакове і те саме поширене поняття і розуміння

Гарнітури клюбові отомани канапи **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 16—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

Евхаристії. Ставити отже в якусь опозицію поняття і розуміння Евхаристії, чи то з огляду на Тіло і Кров Христа, чи з огляду на присутність цілого Христа, висувати його в західній Церкві **„на сцену"**, а у східній спихати **„за сцену"**, це з поважною і розважною наукою богословія не має нічого спільного.

Длятого також годі з тою наукою погодити остаточні заключення про інші почування у латинників а інші у східних, коли вони причащаються і звідси обосновувати клячання у одних а стояння у других, як цего хоче „Нива."

Очевидно, що таїнства Евхаристії будять в душі кождого вірного безліч чувств. Цеж є Тіло і Кров Христа, принешені за нас в жертву небесному Вітцю, а та жертва є спомином на Його смерть, гріб, воскресення, вознесення, другий на світ прихід на кінці віків; є жертвою найвисшого прославлення пресвятої Тройці, подяки, задоситьвчинення за гріхи, умолення дальших ласк і т. д. А кождий з цих моментів є невичерпаним жерелом чувств подиву, вдячности, любови, надії, жалю за гріхи, упокорення і безліч інших. Длятого обмежувати почування вірних, коли вони причащаються до одних здетермінованих якихсь почувань, як це робить о. редактор, до почувань негідности і упокорення для католиків в зах. Церкві, а до почувань вивисшення у східній Церкві (ст.: 206-7) є просто невмістне і неприродне. Це послідне з осібна є зовсім а зовсім чуже нашій Літургії. Зате так могутньо промовляє до нас Церква: Зі **страхом** приступіте, і в молитві перед причастям приводить нам на душу почування як раз жалю і покори: Вірую Господи — що ти прийшов спасти грішників, **от нихже первий єсм аз; як розбійник** на хресті взиваю: **Помяни мя** Господи, і т. д.

Належить отже з цілою рішучістю заключити, що у всіх католиків так в церкві західній як і східній одно і таке саме є поняття і розуміння Пресв. Евхаристії, одна і та сама віра і наука про Христове тіло і кров, про Христа цілого в Евхаристії і в кождім виді і частині та про однакові також почування вірних, чи на заході чи на сході, в приступованню і приниманню св. Причастя. Говоримо очевидно про вірних **католиків,** про їх віру поняття і почування, а не входимо в поняття і почування тих, що опинилися поза Христовою правдивою Церквою і її наукою. Беремо в кінці під розвагу не **індівідуальний** степень віри і розуміння про Евхаристію поодиноких вірних, а душевний стан і степень віри і почувань in abstracto, як його причастя розуміє, жадає і суппонує.

З даних отже передпосилок так, як вони маються в світлі поважної і розважної науки, а не в облаках фантазії, обосновувати у латинників клячання а у східних стояння при причастю, арґументами Ниви, не йде і не піде. Коли проте помимо **єдности і однаковости** віри і розуміння св. Таїнств і почувань вірних історія показує нам ріжні обряди в причастю, то за обоснуванням тих ріжниць треба пошукати де інде.

(К. б.).

Шануймо свої очі! Найліпші окуляри і цвікери в найліпших склах Zeisa і инші поручають **ЛЕВ і ГЕНРИК АППЕЛЬ** Львів, Леґіонів 1. Телєфон Ч. 4-58. Замовлення з провінції відворотно. 494 а 2—10

В обороні людської чести

За журналістичну етику.

Нарешті зачинається на заході вже давно потрібне змагання в ціли острої оборони чести й достоїнства людини, так часто ярко надуживаних журналістами, позбавленими всякого почуття журналістичної етики. Именно в французькім парляменті внесено в тій справі проект нового закона, що предвиджує острі кари за переступлення журналістичної етики, видумувані закиди та безпідставні напади на людей — друкованим словом.

На шпальтах французької преси викликав новий законопроєкт горячу дискусію, бо частина преси взяла його в оборону, а друга частина осуджує його побоюючись обмеження „свободи слова". Одначе річ ясна, що та друга частина не має слушности, бо коли публіцист має докази на те, що комусь закидає в публичнім життю, то карі він не підпаде. А крайна пора, положити кінець нападам людців, котрі абсолютно безпідставно воюють видуманими закидами. На особливу остру кару заслугують ті люде, котрі мають особливше довіря загалу, чи то ізза свого уряду, чи на основі свого всім знаного імени, а воюють видумками в ціли пониження другого. Річ ясна, що навіть остре право на підставі котрого засудять такого напасника, не може дати повної сатисфакції нападаному — вже хочби з тої причини, що заки він виграє справу, котра нераз тягнеться дуже довго, то остає під тягарем видуманих закидів, які суспільність часто уважає правдивими. До того вирок, що засуджує противника, не все доходить до відома всіх тих, що читали видумані закиди й повірили в них. Вкінці коли часто нападана людина за кождим разом боронить перед владою, то виробляє собі опінію „процесовича", „неспокійного духа" і т. п. Одначе мимо всіх тих слабих сторін навіть справедливих вироків, — нема иньшого способу проти страшної язви безпідставної публичної напасти, як енергійна оборона перед напасниками. Вона являється просто обовязком, особливо проти систематичних напасників.

Коли в такій культурній суспільности як французька, повстала потреба ще острійших кар, ніж були досі, то щож доперва говорити про иньші суспільности в Европі, котра балканізується що раз то більше! На наших очах входить просто у звичай, „ставити твердження" про другого і не журитися, чи ті твердження правдиві, не подавати ніяких фактів, ні тіни доказів. Утревалюється „переконання", що чесно поводитися можна і треба тільки супроти того, хто належить „до моеї партії" або кліки та має ті самі погляди. Колиж хто в чім небудь на волос не годиться з напасником, то вже супроти нього не обовязують ніякі правила, ніякі звичаї, на нього „можна видумувати, що завгодно і містити ті видумки, де завгодно.

Цікаве при тім те, що в тих самих суспільностях толєрується таке поведення, у котрих ніхто не подавби руки людині, яка переступилаб звичаї, приняті в фізичній боротьбі і пр. в часі поєдинку на шпади підставилаб ногу противникови, або замість ударити його шпадою вистрілилаб у нього з револьвера. І мимо того, що в боротьбі духовій повинні бути зберігані ще більше строго звичаї та правила, серед загалу збалканізованих і схаотизованих людей не повстає зневіра в тих, що ломлять усякі звичаї та воюють видумками. Майже ніхто не реаґує на те. Се одна з тих, на око ніби „незначних" появ, які доказують, до якої міри гниття доходить серед інтеліґентських верств ріжних суспільностей. Що більше! Ті самі люде, котрі співчувають з покараним злочинцем, убийником, грабіжником, хоч знають, що його справедливо покарано, — надзвичайно рідко беруть участь в обороні людини неслушно тровленої видумками і систематичним цькуванням. На таку дивну появу дивиться пр. наша суспільність: вже від чверти століття тровлять у безприміpний спосіб нашого Станиславівського Владику, а від 10 літ перемиського — а кілько досі голосів появилося в їх обороні? Про меньше визначні особистости вже й згадувати нічого. А найцікавіще в тім усім те, що коли напасникови виказати фактами, що він брехун, — тоді є багато таких „лицарів", які чіпаються не брехуна, але — того, котрий доказує брехню, бо — мовляв — „за остро". Такі стають тоді „делікатні в серці"...

Так діється. А прецінь честь людини се одна з тих вартостей, яка ріжнить чоловіка від звіряти отже треба її боронити й обережно з нею поводитися хочби з пошани для себе самого. Оскільки якась суспільність не хоче схудобіти, то мусить витворити опінію, яка осуджує фальш і видумки і проявляє той осуд.

Се не значить, щоб мала бути „усунена" всяка критика. Але нехайже та критика буде оперта на фактах, а не на видумках, — бо інакше наступить загальне здичіння.

РАДІО-АПАРАТИ і ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у

ЛЬВА і ГЕНРИХА АППЛЯ

494б Львів, Леґіонів 1. Ч. тел. 4-58. 2-10

Будьте католиками, інтеґральними католиками то зн. такими, котрі потрафлять заманіфестувати свою віру як публично, так і в домашнім кружку, а не з тих, що ставляють густу заслону поміж своїм приватним і публичним життям; такими католиками, котрі приймають усе Евангеліе та не бояться сказати „я тут", коли треба боронити справи релігії. (Єп. Тіссіе).

Музика засобом комун. пропаґанди

В Москві радить конференція, котрої завданням „большевізація музики". Конференція ця стверджує, що „провід у музичних справах находиться в чужих руках". Богато промовців стверджувало також, що молоді пролетарські композитори підпадають під вплив західно-европейських музичних тенденцій, котрі очевидно служать ідеольоґії зовсім чужій робітничим масам. З другої сторони, замовлена большевицькою владою в російських композиторів „аґітаційна музика" вже не задовольняє. Остаточний висновок конференції — треба винайти чисто пролетарську музику. Що під цим треба розуміти, це ще не ясне й самим большевицьким музикам. Союз пролєтарських музиків зложив святочну заяву, що буде „боротися за відродження пролетарської музики та всіма музичними засобами буде пятнувати капіталістичні її елементи". Так отже большевики впрягли буквально все до аґітаційного воза. Наука, мистецтво, література мають рацію буття тільки як аґітаційні засоби. Тепер добираються до музики, щоб і її запрягти.

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.

Для Панів
ориг. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

Просимо оглянути без обовязку купна.

462

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Ґродзіцких) 10-30

Нова тактика большевиків у боротьбі з Церквою

У віденськім катол. щоденнику „Райхспост“ ч. 187 появилася дуже цікава стаття під повисшим заголовком. Зміст її такий:

В останніх часах, у ріжних західноевропейських часописах, поширилися вістки, що большевики злагіднили свою боротьбу з Церквою і в звязку з тим відкликали цілий ряд заряджень, котрі обмежували, або унеможливлювали виконування реліґійних практик і богослужень.

Ці вістки декого настроїли оптимістично і викликали надію на поліпшення відносин між Церквою та державою в Совітах. В дійсности одначе мається тут до діла лише зі зміною тактики большевиків, котрі рішили дальше вести боротьбу і то новими і остріщими ніж досі засобами.

На протязі 12-літ. панування большевики старалися в боротьбі з реліґією розбити і знищити церковні орґанізації систематичним переслідуванням і в цей спосіб ізолювати маси від впливу духовенства. Дехто з европейських журналістів уважає, що ці переслідування реліґії мають тільки превенційний характер на переходовий час для вдержання „революційних здобутків пролетаріяту“. Длятого православна Церква мусить бути під чуйною й безустанною контролею революційної влади, бо Церква зі становища соціялістів се контрреволюційна установа, котрій залежить на вдержанню „ґієрархічної авторитативности“.

Така інтерпретація зміни курсу большевицької церковної політики легковірна, та що важніше цілком фальшива. Переслідування Церкви в Совітах можна докладно пізнати і зрозуміти щойно з цілого большевицького режиму, котрого головним мотивом є якраз безоглядна боротьба з реліґією. Це випливає недвозначно з самої комуністичної і взагалі соціялістичної доктрини, котра в практичній політиці Совітів, не може не бути угольним каменем.

Найбільш знаменним документом хай послужить ославлений декрет з 8. квітня ц. р. Він не є чимсь припадковим. Се льогічна консеквенція комуністично-атеїстичної політики большевиків.

Перед обговоренням найбільш небезпечних пунктів згаданого декрету займуся „Всеросійським Зїздом Рад“, скликаним при кінці мая ц. р. Цей зїзд займався зміною конституції, між іншими й тих параґрафів, в котрих є мова про відношення большевицької влади до реліґії. Ця зміна ще в більшій мірі погіршила й без того безправне положення реліґійних орґанізацій. В урядових комунікатах повідомлено, що правительство заміряє змінити свою дотеперішну ворожу церковну політику тому, що дотеперішні засоби боротьби завели. Большевики переконалися, що робота „Союза безбожників“, котрий 15. червня перезвався на „воюючих безбожиків“, матеріяльне підпомагання протиреліґійних часописів і журналів, уряджування протиреліґійних походів, блазенське висмівання реліґії „комсомольцями“, уряджування карнавалових забав підчас найбільших церковних свят й інших блазенських комедій, тільки піднесло авторитет Церкви й духовенства в очах мас та в великій мірі обтяжило державний буджет. Тому большевики рішили обмежити до мінімум демонстративний характер боротьби з вірою, та звернути головний наступ на правне і матеріяльне становище Церкви. Коли большевики переконалися, що переслідування Церкви збільшає тільки її авторітет і притягаючу силу, знесли всі формальні орґанізаційні обмеження і дали Церкві „свободу“ в виконуванню реліґійного післанництва. Але до цього пункту декрету додали інші, котрі на практиці цілковито перечеркують перший пункт про „свободу“. Ось кілька з них. Параґраф 17 декрету категорично забороняє церковним орґанізаціям закладання допомогових кас, робітничих орґанізацій, він заборбняє також членам даної громади давати церквам всяку матеріяльну допомогу й скликувати всякі збори в церковних справах. Не вільно також закладати церковних бібліотек і читалень. Купувати можна тільки книги, безпосередно потрібні до богослужень. Пункт 54. наносить дальший удар церковним орґанізаціям. Досі зубожілий священик міг удержуватись із складок серед загалу вірних, тепер такі складки вільно уладжувати тільки на терені цеї громади, де він працював. Рівночасно видано цілий ряд новель до законів, котрі на місце б е з р е л і ґ і й н о г о вихо вання вводять в о р о ж у всяким реліґіям систему виховання. В тій ціли усувається останки віруючих учителів а на їх місце впроваджується „воюючих безбожників“. Коли ще до цього додати такий „спеціял“, як наказ складачам друкарень, щоб відмовлялися від складання всяких книжок реліґійного змісту, то будемо мати деяке поняття про реліґійну „свободу“ в червоному царстві. Цього хіба досить, щоби зміркувати, який сенс має нова тактика большевиків у церковних справах. Замість дотеперішного прямого й безоглядного переслідування Церкви, наступ на її матеріяльні підстави й на її культурний вплив. Большевики рахують, що мине коротший час і ніким не підпомагані матеріяльно церкви впадуть. Ми одначе — додає автор — думаємо, що твердині Христової Правди й цим разом будуть сильніші від шаліючого большевицького наступу.

——o——

Пригода професора

(Гумореска з радянського життя).

Згідно з останніми відомостями з Совітської Росії ідея піддати іспитам всіх професорів набирає реальних форм.

Почин в тому корисному ділі мала дати Тимирязівська (Петровсько-Розумовська) сільсько-господарська Академія.

Створено для цього спеціяльну комісію.

В ролі еґзамінаторів виступлять делеґати виконавчого бюра студентських орґанізацій і центрального комітету союза сільсько-господарських та лісових робітників.

Все це навело нас на слідуючу блискучу думку:

— Пощо ломити собі голову над видумуванням фейлетонів, коли можна брати готові оповідання старих російських письменників та тільки злегка переробити їх, приноровлюючи їх до нових життєвих умовин.

От пр. є оповідання Чехова „Пригода клясика“.

Поставте тільки на місце ґімназиста Вані Оттепелева якого небудь професора Заморозова і вийде зовсім сучасне оповідання.

* * *

Збіраючись іти складати іспит, професор Заморозов обцілував усі ікони. В животі в нього щось переверталось, під серцем віяло холодом, а само серце тріпотіло та завмирало від страху перед невідомим.

Пізно вернувся професор з іспиту. Прийшов та тихенько, без шелесту положився. Лице в нього було бліде. Під почервонілими очами темні круги...

— Ну, що? Здав? — спитала жінка професора, підійшовши до ліжка.

Професор закліпав очима, губи скривилися і він заплакав. Жінка професора сплеснула руками. Скарпетки, котрі цирувала, випали її з рук.

— Чогож ти плачеш? Не здав значить іспиту?! — спитала вона.

— Про... Прорізав... Дістав двійку...

— Я так і знала! Я мала таке предчуття! — заговорила жінка професора: — Ох Господи! Якже ти так провалився? З чого? З якого предмету?

— З Кляри Цеткин... Змішав її з Розою Люксембурґ. Потім із брошур Леніна також засипався, змішав їх з брошурами Троцького... І біоґрафію Карла Маркса також слабше знав... Ох, нещасний я чоловік... Цілу ніч кув... Через цілий тиждень вставав о четвертій годині..

— Ні, не ти, а я, з тобою нещаслива, підлий ти чоловіче. Я з тобою нещаслива! Ти з мене скіпку зробив, ти іроде, ти мучителю! Іспиту і то не міг здати!

— Я... я вчився. Цілу ніч... Сама бачила...

— Ти мій мучителю! В других чоловіки, як чоловіки. А в мене — ніякої підпори, ніякого пуття. Хіба бити тебе? Ой тото билаби, та деж сил взяти?

Жінка професора заридала. Сам професор завертівся з досади та притулив свою голову до стіни. Увійшла своячка.

— Ну так... я предчувала — сказала вона, зразу догадавшись в чому діло: — Цілий ранок була я неспокійна. Ну, думаю, буде біда. Воно так і сталося.

— Ти розбійнику, ти мій кате! — заверешала професорша.

— Защо ти його лаєш? — накинулась на неї своячка: — Хібаж він винуватий? Ти винувата! Чому ти після революції залишила його професором? Треба було примістити його десь в ремеслі.

— Ні, Настуню, ні дорога! За мало я його била, того мого мучителя! Бити його треба отщо! У-у-у! — Замірилась вона на професора: — Скіру требаб з тебе дерти та сили не маю. Почекайно я тебе навчу. Підожди...

Жінка професора погрозила кулаком і плачучи пішла до свого льокатора! Її льокатор, Евтихій Кузьмович Купоросов, загально відомий партійний робітник і секретар товариства „воюючих безбожників“ сидів в себе за столом і читав „Капітал“ Маркса.

Товаришу Евтихій Кузьмович! — звернулась професорша до нього, заливаючись слезами: — Будьте на стільки благородні, висічіть мого... Будьте ласкаві! Не здав... Ох горе моє! Чи повірите, що не здав! Висічіть його за мене!

Купоросов нахмурився і по хвилині випустив через ніс глибокий віддих. Подумав, постукав пальцями по столі, замкнув Маркса і пішов до професора.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ ВІД 650 ЗОЛ. за готівку, на рати

483 — 5-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І. ПОВ.

Огляд часописів

„ДІЛО" в ч. 168 з дн. 31. липня приносить статтю відомого волинського громадянського діяча, міністра Наддніпрянської України Ол. Ковалевського п. н. „Finita la comedia" — про сучасне становище православної Церкви в Польщі. Стаття ся незвичайно цікава гостронеґативною оцінкою ролі православної Церкви в життю українського народу:

„Доля хотіла, пише О. Ковалевський, щоби більшість українського народу була православною. І це було для нього в історичній перспективі безсумнівним злом, бо православна церква майже нічого не дала для української нації, як такої, як це потрафила дати для інших народів католицька церква. Навіть тоді, коли українська церква була державною й то не потрафила вона викристалізувати державну незалежність й освятити боротьбу за неї. Яскравим прикладом цього є безоглядно вороже становище київської митрополії до державницьких змагань Богдана Хмельницького.

Факт лишається фактом, що православна церква на Україні, особливо на протязі останніх століть була тою недугою, яка ослаблювала український національний орґанізм. Несла вона завжди денаціоналізацію, свідомо виховувала темноту в народі, культивувала політичну неволю, апотеозувала продажність, некультурність і шкурництво. Тому авторитету вона не мала в українському народі, і тому її священослужителі так були народом зненавиджені".

Ся незвичайно різка характеристика православної Церкви в устах православного, та ще й одного з чільних провідників православного наддніпрянського громадянства заслугує на спеціяльну увагу. Особливо важними вважаємо порівнання О. Ковалевським неґативної ролі Православія в національнім життю та державнім будівництві України з дуже корисним впливом католицької Церкви на національно-державне життя всіх католицьких народів. Під той час, коли те саме „Діло"; та инші українські ґазети систематично росписують нестворені речі про неґативний вплив Риму й католицької Церкви на національне життя українського й инш. народів, православний громадянський діяч, обєктивно порівнюючи ролю Православної й Католицької Церков у історії ріжних народів, виразно зазначив корисний вплив Католицтва в історії католицьких країв.

Змалювавши далі у своїй статті вельми сумний стан православної Церкви в Польщі, О. Ковалевський пише в кінці:

„Православну церкву треба переробити, основно зреформувати, скинути її східний, схоластичний, нежиттєвий дух"! (Підчеркнення наше. Ред.).

Отже, ніби у відповідь оборонцям східного духа в греко-католицькій Церкві з „Ниви", „Укр. Голосу" і „Діла" православний діяч, що близько знає неґативний вплив того східного духа в православній Церкві, закликає до визволення українського церковного життя від того східного духа.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

475 8-30

Виленське „СЛОВО" в ч. 156 так пише про „ревіндикацію церкви виленських Василіян":

„Саме сьогодні — питання церковної єдности набирає спеціяльного значіння, розвиток унійної ідеї хоч із трудом поступає вперід. Чиж є більш відповідне місце, усвячене такими людьми (св. Йосафатом), яке має історичне значіння? Тому старання католицьких дух. властей о привернення церкві виленських Василіян її первісного характеру не уставали..."

О привернення церкві не тільки „властивого характеру", але також повернення її у властиві руки, її законному власникови Чинови СВВ повинні змагати ті, від кого це залежить. І оскільки їм справді залежить на справі церковної єдности... Тимчасом, інформує дальше „Слово", мури повасиліянського монастиря вже ревіндиковані для держави і правдоподібно будуть віддані католикам (?) за порозумінням міродатних чинників. Що до церкви, то справа є покищо в суді..., але сподіване подібне її вирішення.

Краківський „ЧАС" подав у чч. 171 і 172 зміст брошури проф. С. Томашівського „Десять літ українського питання в Польщі". Треба признати, що хід думок Автора передано з українського ориґіналу цілком правильно. При кінці додає редакція таку заввагу:

„Можливо, що міркування проф. Томашівського, чи в своїх заложеннях чи в деяких висновках вимагали б з польського становища неодної коррективи, а в кождім разі дискусії. Всеж таки в одній точці має він рішучо слушність: а саме, що застрягнення на мертвій точці української справи в Польщі є грізне не тільки для Українців, але також і для Польщі. Ініціятива в тім напрямі мусить вийти від нас Поляків".

Добрий часопис се безнастанна місія в парохії. (Лев XIII).

*

Хтож се в нахабний спосіб вигукує проти Церкви та її науки? Ті, що не знають ніже слова з релігії, або ті, що їм її науки стоять на перешкоді. (Брюнетіер).

— Ну щож, громадянине професор? — зачав він: Провалилися? Політграмоти вивчити не могли? Чомуж то так?

Він говорив довго, цілу промову виголосив. Згадав про здобутки жовтневої революції, про завдання світового пролетаріяту, про пятилітний плян індустріялізації і про богато інше.

— Ну так, громадянине професор!

Скінчивши промову він зняв із себе ремінь і потягнув професора за руку.

— З вами інакше не можна! — сказав він.

Професор покірно нагнувся.

Не видав ані одного стону.

Вечером на родинній нараді, порішено віддати професора до ремесла.

* * *

От і ціле оповідання.

Ніхто не може сказати, що воно не віддає вірно сучасности.

Строго судячи, то се очевидно чистий пляґіят.

Но з другої сторони доказати цього ніхто не зможе.

Тому, що кождому зовсім ясно, що Чехов не міг писати про професорів, що прорізали при іспитах; не міг хочби з тої причини, що в ті часи професори еґзамінували студентів і ґімназистів, а не навпаки.

Тому під таким оповіданням сміло можете підписатись, як вам захочеться, хочби і А. Ларин.

(„Заря").

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Візита італійського короля у Папи. Між Ватиканом і Квіриналом провадяться нині переговори у справі першої візити італійського короля у Папи. Візита ся має відбутися в другій половині вересня. Підчас відвідин італійського короля Вікторови Емануїлови буде товаришити вся королівська родина. Церемоніял відвідин опрацьовує спеціяльна комісія під проводом кардинала Пінятелі ді Бельмонте.

Дар протестанта для катедри в Вердені. Один американець, котрий недавно оглядав відбудову катедри в Вердені надіслав епископови такого листа: Маю честь переслати Вам чек на 100.000 франків, щоби причинитись до відбудови Вашої Церкви. Хоч я протестант, признаю, що католицька Церква є правдивою Матірю християнства і що ми без неї жилиб як варвари в поганському світі.

Католицькі торжества в Стокгольмі відбудуться в серпні ц. р. з приводу 1100-літного ювилею св. Ансґарія, католицького апостола Швеції. Досі був Стокгольм місцем тільки ріжних протестантських зїздів, тепер і католики святкуватимуть там своє торжество.

ДОПИСИ

ПАРОХІЯ ЗАЛУЖ-ВІЙСЬКЕ в Сяніцькім повіті пережила дня 14. VII. 29, в Празник Найсв. Серця Христового радісні хвилі. Того дня ми витали у своїм храмі в час відпусту дорогого Гостя, Епископа Кир Йосафата з Перемишля, котрий на просьбу місцевого пароха вистарався в Римі о цей відпуст і наділив нашу церкву мощами свящм. Йосафата.

Нарід з дооколичних підгірських громад враз зі своїми душпастирями в числі около 20, численно зійшовся на цей перший того рода тут в горах відпуст в честь і славу Серця Христового, щоби скористати з душевних благ і обильних ласк, які розливає щедро Божественне Серце Спасителя.

Серце раділо бачити як нашого владику витала бандерія Луговиків обох громад Залуж і Війське. При тріюмфальній брамі коло церкви стрінули Преосвященного священики з деканом на чолі і процесією, ревнителька від Апостольства Молитви при храмі, учениця гарним віршом в честь свящмуч. Йосафата з китицею цвітів від місцевого Кружка Марійського Тов. Молоді, шкільні діти котрі сипали квіти, церковне брацтво, місцевий Кружок УХО., начальник громади і т. д. Нестружений Владика в асисті священства відправив торжественну Службу Божу, виголосив з жаром дві прегарні проповіди, які прямо витискали слези з очей численно зібраних вірних, причащав, а на закінчення уділив апостольське благословення. До звеличення торжества причинився знаний сяніцький хор під вправною батутою меценаса др. Блавацького. Дай Боже, щоби це зерно любови до Найсв. Серця Христового і привязання до св. кат. Церкви та свого рідного обряду, глибоко закорінилося в серцях наших Лемків! Є надія, що місцевий парох за помочю Божою та благословенством нашого Владики, побудує в короткім часі в парохії захоронку, так нині потрібну не тільки для реліґійно-морального, але і національного виховання молодого покоління.

Місцевий.

——o——

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Подорожі Українців по Україні

Вже в огляді подорожей чужинців по Україні я зазначив, що найстарші описи подорожей по Україні дали нам не Українці, а чужоземці. Бо коли найстарший опис подорожі по Україні чужинця маємо (не рахуючи Геродота) з XII. ст. по Хр. (І. Пляно-Карпіні), то найстарший опис подорожей по Україні Українця маємо аж з XVIII. ст. Тай то опис не самостійний, але як частина опису подорожі по світі.

Правда, брак описів подорожей по Україні Українців зперед XVIII. ст. зовсім не значить, шо Українці перед XVIII. ст. не подорожували по Україні. Але брак сей свідчить наглядно, що Українці з перед XVIII. ст. описувати подорожі по рідним краю не вважали потрібним. А може описували, тільки описи сі не зберіглися до наших часів? Коли хтось мавби що до того які сумніви, то тому пригадаю оден клясичний факт: З поч. XII. ст. маємо дуже докладний і цінний опис подорожі Українця Данила до Св. Землі. Та хоч подорож свою Данило почав з Чернигівщини (отже з найдальше на північ висуненої окраїни України) та хоч перейшов буквально цілу Україну з півночи на південь, то опис своєї подорожі починає щойно від... Царгороду й далі. Описати свою подорож по рідній землі Українець-подорожник XII. ст. уважав зайвим. А з якою цікавістю прочиталиб ми нині сей опис!

Таксамо, як подорожник-Українець XII. ст. поступили й всі инші пізнійші Українці-подорожники по світі аж по поч. XVIII. ст. Всі вони, описуючи свої подорожі по чужині, починали описи щойно від чужих земель, поминаючи початок подорожі по рідній землі мовчки.

Перший, що поступив інакше, се відомий Українець-подорожник поч. XVIII. ст. Василь Григорович-Барський, що почав подорож з Київа в 1723 р. і подорожував без перерви по Европі, Африці й Азії аж по 1747 р., отже рівно 24 літ. Ішов у напрямі на захід, через Острог, Почаїв, Броди, Львів, Самбір, Карпати і далі. Все те описує більш або менш докладно. Так нпр. про галицькі Броди пише: „Броди есть градъ стѣною каменною обведенъ, стоитъ на мѣстѣ равномъ и нискомъ, окрестъ же себе иматъ блати (болота) и води мелко, откуду бо нарекоша и Броди, яко до града чрезъ води брести треба. Тамо Жидовъ множество и власть ихъ велика“. Широко описує свій побут у Львові, прощі до Жовкви і Крехова і т. д.

Описи подорожей Українців по самій Україні появляються щойно в XIX. ст. Починає їх харківський український письменник і журналіст, Василь Масловіч, що описує свою подорож з Харкова до Петербурга перед 110 роками. Той опис у російській мові, звертає на себе увагу також своїм незвичайним заголовком, який звучить: Замѣчанія и чувствованія или путешествіе, какихъ мало, или какихъ очень много, изъ Харькова до Санктпетербурга. Той твір появився в 1818 р. у Петербурзі. — Подорожував по Україні в 1-шій пол. XIX. ст., збираючи матеріял для своєї „Історі-ї Новой Сѣчи“, також український історик А. Скальковський. Подорож свою описав п. з. Поѣздка по Запорожскихъ урочищахъ і надрукував у 1846 р. в „Журнал-і Мин. Вн. Дѣлъ“ (1846, № 1). Опис сей передрукований як додаток до згаданої його „Історі-ї Новой Сѣчи“, ч. III., ст. 256—294.

Більше описів подорожей Українців по Україні появляється в 2-ій пол. XIX. ст. Перше місце і що до часу появи і що до скількости і що до цінности описів займає тут відомий визначний український етноґраф А. Афанасьєв-Чужбинський. Вже на початку 50-тих рр. м. ст. появився в сучасній російській пресі ряд його описів подорожей по Україні. В 1856 р. Афанасьєв-Чужбинський, на предложення вел. кн. Константина Николаєвича, був висланий державним коштом у наукову поїздку на Україну для студій над українським побутом. Висліди тих студій А.-Ч. оголосив у цілім ряді статтей, нпр.: Поѣздка на Днѣпровскіе пороги и на Запорожье (Морск. Сборникъ, 1857, № 8—9) й ин. Статті сі вийшли опісля у великих двох томах п. з. Поѣздка въ Южную Россію (Спб. 1861). Се дуже цінна праця, в якій представлений повний образ українського життя. — Подорожував по Україні також визначний український історик XIX. ст. Мик. Костомарів. З описів його подорожей згадаю: 1) Изъ поѣздки въ Батуринъ въ 1878 г. („Порядокъ“, 1881, за квітень), 2) Поѣздка въ Бѣлую Церковь (Кіевская Старина, 1882, кн. 5) й ин. — Подорожував по Україні й описав деякі свої подорожі також другий визначний київський український історик XIX. ст. Вол. Антонович. Подорожі ті се наукові археольоґічні екскурзії. Описи їх друкувалися в „Кіевск-ій Старин-і“, як: 1) Изъ археологическихъ экскурсій. Село Кальникъ и его памятники старины (К. Ст. 1887, кн. 8) і 2) Забытый городъ. Изъ археологической экскурсіи (К. Ст. 1888, кн. 4). — Окремо подорожувала по Україні й ті свої подорожі описала дружина В. Антоновича — Катерина Мельник-Антонович. Се великі й цікаві описи подорожей по Поділлю: 1) Путевые очерки Подоліи (Кіев. Старина, 1884, кн. 5, 7, 9, 10; 1885, кн. 3 і 12) і 2) На Днѣстровскомъ Побережьи (К. Ст., 1887, кн. 8).

Богато подорожував, спеціяльно по б. Запоріжжу, відомий історик Запоріжжа Д. Яворницький (Еварницький). Деякі з тих своїх подорожей він описав окремо, як нпр.: Островъ Хортица на рѣкѣ Днѣпрѣ. Изъ поѣздки по запорожскихъ урочищахъ (Кіев. Старина, 1886, кн. 1). Та головно використав він їх у своїй праці п. з.: Запорожье въ остаткахъ старины и преданіяхъ народа (2 тт., з рис. Спб., 1888).

Спеціяльно по старім Криму подорожував у XIX. ст. з Українців одеський історик А. Маркевич. Описи тих своїх наукових подорожей надрукував в „Извѣстія-х Таврической Ученой Архивной Коммиссіи“ (Симферополь, 1888—90, вв. 5—10) п. з.: 1) Поѣздка въ старый Крымъ, 2) Экскурсія на гору Бакла и въ дер. Мангушъ, Керменъ Кыръ — укрѣпленіе вблизи Симферополя і 3) Экскурсія въ Мангушъ.

З инших описів подорожей Українців по Україні в XIX. ст. згадаю М. Падалки: Надъ Великимъ Лугомъ Днѣпровскимъ (изъ путевыхъ замѣтокъ) (К. Ст., 1897, кн. 5).

Дуже богато описів подорожей по Україні ріжних Українців появилося в щоденній пресі на Україні в XIX. ст. Серед тої преси перше місце під тим оглядом займає київський щоденник „Кіевлянинъ“, передовсім у перших роках свого існування. Ціла Україна описана у фейлєтонових враженнях з подорожей у тім дневнику.

В XX. ст. серед Українців, що подорожували по Україні, перше місце займає відомий український діяч Д. Дорошенко. Він у рр. 1911—1917 відвідав й описав отсі українські землі й місцевости: Гетьманщину (Глухів, Новгород Сіверський, Чернигів й ин.), Волинь (Берестечко, Почаїв, Кремінець, Луцьк), Чигиринщину (Чигирин, Суботів, Медведівський монастир, Мотронинський монастир, Жаботинський монастир) і Бахчисарай на Кримі. Всі ті описи вийшли в 1919 р. у Київі окремою книжкою п. з.: По рідному краю (Дорожні враження й замітки).

Більший опис своєї подорожі по українській (півн.) Бесарабії в XX. ст. дав П. Нестеровський в книжці п. з.: На сѣверѣ Бессарабіи. Путевые очерки (з 36 рис.). (Варшава, 1910).

З инших описів подорожей Українців по Україні в XX. ст. згадаю описи: П. Тутковського, В. Різниченка, М. Сумцова й ін.

З Галичан подорожували по Україні й описали свої подорожі в XIX.—XX. ст.: 1) А. Барвінський: На Україні: Могила Т. Шевченка („Діло“, 1885, чч. 112, 114, 115), 2) О. Галичанка: Враження з дороги (Чорне Море, Одеса, Ялта, Київ, Шевченкова Могила, Камянець Под. (Львів, 1910), 3) Л. Ясінчук: З дороги (Одеса, Севастополь, Ялта, Бахчисарай, Симферополь, Полтава, Київ) (Каменярі, 1912, чч. 15—18, 21—22, 24) і 4) др. О. Назарук: До Бакоти. Опис подорожі до українських Помпеїв (Камянець, 1919).

Зокрема згадаю деякі описи українських подорожей по Галичині. Першим і найвизначнійшим українським подорожником по Галичині був Як. Головацький. Він від 1833 до 1839 рр. не оден раз подорожував по Сх. Галичині і по Закарпаттю. Описи тих подорожей були печатані найперш по чеськи в „Časopis Českeho Musea“ п. з.: Cesta po halické a uherské Rusi od J. F. H., звідки були перекладені на мову російську і польську в варшавськім журналі „Денница“, що виходив в обох згаданих мовах, а вкінці на мову німецьку в журналі „Ausland“. — З инших описів подорожей Українців по Галичині й Закарпаттю в 1-ій пол. XIX. ст. згадаю: 1) В. К(овальського): Оуступъ зъ описи путешествія по Станѣславовскôмъ округѣ (Зоря Галицка, 1850, ч. 79), 2) А. Духновича: Память Щавника. Изъ путевыхъ записокъ (Поздравленіе Русиновъ на годъ 1851 отъ Литературного Заведенія пряшовского. Въ Вѣдни [1850], ст. 71—78) й ін. — В 2-ій пол. XIX. ст. подорожували й описали свої подорожі в часописах між ін. такі Галичане: Ол. Барвінський, Т. Блонський, В. Ганкевич, Е. Желехівський, Ф. Заревич, В. Ільницький, Ф. Калитовський, М. Качковський, О. Ливчак, О. Партицький, еп. Ю. Пелеш, Вен. Площанський, А. Полянський, К. Селецький, А. Шанковський й ин.

Зокрема згадаю два описи подорожей по Галичині, які підіймала молодь. Се: 1) Записки школяря-путника отн. до Гал. Руси (Львів, 1860) і 2) опис мандрівки української молодіжи по Галичині й Буковині в 1884 р. (Дрогобич, Корчин, Болехів, Калуш, Станиславів, Коломия, Вижниця) в спеціяльній книжочці (без заголовку), в якій Ів. Франко віршом оспівав усі згадані вище етапи мандрівки.

З описів українських подорожей по Галичині в XX. ст. відмічу слідуючі: 1) Ів. Франка: Eine ethnologische Expedition in das Bojkenland (Wien, 1905), 2) Д-ра Е. Калитовського: Прогулька на Маківку (Стрий, 1919), 3) Д-ра В. Левицького: Сто миль на колесі (Львів, 1925).

Вкінці кілька описів подорожей по Україні Поляків — уроженців України. Найперший у XIX. ст. опис подорожі по Україні й оден із кращих, що належить українському Полякови, се опис наукової (ботанічної) подорожі проф. давного Кремянецького Ліцея А. Андржейовского, яку він відбув у рр. 1814—1822. Опис той появився в 1823 р. у Вильні п. з.: Rys botaniczny krain zwiedzonych w podróżach pomiędzy Bohem i Dniestrem od Zbrucza aż do Morza Czarnego odbytych w latach 1814, 1816, 1818

НОВО ОТВОРЕНА УКРАЇНСЬКА
КІМНАТА ДО СНІДАНЬ, ТОРГОВЛЯ ДЕЛІКАТЕСІВ і РЕСТАВРАЦІЯ під фірмою **„ГОВЕРЛЯ“** у Львові, вул. Руська 16.
Число телєфону 75-92.
поручає снідання, обіди і вечері. ПИВО пільзненське, живецьке також ВИНА І МЕДИ.
480—5-5

і 1822. Другий більший опис подорожі по Україні, пера українського Поляка, се опис подорожі по Волині під кінець XIX. ст. Й. Дунін-Карвіцкого: 1) Wędrówka od źródeł do ujścia Horynia (Краків, 1891) і 2) Z zamglonej i niedawno minionej przeszłości (Варшава, 1901) — сей останній опис з великою заправкою історичних ремінісценцій. Сей опис читається дуже цікаво, бо з ним автор звязує всі минулі події даних околиць. З інших згадаю: 1) Dr. Antoni J. (Rolle). Ks. St. Chołoniewski. Opis podróży kijowskiej w 1840 r. odbytej, 2 E. Chłopicki: Od Słuczu do Bugu, 3) X.: Przejażdżki po Wołyniu. Obrazki z przeszłości i teraźniejszości, 4) Fr: Rawita-Gawroński: Wycieczki historyczno-archeologiczne po Ukrainie.

З описів подорожей галицьких Поляків по Галичині відмічу: 1) Дідушицького: Щоденні записки плавби Дністром до Аккерману в 1785 р.,*) 2) Zacharjewicz: Wycieczka do Załukwi, Halicza i na Kryłos (Львів, 1882) і т. д.

Описів подорожей по Україні, друкованих в щоденній пресі (українській, російській, польській), в отсім короткім огляді не згадую. Їх стільки, що відмітити їх в часописній статті річ неможлива. І. Кревецький.

*) З кінцем 18 і ще з початком 19 ст. ішла Дністром жива торговельна плавба аж до Чорного Моря. Є описи того й навіть окремі тогочасні публікації про се, про що сегодня мало хто й знає.

БІБЛІОҐРАФІЯ

В. Дорошенко. ШЕВЧЕНКОВА ПОДОРОЖ ПО ВОЛИНІ 1846 РОКУ. [Київ, 1929]. Ст. (5). В. 8⁰.

Як відомо, Шевченко працював якийсь час як археольоґ у Київській Археольоґічній Комісії згл. у Тимчасовій Комісії для розбору стародавніх актів. На її доручення він у 1845—1847 рр. підприняв археольоґічні екскурзії по Україні. Обїхав здовж і поперек Київщину, Волинь, Поділля, Чернигівщину і Полтавщину, описуючи скрізь памятки старовини та роблячи з них рисунки згл. малюнки. Попри се записував українські народні пісні. Отсі археольоґічні подорожі Шевченка по Україні мали великий вплив на нього як письменника. Видно се виразно в його поемах і в оповіданнях прозою. На жаль одначе, вичерпуючого опису тих незвичайно цікавих подорожей Ш. по рідному краю не маємо. Тільки більш-менш докладно знаємо про подорожі Ш. по Київщині, Чернигівщині і Полтавщині — на основі власноручних нотаток поета та інших матеріялів. За те подорожі Ш. по Волині і Поділлю досі невияснені.

Не було відомим, які памятки старовини оглянув Ш. на Волині й Поділлю, ні навіть які місцевости відвідав. Вправді по повороті з тих подорожей Ш. представив Комісії, що його вислала, докладний звіт з описом і малюнками, але звіт той, мабуть у звязку з переполохом, викликаним арештуванням Ш. у 1847 р., затратився майже безслідно. Дійшло до нас припадково лише кілька малюнків, що їх Ш. зробив підчас тих подорожей.

Як се не дивно, але досі ніхто з біоґрафів Шевченка, ані з тих, що писали про згадані вище археольоґічні подорожі поета-археольоґа (як О. Кониський й О. Левицький), не звернув належної уваги на той першорядний матеріял до сього питання, який дають російські повісти Шевченка. А вони дають чимало. Є в них і вказівки на ітинерій Шевченка по Волині й згадки про його роботу, думки та враження підчас подорожі. Хоч як вони неповні й уривкові, але через брак інших відомостей отсі вказівки для нас цінні й цікаві. Знаходяться вони у двох повістях, котрі Шевченко написав при кінці заслання в 1855—56 рр: „Варнак“ і „Прогулка“. Вказівки сі й вибирає докладно зі згаданих повістей п. В. Дорошенко у зазначеній вище своїй статті.

У висліді ми маємо досить докладний ітинерій Шевченка з Камянця Подільського на Волинь. Шевченко був: у Вишнівци, Почаєві, Кремянці, Дубні, Луцку, Корці, Острозі, Заславі, Новгородку, с. Вербі, Ковлі й ін. місцевостях.

Характеристичне, що Шевченко не оставив ні одного суцільного опису своїх доволі численних подорожей по Україні. В його журналі є тільки опис його подорожі по російській території в часі повороту з заслання. К.

Борис Монкевич сотник. СЛІДАМИ НОВІТНІХ ЗАПОРІЖЦІВ. З ілюстраціями. „Добра книжка“. 80-ий випуск. Львів. 1928. Стор. 208 + 13 ілюстр., 8⁰.— Борис Монкевич сотник. ЧОРНІ ЗАПОРІЖЦІ. Зимовий похід і остання кампанія Чорних Запоріжців. Зі схемами й ілюстраціями. „Добра Книжка“. 109-ий випуск. Бібліотека історичних повістей. Львів, 1929. Стор. 152 + 3 схеми + 10 ілюстр., 8⁰. — Ціна кожного поодинокого випуску „Біб. істор. повістей“ — 4 зол.

Мемуари сотника Української (Наддніпрянської) Армії Б. Монкевича, видані „Доброю Книжкою“, становлять помітний і цінний вклад у нашу сучасну, на жаль, дуже бідну мемуаристику. В першім томі своїх споминів „Слідами новітніх Запоріжців“ росповідає Монкевич про воєнні події на Вел. Україні в першій полов. 1918 року — про залишення Київа українським військом під напором большевиків у лютім 1918 р., героїчний похід молодої Укр. Армії в союзі з Німцями від Житомира до Харкова в лютім — квітні 1918 р., про славнозвісний похід Болбочана на Крим, (котрий завжди буде одним з найсвітліших моментів в історії Укр. Армії і заразом одним з найганебніших прикладів безголової, злочинної політики уряду УНР.), й про боротьбу з большевиками за Донецький водозбір у квітні та на поч. травня 1918 р. — В другім томі Монкевич описує знаменитий „Зимовий похід“ Української Армії під командою ґен. Омеляновича-Павленка в запілля російської армії в грудні 1919 р. — квітні 1920 р. та про походи й бої, в яких брав участь полк Чорних Запоріжців (в котрім був сотником Монкевич) у складі реґулярних українських військ — в травні-листопаді 1920 р.

Спомини свої Монкевич пише живо, яскраво, по-мистецькому, в щиропатріотичнім дусі. При тім однак він залишається ввесь час безсторонним оповідачем: без вагання, хоч видно й з болем у серці, роскриває він нпр. безумні злочини УНР-івських правителів в часі Кримського походу; не ховає й темних сторін в політиці Гетьманського уряду в травні-червні 1918 р. Особливо гарно вдалися Монкевичеви спомини про воєнні події 1918 р.: „Слідами Новітніх Запоріжців“. Се по правді один з найбільш блискучих творів у нашій сучасній мемуаристиці. Читач сеї книжки разом з автором переживає то великий патріотичний ентузіязм, читаючи про героїчну боротьбу наших „новітніх Запоріжців“, то глибоке обурення й огиду, згадуючи провокаційно-злочинне поступування УНР-івських політиків. — Друга книжка „Чорні Запорожці“ вийшла, на жаль, значно сухіша, хоч і вона звичайно має безперечну вартість у нашій мемуаристичній літературі.

В. М.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: **Весняні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ анґлійські і краєві на мужеські одіння.**
401 20 30

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

БОЛҐАРІЯ на передодні диктатури. Внутрішне і зовнішне політичне положення в Болгарії чим раз більше погіршується, через що чим раз більше утревалюється думка серед політичних партій, що одинокий вихід — диктатура. Загально числяться з сим, що король проголосить диктатуру при помочі болгарського посла в Римі Вількова. Се означалоб побіду італійської орієнтації в болгарській політиці.

АНҐЛІЯ. В найважнішім окрузі текстильного промислу Ленкаширі вибух великий страйк робітників. Страйкують пів міліона робітників. З 1800 текстильних фабрик у Ленкаширськім окрузі 1500 фабрик замкнулося зовсім. Від часу загального страйку 1926 р. се найбільший страйк в Анґлії. В політичних кругах Анґлії викликав він велике занепокоєння. Провідник союзу текстильних промисловців заявляє, що працедавці в кожній хвилі готові приступити до переговорів з робітниками.

ЗАКІНЧЕННЯ АНҐЛІЙСЬКО-РАДЯНСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ. В четвер закінчилися анґлійсько-радянські переговори у справі відновлення дипльоматичних зносин між Анґлією та Радянщиною. Підчас конференції Гендерзон домагався передовсім, щоб СРСР виразно й категорично відмовився від комуністичної пропаґанди в Анґлії й в анґл. кольоніях. Довгалевський погодився на се домагання. В найближчім часі має відбутися виміна послів між Анґлією та Радянщиною. Кандидатом на анґлійського посла у Москві вважають посла до палати громад Кенворті.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ РОЗОРУЖЕНЬ НА МОРІ. В Льондоні відбулася конференція в справі морських розоружень, в якій взяли участь з боку Анґлії премієр Мекдональд і зі сторони Америки — посли Сполуч. Держав ґен. Девіс і Гібсон. Анґлійські круги вважають сю конференцію важливим кроком наперед у справі зменшення збройонь на морі. Сподіваються, що вже в сім тижні анґлійський уряд розішле опрацьований на тій конференції проект зменшення збройонь на морі всім заінтересованим державам, себто Франції, Японії та Італії. А в кінці сього року передбачається скликання загальної конференції в тій справі всіх заінтересованих держав.

футра дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осаі, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:
479 **Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9.** (угол. Рутовського) Тел. 42-53. 5-32

НОВИНКИ

Розвязання польського Союзу Кас Хорих. Міністер праці і суспільної опіки полк. Пристор розвязав Управу загально-польського Союзу Кас Хорих, на котрого чолі стояв один з лідерів ПСС. пос. Жулавський. Урядовим комісарем іменований проф. Мих. Орженцький.

Нещасні випадки в Татрах. На північному збочі „Голубої Турні“ зірвався з кусником дерна нар. учитель з Королівської Гути, Йосиф Пліцкий. Нещасний турист упав з висоти 30 м. на скелю, відбився від неї й упав у провалля глибиною понад 200 м. Смерть наступила негайно. Того самого дня з „Гавроні“ впала і вбилася на смерть женщина Окрашевська.

Смерть за папіроску. До арендаря Гохвайса в Соколівці б. Коломиї приїхав на ферії його 16-літній син, гімназист. Коли старий побачив, що його „студент“ в саму суботу курить папіроску, став йому докоряти. Та син заявив, що буде курити і в суботу. Тоді розгніваний батько кинув на нього якимсь зелізом, що було під рукою, і вбив його на місци. Гохвайса арештовано.

Вибух на англійськім кружляку. При пробнім стрілянню з нових армат на англ. кружляку „Девоншир“, що належить до середземноморської ескадри, наступив сильний вибух. Убитих моряків 12, а ранених 16.

МЕБЛІ
СОЛІДНО виконані, власного виробу найновіших взірців
464 дешево можна дістати у 9—15
БРАТЯ СІВЕК
ЛЬВІВ, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Припинення еміґрації до Канади. З огляду на тяжкий господарчий стан у Канаді, що витворився через неврожай у сім році, Еміґраційний Уряд тимчасово припинив еміґрацію до Канади.

Конфіската комуністичного аероплану. В Загребі поліція сконфіскувала аероплан, який служив до комуністичної пропаґанди в Хорватії.

Повість Ремарка — заборонена в Америці. Голосна книжка німця Еріха Ремарка п. н. „На Заході нічого нового“ має нечуваний успіх. За три місяці розійшлося 600.000 примірників. Французький переклад накладом 80.000 розхоплено протягом 3-ох днів. Але в Америці треба було видати анґлійський переклад з деякими пропусками. Кільканайцять примірників з повним текстом амер. власти в Шікаґу сконфіскували. Автор має 30 літ. Як 18 літний хлопець пішов на війну і написав незвичайну книжку про війну. Видно великий талан. Звичайний опис, а немов чується жах війни з ревом гармат, тріскаючими ґранатами й зойками ранених...

Шкільний рік пічнеться 3. вересня с. р. богослуженнями у всіх школах, а 4. вересня нормальна наука.

—o—

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† Юлія з Несторовичів Рабій, дружина Крилошонина і пароха в Самборі, упокоїлася в Бозі 30 липня ц. р. в 64 році життя. Похорон відбувся в четвер. Вічна Їй Память!

Біржа

Гроші. Амер. доляр 8.87.00—8.87.50, канад. доляр 8.79.00—8.79.50, чеськ. корона 0.26.33—0.26.50, австр. шілінґ 1.25.00—1.25.50, румун. лей 0.05.00—0.05.25, франц. франк 0.34.50—0.34.80, швайц. франк 1.72.50—1.71.80, фунт штерл. 43.20.00—43.50.00, рад. червінець 17.50—18.00.

Збіжа. Пшениця двір. 42.50—43.50, жито гал. 22.25—22.75, ячмінь на мливо 22.25—23.25, овес гал. 21.00—21.50, кукурудза ром. 29.50—30.50.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; ІІ-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., ІІ. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: **„Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11.** 294 40—100

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА
поручає фабрика
Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте цінників 3—12

НОВООТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН І РОБІТНЯ **ФУТЕР**
М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол. ул. Рутовського.
Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнижші, догідні умови
491 місячної сплати. 3—15

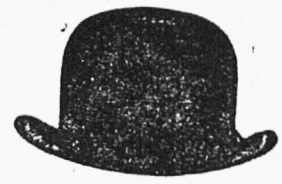
ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ
„ПАРАҐОН“
Львів, ул. Валова 9.
490 а) 5—8

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заподанням дотеперішної практики виспати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Непринятi оферти остануть без відповіди. 4—8

виробу фабрики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 6-10
398

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

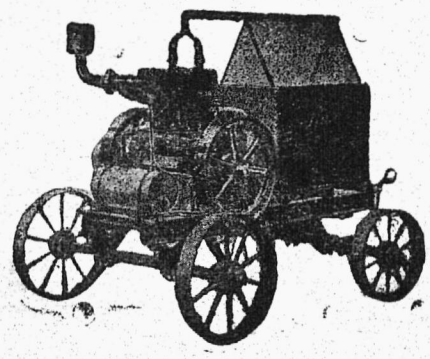
На весняний і літний сезон
поручає найновіші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 78-?

ПІД ОСІННІ ЗАСІВИ Є
ТОМАСИНА
довготревалим, найуспішнійше ділаючим, отже найдешевшим фосфоровим навозом.

ТОМАСИНА дає високий збір зерна.
ТОМАСИНА не дається в зимі вилугувати з почви.
ТОМАСИНА має крім фосф. кислости також кодо 50% потрібного вапна безплатно.
ТОМАСИНОЮ підсилені рослини з правила дуже добре зимують.
ТОМАСИНУ треба на час вже літом замовити. В осени навала замовлень і недостача ваґонів можуть спричинити опізнення достави.

488 2—3

ЙОСИФ КАРРАХ
Львів, Костюшки ч. 18.
Цінники й повчаючі проспекти даром і оплачено.

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.
— фабрикати фірми —
R. A. Lister, Co Ltd. Dursley
(Анґлія)
438 — ПОРУЧАЄ: — 4—4
Кляґсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.
Виключна продажа фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, четвер 8. серпня 1929 Ч. 57 (260)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Ц.: Краків 405.867.

День 1. серпня пройшов спокійно

Невдача „червоного дня".

1-ий серпня, проголошений комуністами „антимілітаристичним" днем, майже повсюду пройшов цілком спокійно. Пляновані большевиками великі демонстрації й страйки по великих містах усього світу ніде не вдалися. Поліція всіх великих міст наперед приарештувала найбільш небезпечних большевицьких аґентів. Самі робітники сим разом не піддалися на большевицькі заклики й масово стали як звичайно до праці. Лише в однім Сараєві (Югославія) збаламучена частина робітництва лучала страйк і в деяких місцях підпалила фабрики. Та поліція хутко зліквідувала сі виступи.

Зірвання анґлійсько-радянських переговорів

Переговори про відновлення анґлійсько-радянських дипльоматичних взаємин, досить успішно ведені в Льондоні між Гендерсоном і Довгалевським, несподівано зірвані. Довгалевський, всупереч своїм попереднім заявам, 1. серпня зажадав від анґл. уряду негайного відновлення дипльоматичних зносин з СРСР перед вирішенням всіх инших спірних справ. Гендерсон відмовився, і на тім переговори урвалися.

Трансатлянтійський лет „Ґр. Цеппеліна"

2. серпня о 3 год. 25 хв. ранку „Ґраф Цеппелін" вилетів з Фрідріхсгафену до Америки, маючи на покладі 18 пасажирів. Точно після 4-дневної подорожі то є в понеділок о 3 год. ранком (час середньо-европейський) цепелін прибув до Лейкгерсту. На стрічу йому вилетів американський літак і забрав звідомлення журналіста Нікелсона, котре негайно передано через радію. Др. Екнер заявив, що в середу вечером „Ґраф Цеппелін" вертає до Европи.

Таємний транспорт амуніції

В австрійськім Лінцу поліція задержала й сконфіскувала транспорт амуніції, везений пароплавом по Дунаю. Транспорт складався з кількох пак фальшиво означених як скляні вироби, в яких були крісові набої та машинові кріси. Скрині адресовані до кн. Штаренберґа вибраного недавно головою горішно-австрійської краєвої Ґаймвери.

Дирекція поліції в Лінцу зарядила ревізію в замку кн. Штаренберґа. Сконфісковано 39 крісів, револьвери й набої. В Кремзі зелізничі власти задержали 5 скринь з машиновими крісами.

Голод над Волгою

Наслідок господарки „совхозів".

Богатому Поволжу знову грозить голод сього року. Сотки тисяч десятин землі, на котрих господарили державні фільварки „совхози" (як Бенердакський, Краснореченський, Аржановський та ин.) дадуть ледви по 3 сотнари з десятини. Не поможуть очевидно і трактори, жниварки та инші сільсько-господарські машини, спроваджені за дорогі гроші з заграниці.

Домагання селян в большевії

Большевицька „Правда" приносить інтересні вісти про домагання заможнійших селян в большевії. Вони жадають таємного голосування, кажучи: „Дайте виборче право, а ми вам дамо хліб". Дальше кажуть вони, що се несправедливо ділити селян на „кулаків", середняків і бідноту, тільки треба їх ділити на робучих і ледарів. На загал хотіліб вони совітів, але без комуни.

Жнива й надії на будуче

Не буде звишки цін збіжа.

Сегорічна знижка цін збіжа в цілім світі поставила хліборобів у дуже важке становище. Супроти того, що в Польщі появилися голоси, буцім то на осінь сподівана є поправа цін збіжа, остерігає часопис „Конюнктура Ґосподарча" перед великим оптимізмом, тому що „всякі передбачення цін у збіжевій торгівлі дуже часто заводять з огляду на непевність статистичних дат і великої кількости спекуляційних чинників, що не підходять під обчислення. Тому на думку „Конюнктури" в найблизшім господарськім році треба „числитися радше з дальшим обниженням збіжевих цін ніж з можливістю їх поправи".

Французько-італійський інцідент

Італійські воєнні літаки над Францією.

По донесенням паризької преси сими днями ранним ранком появилися над французькою територією в околиці Ґренобля італійські військові літаки. Літаки пролетівши 10 км. вглиб краю, в тім місци, де саме відбувалися літні маневри франц. військ, завернули відтак до Італії Цей налет викликав у пресі ріжні коментарі.

Збіжжа й пашу, дорібок Вашої цілорічної праці

обезпечайте лише в своїм власнім

Т-ві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР"

497 **у Львові, вул. Руська ч. 20.** 1-4

Приєднуйте нових передплатників!

ЩЕ ОДНА „ПЕРЛА"

полємічної літератури.

На днях появилася анонімна брошура п. н. „*„В обороні прав нашої греко-катол. Церкви*". (Львів 1929. Накладом Івана Ґотя. Друкарня Новочасна, ст. 84, 8°).

Своєю нікчемністю і хамством перейшла ся брошура все, що досі в тій справі писано. Се огидна клевета на наших Епископів, обдумана тільки на те, щоб перед своїми й чужими ворогами понижити й оплюгавити нашу церковну Єрархію.

Якщо робилиб се большевики чи радикали, то не булоб хоч великого жалю і ніхто так не гіршивсяб ані дивувався дуже. Але роблять се люде, які хочуть, щоб їх уважати чесними і патріотами, з яких дехто може й носить священичий одяг... Підписуються вони „оборонці"... Алеж ні! Не оборонці вони, а злочинці!!

Є се останнє слово тої кирині, веденої вже від 9 літ, якої висловом був ряд статтей в пресі („Укр. Голос", „Нива", „Діло"....). Щож до вмісту, то поза перемелюванням того, чим „оборонці" вже нераз пописувалися, брошура не приносить майже нічого „нового".

Нікчемність і погань того виступу відчули мабуть самі автори, коли скрили себе за плечима якогось папа Ґотя. Але розсилання такої погані до гр.-кат. Парохіяльних Урядів се зневага, се поличник для цілого нашого Духовенства. За кого ж мають ті панове (чи „отці") наших священників, коли думають зробити їм сим прислугу?

В тій дуже болючій справі один є відрадний прояв, що зі сторони священства появилася вже реакція проти такої „оборони". До нашої Редакції надходять з кругів Духовенства поодинокі й збірні заяви та відзиви, в котрих зі святим обуренням пятнується се погане й геростратське діло. Дещо з того містимо вже в нинішнім числі. В слідуючім числі „Н. З." помістимо осудження сеї брошури священиками з 33-ох деканатів, зібраними в Перемишлі.

Зате вороги нашої Церкви немов щурі на гниль кинулися на ту брошуру і з нетаєною радістю й видимою насолодою зачинають уже розливати отрую через свої часописи. Досить заглянути в останні числа „Землі і Волі", або в „Русскій Голос" (ч. 60 з 4. ц. м.), щоб побачити, яку вбийчу зброю дали їм наші оборонці. І один Бог знає, скільки згіршення спричинить се серед народу і так розгітованого безнастанно всякими безвірками й сектантами.

Справді, не стає слів обурення на таку нікчемну роботу. Та що бачимо? Коли хто навіть обережно скритикує діяльність першого ліпшого діяча від політики чи там нарушить якусь ідеольоґію, тоді знімається крик, а то й погрози на життя. Колиж публікується найогидніїші клевети на Єрархію нашої Церкви, тоді наші „патріотичні" орґани не то що не зареаґують відповідно, але ще й реклямують огиду, як прим. „Діло" (ч. 172). Ба навіть така книгарня „Рідної Школи" у Львові не соромилась тої погані й примістила її у виставовім вікні, мов на глум ...поміж католицькою й реліґійною літературою. Що-ж на се Головна Управа „Рідної Школи"? Що-ж на се наше поважне громадянство? Деж межі хочби примітивної приличности й самопошани???!

Тапети фіранки декорації **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—69 17—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

о. Платонід Філяс ЧСВВ.

Безосновні алярми

(Докінчення).

Ясна річ, що всі ті святі почування, про які висше намічено і кожде з них, длятого що в душі причащаючого є найтіснійше злучене з цілим комплексом прочих почувань, дається на зверх і перед лицем Божим, виразити зарівно розумно побожно і свято, чи то клячучи, чи стоячи, чи хочби й навіть сидячи, як думаємо було на Тайній Вечері, чи навіть лежачи, як буває у хорих. Тому то катол. Церква з однаковим пошануванням відноситься так до одного, як до другого способу, як взагалі до всіх зверхних форм обрядових, жадаючи тільки двох річей: 1) щоби зверхня форма не мала в собі нічого, що противилобися вірі і христ. моральности, та 2) щоби та зверхня форма як найліпше відповідала цілям св. Церкви, при узглядненню місця, часу, краю, народу, передання, звичаю, в загалі тих обставин і вимог, з якими людський розум просвічений надприродним світлом віри під проводом і доглядом Церкви увзглядняти повинен. Ось в яких жерелах і основах шукати-би аргументів на обоснования такого чи іншого обрядового питання. Там їх знайдемо. А силуватися на вишукования інших веде на манівці і кінчиться на фантазіях.

А такі обоснования, до чого вони?!

4. Що варта такі заключения.

Лишається нам хиба ще словечком доторкнутися кінцевого заключення Ниви на стор. 208., яке малоби бути принціпіяльне в цілій справі:

„Найважнійша асиміляція нашого обряду з латинським має своє жерело в латинській редакції практичного поняття Евхаристії „евхаристійний Ісус“. По тім, що вже про таке твердження висше наведено, вистане тут відповісти: Це твердження є в части баламутне, в части неправдиве. **Баламутне,** о скільки вмовляє в своїх читачів, що наша Церква *асимілює свій обряд з латинським.* Не асімілює, а свій корінний греческий обряд розвиває своїми питомими формами, відповідаючими вимогам часу, краю, народу і цілям св. Церкви. Вільно се робити всім церквам в цілім краю, а одній нашій малоби бути не вільно?! Чи одна наша Церква малаби бути на вічні віки звязана з обрядом, який був в році 1595?! **Неправдиве** твердження, о скільки підсувається йому значіння, що поняття Евхаристії „евхаристійний Ісус“, є поняттям спеціяльним для латинського тільки обряду. Є воно спільне в цілій катол. Церкві без огляду на будь який обряд. **Неправдиве** в кінці ще-й в тім значінню, що повисше розуміння Евхаристії мусить в обрядах поодиноких церков, прим. в нашім, потягнути за собою такі самі зовнішні форми почитання Евхаристії, які у себе витворює обряд латинський, отже, каже Нива, навіть причастя під видом гостії. Основно мильне твердження, якому противиться ціла історія церкви.

Від віків і віків в кат. церкві у всіх її обрядах точнісенько одно і те саме поняття і розуміння прим. Рождества Хр., Смерти, Воскресення, Святих Тайн,... а чи така єдність в розумінню таїнства витворила єдність зовнішних форм в обрядових богослуженнях?! І легко зрозуміти, длячого ні. „Нива“ каже: „В усякому організмі клітини укладаються після питомих собі законів. Як-що отже латинська редакція, що про неї мова, стане для нас законом, то — й наші звичаї мусять буквально так уложитися, як у латинників.“ (ст. 205).

З відкиж таке заключення? Чи в обрядах ділають такі самі закони, після яких укладаються клітини в організмах? Очевидно ні. В цих ділає право фізичної конечности, а сила, що творить обрядові форми є людський розум, просвічений вірою і людська воля, яка своєї свободи і в цій праці не тратить і не вирікається. Церква є організмом, але висшого типу, як надприродне релігійне товариство. А як в товариствах чисто земських розум і воля, а не фізична конечність укладають для членів правні форми і звичаї, так анальогічно і в тім товаристві, яким є Христова церква, розум і воля є головними чинниками в формованню обрядових приписів. І як раз длятого, що тут ділає розум і воля, а не фізична конечність, ставить св. церква тому розумови і тій волі в моральний і святий обовязок увзгляднити і закони віри і закони християнських обичаїв, і обставини та вимоги місця, часу, краси, народних характерів, звичаїв і т. д. все маючи на увазі ціль церковних обрядів. А з сего виходить вправді, що всі обряди в кат. церкві в основі остаточно виказують дійсну єдність, як це й мусить бути при єдности віри, цілі церкви і єдности людської природи у всіх людей, але рівночасно і при тій єдности неменше велика ріжнородність, подібно як в людській спільноті при єдности людської природи бачимо ріжнородність рас, а в расах ріжнородність народів, а в народах ріжнородність родин, а в цих ріжнородність індівідуїв. Те саме видимо і в квестії обрядів: есть і єдність в потрібній мірі, але є і ріжнородність. — Безпідставні длятого є побоювання „Ниви“ і не відповідають ні науці, ні віковій історії катол. церкви.

Якийже і кому хосен з того галасу, з тих докорів і з тиках обоснований? Хиба Камінським. Але „кое общеніе“ „Ниві“ з Камінськими?!

——o——

Нові наукові досвіди

Віденські професори Фрайд і Гофман оповіщують, що сильне освітлення голови приглухого чоловіка скріпляє його слух від 2 до 5 разів. Стверджують се в той спосіб, що наперед без світла роблять з людьми досвіди, на яку віддаль чують вони тон якоїсь сили, а потому те саме повторяють при світлі. Подібні висліди, лише інакше переведені, потверджує московський професор Лазаров: у темній кімнаті довго натискає рівномірно педал няніна і час до часу перериває темряву світлом. В тих світляних павзах всі присутні чують далеко виразніще той сам тон. І навпаки: той сам тон слабне, коли зачати його грати в ясній кімнаті й опісля загасити світло.

По сих цікавих досвідах відпорпали німецькі учені стару працю двох своїх учених Ебермаєра і Горна, нагороджену ще в 18 ст. університетом в Ґетінґені. Отже ті вчені вже тоді розслідили біольоґічне ділання світла, але мимо нагороди загал лікарів не звернув уваги на їх працю.

З огляду на те, що по діланню світла слух вертає майже все до давного стану, припускають, що всі людські змисли мають якесь невідоме досі получення: отже оживлення одного оживляє всі инші. Длятого пр. в ясно освітленій салі апетит лучший ніж у темній салі.

Присилайте передплату!

Перед великою конференцією

Львів, 4-го серпня 1929.

За два дни збирається велика міжнародна конференція в Газі, що має займатися введенням в життя найновішого репараційного пляну, умовленого перед місяцем у Парижі і знаного під назвою пляну Янґа. Він має заступити досьогочасний плян — т. зв. Доса. Політичне значіння нового укладу було у нас свойого часу схарактеризоване. Окрім усталення висоти і рат репараційних обовязків Німеччини за програну війну, він приносить поважне зменшення німецьких тягарів та відкриває вигляди ще на инші політичні користи. Прихід до влади анґлійської робітничої партії, знаної зі свойого пацифізму, робить сі користи майже певним.

В першій мірі Німеччині залежить на тому, щоб на початку найблизшого року, передбаченого версайським трактатом як термін евакуації другої полоси заренської области, окупованої французько - британсько - бельґійськими військами, — щоб уся окупація, нормально обрахована до 1935, дефінітивно скінчилася. Отже вкорочення окупації о цілі пять літ має для Німеччини не лише господарське значіння, а передовсім морально-політичне. Присутність чужої армії на німецькій землі се видимий знак катастрофи 1918 і всіх її наслідків — тягарів й упокорень. Натомість із хвилею уступленя окупаційних військ Німеччина одержує назад вигляд суверенної і рівноправної держави.

Очевидно ще не цілком. Окупація вуглевого басену Сари Францією має инший правний титул ніж окупація Заренья. На 1935 передбачений версайським трактатом плебісцит, що має остаточно рішити, кому ся мала, одначе під господарським оглядом многовартна країна буде належати — Німеччині чи Франції. В першім разі Німеччина матиме обовязок заплатити грошеву індемнізацію Франції. Та що вислід плебісциту в користь Німеччини не підпадає сьогодні жадному сумніву, отже відкривається можливість ранішого зречення Франції сеї країни — очевидно за добре, крім передбаченої індемнізації, відступне.

Коло сих політичних питань, не рахуючи чисто фінансових, звязаних з новим пляном Янґа, буде головно обертатися конференція. Окрім Німеччини, Франції, В. Британії, Італії, Бельґії, у фінансовій конференції візьмуть ще з европ. держав участь: Польща, Чехословаччина, Ромунія, Югославія, Греція й Португалія — себто всі ті, що в якій-небудь мірі заінтересовані в німецьких репараційних обовязках. Та перших пять держав буде, очевидно, про все рішати. До політичних нарад (в справі евакуації Зарення) з менших держав мають бути допущені тілько дві перші як сиґнатарі льокарненського пакту з 1925, себто Польща і Чехословаччина.

Амбіцією польського уряду є, щоб при нагоді вкорочення окупації Зарення, під претекстом, що сим способом нарушується досьогочасна мілітарно-політична рівновага в некористь Польщі, виторгувати від Німеччини якісь спеціяльні уступки. Залежить головно на однім — іменно, щоб Німеччина зреклася раз-навсе всяких, хочби й мирних, заходів в цілі зміни своєї східної границі (щоб згодилася на т. зв. східне Льокарно). Чи се йому вдасться? Се покажуть найблизші тижні. Ворожити в сім напрямі трудно, та нам таки здається, що користи Польщі на конференції, якщо будуть які, підуть у иншім напрямі — фінансовім

або торговельно-політичнім. Взагалі німецько-польські взаємини належать сьогодні до найгірших в Европі. Гаґська конференція не то не розвяже сих труднощів, але й не ослабить. Радше треба боятися, що їх тілько загострить.

——o——

Вертають до середновіччя

Наука вже досить давно розвіяла байку про „темноту“ середновіччя. А тепер видно у ріжних народів навіть скорий поворот до студій і думок середновіччя. В Америці основано в Бостоні спеціяльну академію для студій над середновіччям. Вона видає свій орґан „Спекулюм“ і цікаві антольоґії. В Европі працює в тім самім напрямі Міжнародний Союз Академій під еґідою Франції. Той союз випрацьовує великий словар середновічної латини під ред. Г. Ґельцера і при співучасти учених німецьких, американських, анґлійських, бельґійських, еспанських, італійських і т. д. В Італії медіоляньский університет видає в тім напрямі квартальник „Aevum“. В Німеччині особливо докладно студіюють тепер середновіччя на спеціяльних унів. катедрах. Є цілий ряд посвячених тому учених, як Гравбе, Маєр, Вінтерфельд і ин.

М. Маніціюс видав два великі томи про історію латинської літератури середновіччя до 12 ст. Опріч того видали Німці багато підручників з уривками творів середновічного письменства. Лектуру їх заведено від 1918 р. навіть в ґімназіях. В Польщі в тім самім напрямі має працювати „Поль. Тов. Гуманістичне“, котре видає свій орґан „Гуманітас“.

Все те обяви потішаючі, бо звертають увагу інтеліґенції культурних народів на духову продукцію тих часів, коли віра була тверда і глибоко вкорінена. Сей поворот до середновіччя може бути одним з жерел відродження сучасних народів.

——o——

Совітські урядники — монархісти

„Роста“ доносить: В Ростові над Доном відкрито монархістичну орґанізацію між совітськими скарбовими урядниками. Зібрання монархістів відбувалися таки в урядовім льокалі. В часі зібрань грали на ґрамофоні гимн „Боже царя храні“.

ЗАЯВА

Анонімна брошура п. н. „В обороні прав нашої гр. кат. церкви“ клеветами та наклепами на Високодостойну Особу Преосвященного Епископа Йосафата Коциловського вправді Його діткнути не може, однак я в ім'я правди і справедливости стверджую отсим, що наведений в цій бршурі на стор. 50-ій факт, в якім покликуються анонімні автори на особу пароха в Бабині коло Самбора, себто припускаємо на мою особу, є ложний і неправдивий. На цій моїй авдієнції, коли я прохав о узнання Н. Н. за помершого, дістав я відповідь від Преосвященного Епископа, щоби я вижидав рішення супружого суду, а зовсім не було такого перебігу авдієнції, як наведено в згаданій брошурі. А зокрема факт, немовби-то узнаний за помершого муж мав по поновному звінчанню жінки вернути домів, не мав ніколи місця в моїй парохії.

Бабина, дня 29. липня 1929.

о. Володимир Петрик.

Масарик про Німців у Чехії

З приводу появи знаменитого твору чеського проф. університету Емануїла Радля „Боротьба між Чехами і Німцями“ наводить німецька преса з признанням все, що Радль підчеркує про поведення голови чехословацької держави Масарика супроти німецької меншости в Чехії. Масарик стоїть на становищі, що демократичні засади, які обстоюють Чехи, вимагають признання Німцям і иньшим меншостям повної самоуправи і пропорціонального представництва в уряді. Не можна вимагати від Німців — каже Масарик — щоб вони одушевлялися чеським національним гимном. Треба уложити такий новий державний гимн, який могли би співати всі горожане держави, бо треба рахуватися з почуванням людей. Підчеркую, що чесно бажаю мирного співжиття з німецькою меншістю.

Німецька преса додає до тих заяв великі признання для Масарика як професора, письменника, журналіста, політика й партійного діяча, котрий вже пів століття працює над відповідним уформуванням способу думання свого народа й кінчить свої виводи так: „Кожда держава має такого голову, на якого заслуґує“.

Університет і часопис для волоцюг

Америка не належить до романтичних країв, а й там повстало романтичне диво: в місті Канзас основано університет для волоцюг. Фінансові основи мав йому забезпечити ще покійний письменник Джек Лондон, сам волоцюга від 16 року життя.

Тепер прийшла вістка з Німеччини, що там у місцевости Зонненберґ коло Штутґарту основано часопис для волоцюг п. з. „Дер Кунде“. Заголовок обернений „до гори ногами“, а передовиця пояснює, що зроблено се з двох причин: 1) Тому що то скучна річ все стояти на ногах, 2) На знак, що волоцюги не одно перевернуть до гори ногами.

Кождий край і нарід має своїх волоцюг. Між ними були і є навіть визначні поети, письменники й фільософи. І так б. учитель François Sevrin оснував літ тому 15 орґанізацію французьких волоцюг. Члени її за 1 франка на рік одержують листу імен милосердних людей у ріжних околицях Франції. Та орґанізація має таємне письмо. Зі знаних у світовій літературі письменників були волоцюгами: Джіордано Бруно, Ґавитман, Джек Лондон, Максим Ґоркій, Верлєн і ин. З меньше знаних: Ярослав Газек (Чех), Людвик Кассак (Мадяр), Петро Гілле (Німець) і ин. Цікаво, що навіть між людьми висших і богатих кляс лучалися волоцюги, як пр. два угорські ґрафи Рудольф Фестетіч і Тедді Зіхи. Вони ріжнилися від звичайних волоцюг тільки тим, що від тюрми в чужих краях часто ратували їх дипльоматичні заходи послів і конзулів старої Австро-Угорщини. Позатим виглядали таксамо як всі инші волоцюги.

Волоцюги часто протестують проти того, щоб уважати їх злочинцями. Такі появи, як оснування для них університету їх власними силами й орґану свідчили би про те, що вони дійсно хочуть належати до суспільности. Одначе з другої сторони суспільність, котра має за багато таких осібняків, мусить бути нездорова.

„Інтеліґенція думає хибно, що найлучше відношення до віри се брак зацікавлення релиґійними справами, полученний з вигідною чемністю“. (Еп. Сапега).

Маленький фейлєтон.

З обичаїв у „раю“

I.

В Москві жила собі маленька, горбата жінка. Та, як відомо, і маленьким, горбатим також хочеться жити. А тут ще й двоє діточок, котрих треба кормити й одягати. І се і те було особливо важким ділом в 1919 році. А всетаки та жінка якось жила і діточок в порядку удержувала. Істнувала вона тим, що потайки купувала муку, пекла з муки чорної хліб і потайки його продавала добрим людям. Справедливість вимагає признати, що хліб вона пекла прекрасно. Просто медівник, не хліб. І кількість тих, що у неї купували, все росла — тим більше, що жінка вона була добра, ціну за хліб брала божу і навіть на кредит давала потребуючим.

От той кредит і погубив її. Між її покупнями знайшовся й оден партійний чоловік, котрий набравши на кредит більшу скількість хліба, доніс чрезвичайці про таємну продажу.

Зявилися чекісти, жінку увязнили, хліб і муку забрали, а діточок оставили їх власній долі. Чи одержав яку надгороду той партієць, невідомо, але на всякий випадок позбувся свого довгу.

II.

Багато Росіян за кордоном надіялося, що большевики будуть „еволюціонувати“. Мовляв — тому, бо такий закон: хочеш, не хочеш, а будеш еволюціонувати. Закон!

Жив собі в Москві швець. Гарний швець, та — вибачте — дворянин. Зрештою його шляхотське походження — як доносить орґан „Дні“ — давно було забуте. А його шевське ремесло і дуже точне виконування замовлень забезпечувало йому славу в цілім кварталі. Називався він М.

Не так давно замешкав недалеко від його кімнатки молодий член комуністичної партії з жінкою. Старець звернув увагу на молоду пару і віднісся до обоїх з батьківською добродушністю. Багато разів говорив, що то гарні люде. Особливо подобався йому муж. Завязалося, коли не близьке, то для старика приємне знакомство. Бували у себе, говорили за чайком, по приятельськи дискутували, і все йшло гарно.

А потому молодій жінці прийшла пора родити. Роди були тяжкі. Треба було лікаря і ліків. Партієць був чоловік убогий і грошей очевидно не мав. От тоді старик по приятельськи, зі співчуття, сам предложив молодому знакомому якусь квоту зі своїх ощадностей. Квота була невелика, 20 долярів, але то було все, що старик мав. Партієць подякував, гроші взяв і розуміється, обіцяв звернути. Потому справи пішли веселіще: молода жінка поправилася і старик М. щиро тим радувався.

Та несподівано, нічю, старика М. увязнили і відвезли на Лубянку (до чрезвичайки). Властиво чрезвичайки вже тоді не було, бо се був рік 1929, і чрезвичайка називалася вже ГПУ — еволюціонувала...

В ГПУ необережному старикови завдали два питання: 1) Відки він взяв доляри? 2) Для якої ціли давав взятку (лапівку) 20 долярів?... Все, що старик міг сказати, було, що він доляри заробив своєю працею як швець, а взятки нікому не давав, тільки дав гроші доброму знайомому, позичив на лічення хорої жінки й дивується, як про се могли довідатися на Лубянці, коли він про се нікому не говорив.

Та і на Лубянці були „добрі дядьки“ — вони вирішили, що старик М. нездоров і треба для нього зміни клімату. Тай відправили його на Соловецький курорт (на Білім Морі). А партієць, розуміється, не віддавши грошей, скоро переїсся на иншу вигідну кватиру.

До того можна ще додати, що в р. 1919 згадана маленька жінка стратила не більше як 8 долярів і по місяцеви її випустили. А в р. 1929 старик М., висланий не так скоро вернеться, коли вернеться. Таким чином можна сказати, що Росіяне, котрі вірять в еволюцію большевиків, мають очевидно рацію! Большевики дійсно еволюціонують.

(За А. Сакмаровим А. Ч.

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Консекрація й інтронізація канадійського гр.-кат. Епископа. Торжесвенне рукоположення Преосв. Василя Ладики відбулося в неділю 14. липня ц. р. в Едмонтоні. В святі тім взяли участь оба гр.-кат. Владики зі Зл. Держав, також канадійські р.-кат. епископи. Акт рукоположення відбувся підчас торжественної архіерейської Служби Божої, на котрій були виголошені проповіди в мовах українській, анґлійській та французькій. Співав хор місц. „Бояна“. Того дня вечером відправлено ще молебен, а відтак в салі „Народнього Дому“ була в честь нового Владики святочна академія. Слідуючої неділі 21/7 відбулася в Вінніпеґу торжественна інтронізація Преосв. Василя на Владичий престол.

Зїзд гр.-кат. укр. духовенства в Америці. Як повідомляє „Католицький Провід“, орґан Преосв. Константина, в Филаделфії відбувся 1. серпня зїзд гр.-кат. українських священиків скликаний Епископським Ординаріятом.

Тиждень релиґійної етнольоґії відбудеться в Люксембурґу від 16—22. вересня ц. р. „Тиждень“ цей буде під протекторатом кардинала Ерле. Подробиці будуть оповіщені пізнійше. Зголошуватися можна вже тепер на адресу: **„Anthropos“**, Mödling b. Wien, St. Gabriel. Austrja.

IX-ий Міжнародний Католицький Конґрес у справах звязаних з проблемом населення відбудеться сього року в Будапешті від 16. до 19. серпня.

Торжества св. Гільдеґарди в Німеччині. Католицьке населення Бірґену, Рупертсберґу, Рюдесгайму, Айбінґену і з нею вся католицька Німеччина обходять цього року 750-ліття смерти найбільшої в середних віках німецької жінки — св. Гільдеґарди з Бінґену. На торжество, що відбудеться у вересні ц. р. прибудуть високі світські й церковні достойники: апост. нунцій монс. Пачеллі, б. австрійський канцлер пралат Зайпель, чеський міністер др. Кірнберґер, та богато епископів. В сімох великих комнатах гесської Вищої Будівельної Школи буде отворена Вистава св. Гільдеґарди. Головною атракціею вистави будуть всесвітної слави мистецькі твори Бенедиктинів з монастирів Марія Леах і Кесфельд. Опріч того будуть виставлені малюнки, штихи, памятки й книжки з стародавнього монастиря в Рупертсберґу, що його оснувала св. Гільдеґарда, а також давні портрети Святої.

Одушевлення й жертвенність передумови Католицької Акції. Так висловився на епархіяльнім конґресі в Роде у Франції новий архиепископ Тулюзи. Оптимізм, на думку архиепископа, се найважніша засада в теперішних часах: „Геть з тими, що вічно бідькають і стало стогнуть з приводу теперішнього лихоліття та нарікають на молодь і громадянство!... Нашим завданням вишукати в кождій душі її таємний запал і одушевлення. Апостоли Католицької Акції мусять віддатися зовсім своїй справі, щоб уратувати людство!“

Маріявітсько-православні переговори, як довідується КАП., не довели до заключення „унії“ маріявітів зі старою Церквою. Як відомо „стара Церква“ це ті православні, котрі не признали автокефалії правосл. Церкви в Польщі, а за голову Церкви вважають московського митрополита Сергія. Причиною невдачі переговорів було те, що „стара Церква“ се орґанізація нелеґальна. Сен. Богданович робить тепер старання, щоб її леґалізувати.

Виклятий правосл. митрополитом Діонисієм волинський діяч Др. Арсен Річинський почав видавати в Володимірі часопис „Наше Брацтво“, звернений проти митрополита і правосл. Синоду.

НОВИНКИ

Всесловянський пасічничий зїзд з виставою пасічництва відбудеться в половині серпня в Познані, на теренах теперішньої краевої вистави.

Еміґрація до Сполучених Держав П. А. Ґенеральний консулят Зл. Держав П. А. у Варшаві почав видавання віз еміґрантам на рахунок нового континґенту на 1929—30 рік. Досі видав уже 420 еміґраційних віз.

Закордонні паспорти — особам, зачисленим до „посполитого рушення“. Військові власти повідомляють, що особи, залічені до „посполитого рушення“ (зі зброєю або без зброї), при поданнях про видачу їм закордонних паспортів, не потрібують діставати спеціяльні позволення од військових влад на виїзд за кордон. В таких випадках при поданню про видачу закордонного паспорту належить зложити лише посвідку „поборової комісії“ про зачислення до „посполитого рушення“.

Німецько-радянська експедиція наукова для дослідження Тундри Хіба вирушить незабаром з Лєнінґраду. Виправа має завдання прослідити мінеральні богацтва Тундри, а також життя, мову й антропольоґічні ціхи її мешканців.

Столиця жовтого діявола (так називають Ню-Йорк ізза великої маси золота в його банках) знов збільшила свої запаси золота протягом останніх трьох тижнів о 24.400.000 дол. Золото се привезено з Анґлії й Аргентини.

Нові доляри вже пішли в світ. Є вони трохи менші, ніж дотеперішні. Перша низка має банкноти від 1-го доляра до 20. Вищі появляться значно пізніше. Нові доляри мають інші рисунки, інші цифри та кращий папір, що стоїть на перепоні фальшівникам.

Конґрес у справах звязаних з проблемом населення відбудеться сього року в Будапешті від 16. до 19. серпня.

Розстріл робітників. Большевицький суд в Новосибірську засудив двох зелізнодорожних робітників на розстріл за те, що вони з пімсти за увільнення зі служби пустили без нікого 6 льокомотив. Се спричинило розбиття 5 з тих льокомотив.

Арештування совітських підданих. З Хабаровська доносять до Москви, що китайські власти дальше арештують сов. горожан. З м. Пограничная китайські власти вислали понад 40 арештованих робітників і сов. урядовців. Прибувші з Никольсько-Уссурійської з-д. бриґади зелізничники арештовані й вивезені в невідомім напрямі. Загальне число арештованих останніми днями сов. підданих сягає 100 душ.

Гра в шахи через радіо. Світової слави шахіст Альохін оповів одному репортерови паризького часопису, що він зобовязався в Америці виконати в найблизшім часі ось таку штуку: Сидячи на літаку, має підчас 3-годинного лету між Сан Франціско і Льос Анджельос грати рівночасно 8 партій, немаючи перед собою шахівниці. Його партнери будуть находитися десь між Сан Франціско і Льос Анджельос. Тяги будуть передавати собі через радіо.

Письменницький барометер. Оден із літературних французьких журналів розписав в цих днях анкету, як реаґують літерати на пануючі спеки. Більшість відповіла, що спека ділає знеохочуючо на творчість. Письменниця Рашільд впевняє у своїй відповіди, що може з цілою певністю предсказати погоду на 24 год. Коли має бути дощ п. Рашільд набирає великої охоти до пера і легко творить, якщо має наступити спека огортає її сонність і... до нічого не є здібна.

Число професорів вис. шкіл в Польщі в останнім акад. році було 802, доцентів та асистентів 1398.

——o——

Переписка Редакції

Всч. о. Д. Про насилання до Парохіяльних Урядів анонімної брошури „В обороні гр.-кат. Церкви“ повідомляють нас оо. Душпастирі також з инших Деканатів. Дехто брошуру відіслав. Инші вважають цей спосіб недоцільним, а навіть шкідливим, просто нищать сю злочинну книжку, щоб не ширилося згіршення. І цілком слушно. — Р е д.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 166 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., проч р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: **„Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11.** 294 41—100

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

а) **Бібліотеки Укр. Христ. Орґанізації**

Ч 1. Основи соціольоґії . . . . 3·— зол
Ч. 3. Спіритизм . . . . . 2·— „
Ч. 4. Життя св. Кирила і Методія 0·80 „
Ч. 5. Секти й сектанти . . . . . 0·60 „
Ч. 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси . 1·50 „
Ч. 7 Греко-кат Церква. . . . . 0·95 „
Ч. 8. Д-р О. Назарук: Преса . . . 3·00 „
Ч 11 Др О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті. . . . . 0·50 „

б) **Инші видання:**

В. Липинський: „Хам і Яфет“ . . —·90 „
Др. О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція . 3·00 „
о. Др. Т. Галущинський: Думка і наука Церкви в питанню літурґ. мови. . . . . 0·20 „
Др. С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі. . 1·50„

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ „ПАРАҐОН”

Львів, ул. Валова 9.

490 a) 6—8

В Адміністрації „Нової Зорі“ можна дістати отсі випуски

Духовно-музичних творів о. Й. Кишакевича

Ч 2. Вінчання (на мужеськ. хор) 3·— зол.
Ч. 3. Панахида і 7 похоронних пісень (на муж. хор) . . 3·— „
Ч. 4. Все упованіе моє. Кантата до Пр. Діви Марії, — слова Т. Шевченка (на міш. хор) 2·50 „
Ч. 5. Владико Отче! Пісня до св. Иосафата на дво-три і чотиро голосний, мужеський і мішаний хор . . 1·— „
Ч. 6. Пісню слави „заспіваймо! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотирроголосний жіночий, муж. і міш. хор 1·— „
Ч. 7. Всесильний Боже... і З плачем і стоном; два релиґійно-національні гимни на жіночий, муж. і міш. хор 2·50 зол.
Ч. 9. Пісні підчас читаної Служби Божої (9 пісень) на жіночий або муж. хор . . . 2·50 „
Ч. 10. Вінчання (на міш. хор) . 3· „
Ч. 11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор) . . 3·— „
Ч. 13. Воскресні пісні (9 пісень) на жін. або муж. хор . . 2·50 „
Ч. 14. Евхаристійні пісні (5 пісень) на муж. і міш. хор . 2·50 „

Книжки висилається негайно по надісланню почтовим переказом належної суми, з долученням 50 с. на поручене порто.
431

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 11. серпня 1929. Ціна сего числа 40 сот. Ч. 58 (261)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Напад комуністів на гр.-кат. відпуст на П. Руси

Інтервенція війська. — Богато ранених з обох боків.

Минулої пятниці в с. Барнгаві (на Підкарпатській Руси), постійно відвідуваним українськими греко-католицькими паломниками, був відпуст, на який зібралося більш 6.000 вірних. Підчас відпусту на них напало 600 узброєних комуністів під проводом барнгавського старости (війта) Бабця.

Комуністи почали бити й розганяти паломників. Візвані до Барнгави поліція й військові частини з сусідного міста Хусту комуністи стрінули стрілами й камінням. Почався справжний бій між комуністами а поліцією й військом. Багато впало ранених з обох боків. Поліція та військо з трудом привернули порядок. Комуністи старалися укрити своїх ранених. Поліція перевела численні арешти. Провідник комуністів Бабець зник без сліду, мимо старанних відшукувань його поліцією.

Мідь на Волині

В Мидзку б. Рівного на Волині відкрили недавно поклади високовартної руди міди. Варш. Геольоґічний Інститут веде тепер досліди над умовами експльоатації, котра заповідається дешева, бо руда знаходиться не глибоко під поверхнею землі.

Виправа до південного бігуна

1. серпня ц. р. з лондонського порту виплив корабель „Discovery“ на виправу до південного бігуна. На чолі експедиції проф. Мосен. Метою цеї виправи є продовжування наукових дослідів околиць південного бігуна з рр. 1911—14. Фінансують її уряди В. Британії та доміній. На тім самім кораблі відбулася перед 28 роками перша полярна експедиція капітана Скота.

Кілько заробить Австрія на туристах

По тимчасовим обчисленням в сім році заробить Австрія від заграничних подорожних 274.000.000 шилінґів, то є о 60 міліонів шил. більше як у 1926 р., котрий під тим оглядом досі був для Австрії найкращий. Найбільше туристів є з Німеччини, відтак з Чехословаччини. Богато також очевидно Американців та Анґлійців.

Збіжевий заморський ринок

Звишка цін збіжа в Канаді, Аргентині й Австралії.

В наслідок посухи піднеслася ціна пшениці в Канаді, Арґентині й Австралії о 50 центів на бушлі. Сподіваний значно менший урожай ніж в мин. році В Вінніпеґу кажуть, що ціна бушля пшениці дійде до 2 долярів. Таксамо підносяться ціни інших родів збіжа.

Новий медичний винахід

Ню-Йоркське „Медичне Інформаційне Бюро“ доносить:

Медична Академія Злучених Держав і медичні факультети в Ню-Йорку, Бостоні, Шікаґу, Балтиморі й Вашинґтоні ствердили, що у хорих, котрі перебули запалення легких, витворилися охоронні субстанції проти тої хороби. З тих субстанцій, котрі можна одержувати також зі звірят, що перебули ту хоробу, можна робити серум і щіпити ним хорих на запалення легких. Свій цінний винахід предложать незабаром медичним факультетам Европи.

Винищення троцкістів

Німецькі кореспонденти доносять з большевії, що чрезвичайка перевела вже арештування останних прихильників Троцького в большевії. Чотири рази арештувала вона управу тої опозиційної ґрупи і за кождим разом та ґрупа вспіла вибрати нову управу та випустити в світ нові відозви проти Сталіна. Аж по останних арештах не появився вже ніякий відзив — знак, що троцкісти винищені. Три провідники їх, Радек, Смігла і Преображенський отверто погодилися зі Сталіном. Здається, що ліва опозиція зліквідована також і в Харкові. Таким чином Троцький не тільки фізично усунений з Росії, але й духово зовсім в ній ізольований.

Плазун з трьома очима

Лондонський зоольоґічний огород одержав з Нової Зеляндії дуже рідкий оказ плазуна з трьома очима, що називається стенодонт, а в мові новозеляндців „туатара“. Третє око того плазуна уміщене на заді голови. Природники сильно заінтересувалися тим оказом. Вони твердять, що се потомок великанських триочних протозаврів з пермської доби.

Москва пє

Совітська преса оповіщує статистику пияства в СССР. за 1928 р. Уживання самогонки значно перевишає уживання монополки (відношення 836 до 516). Найбільше пють в Москві. Там на кождих 10.000 душ припадає 0.22 кін, 0.38 бібліотек, півтора церкви і 4 і пів шинків з алькоголем.

Сінокоси покінчені. Жнива починаються.

Не забудьте обезпечити збіжжа й пашу від огню

В Т-ві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

497 **у Львові, вул. Руська ч. 20.** 2-4

Наша оборона

Розбудова католицької акції.

Стаття надіслана з кругів Духовенства.

Богато в послідних часах пишеться в нашій католицькій пресі про Католицьку Акцію. І без підхлібства, треба признати, що наша християнська пріса вивязується з сего добре. Однак на жаль нема на се відгуку серед нашого духовенства, як і загалом серед нашої суспільности. Є много таких, що признають хосен сеї Акції, але і на тім кінчиться. Духовенство в більшости відноситься до сего з резервою. А таке становиско духовенства хиба дасться оправдати неточним знанням справи. За великий обовязок лежить на священиках, що до повірених їм вірних і тому така рівнодушність в нинішних часах до католицької Акції є шкідлива.

Ми є свідками великого наступу так большевизму як і лібералізму на нашу Церкву і нарід. В рядах лівих можна зауважити консолідацію всіх сил до акції, яка має вирвати з народу нашого се, що у нього є найдороще, то є віру і привязання до католицької Церкви. В тих рядах бачимо вже партії і орґани, що до недавна стояли, а властиво реклямували себе, що стоять в обороні нашої Церкви. Кождий бачить руйнуючу роботу всіх тих чинників і ніхто, кому лежить на серці добро нашої Церкви і народу, не може замикати на се очей не може заспокоювати себе, що „так зле воно не є“. До того на жаль; горстка духовенства з „Гофтеольоґом“ на чолі стала на службу сеї либеральної струї. Одна одинока рада на се, поширення катол. Акції в нашім народі. Се поширювання мусить наступити як найскорше, коли ходить нам о добро нашого народа.

Обовязок поширювання катол. Акції в першій мірі лежить на нашім духовенстві. Думаю, що рацію має о. М. Вовчик, коли на сходинах духовенства старо-самбірського повіту сказав таке: „Щоби священик міг братися до ширення в парохії кат. Акції, то по перше сам мусить хотіти зрозуміти ідею катол. Акції і сам стати борцем за неї!“ Цілком слушно. Велика і взнесла є ідея катол. Акції, бо містить в собі відповіди на ті питання, що насуваються кождому, хто думає і застанавляється над нинішним станом людства. І тому обовязком духовенства є пізнати ту ідею катол. Акції, **перейнятися** нею та **поширювати її** серед нашого народу.

Перше і друге, пізнання і перейнятяся може наступити, коли кождий з священиків буде попирати і поширювати нашу католицьку пресу та християнсько-католицькі видавництва. Дальшим способом до того є часті конференції духовенства і деканальні собори, на яких не повинно ніколи бракувати викладу або відчиту про катол. Акцію і способи її поширювання в нашім народі. Бо мало є коли наші священики зійдуться раз в рік на конференцію деканальну, щоби відобрати Св. Миро. Конференції деканальні повинні відбуватися що найменше 4 рази в рік, а річю Отців Деканів є подбати, щоб на такій конференції отці кондеканальні почули про ріжні справи звязані з життям катол. Церкви в нашім народі, щоби

Тапчани матерії меблеві тапети **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 18—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

почули чи то з викладу чи то з дискусії про ріжні способи душпастирської праці в наших парохіях, щоби довідалися про ріжні атаки спрямовані на нашу Церкву та про способи оборони. Перепоною часто в тім є се, що наші деканати є за великі, а тому й тяжко всім частійше зібратися. На се рада, що деканати можуть поділитися на менші відділи, які під проводом Отців містодеканів можуть частійше відбувати свої конференції після затвердженої даним Ординаріятом програми і обдумувати способи над поширюванням катол. Акції в окрузі. Думаю, що і наші Епископські Ординаріяти не тільки не є противні, а радше очікують від Отців Деканів, щоби частійше, прим. хотьби квартально, скликували такі деканальні конференції.

Коли така праця в рамах кождого деканату буде відбуватися, тоді справа поширювання катол. Акції прибере зовсім правильні реальні форми. Тоді справді католицьке життя в нашім народі оформується і всі атаки зі сторони ріжних непокликаних опікунів нашого народу не будуть нам страшні. Священики, що скріплять в собі ту взнеслу ідею будуть сміло іти в народ і голосити, а з тим і єднати всіх під прапором католицької Церкви.

——o——

Авантура польських студентів у Парижі

Варшавські польські ґазети всіх напрямів, підняли великий алярм з приводу побиття польських студентів у Парижі. По словам тих ґазет, ґрупа студентів варшавської Політехніки під проводом асистента тої-ж політехніки інж. Васютинського відбувала науково-освітню подорож по Зах. Европі. На залізничнім двірці в Парижі інж. Васютинський мав непорозуміння з кондуктором, яке закінчилося тим, що візвана французька поліція тяжко побила палицями й револьверовими кольбами польських студентів; при тім нібито кондуктор кричав, що „поляки се найгірші люде“, а поліціянти додавали: „сі свині дуже витревалі“. Інж. Васютинського, побитого й скрівавленого, поліція в кайданах відставила до вязниці.

З приводу сього інциденту польський академічний комітет вислав спеціяльну делеґацію до міжнародного академічного бюра з протестом до акад. молоді всіх країв. Рівночасно, за ініціятивою ректорату Варшавськ. політехніки, польське міністерство закорд. справ теж зайнялося тою справою.

5. серпня ц. р. французька амбасада в Варшаві видала комунікат, який цілковито вияснює всю цю справу, і то в зовсім иншім світлі: Переведене судове слідство виявило, що інж. Васютинський з польськими студентами катеґорично відмовилися опустити невластиво заняті ними місця у ваґоні, котрі були зарезервовані для иншої ціли. Підчас суперечки з того приводу з кондуктром інж. Васютинський двічі вдарив кондуктора, а відведений до комісаріяту знову кинувся на поліційного комісаря. Його ледви вгамувало трох аґентів.

——o——

Протикомуністичні демонстрації

В понеділок в Шанхаї відбулася велика антикомуністична маніфестація, в котрій взяли участь більш 20.000 осіб. Більшість демонстрантів складалася з робітників. Фабрики підчас демонстрації стояли замкнені, щоби дати можливість робітникам брати участь у тій демонстрації. Товпи демонстрантів чинно заатакували комуністичних аґітаторів.

Офензива нехристіянських релігій

Від тисячі літ не було такої офензиви магометанізму й инших нехристіянських релігій, яку бачимо тепер. Стверджує се проф. др. Йоган Тґаврен. І стверджує слушно. А другий обсерватор тої бременної в наслідки появи, Сновк Герґран'є пише, що іслям проявляє тепер просто „католицький інстинкт“ в розумінні всемірности своєї пропаґанди. Щось подібне бачимо тепер і в буддизмі. Тай большевизм, котрий має світову, всемірну тенденцію, се ніщо инше, як своєрідна віра в атеїзм, котра могла появитися й поширитися тільки по довшій підготовці, яка полягала на валенню християнства. Заки представимо причини й наслідки сучасної нам офензиви нехристіянських релігій, наведемо ще ряд фактів, котрі доказують силу й розмах тої офензиви.

Інтересна річ, що іслям розпочав свою офензиву щойно по великій війні, котра зломала Туреччину й дала привід до скасування Халіфату. Офіціяльний мослємський (магометанський) халіфат, репрезентований від 16 століття турецьким султаном, був олицетворенням претенсій ісляму до панування над світом. Здавалося, що коли турецька націоналістична струя знищила халіфат во імя свого вузького націоналізму, то се було зреченням ісляму з його претенсій до панування над світом. Тимчасом сталося якраз навпаки! Вправді Туреччина, позбувшися халіфату і тим самим живого центра ісляму, зійшла на другий плян, одначе власне тоді оживився іслям, головно в Індії. Вже в р. 1920 повстає „Джаміяб“, мослємська місійна орґанізація з 11 централями. Та орґанізація поставила собі двояку ціль — спинити дальші поступи християнства й гіндуізму та розпочати офензивну діяльність на зовні. Вона в першу чергу подбала за уфундування дійсно великої ісламітської преси для пропаґанди ісляму й покликала до життя, не менше як 202 (двіста два!) пресових орґанів, з того 14 в анґлійській мові. Всі вони мають виразний ісламський, боєвий характер. Опріч преси вперве ужито до поширювання ісляму таких в тій ціли досі неуживаних засобів, як сиротинці, шпиталі, аптики для убогих, спеціяльні школи. І навіть основано окремий університет, призначений для образування місіонарів ісляму.

Успіх тої оживленої праці, веденої з великим запалом і при помочи поважних засобів, не дав на себе довго ждати. Нпр. одна тільки місіонарська стація оповіщує, що пересічно навертає що місяця 500 людей на іслям. Инша стація оповіщує, що вспіла оснувати 24 філій і т. п. В останних літах в самій Індії зріс іслям о 9 міліонів душ під впливом тої місіонарської діяльности. Не дивота, що відомий гіндуський письменник Рабіндранат Таґоре висказав побоювання, що Індією знов заволодіє іслям.

Таку саму або ще й живійшу діяльність розпочали магометанські місіонарі на індійських островах, знов зачинаючи пресовою пропаґандою. Там оснували протягом короткого часу 90 пресових магометанських орґанів, коли християнських є там усего шість, які взялися за пізно до праці. Наслідком того спізнення акції християн і слабого її поставлення 36 міліонів людей вже попало під вплив ісляму і вирвати їх зпід того впливу не так легко як легко було вирвати їх з під впливу поганства.

В Китаю пропаґанда ісламітської акції поставлена також з великим розмахом. В Пекіні основано її централю під іменем „Загальний ісламський рух вперед“. Та централя розпоряджає 3.000 (трьома тисячами) дочерних орґанізацій. В Шангаю основано в р. 1925 „Міжнародний Союз мослємський“ з виразним місіонарським характером. Модерна часописна рекляма, обношення по вулицях реклямових таблиць з магометанськими „правдами віри“ і т. п. втягають маси Китайців у круг ідей ісляму. В листопаді 1927 р. відбувся в Шангаю другий паназійський конґрес. Річ дуже характеристична, що той зїзд не міг ухвалити одностайної політичної програми, але релігійну резолюцію приняли одноголосно. Вона звучить: „Азія як колиска релігій має висилати релігійні місії до Европи, Африки, Америки й Австралії“.

Таким чином представники ріжних азійських народів офіціяльно затвердили та припоручили висилати релігійні місії на весь світ. Місії робили всі великі нехристіянські релігії й передтим, а саме іслям, гіндуїзм і буддизм, але від кількох літ їх діяльність сильно скріпилася і дійсно стала світова. Особливо рухливі місії магометан. В них роблять місійну роботу не тільки духовні, але в далеко більшій мірі світські люде, головно народні учителі й купці. В Африці магометанські народні учителі мандрують з релігійними проповідями від оселі до оселі, а їх купці доходять навіть до одинцем стоячих хат муринів у глибині континенту й полагоджуючи свої торговельні справи, рівночасно аґітують за своєю релігією. В Каїрі істнував спеціяльний мослємський семинар для місіонарів, котрий від війни замовк. Але від 1922 р. працює в Трансвалю спеціяльна магометанська місія, основана Европейцем-апостатом. В Наталю функціонує друга. Там головно ляїки ширять іслям, аґітуючи передовсім за паломництвами до Мекки, відки Африканці вертають переняті духом магометанізму.

Каіро в Єгипті се тепер найбільший центр літературної пропаґанди ісляму; той центр осягнув світове значіння. Відси розходиться маса релігійної преси і книжок по всій Сагарі, на ярмарки в Тімбукту й аж до Кааби в Мецці. В Каїрі печатають полемічні й дидактичні твори ісляму навіть для далеких островів індійського архіпеляґу, для Бірми, для Капштату, для Китаю і т. д. Там є мослємські накладні і зовсім не мало таких, що кождого місяця продають по 5.000 томів. Як магометане дбають про свою щоденну релігійну пресу, можна зміркувати по тім, що в Кольоніяльнім Інституті в Гамбурґу можна побачити 474 ісламських дневників тільки з одної північної Африки! А наклад тих дневників значно перевисшає подібні видання християнські й доходить до 40.000. Вони виразно проповідують офензиву проти християнства і здобуття для ісляму цілого світа, що дуже підбадьорюючо впливає на їх маси.

Кошти тої великої пропаґанди покривають з приватних збірок. А жертвенність у магометан на релігійну пропаґанду дуже значна. Нпр. в Детройті, в Америці, оден богатий сирійський магометанин побудував власним коштом дорогоцінну мошею (котру влада казала замкнути). В Шікаґу перемінили приватний дім на мошею й уставили в ній фоноґраф, котрий по приписам корану правильно взиває до молитви. 900 неґрів, б. протестантів, перейшло на магометанізм. Особливо з Мадаґаскару приїздять до Америки місіонарі магометанізму. В Юкерс'і коло Ню-Йорку сотки білих магометан правильно збираються на молитву. Над Спокійним Океаном центрами мослємської пропаґанди стали міста Сан Франціско і Лос Енджелос. Недалеко Шікаґа появилася

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.

Для Панів
оригінал. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

Просимо оглянути без обовязку купна. 463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім паріжний вул. Ґродзіцких) 11-30

величава магометанська святиня. В багатьох містах Америки повстали мослемські бібліотеки й читальні. Поодинокі секти магометан розвивають також живу діяльність, напр. їх секта суфізм'у має свою централю в Ню-Йорку.

Також у західних краях Европи появилися місії магометан. Перший розпочав місійну працю в Европі літ тому 30 Мірза Ґуля Агмед. За його стараннем повстали мослемські мошеї в Парижі, Лондоні, Женеві, Гайдельберґу й Берліні, в Парижі навіть при допомозі уряду! Найбільш систематичну пропаґанду веде в Европі секта Амад'є, котра має свій центр у Вокінґу під Лондоном. Се велика аґітаційна централя. Відси виходить книга за книгою, а все те возвеличує ісламізм і лає християнську віру. На ісламізм перейшло поверх 1000 „освічених“, „ліберальних“ Анґлійців, а льорд Гедлай зібрав в останних тижнях 60.000 фунтів штерлінґів на будову нової мослемської мошеї в самім центрі Лондону. Словом — рух ісламізму шириться скрізь і то без державної допомоги, приватною ініціятивою і приватними засобами.

Коли дивитися на той живий рух, то мимохіть приходить на думку, що погляд, немовби орієнтали були неповорушні й ліниві, се наскрізь фальшивий погляд.

МЕБЛІ
солідно виконані, власного виробу найновіших взірців
464 дешево можна дістати у 10—15
БРАТЯ СІВЕК
ЛЬВІВ, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Якіж є причини того, що магометанська пропаґанда могла так оживитися? Головні причини дві: 1) Европейська цивілізація, котра опанувала вже всю земну кулю, показалася азіятам надто пересякла сегосвітним духом і длятого їм не заімпонувала. Та позбавлена реліґії цивілізація понесла з собою зіпсуття й розклад і власне тим визвала й оживила реліґійні рухи Азіятів. При помочи своїх реліґій бороняться азійські народи перед заливом їх европейським зіпсуттям і здичінням. 2) Не підлягає також сумніву, що місійний рух нехристіянських реліґій се свого рода відпір і відповідь на місійний рух християн. Свідчить про се те, що нехристіянські реліґії переймають всі способи від християнських місій, почавши від преси, котру одначе поставили величавійше, ніж християнські реліґійні орґанізації.

Читаєш усі ті нові вісти й михохіть порівнуєш активність нехристіянських орієнталів з нашою активністю. Якіж ми нерухливі в порівнанні з ними! Яка наша реліґійна преса? Яка наша приватна ініціятива в области поширення нашої віри і Церкви? Де наш хочби оден-одинокий дневник з реліґійним характером? Кілько є у нас на тій области діяльних народних учителів, купців, світських людей взагалі? Кілько запалених до такої праці священиків?

Відповідь на ті питання легко дати собі в кождий час.

Якіж наслідки такого стану можуть бути? Занепад віри й культури а згодом і матеріяльної цивілізації, коли скоро не наступить зміна на лучше. Се хіба ясне.

——o——

ЗБІРНА ЗАЯВА

В справі анонімної брошури п. н. „В обороні прав греко-кат. Церкви“.

Священики з 33 деканатів Перемиської Епархії в числі 130 зібрані в Перемишлі осуджують анонімну брошуру „В обороні прав гр.-кат. Церкви“ як нікчемну, видану не оборонцями, але ворогами нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим становищем зглядом Апостольської Столиці і наших Владик підкопують авторитет Церкви в очах вірних і тим вдаряють в підвалину сеї одинокої в теперішних часах моральної сили, якою є католицька Церква.

Заразом заявляють свому Владиці синівську любов і запевняють Єго у вірности в апостольській праці і своїй готовости виступити в Єго обороні в боротьбі зі всякими темними ворожими силами.

Перемишль, дня 2. серпня 1929.

ЗА КОМІТЕТ:

о. Данило Бодревич вр. парох в Уличні, *о. Петро Чавс вр.* парох Крукенич,

о. Анатоль Козак вр. парох Болянович.

Під Заявою поміщені отсі власноручні підписи:

о. Алексій Колянковський, о. Володимир Смулка, о. Степан Качмарик, сотр. в Погірцях, о. Петро Дутко, експозит в Княжиполі, о. Зенон Крупський, завід. в Павлокомі, о. Іван Ольшанський, парох в Хирові, о. Гуль Петро, завід. Дністрика дубового, о. Осип Лозинський, завід. Висоцка нижного, о. Николай Сікора, парох Тиряви сільної, о. Тома Бортник, упр. сотр. в Тартакові, о. Василій Залеский, парох в Журавици, о. Михайло Худа, адм. пар. Ляшки завязані, о. Михайло Паславський, парох у Лютовиських, о. Ілля Лопачак, сотр. катедральний в Перемишлі, о. Василь Гриник, крилошанин соборний, о. Павло Лах, сотрудник кат., о. Володимир Маселко, сотр. кат., о. Богдан Осідач, парох Заміхова, о. Антін Рудавський, парох в Гаях нижних, о. Сильвестер Коритко, парох в Радичах, о. Павел Ступницкий, декан Нижанківський, о. Іоанн Гринь, парох в Нижанковичах, о. Константин Полянскій, парох в Чертежи, о. Анатоль Козак, парох в Боляновичах, дек. Мостиський, о. І. Демянчик, парох в Скопові, дек. Порохницький, о. Антін Миколаевич, парох в Підбужи, дек. Підбужський, о. Яків Яхно, парох Заліктя, підбужського дек., о. Антін Конюшко, парох Туря, о. Данило Бодревич, парох Улична, дек Бориславського, о. Михайло Воробій, завід. в Майдані сін. дек. Сінявського, о. Косма Малик, парох в Мужиловичах, дек Яворівського, о. Андрій Наконечний, парох в Лежахові, дек. Сінявського, о. Іван Черкавський, сотрудник в Радимні, о. Григорій Мандзеватий, парох в Порудні д. Яворів., о. Іван Клюфас, парох в Куликові, дек. Куликівського, о. Ігнатій Ших, парох в Бітлі, дек. Височанського, о. Теодор Крушинський, парох в Черниляві, о. Михайло Жук, парох в Снітниці, дек. Грибівського, о. К. Гермак, парох з Гошан, дек. Рудецький, о. Іван Мельник, парох в Берегах, дек. Самбірського, о. А. Кочиркевич, парох Брухналя, о. Юліян Левицький, парох Руського села, дек. Порохницького, о. Осип Дороцький, парох в Маковиську, дек. Ярославського, о. Зенон Пусецкий, парох в Стефковій, дек. Устріцького, о. Роман Кордасевич, парох в Тучапах, дек. Яворівського, о. Марко Турчиновський, парох в Млинах, о. Др. Василь Пинило, ректор Дух. Сем. в Перемишлі, о. Іван Сендзік, парох в Міжинци, о. Іван Ференц, парох в Ялині, о. Любомир Мисик, парох в Болестрашичах, о. Михайло Прокурат, пар. в Хідновичах, о. Михайло Цолта, завід. пар. в Крамарівці, о. Іван Прокоп, парох в Добрій і декан Сінявський, о. Ілля Гринишин, парох в Вишатичах, о. Стефан Головід, сам. сотр. в Яблоници руській, о. Володимир Микулович, парох Немирова о. Михайло Симко, парох Завишні, о. Евген Ломницький, парох в Білій, о. Іван Карпевич, декан Равський, о. Володимир Саноцький, парох Угерець незабіт., о. Николай Гентиш, парох Загіря, дек. Сяніцького, о. Осідач Богдан, парох Заміхова, свящ. Іоанн Дуркот, парох в Загірю, о. Антоній Хиляк з Чапель, свящ. Петр Перчиньскій в Райтаревичах, о. Анатолій Сембратович, пар. Бахова, о. Косонога, в Горохівці, о. Іван Ліськевич, парох в Баранчичах, о. Михайло Тарчанин, пар. в Хотинци, о. Теодор Горечко, зав. в Грозьовій, парох Кінське, о. Петро Чавс, пар. Крукенич, о. Йосиф Мизь, парох Медвежа, о. Іван Сорокевич, парох Уйкович, о. Гащак, Лісковате, о. Волод. Марущак, парох в Східниці, о. Іван Білик, парох в Арламівській Воли, о. Йосиф Бачинський, пар. в Терлі, о. Іван Масляник, парох в Острові, о. Михайло Гогошко, зав. в Воли цекл., о. Михайло Юзьвяк, парох в Брониці, о. Яків Комарницький, завідатель в Солинці, о. Теодор Заболоцький, парох в Міговій, о. Іван Ільницький, парох в Бистриці, о. Яків Фіґар, завід. Улицька-Середкевич, о. Константин Подляшецкий, експозит в Кобильници вол. о. Теодор Дяков, парох в Борщевичах, о. Василь Сушко, парох Германович, о. Микола Бень, зав. Рибника, о. Андрій Небожук, парох Макової, о. Роман Трешневський з Забіря, о. Василь Ґумовський, завід. Белзця, о. Іван Фенич, парох Войкової, о. Юліян Слонський, парох Модрича, о. Алексій Гукевич, парох в Кваснині, о. Василь Лах, зав. Ліщин, о. Ярослав Пасічинський, парох Волі коблянської, о. Михайло Гук, парох Іскань, о. Іосиф Рейнарович, парох в Коріtниках, о. Стефан Метелля, о. Дмитро Онишко, адм. Голе, о. Іван Волошинський, парох в Сушиці великій, о. Роман Куціль, парох в Мостиських і декан Мост., о. Орест Калужняцкий, парох в Ізdебках, о. Стефан Юзьвяк, завід. в Баниці, о. Володимир Кмицикевич, о. Лев Шумський, експозит Даляви, о. Іван Гайдукевич, парох в Добрій Шляхоцькій, о. Теодор Грушкевич, парох в Смільні, Підбужського деканату, о. Никола Ільницький, парох в Блажові, дек. Самбір, о. Козій Константин, о. Ст. Козбур, парох в Ясінці масьовій, о. Андрій Перхач, віцеректор Дух. Сем., о. Гриник Василь, крилош. Перем. капіт.

——o——

Чужі про „реформатора“ нашої Церкви

В 255. ч. рос. дневника „За Свободу“ появилася цікава статейка п. з. „З приводу одної неприличности“.

Ми не годимося зі всіми виводами цеї статейки, але зате неможливо не згодитися з надзвичайною влучною характеристикою в тій статейці нового „реформатора“ нашої Церкви п. Д-ра Д. Донцова, котрого викормила російська культура і котрий ненавидить її з кістки, розуміється не їзза її хиб, тільки їзза своїх власних руїнницьких інстинктів.

„За Свободу“ називає (і слушно) „Літер. Науковий Вістник“ журналом Донцова, в котрім він веде свою пропаґанду „с высоким пафосом просвѣщеннаго писаря, столь блестяще висмѣянным в свое время Драгомановым“.

А дальше пише так: здається перед двома роками появилася в Женеві в німецькій мові книжочка чи то п. з. „Ідіотичний провідник“, чи „Провідник по ідіотам в російській літературі“ з підписом автора „Сер Галахад“ (псевдонім якоїсь баби). Ту дурновату й нікчемну книжочку, котра мала поводження, яке має скандал, осудила сама німецька критика. Належну оцінку знайшла вона і в російських видавництвах. Особливо п. Лупохін у „Современных Записках“ не лишив каменя на камени в штучнім „построеніи нѣмецкой бабы. Але для п. Донцова „Ідіотичний провідник“ являвся, розуміється, скарбом. І от він печатає в своїм журналі статтю „сера Галахада“ з тої книжки про Толстого.. З того приводу можемо лише щиро пожалувати бідних читачів „Вістника“, котрі довідуються, що Толстой проповідував культ Іванушки-дурачка. Але по людськи не можна не пожалувати і п. редактора...

——o——

Нові червоні опричники

АТЕ доносить з Москви: Совітська влада сформувала 150 відділів виключно з комуністів, котрі вирушать в урожайні области сов. Росії (то значить головно на Україну!), щоб реквірувати хліб.

Прочуття царя

Як Сазонов рішив про вибух великої війни.

Німецький полковник Еміль Зеліґер оповіщує таку невідому досі подробицю, котра рішила про вибух великої війни:

Гробокопатель, царської держави Сергій Димитрієвич Сазонов, видав великі спомини, в котрих докладно висповідався зі всего, що знав про укриту участь Росії в справі великої війни, про царя, його союзників, міністрів російських і чужих, послів і взагалі всіх рішаючих людей, з якими зустрічався безпосередно. Одначе в своїм монументальнім творі той керманич рос. заграничної політики нарочно промовчав одну „дрібницю“, про котру він рішив, а котра рішила про страшну муку Европи. Я мав нагоду справдити се на основі певних свідоцтв.

З кінцем лютого 1914 р. цар Николай II. казав закликати до себе Сазонова. Коли той прийшов, цар всупереч своєму звичаєви вийшов напроти нього й незвичайним у нього, енерґійним тоном сказав: „Я хочу, щоб на місце Ізвольського послом у Парижі став Коковцев“.

Сазонов здрігнувся. Бо Коковцев, котрого Ізвольский називав потайки „стара баба“, був дуже обережним канцелістом, котрий все перестерітав перед небезпечними рішеннями, а його останнім урядовим ділом був меморіял, у котрім він предсказував, що анґлійсько-французько-російський воєнний союз буде початком кінця царської Росії! Той меморіял удалося прихильникам війни не допустити до царя, але Сазонов знав його зміст. Отже автор того меморіялу й ворог війни мав стати послом Росії в найважнішім місци — в Парижі. Того Сазонов не бажав собі.

— „Ваше Величество?“ — запитав царя з послушним виразом очей, удаючи, що не розуміє, в чім річ. Цар пояснив йому так:

— „Ми побільшили свою армію о 2 армейські корпуси й 26 полків кавалєрії, а Франція завела трилітню військову службу. Тим усім чується Німеччина сильно загрожена. Така політика може очевидно довести до війни з Німеччиною, з котрою, як знаєте, хочу вдержати дійсно і щиро приязні взаємини. Отже пощо ще більшого скріплювання воєнної готовости. Маю інформації, як дуже в тім власне напрямі працює Ізвольский у Франції“.

Все те говорив цар безперервно незвичайним у нього, енерґійним тоном. Сазонов глянув на царя зі здивуванням, але покірно. Потому схилив голову. Очевидно мусів подумати: „Ага — тепер уже знаю, відки вітер віє — бравий батюшка!“

Під іменем „батюшки“ знаний був найхитрійший лис, просто ґеніяльний у відчитуванні ріжних таємних шифрів, що служив у рос. міністерстві загр. справ, а саме в його „чорнім кабінеті“. Він умів відчитувати всякі акти і всякі шифри в кождій мові, вмів отвирати найстаранніще запечатані листи й так їх знов замикати, що ніхто не пізнавав, що вони були отворені. Той чоловік віддав уже багато прислуг таємній політиці Сазонова. Він то розпечатав останне власноручне письмо цісаря Вільгельма до царя, в котрім були інформації про змагання Ізвольського й поінформував про се Сазонова. Тепер міг Сазонов сміло парувати. Він пошукав у своїй теці, виняв оден акт, а саме рос. посла в Берліні й давши до нього відповідний вступ устно, відчитав дотичне місце, котре переконало царя, що 1) Ізвольського оклеветано перед німецьким цісарем і 2) що „одна кліка“ якраз в той спосіб хоче „затроїти“ російсько-німецьку приязнь.

Скінчивши читати, підняв те письмо до самих очей царя й додав теплим тоном:

— „Ще ніколи мир Европи не був так забезпечений, як тепер у руках нашого посла Ізвольского“.

Цар подивився на свого міністра загр. справ очевидно захитаний у своїм інакшім потязі. Задумався. Потому відповів: „Я напишу се німецькому цісареви“...

Таким способом Сазонов задержав Ізвольского на його становищі в Парижі. В тиждень опісля одержав він від свого спільника Ізвольского відповідь з Парижа з датою 5. марта 1914, в котрій були такі слова: „Блискучо! Ви в імени нашої доброї справи зобовязали мене до вічної вдячности... Французьке правительство робить що може, щоб подорож анґл. короля до Парижа, котра наступить у квітні, використати для звязання Анґлії в определеній формі, бо її участь у війні для підпертя Франції необхідна...“

Так Сазонов з Ізвольським стягнули страшну петлю над своєю державою і всею Европою, петлю, котру прочував цар Николай і тому хотів усунути Ізвольского. Хитрий міністер обманув царя.

Величезний вибір
ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
поручає фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Так о ж філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.
475 9-30

Оден з документів

Большевики вміють майстерно підбурювати дітей проти батьків. Недавно підбурили вони сина китайского ґенерала Чан-Кай-Шека, котрий студіює в Москві, щоб оповістив отвертий лист до свого батька, в котрім той синок „вирікся“ свого батька і глумиться над ним прилюдно. А тепер больш. „Ізвєстія“ з гордістю оповіщують лист Шамурада, сина еміра Бухари, до батька. Лист писаний з Москви виглядає так: „Пишу до тебе останний раз (тут „добре вихований“ большевиками синок „пригадує“ батькові річи, які не надаються до повторення і пише далі:) Народна республика совітів виховала мене, я вже 6 літ студіюю в Москві. Я зачав ненавидіти тебе. Стою на становищі, що я ніколи не мав батька і предкладаю також тобі, забути, що ти мав сина. Я вже не твій син. Я маю інакше, незнане тобі обличча, котрого ти не зрозумієш. Я новий чоловік, з новим світоглядом. Світ тепер поділений на два табори. Ти хочеш воскресити на ново емірат, але до сего не прийде. Сила совітів не так слаба, щоб міг її легко повалити.“

Таємниця смерти від утоплення

Що року тоне при купанню багато людей, між ними й молоді, сильні люде, котрі вміють добре пливати. До недавна думали, що смерть таких людей наступає в воді ізза удару серця. Тепер відкрито властиву причину, котра полягає на наглій утраті т. зв. „змислу рівноваги“ в воді. Що це таке?

Перші спостереження про утрату змислу рівноваги зроблено на глухонімих. Вони тратять орієнтацію звичайно вже тоді, коли замкнуть очи. Нормальні люде не тратять тоді „змислу рівноваги“ й почуття положення свого тіла. Зате глухонімі можуть дуже довго крутитися й гойдатися, не дістаючи завороту голови, коли люде з нормальним слухом звичайно досить скоро піддаються заворотови і падуть.

По зауваженню тих фактів зачали докладніше шукати за орґаном, чутким на враження, що рішають про рух людського тіла і свідомість його положення. Від самого початку тих дослідів було ясно, що той орґан не може бути такий зльокалізований як пр. око для вражінь зорових. Свідомість положення повстає головно під впливом двох чинників: натиску на наше тіло і зорової обсервації в просторі. Так думали довгі часи. Та тепер уже стверджено, що „змисл рівноваги“ має свій головний осередок в голові, а саме в орґані, який неслушно уважали частиною слухового апарату: се те місце „в усі“, де знаходяться т. зв. статоліти (камінчики, що определяють положення) й делікатні лукові коридорчики.

Учений Крайдль (Kreidl) поробив у тій справі цікаві досліди на раках. Ті звірята час до часу скидають з себе свої хітинові „панцирі“, причім деякі роди раків гублять і статоліти. А що їх „орґан відчуття положення“ отвертий, отже вони при наростанню нових панцирів просто знов набирають малесеньких камінчиків у той орґан рівноваги. Отже Крайдль замість камінчиків дав своїм ракам малесенькі зеренця заліза і ті мусіли їх ужити як статолітів, бо не мали свого звичайного матеріялу. Тоді Крайдль брав маґнет і притягаючи згадані зеренця заліза, що вже були в раках, так кермував тілами раків, якби вони цілі були з заліза: при помочи маґнесу міг їм надавати положення, яке тільки хотів.

Статоліти знаходяться в т. зв. статоцисті („мішочку положення“), коло котрої знаходиться т. зв. лябіринт, зложений з трьох коридорчиків, що відповідають трьом вимірам простору. Ті коридорчики се делікатні рурочки, наповнені плином. Рух того плину в коридорчиках і його положення сиґналізується нервовому системови. Найновіщі студії (Маґнус) відкрили звязаний з тим цілий систем реаґовань і рефлєксів, котрі дають нам можність, опановувати положення свого тіла й кермувати ним. Цілий той, дуже скомплікований, апарат можнаб порівнати зі свого рода „внутрішним оком“, котре немов автоматично дає знати, яке положення нашого тіла і які рухи маємо робити. Досліди цілого ряду учених (Ґольца, Евальда, Маха й и.) доказали, що той внутрішний орґан, який мають всі хребетні сотворіння, надзвичайно важний для них. Без того орґану не можна було би зрозуміти дивного орієнтаційного змислу напр. почтового голуба. Його можна нести в коши з місця на місце, він мимо того немов „запамятає“ собі у звязку всі місцевости, якими його несли чи везли. З того внесок, що почтовий голуб має дуже чуткий лябіринт.

Поважні учені кажуть, що той лябіринт у людини належить вже до орґанів занепадаючих, зниділих. Одначе його ушкодження, котре може наступити при одній з багатьох хоріб внутрішного вуха, викликає тяжке нарушення т. зв. змислу рівноваги. Та й у здорової людини подразнення того лябіринту, — спричинене напр. танцем, напрасним скріпленням напору водячка пр. при ударі в ухо, або його напрасним зменшенням, електричним током а головно наглою зміною температури, — може викликати вправді переходові, але при певних обставинах дуже небезпечні нарушення „змислу рівноваги“. Весь той дуже складний механізм досліджено в останних часах доволі докладно головно дякуючи праці ученого **Bárány,** котрий зате одержав надгороду Нобля. Головно під впливом зміни температури в тім лябіринті, коли зміна переступає певну міру, наступають появи, знані під іменем „заворот голови“. З тим і вяжеться нагла утрата орієнтаційної здібности. Се наступає особливо легко

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ ВІД 650 ЗОЛ. за готівку, на рати

183 — 6-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І. ПОВ.

З таємниць чрезвичайки

Б. співробітник большевицької чрезвичайки Думбадзе, котрий утік з СССР., оповістив у „Рос. Ілюстр. Газеті“ в Парижі свої цікаві спомини. Він пише:

За мене був шефом чрезвичайки (в Тифлісі) Михайло Мудрий. Він мав університетську освіту, але був се пяниця, садист, без ніяких засад, словом, як сотворений на те становище. Я мав нагляд на усіми аґентами чрезвичайки. Я мав доступ скрізь, тільки не знав, що діється в т. зв. таємній пивниці. Раз лучилося, що провинився чимось оден з таємних аґентів, Пазан (псевдонім). Мудрий казав його замкнути на три дні до таємної пивниці та забув про нього. Коли пригадав собі його, дав мені ключі і казав випустити Пазана. Тоді я вперве побачив ту пивницю. Страшне враження виніс я з неї. Була се нора три аршини широка, 4 довга, 3 висока, темна, з мокрими стінами й без ніяких річей, навіть кібля не було там і арештанти мусіли всі потреби залагоджувати коло себе. Пазана застав я лежачого на вуглю. Вмирав з голоду і спраги. В ту нору кидали тих, з котрими робили короткий процес, головно політичних противників, навіть жінок.

Раз Мудрий пізнав на вулиці одного меншевика, казав його на місци увязнити і кинути до таємної пивниці. Там його піддали таким тортурам, що муки еспанської інквізиції се супроти них діточа забавка. Наслідок був такий, що нещасний не видержав, зрадив всіх своїх товаришів і навіть перейшов на службу до чрезвичайки. А дисципліна в тій службі страшна. Аґента чрезвичайки Потаненка убив там Мудрий особисто за одну провину. Таксамо застрілив там Мудрий стару матір, котра не хотіла зрадити місця побуту свого сина. В таємній пивниці чрезвичайки діються річи, яких цивілізовані люде взагалі не можуть собі уявити. Стіни тої пивниці облипли кровю і ніхто навіть того не годен ствердити, кілько там жертв большевизму стратило життя...

при пливанню, скаканню, танци і т. п. у тих людей, котрі мають хочби маленький отвір у т. зв. бубновій скірці вуха. У них через той отвір дістається вода до т. зв. „внутрішнього вуха“ й викликає заворот голови. В подразненім тім лябіринті настає тоді хаос, котрий спонукує людину, робити невідповідні рухи руками, ногами й цілим тілом. До того під впливом того хаосу прилучається свого рода падачка. І така людина в воді пропаща: вона поводиться в воді подібно як чоловік обтяжений падачкою і поти крутиться безцільно, поки не знайдеться на дні, відки вже на верх добутися не може, бо не має свідомости доцільности рухів.

І се власне та смерть від утоплення, котру викликає утрата змислу рівноваги, а котру фальшиво приписують „ударови серця“. Ту смерть описав докладно учений Ґіттіх. Особам, які хорували на ушкодження внутрішнього вуха, радить він в часі купання не скакати в воду і не давати нурка, бо тоді можуть легко утратити змисл орієнтації. Нормальне пливання, причім голова має бути над поверхнею води, не є і для них небезпечне, з двох причин: тоді орієнтує їх у положенню око й відчуття ріжниці між водою й воздухом, навіть коли їх лябіринт подразнений. Але й тоді радить він усім, що терпіли на хоробу вуха, перед пливанням у воді, затикати вуха ватою, замоченою в оливі. з німецького подав *А. Ч.*

Так виглядає „влада“, котру й тут у Галичині тепло поручають нашому народови ріжні людці, „позискані“ большевизмом. Вони посуваються навіть до того, що в живі очи твердять, немовби у Львові був конзуль якоїсь України, хоч Україна больш. законом позбавлена всякого закордонного представництва і за кордоном є тільки московські посольства й конзуляти. Але що се значить для „позисканих“?

—o—

РАДІО-АПАРАТИ і ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у

ЛЬВА і ГЕНРИХА АППЛЯ

494б **Львів, Леґіонів 1. Ч. тел. 4-58.** 3-10

Ідеал жінки у Китайців

Китайці се найстарший з істнуючих тепер культурних народів. Цікаво, що й він підпав під вплив культури молодших від нього західних народів білої раси. Сей вплив особливо виразно видно в области найбільш консервативній, а саме в ідеалі жінки. Професор університету в Кантоні, Шав-І-Хан, оповістив у збірнім творі п. з. „Жінки за океанами“, котрий вийшов у Гайдельберґу, статтю на сю тему такого змісту:

Ідеал китайської жінки був устійнений вже за часів династії Ган. Пані Тсао так його представила: Жінка повинна мати чотири чесноти — жіночу вдачу, жіночу мову, жіночий вигляд і жіночу працю. Вона повинна бути скромна, чиста, здержлива і прилична. Вона потребує не так розумно говорити, як уміло, т. є. щасливо. Для жінки треба не так краси, як чистоти й порядку, запопадливости у праці, занехання непотрібного щірення зубів і совісної пильности при веденню дому, особливо кухні. Вона повинна мати побожну пошану для родичів, повинна бути всім серцем віддана своєму чоловікови, а з самопосвятою своїм синам — отсе обовязки й риси характеру ідеальної китайської жінки. Що до її фізичної краси, то Китайці люблять дрібні, делікатні, легкі і приємні жінки. У старім Китаю відомий також ідеал енерґічної жінки-амазонки, котра замість свого старого батька й за малого ще брата боронить по геройськи батьківщину та її символ, монарха, але довершивши побіди, зараз вертає до своєї жіночої кімнати й переодягається в жіночий стрій. Милосердя се також велика прикмета китайської жінки, виховане в ній релігією.

Новий ідеал китайської жінки зачинає тепер помалу виринати. Модерна китайка має вже займатися не тільки чисто домашними справами, але й публичними. Вона вже повинна мати свій фах в руках, щоб у потребі вміти заробити на життя. Модерна Китайка також цінить жіночу чистоту, але мужа вибирає собі вже сама і по його смерти не все хоче остати вдовою. Вона рішучо противна тому, щоб її чоловік мав більше жінок. Вона також здбає за свою красу, не за делікатну красу давньої жінки, тільки за красу здорової й сильної жінки, котра займається також модерним спортом.

З НАРОДНИХ ЗАГАДОК.

Хто се? — В камені спав, на залізі встав, на дереві заснічів і як сокіл полетів.

Розгадка: Огонь з кремня і кресива.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Зїзд для орієнтальних студій у Празі. Празькі „Лідове Лісті“ повідомляють, що на цей зїзд, котрий відбудеться в Празі в днях 11—14 серпня запрошено з заграниції ряд нових учасників, головно Поляків та Югословян. З Поляків є між ин. еп. Соколовський, еп. Пшездзецький, пралат др. Около-Кулак, професори Д-р Кремер з Люблина і Зазикин з Варшави; з Югославії еп. д-р Нярадій, з Болгарії, О. Марков зі Софії, з Українців кількох ОО. Василіян зі Львова.

„Святий Вацлав“ на фільмі. 1000-ліття смерти князя св. Вячеслава вшановують чехи крім ювилейних торжеств великою фільмою, котру приготовляють старанно, накладом міліонових коштів. Сценарій драми опрацював Др. Ян Коляр з помічю оперного режісера празького „Народного Дівадля“ п. Й. Мунцінґера. Сценарій предложено до одобрення й затвердження Чсл. Академії Наук та М-ву Освіти. Буде це перша чеська фільма світового формату.

Християнство а клясова боротьба це тема конґресу Міжнародного Союза Мира, котрий відбувається тепер в Ліоні. Головний відчит на тему „Боротьба кляс, її повстання, розвиток і суть“ виголосив Генрих де Ман, бувший провідник соціялістів-марксістів. М. Союз Мира виходить з заложення, що в науці й життю І. Христа можна знайти рішення найглибших суспільних проблемів. Союз повстав ще перед війною. В 1919 р. відновив свою діяльність. Його секретаріят був спершу в Льондоні, тепер у Відні.

Перший місійний конґрес уряджують еспанські католики в Барцельоні з нагоди великої вистави. Через 7 днів відбуватимуться відчити про актуальні питання місійної праці. Конґрес закінчать торжественне Богослуження і великий місійний похід, в якому символічно будуть зображені важніші події з місійної праці в світі.

Міжнародний Місійний Академічний Конґрес розпочав свої наради 6. серпня в Медлінґу (коло Відня). В урочистім відкриттю Конґресу взяли участь кардинали Піфль, апостольський нунцій Сібілья, президент Австрійськ. республики Мікляс, амбасадори Німеччини, Франції, Польщі та ин. держав. Кард. Піфль відчитав лист кард. Ґаспарі, яким пересилається благословення Св. Отця Конґресови.

Каплиця Матери Божої Тверської збурена до фундаментів. В ночі з 30. на 31. липня збурено до фундаментів каплицю Матері Божої Тверської, при ул. Тверській в Москві. Вона була предметом особливо високго культу серед російського населення.

Протирелігійні вистави в СССР. В найблизшім часі мають зорґанізувати в Большевії мандрівні антирелігійні вистави, котрі обїздитимуть села і місточка. Показуватимуть ріжні предмети антирелігійної пропаґанди й антирелігійну літературу.

Шануймо свої очі! Найліпші окуляри і шкіцери в найліпших склах Zeisa і инші поручають

ЛЕВ і ГЕНРИК АППЕЛЬ

Львів, Леґіонів 1. Телефон Ч. 4-58.

Замовлення з провінції відворотно.

494 а 3—10

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ПАТРІЯРХ НИКОН

реформатор російської Церкви в серед. XVII. в.

Одна з найактуальніших тем церковної історії Сходу се безперечно є питання про діяльність патр. Никона. Глибока сучасна криза російської Церкви звернула увагу всіх, хто задумується над її сумною долею, до велитенської проби відродження сеї Церкви, зробленої Никоном в серед. XVII. в. Уже напередодні революції, на поч. 1917 р. правосл. митроп. Ант. Храповицький високо підносив діяльність Никона й виставляв як ідеал. (Мимо своїх реакційних поглядів, Храповицький не мирився з поневоленням Церкви і бажав її визволення від світської влади). З ин. праць, ідеалізуючих Н., згадаємо найновішу — дисертацію М. Зизикіна, яку він захищав у Парижі в 1928 р. Виступ з приводу сеї дисертації викликав значне зацікавлення — звичайно не змістом праці Зизикіна (бо „наукові заслуги“ його дуже невеликі), а темою дисертації, і особливо пробою ідеалізації діяльности Н.

Постать Никона можна назвати прямо таки велитенською. В рос. Церкві від її початків до нині не було другої подібної постати. Уродженець потонувшої в повній темряві російської провінції, з низшого суспільного стану, Н. дійшов до патріяршого престолу, зайняв у державі місце рівнорядне з царем (одержав навіть титул „великого государя“, властивий царям московським), проводив широкі реформи. Се була людина великого ума, зелізної волі, наділена найріжнішими здібностями, з неухильним стремлінням до освіти й культури й заразом — до твердої влади не лише у церковних, а й у світських справах. Вступаючи на патріярший престіл, Н. знайшов рос. Церкву в найсумнішім стані. Головні її бичі були страшна, просто неймовірна темнота й поневолення світською владою. Російське православіє вироджувалося в забобонні, виключно-обрядові, місцями — напів-поганські вірування. Н. станув сміло до боротьби з тою темнотою. На поміч собі покликав українських учених богословів, вихованих під впливом католицького Заходу. Почав виправлення страшенно зіпсованих російських богослужебних книжок і обрядів, боровся з перекрученими релігійними поняттями, з пануванням обряду над вірою, з релігійним формалізмом, старався прищепити хоч початки освіти в московській державі. А рівночасно крок за кроком робив заходи до повного визволення Церкви від царсько-боярського ярма та до здобуття впливів для Церкви й патріярха в світських державних справах. В своїй діяльности Н. багато чим нагадував митр. П. Могилу. Подібно до Могили, провадив працю переважно в чотирох напрямах: 1) унезалежнення Церкви від поневолення її світськими чинниками, 2) возвеличення авторитету Церкви й епископів та устаалення суворої дисципліни внутри Церкви, 3) розвитку церковної освіти, й 4) точнішого зясування православної віри, поправлення її від блудів, видання церк. книжок і т. д. У значній мірі Н. ішов слідами П. Могили, але мав тяжші завдання, бо мусів боротися з безпросвітною темрявою і з сильною царсько-боярською владою. Подібно до Могили, змагав Н. і до устаалення дійсної вселенськости (католичности) правосл. Церкви; не визнавав окремішности поодиноких правосл. церков, вважав себе не просто російським патріярхом, а одним з „пяти глав Вселенської Церкви“ і старався книжну теорію „пяти глав“ (пяти патріярхів, кермуючих спільно правосл. Церквою) перевести в життя. Наконець, подібно до Могили, через посередництво покликаних до Москви українських богословів — свідомо чи несвідомо — але по сути наближував російську богословію до католицької.

Но в той час, як Могила був недалекий вірного шляху до дійсної Вселенської Церкви, бо носився із плянами „Київського православно-католицького Патріярхату“ під найвищою зверхністю Св. Римськ. Престолу, — Н. до того шляху безпосередно не наближився.

Врешті, мимо всіх старань Н., мимо його великого ума й геніяльних здібностей, відродження рос. Церкви він не досяг. Навіть переведене ним виправлення богослужб. книжок та обрядів не вийшло на добре рос. Церкві. Влада патріярха на Московщині була занадто мало авторитетною до переведення сеї реформи. Повстав „старовірческий“ роскол, котрий заподіяв тяжкі рани не тільки рос. Церкві, но і рос. культурі й державі. Ще до нині чисельні маси „старовірів“ залишаються по-за рос. Церквою. Проба Н. визволити рос. Церкву од світської влади закінчилася зовсім нещасливо. По кількалітнім правлінні рос. Церквою, Н. через інтриги бояр, змушений був покинути патріярший престіл, а пізніше 1666 р. був суджений собором епископів (з участю східних патріярхів), детронізований і навіть позбавлений священства. Російська Церква підпала ще більшому поневоленню світській владі, котре дійшло до крайних форм, невдовзі по смерти Н., за імп. Петра I.

Проба відродження та основної реформи рос. Церкви, зроблена Н., дуже повчаюча. Вона — як і проба Могили на Україні — наочно показує, що навіть зусилля найгеніяльніших умів піднести Церкву до самостійного й стравді гідного стану та до внутрішнього її відродження обертаються в нівець, доки та Церква залишається в розколі з Апостольською Столицею, доки не має вона над Собою незаперечуваного Авторитету і Влади Наслідника Св. Петра.

Сучасний стан російської Церкви

В. Моравскій: СОВРЕМЕННОЕ ПОЛОЖЕНІЕ РУССКОЙ ЦЕРКВИ. Изданіе Братства Св. Кирилла и Меѳодія. Вильно, 1929. Стор. 35, 16°.

Глибока криза, яку переживає нині російська Церква, притягає до неї загальну увагу й католицького й протестантського Заходу. Серед західних католиків досить часто висловлюється надія, що тернистий шлях, яким нині йде російська православна Церква, закінчиться очищенням її від зовнішних і внутрішних недостач і блудів, духовним відродженням та наближенням до католицької Церкви і — коли буде Божа Ласка — відновленням єдности російської Церкви зі Св. Римським Престолом. Натомісць, протестанти, користаючи з теперішної кризи російської Церкви, намагаються навязати найтисліші звязки з православною Церквою і втягти її в „панхристіянську“ федерацію протестантських церковних орґанізацій і сект. В звязку з тим появляється останніми часами чимало статтей, дописів і навіть ширших праць про сучасне становище російської Церкви. Та більша частина тих статтей, дописів і праць грішать великою односторонністю, неповнотою й великими помилками. А на підставі тих помилкових відомостей робляться часто невірні висновки, ставляться прогнози майбутньої долі російської Церкви й навіть даються поради й програми місійної роботи та взагалі поступування відносно православних.

Нова брошура В. Моравського про сучасний стан російської Церкви, видана російським католицьким „Братством Свв. Кирила й Методія“ в Вильні, вигідно відріжняється від більшости статтей і праць про російську Церкву; хоч всеж таки і в ній знаходимо й деякі фактичні помилки і деякі невірні висновки. В. Моравський знаходить у сучасній Росії пять основних релігійно-ідеольоґічних течій: 1) аґностицизм і безвіря; 2) раціоналістичне сектанство; 3) уміркований протестантський напрям; 4) консервативне православіє, і 5) фільо-католицький рух. Всупереч загально поширеним твердженням про „небувалий розквіт духовного життя в Росії“, які охоче повторюють західні русофіли услід за російськими еміґрантами, М-ий цілком слушно радить велику обережність в оцінці теперішнього релігійного відродження в Росії. „Відродження“ се охопило лише частину інтеліґенції. Натомісць, серед широких мас селянства й робітництва атеїстична пропаґанда большевиків не остала без впливу, й невірство в суспільних „низах“ дуже поширилося. — В тих-же народних „низах“, особливо на селі, широко розвиваються ріжні раціоналістичні секти, особливо баптизм. Чимало приклонників знаходить серед селян і адвентизм (близький до жидівства). В кожнім разі говорити про відродження православія серед широких крутів рос. населення (як се робить напр. „Іренікон“) неможливо.

Не зовсім вірно змальовує М-ий становище „церковних новотворів“ — „апостольської“, „обновленської“, „живої“ та ин. церков. М-ий уважає їх умірковано-протестантськими й твердить, ніби-то в більшости з них „втрачене апостольське переємство“ й „порушена правильність свячень“. Се невірно. В дійсности, всі ті „церковні новотвори“ старанно дбали про збереження апостольського переємства та правильність свячень епископів і священиків. (Маємо тут на увазі р о с і й с ь к і церк. новотвори; бо на Україні дійсно повстали мнимо-церковні орґанізації самосвятів — липківців і діяльників, котрі грубо порушили правильність свячень). В деяких з тих церковних новотворів були впливи реліґійного модернізму, але не правдивого протестантства. Та нині майже всі ті новотвори вже заникли, за винятком одного — досить міцної й розвиненої „Обновленської“ православної Церкви. В ній збереглося апостольське переємство в такій самій мірі, як і в старій правосл. Церкві. З канонічного погляду вона нині твердо стоїть на православних засадах. Протестантських впливів у ній не видно. Швидче можна зауважити деякий вплив католицтва (напр. у ділянці богословії та реліґійної фільософії). Коли сподіватися в будуччині зближення православних до католицької Церкви, то найскоріше могла би прилучитися до католицької Церкви саме ся „Обновленська“ Церква.

В патріяршій Церкві (інакше „тихонівський) М-ий слушно вказує внутрішне розслоєння. Але він чомусь нічого не каже про великий роскіл, який у 1928 р. цілковито розбив „тихонівську“ Церкву на дві: 1) консервативну, котра займає неприєднане становище супроти большевиків, і 2) помірковану, угодову, на чолі котрої стоїть митроп. Сергій. Сей роскіл стався не тільки в самій Росії, але й на еміґрації, де утворилися теж два табори: консервативний, на чолі з митр. Антонієм Храповицьким, і поміркований— під проводом митр. Евлогія. Між ними виявилися в е л и к і р і ж н и ц і й політичні й богословські. Становище їх супроти католицтва й протестантства теж зовсім ріжне. Консерватисти — люті вороги католицтва, а в богословії виразно схиляються до про-

тестантизму; вониж головно дбають про зединення православних з анґліканами. „Поміркованї“ („сергіївці“ в Росії й „евлоґіївці“ на еміґрації) вільні від анти-католицьких настроїв, властивих консерватистам; сам митр. Сергій один час навіть ніби-то схилявся до зединення з католицькою Церквою (в 1918 р.). Але нині становище сього православного напряму всеж таке, що ледви чи можна сподіватися у близькій будуччині конкретних кроків до приєднання його до католицької Церкви.

Згадує М-ий і про старовірів, рахуючи їх чомусь за церковну орґанізацію, „дуже близьку до католицтва“, й сподівається, що в недалекім часі вони зеднаються з канонічною правосл. Церквою та що се обєднання буде кроком до відновлення єдности російської Церкви зі Св. Престолом. Мусимо однак сказати, що старовіри розбилися на стільки відламів і сект, що говорити про них, як про щось одноцільне, неможливо. Але загалом старовіри, як і правосл. консерватисти, в великій більшости ставляться дуже неприхильно до катол. Церкви. Твердження-ж про їх особливу „близькість“ до католицтва, поширені чомусь і на Заході, цілком безпідставні.

Врешті, згадує М-ий про фільо-католицький рух серед православних. На жаль, відомости про нього М-ий подає занадто скупі й загальні. Фільо-католицький рух се не орґанізація, а ідеольоґічний напрям в рямцях правосл. Церкви. Фільо-католики загалом визнають правильними всі основні католицькі погляди і вважають проблему „зединення Церков“ не стільки доґматичною справою, як „питанням психольоґічних ріжниць“. Фільо-католики гадають, що навіть „не потрібний спеціяльний урочистий церковно-правний акт зединення“ (бо „руська Церква ніколи офіційно не проголошувала розриву з Римом“), а „досить лише фактичного підпорядкування її учительському й адміністративному приматови Св. Отця“. Як слушно вказує М-ий, фільо-католиків дуже мало на еміґрації, але значно більше в самій Росії. Та все-ж поки що се тільки одиниці. Велика більшість російської правосл. людности належить до двох „патріярших“ (тихонівських) церков, а їх становище, як згадували ми, нині не позволяє покладати великих надій на зближення їх з Католицькою Церквою.

Ми не будемо тут торкатися деяких церковно-історичних помилок, зроблених М-им; але деякі з них аж надто кидаються у вічі, а головне можуть сильно вразити православних читачів, для котрих в значній мірі очевидно призначається книжечка М-го. Поза тим, всеж таки книжка ся дає деякі досить цікаві вістки про становище російської Церкви, й поява її в кожнім разі не зайва. Z.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† **о. Іван Рудович,** совітник і референт Митрополичої Консисторії, емерит. професор учит. семинара у Львові, робітник на церковно-науковім полі, упокоївся в Бозі дня 6. VIII. ц. р. в 62 році життя і 36 році священства. Похорон відбувся в четвер 8. ц. м. Вічна Йому Память.

Біржа

Гроші. Амер. доляр 8.87.00—8.87.50, канад. доляр 8.79.00—8.80.50, чеська корона 0.26.25—0.26.50, австр. шілінґ 1.25.00—1.25.50, ромун. лей 0.05.00—0.05.25, франц. франк 0.34.50—0.34.80, швайц. франк 1.71.50—1.71.80, фунт штерлінґів 43.20.00—43.50.00, червінець 17.50—18.00.

Збіжа. Пшениця двірська 43.50—44.50, жито галицьке 24.75—25.25, ячмінь на мливо 22.25—23.25, овес галицький 20.50—21.00, кукурудза ромунська 26.50—27.50.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: **Весняні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ анґлійські і краєві на мужеські одіння.**
401 21 30

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

КОНКОРДАТ ЮГОСЛАВІЇ З ВАТИКАНОМ. Югославянський уряд розпочав переговори у справі конкордату з Ватиканом. В Білгороді утворена спеціяльна комісія, що займається тою справою. В звязку з тим візваний югославянським урядом до Білгороду декан правничого виділу Загребського Хорватськ. Університету проф. Ланович.

РОЗВЯЗАННЯ Ц. К-ту КОМУН. ПАРТІЇ В ПОЛЬЩІ. Аґенція „Прессе“ повідомляє, що на засіданню Комінтерну рішено розвязати Центральний Комітет польської комуністичної партії за невиконання приказу щодо зорґанізування демонстрацій 1. серпня ц. р.

КОНФЕРЕНЦІЯ В ҐАЗІ отворена 6. ц. м., почала вже наради. На інавґураційнім засіданню перші промовляли міністер згр. справ Голяндії Ф. Блюклянд, Бріян і Штреземан. Крім представників поодиноких держав було понад 300 знавців. На чолі польської делеґації є мін. Залеський. Є загальне переконання, що конференція потреває довший час. Найтруднійше її завдання це очевидно справа пляну Янґа. Дуже трудна буде також справа статуту Репараційного Банку та його осідку. Натомісць лекше мабуть піде зі справою евакуації Зарення. Другий день конференції пройшов на заявах щодо пляну Янґа, при чім делеґати Франції й Італії були за його ненарушимостю.

АНҐЛІЯ й СССР. Відмову совітського уряду навязання взаємин на основі проекту Гендерсона приняли в Лондоні спокійно. Партія праці вважала навязання взаємин з совітами радше формальним кроком, який льоґічно випливав з положення створеного виборами. Умови, подиктовані Довгалевському, спиралися на компромісі лейбуристів з консерватистами, котрі обіцяли лейбуристам прихильну невтральність, колиб партії вдалося одержати від совітів згоду на взаємини на плятформі Гедерсона.

УНЕЗАЛЕЖНЕННЯ ЄГИПТУ. Переговори між анґлійським міністром закорд. справ Гендерсоном та єгипетським премієром Махмуд-пашою в справах „унезалежнення Єгипту“ закінчилися повним порозумінням. Вироблений ними проект анґльо-єгипетської умови містить отсі точки: 1) Анґлійські окупаційні війська виводяться з усіх земель Єгипту, за винятком побережа Суезького каналу; 2) касується уряд високого комісаря Анґлії в Єгипті; натомісць Анґлія й Єгипет, як звичайні держави, обмінюються дипльоматичними місіями; 3) спірні справи між Анґлією та Єгиптом має розглядати Міжнародний Трибунал у Ґазі; 4) Анґлія піддержуватиме кандидатуру Єгипту до Ліґи Народів; 5) Анґлія відмовляється від капітуляційної системи, себто від удержування особливих конзульських судів по справам анґлійських громадян; суди сі заміняються мішаними анґлійсько-єгипетськими судами; 6) Анґлія відмовляється від протекторату над усіми чужинцями в Єгипті; 7) відновляється анґльо-єгипетська умова 1899 р. в справі Судану, якою визнаються права Єгипту до Судану; 8) Єгипет вступає з Анґлією в оборонний воєнний союз. Ся умова має бути затверджена в найближчім часі анґлійським кабінетом.

Присилайте передплату!

НОВИНКИ

Слідуюче (59) число „Нової Зорі“ вийде з датою: Неділя, 18. VIII. Число четвергове через технічні трудноші (перебудова в друкарні) не вийде.

Повінь. З Підкарпаття прийшли трівожні вісти про великі повені. На Бистриці стан води піднісся 2 метри вище нормального. В Станиславові з причини 1-годинної зливи виступила вода з каналів і залила вулиці Липову, Ґолуховського, Собєского і бічні. Коло готелю „Варшава“ і коло почти вода сягала до 1 м. Пивниці і богато помешкань в сутеринах залиті водою. Бистриця Солотвінська заляла місто Солотвину. Вода на вулицях пів метра глубини. Також в сяніцькім повіті виступили з берегів ріки і потоки. Потоки Сяночок і Буковцин заляли в селі Волиця около 5 морґів поля і знищили 2 мости на дорозі Сянок-Буківсько. Комунікація перервана. Ріки Вислок і Суровиця забрали кілька містків і кладок в громаді Беско і заляли поля. Потік Пільниця в селі Писарівці заляв 8 домів і частину місточка Буківсько. Також Сян грозить виливом.

Почта в Чітта дель Ватікано відчинена від 1. серпня. Того дня перший раз продавали перші ватиканські почтові значки. Продано їх відразу 2 міліони.

Ватиканський залізничий двірець Чіта дель Ватікано має бути вибудований після всіх вимогів найновіщої техніки. Фронт стації буде 270 метрів довгий і буде мати 2 пари шин. Папський поїзд буде мати дві льокомотиви, каплицю-ваґон із захристією, осібний ваґон для Папи, три ваґони для папського почоту і два тягарові ваґони.

Міжнародний Студентський Конґрес. 10.—24. серпня с. р. в Будапешті відбудеться XI. Конґрес Міжнародної Студентської Конфедерації, орґанізований „Мадярським Студентським Комітетом закордонних справ“.

Проект міжнародної валюти. Аргентинське товариство приятелів Ліґи Народів представило репараційній конференції в Ґазі проект випущення в обіг Міжнародним Репараційним Банком власної міжнародної золотої монети.

— **Зближається пора,** в котрій рільник повинен подумати про набуття відповідних штучних погноїв в потрібній скількости. Не зашкодить пригадати рільникови, що зерно збіжа потребує великої скількости фосфорової кислоти й лише тоді можуть зимувати й відтак розвиватися, коли мають цю кислоту в формі томасини. Того вчить досвід минулого року. Пізнійше з причини великого числа замовлень чи з прич. транспорту може мати господар страту. Крім фосф. кислоти має томасина к. 50 проц. вапна, що помагає від заквашення ґрунту. В осени дається звичайно 300—400 кґ. томасини на га. Штучні погної, як: томасину, потасові солі, кайніт, погної азотові з практичними вказівками достарчає: Йосиф Каррах, Львів Косцюшка 18.

Німецька преса приносить цікаві статті про зріст забобонів між інтеліґентною публикою. Доходить до того, що коло 40 прц. пань з товариства не виїздить до купелів, не порадившись передтим ворожбитів і ворожбиток. Все те стоїть у звязку з ослабленням віри.

ПОДЯКА

Сим Складається найщирійшу подяку Високоповажаній Пані Добродійці К. Р. за книжу жертву 55 амер. долярів на гр-кат. церкву парохіяльну в Печеніжині.

о. Антін Пельвецький

498 1—1.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ
ДО ПАНА ВЯЧЕСЛАВА ЛИПИНСЬКОГО.

Високоповажаний Добродію,

З приводу моєї критичної замітки до реферату ред. В. Мудрого на конґресі УНДО, де м. и. містилася невірна характеристика Української Христіянської Орґанізації, як буцімто звязаної з Вашою ідеольоґією і династією Скоропадських, а проте перманентно поборюваної гетьманофільським „Українським Голосом“ — Ви були ласкаві подати до „Діла“ (чч. 157—159, з 18—20. VII) довший допис п. з. „Нова Зоря і ідеольоґія гетьманців“, який справив мені дуже прикру несподіванку. В нім Ви заатакували менше „Н. З.“, а більше мене особисто.

Ся несподіванка трояка. Наперед, я ніколи не уявляв собі, щоб українське громадянство було коли свідком двобою між нами: занадто довго жили ми в добрих особистих взаєминах і занадто богато було між нами спільних інтелектуальних інтересів і поглядів — історично-наукових і національно-політичних — щоб ті невеликі ріжниці в них, які нас ділили, мали й могли довести до прилюдного конфлікту між нами. Дальше, я не підозрівав, що Ви видимо вже з довшого часу підготовляли свій виступ, і що тепер лише скористали з першої нагоди (згадки Вашого імени в моїй замітці?), щоб його виконати. Вкінці — а се вже найсумніше — я скорше був-би позірив у державно-творчу здібність української інтеліґенції ніж у те, що Ви з ким-небудь можете боротися т а к о ю зброєю і т а к и м и методами як у тім письмі. Се один із великих заводів мого життя.

Колиб справа обмежалася тільки до перших двох несподіванок, то я певно не реаґував би на Ваш напад — уважавби на Ваші слова, що лікарі позволяють Вам лише писати довгі анімозні статті, а забороняють читати чужі спокійні... Та супроти тої третьої несподіванки і супроти сього, що вибором орґану і формою допису Ви бажали, очевидно, надати справі широкий розголос — не можу мовчати і з правдивим болем серця беру за перо, щоб відповісти Вам сим відкритим листом, і щоб як не Ви самі, то хоч Ваші політичні приятелі могли його прочитати.

Се тілько паради на Ваші удари; чиста оборона. Пишу тільки про те, що Ви видвигнули, і то не про все; до наступу на Вас переходити не хочу. Навіть обороняючися, не піду Вашим слідом і не трактуватиму Вас ані як особистого ворога, ані як політичного противника, тілько як — літературного. За вжиту зверхню форму — слабу повязаність поодиноких уступів — я мало відповідальний: причина сьому та, що зміст Вашого письма доволі конфузний.

1. Що моя контроверсія з ред. Мудрим за політичний характер У. Х. О. й „Нової Зорі“ подала Вам тілько формальну притоку до наступу, приготуваного de longue main, се ясно з самого поставлення Вами предмету спору, тільки механічно й нельоґічно причіпленого (як Німець каже, притягненого за уха) до згаданої контроверсії. Бо коли ред. Мудрий у своїм рефераті про дійсних або уявлених ворогів УНДО назвав У. Х. О. чимсь неначе експозитурою Вашої гетьманської орґанізації, а я, без найменшої задної думки, тому твердженню заперечив, то дальша розмова могла, здавалось, пійти лише по линії: хто з нас двох має рацію — ред. Мудрий чи я? Тимчасом Ви промовчуєте генезу і суть нашої контроверсії, не згадуєте ні словечком про тезу ред. Мудрого, а мою антитезу передаєте ось-якими словами:

В ч. 48. „Нової Зорі“ в статті п. С. Томашівського є одно твердження, що „Н. З.“ „ніколи не ставилась проти ідеольоґії Липинського“ і друге, дещо іронічне, що „Діло“ є орґаном більше гетьманським ніж „Н. З.“, „тому, що до „Діла“, редаґованого п. Мудрим, Липинський пише, а до „Н. З.“ не написав ні одного рядка“.

Сими ніби цитатами починаєте Ваше письмо, ставлячи їх во главу обвинувачення проти „Н. З.“ і проти мене. Щоб не було жадних сумнівів в тому, якої тактики вжили Ви вступаючи на полемічну арену, позволю собі навести інкримінований уступ моєї статті в цілости. Передавши тезу ред. Мудрого і назвавши її головною, я писав:

Кождий уважний читач „Н. З.“ знає, що сей орґан, як ніколи не ставився проти ідеольоґії Липинського, так само ніколи не був орґаном гетьманців. Для характеристики легкодушности, з якою ред. Мудрий висловлює свої думки, нехай послужить неспірний факт: В. Липинський, по думці п. Мудрого, ідеольоґічний патрон У. Х. О., не написав до „Н. З.“ ні одного рядка, натомість до редаґованого п. Мудрим „Діла“ пише він (пор. „Діло“ в березні 1929). Словом, замість дивуватися перемисько-му „У. Голосови“, що мимо свойого гетьманства „веде перманентну боротьбу з „Н. З.“ та цілою У. Х. О., нехай ред. Мудрий радше подивується самому собі.

З порівнанням обох цитатів — Вашого й мойого — кождий тямущий читач видить: а) що з першого мойого речення Ви вирвали одну побічну думку („не ставився проти“), а головну („не був орґаном“) замовчали; б) що друге моє речення (про Ваше співробітничання) Ви позволили собі, скажім обережно, „поправити“: коли я, на доказ невірности погляду ред. Мудрого, замаркував був голий факт Вашої абстиненції від „Н. З.“, а участи в „Ділі“, то Ви приписуєте мені якесь „іронічне твердження, що „Діло“ є орґаном більше гетьманським ніж „Н. З.“ — чого я не лише не писав, а й не думав; в) що моє третє речення Ви цілком зіґнорували; г) що сим способом Ви пересунули почату ред. Мудрим дискусію на цілком иншу площину: з проблеми — чи У. Х. О. зглядно „Н. З.“ є на гетьманській службі чи ні, Ви зробили нове питання — чи „Н. З.“ ставилася проти Вашої ідеольоґії або ні; ґ) що сього пересунення доконали Ви — письменник і дослідник з іменем — при помочи своєрідної методи вирива:ня з контексту кількох слів, „підправлювання“ одних думок противника, а промовчування других, що важніших — методи, як побачимо дальше, характеристичної не для самого тілько Вашого стилю на лицарський двобій, а для цілої Вашої боротьби — від початку до кінця, з щораз більшою ґрадацією. Се доказ, що не ствердження обективної правди мали Ви на оці, а вирахований наступ — без огляду на його способи.

2. Поставивши так справу з цілком иншого і несподіваного боку, Ви переходите до закиду проти „Н. З.“ й мене — щось неначе до акту обвинувачення. Перше, мовляв, твердження Т-го „зовсім не вірне“: від коли фактичним політичним провідником „Н. З.“ став Т-ий, вона „виступала й виступає“ проти Вашої ідеольоґії (на иншім місці: весь час „засадничо поборює“ її).

Про Ваші льоґічні передпосилки щодо мойого політичного проводу в „Н. З.“ (в инших місцях навіть щось ніби власности сього орґану) скажу пізніше. Щодо мнимої невірности зацитованої Вами частинки мойого твердження, зазначу передовсім: Заперечуючи мої слова, Ви несвідомо підкреслюєте, що в контроверсії ред. Мудрого зі мною він ще менше має рації, ніж я допускав: він говорив про прихильність „Н. З.“ до Вашої ідеольоґії, я про невтральність, а Ви — про ворожість! Чи він у душі дякує Вам за таку невисоку думку про його орієнтування в політичних справах, не моя річ знати.

3. Отже моя й „Н. З.“ вина в тому, що ми засадничо поборюємо Вашу ідеольоґію... Дивує мене тілько, що у своїх довгих виводах на сю тему Ви навіть не шукаєте відповіди на отсі важні питання: Чому я поборював Вашу ідеольоґію? А поборюючи, чому в полеміці з ред. Мудрим я не признавався до сього, лише навпаки вдавав невтрального? Сі питання, такі необхідні для кождого обвинувачення і для кождого присуду, Ви цілком поминули — очевидно, не без причини. Та поки до неї дібемося, заявляю з гори: Д о с в і д о м о г о і з а с а д н и ч о г о п о б о р ю в а н н я В а с н е п р и з н а ю с я.

Заперечую Ваш закид не тому, щоб евентуальне поборювання се ідеольоґії уважав я якимсь національно-політичним ґріхом (Ваша ідеольоґія ще не національна святощ і богато земляків поборює її не то безкарно, а й без протесту з Вашого боку), а просто тому, щоб ствердити обективний факт. Не поборював я Вашого напряму, бо й не мав себе за його ворога і не мав до сього ні інтересу, ні нагоди: пишучи в „Н. З.“ завсігди про конкретні факти нашого політичного життя, і з приводу них, обминав я теоротичні теми. І тому в найліпшій вірі і без жадної задної думки написав я у відповідь ред. Мудрому, що „Н. З.“ не ставилася проти, себто свідомо не поборювала, Вашої ідеольоґії.

Дуже можливо, що в півтори сотні моїх політичних статтей у „Н. З.“ тут і там висловив я одну-другу думку, яка т. ск. не пасує до Вашої концепції, одначе... вибачайте: звідки у Вас право з сеї рації кликати мене на суд перед себе? Мене, що ніколи не заприсягав Вашого національно-політичного корану? По такому праву вся українська преса, без виїмку, мусіла-б бути разом зі мною обвинувачена! Мені видиться, що Ваша ідеольоґія мала-б більшу користь із того, якби Ви своє перо звернули радше проти тих, що дійсно і свідомо поборюють Вас, або — може ще потрібніше — проти тих Ваших обожателів, що своїми наївними або неґрамотними писаннями ґірше ворогів Вашу теорію дискредитують...

Кажу ще раз. Не тому відповідаю, щоб Ваш закид поборювання Вашої ідеольоґії сам по собі (без огляду на те, чи він оправданий чи ні) ображав мене, а тілько тому, що поставивши фальшиву тезу, Ви фальшиво мотивуєте її та до фальшивих, для мене нераз образливих доходите висновків.

4. Половину (б. 200 рядків) свого просторого допису присвячуєте доказам, що моя антитеза невірна і що ніби-ведена мною „Н. З.“ свідомо й засадничо поборювала Вашу політичну концепцію. Ідею монархічну? Гетьманську? Консервативну? Аристократичну? Хліборобську? Та ні! Образи сих основ Вашої ідеольоґії Ви мені не закидаєте. Ви берете свої закиди з такого поля, на якім двоє живих і думаючих людей м у с и т ь ріжнитися думками, хочби вони належали й до одної орґанізації із ще більше сектантським характером ніж Ваша.

З півтори сотні моїх статтей у „Н. З.“ тілько дві удостоїлися Вашого прокураторського ока: одна то „Ідея і ґромадянство“ (ч. 87 з 1928), друга „Про ґероїв і ґеройство“ (ч. 24 з 1929). Заголовок першої подаєте; другої — цілком ні. Зміст, обставини, ґенеза й безпосе-

редна ціль обох — для Вас цілком не істнують. З першої вириваєте два окремі й неповні речення, (разом 25 слів на 800 в оригіналі), без найменшого звязку між ними самими і між кождою з них та цілостю даної статті. З другого інкримінованого артикулу Ви не зацитували ні одного речення, а тілько окремі фрази і слова (разом 13 на поверх 1000!), передаючи їх дотого хибно й тенденційно. Стілько і такий добір Ваших прокураторських свідків проти мене, пане Липинський.

5. На основі сих двох неорґанічних фраґментів Ви підіймаєте перший загальний закид проти „Н. З.“:

Осмішування ідеалізму належить, здається, до одних з її головних завдань. Наприклад в ч. 87 з 1928 р. в статті „Ідея і громадянство“ читаємо: „Останні наші нещастя впали на нас саме через ідеї“, бо „ідеї правдиві, своєчасні, і вміло ширені серед громадянства мусять сьому останньому приносити тільки користь і задоволення“.

Ну, може бути, що сміятися з ідеалізму є вчинком кримінальним, та слабий пункт Вашого обвинувачення у тому, що читач, на опінії якого чейже Вам залежить, ані не довідується, про який саме „ідеалізм“ у тій нещасній статті була мова (про один із многих фільософічних — від Плятона до Канта, чи про звичайний психольоґічний?), ані не розуміє, котре наведене слово значить „осмішування“ сього неназваного ідеалізму. Читач готов навіть подумати собі, що по Вашому „ідеалізм“ та „ідея“ се одно й те саме... Я рішучо не вірю, щоб Ви так перемішували ріжні поняття, хиба, що Ви рахували на таке qui pro quo у читача... А й щодо самих ідей, то з Ваших цитатів ніхто не второпає, ані того які саме ідеї довели до нещасть, ані того до яких саме. Одним словом, рекорд у реферуванню думок противника!

На Ваш „ідеалістичний“ погляд, наведених Вами слів із моеї статті цілком доволі, щоб не лише показати, як я ними „засадничо поборюю“ Вашу ідеольоґію, а ще й вилляти на мою бідну голову цілу каскаду таких компліментів як: „безідейність... зарібки на безідейности... безпринципність... отаманське лучшезнайство... брак вірности і праці для ідеї... одвічний примітивно-реалістичний політичний опортунізм, що за ціну негайного задоволення і негайних користей позраджував всі українські ідеї і всіх українських провідників“; і т. д. без кінця з постійним підморгуванням до читача: диви, яка бездонна прірва між моїм високим ідеалізмом та низьким матеріялізмом Т-ого!

6. Давши сим способом добре погуляти свойому „ідеалізмови“, Ви несподівано пишете:

В одному має слушність п. Томашівський. Тепер дійсно зловживають люди ідеями, та серед українців дійсно панує велика розбіжність ідей.

Слава Богу! Значить, у моїй каригідній статті, яка так обурює Вашу „ідеалістичну“ совість, Ви таки були ласкаві знайти якесь чисте зерно... Пане Липинський! Я можу остаточно махнути рукою на Ваші зусилля бути одночасно стороною, прокуратором і суддею над „Н. З.“, чи там надо мною, за вмовлюваний виступ проти дорогої Вам ідеольоґії; можу навіть опанувати себе і стерпіти, як Ви, на основі вирваних із контексту і самовільно толкованих слів, видаєте найтяжший засуд на свойого товариша по перу (і не тілько по перу); та коли одночасно Ви не вважаєте потрібним здержатися від цинізму супроти цілої справи, яку Ви, неначе той Катон, взялися судити — тогді в мене рука судорожно стискається, а з душі виривається крик: геть із судейського стола!

7. „В одному має слушність Т-ий“... Якщо при писанню сих слів була у Вас, добродію, одробина совісти, то вона була-б приневолила Вас додати: Сьому „одному“, а не чому иншому, присвячена ціла стаття Т-ого про ідею і громадянство — від початку до кінця — та сама стаття, яку я висше назвав професійним осмішуванням ідеалізму, та з дрібних уривків якої витягнув цілий колодязь інвектив проти її автора...

Сеї совісти у Вас не стало; моя стаття, з якої не була зроблена відбитка, забулася і ніхто тепер, читаючи Ваше письмо, не мав її під рукою; отже що-ж легче, як з цілости зробити дрібне „одно“, а з маленьких фраґментів судити про цілість?

8. Якби я стілько заробив на „безідейности“, як Вам ввижається, то я зараз тут-же передрукував-би „Ідею і громадянство“ без найменших змін, не викидаючи з неї й того, що в ній не від мене, а від редакції походить. На-жаль я стілько ще не заробив, і тому прошу читачів отсього листа, щоб пошукали в якій бібліотеці річника „Н. З.“ за 1928 і прочитали ту нещасну статтю. На сім місці дам тілько отсе пояснення.

„Ідея і громадянство“ появилася 11-го листопада 1928. (На сю дату звертаю окрему увагу!) Стаття не була ізольована. Вона стояла в тіснім льоґічнім звязку з иншими, що появилися вчасти перед нею, вчасти по ній, і тому добре було-б читати її разом з ними, а головно: „Думки на часі. Коротка аналіза того, що сталося і його наслідків та три дезидерати до українського громадянства“ (ч. 83 з 28. X. 28), та „Рефлексії про польський і український автосадизм“ (ч. 88 з 15. XI. 28).

В першій з них говорив я —здається мені: з ідеалізмом — про грядущі десяті роковини нашого визвольного зриву, і прочуваючи можливість якогось фальшивого кроку з нашого боку, піддавав я деяку думку, як достойно святкувати сю память. Кілька днів потім, прийшли сумні події у Львові 1 і 2 листопада, а вістка про них вчинила на мене, у Кракові, дуже сильне враження. Під їх впливом написав я статтю „Ідея і громадянство“. Вказав я там на сучасну гіпертрофію „ідей“, що від часу реформації щораз більше заливають людство і кидають його в неможливий хаос. Підкреслюючи, що сама доктрина, хочби більше або менше принадна, ще цілком не рішає про практичну цінність сеї або тої ідеї, та що одиноке мірило вартости її лежить у способі й успіху її практичного приноровлювання — пригадав я саме коротко передтим заналізовану мною французьку повість Доржелеса „Св. Маґльорій“ — зворушливу траґедію одної великої ідеї, що невміло, хоч у добрій вірі, переводжена в життя, замість наміреного добра родить безконечну низку ненаміреного лиха. Коли така доля зустрічає благородну ідею в руках благородного ідеаліста, то що-ж сказати про ріжні „ідеї“ не-ідеалістів? Отже необхідно прикладати критичну міру до наслідків їх діяльности і питати: Кому вони приносять користь, а кому шкоду? Що дають вони жрецям, а що громадянству? Сі міркування кінчились:

Ідеї, які приносять тілько нещастя для тих, що їх приймають, є або фальшиві, або передчасні, або мають невідповідних виконавців. І навпаки ідеї правдиві, своєчасні і вміло ширені серед громадянства мусять сьому останньому приносити тілько користь і задоволення. Події останніх тижнів і днів на нашім ґрунті, самочинні „політичні“ виступи незрівноважених одиниць, котрі заняли становища, яких не повірилаб їм ніяка суспільність на світі, як також доточування нашої суспільности пайдократією — се незбиті докази слушности поставлених тут тез, котрі слушні не тілько на французькім ґрунті... Все те повинно сколихнути глибоко нашою національною психікою і дати почин до „переоцінки цінностей-ідей“, до провірки кличів і до позитивної критики. Бо останні наші нещастя впали на нас саме через „ідеї“ — в головах старих і молодших пайдократів — по обох сторонах поліційної лінії.

Як у сих випискаx, так і в цілій статті нема ні одного слова, яке оправдувало-б закид „осмішування ідеалізму“. Навпаки, все тут пронизане траґічною серіозностю, якої корінь саме в ідеалізмі. Позатим, не про ідеалізм тут мова, а про „ідеї“ — сьогодні масово продуковані і пропаґовані і не-ідеалістами, завзятими матеріялістами. Так само як осмішування ідеалізму, не знаю й того, де тут свідоме і засадниче поборювання Вашої системи, пане Липинський! Невже Ви хочете сим сказати, що солідаризуєтеся з тими носіями тих „ідей“, про котрі тут при кінці мова?

9. Инша річ, чи всі мої у сій статті висловлені думки (инакше: ідеї, бо вони часом подибуються і в мене, пане Липинський!) неспірно правдиві, зглядно, чи вони висловлені як треба. Я не мав і не маю претенсії деяких ідеольоґів бути непомильний в поглядах на питання дуже скомплікованого національно-політичного життя, і за мало маю часу, щоб цизелювати свої статті до ґазети. Та з другого боку, не можу ніяк признати, щоб Ви у своїм письмі дали хоч найменший доказ хибности моїх думок. Тому я й сьогодні не міг-би на сю тему писати по суті инакше як тогді.

Бо й чи-ж за останніх девять місяців богато змінилося у нас? Чи не з блискучими прапорами ріжних „ідей“ підходить до нашої молоді, до нашого селянина, до нашого робітника, до всього громадянства сила проповідників: комуністи і всякі сельроби, есери й есдеки, радикали і москвофіли, зо два десятки націоналістів найсуперніших орієнтацій, з явними і тайними орґанізаціями, а вкінці хмара видимих і невидимих провокаторів? І всі вони, без виїмку, кричать, що тілько їхня „ідея“ правдива і спасенна, а всі инші погубні і прокляті; що тілько під їхнім прапором може бути здійснений національний чи соціяльний „ідеал“; що тілько виконуючи їхні прикази нація чи кляса стане вільна і щаслива, а самі виконавці заслужені і славні. А тимчасом, нарід нидіє духово, культурно і господарсько; його заливає загальна деморалізація і чужа культура; убогий з роду, бідніє ще більше; молоді екзистенції ломляться на ціле життя, ніде визначних позитивних діл, мало систематичної праці, а повно гризні, гучних слів і лучшезнайства, що на всі національні і соціяльні болі захвалює „ліки“ власного виробу, а виклинає вироби конкурентів. В таких обставинах, коли така спекуляція на ідеалізмі громадянства, зокрема його молоді, доводить до одного-другого нещастя, — кого з глядачів сумного видовища не засвербить рука, щоб батогом прогнати крикливих перекупнів з сіней Народного Храму, і хто не кликне баламученому громадянству: Осторожно з купном „ідей“! Прикладайте до них критичну міру!

10. Ви, пане Липинський, таки самі признаєте ласкаво, що „тепер дійсно зловживають люде ідеями“ та що „серед Українців дійсно велика розбіжність ідей“, одначе Ви не можете мені забути, що замість зазиву до критичної оцінки всякий „ідей“, я не закінчив інкримінованої статті словами: Одна тілько правдива ідеольоґія на Вкраїні, а творцем її В. Липинський! Вступайте в ряди гетьманців і читайте його „Листи“!

Певно, тогді „Нова Зоря“ й автор статті були-б у Ваших ласках, хочби у таких, як „Український Голос“, дарма, що він побіч того проповідує практичний анархізм. Одначе — з рукою на серці — чи не тогді саме були-б ми всі осмішили себе? Бо я думаю, що коли Ваша ідеольоґія дійсно цінніша від инших, що з нею конкурують (а перечити сьому, пишучи статтю, я й у думці не мав), то поручуване мною критичне відношення до бушуючих „ідей“ не лише не може знищити її дійсних цінностей, а навпаки — мусить відкрити їх і спопуляри-

зувати. Нажаль, Ви думаєте инакше. Ви противні всякому критичному розглядови своєї системи і клеймите своїм ворогом і поганим Українцем кождого, хто не пропагує Ваших поглядів en bloc без усяких застережень.

11. Ще дуже недавно, коли Ви свою ідеольогію щотілько творили, Ви самі робили те саме, що тепер мені закидуєте. Чи-ж Ваша ідеольогія не побудована на „осмішуванню“, поборюванню і критикуванню ідеольогій української здеклясованої інтеліґенції від Шевченка до Грушевського? Досить розгорнути перший-ліпший випуск „Хліборобської України“ й Ваші „Листи“! Я сьому й не дивуюся. Бо, як висловився пок. Ганс Дельбрюк в подібній ситуації: **damit die wahre Religion zur Herrschaft gelange, müssen die Götzenbilder zerstört werden. Das gilt auch von der Religion der Vaterlandsliebe.**

А коли так, то й Ви мусите згодитися з сим, що і я часом беру молоток критики, щоб ним провірити вартість сього або того ідола-ідеї. Роблю се дещо иншою методою ніж Ви: не виходжу від якоїсь улюбленої доктрини, лише від якогось політичного факту і на ньому показую корисність або шкідливість сього або того погляду. Ви зовете себе ідеалістом, тому що від власного соціяльно-політичного ідеалу виходите, одначе я також не зрікаюся права до сеї назви, тому що до ідеалу змагаю. Питаю: кому легче збитися з дороги — сьому що ідеал має перед собою, чи тому що його має за собою? Та в дійсности Ви помиляєтеся: Ви менше ідеаліст, а більше доктринер! Ідеалізм толерантний, а Ви персоніфікація нетерпимости й еґоцентричного сектанства.

12. Ви соблазняєтеся, що в оцінці вартости пропаґованих ідей за критичну міру беру не Ваш непомильний коран, а те, чим історія й увесь сучасний світ мірить політичні і соціяльні ідеї, себто користь і задоволення тих, для кого даний товар призначається, а не сих, хто його продає. Жахливий приклад противного принципу маємо тільки в давних єресях і в новім большевизмі. **Pereat mundus, vivat principium!**

Я рад-би якраз вирвати земляків з неволі ілюзії, буцімто доволі мати „вірну“ ідею-рецепту (а як відомо, кожда має себе за едино-успішну), а все буде добре, хочби нічого не робилося або робилося ким-не-будь і як-не-будь. Навіть у християнській релігії віра без добрих діл мертва, а що-ж у соціяльно-політичних справах, де в ґрі життеві інтереси міліонів! Бо се пуста фразеольогія — повторяти, що мовляв „ідеї роблять всесвітну історію“. Ні, сама ідея то абстракт без практичної вартости; вона жива тільки в ділі — в конкретному творі артиста, мислителя, політика, вояка. А міра вартости сих творів — тілько в ступні користи й задоволення, які вони приносять. **Nicht der Rang der Absichten, sondern der Rang der Leistungen ist entscheidend** — говорить О. Шпеґлер, визначний ідеаліст, консерватист і монархіст.

13. Ви натомість берете ті мої слова (користь і задоволення) в курячі лапки і жонґлюєте ними найнесовішнішим способом. У своїм „ідеалізмі“, Ви наперед злегка „підправляєте“ мої вислови і впевняєте, що я писав про „негайні користи й негайне задоволення“ як мірило вартости ідей. Дальше, вмовляєте в читача, що під сими словами я розумів, борони Боже, не моральні, а самі тілько матеріяльні добра. Вкінці, любуючися в дуже прозорих алюзіях до гедонізму, зарібків на безідейности, карієри за ціну зради ідей і т. д. — себто в усім розкішнім арсеналі всіх українських демаґоґів, історичних і сучасних — не хочете полишити в читача найменшого сумніву, що я мав на увазі не публичні національні користи і задоволення, а... приватні, особисті. You lie, Sir, and you know it!

14. Стілько хотів я сказати про Ваш коментар до першої з анатемізованих Вами моїх статтей. Тепер про другу — що її Ви навіть не назвали, не то зміст її подали. Ви вирвали з неї 13 окремих слів, „підправили“ їх, знарядили своєрідною інтерпретацією і кинули ними в мене. Не лише в мене, а й у редакцію і видавців, неначе-б при сій статті не було замітки, що вона дискусійна і що „Н. З.“ дасть місце й иншій думці на дану тему... І в сім мистецтві затаювання одного, підсування другого, перекручування третього, а видумування четвертого Ви зайшли навіть дальше ніж у критиці попередньої статті.

Зареклямувавши зайвий раз свою ідеольогію як основану на сучасних авторитетах (котрих там, правду сказавши, не видко) та на культі героїв (козацьких гетьманів, чи радше тілько одного з них — Хмельницького) у минувшині, Ви пишете:

> Цей самий погляд обороняв зрештою і п. Томашівський у своїх передвоєнних історичних працях. Але тепер (гл. „Н. З.“ ч. 24. 1929) Хмельницький для нього ще „шкідник на церковній ниві“, „трівкий культ якого неможливий“. Що унія тодішня дуже подібна до т. зв. нині „польської уніі“ на Волині — не має нічого спільного з традиційною вже унією в Галичині, про це історик і публіцист „Н. З.“ не вважає потрібним просвітити галицьке громадянство. Видко во імя засади, що добре тільки те, що приносить користь і задоволення, культ Хмельницького був добрий під Австрією і став дуже недобрий у сучасній Галичині. Шкода тільки, що п. Томашівський не повчив одночасно, як при такій змінливости поглядів професорів національної історії можуть появитися серед даної нації історичні герої.

Даю, здається мені, доказ самовідречення, цитуючи отсі „любезні“ слова товариша-історика. Та годі, бо ніщо не характеризує Вас так вимовно, як саме отсе місце, звідки наново починаєте свою улюблену мережку про „зраду давніших ідей... зречення укр. державницької ідеї... зарібків на безідейности“ та про всі инші роскоші турецькі з лакімства нещасного... Пане Липинський! Щоб не богато балакати: чи не згодились-би Ви разом зі мною позволити комусь третьому — невтральному розглянути питання про те, хто ліпше заробляє — я на „безідейности“, чи Ви на „ідейности“?

А вертаючи до питання про авторитети сучасности і героїв минувшини, я мав-би иншу, вже неособисту пропозицію. Може-б так поручити кому розслідити зміст чотирьох річників „Нової Зорі“ і стілько річників „Хліборобської України“ і дати відповідь на питання: В котрім із тих орґанів більше оборони авторитетів сучасности, а в котрім більше легковаження їх та наступів на них? Де присвячено більше місця і більше тепла памяти й пошані постатей нашого минулого — тут чи там?

15. Переходжу до моєї інкримінованої статті „Про героїв і геройство“. Хоч пятьма місяцями пізніша від „Ідеї і громадянства“, вона тісно вяжеться з нею. Ґенеза її така. Після того як кількох збаламучених несовісними „ідеольоґами“ молодиків, переконаних, що роблять національно-геройське діло, виконало знаний трагічний напад на львівського листоноса, і в звязку з подібними иншими ознаками національної психопатії, мав я завдання якось зареаґувати на те божевілля, яке тисячі совісних земляків болюче відчували, одначе не мали відваги чи змоги підняти прилюдно голос в сій справі і сказати зводженим на манівці дітям кілька слів остороги.

Вплів я їх, як тілько вмів тактовно, в окреме оповідання про одну товариську розмову на тему відомої книжки Карляйля й українського історичного пантеону — річи в данім разі тілько декоративні. Отсе повязання мало звернути увагу молоденьких людей на високе поняття геройства (Карляйль, як відомо, дуже затісняє його), зразки якого рідкі або неповні в усій нашій минувшині, та усвідомити їх, що своїм здеґенерованим геройством чину вони не приносять ні пожитку свойому громадянству, ні чести собі, а мимохіть фабрикують героїв-жертв національним противникам; що одним словом — не українській нації приспорюють героїв, а Полякам (прим. Потоцький, Собінський).

Сей актуальний мотив Ви, пане Липинський, промовчуєте — цілком так само як і той, що спонукав мене до написання статті про ідею і громадянство, і присікаєтеся своїм менторством лише до тої частини, що її назвав я декоративною. Вигідна метода обминати делікатні питання, нема що казати, та я сим разом заступлю Вам дорогу і спитаю: Невже Ви раді ідеалізмови наших дітей, який велить їм в імя патріотизму підкладати динаміт під памятник поляглих у бою противників або кидатися в цілях рабунку на листоноса чи вбогу жидівку? Як так, то звідки у Вас сміливість вчити видавців „Н. З.“ культу св. Мучеників? Від приходу І. Христа, не то Церква, а весь культурний світ не знає героя-убийника або грабіжника. То тілько у нас Довбуші і Махни — герої!

16. Ви зупиняєтеся на двох фальшиво цитованих фразах (разом 7 слів) про Б. Хмельницького і з приводу них формуєте два головні закиди проти мене: а) що я ніби раніше, за Австрії, дивився на Хмельницького так само правовірно як Ви, та за Польщі (очевидно, за гроші!) дивлюся буцімто діяметрально противно; б) що згідно з сею „зрадою раніших ідей“ я буцімто не лише збезчестив історичного героя, а й своєю змінливостю поглядів як професора національної історії не даю витворитися новим національним героям.

Шановний Добродію! До останнього закиду, видимо скопіованого з одної напасти на мене за варшавський відчит, вчасти признаюся згори. Я дійсно не можу погодитися з думкою, щоб ті молодики, які своїми вчинками спонукали мене до написання обох статтей, зазнавали в нашій історії культу героїв; впровадження їх до національного пантеону полишаю Вам. Инші закиди відкидаю з усею рішучістю.

17. Дивно чути з уст історика закид з приводу зміни поглядів на якусь історичну особу — зміни за 15 літ... Щобільше, назвіть мені, пане Липинський, якого-не-будь значнішого історика якої-не-будь нації, на історичний світогляд якого в більшій або меншій мірі не вплинула-б світова війна! Отже й мене грішного війна і звязані з нею події на українських землях богато дечого навчили та на неодно історичне питання дивлюся сьогодні инакше ніж перед війною. Се почитую собі в користь, не у шкоду.

Та щодо Хмельницького, то якусь основну зміну в моїх поглядах на нього Ви так само видумали як і всі инші закиди, що про них досі була мова. Правда, перед 1914 я богато займався особою й епохою Хмельницького, а тепер мало. Головну причину знаєте дуже добре: запропащення в часі російської окупації Львова всіх, 20 літ збираних архивних матеріялів. Правда й се, що незалежно від сього мені по війні симпатичніші стали давніші державні часи нашої історії ніж недержавні козацькі, і ними тепер головно, хоч не виключно, займаюся. Та одночасно з сим мушу піднести з натиском: все що по 1914 або й 1918 писав я і пишу з обсягу Хмельниччини, нічим засадничо не ріжниться від того, що писав раніше; всі Ваші противні впевнювання побудовані на тенденційних, а навіть злобних видумках.

18. Говорячи про наш непевний, невисвітлений і богатий суперечностями національний пантеон (Володимир В. і Ґонта!), я висловив наперед жаль, що

єдина направду державна доба нашої історії, себто княжа, майже не промовляє до уяви й почувань сучасного покоління; що зокрема Галичане й Волинці не мають духового контакту зі своєю державною минувшиною, хоч у ній багато великих людей і славних подій, а після того перейшов до уваг про досьогочасні спроби створити в Галичині культ постатей узятих із історії Наддніпрянщини. Пояснивши труднощі в культі симпатичного і романтично-геройського Галичанина Сагайдачного (з одного боку його відношення до Польщі, з другого — його становище як ворога церковної унії і головного винуватця релігійного роздору по 1620 р. — сього найбільшого національного-культурного нещастя нашої історії“), писав я про Хмельницького:

Наперед, він дійсно великий, майже гігантичний, тільки в перших двох роках (до Зборова), ну, нехай у перших чотирьох роках (до Берестечка), та пізніше — він рішучо менший ніж дотогочасна його слава. А втім, у душі вдумчивого Галичанина й Волинця імя Хмельницького не може викликати багато радісних і підемних почувань. Про продовжувану ним шкоду на церковній ниві треба менше-більше сказати те саме, що й при Сагайдачнім. — Хмельницький національний герой хиба як репрезентант попередної доби, а не як відкривець нової, тої, що прийшла по нім. Та чи в таких обставинах його трівкий культ можливий? — Були й є ще инші спроби адаптувати наддніпрянські козацькі постаті до потреб національного культу тут у нас, одначе всі вони не повелися — ні щодо Виговського, ні щодо Дорошенка, ні щодо Мазепи, ні щодо Орлика. Чому? По просто тому, що ні одна з сих фігур не має відповідних кваліфікацій, щоби стати предметом історичного культу. Всі вони — повні невдачники. Досить, що скінчилося на однім одинокім, і то вже не козацькім, герою знад Дніпра — на Шевченку, що біля пів століття дійсно зазнавав вселюдного почитання.

Совісний читач, чи він годиться з усіми висше переказаними, або наведеними думками чи ні, мусить передусім признати, що дана стаття цілком не виступає проти потреби зглядно користи культу історичних героїв; що вона тільки обговорює досьогочасний стан сеї справи, аналізуючи кваліфікації потрібні для повного культу. Він не зрозуміє також, де тут саме свідоме і засадниче поборювання Вашої ідеольогії, пане Липинський? Хиба в тому, що я вказую землякам невичерпане жерело великих історичних постатей у повнодержавній і монархічній добі княжій, а не у любій Вам полу-і чверть-державній і республиканській гетьманщині! Вкінці, совісний читач здивується Вашому способови цитування моїх думок, а ще більше Вашим висновкам із них. Ви посуваєтеся просто до наклепу, буцімто я продав свої раніші погляди на Хмельницького, а при сім своїм „ідеалістичним“ звичаєм вимиваєте ясне показання, котрому саме раніщому переконанню я спроневірився, і не даєте найменших доказів правдивости Ваших закидів.

19. По Вашому, я образив Богдана... В чому саме ся образа? Чи в тому, що зову його „дійсно великим, майже гігантичним“? Так як тут, говорив я і писав завсігди про нього: перед війною — за Австрії, і по війні — за Польщі. Так писав я, приміром, в 1921 для Вашої „Хліборобської України“; так само писав у „Літописі“ 1924 („Поворотна филя“ і „Герой та його почитання“); так самісенько читав я у Варшаві 1929 і т. ин.

А щоб хто вимагав від історика, щоб він не мав найменших застережень щодо свого історичного героя; щоб він не говорив, коли сей герой більший, а коли менший; щоб він замикав очи на ріжні недостачі і помилки даної постаті; щоб, одним словом, він перестав бути істориком-дослідником, а перемінився в поета-панегіриста або у византійського гагіографа — то се просто нечувана річ. Нечувана, ненаукова, некультурна й неморальна. Славні католицькі учені дослідники Боляндисти не закривають людських недостач і в Божих Угодників!

При всім високім цінуванню Хмельницького (цінуванню, що часто переходить в ідеалізацію (так, се одна з моїх наукових хиб, лицарю „ідеалізму“!) — очевидно не Хмельницького-ідеаліста, бо таким він ніколи не був — я від самого початку, від коли як молоденький студент почав студіювати ті часи, мав завсігди критичне око на деякі сумні боки Хмельниччини й очевидні хиби її героя (пор. мої „Народні рухи в Галицькій Руси“, вид. 1898, де я м. ин. вказував, що з того саме часу почалася масова кольонізація нашої землі) і ніякі клевети світа не приневолять мене покинути сей історично-науковий принцип.

Ви, пане Липинський, менторуєте мене, що я не канонізував Хмельницького; я натомість запитаю Вас, чому Ви, замість виливати свою жовч на „Н. З.“ й мене, не просвітили громадянства поясненням: а) За кілько продав свої раніші погляди на Хмельницького і його з болотом змішав симпатичний Вашій ідеольогії Куліш? б) Чому Шевченко хотів задусити Богдана ще в колисці?

20. Випливом зазначеного висше непохитного наукового принципу є й моя оцінка церковно-політичної діяльности великого гетьмана, — оцінка, що так уражає Вас. Загадка для мене, як Ви, католик, ще й римський, можете мені почитати за гріх, що на церковно-політичні питання дивлюся очима католика-уніята; та байдуже. Натомість таке Ваше представлювання справи, немов я давніше разом з Вами хвалив Хмельницького або Сагайдачного за їхнє вороже становище до унії, а тепер, для гарних очей Поляків, почав за те докоряти, основане — як сказано — на злобній і свідомій видумці.

Якщо Ви не читали, напримір, моєї брошури з 1916 (з австрійських часів!) п. з. „Церковний бік української справи“, то певно мусите тямити доволі часті наші особисті розмови на сю тему. Між иншим, Ви не могли забути, як кілька літ перед війною я спорив з Вами ізза Вашого протиуніятського становища, уважаючи його неукраїнським; як у живій дискусії з сього приводу я звертав Вашу увагу на сліди в Ватиканськім архиві, що й сам Хмельницький перед смертю видимо думав про якесь зближення до Риму; як Ви дивувалися тому і признали, що се було-б потвердженням иншої вістки, яку й Ви подибали (мабуть у Шуйського).

Ні, пане Липинський, від того часу ні я не змінився, ні Ви. Завсігди, навіть у хвилях молодечого вільнодумства, я мав католицьку орієнтацію, як особисту так і національно-історичну; і Ви, бачу, до нині полишилися тим чим були, себто противником унії. Поляки, хоч католики, були і є також її противниками. Ви змінилися хиба на стілько, що давніше певно не були здібні кидати з сього приводу на заступника иншого погляду таких інвектів, як сьогодні вміете.

21. Ваше відокремлювання сучасної унії, яку зовете „традиційною“, від колишньої, тої що її поборював Хмельницький, — недорічне, подиктоване занадто прозорим опортунізмом. Сьогочасна, кажете, добра; стара погана — мовляв, те саме що найновіша „польська унія“. З усього видко, що не знаєте генези старої унії й її історичної місії не розумієте, та про се більше на иншім місці; тут годі знимати розмову на сю тему. Незалежно від того Ваша дефініція обох уній бє в очи як contradictio in adiecto. Бо якщо унія сьогдні річ добра, то такою вона мусіла бути від початку; а якщо в XVI-XVII вв. вона була зрадою, яку тогдішні українські патріоти повинні були нищити, то хиба треба пожалувати, що їм не вдалось викорінити її донащаду... Щоб сьогодні не тілько під копулами Почаївської Лаври — як самі пишете — зворушливо співали Boże coś Polskę, а й під копулами св. Юра... Ось до яких льогічних абсурдів доходите та ще позволяєте собі на неприличність вимагати від мене, щоб я такими недорічностями в „Н. З.“ просвічував галицьке громадянство! Ні, добродію, я не перестану говорити сьому громадянству, що найбільше нещастя його історії саме в засліпленім відпекуванню Риму і його ідей.

22. З моїх думок про козацьких гетьманів після Хмельницького Ви зачіпаєте тілько слова про Мазепу й Орлика, що „вони повні невдачники“. Своїм звичаєм, Ви пропускаєте притім головне: що своєчасні спроби в Галичині ввести культ тих постатей (разом із Виговським і Дорошенком) не вдалися. Сей факт, який заперечувати смішно, має очевидно свої причини, які я схарактеризував коротко як брак відповідних кваліфікацій у тих повних невдачників.

Контроверсія ся була-б дрібна і не варта згадки, якби не те, що Ви й тут не вдержались від своєвільних вискоків. „Герої Т-го мусять бути обовязково удачниками“ — пишете Ви, а вслід за сим ставите мені гачиковате питання: як я дивлюся на культ Костюшка у Поляків та Кошута в Угрів? Відповідаю: а) Тезу про обовязкову вдачність героїв, своїм звичаєм, підсуваєте мені Ви; я її в сій формі цілком не ставив, одначе з деякими застереженнями можу її приймити за свою; про се більше в окремій статті. б) Ні Костюшко ні Кошут не були цілковитими невдачниками (як Виговський і тов., є) на впаки вони мали не лише гарні політичні або воєнні успіхи, які довго опісля були світляними моментами для їхніх земляків; а що важніше — вони мали великі моральні успіхи, якими живилися пізніші покоління (як у нас, приміром Шевченко). Ні сього ні того не можна сказати хиба про Мазепу й Орлика; першого цілих 150 літ проклинала соборна Україна! Завданням української історіографії є його регабілітація, і я в сім напрямі зробив, здається, більше ніж Ви, що тепер видумуєте якісь „кпини з політичного мучеництва“ (?).

23. Ваш інквізиторський дух спотикнувся ще на трьох словах із моєї статті — на „безіменнім українськім вояці“. Як почали, так і кінчите: перекручуєте й інсинуєте. Бо се Ваша нова видумка, буцімто я „пропагую модний тепер культ безіменного вояка“. Я констатував тілько безсумнівний факт, що визвольна боротьба 1918—1919 у Галичині (бо взагалі тілько про неї писав я) на-жаль не полишила нам такого індивідуального імени, що могло-б стати символом національного зриву; що вона дала тілько неспірний доказ національного геройства сірої маси — головно селян. Чи се неправда? Колиб я писав був про Наддніпрянщину, то не мігби обійти мовчки характеристичної постаті... Петлюри, та його культ у Галичині хиба неможливий. Скажіть ясно, за кого гніваєтеся?

Над тривіяльними Вашими інсинуаціями про „безіменного виборця й акціонаря“ з погордою йду до порядку.

24. Так виглядають усі Ваші витягнені з моїх статтей докази, що „Н. З.“ під моїм проводом свідомо і „засадничо поборює“ Вашу ідеольогію. Вони не вичерпують Вашого допису до „Діла“. Друга половина його присвячена ріжним конкретним питанням нашого політичного життя, приміром: програмі й тактиці УНДО, справі української автономії в Польщі, ролі краківських консерватистів, большевизмови і т. п. Правда, Ви й у сій частині остали собі вірним, як у способі пердавання чужих думок так у богацтві інвектив киданих на голову противника, одначе я не стану тут дальше аналізувати Вашого писання: дещо

розберу в окремій, для ширшої громади призначеній статті; на инше махну рукою. Між иншим і на Ваші мало для мене зрозумілі намагання зреформувати католицьку теольогію та поучування Риму, що він повинен викласти італійських популярів, австрійських християнських - суспільників і німецький центр; полишаю се компетентнішим людям.

Я пройшов Ваші „докази“ доволі докладно, хоч почування власної поваги нераз бунтувалося проти сього, і можу бути спокійний за присуд безстороннього читача. Ви не тільки не довели того, чого довести хотіли, та ще своєю методою своєрідного цитування, з таювання, перекручування, підсування, безцеремонного видумування й обчорнювання — методою недостойною ученого письменника — виставили на ярке і вимовне світло всю Вашу особовість. Як літературний суперник, Ви себе здискваліфікували основно. Се тим більше характеристичне, що саме Ви недавно стілько громів кидали на деяких Ваших критиків за несовісне передавання Ваших думок і за піддавання в сумнів Вашої національно-політичної чесности. Я не приятель Д. Донцова; між ним і мною велика прірва; одначе мушу на сім місці ствердити, що він у своїм цілім письменницькім змаганню з Вами і в десятій части стілько не провинився проти лицарських правил літературної полеміки — як Ви у в однім своїм письмі з 9. с. м. Він мав принаймні стілько такту, що не правив Вам моралів про потребу писання з „любовю“... І в котрих-то Ваших писаннях любов а не озлоблення бе живим ключем? В передмові до „Листів“, в „Хамі і Яфеті“, чи в дописі про „Нову Зорю“ й ідеольогію гетьманців?

25. Ваш сензаційний виступ проти мене, людини Вам прихильної, яка ніколи з Вами особистого конфлікту не мала, яку навіть до недавна, свої і чужі (пор. „Sprawy Narodowościowe“ 1928), per fas et nefas загально за Вашого однодумця уважали, та не будь „Бюлетеня Г. У.“ й Вашого останнього допису в „Ділі“, певно й досі так були-б думали — мусить, очевидно, мати свою причину. Ми оба знаємо її добре. І знаємо те, що вони не в тих мнимих єресях і фіктивних поборюваннях Вашої ідеольогії, яких так нещасливо дошукуєтеся аж у двох моїх статтях на півтора сотні всіх у „Н. З.“

Бо ті ріжниці, які дійсно є між Вашими і моїми поглядами на українське минуле й сучасне, не почалися від тих двох інкримінованих статтей і не від хвилі мойого співробітництва в „Н. З.“ (з березня 1928), а були завсігди, щонайменше з 1921 р. Зокрема видко їх було з берлінського „Літопису“ і львівської „Політики“. Та тогді Ви не лише не брали сих ріжниць трагічно, а ще два роки тому назад висловлювали мені особисто жаль ізза припинення „Політики“ і намовляли мене, здається щиро, продовжати політично - критичну діяльність. Ваші намови немало й причинилися до того, що я став писати до „Н. З.“

Одним словом, дійсна причина Вашого виступу проти мене лежить цілком на иншім полі, ніж те, яке Ви неусвідомленим читачам до вірування подаєте. Вмовлювана в мене провина поборювання Вас — се така сама неправда, як і ті Ваші твердження, неначе-б я Вам „робив закид“ за писання до „Діла“ й обминання „Н. З.“, або неначе-б Ви тому не писали до „Н. З.“, що я буцімто її опанував. Поминаючи фальшивість отсього останнього погляду, я позволю собі спитати Вас: До часу мойого постійного співробітництва „Н. З.“ виходила поверх два роки; вона тогді дуже прихильно ставилася до Вас; чому Ви тогді не дали до неї ні одного рядка?

Та я про всі ті містерії не хочу писати. Я взяв за перо тілько на те, щоб боронити себе, а не щоб відплачуватися напастю або робити які ревеляції. Отже кінчу. А припиняючи раз на все листування з Вами, пане Липинський, хочу зробити й Вам несподіванку, а іменно — подякувати за одну прислугу.

Ваші слова в „Ділі“, що мовляв „дуже легкій і популярній задачі віддає тепер свій талант і свою ерудицію п. С. Томашівський“, дали мені до думання. Не тому, щоб Ви виїмково сказали правду, ні, бо Ви, як у цілім письмі, так тут пішли в розріз з нею. Прочитавши ті слова, я спитав себе: якого чорта зуживаю свої сили на таку трудну і невдячну роботу як наша публіцистика? Бо від коли я, за Вашою, пане Липинський, намовою і зі шкодою для моїх наукових студій, взяв у 1921 р. за публіцистичне перо, з того часу не виходжу з ролі мети для стрілецьких вправ усяких політиків й ідеольогів, в роді: Д. Левицького, Кедрина, Паліева, Залозецького і Вас; натомість користи, моральної або матеріяльної, не маю жадної, лише навпаки — на всі боки шкоду. Се безнадійна Сизифова праця — заходитися біля навчання наших земляків політичної азбуки й елементів національного самозбереження! Ви самі знаєте добре, що я ще ніколи не впрошувався з своїм співробітництвом або з редакцією до якого-не-будь орґану, тілько мене завсігди прошено, і я був на стілько слабий, що улягав намовам, навіть людей з неприхильних партій: велику, мовляв, прислугу зробите національній справі... І на що? Щоб бути громозводом для атаків инших людей — сим разом Ваших. А Ви ще неначе на глум пишете, що я придбав собі тижневик, став диктатором у „Н. З.“ і не даю Вам до неї писати і т. п.!

Якщо отже між цілями Вашого допису до „Діла“ було намагання припинити мою публіцистику, то можете бути задоволені. Вже кінчу її.

У Львові 28-го липня 1929.

С. Томашівський.

——o——

Футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осаі, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

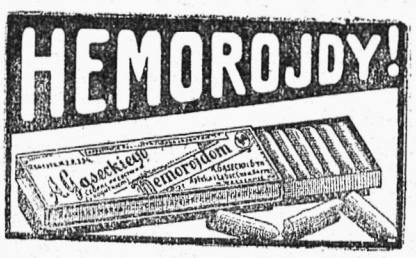
479 6-32

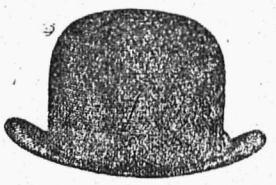
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53.

ОГОЛОШЕННЯ

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заподанням дотеперішної практики висилати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприняті оферти остануть без відповіди. 5—8

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; ІІ-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., ІІ. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 42—100

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 79-?

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ всякого роду

поручає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48

415 Жадайте цінників 4—12

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ

„ПАРАҐОН“

Львів, ул. Валова 9.

490 а) 7—8

НОВООТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН І РОБІТНЯ **ФУТЕР**

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боімів 1, угол, ул. Рутовського.

Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнизші, догідні умови місячної сплати. 491 4—15

ПОРОШОК **KOGUTEK** ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ**

виробуаптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 7-10

398

Приєднуйте нових передплатників!

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 18. серпня 1929. Ч. 59 (262)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Konto P. CK.: Kraków 405.-67.

Володимирський Собор у Києві — безбожн. музеєм

Східна Аґенція доносить: Український радянський комісаріят освіти видав розпорядження замкнути знаний собор св. Володимира в Київі, один з найбільших київських соборів, славний образами найліпших малярів. В соборі має поповстати антирелиґійний музей.

Знову жидівські погроми на В. Україні

Як доносить „Хвіля“ в Запоріжській окрузі місцеві українські селяне напали на новоутворену жидівську кольонію ч. 3 і поруйнували новозбудовані жидівські оселі. Напад сей відбувся, як стверджує офіційне слідство, в наслідок обурення селян тим, що сусідну з ними землю віддали жидівським кольоністам, а українським селянам, котрі дуже потрібують землі, не дали нічого. В найближчих днях має відбутися велика судова розправа над селянами — учасниками погрому.

„Ґраф Цеппелін“ вернув до Европи

55 годин з Ню-Йорку до Фрідріхсгафен. 42 год. 42 мін. від амер. берега до европейського.

10-го ц. м., в 1 год. 2 мін. вернув з Америки „Ґраф Цеппелін“, перелетівши простір 9000 км. в 55 годинах. Є це знаменитий осяг скорости, коли зважити, що лет його з Европи до Америки тревав 93 год. Скорість воздухоплава сягала деколи 180 км. на годину. Над океаном був Цеппелін всего 42 год. 42 мін. Д-ра Екенера, котрий вернув саме в день своїх 61 уродин, витали Німці з одушевленням. Він заявив, що за три дні, то є в середу вибирається знову в крутосвітню подорож.

Революція в Південній Америці

В південно-американській републіці Венецуелі несподівано вибухла революція. Революціонери прибули пароплавом до міста Кумани й звідти намагалися добитися до столиці Венецуелі Каракасу. Урядові війська встигли однак відбити той напад і по кривавих боях змусили революційний десант вернути на пароплави. Урядові аеропляни пробували переслідувати відпливаючих революціонерів на морі, але без наслідку. Головнокомандуючий урядових військ убитий в бою.

50 держав ратифікувало вже пакт Келлоґа

Американська преса подає, що до держ. департаменту в Вашинґтоні надійшли з Чіле ратифікаційні ґрамоти пакту Келлоґа. Є це 50 з ряду держава, що ратифікувала пакт Келлоґа.

Землетрус в Північній Америці

В понеділок у багатьох пунктах в Буфальо (Злуч. Держ. Півн. Амер.) та сусідних з ним місцевостях відчувався досить сильний землетрус, котрий тревав більш 30 секунд. Будинки хиталися разом з фундаментом; стіни в богатьох домах потріскали. Богато комінів розвалилося.

Побожні не дістануть кредиту

З Москви доносять, що там відбувся зїзд безбожників, на котрім Максим Ґоркій заявив, що настав час, щоб усяка релиґія в СССР. була знищена. Зїзд ухвалив скріпити протирелиґійну пропаґанду і позбавити рільних кредитів тих селян, котрі дальше ходити-муть до церкви.

Незвичайний феномен

Іспанський окуліст д-р Педро Ніель з Мадриту досліджує тепер цікаве і одиноке в свому роді явище. Семилітний син одного учителя з провінції має такі очі, що бачить ними кріз тверді, непрозорі тіла. Завважено це в той спосіб, що хлопець часом читав замкнену книжку. Батько думав, що він перед тим навчився з книжки на память. Щойно оден незамітний случай виявив дивну силу його очий. Батькови згубився десь ґузик від убрання, коли батько за ним всюди шукав, хлопець котрий оглядав батька з усіх сторін, показав йому рукою на кишеню і сказав, що ґузик знаходиться в табакирці в кишені. Від тої хвилі батько звернув більшу увагу на цю прикмету очий сина. Нарочно ховав перед ним ріжні предмети, але хлопець все їх знаходив без труду. Супроти цього, хлопця віддано під обсервацію спеціяліста др. Ніеля. Показалось, що хлопець бачить кріз папір, картон, металі, одначе трудно йому проглянути зором через дерево.

Фінансові здібности жінок

Податковий уряд Злуч. Держав Півн. Америки оповістив дані, з котрих видно, що 40 проц. всего національного майна Америки знаходиться в руках жінок. Коли рухливість Американок на фінансовій области піде дальше тим темпом, то до 12 літ в руках жінок опиниться більша часть майна. Між новими міліонерами, щораз більше самостійних жінок.

Стереженого Бог стереже!

Обезпечуйте збіжжа й пашу від огню

в Т-ві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

497 **у Львові, вул. Руська ч. 20.** 3-4

Масовий виріб безбожництва

Розкладова робота большевиків між молодю в СССР і в нас.

Міліони бездомних, безпритульних дітей в СССР*) це безумовно вислід свідомо ворожого становища большевиків до релиґії. Бо скинення дітей, уроджених від християнських родичів, з діда-прадіда пересякнутих християнським світоглядом, у пропасть нужди, цеж поставлення їх в ідеальні — з погляду тт. Ґубельманів — умовини життя без усякої релиґії взагалі. З таких дітей виростуть покоління справді „нові“, безумовно нерелиґійні. Будуть це варвари, яких не бачив доси світ. Бо навіть племена Полінезії мають якусь релиґію, котра будь-що-будь підносить їх понад рівень звірячого життя. Міліони бездомних дітей в СССР і того не мають.

Але масовий виріб безбожництва не був би повний, якби большевики не звернули увагу на ті міліони дітей, котрі мають родини. Щоб їх відірвати хоч в части зпід впливу „мракобісія“ старшого покоління, видумали вони Комсомол (Комун. Союз Молоді). „Комсомол це орґанізація політична; найблизша поміч компартії в боротьбі за загальну побіду соціялістичного ладу... Комсомолець не може бути байдужний, коли йде про боротьбу з релиґією, бо знищення релиґії буде преважним чинником культурного двигнення, воно утревалить в масах клясове почуття, то зн. наблизить працюючих до соціялізму... Комсомолець повинен бути діяльним безбожником; повинен знати, для чого не вірить і чому релиґійна віра йде на руку буржуазії, а шкодить робітничій клясі“ і т. д.**).

„З огляду на співжиття школи й церкви — каже Бухарин і С-ка***) — молодіж від наймолодших літ або являється під владою релиґійних пересудів, або не має найменшої можливости створити собі хоч який будь світогляд. У відповіді на те саме питання релиґія й наука дають ріжні відповіді, а чуткий ум учня стає полем битви між строгою наукою, а грубими видумками мракобісів...“ (Очевидно, що тут большевики являються учнями померклого вже в Европі буржуазного раціоналізму XIX. ст.). Та вони виступають навіть проти надобовязкової науки релиґії, бо... „впровадити години церковного мракобісія ...значить дати державну поміч в утреваленню релиґійних пересудів. Церква дістає тоді до своєї розпорядимости готову авдиторію з дітей, котрих збирає школа якраз для цілей противних релиґії. Вона дістає для свого вжитку державний льокаль і через те має змогу ширити релиґійну отрую між молодю, майже так само, як було перед усуненням церкви зі школи“.

Та й усунення Церкви зі школи ще не вдоволяє большевиків, бо „темні родичі мають ще доволі нагоди калічити уми своїх дітей релиґійними нісенітницями. Радянська влада дозволяє свободу совісти дорослих, а та свобода переміняється у змогу затроювання дітей таким опієм, яким раньше Церква затроїла родичів“, бо вони накидають „своїм дітям умову тупість і темноту, а подають за правду всяку мішанину“ і через те „страшенно пе-

*) Порівн. ч. 48 „Н. З.“. Бездомні діти.
**) Молодым безбожникам. Москва.
***) „Азбука коммунизма“. 1925.

Меблі тапіцеровані сальонові й клюбові **Т. КИСЯК і Сини** **Львів, пл. Смольки 4.** 4656 Тел. 41-09 19—30 **ул. Косцюшка 20.** — Телефон 19-85

решкоджують праці єдиної трудової школи“. Тому... „увільнення дітей зпід реакційних впливів їх родичів — це велике завдання пролетарської держави. Радикальним засобом буде — суспільне виховання дітей..“

Саме длятого й оснували большевики Комсомол. А вже особливу звертають вони увагу на т. зв. „дружини піонірів“. „Піонір“ повинен передовсім „засвоїти собі вповні матеріялістичний світогляд“. Елементами протирелігійного виховання „піонірів“ мають бути: 1) відомости з природознавства та 2) історія повставання релігій, з того погляду, „що всі божества є видумані на визиск людей, подібно як видумано Ісуса Христа зі всіми його чудами*). Така дружина має стати другою родиною для дитини. Дитина, чуючи себе членом колективу, не буде піддаватися релігійним впливам дому. А що діти дуже чутки на зовнішну красу, пр. красу церковних богослужень, гарний спів церковних хорів і т. п., то обовязком „піонірів“ є влаштовувати для сільської й міської дітвори протирелігійні торжества, таксамо привабливі та церковним святам протиставляти свої, революційні „свята“. Це, каже вище цитована інструкція, піде без труду, бо „рев. свята“ мають чейже „богатий зміст“, а церковні, ніякого „змісту“, очевидно для большевиків, не мають.

Масовий виріб безбожництва ведуть большевики не тільки в державі своєї диктатури, але також і то дуже інтензивно, поза її кордонами. Інакше годі їм було б думати про майбутню світову революцію. Безбожницька аґітація в „буржуазнім“ світі є двоякого рода. Одна т. зк. казьонна, ведена явними большевиками та їх платними аґентами, друга ведена таки самою буржуазною, атеїстичною або ліберальною інтеліґенцією. Очевидно ся остання грізнійша. Оба роди тої аґітації жирують тепер з великим завзяттям і на нашім народі по сей бік червоних стовпів. Тут належить прим. передовсім всяка „оборона“ нашої Церкви від Риму, видавана під фірмою упіпівських секретарів, котра не може не мати погубного впливу на світогляд нашої молоді. Але є й спеціяльні видання для молоді. І так наші радикали видають для старшої молоді місячний додаток до „Гром. Голосу“ під назвою „Молоді Каменярі“. Цей часопис ширить матеріялістичний світогляд та атеїзм головно між сільською молодю. І большевики несправедливо лають радикалів, називаючи їх куркуленками, а їх соціялізм „соціялізмом підпанків“(„Більшовик України“, ч. 13). Воніж віддають їм неабияку прислугу, бо „обробляють“ село. Самі большевики зате можуть більше уваги присвятити міській робітничій та ремісничій молоді. Ось перед нами „Сяйво“, „Ілюстрований суспільно-науковий, спортовий враз з переглядом політичного життя двотижневик, присвячений молоді“, „видаваний“ у Львові Станиславом Марусином, печатаний в друкарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. Цей часопис отверто комуністичний, зладжений точно по большевицьким інструкціям. В передовиці 2 ч. „До наших читачів“ виразно виступає та сама московська фразеольоґія, яку читаємо і в большевицьких державиданнях, нпр.:

„Сяйвом“ освітлюватимемо і викриватимемо політику буржуазії у туман каламутних фраз її соціял-льскаїв, відкриватимемо справжню їх клясову природу, проти релігійної чорної хмари, світитимемо світлом матеріялізму. В „Сяйві“ подаватимемо матеріял для формування матеріялістичного світогляду працюючої молоді, вчитимемо її клясово орінтуватися у всіх складних явищах суспільного життя і природи.

В тім самім числі „Сяйва“ є грубобогохульний фейлєтон про „Походження світу“ Остапа Вишні, передрукований із II. тому радянського видання „Усмішки“.

Так отже вся наша західно-українська молодь, робітнича, селянська й інтеліґентна немов здана на ласку комуністичних та комунізуючих течій. А тому здана на ласку, бо з нашого боку в тім напрямі майже нічого не робиться. Очевидно тут і там, як це бачимо з дописів, працюють, подекуди навіть з гарним успіхом, Марійські Дружини Молоді. Але що може зробити навіть найлучший провід дружини, коли прямо нема що дати в руки старшій сільській та міській молоді. Ми й досі не спромоглися на часопис для старшої молоді з виразним християнським і національним напрямком. („Наш Приятель“ призначений для дітей молодшого віку). Сільська старша молодіж (15—20 р. ж.) блукає самопас, забуває останки грамоти й шкільної науки, дичіє та підпадає під вплив всяких сельробів і радикалів. Хто має вплив на міську робітничу молодь, не треба й казати. Тут крім безбожницько-комуністичної аґітації ширять спустошення й инші язви: моральне зіпсуття міського середовища, денаціоналізація і т. д.

І чомуж якраз ця ділянка така занедбана, така оминана в нас? Чи може тому, що тут найважча праця, а ми любимо йти по лінії найменшого спротиву?... Ось, ми тільки торкнулись тут тієї справи, а вже зразу видко, що це ціла велика проблема, якій треба присвятити богатобогато більше уваги, часу і місця. Інакше „масовий виріб безбожництва“ до решти затроїть душу нашого народа.

*) Авторели нозная кампания среди пионеров. Ленинград. 1926.

МЕБЛІ

солідно виконані, власного виробу найновіших взірців

464 дешево можна дістати у 11—15

БРАТЯ СІВЕК

ЛЬВІВ, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Статистика занять в Радянському Союзі

Большевицькі статистичні дані кажуть, що число населення під большевиками виносить кругло 147 міліонів, з котрих 26.3 міл. живе по містах. Число здібних до праці виносить 86.2 міл. (58.6 процент). З цих на селі живе 74 міл., по містах 12 міл. До здібних до праці на селі зачислені всі члени родини понад 14 літ. Коли відкинути безробітних і військо, то серед працюючих такий є поділ занять. В сільськім господарстві працює 71.7 міл. (86.6 прц.) між ними 35.5 міл. жінок. За це в промислі, ремеслі, будівельнім промислі працює тільки 6.1 прц. Промисл сам затруднює тільки 2.8 міл. (3.4 прц.). На залізницях і транспорті занятих є 1.3 міл. в державній службі (урядовців) начислюють коло 2 міл. або 2.3 прц. Важне в цій статистиці те, що сільське господарство становить таку переважаючу позицію. З цього бачимо, що Росія все ще є переважно краєм рільничим. Промисл мимо всіх зусиль большевиків все ще становить дуже скромну позицію. В кождому разі большевицька статистика занять відзеркалює старі консервативні риси, котрі вже перед війною ціховали російське господарське життя.

Трудний початок

Львів, 14-го серпня 1929.

Вже тиждень минув, як відкрилася міжнародня конференція в Газі для введення в життя нового репараційного плянy, знаного під іменем Янґа. Вона була так обрахована, що до кінця сього місяця і перед черговими зборами Союза Народів у Женеві праці її мали бути покінчені й мали відкрити нову епоху остаточного замирення Европи (західної). Як видимий знак зміни міжнародних взаємин, мала початися евакуація заренських частин Німеччини від чужих військ. Отся остання справа здавалася найтруднішою до розвязання, бо найбільше скомплікованою, тимчасом зараз у перших днях виявилося, що головна небезпека цілком де инде, ніж загально думано. Вже в перших днях станула конференція на мертвій точці ізза ріжниць між Франціею й Анґлією в справі характеру й поділу німецьких репараційних сум — дещо відмінних й для Анґлії менше корисних від тих що досі обовязували. В данім моменті трудно вгадати, що з сеї суперечности інтересів двох найважніших держав вийде: про повне розбиття конференції годі говорити, та затягнення її дуже можливе. Якась компромісова розвязка знайдеться, очевидно, одначе покищо не знати, ані в якій формі, ані в якім напрямі, ані... кого третього коштом?

Нехіть учасників конференції звертається головно проти Сновдена, британського міністра скарбу, що з самого початку займив непереєднане становище проти того ключа, по якому новий репараційний плян передбачує поділ німецьких сплат і проти деяких сплат у натурі (вуглевих). Опозиція його не є тільки тактична; принаймні вже перестала бути така. Річ у сьому, що анґлійський робітничий уряд тілько в сій одній справі має за собою опінію всього громадянства, не виключаючи й конкуренційних партій — консервативної й ліберальної. В усіх инших досьогочасних потягненнях уряд сей не мав особливого щастя. В справі безробіття не зробив він ще нічого, у ткацькому промислі вибухла нова остра криза, в справі єгипетській зроблено на погляд богатьох Анґлійців, дещо ризиковно поспішний крок в напрямі повного усамостійнення Єгипту і т. п., так що незадоволених богато; значить, якби уряд і в справі репараційного ключа пішов на далекі уступки, то становище його булоб сильно захитане і хто знає, що принеслиб нові вибори.

Сі труднощі бентежать, очевидно, Німців і Французів. Перші бояться проволоки в реалізації пляну Янґа й евакуації Заренння, другі — зменшення своєї частини в репараційних сумах. Німці, окрім сього, неспокійні, що суперники можуть погодитися коштом їх, себто тут і там обтинаючи ті фінансові й політичні користи, що їм дає новий плян. До перших належалаб евентуальна заміна сплат у натурі на сплати в готівці; до других — та небезпека, що справа припинення окупації може у звязку з сими труднощами замотатися. Досі вона йшла доволі гладко — гладше ніж передбачувано. Франція не робила вже засадничих перепон проти того, щоб окупацію скінчити вже в 1930, замість трактатом передбаченого 1935 р.; справа обертається коло близших умов і способів сеї ліквідації; що-тілько в останній хвилі наспіла вістка про труднощі в означенню початку евакуації: Німеччина домагається безпроволочної й без огляду на фінансові непорозуміння між союзни-

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.
Просимо оглянути без обовязку купна.

Для Панів
ориг. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.
463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Гродзіцких) 12-30

ками, Франція натомість радаб повязати сі справи з собою.

Коли вже мова про політичний бік конференції в Газі, то мусимо на сім місці поправити одну помилку, зроблену у нашій статті „Перед великою конференцією“ (ч. 57). Спираючися на інформаціях усеї польської преси, очевидно інспірованої урядом закордонних справ, ми приймали, що Польща і Чехословаччина буде допущена до участи в рішеннях політичних питань конференції, в першу чергу — евакуації Заренння. Тимчасом показується, що сі інформації були хибні, чи там дивно неясні: Польща не має місця в політичній комісії, тілько у фінансовій — на рівні з Грецією, Португалією й ин. У слід за сим, вигляди на те, щоб вона могла заставити Німеччину до якихось нових ґарантій недоторканости своїх границь, невеликі. Все залежить від волі і змоги Бріяна, якому мін. Залеский предложив меморіял у сій справі.

Загалом беручи, польсько-німецькі взаємини не розвиваються по тій лінії, як собі того бажалиб у Варшаві. Без сумніву, Польща хотілаб жити з Німеччиною в найліпшій згоді, щоб мати вільні руки на сході і півночи, одначе ще певніше те, що шляхи і способи вибрані нею для „приєднання“ Німеччини доводять у практиці до вислідів — діяметрально противних. Чи дійсно винна сьому тілько німецька політика, як про се впевняє польська преса?

——o——

Вражіння Американців з поїздки в СССР

Як відомо часть екскурії американських промисловців обмежила свій побут в СССР. до двох тижнів і вже вернулась в Польщу. Один з учасників поїздки, директор великих нафтових підприємств Райт сказав співробітникови ґазети „АБС“ між іншим таке: „Хоч я пробув в сов. Росії всего 2 тижні то і цього часу досить було, щоби виробити собі погляд на положення в СССР. Його можна схарактеризувати в двох словах — загальна пригніченість (подавлення). Я був і в Петрограді, Москві і Київі і признаюсь отверто, що з почуттям полекші переїхав я через польсько-большевицьку границю, мимо цего, що большевики пропонували дальше продовжувати поїздку по СССР.“ Київ, по словам Райта не був під тим оглядом виїмком, в ньому панує загальне пригнічення і відсутність життя. Досить сказати, що в місті з більше чим ½ міліона людности по вулицях курсує всего 20 кілька автомобілів.“ В розмові із співробітником „Експреса Поранного“ другий учасник американської прогульки Р. Борує із Сан-Франціско, сказав: „Вражіння з подорожі по СССР. — страшні. І в Москві і в Петербурзі відчувається передовсім величезне пригнічення, котре тяжить на цілім народі як якийсь кошмар. Можливо, що на це впливає й дорожнеча предметів першої потреби. Пр. чоботи, котрі коштують в Америці три доляри, в Петрограді коштують 38 рублів або 19 долярів. Такі самі фантастичні ціни і в гостинницях і в реставраціях. Бруд і убожество царюють всюди.“ „Готель Европейський“, в котрім замешкали прибувші в Москву Американці викликав в них неімовірне счудованя своїм виглядом і порядками. „В СССР. є два роди поїздів: в одних — брудних і обдертих — їздять совітські горожане, в других чистих і гарних возять богатих чужинців.“

Зїзд для орієнтальних студій у Празі

До низки обходів та маніфестацій в тисячліття мученическої смерти св. Вячеслава в Чехословаччині прилучується тепер зїзд для вивчення проблемів християнського Сходу, влаштований і зорганізований дієцезіяльним відділом Апостоляту свв. Кирила і Методія в Празі.

На IV-ім унионістичнім Зїзді в Белеграді в 1924 р. постановлено відбувати такі зїзди в Белеграді що 3 роки, а в міжчасі мали відбуватися по містах словянських держав т. зв. курси про релиґійні питання Сходу, більше популярні, призначені для духовенства, інтеліґенції й ширших кругів вірних. Їх мета — ознайомлення з обставинами незєдиненого християнськ. Сходу та з працею над прилученням відпавших Церков. Вельми удачний такий курс відбувся 1925 р. в Югославії в Любляні. По останнім белеградськім зїзді 1927 р. готовилася влаштувати в себе подібний курс в 1928 р. Польща. Але з ріжних причин до цього курсу в Польщі не прийшло.

З приходом святовячеславського ювилею повстала думка урядити такий орієнтальний курс в Празі. Не є це унионістичний зїзд у стислім значінню, радше популярно-науковий курс. Відчити й реферати можна поділити на 2 ґрупи: унионістичну і святовячеславську.

Перша ґрупа відчитів не має суцільного пляну, бо учасники вибирали собі теми самі. Тут заступлені: доґматика, історія, літурґіка й практичний апостолят. І так Еп. Дербіні Т. І., голова Папського Східн. Інституту в Римі, про ідею католицтва й силу молитви. Доґматичні теми: д-р Ґрівец, проф. унів. в Любляні про східне розуміння Церкви, о. Б. Спачіль Т. І., проф. Пап. Сх. Інст. в Римі, про православіє та принціп церковної єдности, проф. д-р Ціховскі про фільософічні основи східної теольоґії. Історичну тему вибрали проф-ри унів. з Праги д-р Фр. Дворнік про византійську орієнтацію Церкви як першу причину незгод між Римом а Византією і о. Дам. Ґюлов (Ч. Кап.) про взаємини Болгарії з Ап. Столицею. Вкінці проф. о. д-р Сліпий про т. зв. уніятизм, про який в останніх часах ведеться дискусія, о. Буржоа Т. І. про правосл. Церкву в Росії, о. Де Белой Т. І. з Риму про привернення Христ. Сходу до католицької єдности і д-р В. Вілінський про релиґійно-церковне життя в Росії.

Друга, менша ґрупа рефератів має виказати звязок святовячеславської думки з кирилометодіївською. Тут належать: проф. унів. д-р Й. Вашіца з Оломунцу про св. Вячеслава в старословянських документах, о. Арн. Вікоукаль про кирилометодіївську традицію в Чехії та еп. А. Подляга про св. Вячеслава.

Реферати відбуваються дополудня в латинській мові, а пополудні й вечером також по чеськи та в иншіх новітніх мовах.

Перед зїздом відправиться торжественна Архієрейська Служба Божа (Преосв. епископ Коциловський з Перемишля), в 9 год. рано, в церкві св. Креста. Відкриття зїзду полученє з академією й привітанням гостей — в 8 год. веч. в великій салі на Сльованскім Острові. Зїзд закінчиться вечірнею й „Тебе Бога хвалим“ та прославленням св. Евхаристії.

(*„Lidové Listy“*).

——o——

Поки не збунтувалася сторожа...

„Дейли Телеґраф“ прислє дві цікаві статті свого співробітника Бартлетта, котрий щойно вернув з большевії. В першій статті п. з. „Російська загадка“ пише Бартлетт, що хоч в большевії всі незадоволені большевизмом, то больш. правительство сильне і не можна сподіватися скорого його упадку. На зборах часто його критикують, але скоро та критика мовкне. Свободи голосування нема. Заможнійші селяне, купці (непмане) й інтеліґенти взагалі позбавлені свободи й тому нема ніяких наслідків їх протестів. Мимо всего весь час росте укрита филя незадоволення, котре вже проникло у всі слої населення і навіть у всі галузи совітського урядництва.

З другої знов сторони на основі розмов з ріжними людьми анґл. журналіст вносить, що поворот царату неможливий, бо селяне, хоч як їм тяжко, боються, що тоді треба буде звернути панську землю. Також російські інтеліґенти не співчувають ідеї повороту царату хоч і з иньшої причини: вони бояться, що поворот царя бувби получений з новою революцією, котра принеслаб подібні страхіття, як большевицька революція.

Та — пише Бартлетт — хоч ошибкою булоб ожидати скорого упадку большевиків, то не меньшою ошибкою булоб думати, що большевизм кріпне або що народ його приймає. Того нема. Большевики зовсім ізольовані. Їх режім показався дуже дорогим експериментом, котрий кинув Росію в хаос. Тепер большевики доходять до кінця своїх експериментів і стоять на роздоріжжі: або вся большевія вироДиться в країну жебраків, або — большевики відречуться своїх ідей.

Другу статтю присвячує Бартлетт „непідкупним комісарам“. Він повірив комісарам, що вони беруть тільки по 250 рублів на місяць і що не мають ні копійки ощадностей. Комісарі — пише він — працюють день і ніч, вони жертви праці і притім оточені завистниками. Кождий з них може кождої хвилі опинитися в Сибірі. Основний настрій всіх мешканців большевії се — страх. А бояться не тільки гноблені, але ще більше гнобителі. Тільки в однім Кремлі (б. царській резиденції в Москві) поки мури ще не розвалені трубним звуком „білих“ і **поки не збунтувалася сторожа,** проводирі комунізму можуть користати з мира і безпеченства. Сталін рідко виїзджає з Кремля. Коли який комісар виїде відтам, то їде так скоро автом, що аж голова крутиться і так само скоро вертає.

До тих заміток анґл. журналіста можна замітити лиш одно: що большевики своїх ідей не покинуть аж до свого упадку, бо не можуть покинути.

Величезний вибір
ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
поручає фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.
475 10-30

Присилайте передплату!

ЗАЯВА

Духовенства гр.-кат. сінявського деканату Перемиської Епархії.

В повні солідаризуємося зі становиском священиків зібраних на реколекціях в Перемишлі дня 2. VIII. ц. р., занятим супроти нікчемної анонімної брошури: „В обороні прав нашої гр.-кат. Церкви“, виданої у Львові накладом Івана Готя.

Цю брошуру видали не „Оборонці“ але вороги нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим становиском зглядом Апостольської Столиці і наших Владик ширять пониження авторітету Церкви в очах вірних, а тим вдаряють в підвалини сеї одинокої в теперішних часах моральної сили, якою є католицька Церков.

Рівночасно заявляють свому Владиці синівську любов і запевнюють його о своїй вірности і готовости постояти все в Його обороні в борбі зі всякими ворожими силами.

Сінява, дня 6-го серпня 1929.

свящ. Іван Прокоп, декан і парох в Добрій, о. Дмитро Боровець, парох в Молодичи, о. Йосиф Заремба, парох в Теплицях, о. Юліян Шуплат, катех. в Ліску, о. Роман Горчинський, сотр. в Пискоровичах, о. (підпис нечиткий), парох в Сіняві, о, Андрій Наконечний, парох в Лежахові, о. Володимир Смулка, парох в Монастирі, о. Евстахій Кушнір, парох в Горлицях.

РАДІЮ-АПАРАТИ і ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у

ЛЬВА і ГЕНРИХА АППЛЯ

494б **Львів, Легіонів 1. Ч. тел. 4-58.** 4-10

Коли Бога та Його закон виключається зі шкільного навчання, то як можна домагатися від молодих людей, щоб уникали зла й вели чесне та святе життя і якже тоді приготавляти для родини і суспільности людей порядних, обороніців ладу і мира. (Пій XI).

ПРОТЕСТ

Священики деканату мединицького, Перемиської Епархії, прилюдно осуджують нікчемну анонімну брошуру під заголовком „В обороні гр.-кат. Церкви“ видану не оборонцями, але ворогами нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим становиском зглядом Апостольської Столиці і наших Владик ширять пониження авторитету Церкви в очах вірних, а тим вдаряють в підвалини сеї одинокої в теперішних часах сили, якою є католицька Церква.

Рівночасно заявляють свому Владиці синівську любов і запевнюють Його в своїй вірности в Апостольській праці і готовости постояти все в Його обороні в борбі з всякими темними ворожими силами.

Дня 6. серпня 1929.

о. Лев Стецев, декан і парох Літині, о. Матвій Мокрівський, містодекан і парох Добрівлян, о. Іван Сенечко, парох в Грушові, о. Мигаль Семен, парох Тинові, о. Пант. Малецький, парох в Рінчицях, о. Александер Говда, парох в Горуцьку, о. Стефан Качмар, завід. в Криниці, о. Ілярій Паньківський, о. І. Корлятович, парох в Кавську, о. Юліян Дуцько, парох в Летни, о. Семен Круцько, парох Мединич, о. Антін Чапельський, парох в Вороблевичах, о. Александер Яців, парох Ролева.

——o——

Америк. кардинал про теорію Айнштайна

Америк. кардинал О Коннел, архієпископ Бостону, бувший доцент на многих америк. високих школах, виступає в своїм пастирськім листі проти „фальшивих фільософій“, а передовсім проти теорій Айнштайна. „Думаю, — пише кардинал, — що т. зв. теорія Айнштайна і його туманні поняття простору та часу не є нічим иншим, як спробою каламучення води. Ціль їх заманити бідних студентів на непевні води спекулятивних концепцій, котрих остаточним вислідом може бути лиш універсальний сумнів в істнування Бога і Його діла. Під плащиком цих туманних аргументів про простір і час криється страшна потвора атеїзму.

——o——

Шануймо свої очі! Найліпші окуляри і цвікери в найлїпших склах Zeisa і инші поручають

ЛЕВ і ГЕНРИК АППЕЛЬ

Львів, Легіонів 1. Телєфон Ч. 4-58.

Замовлення з провінції відворотно.

494 а 4—10

ДОПИСИ

ГОРОДОК ЯГАЙЛОНСЬКИЙ. *(З діяльности Марійського Товариства гімназистів).* Заходом місцевого гім. катехита о. д-ра Ігнатія Цегельського оснували ученики 9. XII. 1926 р. „Марійський Союз ґімназистів низших кляс ім. св. Володимира Вел.“, який числив 14 членів та мав 18 сходин. Дня 11. XII. 1926 основано „Марійський Союз гімназистів висших кляс ім. св. Йосафата“, який числив 9 членів і мав 11 сходин. Оба сі товариства злучено 5. XI. 1927 разом у спільну „Марійську Дружину ґімназистів Покрова М. Б. і св. Йосафата“, котра числить 20 членів і 6 кандидатів та відбула до кінця червня 1929 р. 21 сходин. На сходинах держав о. д-р Ігнат Цегельський, яко духовий провідник, конференції на яких пояснив статути Марійського Товариства та читав кат. літературу й часописи. Ученики виголошували відчити: 1) Самсон Осип: Віра і наука, 2) Стець Роман: Про алькоголізм і Перші часи укр. держави, Про часи Хмельницького, 3) Шпіцар Григорій: Церква і культура та Про св. Кирила і Методія, 4) Андрушків Володимир: Про св. Івана Золотоустого і Про св. Атаназія, 5) Качмарський Вол.: Чоловік, а звірина, Про св. Теодозія Печерського та Про св. Єфрема Сирійця, 6) Дунасівна Марія: Чуда М. Б. в Люрд, 7) Мельник Евстах: Грецька схизма, Про шкідливість тютюну, Про Скит Манявський, 8) Ярош Роман: Де правдива Церква? 9) Потерейко Володимир: Життя св. Антонія і Теодозія Печерського, 10) Шеремета Володимир: Про св. Володимира Великого, 11) Кисіль Богдан: Про переслідування Христіян і Докази істнування Бога, 12) Цегельський Артемій: Про шкідливість алькоголю та Про Ірляндію та Ірляндців, 13) Яворський Богдан: Чуда в Люрд та Про холмську унію, 14) Пенцак Михайло: Про картярство, 15) Цегельська Неоніля: Жінка в давній Україні, 16) Васюник Пе-

Цепеліном до Єрусалиму

Враження учасника лету від Боденського Озера до Святої Землі).*

ВИЇЗД І ПЕРШЕ ВРАЖІННЯ.

Коли нашого „Ґрафа Цепеліна“ коло пів до 1-ої год. в ночі щасливо витягнули з талі й коли відпняли останні линви, він піднявся зразу високо й серед туркоту моторів поплив понад озером так звичайно собі, якби в тім нічого не було звичайнішого в світі. Ми лежали на вигідних ослонах попід вікнами пасажирського відділу й дивувалися.

І треба признати: це перше враження абсолютної безпечности лишилося нам незмінно й до самого кінця нашої їзди. Вночі чи вдень, глибше чи вище, над морем чи над сушею, над горами чи долинами — найменшого сліду якихсь колихань, чи морської недуги, чого ми раньше боялися. Сидите собі в кріслі, чи лежите при вікні або в своїй спальній кабіні, балакаєте, пишете, спите... Тільки мотори гудять свою монотонну пісню...

НАД СЕРЕДЗЕМНИМ МОРЕМ.

Я бачив море там на північному сході — Східне Море. Бачив його на північ німецького берегу — Північне Море. Більше ні. Тепер уперве побачив я більше море. Звичайно, людям зза океану Середземне Море не імпонує. Став і тільки. Але для нас воно було доволі велике й гарне. Може й тому, що не були ми з ним в так інтімній близькости як на звичайнім судні. І ми бачили його згори: блідо- або темно-синя рухома маса, то скляно-хроповата, то блискуча в сонці як розтоплене олово...

Женемо 90- а то й 120-кільометровою скорістю на годину. А здається, що робимо не більше 15 км... От здалека видко вже видовжений, плоский острів: це Ельба. Звідтам, близько від своєї батьківщини, втік з заточення великий Корсиканець, Наполеон. Ми між Ельбою й Піянозою. Вже видко й береги Італії... Їдемо здовж її берегів і 2 год. 50 мін. попол. ми вже над самою Італією.

Яка ріжниця в порівнанню з долиною Рони, именно щодо управи землі. Там мала власність, тут великі, суцільні обшари, там інтензивна, тут очевидно екстензивна рільна господарка. Стада овець, одно більше від другого, і коров на розлогих пасовисках. Вони розбігаються в дикім жаху при наближенню воздухоплава. Пастухи дивляться счудовані... Точно в 3-ій пополудні перелітаємо понад Вічним Містом.

СВЯТА ЗЕМЛЯ.

Справді — цеж вона мусить бути. Незмірна якась радість, зворушення й задоволення, а при тім цікавість охоплюють нас. А прецінь ми давно вже освоїлися з думкою, що побачимо Єрусалим і полетимо понад Святою Землею. Велитенське, неботичне пасмо гір, вкрите снігом як альпейський ланцюг — це гори Гермон. На дворі ще день. Ми круто повертаємо на південь в напрямі на Гаїфу... Зараз по 4-ій попол. переїзджаємо над Гаїфою. Здовж побережжа піниться море. Десятки парусних човнів на нім. На березі товпи народа, махають до нас руками мов навіжені. Швабська кольонія вималювала на піску величезне „Витайте!“ Місто з його терасуватими будовами, з орієнтальними домами й вулицями побіч осад цілком иньшого стилю — має дивно мішаний характер. Але нам ніколи відпочивати. Їдемo до Єрусалиму, дальше здовж берегів моря. Раз ель Керум, монастир, старинне прибережне містечко, цілком на пісковій лаві. Атліт, **Castellum peregrinorum, звалища старинної твердині Хрестоносців на надморській скелі,** все те майнуло попід нами.

Три чверти на 5-ту попол. На дворі все ще день. Але в ґондолі запалюють світла. Ми над країною великих помаранчевих дерев: Кесарея, цілком арабський

*)Meine Fahrt mit dem Zeppelin, Von Jos. Joos у липневім числі нім. кат. місячника для молоді „Die Wacht“.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ ВІД 650 ЗОЛ. за готівку, на рати

483 — 7-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І. ПОВ.

тро: Про чистилище. Разом 16 рефератів та 25 відчитів.

Члени устроїли 4. XII. 1926 Марійську Академію з відчитом Стеця: Марійський культ на укр. землях і реферати о. д-ра Маркевича Ч.С.В.В. та 10. III. 1929 обхід в честь Тараса Шевченка, представлення „Свідки“ і „Настоящі“ (4. VI. 1928), відбули в 1927 р. паломництво до Малкович а 1928 і 1929 р. прогульку до Добростан.

З духовних практик відбували члени майже що місяця спільне св. Причастє, кождої І. пятниці брали участь у братській Службі Божій з виставленням Н. Тайн, брали участь у майських Богослуженнях. В реколекціях у Львові 1928 р. брало участь 4 учеників, а 1929 р. було 3 учасників. Нових членів приймали дуже врочисто. Що року були тридневки до Пр. Евхаристії та в честь св. Йосафата. Усі члени обовязково передплачували „Місіонар“, „Наш Приятель“ а Марійська Дружина передплачувала „Поступ“, „Життя і Знання“, „Ми Молоді“ та читали „Правду“ і „Нову Зорю“. В праці над молодю у веденню хорів допомагали в ріжних літах п. дир. Гавринцук, потім п. Ольга Цегельська, а в послідньому році п. проф. Петро Вересюк. Під їх проводом молодь співала в часі Сл. Божої ученицької на хорах. Коли зважити, що число учеників українців городецької ґімназії вагається між 33 а 48, то досягнення сеї молоді заслугують на похвалу. *М-ч.*

СЯНІЧЧИНА. Читаючи допись в „Українськім Голосі“ з дня 28. 7. ч. 30 про працю о. пароха Степана Менцінського в Новосільцях повіт Сянік, мимоволі приходить на думку, що дописувач звеличуючи, впрочім зовсім слушно, національно-освідомлюючу працю о. пароха, бажав докучити неправдою декому з нашої сяніцької інтеліґенції і бодай трошки вважлити. На нашу думку, як хтось вже пише дописи, то повинен бодаї з точки етичної послуговатися правдою і не провадживати в блуд читачів, котрі по тій дописі мимоволі мусять набрати переконання, що інтеліґенція наша в Сяноцї до нічого, крім особистої сварки, не спосібна. Є справді много з нашої інтеліґенці світської в Сяноцї одиниць, що нічого не роблять, але не їх мав на думці дописувач, тільки якраз тих, що не могли бути в Новосільцях і брати участи на вічу і в отворенню читальні. Дописувач, маю враження, що сам не був тоді в Новосільцях, а хотів бути, але його може не прошено. В дописі треба бути справедливим і не робити комусь неоправданого докору. Цеж були наші Зелені Свята і ті, про яких думає дописувач, оправдали свою неприсутність перед о. парохом в Новосільцях, якщо їх просив на це свято. Зате дописувач поминув, здається нарочно, наше духовенство, котре аж в числі девять осіб враз з о. Петром Андрейчиком парохом з Залужа як головою Філії „Просвіти“ сяніцької прибули і на віче і на отворення читальні. 4 з них, о. голова філії і двох оо. виділових філії правили рано Сл. Божу, а о. голова мав проповідь в церкві. Всі вони були і на вічу і при отворенню читальні. Чейже о. Ст. М. не міг просити всю інтеліґенцію нашу зі Сянока і ледви, чи примістив би їх у своїй гостинній хаті — та взагалі, чи послухалиб його запрошення. *Сяніцький.*

ТУЧАПИ ПОВ. СНЯТИН. Дня 12. 7. с. р. повінь і вилив Черемоша знищили в страшний спосіб працю людських рук: засіви в полі, — а що ще лишилось довершила друга повінь дня 7. і 8. серпня с. р. Вратоване від першої повені збіжжа вода замулила або забрала. Вода була на улиці і в хатах високости около 1 м.

——o——

РІК ЗАЛОЖЕННЯ **1896.**

ЕЛЄҐАНТНІ ФУТРА

поручає

найдешевше ф р м а

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й детайлічно

Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних

503 услівях. 1-14

тип міста, Мухалідо, Аполонія, відтак показується розлоге місто Яффа, а зараз за нею Тель-Авів. Оце вам Орієнт. На березі й на вулицях кублиться й роїться немов у муравлищі. На жаль раптовно кінчиться день, немов проковтнула його темна ніч. Під нами освітлене місто Тель-Авів. Там святкують якесь свято, здається, що чуємо навіть якісь веселі оклики. Нас запрошують, але...

Стає цілком темно, коли знову міняємо напрям. Їдемо здовж залізн. шляху до Єрусалиму. Здалека бачимо летнище в Рамлі. Зелені ракети знімаються високо, з летнища видко світляні сиґнали. Наш корабель відповідає знаками Морзого. Наші хочуть скинути на летнищі почту. Ті годяться. Мотори мовкнуть і задержуємося. Спускаємо почту й даємо сиґнал: „Дякуємо і здоровимо!“ Мотори знову гудять і ми їдемо понад слабо освітленим краєм: тут і там мерехтить якесь світло, це мабуть стації. Апарат до міренння висоти в пасажирськім відділі показує, що піднімаємося: 600, 700, 900, 1200 м. висоти. Єрусалим лежить високо.

6 год. вечером (все ще по нашому середньоевропейському часові). Чорна ніч. Саме сходить повний, кріваво червоний місяць. Єрусалим. Яка шкода! Знавці починають орієнтуватися в пітьмі. Ось тут — Оливна Гора, там... але по правді то нічого виразного не видко. Тільки ряди світла деяких вулиць, горючі ватри на обмурованих подвірях, червоні вогняні сиґнали й світла. Щоб краще бачити, гасимо в ґондолі світла. Ми 1300 м. високо... Тоді починає корабель спускатися. Притім мається враження, наче ми десь під водою. Глибше й глибше спускаємося у воздушнім просторі, поки вкінці осідаємо над Мертвим Морем, далеко понизше морського рівня. Ракета, вистрілена з Цепеліна, зникає десь на його берегах. Апарат показує нам глибину. Д-р Екенер надходить і каже, що це перший раз воздухоплав плаває 157 м. низше рівня моря, отже глибше, ніж це можуть осягнути нині підводні човни. Випиваємо ще зі сміливим нашим капітаном та його співробітниками по склянці вогнистого палестинського вина і 6.45 вертаємо. В 7-ій ми другий раз понад Єрусалимом. Вежа церкви в Ґетсеманії освітлена Коби так день...

Так переїхали ми понад Святою Землею, не бачивши її. Як болючо! В нашій уяві тільки снуються картини й набирають життя. — Але ми всетаки були над Святою Землею!

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Колеґія кардиналів. Як пишуть римські часописи, св. колеґія кардиналів нині складається лише з 57 членів, у тім числі з 36 італійських кардиналів та з 21 закордонних. Отже до повного складу бракує 13 кардиналів. В ватиканських кругах чути, що Св. Отець на найближчій ґрудневій сесії консистору має заіменувати нових італійських і закордонних кардиналів.

Кінець цивільних шлюбів в Італії. З днем 8. ц. м. увійшов в Італії в силу 34 Арт. Конкордату, котрий зносить досьогочасний подружий закон Італії і „Тайні супружества, так як її нормує церковне право, признає цивільно-правне значіння“. В той спосіб, подібно як це сталося вже в Еспанії, для католицьких супруж реципювано Кодекс Канонічного Права. Сим самим виключено цивільні вінчання, котрі в 1590 р. вперше появилися в Голяндії, а згодом під впливом французької революції дістались й до Італії.

Ратифікація конкордату Ватикану з Прусією. У вівторок папський нунцій в Берліні Пачелі та пруський премієр — міністр Браун обмінялися ратифікаційними документами конкордату між Апостольською Столицею та Прусією.

VI-ий Міжнародний Місійний Конґрес в Медлінґу к. Відня покінчив свої тридневні наради 8. ц. м. приняттям цілої низки резолюцій. Відчит кс. Туровського, з Варшави на тему „Місія й Унія“, призначений на останній день, не відбувся. Замісць нього був відчит о. д-ра Гузінде зі Ст. Ґабріель на тему „Чим Европа провинилася супроти примітивних народів“. Бесідник представив жорстокість кольоністів супроти туземців. В наслідок того є вимирання туземців в Америці, Африці й Австралії. Невільництво все ще цвите в ріжних частях світа. В Півд. Бразилії ще й нині уряджуються лови на Індіян. Є закони для охорони рідких мінералів, ростин і звірят, але нема закону для охорони лицарської раси Індіян. Місійна праця старається злагіднити недолю примітивних народів. Конґрес закінчився торжественно в церкві в Ст. Ґабріель, благословенням учасників Найсв. Дарами й Апостольським благословенням, якого удїлив Ап. Нунцій о. Сібілія.

Наші учасники „Зїзду для орієнтальних студій“ у Празі, котрий відбувався в днях від 11—15. ц. м. були по нашим інформаціям отсі: Преосв. Йосафат Кочиловський, котрого прошено відправити торжеств. архієрейську Сл. Божу. (Ексц. Митрополит, Преосв. Лакота й деякі оо. Крилошане, які перебувають саме в Марієнбаді на леченню взяли імовірно також участь у зїзді). Зі Львова виїхав о. Др. Й. Сліпий, Ректор Дух. Сем. з рефератом. З ОО. Василіян з Галичини бере участь разом з закарпатськими ОО. Василіянами о. Решетило, а о. Др. Й. Скрутень не міг виїхати через неодержання дозволу на знижковий паспорт.

Податок на безженних священиків. Деякі Уряди Скарбові дочисляли до податку доходового безженних священиків 20 проц. підвишки, покликуючися на постанови Арт. 26. под. зак., котрий предвиджує таку підвишку для безженних осіб. Як повідомляє „Вістник Станисл. Еп.“ ч. IV—IX., на інтервенцію в сій справі зі сторони Церковних Властей дня 30. листопада 1928 р. Міністерство Скарбу відповіло, що постанови того Арт. не відносяться до священиків. Про випадки стягнення такої підвишки належить повідомити Мін. Скарбу.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Подорожі Українців по чужині

Від найдавнійших часів Українці любили подорожувати по чужині. Маємо цілий ряд вісток про таких українських подорожників уже з XI.—XII. ст. На жаль, описів їх подорожей не маємо майже жадних. Подорожували головно до Св. Землі, зокрема до Єрусалиму. Та окрім того дуже популярні були в нас подорожі на Афон і до Царгороду. Є натяки на подорожі й до західних святинь. Побожні подорожі, т. зв. паломництва, стали в старій Україні просто звичаєм.

Перший український подорожник-паломник, що не тільки відбув паломництво, але й описав свою подорож, се ігумен Данило з Чернигівщини. Є то спис подорожі до Св. Землі в рр. 1106—1107. Найстарший текст його має заголовок: „Житьє и хожденьє Данила, Русьскыя земли игумена".

По своїому характерови се подорожні записки в формі щоденника подорожі з подрібним описом бачених місцевостей та памяток. Подорож починає автор з Царгороду. Прибувши до Св. Землі, він описує її в топографічнім порядку. Отже: Єрусалим і святі місця в його околиці, далі святі місця давної Галилеї, вкінці деякі місця Сирії. Взагалі спис має релігійний кольорит. Політичного положення Палестини автор торкається мало і тільки оден раз згадує про похід короля Балдуїна на Дамаск. Зате дуже докладно і подрібно говорить про церкви, монастирі та переповідає звязані з ними перекази. Точність опису і докладність обсервації роблять сі записки дуже важними для пізнання топографії Палестини тих часів. Слід зазначити, що ігумен Данило — великий український патріот. Він завсіди памятає про свій Рідний Край і честь та добро всеї нашої Землі в нього завсіди на першім пляні. Він поминає „руських князів і княгинь (в „Хожденью" згадані імена 10 тільки українських князів), епископів, ігуменів, бояр і всіх христіян". Він за дозволом короля Балдуїна ставить перед Гріб Господній „кандило отъ всея руськія земли".

Накінець іще одно: Подорожні записки ігум. Данила, визначна памятка старої української культури й українського патріотизму, не знайшли досі перекладчика на живу українську мову!... Та зате вже давно поперекладали той твір на мови західно- і південно-европейські: французьку (1864), німецьку (1884) — аж до ново-грецької (1864) включно...

„Хожденьє" ігум. Данила було в старій Україні дуже популярне. До наших часів дійшло ок. сто рукописних його копій, між ними деякі ілюстровані. Воно стало зразком для цілого ряду пізнійших подорожників-паломників і богато з них користувалося ним при своїх описах.

З XIII. ст. дійшов до нас цінний опис подорожі до Царгороду Антонія, архиепископа новгородського, котрий опісля заходами Галицького князя Мстислава Мстиславича, тестя короля Данила, перейшов на перемиський владичий престіл.

З пізнійших українських описів подорожей до Св. Землі згадаю передовсім опис подорожі М. Смотрицького з 1628 р. п. з. Apologia peregrinatiey do krajów wschodnich. Смотрицький у тім описі говорить між ин., що він у Св. Землі відправляв Літургію не в звичайній там мові грецький, але в мові словянській, бо він молився „za ciebie przenajmilszy mój narodzie ruski i za wszystkie te narody, które językiem słowieńskim Stworzyciela chwalą". (Автор очевидно любив староцерковну мову).

У XVIII. ст. маємо такі українські описи спеціяльних паломництв до Св. Землі: 1) „Пельгримація или путешественникъ честного іеромонаха Ипполита Вишѣнского, постриженца святыхъ страстотерпецъ Бориса и Глѣба катедри архіепископи Чернѣговской во святый грядъ Іерусалимъ 1707—1709 г. — 2) „Путникъ отъ богоспасаемого града Кіева до святого града Іерусалима и отъ Іерусалима до Кіева, съ прочіими въ немъ примѣтами, списанній мною недостойнымъ іеромонахомъ Серапіономъ Множинскимъ Каяковымъ, Гроба Господня и протчіихъ многихъ св. Мѣстъ поклонникомъ" (з 1744 р.) й. ин.

Крім того слід згадати ще В. Григоровича Барського, котрий підчас своєї великої подорожі по світі відвідав також Св. Землю й описав її.

В XIX. — XX. ст. 1) Іполита Терлецького а) Где нещо съ записокъ второго путешествія съ Рима въ Єрусалимъ (Зоря Галицка, 1856 чч. 2—7), б) Другая выпись изъ записокъ второго путешествія съ Рима въ Єрусалимъ (З. Г. 1856 чч. 25—30), г) Третяя выпись і т. д. (З. Г. 1856 чч 35—37). В цілости опис подорожі о. Терлецького до Єрусалиму появився в його книжці п. з. Записки второго поклоннического путешествія съ Рима въ Іерусалимъ и по иншимъ мѣсцямъ Востока. Т. I—II. (Львів, 1861—62). 2) Путешествіе Л. Турянского мѣщанина коломыйского до Іерусалима 1875 (Коломия, 1886). 3) Т. Білоуса: Путешествіе въ Іерусалимъ (Коломия, 1890). 4) П. Скалюка: Въ Святой Земли (Львів, 1906). 5) Якъ то Русь ходила слѣдами Данила (Львів, 1907) — опис першого масового українсько-католицького паломництва до Св. Землі під проводом митр. А. Шептицького.

З инших українських описів подорожей до Св. Землі в останнім століттю слід згадати: 1) опис Д. Мордовцева п. з. Поѣздка въ Іерусалимъ. Наброски дорожныхъ впечатлѣній (Спб., 1881; 2 вид. 1895) і 2) опис Г. Бѣлова п. з. Іерусалимъ и Святая Земля. Путешествіе Холмскихъ паломниковъ ко Гробу Господню. С рис. (Варшава, 2 вид. 1889).

З описів українських поломництв в інші місця відмічу: До Риму: 1) о. В. Чернецького: Згадки зъ подорожи въ Римъ 1893 (Львів, 1894), 2) Старый и новый Римъ. Записки зъ паломн. поѣздки Русиновъ въ 1902 р. (Коломия, 1904); На Афон: А. Т. Стадницкій: Дневникъ студента — паломника на Афонъ (Кіевъ, 1886) й ин.

Крім описів паломництв маємо також описи инших українських подорожей по чужині. Се описи подорожей по Европі, по азійськім Сході, Африці й Америці.

Найдавнійший такий опис се опис подорожі єром. Тарасія Каплонського до Італії під кін. XVII. ст. Опис той видав М. Плохинський у Харкові 1896 р.

Та найвизначнійша українська подорож по світі се подорож київського бурсака поч. XVIII. ст. Василя Григоровича-Барського. Вона тревала 24 роки (1723—1747) й обняла Европу, Африку й Азію. Та найцікавійше: цілу свою подорож Барський описав подрібно і навіть власноручно ілюстрував. Перше видання опису подорожі Б. появилося в 1778 р.; останнє найкраще вийшло в Петербурзі в 1885—1887 рр. в 4-х великих томах й обіймає разом 1616 сторін в 8⁰ + 114 окремих карт і рисунків + 30 рисунків у самім тексті. Маршрута Барського була така: Київ — Острів — Почаїв — Броди — Львів — Самбір — Карпати — Кошиці — Пешт — Відень — Венеція — Падуа — Больонія — Анкона — Льорето — Бар — Неаполь — Рим — знова Венеція — Корфу — Хіос — Солунь — Афон — знова Солунь — Родос — Кипр — Яффа — Єрусалим — Вифлеєм — Синай — знова Кипр — Каіро — Дамаск — Антіохія — Алеппо — Назарет — Самарія — знова Єрусалим — Вифлеєм — Яффа — Птоломаіда — знова Назарет — Галилея — жерела Йордану — гори Тавор і Кармель — Тріполіс — Самос — Патмос — Хіос — Дамаск — Йордан — Хоран — знова Тріполіс — Кипр — Лєвкосія — Патмос — Ефес — Константинополь — Афон — Солунь — Атени — о. Крета — Константинополь — Букарешт — Ясси — Могилів — н. Дністром — Київ.

Велика подорож Барського настільки інтересна, що про неї оповім в окремій статті.

В XIX-ім ст. маємо двох визначних українських подорожників по світі. Се Білоус і Я. Окуневський — оба Галичане. — Т. Білоус підприняв у 1888 р. велику подорож на Схід. Він був у Румунії, Болгарії, Туреччині, Малій Азії й Африці. В Африці оглянув Єгипет, Александрію, Піраміди, Теби, Каіро, Червоне Море, Суез і через Порт-Саід, переїхав до Св. Землі. Далі Бейрут, Ливан, Дамаск, Кипр, Родос, Смирну, Ефез, Атени, Корфу, Адріятик, Трієст, Любляну, Грац. Подорож ту він описав докладно в книжці п. з. Путевыи записки изъ путешествія Галичанина на Востокъ 1888. г. Чч. I—III. (Львів — Коломия, 1889). — Д-р. Я. Окуневський подорожував по Европі й Азії. В Европі був у Чорногорі, Сицилії, Генуї, Еспанії, Греції, в Азії — у: Туреччинні на Червонім Морі, Адені, Індіях, Гімаляйських горах, на Цейльоні, вкінці Китаю. Все те, що бачив по тих землях, описав в „Листах з чужини", які вийшли у 1898 р. в Чернівцях.

З инших українських подорожників по світі в XIX. ст., згл. з описів українських подорожей згадаю: 1) Д. Б. (антиш) К (аменський): Путешествіе въ Молдавію, Валахію и Сербію (1810; 2) А. П. Федченко: Путешествіе въ Туркестанъ 1820—1821: 3) М. А. Терлецкій: Записки. Т, I, В. 1—2 (Львів 1861—62); 4) М. Бѣлоусъ: 7 дней въ Чехахъ. 1871; 5) А. Полянскій: Воспоминанія изъ подорожи на Востокъ 1886. (Львів, 1886) й ин.

В XX. ст. помітний деякий зріст описів українських подорожей по світі. Богато причинилася до сього велика і довга всесвітна війна, яка чимало Українців розкинула по далеких краях.

1) Важнійші з тих описів отсі: 2) Ів. Кокорудз: Археольоґічна поїздка по Греції атенських конґресистів в 1905 р. (Львів, 1905); Ол. Галичанка: Вражіння з дороги (Львів, 1910) — опис подорожі по по Італії; 3) М. Творидло: З подорожі по Швайцарії (Львів, 1912); 4) Д-р. В. Охримович: Зі Львова до Анґару (1919); 5) Д-р. В. Охримович: Приангарський Край і його мешканці: Тунґузи і Чолдони (1920); 6) Ст. Левинський: Від Везувія до пісків Сагари (Львів, 1926); 7) І. Мельник: На Камчатку. Спомини з подорожі (Львів, 1927); 8) Д-р. О. Назарук: Преса. Перша міжнародня вистава світової преси в Кольонії (Враження і думки Українця) (Львів, 1929); 9) Д-р. О. Назарук: Вчасна весна в Північній Алберті. З моїх подорожних записок (Львів, 1929) і и.

Крім того слід згадати ще численні описи подорожей по світі, невидані окремо, а розсипані в щоденній пресі й ин. виданнях, отсих наших подорожників: Я. Окуневського, О. Назарука,

М. Коса, М. Грушевського, Ів. Боберського й ин.

На тім кінчу свій огляд. На закінчення висловлю бажання, щоби в нас звернули на подорожі і на подорожну літературу більшу увагу, ніж се було доси. Бо подорожі, подорожна література се найкраща школа, що виховує людину. Вони дають людині ширший овид, вони роблять її більше підприємчивою і самопорадною. Вони надають людині більший життєвий розмах. Зрозуміли се добре Німці, Анґлійці, Французи, Американці, навіть Росіяне. Тому подорожі і подорожна література в них такі богаті. Зокрема слід звернути в нас куди більшу увагу, ніж доси, на подорожі по нашій власній землі й описи таких подорожей. Бо такі подорожі й такі описи се найкращий шлях до національного освідомлення і патріотизму в позитивнім розумінню.

І. Кревецький,

БІБЛІОҐРАФІЯ

З найновійшої української подорожньої літератури.

Степан Левинський. ВІД ВЕЗУВІЯ ДО ПІСКІВ САГАРИ. (З ілюстраціями). Накладом Червоної Калини. Львів, 1926. Ст.84+(2).8°.

І. Мельник. НА КАМЧАТКУ. Спомини з подорожі. (З ілюстраціями). Накладом Т-ва „Просвіта". Львів, 1927, Ст. 214+3 мапки. 16°,

Осип Назарук. ВЧАСНА ВЕСНА В ПІВНІЧНІЙ АЛЬБЕРТІ. З моїх подорожних записок. Накладом Української Христіянської Орґанізації, Львів, 1929. Ст. 32. 16°.

Українці можуть похвалитися одним із найдавнійших і найціннійших описів подорожі по світі, що походить із XII. ст. та належить до найважнійших творів в европейській літературі взагалі — се знамените Ходженіє ігум. Данила до Св. Землі. Та незважаючи на се, українська подорожна література взагалі й література українських подорожей по світі зокрема дуже вбога. Видно се наглядно з її оглядів, напечатаних в „Новій Зорі". Тому пожадана в нас кожда нова поява з тої ділянки,

Перед нами 3 такі нові появи, що вийшли у Львові в 1926—29 рр. Се описи подорожей трох Українців: Ст. Левинського, І. Мельника й О. Назарука — по Европі, Азії й Америці.

Ст. Левинський починає свою подорож з південної Італії. Він звиджує й описує Неаполь, Везувій, Палєрмо й сусідні місцевости. Відтак їде до північної Африки, до Тунісу, між ин. на руїни Карфаґіни. Крізь урожайну країну Сагелю йде далі на південь, на пустиню, яку описує докладно. Зокрема цікаві описи пустинних привидів т. зв. fata morgana, оаз, гостини в Арабів і т. п. Переїхавши верблюдами пустиню, і далі червоні гори Атлясу, автор зупиняється вкінці в великім африканськім місті Кайруан, що є святим городом Ісляму. Тут і закінчує свою подорож по Африці. Звідси вертає до Марсилії у Франції. Опис написаний легко і цікаво. Цікавість збільшує кілька ілюстрацій. Книжка під зовнішним оглядом видана гарно.

Та особливо цікавий і цінний опис подорожі на Камчатку І. Мельника. Се чимала книжка, в якій автор, у противенстві до попереднього, оповідає докладно про свій побут на далекій азійській Півночі. Перед нами як у калєйдоскопі пересувається: Камчатка, Ледовий Океан, мешканці тих околиць Чукчі і т. д. Опис написаний дуже живо і талановито. Читається від початку до кінця з незвичайним зацікавленням. Ілюстрований аж 59 знимками і 3 картами.

Вкінці — третій опис подорожі д-ра О. Назарука по частині Канади: північій Альберті. Опис сей був недавно друкований у фейлєтонах „Нової Зорі" і наші читачі знайомі з ним. Се оден з численних описів подорожей згаданого автора, який під тим оглядом має вже чималий дорібок. *К.*

Юрій Танчаківський. ПРАКТИЧНЕ ТОВАРОЗНАВСТВО ЗАСОБІВ ПОЖИВИ. Підручник для купецького й домашнього вжитку. Львів 1929. Накладом Видавництва „Праця", 8°, стор. 199.

У нас так мало підручників для практичного життя, що появу підручника товарознавства, виданого видавництвом „Праця" — (нічого спільного не має з упівівською „Працею") — привітає радо не тільки крамар і кооператор, але кожда людина, що їй приходиться мати діло з домашнім господарством. Полишаючи фахівцям фахову оцінку, зазначимо, що підручник справді практичний: теоретичні відомости про походження, виріб товарів і т. п. поминено, а подано найголовніше: способи, як даний споживчий товар пізнавати; які бувають його фальшування, як його переховувати і з ним обходитися. Всеж таки книжка вийшла доволі обемиста. Ціна 4 зол. 50 с. Дістати можна у Видавництві й українських книгарнях. Г.

Переписка Редакції

Впр. о. М. Б-ий: На запит в справі дорогових оплат виясняємо, що Повітовий Виділ може їх ухвалювати навіть до висоти 100 проц. ґрунтового податку і в разі сумніву щодо стопи, слід лише ствердити в Повітовім Виділі, чи його статут дорогових оплат був належито затверджений Воєвідством, ділаючим на основі уповажнення Міністерства. Очевидно не можемо на віддаль, не знаючи ані змісту дотичного статуту, ані змісту платничого наказу, ані рівнож причин невдоволення ним, щонебудь конкретного порадити. В кождім случаю де заходить на Вашу думку таке покривдження, треба Вам удатися до совісного укр. адвоката, щоби він справу розглянув і евент. вніс відклик.

Те відноситься до инших податків, в особенности доходового. Ноторійним є, що мимо чим раз більшої скрути податкові власти дусять податника чим раз більшими податками. Масове засипування Відкличних Комісій відкликами, а Найв. Триб. Адміністраційний скаргами повинно м. і. осягнути деяке здержання податкової шруби. Замічаємо однак, що відклики треба робити порядно і докладно, та що не вистарчать „відклики" роблені так сказатиб на коліні з загальними жалями, не удокументовані належно цифрами і свідками та ґрамотами. У відклику треба, оскільки лиш приїзд на відкличну розправу можливий, заявити побажання зложення устних вияснень в цілі обоснування піднесених у відклику замітів і тоді по думці Арт. 68. зак. про держ. податок доходовий податник має бути повідомлений принайменьше на 8 день наперед про день засідання Комісії.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬСЬКО-РОМУНСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ. В суботу почалися в Варшаві польсько-ромунські торговельні переговори. Представником Польщі на інавґураційнім засіданню був директор консуляр. департаменту Лукасевич. В часі дальших засідань в справі польсько-ромунської торговельної умови на чолі польської делеґації буде стояти директор департаменту Соколовський.

ЕВАКУАЦІЯ ЗАРЕННЯ. Анґлійський міністр Гендерсон заявив німецькій делеґації, що анґлійський уряд зробить роспорядження відносно започаткування евакуації Зарення анґлійськими військами перед вересневою сесією Ліґи Народів, незалежно від результатів нинішної Газької конференції.

„Еко де Парі" повідомляє, що Бріян поручив військовим знавцям випрацювання точного пляну евакуації Зарення. Цей плян має бути предложений політичній комісії газької конференції. Півурядово стверджують, що вицофання з Зарення анґлійських і французських військ розпічнеться ще сього року. Перші мають відійти Анґлійці (всего 6.300 жовн.). Найпізнійше відійшлаб французька окупаційна армія, як найчисленнійша (51.300 жовн.).

ТРУДНОЩІ РОСІЙСЬКО-КИТАЙСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ. Бюро Вольфа доносить з Шанґаю, що китайський міністер зак. справ складає вину за неуспіх переговорів на Совіти, котрі домагаються задержання російських урядовців на кермуючих посадах східно-китайської зел. дороґи. Нанкінське правительство ніяк не може згодитися на це, бо не має довіря до російських урядників.

СКАНДИНАВСЬКО-БАЛТІЙСЬКИЙ СОЮЗ. Латишські та естонські часописи пишуть, що в ближчім часі має бути скликана конференція балтійських та скандинавських держав, котра відбудеться в Женеві, імовірно під проводом Швеції. Почин до тої конференції дала недавна візита шведського короля в балтійських державах. До участи в конференції мають запросити всі скандинавські та балтійські держави, за винятком Польщі, себто Швецію, Норвеґію, Данію, Естонію, Латвію, Литву та Фінляндію. Мета конференції — утворення союзу тих семи держав.

Нинішна молодь се мужі завтрішнього дня. Чим більше згуртуємо молоді та збудимо в ній доброго духа, тим більша надія на краще завтра нашого народу. (Еп. Шпроль з Роттенбурґа).

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: **Весняні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ анґлійські і краєві на мужеські одіння.**
401 22 30

Маленький фейлєтон.

Як вам се подобається?

Правила, котрих часто придержуються прогульковці.

1. При всіданню до залізниць і трамваїв послуґуватися часто своїми ліктями, а в разі потреби також запятками, щоб засісти в найвиґіднійшім місци ваґона.

2. Як побачиш побіч себе старші або уломні особи, то сиди на своїм місци спокійно. Що вони мають шукати на залізницях? Ти-ж заплатив за своє місце!

3. Тому, що в лісі панує таємна тишина, то старайся вереском, свистом і сміхом наробити як найбільше ґаласу, а тоді будеш певний, що не побачиш ані на лік дикої звірини.

4. Відомо, що між двома точками проста лінія найкоротша. Докажи лісничим і рільникам, що добре знаєш це ґеометричне правило і просто валяй крізь шкілки дерев, засіяні поля і т. п. та притолочи все до землі, що тобі на дорозі стане.

5. Тебе щепили правда? Та се мабуть деревам також помічне. Тому вирізьби ножем глибоко в корі твоє імя і назвиско.

6. Молоді хлопці доказують свою любов до батьківщини в цей спосіб, що нищать лавки, місця випочинкові, старі й нові памятники. Те саме робили Вандали в Римі і стали через те славні.

8. Якщо де стоять дерева зі спілими овочами, то це найліпша нагода показати твою зручність в киданню камінями і в лаженню по деревах. Якщо властитель проявить старосвітські погляди на те, що „моє", а що „твоє", то висмій його і покажи йому, що ти вже давно перейшов над ними до порядку. („Ді Вахт").

——x——

футра дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:
479 **Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9.** (угол. Рутовського) Тел. 42-53. 7-32

НОВИНКИ

Град в Ярославщині знищив землеплоди в Ветлині, Собятині, Сурохові, Маковиску, Ришковій Волі і Розборах. В Ришковій Волі знищені землеплоди на 320 га. Шкоди сягають 50 проц. В Розборі довгім знищені 230 га, а в Розборі округлім 100 га. Шкоди в обох громадах сягають до 20 проц.

Заборона привозу муки до Польщі. Опублікований розпорядок ради міністрів з дня 1. ц. м. котрим забороняється привіз житної та пшеничної муки до Польщі аж до відкликання сього розпорядження. Рівночасно міністерство скарбу завісило побір промислового податку від обороту, припадаючого від експортових трансакцій житом.

Кубанські козаки у Св. Отця. На останній публичній авдієнції у св. Отця був також хор кубанських козаків, котрий відспівав перед св. Отцем церковні пісні.

Іверська Брама в Москві, біля якої була знищена сими днями Іверська каплиця, не буде зруйнована. Сталося це на протест Нар. Комісаріяту Освіти проти рішення московського совету, щоби збурити Іверську Браму на Красній Площі. В протесті підносить комісаріят, що Іверська Брама, як найвизначніша памятка старинного будівництва, повинна бути збережена. Вже розпочаті роботи по збуренню на приказ влади припинено.

Конґрес нац. меншостей відбудеться в Женеві в днях 26—28. серпня.

Міжнародний лет над Европою літаками почався 7. ц. м. з м. Орлі к. Парижа. Бере участь 47 аероплянів. Перший їх етап був у Базелі. Дальші: через Женеву, Ліон, Марсейль, Ст. Рафаель, Турин, Міляно, Венецію, Білгород і Букарешт до Будапешту. З Будапешту відлетіли до Відня. Перший прибув до Відня канадійський летун Чарбері. З Відня відлетіли на Бресляв, Варшаву, відтак назад через Познань до Берліна. Вкінці з Берліна до Гамбурґа через Амстердам до Парижа. Перша нагорода 100 тисяч франц. франків.

Каплиця Іверської Б. Матери в Москві (не Тверської, як видруковано помилково в попереднім числі), знищена тепер большевиками, славилася іконою, відомою під тою самою назвою. Привіз сю ікону з Афону 1648 р. цар Александер Михайлович, батько Петра Великого і помістив її при Іверській брамі на Красній Площі б. Кремлю. Коли Наполеон заняв Москву, ікону вивезено до Володимира, пізнійше з почестями знову перевезено до Москви. Що сталося тепер з тою іконою, невідомо.

Справлення похибки. В попереднім числі пропущено під „Збірною заявою в справі брошури „В обороні прав, гр.-кат. Церкви" підпис: о. Йосиф Криса, пар. Кінське.

БІРЖА.

Львів, 14. VIII. 1929.

Збіжа. На біржі трансакції в пшениці нового збору, котру пошукують з негайним речинцем, достави. Овес потанів. Ціна гречки звишкова. Загальна тенденція спокійна.

Гроші. Курси на біржі без змін. Курс доляра поза біржою 8.88 зол.

ОПОВІСТКИ

В прив. Семинарії учит. жіночій С. С. Василіянок в Яворові вступні іспити на I., II., III. і IV. курс розпічнуться на дни 3. вересня ц. р. До подання долучити належить: 1) метрику хрещення, 2) лікарське свідоцтво від фізика, 3) послідне свідоцтво шкільне і 4) короткий життепис. ДИРЕКЦІЯ. 500 1—3

ПОДЯКА. Всім Впр. Отцям, котрі брали участь в похоронах бл. п. Віри Турчин в Коростові пов. Сколє — а саме: Впр. о. деканови Мих. Мосорі, о. Абрагамовичу, о. Савицькому і о. Мудрому складає сердечну подяку — РОДИНА.
499 1 - 1

На фонд „Доброї преси" зложив Впов. Іван Бречко, учитель 7-клясової школи в Наролі зол. 15 з нагоди свого вінчання з панною Павлиною Лехівною.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заподанням дотеперішної практики висилати до-Адм. „Н. Зорі" під „Адвокат". Неприняті оферти остануть без відповіди. 5—8

ПЕРЕМИШЛЬ. Прийму на станцію учеників укр. ґімназій, найрадше з низших кляс. Подбаю про релігійно-моральне виховання і про науку в школі. **Олександра Кишакевичева,** вдова по священику в Перемишлі, вул. Пельчара ч. 4, (давна Щитова, побіч Дівочого Інститута). 1—3

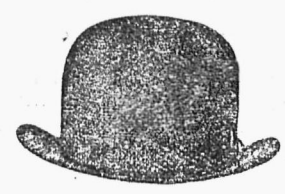
ГР.-КАТ. УРЯД ПАРОХ. В СОКОЛІВЦІ к. Ожидова пошукує різьбяра-артиста до виконання іконостасу в деревлянній церкві. Компетуючі зголосяться до повищого уряду з взірцями. 501 1—1

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка" — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 43—100

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ „ПАРАГОН" Львів, ул. Валова 9.
490 a) 8—8

ШТУЧНІ ПОГНОЇ
ТОМАСИНА
СУПЕРФОСФАТ
АЗОТНЯК
СОЛИ ПОТАСОВІ краєві й заграничні
САЛІТРА вапнева
НІТРОФОС салітра хожівська
САЛІТРА чілійська
СІРЧАН амону,
ВАПНО НАВОЗОВЕ
УСПУЛЮН найліпша насінна заправа.
ТОЧНА ДОСТАВА. — ДОГІДНІ КРЕДИТОВІ УМОВИ.
ЙОСИФ КАРРАХ
Львів, Косцюшки 18.
ВКАЗІВКИ І ПОУЧЕННЯ ДАРОМ І ОПЛАЧЕНО.

ПОРОШОК **KOGUTEK** ДЛЯ ДОРОСЛИХ УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ**
виробуаптики Гонсецького в Варшаві.
Звертати увагу на повищий фабричний знак! 8-10
398

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 80-?

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА
поручає фабрика
Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте цінників 5—12

НОВООТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН І РОБІТНЯ **ФУТЕР**
М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол, ул. Рутовського.
Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнижші, догідні умови місячної сплати. 491 5—15

Духовно-музичні твори Йосифа Кишакевича
Львів — вул. Кадетська 14/III п.

1.	Коляди — західно-українські на мішаний хор	3·— зол.
2.	Вінчання (на мужеськ. хор)	3·— „
3.	Панахида і похоронні пісні (на мужеський хор)	3·— „
4.	Все упованіє мое. (слова Тараса Шевченка (на міш. хор)	2·50 „
5.	Владико Отче!	1·— „
6.	Пісню слави заспіваймо! дві пісні до св. Йосафата на жіночий, муж. і міш. хор . .	1·— „
7.	Жорданські пісні на муж. хор	2·50 „
8.	Всесильний Боже і З плачем і стоном; два рел. національні гимни (на жіночий муж. і міш. хор)	2·50 „
9.	Пісні підчас читаної Служби Божої на жіночий хор . .	2·50 „
10.	Вінчання (на міш. хор) . . .	3·— „
11.	Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор)	3·— „
12.	Служба Божа по зах.-українському народному роспіву, (на жіночий хор)	3·— „
13.	Воскресні пісні (на жін. хор)	2·50 „
14.	Церковні пісні (на жін. хор) (I. частина)	2·50 „
15.	Евхаристійні пісні на муж. хор	2·50 „
16.	Жорданські пісні (на міш. хор)	2·50 „
17.	Отче наш (на міш. і муж. хор)	1·50 „
18.	Ангел вопіяше і Плотію уснув, (на мішаний хор) . .	1·50 „
19.	Тебе Бога хвалим і Благальна пісня, (на мішаний хор)	2·50 „
20.	Воскресні пісні (на міш. хор)	2·50 „

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, четвер 22. серпня 1929. Ч. 60 (263)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Страшні наслідки повіні в Галичині

Наспівають описи страшних наслідків недавних виливів Сяну й инших галицьких рік. Особливо потерпіли повіти: Перемишль, Добромиль і Березів. Шляхи зірвані й підмулені, поля на великих просторах зовсім залиті, плоди знищені, ряд мостів пішов з водою. Навіть польська преса, що приносить описи страшних знищень українських околиць, взиває уряд, щоб дав фонди на уреґулювання рік. „Ґазета Поранна“ пише: „Ми переконані, що якби п. міністер публ. робіт Морачевський сам схотів побачити образ знищення в повітах Перемишль і сусідних, то не вагавсяб ні хвилини, признати слушність того домагання“.

Перші бої на Далекім Сході

Десятьтисячна армія совітів вдерлася на територію Китаю.

Китайський уряд оповіщує, що 10.000 совітських салдатів з кулеметами й арматами вдерлося на територію Китаю. — Аґенція Гаваса потверджує вістку, що совітські дивізії з артилерією заняли ряд стацій східно-китайської залізниці. —В битві під Яраімовом мали Китайці 27 убитих і 31 ранених. Битва треває далі. Населення втікає в паніці. Китайський уряд вислав на північ значнійші сили.

Хто на кого нападає в Манджурії?

У відповіді на китайські донесення, що большевики знов розпочали офензиву в Манджурії, оповіщує больш. аґенція ТАСС: Відділи зложені з білоґвардейців і манджурських жовнірів нападають совітські постерунки і супокійне населення щораз частійше. Інформації з китайської сторони, що нападають большевики, неправдиві. У всіх випадках совітські війська тільки бороняться.

Справа розброєння на морях

Переговори в справі морських розоружень далі енергійно провадяться англійським урядом. 5. або 6. жовтня, в звязку з тою справою має виїхати до Америки англійський премієр Мекдональд. В англійських кругах уважають кроки, зроблені теперішним урядом у справі розоружень на морі, найбільшим успіхом сего уряду в закордонній політиці.

Цісар Вільгельм може вернути до Німеччини

„Libre Belgique“ оповістила розмову свого кореспондента з німецьким міністром Сіверінґом, котрий сказав: По упадку закона про охорону республики ніщо не стоїть на перешкоді повороти Вільгельма. Небезпеки в повороті не бачу, хоч він бувби клопотливий. В разі повороту німецька влада не робилаб перешкод навіть якби Вільгельм вибрав Берлін. Одначе Вільгельм правдоподібно замешкавби в Гамбурґу або в його околиці.

Перший пливаючий остров для літаків

Льондонська Телеґр. Юнія доносить з Ню-Йорку: Тут сподіються, що в серпні слідуючого року буде вже серед океану пливати штучний остров, призначений на стацію для літаків. Остров мати-ме 400 м. довготи і 120 ширини та зможе опиратися бурям і давати захист літакам.

Міжнародна ситуація Польщі

Варшавські польські ґазети висловлюють побоювання, що Польща не буде допущена до участи в Міжнароднім Репараційнім Банку, регулямін котрого має бути обговорений на Газькій конференції. Разом з тим варшавська преса побоюється, що на конференції в Газі може бути порушена справа ревізії німецько-польських кордонів.

Криваві партійні бої в Австрії

В місті Ст. Льоренцен у Стирії відбулися в часі демонстрацій криваві вуличні бої між соціялдем. „Шуцбундом“ і христ. сусп. „Гаймвер'ою“. Оден убитий, 4 конає, 57 ранених, з того 30 тяжко. Обидві сторони стріляли до себе, „Гаймвер“ мала навіть кулемет. Се знаки розкладу Австрії.

Заворушення на острові Самоа

На острові Самоа вибух страйк робітників-туземців, котрий далі прийняв характер бунту самоанців проти европейців. Між поліцією та самоанцями дійшло до оружної боротьби. Розганяючи товпи самоанців, з огляду на їх грізну поставу, поліція вжила ґумових палиць і зброї. З обох боків є ранені. Багато европейців дізнало від самоанців образи.

Араби напали на „Мур плачу“

З приводу річниці збурення Єрусалиму розійшлася в Єрусалимі поголоска, що Жиди хочуть робити повстання. Коли Жиди урядили похід під „Мур плачу“, арабська організація „Союз Омара“ в силі кількох тисяч магометан вдерлася на місце молитви під „Муром плачу“, повідбирала Жидам молитвослови і спалила їх вівтар. Ситуація дуже напружена.

ЖНИВА

і збіжева політика.

У нашім хліборобськім краю вже минули жнива і з ними знов зачинаємо новий період життя. Докладних звітів про вислід жнив у цілім краю ще нема, але на основі тих, які оповіщено, як також на підставі даних Головного Статистичного Уряду про стан засівів у липні можна поставити твердження, що жнива дали середний вислід, хоч мабуть трохи лучший, ніж тоторічний. В липні стан засівів представлявся як слідує: Пшениця озима 3.6, жито озиме 3.6, ячмінь озимий 3.2, пшениця яра 3.4, ячмінь ярий 3.2, овес 3.5, бульба 3.5, цукрові буряки 3.2. (Степень) 1 означає стан злий, 2 — мірний, 3 — пересічний середний, 4 — добрий, 5 — дуже добрий). Як бачимо, в нічім не заповідався стан не то дуже добрий, але навіть добрий.

Та сам вислід жнив ще не вистарчає до означення фінансового стану нашого рільного господарства в найблищім часі, бо треба ще звернути увагу на залежність тутейшого ринку від ринку світового. Вправді є телеґрафічні вісти, що в деяких країнах важних для продукції хліба, як пр. у Канаді й Австралії, сей рік не дописав, але на загал світовий ринок знаходиться в стані надпродукції й розпоряжає запасами з минулого року. Знижка цін збіжжа в останнім році спонукала майже всі правительства до ріжних зусиль для охорони хліборобської продукції. І так Франція підвисшила цло на збіжжа. Еспанія остро континґентує довіз пшениці, завела також високе цло, а на муку визначила вивозові премії. Правительство Англії зорґанізувало хліборобський Банк і дало йому великі кредити. Чехословаччина поширила систем вивозових премій від збіжжа. Німеччина підвисшила довозове цло від збіжжа і примінює також вивозові премії. Злучені Держави Півн. Америки ухвалили закон про допомогу рільництву. З огляду на найблище сусідство Німеччини те, що діється там в тій области, найсильніще відібється на тутейших цінах. Річ ясна, що підвижка цін на хліб у Німеччині та визначення там вивозових премій вплине відемно на можливість збуту тутейшого жита і вівса і тим самим обнизить ціни того збіжжа. Польські довозові цла для пшениці і жита виносять 11 зл. від 100 кґ. Німецькі премії від пшениці виносять 6.50 марок (13.65 зл.), а від жита 6 м. (— 12.60 зл.). До того тутейше збіжжа мусить конкуровати не тільки з ціною але також з умовами кредиту, в Німеччині далеко вигідніщого.

Що до скількости продукції збіжжа й тим самим значіння поодиноких країв на світовім ринку, то справа представляється так: пшениці й жита продукують: Зл. Держави Півн. Америки коло 20 проц., Росія з Україною (до недавна) 15 проц., Канада 9 проц., Британська Індія 8 проц. і т. д. Польща стоїть на семім місци (по Франції й Німеччині).

Так представляються головні лінії змаганьі факти на збіжевій области в ріжних краях. А в Польщі до сеї пори нема устійнених засад хлібної політики, що викликає непевність цін і шкодить хліборобству.

——o——

Матеріяли меблеві сторя портієри **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 20—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

Унїоністичний Зїзд у Празі

(Спеціяльна кореспонденція „Н. Зорі“).

Як відомо, Чехи обходять сего року тисячлітню річницю мученичої смерти свого князя св. Вячеслава. З сеї нагоди улаштував Апостолят св. Кирила і Методія Унїоністичний Конґрес у Празі, який тревав від 11—15. серпня ц. р.

В неділю дня 11. серпня відправлено архієрейську Службу Божу в нашім обряді в церкві св. Хреста у праськім середмісті. Правив її Преосв. Йосафат Коциловський, з повною асистою. По евангелії промовив до численно зібраної публики коротко але палко Преосв. Няраді на тему: „Да вси єдино будуть!“ Присутні були на сій Службі Божій Преосв. Архіеп. праський Кордач, Епп. Пшездзецький, Соколовський і Янтавш, тарнавський Еп. зі Словакії і много других церковних достойників і пралатів. Співав наш український хор. Ціле се торжество зробило на всіх присутніх так наших як і чужинців якнайкраще враженя.

Зазначити треба, що на сей зїзд приїхало аж 10 епископів головно з Чехословаччини. З чужих були: два наші, котрих згадано вище і двох польських. З Риму приїхав на зїзд як представитель Папського Східного Інституту Преосв. Еп. д'Гербіні. — З Українців були Вспр. о. Др. Сліпий, ректор семинарії у Львові, о. д-р Горникевич, парох Відня, двох Василіян оо. Булик і Решетило, та кілька світських інтеліґентів. Знаменна була у сім році приявність Німців у великім числі. За те дивно і немило вражало, що з Підкарпадської Руси був лиш один о. Августин Волошин, посол.

Усі майже учасники знайшли примі-щення в студентській Колеґії Арнопа з Пардубиць. — Подібна Колеґія у нас для університетської молоді се ще пісня будуччини.

В неділю сполудня оглядали учасники зїзду памятки города Праги, між іншими королівські палати і катедральну церкву св. Віта. Рідко котра церква робить на видця таке імпозантне враженя як саме праська катедра.

Вечером о год. 8-ій відбулося торжественне отворення Унїоністичного Зїзду на острові ріки Велтави званім „Славянський остров“. — Злучили його з академією, на яку зложились пісні (співано й українські) та промови. — Співав знова хор українських студентів.

Кромі численної публики, котра виповнила майже цілу простору салю, прибуло на відкриття зїзду 9 владик. Архіеп. Пречан з Оломунця був відсутний через недугу. — Інавґураційне засідання відкрив Вспр. Архіеп. Кордач, відчитанням письма св. Отця Пія XI., висланого з приводу сего зїзду. Висказуючи свою радість з нагоди зїзду виразив св. Отець і горяче бажання, аби наради конґресу були так ведені, щоби причинялися до висвітлення Правди, а ніяк не нарушували нічиїх почувань і нікого не обиджали. Сей момент важний тим, що нажаль на попередних конґресах лучалися часом нетакти головно супроти Українців і нашої Церкви. Чей дасть Бог, що вони не повторяться на сім зїзді.

По музичних продукціях слідували привіти ріжних визначних осіб так з чеських кругів як і чужинців-гостей. Перший гарний привіт виголосив Преосв. Епп. Подлага, голова Апостоляту св. Кирила і Методія в Празі. По нім слідували другі привіти, котрі затягнулися пізно в ніч. Від Українців промовляв Преосв. Коциловський, в імени Василіянського Чина привітав зїзд і зложив побажання о. Стеф. Решетило зі Львова. В короткім своїм слові доторкнувся він участи Василіянського Чина в унїонних змаганнях від найдавнійших часів аж до нині. Одно чи не з головних завдань, які по зарядженні Божого Провидіння стоять перед синами св. Василія, се служити унїонній удеї, якій той Чин мимо перепон ставлюваних ему і з Востока і з Западу безвпинно служив. Витаючи конґрес висказав він бажання, аби Унїоністичні Зїзди причинилися до чимскоршого зреалізованя унїйної ідеї, аби Схід і Запад чимскорше подали собі руки і при захованні кождий своєї індівідуальности були злучені тісними узами єдности віри і любови! —

Нові парлямеґтарні вибори в Японії

Сторонники теперішного японського уряду домагаються розвязання японського парляменту та призначення нових виборів, з огляду на велику кількість членів опозиції в теперішнім парляменті, що утруднює становище уряду в теперішний критичний момент, коли розвиваються великі події на Далекім Сході. Як доносять ґазети, уряд Японії має задовольнити се домаганя. Від висліду нових виборів у Японії в значній мірі може залежати й дальший розвій міжнародних подій на Далекім Сході.

Чим загрожена культура?

Німецька преса приносить такі цифри, що ілюструють скорий поступ ґіперпродукції інтеліґенції в Німеччині. В р. 1913 було там 7.000 абітурієнтів, а в р. 1928 вже 20.000, в р. 1913 було 72.000 унів. студентів, а в р. 1929 вже 130.000! В р. 1928 було тільки в одній Прусії 16.710 народних учителів без заняття. І так є на всіх областях інтеліґентних фахів. Нпр. адвокатів було там у 1913 р. 12.000, а в 1928 р. (коли Німеччина мала ізза обкроєння її війною на 3 міл. меньше населення) вже 15.000. Лікарів було тоді 30.000, тепер 48.000 (з чого до 5.000 не в силі зачати навіть приватної практики, бо не мають засобів на те). В р. 1927 аж 76.327 техніків усякого рода шукало надармо праці, число самих електротехніків зросло 10-кратно і т. д. Німецька преса робить з тих чисел і фактів понурі висновки. Вона пише, що ґіперпродукція незабезпеченої та спролєтаризованої інтеліґенції мусить довести до тяжкої загрози державі й культурі.

Нам Українцям ще на загал далеко до ґіперпродукції інтеліґенції. Одначе фактом єсть, що деякі области інтеліґентних фахів обставлені у нас за слабо, а в деяких розмірне за багато молоді. Щоб докладно оцінити те важне питання, на те требаб якоїсь статистики, а в нас не видно ні сліду праці в тім напрямі.

——o——

Родинні хороби ума

Віденський психіятр проф. Ваґнер-Явреґ виголосив в „Уранії“ відчит про родинні хороби ума. Він підчеркнув, що ті хороби переходять від рода в рід, хоч у деяких членів обтяжених ними родин не проявляються. Особливо перестерігав, щоби при заключуванню подруж уникати звязків з потомками алькоголіків і з кревними. Спадковість умових хоріб проявляється потому в ідіотизмі дітей, в ріжних маніях, в мелянхолії та в злочинах. На прикладі одної обтяженої родини, від котрої походило 7 дітей, 27 онуків і 93 правнуків, виказав, що між ними було: 16 тяжких злочинців, 27 ідіотів, 40 волоцюг і жінок легких обичаїв і т. п., разом 80 процент потомства мало страшні прояви звироднення.

——o——

Моя перша авдієнція

у станиславівського Владики.

Спогад з 1919 р. в ювилейний рік.

Освободившися з таборів полонених, з місця страшних людських страждань, а особливо жовнірів У. Г. А., я удався з околиць Сокаля по великих трудах военної комунікації прямо у Станиславів, щоби серед чужих, нових відносин найти прибіжище і відпочати хоч на хвилинку по великих трудах военної хуртовини. На сокальському відтинку тоді наша армія була подалася під ударом переважаючих польських військ аж під Броди, а полудневі частини колибалися на станицях. Всюди майже видко було, що ми не вдержимося. Буквально кажучи, голодний і вимучений в таборах, я носився з гадкою в Станиславові піти до місцевого Преосвященного просити о якубудь душпастирську посаду. В мому намірі я довго вагався чи йти, чи не йти. Мене відраджувала якась неоправдана гадка, чи найду я зичливість Владики, бо живучи у иншій дієцезії, я не мав смілости про сити помочі в нещастю чоловіка, про якого особу инші мене зовсім мильно поінформували. Врешті зайшов я одної днини до авдієнційної салі. Добре пригадую собі, що звісний усім Яків звернув на мене особлившу увагу, а мав до сего слушну причину. Між усіми священиками, що йшли на авдієнцію до свого Архипастиря, я один біженець одітий так, що мій одяг радше вказував на бувшого військового старшину без відзнак, чим на духовну особу. Почав мене тоді добродушний Яків докладнійше розпитувати, що я за один, а одержавши чемні інформації від мене, заніс їх Архипастиреви. За малу хвильку і мене попрошено до середини. Я опинився в робітні Преосвященного Кир Григорія, що зволив приняти мене з такою зичливістю і лагідністю, що, як молоденький тоді священик, я сего в життю еще не бачив. В одній хвилі усі мої нічим неоправдані упередження до Владики пропали, я став дуже спокійний і почав просити о ласкаву поміч в мому положенню. Довго тревала моя перша стріча з Достойним Владикою, що питав мене якнайдокладнійше про гірку недолю інтернованих і про стан відносин нашої армії по фронтах. Я докладно пригадую собі лице Архиєрея, як на ньому радість малювалася при оповіданню подвигів наших військ, противно було воно дуже прибите, як я оповідав про хиби нашої армії, що неминучу загладу готовили для нашої вітчини. На кожде моє слово Архиєрей звертав велику увагу і просив часто, перериваючи мені, вияснити се або те.

„Як гадаєте, що далі буде? — запитав Преосвященний.

„Думаю“ — відповів я, — „що буде з нашою вітчиною не добре“. І почав я, як наочний свідок лиха, розповідати про усі хиби у нас, доказуючи усе яскравими фактами, що вказували на грубу невдачу на будуче. Преосвященний сидів, а зітхаючи важко, шептав молитву. Вкінци я оповідати перестав, а Преосвященний засумований задумався, видко було на лици сей великий смуток, що наша батьківщина починає потапати у цілому морю злиднів, яких кінця еще довго не прийдеться видіти. Зрозумів я ту велику любов до Неньки-України у Владики, що у своїй уяві находив властиві слушні причини всього лиха, подані пізнійше в під-

Чрезвичайка у Франції

Ґазета „Нептун“, котра виходить в Антверпії, принесла надзвичайно цікаві й точні вістки про те, як працює московська чрезвичайка у Франції. Кореспондент тої ґазети отверто признається, що добув ті інформації при помочи „міжнародного й надполітичного язика“ (то є гроша) таки від служби большевицького посольства в Парижі. Зміст інформацій такий:

Паризька ГПУ (чрезвичайка) підчинена західно-европейському відділови московського ГПУ. Конференції тої установи знаходяться в больш. посольстві при Рю де Ґренель, одначе чекісти ніколи там не сходяться на наради й побачення. Всі вони підчинені Розовському, котрий мешкає в самім посольстві й займає там кімнату ч. 21. Розовський се око московської поліції в Парижі. Він такий пан, що уважає нисше свого достоїнства, безпосередно говорити зі своїми підвладними. Прикази дає їм через Самойловича й Віккена. Всі чекісти у Франці. поділені на 12 відділів, а кождий відділ на кілька подвижних ґруп. Число їх змінюється відповідно до потреб і волі Розовського.

Перший відділ наглядає в Парижі за Росіянами, Українцями, Грузинами й иньшими еміґрантами. Члени його стараються увійти в ріжні еміґрантські ґрупи. Більшість тих чекістів се коріннї москалі. Завданням їх — слідити політичні настрої еміґрантів. Вони виїзджають в тій ціли навіть до французьких кольоній. Сей відділ не підлягає больш. посольству.

Другий відділ шпіонує большевицьких урядників і комуністів у Франції.

Третій — спеціялізується у справах шпіонажі дипльоматичної, военної, торговельної і транспортової.

Відділи 4—10 працюють у більших містах Франції поза Парижем, як Марсилія, Ліон, Шербурґ і т. д.

11-ий відділ спеціяльно шпіонує французькі кольонії.

12-ий відділ т. з. „Особаго назначенія“ сповняє спеціяльні накази парижського центра.

Начальники тих відділів отсі: 1. Ґеоргій Більченко, б. служащий судебного відомства в Москві. — 2. Леонтій Матвієвич Ґрінштайн з Москви. — 3. Павло Андреєвич Трояновський з Ленінґраду.— 4. Евстафій Николаєвич Косеновский з Л. — 5. Сергій Александрович Мочульский з Варшави. — 6. Константин Васильович Никольский з Москви, б. студент лісництва. — 7. Герман А. Десінґ з Москви. — 8. Георґій Петрович Ретинич з Орла. — 9. Дмитро Елеазорович Матейкін з Москви. — 10. Лазар Мойсеєвич Шнеерман з Москви. — 11. Андрей Андреєвич Мельников з Н. Новгорода. — 12. Владимир Евгеньович Козлов з Москви.

Всі вони розпоряджають великими грішми і сходяться в приватних домах, у каварнях і т. и., а ніколи в больш. посольстві. Порозуміваються спеціяльними знаками і т. п.

Бельґійський журналіст пише, що служба в больш. посольстві, коли заговорив до неї „міжнародним язиком“, подала йому й адреси всіх льокалів, де сходяться ті панове.

Не підлягає ніякому сумніву, що таксамо зорґанізована большевицька шпіонажа в усіх державах Европи.

——x——

Цікава і поучаюча статистика

Бюро „Державного виборчого уряду“ в Німеччині видало статистику п. з. „Головні висліди виборів до державної ради 20. травня 1928 р.“. Цифри ті стверджують, що діється під політичним оглядом в самій середині Европи, в нутрі такого колись сильного народу як Німці. Він тепер страшенно розбитий на безліч партій і ґруп. Досить сказати одно: на цілу Німеччину тільки в однім-одинокім виборчім окрузі Кобленз-Трієр вспіла одна-одинока партія (католицький Центр) осягнути абсолютну більшість голосів і то слабу: 279.532 або 50.2 проц. голосів. В р. 1924 мав там Центр ще 58.4 проц. голосів і кромі того осягнув тоді у другім окрузі (Кольонія Аквісґран) 51.2 проц. голосів. Зрештою ніяка партія, навіть сильно заосмотрена в пресу й масу аґітаторів соціялдемократія, навіть сильна баварська Народна Партія буквально ні в однім окрузі не здобули абсолютної більшости. В Берліні здобули соціялдемократи всего третину голосів, а то ізза того, що поборюють їх комуністи, котрі в Берліні осягнули 29.6 проц. голосів.

Все те свідчить про крайно нездорові відносини, які несе з собою т. зв. механічна демократія, котра знищила вже всякі орґанічні звязки суспільности.

Вкінці виказує та статистика, що участь виборців була найслабша від 1919 року. Се зачинає пригадувати часи упадку старої римської держави, коли до голосування на „Форум Романум“ зголошувалося буквально по 5 (пять) людей з курії... Тут справді ще далеко до таких чисел, але як народ зрозуміє, до чого ведуть його демаґоґи, тоді повториться те, що було, а за тим верне й абсолютизм.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Питомці Дух. Семинарій, можуть ставитися до військової поборової комісії в місци, де відбувають богословські студії, а не в місци округа, до якого принадежать. Але тоді перед поб. комісією мають виказатися посвідкою свого Староства, що є богословами і що в даній місцевости студіюють.

Російська Колеґія в Римі. На зиму заповідають інавґурацію Collegium Russicum (Російської Колеґії), збудованої Св. Отцем на Есквілінськім горбі, з метою сконцентрування там священиків, що готуватимуться до католицької проповіди в Росії, котру заміряє роспочати у відповіднім моменті Св. Отець.

Вписування науки гр.-кат. релиґії до лекц. дневників. На письмо Станиславівського Еп. Ординаріяту в справі вписування до лекційних дневників науки гр.-кат. релиґії Кураторія О. Ш. Л. повідомила, „що нема перешкод, щоби предмет науки релиґії гр.-кат. уділяний в язиці руськім був вписуваний в лекц. дневнику в тім самім звученню, в якім є унятий в шкільних підручниках“.

Суспільно - християнський тиждень у Франції. 1.—7. серпня ц. р. відбувся т. зв. „суспільний тиждень“, улаштований французькими католиками в Безансоні. „Суспільний Тиждень“ католиків викликав велике зацікавлення серед громадянства й пройшов у піднесенім настрої, при участи кард. Біне, багатьох епископів, визначних громадських діячів, послів, учених і денникарів з Франції й з-за кордону. З відчитів, зроблених протягом тижня, особливо цікаві були відчити: проф. Ренара — про раціональний суспільний устрій, посла Перно — про поміч промисловців родинам робітників, о. Арну Т. І. — про Лїґу Народів та ин.; о. Арну звертав увагу на брак належної уваги з боку католиків до міжнародних справ, особливо небезпечний з огляду на широку акцію противників.

З Чина Капуцинів. Статистика Чина в ювілейнім році 400-ліття істнування (31. грудня 1928 р.) дає такий образ: В 54 провінціях і комісаріятах має той Чин 11.405 членів. Німецькі провінції становлять зі своїми 2.400 членами більше як пяту часть цілого Чина. Крім цього є ще Німці в чеських і американських провінціях. В місіях працює стало 833 єромонахів і 373 братчиків Капуцинів.

Зріст навернень на католицизм. Згідно зі статистикою „Католік Діректорі“ в дієцезіях Сполучених Держав в останнім році було 36.376 навернень. В порівнанню з 1927 р. було о 2.285 більше. Загальне число католиків сягає до 20,112.758, т. зн. о 423.709 більше ніж в попередному році. Число духовенства таке: 104 епископів, 352 нових світських священиків, 228 єромонахів. В духовних семинарях студіює 14.686 питомців.

Нарікання на покривдження католицької Церкви в Чехословаччині цілком слушні, коли взяти під увагу, що „чехослов. національна Церква з ледви 600.000 членів дістає від держави 4,950.000 Кч., 234.000 евангеликів — 2,740.000 Кч., „Чеські браття (1.021.000 членів) дістають 15,282.000 Кч., а католицька Церква з 11 міліонами вірних тільки 6,568.000 Кч.

„Історичний Ісус“ Дітлефа Ніельсена на індексі. Конґреґація св. Офіції оголосила в „Оссерваторе Романо“, затверджений св. Вітцем декрет, силою котрого данський оригінал і німецькі переклади книжки „Історичний Ісус“ Дітлефа Ніельсена, виданий накладом фірми „Маєр ет Єссен“ в Мюнхені, по думці канону 1399 §§ 2, 3 і 4 осуджені і уміщені на індексі заборонених книжок.

——o——

ручнику „Набоженьство до Найсв. Серця Христового“.

Відтак Владика взяв за перо і власноручно написав мені грамоту на одну душпастирську посаду недалеко Станиславова, кажучи, що там нарід добрий і прийме мене зичливо. Вкінци приобіцяв Преосвященний дати мені свою поміч на далі, якби чого треба було. Слова Владики сповнилися і ніколи я не забуду тих моїх у станиславівській дієцезії перших вірних, що понад всяку доброту серця мене повитали у свому селі. Але передусім і сама особа Архиерея, з його великим співчуттям зробила на мене таке миле враження, що вийшовши з салі після розмови, я коротенькою молитвою просив Матері Божої, щоби по відбутих злиднях я міг вже тепер стало осістися у сій церковній провінції, що й сталося. Та спокій для мене ще не прийшов був скоро. Політичні трудности відносно моєї особи, незадовго знова загнали мене до Преосвященного о поміч. Знова Преосвященний в надзвичайно зичливий спосіб (про що навіть явно заговорити не можу) зволив мені помочи, що горе, для мене готовлене, минулося.

Десять літ минуло від часу, як се пишу, а память на те все ясна, як колись. По словам нашого народнього ґенія: „Раз добром налите серце ввік не прохолоне“ — я завсіди носитиму в серци черству память на ласкаву руку помочі нашого Архиерея, що своїм правдиво добрим батьківським серцем помагає всім, що в у правдивому скрутному положенню. Кождого, що в недолі, радо вислухає, поможе, порадить, а доказом сего ся велика щирість і отвертість серця усього підчиненого собі духовенства до свого Архиерея. Правда, що є ту і там виїмки, але нема засади без виїмків, а кожду справу противну належалоб по правді добре розслідити, де властива причина невдоволення.

Сих кілька теплих слів з серця походячих нехай будуть малесенькою квіткою у великій вязці квітів з нагоди сьогорічного ювилею Достойного Владики Кир Григорія, що сидячи на владичому престолі, сотворив визначну епоху відродження в історії нашої гр.-катол. Церкви.

Б. духов. У. Г. А.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЗНОВУ ЗАГОСТРЕННЯ МІЖ ЮГОСЛАВІЄЮ ТА БОЛГАРІЄЮ. Югославянські ґазети оголошують текст ноти Югославії до Болгарії в справі амнестії б. болгарського премієра Радославова й б. болгарськ. ґенералісімуса Зекова (обвинувачуваного Сербами у масовім вимордуванні сербської інтеліґенції в часі світової війни) і текст болгарської відповіди на сю ноту. Сербські ґазети гостро критикують болгарську відповідь, вважають її цілком незадовольняючою і заповідають нове загострення між Югославією та Болгарією, якщо Болгарія не змінить свого становища в тій справі.

„АРМІЯ ДАЛЕКОГО СХОДУ“. Радянським урядом утворена спеціяльна „армія Далекого Сходу“. Головнокомандуючим сієї армії призначений Блюхер, котрий дотепер був адютантом головнокомандуючого радянськими військами на Україні. Блюхер уже виїхав з Харкова на Далекий Схід.

КИТАЙ. Представники Франції, Англії, Злуч. Держав Півн. Амер., й Голяндії доручили нанкінському урядови відповідь на ноту, в котрій нанкінський уряд домагався знесення екстериторіяльности чужинців у Китаю та поширення китайського судівництва на чужинців. В дорученій тепер відповіди вказується, що Франція, Анґлія, Америка та Голяндія не можуть погодитися на знесення екстериторіяльности, бо в теперішнім часі Китай не дає жадної ґарантії до практичного переведення в життя в Китаї основ сучасного судівництва й права цивілізованих держав.

НІМЕЧЧИНА. 12. серпня по всій Німеччині урочисто святкувалася 10-та річниця Ваймарської конституції. В Берліні урочистости почалися торжественним богослуженням у церкві св. Тройці, на котрім присутний був президент Німеччини Ґінденбурґ. О 12-ій год. почалася велика академія в Райхстаґу під проводом през. Ґінденбурґа, при участи урядів Німеччини й Прусії, послів до Райхстаґу та пруського сойму і дипльоматичного корпусу. По закінченню академії відбулася військова парада.

ДАНЦІҐ. З приводу святкування в Німеччині десятої річниці Ваймарської конституції, в передмісті Данціґа Оруні відбулася величезна німецька націоналістична демонстрація, орґанізована „Шталь гельмом“ та ин. панґерманськими орґанізаціями. Виголошувалися промови, в котрих домаганося ревізії версальського трактату, називаного ними „ганебним плодом інтриґ великодержав“, та прилучення Данціґа до Німеччини. В демонстрації брали участь великі маси народу. Ціла демонстрація мала бойовий характер.

СССР. Чутки про димісію Луначарського. В Варшаві поширилися чутки, що совітський народний комісар освіти Анат. Луначарський подається до димісії. Луначарський один з найстаріших членів большевицької партії й найближчих співробітників Леніна. Протягом останніх літ уже де-кілька разів висувалася на порядок денний справа димісії Луначарського. Йому закидають страшенний хаос у совітській школі й спричинену тим загальну деморалізацію молоді в СССР. Крім того, робітники дуже незадоволені архи-буржуазним життям Луначарського. Одним з кандидатів на становище нар. комісара освіти називають Макс. Ґоркого. Але можливо, що й сим разом, як і давніше, Луначарському ще вдасться побороти противників і залишитися нар. комісаром.

Приєднуйте нових передплатників!

НОВИНКИ

Не курити за багато! Альбанський король Зоґу ізза надмірного курення тютюну по довгій хрипці зовсім утратив голос. Не помогло навіть лічення найбільших спеціялістів.

Летуни Джексон і Обрієн одержали нагороду 32 тисячі долярів за здобуття світового осягу перебування з літаком у воздусі 420 год. і 21 мін. ($17^1/_2$ дня). Довжина їх дороги рівняється прибл. довжині рівника.

Присуд на інж. Васютинського. Паризький карний суд засудив польського інжиніра Васютинського на 3 місяці арешту й грошеву кару за авантури на зел. двірці в Парижі. Рівночасно припинив суд виконання кари. (Це значить, що коли засуджений не буде караний через 5 найблищих літ, то присуд зовсім не буде виконаний). Так „вовк ситий і коза ціла“.

Великий страйк в Індії. В окрузі Калькути ширится великий страйк робітників текстильних фабрик. Страйкує вже більш 800.000 робітників. Страйколомів насильно змушують покинути працю. На тім тлі між страйкуючими та страйколомами дійшло до крівавої сутички, в якій четверо людей убито й багато поранено.

70-ліття уродин Кнута Гамсуна. Ціла скандинавська преса переповнена ювилейними статтями з приводу 70-ліття уродин одного з найславніших норвезьких письменників, Кнута Гамсуна. Тимчасом сам письменник, уникаючи ювилейних урочистостей, заховався перед своїми земляками. Щойно в неділю довідались, що він перебуває в готелі в м. Христіян-Занді. Він замешкував малу кімнатку, їв в їдальні разом з іншими гістьми і непізнаний проходжувався по місті. Гамсун — автор дуже популярних і талановито писаних повістей і романів („Пан“, „Містерії“, „Вікторія“ та ін.). На жаль, деякі з них зраджують сильний вплив нічшеанства й модернізму й тому з реліґійного погляду не можуть бути поручені до читання.

Большевицька пляномірність. З Харкова доносять, що дошкульний брак цукру на українському ринку приневолив совітські економіч. орґанізації заключити „знамениту“ трансакцію. Сфери урядові звернулись до приват. купців з пропозицією, щоб вони доставили цукру по цінах фактичних, котрі є о 150% вищі від офіціяльних. „Комуніст“ поміщуючи цю вістку зазначує, що брак цукру пояснюється хаосом в совітському вивозовому тресті.

Підвишка стопи дисконтової в Зл. Державах. Американський Федерел Резерв Банк підніс дисконтову стопу з 5 на 6 проц. Це викликало в европейських банкових кругах велике занепокоєння. Пояснювано собі, що цей крок стоїть в тіснім звязку з конюнктурою обороту золотом в Европі. Міродатні американські чинники цьому заперечили, пояснюючи, що піднесення дисконтової стопи було наслідком великого зросту позичок для спекуляційних цілей, що витворювало нездорову біржеву ситуацію.

Монархістичний соціяліст. Анґлійський міліонер, званий „Королем папіросів“, винахідник машинки до папіросів, Бернард Барон, котрий перед кількома днями умер в нужді, мав оригінальні політичні погляди. Був він особистим приятелем Мекдональда і ніколи не скривав своїх симпатій до соціялізму, з другої сторони ті почування лучив він з монархістичними переконаннями. Даючи Мекдональдови 5.000 фунтів на цілі останньої виборчої кампанії сказав: „Раджу робітничій партії, щоби не робила дурниць і не мріяла про введення республики в Анґлії. Король і династія є для неї найліпшими ґарантіями щастя і добробуту“. Барон був сином бідного жида з Берестя н. Бугом.

Пенсії для старців в Анґлії. Анґлійське Міністерство Здоровля опрацьовує проект закона, котрим буде запевнена постійна пенсія для близько 100 тисяч вдів та старців.

Часопис божевільних. В домі для божевільних жінок в Лейстер (Анґл.) виходить дневник, котрий від початку до кінця редаґований і друкований пацієнтками заведення і звідтам розходиться по цілій Анґлії. Головний лікар заведення в рефераті своїм, виголошеним перед лікар. комісією в Лондоні ствердив, що божевільні мають дуже чутке почуття дійсности і тому дуже є здатні до дневникарської праці. Дневник виходить без ніякої контролі і цензури. В його змісті є наукові реферати, повісти з продовженням, фейлєтони і богато ліричних поезій з глубоким чуттям.

ОПОВІСТКА

В прив. Семинарії учит. жіночій С. С. Василіянок в Яворові вступні іспити на I., II., III. і IV. курс розпічнуться на дни 3. вересня ц. р. До подання долучити належить: 1) метрику хрещення, 2) лікарське свідоцтво від фізика, 3) послідне свідоцтво шкільне і 4) короткий життепис. ДИРЕКЦІЯ. 500 2–3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заподанням дотеперішної практики висилати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприняті оферти остануть без відповіди. 6—8

ПЕРЕМИШЛЬ. Прийму на станцію учеників укр. ґімназії, найрадше з низших кляс. Подбаю про релігійно-моральне виховання і про науку в школі. **Олександра Кишакевичева**, вдова по священику в Перемишлі, вул. Пельчара ч. 4, (давна Щитова, побіч Дівочого Інституту). 2—3

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК і управитель хору, неженатий, пошукує посади дяка. Йосиф Штокало, Плавча велика, п. Зборів. 504 1-2

В ПОРОХНИКУ при храмі Успення Пречистої Діви Марії відбудеться великий відпуст від понеділка 26. VIII. вечер до середи 28. VIII. В вівторок пополудни і середу рано обхід хрестної дороги. Дальших і блищих вірних і дооколичне Духовенство о ласкаву численну участь уклінко просить о. Алексій Кобрин, парох. 1-1

АДВОКАТ

Д-р Осип Назарук

відкриває адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові, 1-?

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“).

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ I-та бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 44—100

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські, рівнож всілякі направи і покриття поручає і виконує

„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490a) 1—8

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 25. серпня 1929. Ч. 61 (264)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Війна вибухла без виповідження

Большевики бомбардують китайську територію

З китайських жерел доносять: Совітські війська в більшій силі перейшли границю й бомбардують гарматами китайську територію. Битва під Даляй-Нор'ом тревала три години. Совітські сили бомбардували в ночи копальні коло Даляй-Нор'у та старалися знищити зелізничий шлях, що веде до Гоя-Ляр'у. Телеґрафічне получення з Харбіном перервали.

15.000 білоґвардійців бореться по стороні Китайців

З Лондону депешують: Відділ російських білоґвардійців під командою ґен. Савелєва рушив з Харбіна до границі, де вже оперує по китайській стороні другий їх відділ під командою ґен. Сахарова. Третій їх відділ під полк. Назаровим стоїть в окрузі стації Сочини, четвертий формується коло стації Мулін. Сила всіх рос. білоґвардійців, що борються по стороні Китайців, виносить тепер 15.000 людей.

Хто такий вождь совітів на Сході?

Головний вождь Червоної Армії, котра тепер воює з Китаєм, називається Бліхер. Він не має нічого спільного з родиною того ґен. Бліхера, котрий побідив Наполеона під Ватерльо. Се Лотиш, знаний з того, що в 1920 р. командував московською дивізією піхоти, котра боролася з Врангґлем на Криму. Якийсь час був також адютантом головнокомандуючого українським воєнним округом. Псевдонім його Ґален.

Релігійний рух на Україні

„Веч. Москва" доносить: Всупереч натискови релігійний рух на Україні кріпшає. В Харківщині секта баптистів устроює конкурси („соревнованія") на найлучші проповіди на такі теми: „Критика совітського устрою", „Критика комунізму", „Критика атеїзму". Премія 50 кґ. муки... В селі Іванівка коло Харкова дійшло до того, що селяне вибрали священика головою сільського совіта.

Ліквідація Кирило-Методіївського Брацтва

В ч. 167 „Монітора Польського" оголошена постанова Ліквідаційного Комітету в справах б. російських правних осіб, „приступити до ліквідації майна, яке становить власність б. Острозького Церковного Брацтва св. Кирила і Методія". Рівночасно місцеві влади заборонили скликання загальних зборів членів Брацтва й оголосили про закриття Брацтва та всіх його установ. Острозьке Кирило-Методіївське Брацтво істнувало в Острозі на Волині від 1865 р.; мало великий маєток, між инш. обширну будівельну площу, великий город, ряд будинків і церкву в м. Острозі та утримувало безплатну лікарню, діточий захист, інтернат для б. учителів старшого віку та ин. Як мотив закриття Брацтва подано неурегульованість його правного стану. Вину — як нам доносять — в значній мірі поносить правосл. митрополія, котра не подбала про управильнення правного стану, щоб не допустити до повної самоуправи Брацтва.

Погром Жидів у Єрусалимі

ЖАТ (Жид. Аґенція Телеґр.) доносить: В Єрусалимі помер побитий Арабами оден бухарський жид. В часі його похорону сильний відділ анґлійської поліції заступив дорогу похоронному кондуктови і приневолював його йти в бічні вулиці. Притім поліція зранила 21 жидів, з того 3 тяжко. Рівночасно в старій жидівській дільниці вибухли протижидівські ексцеси. Групи Арабів кружляють по вулицях Єрусалиму й напастують жидів. Серед жидів велике обурення. Палестинський Комітет видав відозву до всіх цивілізованих народів у справі „Муру плачу".

Небувале знищення наших садів

Вже є обчислення шкід, які в садах у Польщі поробила сегорічна остра зима. Професор Гозер оповіщує, що вимерзло около 12,500.000 овочевих дерев, а саме 29 прц. яблоневих, 39 прц. слив, 50 прц. черешневих, 99 прц. груш. Пропала вся сегорічна продукція овочів, вартостн коло 25 міліонів зл. Ціна овочів підскочила на яких 100 прц., а імпортовані ще більше дорогі ізза цла. Пр. добра помаранча в Італії коштує 15 до 20 гр., а тут 1 зл. 50 гр. і більше. Цло за 100 кґ. яблок виносить 18 зл., а за 100 кґ. грушок 300 зл. Не дивота, що овочі тут це люксус.

Унія і польська держава

На ту тему появляється тепер у польській пресі значна скількість статтей, часто й передових. Вони можуть заповідати якусь важнішу акцію урядових кругів в релігійно-церковних справах. Длятого незабаром зреферуємо ті польські голоси в окремій статті. Тут зазначимо тільки те, що в польській пресі панує ідеальний хаос у поглядах на значіння нашої Церкви, причім дають ріжні вказівки урядови, яку політику має провадити супроти нашої Церкви. Часть польської преси пише, що наша св. Церква головно загальмувала реалізацію ягайлонської ідеї на східних окраїнах Польщі, друга часть відноситься до нашої Церкви менше неприхильно. Повного зрозуміння наших церковних справ не видно ніде.

Проблєм католицької партії

Краківський „Час" приніс статтю Мечислава Невіньского, котру тут подаємо, а в котрій зібрано свого рода вислід дискусії на тему, чи Поляки дозріли до створення окремої католицької партії. На нашу думку автор слушно стоїть на становищі, що тільки велика зовнішна небезпека для Церкви рішить про оснування спеціяльної катол. партії. Зате проблєму оцінки, коли такій небезпеці треба вже політично протиділати, полишив без належного освітлення. Річ ясна, що крак. „Час", як орґан проурядовий, не сприяє ніяким новим орґанізаціям політ., котрих становища не можна згори означити.
Редакція.

На стовпцях півурядового орґану рим.-кат. духовенства „Ґазет-и Косьцельн-ої" почалася цікава дискусія на актуальну тему, чи потрібна в Польщі спеціяльна католицька партія. Почав її заслужений на суспільній ниві трудівник, б. посол о. пралат д-р Й. Любельський статтею п. н. „Духовенство й політика". Автор обговорює в ній зміст статті під тимсамим написом, що її помістив у журналі „Theologisch-praktische Quartalschrift" о. д-р Коплєр. Подавши коротко висновки австрійського догматиста, який поручає клерові поміркована участь у політичній праці, виводить із них о. Любельський такі практичні конклюзії щодо польських відносин. Годі духовенству заховуватися пасивно супроти шкідної аґітації партій ворожих Церкві. Протиділати їй як слід можна тільки з помічю католицької політичної орґанізації. Коли такої нема, то треба її утворити, а наскільки не стає до праці відповідних світських людей, то мусять до неї забратися священики. „І не говорім — пише о. Л. — що Апостольська Столиця за цим, щоб духовенство не вмішувалося в політику. Певно, що не хоче вона мати зі священиків загорілих партійних аґітаторів, певне що не хоче вона, щоб священики вели в політиці демаґоґію, щоб політиці віддавалися такі, що їм хибує високого етичного рівня, щоб для політики занедбували строго душпастирську працю, та не повірю ніколи... щоб Апостольська Столиця гляділа байдужим оком на це, хто кермувати-ме політичним життям даного народу й держави та щоб заборонювала духовенству, впливати позитивно на те життя в дусі засад Христової науки, що повинна пройняти не тільки приватне а й прилюдне життя, отже й політичне".

Заклики о. прал. Любельського до творення католицької партії в Польщі зустрілися з критичною оцінкою о. Г. Веринського, котрий у статті п. н. „У справі католицької партії в Польщі" висказує ряд влучних заміток на цю тему. Насамперед вказує автор на вимовний примір Апостольської Столиці, що з великою осторожністю віднеслася до починів католицької італійської партії „Пополярі", а зате пропаґує невсипущо ідеї аполітичної суспільної Католицької Акції. „Цим вияснюється, що наші Найдостойніші отці Епископи — без огляду на сильне напруження умів і дожидання — не дали директиви щодо творення католицької партії в Польщі, коли видавали спільне пастирське послання перед останніми виборами. А на останній конференції Найдостойн. Епископату ухвалено важні рішення щодо здійснення католицької суспільної праці в Польщі з поминенням католицької партії в нас. Це становище Епископату

Гарнітури клюбові отомани канапи **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 21—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

не тільки міродатне для нас розумінням справи, а й приміром незвичайно влучної розвязки трудного питання.

Політична партія це тільки тоді щось реальне та позитивне на арені громадянського життя, коли зродиться з глибокого зрозуміння й полюблення якоїсь справи... Хоч цю справу й розумітимуть, мусить її загал перше глибоко усвідомити собі. Коли вона стане власністю загалу, тоді талановитий провідник, що буде символом улюбленої справи, зможе захопити та повести до перемоги збірну людину, громаду.

Ці, що тверезо глядять на відносини в Полящі, бачать, що в нас нема ще підготованого терену до створення католицької партії. Спроби в роді т. зв. „Католицько-народньої партії“ (давня група б. посла А. Матакевича), подумані в теоретичному заложенні може й благородно, оповиті певно доброю волею в своїх перших починах, однак не повелися й не найшли відгомону в широких масах польського народу“. Треба значить підготовити терен католицькою суспільною акцією, закресленою на широку скалю, а кермованою католицькими Союзами. Передовсім треба подбати при помочі професійних організацій про матеріяльні потреби мас, бо це магнет, що притягає всіх. Щойно по такому підготуванні „коли світські католики полюблять усвідомлені глибоко релігійні й католицькі вартости, можна буде говорити про їх масове згуртування в політичному католицькому таборі. Такий табор, по всім правдоподібностям, не буде одною партією, тільки коаліцією партій, опертій на католицькій програмі. На можливість хочби в будучині повстання одної великої католицької партії в Польщі глядить автор доволі скептично.

Отсі уваги о. Веринського потребують деяких доповнень і зясувань. Автор влучно завважав, що заки повстане католицька партія, мусять перше широкі маси відчути й усвідомити собі її потребу. Така можливість зайшлаб щойно тоді, колиб Церкві в Польщі загрозила якась дуже поважна зовнішня небезпека. Тоді всі католики мусілиб обєднатися разом для оборони спільних ідеалів і цій спільній меті підпорядкувалиб партикулярні господарські, станові й політичні інтереси. Щось таке мало вже місце в Німеччині, коли гроза „культуркампфу“ змусила всіх католиків утворити спільну політичну організацію без огляду на станові й обласні ріжниці, що ділять їх. Та сама грізна небезпека майоризації піддержує доси німецький католицький Центр без огляду на сильні внутрішні тертя на суспільній і політичній основі. Та в Польщі такої великої зовнішньої небезпеки покищо не видно. Не слід, правда, легковажити агітації ворожих католицизмови чинників, та трудно уявити собі, щоб вона могла в найблизших роках спричинити якийсь острий протицерковний курс у польській внутрішній політиці. Не позволить на це найперше горяче привязання широких мас до католицької віри, опісля національні традиції, так тісно зеднані з релігійними почуваннями, а вкінці дуже поважні політичні згляди. Бож Польща, як найблизчий сусід Радянщини наражена безнастанно на переворотну комуністичну агітацію, що загрожує істнуванню держави. Кожна людина, що глядить тверезо, знає знаменито, що один із найкращих зарадних засобів на більшовицьку пропаганду це релігійні почування. Тому, як довго є большевизм у Росії, так довго ніяка влада в Польщі, навіть з лівою закраскою, не могтиме заризикувати боротьби з Церквою без яркого нарушення найжиттевійших державних інтересів; навпаки, мусить шукати опори в Церкві. Тож порозуміння з Церквою творить — бодай покищо — так само незайману доґму в польській внутрішній політиці, як пр. союз із Францією в ділянці польської зовнішньої політики. Не виключає це, що правда, можливости поодиноких неприхильних Церкві посунень правительства чи сойму, можуть навіть перейти закони незгідні з католицьким духом пр. у подружому питанні. Коли однак щось таке прийде, то причина лежатиме не тільки в акції протиклерикальних чинників, а ще більше в недостачі зрозуміння для справді християнського духа серед самих католиків. Коли зустрічаємо людей, що вважають себе добрими католиками, ба й примірними содалісами, а всеж таки вони заявляються за розводами, то що можна жадати від людей, що їх із Церквою не вяже ніщо, або що найбільше метрика хрещення. Та ідеольогічна плитківть і поверховність польського католицизму дійсно більше шкодить справі Церкви в Польщі, як агітація всіх протиклерикалів, лібералів і масонів, узятих разом. Цей стан зглядної безпеки, що вже довго трівае й якоготакого поводження, що в ньому знаходиться польська Церква, робить це, що польські католики не відчувають доси конечної потреби лучитися в одну велику політичну організацію для оборони Церкви, тимбільше що для створення та вдержання такої партії требаби здобутися на великі жертви з особистих звичок та станових і господарських інтересів. У Поляків ці ріжниці інтересів і поглядів зарисовуються ще яркіше, як заграницею, бо Поляки одержали в спадщині по добі неволі обласні сепаратизми, які не зникають скоріш як по відході одного покоління. Що більше, ремінісценції з доби неволі тай трудне політичне й економічне положення роблять, що в політичних питаннях і то як щодо політики зовнішньої, так ще більше внутрішньої, виступає велитенська ріжниця думок. До цього прилучуються ще сильні особисті анімозії. Супроти такої розбіжности в загальній опінії трудно обманювати себе, щоб можна було в недалекій будучині утворити одну велику католицьку партію, що чейже мусілаб мати спільну одноцільну програму не тільки в релігійних питаннях, але і в інших, політичних, господарських і суспільних справах. Тому спроби, початі тепер у цьому напрямку, мусілиб покінчитися невдачею, далиб у висліді якийсь твір невеликий, репрезентований кількома чи кількоканацятьма послами та сенаторами. Такої групи не ялосяб навіть називати католицькою партією, бо булоб це деяким надужиттям вислову й компромітацією для самої ідеї католицького згуртування. Тож справедливо уявляє собі о. Веринський будучу політичну організацію польських католиків радше як коаліцію партій, що стоять на католицькій основі. Така коаліція, поза обороною релігійних інтересів у строгому значінні моглаб теж порозумітися в інших справах і здійснювати потім спільну програму згідним співділанням. Та заки до цього прийде, слід змагати уже тепер до близшого контакту між партіями, що признають католицькі засади. Повинніб вони узгіднити свою програму й тактику бодай у чисто релігійних питаннях, спільно всім дорогих, пр. тепер у справі подружого закона. Цим шляхом підготовиться основу будучій тіснішій співпраці католицьких партій, що колись може довести, при сприятливих умовинах до утворення одної, могутньої католицької партії на всю Польщу.

Щодо морального впливу на політичне життя, то справедливо завважує о. пралат Любельський, що Церква не може зректися його, зате можна дискутувати на тему метод цього впливання. Досвід останніх літ вказує щораз яркіше, що в цій справі роля духовенства повинна обмежитися радше до подавання загальних вказівок і директив, а трудне й заразом делікатне завдання здійснювання Христових ідеалів у громадянському житті мусять узяти на себе перше всего відповідно вироблені світські католики. Політична акція веде за собою ріжні небезпеки, тому краще, щоб клер не анґажувався в ній безпосередно. Отсе правило позволяє само собою на виїмки для одиниць надзвичайно уздібнених у цьому напрямку чи тоді, коли зівсім не достає кваліфікованих світських сил. Таке теж становище зайняли в цій справі, наскільки відомо, найвищі та найміродайніші церковні чинники.

Тож хоча годі погодитися з остаточними висновками міркувань о. пралата Любельського, що їх впрочім подиктувала найкраща воля й глибока журба за добро Церкви, то всеж таки належиться щира вдяка достойному авторові за порушення цеї скомплікованої, а все ще актуальної теми, що її краще обміркувати тепер зі спокійною головою, як в останній хвилині, в розгарі виборів, бо так лекше виминемо важкі похибки, що їх так часто робив католицький табор у часі останньої виборчої кампанії.

Величезний вибір
ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
поручає фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.
475 11-30

Маркіянове свято на Білій Горі

При величезнім здвизі кількапацять тисячів людей відбулося традиційне свято на Білій Горі в Підлисю в память о. Маркіяна Шашкевича. Полеву Службу Божу відправив о. мітрат Базюк в асисті околичного духовенства. Проповідь виголосив о. шамбелян Юрик. Опісля відправлено панахиду біля могили незнаного стрільця, що знаходиться коло Маркіянового хреста і збирано датки на викупно Білої Гори. Грали орхестри і співали хори з околичних сіл. У святі взяли також участь українські посли та діячі.

——o——

Як Японці приняли Цеппеліна?

Точно 103 годин трівав лет „Цеппеліна“ з Німеччини до Касімаґаври під Токіом, куди „Цеппелін“ долетів о 11 год. 27 мін. перед полуднем, окруживши наперед з почестю палату японського цісаря в Токіо і цілу годину покружлявши над столицею. Привитала його величезна товпа японців. Залогу „Цеппеліна“ відвезли до столиці спеціяльним поїздом. Мікадо подарував командантови „Цепеліна“ велику срібну чашу, а 11 членам залоги менші срібні чаші.

——o——

Три завдання сучасної хвилі

Большевизм за помічю лівих ріжної шерсти, а навіть деяких і правих, стараеся всякого рода нездоровими кличами — як: „пролетарі всіх народів єднайтеся“, „земля без викупу“, „реліґія річ приватна“ і іншими поширити своє царство й втягнути в свій табор як-найбільше людей з цілого світу.

А що ми живемо у найблищому сусідстві з большевиками, то й найбільшу силу аґітації звернули вони на наш народ. Придніпрянська наша країна — по неволі вся попала в тенета большевизму. Наша тісніша батьківщина — Галичина ще пружається з ним, але й у ній нема вже майже міста й місточка, а навіть може й села, деб він не розпустив свої сіти: платних аґентів і часописи.

Сила відпору з нашої сторони показалась досі велика, але, як усім відомо, у всякій боротьбі той виграе, хто довше видержуе, хто лучше укріпить свої позиції. Тому наш відпір не повинен меншати, а більшати! Ми повинні не лиш удержати відбиті позиції, але їх закріпити й поширити.

Як сказав я — між іншими сітями, які більшевизм розкинув по наших місточках і селах — е його часописи. Ними він найбільше воюе, ними здобуває він щораз нові позиції. Часть позицій здобутих большевизмом від нас — відбили ми вже доброю — христ. кат. пресою („Правдою“, „Новою Зорею“ і іншими), але на тому успіхові не сміемо поперестати. Відбиття якоїсь позиції від ворога — не е ще повною виграною, а аж закріплення відбитої позиції — е такою. А її можемо закріпити тільки таким засобом, яким її здобули чи відбили. Відбили ми утрачену позицію за помічю доброї преси, то й за помічю тоїж можемо її закріпити. Тому за силу доброї преси мусимо дбати!

В різдвяному числі „Нов. Зорі“ з 1926 р. кликав я створити добру пресу — створити популярний часопис для народу, а тепер же, коли в Галичині повстало аж кілька укр. орґанів з христ. кат. напрямком — кличу: піддержати, укріпити й поширити добру пресу!

От перше наше завдання під теперішню пору!

Другим нашим завданням, головно священиків та прихильних кличові: „Все відновити в Христі“ світських, повинно бути: старання засіяти всі наші села й місточка кружками Укр. Хрис. Орґанізації. Маючи їх, будемо мати й певність удержання, а навіть і поширення укр. часописів з христ. катол. напрямком, а в слід за цим і певність удержання відбитих від псевдопоступовців-нищителів позицій.

Третим нашим завданням під теперішню пору — повинно бути: старання усунути з сіл коршми як розсадники всякого зла в нашому народі. Де виринає перша гадка створення в селі якоїсь орґанізації противної вірі, церкві, нац. справі, як не в коршмі?

Там відбуваються проти них всякого рода змови. Там е „виклади“ ріжних лівих, головно сельробівських, програм. Там станиці, звідки розходяться з приказами сельробівські „вибранці“ в своє й сусідні села.

Там також складаються їх звіти. Де не можна добитися знесення коршми — там старатися відтягнути нарід від відвідування її, відтягнути людей від надмірного, а коли можна то й цілковитого пиття алькоголів. — Сим сповнимо трете завдання теперішньої хвилі й утороемо шлях до кращого завтра нашому народови й нашій церкві.

о. Мих. Вовчик.

—o—

Наслідки „полового усвідомлення“

Проф. др. Колвин з Глесгова виголосив недавно відчит на католицькім зібранню п. з. „Католики і сексуальна квестія“. „Давніше думали — сказав він між іншим — що богато надужить в цій области має своє жерело в недостаточнім половім усвідомленню. Одначе на протязі своеї 35-літної практики я переконався, що чим більше люде під цим оглядом усвідомлені, тим більше на загал стають неморальні. Стрічав я 17, 18-літні дівчата, котрі своїми відомостями в цій области вправляли мене в зачудування. Навіть матері родин були більш невинні від них. Около 2.000 літ слухають священики в сповідальницях, які гріхи діються на тім тлі. Тайна сповіди ненарушена, але Церква могла глубше війти в полову квестію і звідси то власне походить її неґативне відношення до нових способів, якими хочуть нормувати квестію народин і т. п. Виховуемо тепер покоління нервово-хоре і замикаемо очі на науку, яку нам дае примір старинних народів. Були вони добре усвідомлені, одначе згинули через розпусту. То саме стріне нас, коли не навчимося панувати над половим гоном“.

Сучасні авторитети й історичні герої

I.*)

Вертаю до одного питання, видвигненого недавно В. Липинським у його виступі проти „Нової Зорі“, та тілько частинно обнятого моею відповідю з 28. липня 1929 р.

В основі ідеольоґії українських гетьманців лежить „необхідність авторитетів в сучасности і культ героїв в минувшині“ — пише сей критик. Ну добре. Погано тілько те, що сі дві добродітелі береться в монопольну заслугу одної тілько ідеольоґії, до того такої, яка ще досі нічим особливим не виявила тих чеснот. Бо в дійсности нема нігде такої ідеольоґії, що не основуваласьби на таких самих двох китах — на авторитетах сучасности і героях минувшини — будь се ідеольоґія політична (монархічна чи републиканска, консервативна чи радикальна, державницька чи анархістична), будь се яка інша ідеольоґія: соціяльна, економічна, культурна, наукова, літературна, мистецька, наукова і т. д. Біда тілько в сьому, що кожда з них кого иншого має за с в і й авторитет у сучасному й кого иншого почитає як с в о й о г о героя в минулому. Якже ріжні, приміром, авторітети представляють сьогодні: анґлійський король Юрій V. і диктатор СССР. Сталин, папа Пій XI., Віктор Емануїл III. і Муссоліні в однім Римі, Гінденбурґ і Брави в Берліні, Морас і Троцький, Лойд-Джордж і Поенкаре, Бернард Шо і Редярд Кіплінґ, М. Шаповал і В. Липинський! Одних авторитет т. ск. метафізичний, опертий на законі і на загальних моральних принципах; других — на фізичній силі; инших — на індивідуальній повазі й особистих заслугах; вкінці ще инше — на спорідненім світогляді, на спільнім інтересі, на окремім смаку, на реклямі і т. п. без кінця.

І в ґалерії історичних героїв не инакше. Для одних французів туди належить Кароль В. і Людвик IX., для других — Генрих IV. і Людвик XIV., для третіх — Робеспєр і комунарди. А на Сході: для одних герой Петро В. для других Ленін. Кому иншому герой св. Ігнатій Лойоля, а кому иншому Лютер; кому Данте, а кому Золя. Фридрих II., великий король, політик, законодавець і вояк зазнає культу тілько

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.
ЕЛЄҐАНТНІ ФУТРА
поручає
найдешевше фірма
САЛЬОМОН БАЧЕС
Львів, Краківська 6.
Гуртово й детайлічно
Тел. 21-28.
Уділюю кредиту на догідних
503 услівях. 2-14

БРАТ БЕРНАРД *)

Трохи похвали

В однім невеличкім місті вступив до книгарні приємний чоловік. Там побачив деякі видання, що йому сподобалися, багато таких, що йому не сподобалися, але дорогі були одні і другі. Коли він так нипав по книжках і карткував, надійшов сам господар та заговорив до нього про те і се, вкінці про книжки котрі якраз печаталися в його офіцині. Тоді той чоловік випросив собі оден примірник з найновіших видань. Друкар показався для нього чемний, скоро зложив для нього печатані аркуші нової книжки, зішив їх і обрізав краї. І тоді дав йому перший примірник своеї чорної друкарської штуки, з чого той чоловік був дуже гордий.

А мав він перед собою довгу подорож зелізницею й тому так шукав за книжкою, яка йому скоротилаб путь. Отже коли він уже сидів у поїзді й до сита надивився на прегарну природу та немов упився вечірним спокоем, се́ред котрого скрізь блимали світла, — зробилося йому болючо на серці. Здавалося йому, що він самотний мандрівник, котрий іде в невідоме і не знає, де скінчить. А що на дворі робилося все темніше й око не могло вже відріжнити дерева від дому, він взяв до руки книжку й зачав читати.

А ту книжку написала жінка, звичайна жінка огородника. Правда, се не була її перша праця, бо тут і там у деяких часописах уже читали її річи, і добрі вони були. Розуміється, ні оден чоловік не бувби повірив, що ті гарні думки списала жінка, яка цілий день мала до діла з серпом або з відром до подою коров, а за перо брала тільки в тих годинах, коли її праця не була потрібніша ні в стайні, ні в кухні.

Нова її книжка не оповідала про ніякі солодкаві любощі, котрі світ найбільше любить, тільки про траґедію священика, котрого невинно засудили на смерть. Більше не можу сказати, шоб не бути за виразним. *)

*) Брат Бернард се псевдонім досі з назвиска незнаного катол. письменника в Німеччині, котрий виступив на письменничу арену в рр. 1922—1923. Його недільні статті й фейлетони визначалися звичайно їдкою сатирою й обурювали особливо жіноцтво, проти котрого Брат Бернард найрадше виступав. І жіноцтво розпочало з ним війну тай довело до того, що сатири Брата Бернарда перестали печатати. Тоді він зовсім замовк. Збірка його фейлетонів, видана п. з. „Перець і сіль“ (по німецьки), одержала „Імпріматур“ Церковної цензури. Тут подаемо оден з творів його пера, в котрім він якраз хвалить авторку жінку, бо не на всіх жінок він нападав.

*) Автор має на думці гарну драматичну поему Анни Бернардс п. з. „Смерть Андрія Фавльгабера“. Авторка того твору уродилася в дуже убогих відносинах 15 липня 1865 в м. Найсе. Її релігійне виховання було більше ніж недостаточне. Заміж вийшла за звичайного ремісника й жила з ним у щасливім, хоч бездітнім подружжі, в купелевій місцевости Кудова. А що та жінка мала думаючу вдачу і сильне внутрішне життя та подиву гідну жадобу освіти, отже в тяжких змаганнях осягнула внутрішню ясність. Тепер її улюблена книжка се „Наслідування Христа“ Томи Кемпійського. Розмірно пізно виступила вона як авторка в льокальних календарах Ґрафства Гляц і деяких инших видавництвах у родинних сторонах, з оповіданнями і нарисами, котрі все визначалися великою історичною вірністю. Раз одержала навіть надгороду, та се в її малім крузі не мало значіння. Більший роман з родинних сторін п. з. „Свої не приняли його“ не мав успіху, — і поза околицею Гляцу її імя не було відоме. Для того всі мали приємну несподіванку, коли авторка одержала першу премію на конкурсі великої накладні

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.

Для Панів
ориг. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

Просимо оглянути без обовязку купна. 463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Ґродзіцких) 13-30

в північній Німеччині, в південній ні, і т. д., знов без кінця.

Сих кілька на виривки кинених прикладів доволі, щоб показати з одного боку всю складність і відносність самих понять авторитету геройства, а з другого — всю сміливість деяких ідеольоґів присвоювати собі виключне право заступства обох сих ідей. Одним словом, не те важне в ідеольоґіях, чи вони признають авторитети й почитають героїв, тілько се, які се авторитети і які герої.

Щодо українських авторитетів наших днів, то В. Липинському не сподобалася моя замітка в „Н. З.“, що у нас часто мішають авторитет із популярністю та що сею останньою тішаться головно ті, що її шукають й одночасно мають дещо до роздачі. Чому ся увага, яку в більшій або меншій мірі можна зробити кождому громадянству, образила нашого критика, трудно зрозуміти: невже він має, чи там бажає мати, авторитет за одно з реклямовою популярністю? В кождім разі пальцем у небо попав він твердячи, що згадана наша замітка, мовляв, в якомусь особливому світлі виставляє „Н. З.“ й мене як її співробітника. Занадто добре відомо всім: а) що „Н. З.“, засадничо стаючи в обороні авторитету, передовсім церковно-єрархічного, нікого не реклямує; б) що її видавці то саме виїмкові у нас люде, які служачи ідеї популярности не шукають; в) що ніхто мойого пера для особистої реклями ще не купив і вже не купить.

Поважніший заміт В. Липинського в справі історичних героїв: що мої герої, мовляв, „мусять бути обовязково удачникани“. Як я вже зазначив у відкритому листі до нього, закид формально не цілком оправданий, та я не хочу відпекуватися від нього й признаюся: так, повний невдачник не може бути історичним героєм; геройство є у значній мірі синонімом удачности. Ся теза веде нас до аналізи титулів деяких історичних героїв. Обмежимося до політичних постатей, а виключимо реліґійні — тому, що між реліґійними героями з природи річи нема невдачників (коли В. Липинський цитує св. Мучеників як зразки „невдачників“, то се або жалке непорозуміння або дешева софістика).

Наперед кілька слів про історично-політичний пантеон наших сусідів Поляків. На досвітках їх історичної науки, в епосі порозборового національного романтизму, вся їхня історія була перелюднена „героями“ (пор. Немцевичеві „Śpiewy historyczne“). Критична історіоґрафія краківської школи (що її В. Липинський, цілком хибно, споріднює зі своєю ідеольоґією) вимела добрих 90 прц. тих ідеалізованих постатей з історичного пантеону. Відбулося се не без протестів і спорів, та в результаті тілько дві постаті видержали всю критику й остали непохитними героями: Болеслав Хоробрий і Казимир Великий. Становище їх без сумніву заслужене і тривке: вони творці історичної Польщі й новочасної польської нації. (Не значить се одначе, щоб у Поляків забороняв хто говорити про ріжні хиби й помилки сих правдивих героїв польської історії, як у нас забороняє... історик В. Липинський писати про наші менше заслужені постати). Досить, що між польськими королями і князями нема ні одної постаті, щоб можна її поставити на рівні з названими двома, не виключаючи ні Ягайла, ні Баторія — людей будь-що-будь дуже визначних. З польських гетьманів на героїчну міру є Жовківський, одначе про якийсь особливий культ його у Поляків трудно говорити. Натомість зазнавав його поверх століття мало талановитий і мало щасливий вояк — Костюшко. І цілком оправдано. Він був і є символом одинокого збройного протесту, на який здобулася вся нація у фатальні хвилі розборів держави; своїми щирими, хоч невмілими і невдалими зусиллями він уратував честь всього народу, і тому справедливо належиться йому місце перед талановитішими й успішнішими повстанцями 31 або 63 року. Значить, Костюшка не можна звати повним невдачником. Та не вважаючи на свої безсумнівно високі моральні заслуги, Костюшко не святий в очах Поляків. Саме в останніх роках появилися історичні досліди, що розбивають богато леґенд звязаних із його іменем і показують ріжні убогі боки його індивідуальности одначе ні з сього, ні з иншого приводу (приміром: ревеляції про Кордецкого, П. Скаргу, Варвару Радивилівну, Станислава Щепановського) ніхто в Польщі не кидає інсинуаціями в роді „зради ідеям“, продажности і т. п., як се та люблять кидати на всі боки українські „патріоти“ всякої масти.

Богато подібного як про польський історичний пантеон можнаб сказати, приміром, про угорський, чеський, югословянський і т. д., та пора перейти нам до українського.

С. Томашівський.

*) Сі статті уважаємо дискусійними та радо дамо місце на освітлення порушених тут справ також з інакшої точки погляду. — Ред.

—o—

МЕБЛІ
солідно виконані, власного виробу найновіших взірців
464 дешево можна дістати у 12—15
БРАТЯ СІВЕК
ЛЬВІВ, Коперника 3. — Тел. 42-44.

В Анґлії мало не прийшло до лінча

В м. Олдершот в Анґлії большевицькі аґітатори зачали між анґлійськими жовнірами ругати короля. Жовніри кинулися на аґітаторів, тяжко їх побили й хотіли їх на місци злінчувати (самосудом відобрати їм життя). В останній хвилі більший відділ анґлійської поліції з трудом вирвав больш. аґітаторів на пів живих з рук обурених жовнірів. Так реаґує простий анґлієць на аґітацію тих, що хочуть розвалити його державу.

—o—

Торговельний білянс Польщі

По двох літах пасивного білянсу за місяць липень виказує Польща білянс активний на 10 міл. зол., то значить, що в тім місяці вивезено з Польщі на 10 міл. зол., товарів більше ніж привезено. Пасивний торговельний білянс став у Польщі хронічним від квітня 1927 р.

„Коли твоє серце повне огиу, то якже Бог може виповнити його медом? Треба наперед опорожнити його і старанно вичистити“. (Св. Августин).

І все те описала авторка такими благородними словами, що читач мусить відчувати просто радість, читаючи се. Акція в тім творі кріваво поважна, а розмови переведені так зручно, як се лучається тілько в уроджених поетів. Притім нема там пересади ні в пристрасти, ні в побожности, як се так часто бачимо у зворушливих сценічних штуках. В сій штуці описано се точно так, як собі можна представити в дійсности.

Чоловік, що купив собі примірник тої праці, тішився тим. А що мав час, отже перечитував ще раз одно-друге місце, шукаючи і думаючи над тим, чи нема там чого також зганити. Та не знаходив нічого такого. Тимчасом наспіла й друга ніч і подорож його скінчилася.

По кількох днях написав він листик до авторки тої книжки, просто і чесно, так як думав. І пожелав їй щастя до тої книжечки. Чому не мавби їй пожелати? Чи не пишеться до кождої знакомої Олени, коли вона бере собі за мужа свого Івана, листа на папері з золотистим краєм, хоча часом нема чого ґратулювати?... Або як приходить на світ малий крикун, то чи не прийде тітка до його матери в святочнім одязі а кум навіть в циліндрі й бажають щастя та щастя?... А хто знає, чи не булоб лучше плакати, що прийшов на світ новий горожанин, про котрого прецінь ніяка людина не може знати, чи не буде він колись стервом найгіршого сорта...

Отже той чоловік зробив добре діло, написавши до авторки, що її книжечка справила йому радість. Авторка показалася вдячна й відписала свою подяку. А саме так: „Слова Вашого признання втішили мене дійсно сердечно і я щиро дякую за них. До моєї кімнати рідко коли дістається такий сонішний промінь. Та між напечатанням тої штуки і її виведенням на сцені появиться мабуть ще не одно розчарування. До сего часу знайшла я дуже мало прихильности“.

Так відписала авторка.

Чи можете собі уявити, кілько праці мусіла вона посвятити минувшині, заки в її кімнаті появився той промінь сонішного світла? Якже вона тішилася, коли перечитала лист від чоловіка, котрого могла уважати розумним. А прецінь той лист коштував тілько невеличкий аркушик паперу й одну почтову марку. Більш нічого. Та ні! Найважніше: ще коштував трохи серця. Бо не кождий має відвагу, признати другому, що він створив щось гарне.

На се треба мати відвагу і то немалу відвагу. Щоби справити другому радість щирим і заслуженим признанням, на те потрібно — перемогти себе самого. Треба собі сказати: Я не годен доконати того, що подивляю у другого. Та більша ніж усе те є радість, яку викликаєш таким ділом. Отже прошу в тебе трохи похвали для кождого, у котрого бачиш, що він робить щось гарне, добре і благородне. Се луч геройства по твоїй стороні а сонішний промінь у життю другого.

—o—

Гердера за повість „При краєвій брамі“. Та її праця видана книжкою в 1924 р. і належить до найлучших історичних повістей, які вийшли зпід пера жінок. Визначається цікавими описами гуситських воєн, величавим льокальним кольоритом сцени подій її роману (чеська границя коло Находу) і ніжним змалюванням жіночих постатей. Ізза тих прикмет читачі радо дивляться через пальці на її трохи невиразні малюнки мужеських характерів. За одним замахом оставила та жінка далеко за собою численних письменників своєї вузшої батьківщини. — Примітка видавця.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ ВІД 650 ЗОЛ. за готівку, на рати

483 - 8-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І. ПОВ.

Унїоністичний Зїзд у Празі

(Спеціяльна кореспонденція „Н. Зорі“).

Перший день зїзду.

Дня 12. серпня, в першім дні зїзду, відбувся ряд рефератів у монастирі ОО. Венедиктинців, званім Емаус. — Приявні були всі Преосв. Епископи (числом 10) і понад сотка слухачів, майже самих священиків. Зі світських брало участь у зїзді кількох інтелїґентів.

1. Перший з черги реферат мав Преосвящений Епископ d'Herbigny, предсідник Східного Інституту в Риму на тему: „Ідея католицтва і життя молитви“. В сім рефераті, держанім у стилю чисто науковім, розвинув достойний прелеґент наперед значіння слова „католицький“ від найдавнійших часів виказуючи, що воно було рівнозначне зі словом „один“, „одинокий“, „правдивий“, чого не віддає підставлений через Москалів термін „соборний“. — У другій части у свідомости, що діло злуки Церков се не людське а Боже діло, взивав прелеґент присутних, щоб жили по католицьки, а особливо, аби жили життям молитви, котра якраз питома католицтву.

2. Другий реферат на тему: „Поняття про Церкву у восточних“, виголосив університетський професор о. д-р Франц Ґрівец з Любляни. Сей реферат оригінальний був тим, що автор розяснивши докладно, яке поняття про Церкву подають православна богословія і католицькі теольоґи, ставить смілу пропозицію, щоб католицькі богослови перестали трактувати науку про Церкву більше, так сказатиб, з точки натуральної, а опираючись на науці св. Павла про Церкву як тіло містичне Ісуса Христа узгляднювали у ній більше елемент внутрішний, духовий, містичний, чим зближаться до восточних і їх скорше потягнуть до католицької Церкви. — Сій думці і пропозиції о. Пралата Ґрівеца, що правда, не мож відмовити оригінальности, та відай можна поважно сумніватися, чи сею методою дійдеться до замірені цїли. Впрочім поживемо, увидимо. Досвіди робити і в таких справах вільно кождому. Живемо в часах всяких ревізій.

3. Третій відчит виголосив професор університету в Оломунці, о. д-р Йосиф Вашїца під заг.: „Св. Вячеслав у старославянських жерелах“. Признати треба, що шановний автор зібрав у своїм рефераті багато матеріялу досі незнаного навіть у науковому світі, а замітний він і сим, що у нім заговорив про взаїмні відношення наших і чеських князів, та про культ, яким тішився св. Вячеслав на наших землях, а св. наші князі-мученики Борис і Ґліб межи Чехами. О. д-р Вашїца знавець старославян. мови і пильний дослідник наших богослужебних книг і памятників. — Щасти йому, Боже, у дальшій тяжкій але хосенній праці!

Сегодня прийшла від Ексц. Митрополита з Марійських Купелий привітна депеша, котру принято довготреваючими оплесками. — На неї дано відповідь телеґрафічною дорогою.

Пополудневі реферати відбулися в одній зі саль Городського дому (магістрату). — Найкрасшим рефератом між всіми сегодня виголошеними треба узнати цїлком справедливо реферат о. д-ра B. Spa il-a, Чеха, професора в папським орієнтальнім Інституті в Римі. — Своєю прецизністю, ясністю, глубокістю, а присім приступністю і скромністю, але й рішучістю вправив прелеґент у подив всіх присутних. Темою було: „Православя і прінціп єдности Церкви“. — Виголосив реферат по чеськи, бо у сім засіданні брали участь і міряне. — Розвинувши й узасадниви потребу єдности віри у Церкві не лиш матеріяльної але і формальної, скристалізованої в орґані научування Божої правди, виказав автор, що такої єдности надармо шукати у православних, натомість є вона лиш у самій Церкві католицькій та рішучо підчеркнув, що коли бесіда про зєдинення православних, так Христова Церква не піде ніколи і з ніким на компроміси щодо справ віри. Правдива любов до незєдинених не сміє резиґнувати з жадної правди віри, навпаки, вона має виростати з обявленої правди і тій правді все і всюди служити!

Другий пополудневий реферат виголосив замість перешкодженого о. Даміяна Дюлова, Капуцина з Софії, болгарин Капуцин о. Йосафат Маркоф про відношення Болгар до Апост. Столиці.

Вечером о год. 8. мав ще виклад про св. Вячеслава, пом. епискӧп, Преосв. Подлага, якому товаришили світляні образи.

Сим закінчився перший день зїзду, який був присвячений головно догматичним темам.

—o—

„Пошана“ жінки в СССР.

В Олениках тульської ґубернії комуніст і провідник комсомолців Никитин залюбився в 19-літній Анні Коровкинії. Коли вона відмовилася вийти за нього заміж, він просто застрілив її. Розуміється, його не арештовано ні навіть не зроблено ніяких доходжень. Коли на похорон Анни приїхала її сестра й зустріла на вулиці веселого Никитина, назвала його убийником. Се так обурило Никитина, що він запізвав її до суду „за образу гонору“. Ну й суд засудив сестру Анни дійсно „за образу гонору“ убийника, а убийника дальше ніхто не поважився потягнути до відповідальности.

І Никитин гуляв собі дальше та погрожував дівчатам, що таксамо зробить слідуючій, коли в ній залюбиться, а вона не схоче його.

Але вкінці прийшла й на нього клямка. А то через корову — звичайну корову. Никитин так гуляв, що ростратив усе, що мав, а тоді взявся до людського майна тай зарізав корову сусіда.

На се вже обурилося ціле село. Якто?! закричали дядьки. То він вже й до коров береться? Еее, так не може бути! І рішили громадою замкнути Никитина, що й зробили.

Так виглядає „пошана“ жінки в СССР. Сей факт надзвичайно характеристичний описує таки большевицька преса. Словом — рай у „гарній“ державі за Збручем, якої не може нахвалитися львівська „Рада“.

Мудрість сего світа дурницею есть у Бога (1. Кор. 3, 19).

„Дух Божий не мешкає в людині, котра покланяється тілу“.

РАДІО-АПАРАТИ і ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у

ЛЬВА і ҐЕНРИХА АППЛЯ

494б **Львів, Леґіонів 1. Ч. тел. 4-58.** 5-10

Повінь у Солотвинщині

Із Солотвинщини пишуть нам: Тут, в наших горах маємо всілякі „води“, але такої „води“, яка навістила Бабче, Маняву, Маркову і Солотвину 7. серпня, не памятають найстарші люде. Того дня уже від ранку була така спека, що годі було дихати. Термометр піднісся понад 28° R, а около 5 год. з полудня почало в горах клекотіти та гудіти, що аж земля тряслася. Мовніло[1]) так страшно, що чулося якесь тиснення, на груди налягла така спекота і тягота, що не можна було рушитися. Пітніли люди і звірята і взагалі вся твар. Недовго перед 6-ою год. всі хмари позапалювалися, гейби від великого пожару і почалися такі грімоти і лискавиці, що здавалося, — от-от всі хмари нараз впадуть та задавлять все свом тягаром. Десь в горах обірвалася хмара, люнув дощ як з цебра. Протягом одної півгодини наповнилися корита рік і потоків. Вода піднеслася понад 2 метри. Повінь котилася валом, забираючи все по дорозі, що попало. Найстрашніше розгулялася Манявка. Забрала понад 1.000 кльоців з тартаку в Маняві. З нестримною силою горнула вода, каміння, дерево і все, що попало. В Марковій по дорозі захопила вода Василя Гоцанюка з дочкою та щей зі служницею сусіда Івана Ґеника. Сей хотів ратувати потапаючих, кинувся з помічю, однак великий вал води захопив його. На дворі настала така темрява, що треба було світити по хатах. Гук і бряск дерева заглушив благання потапаючих ратунку. Всі четверо потопилися. Води занесли Івана Ґеника і обоє дівчат до Монастирчан, щось коло 6 кільом., а Гоцанюка аж понизше Ляхова, майже 20 кільом. Повінь понищила много сіножат та тепер в самі жнива наробила много шкоди. Надто підмулила новісенький міст в Марковій, так, що віддання того мосту до ужитку знов на довший час спізниться. Вода позаливала хати так, що декуди виливалася вікнами. В Солотвині вода на ринку гуляла озером а щастя, що хмари урвалися над Бабчем і Марковою, а почасти над Солотвиною, бо колиби води захватили Бистрицю з Порогів, то певно кілька сіл над рікою положених булиби пропали.

[1]) Блискало — полишаємо цей цікавий льокалізм незміненний. — Р е д.

—o—

Вступлення Австрії до Малої Антанти

Як доносить ґаз. „Словак“, підчас стрічі австрійського канцлера Штрерувіца з чеським міністром закорд. справ Бенешем, обговорювалася справа приступлення Австрії до Малої Антанти. Канцлєр Штрерувіц засадничо цілком погодився на сей проект. Як що не трапиться несподіваних перешкод, по словам „Словака“, Австрія має вступити до Малої Антанти в ближчім часі. Сей крок означав би радикальну зміну в зовнішній політиці Австрії.

—o—

Шануймо свої очі! Найліпші окуляри і цвікери в найліпших склах Zeisa і инші поручають

ЛЕВ і ГЕНРИК АППЕЛЬ

Львів, Леґіонів 1. Телєфон Ч. 4-58.

Замовлення з провінції відворотно.

494 а 5—10

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Микола Щербина

Один з найбільших поетичних талантів Східної України, принесений в жертву сусідській культурі.

В 60-ті роковини смерти поета.

Микола Щербина!.. Імя се мало відоме в Галичині. Тимчасом се один з найвизначніших поетичних талантів України в XIX стол. Але таксамо, як і багато инших талановитих уроженців України в XIX стол., М. Щербина свій поетичний талант приніс на жертівник сусідської, великоруської культури, і всі свої поезії писав російською мовою. Щербина роспочав свою поетичну діяльність у 1830-их рр., себто скоро після того, як виступив був на літературну ниву Мик. Гоголь, і майже рівночасно з Є. Гребінкою, Шевченком, Кулішем, Костомаровим, Мик. Стороженком, О. Чужбинським, себто в тій порі, коли — під сильним впливом поступу тогочасної російської літератури — майже всі українські письменники, а між ними й найбільші наші патріоти й найбільші діячі на Вел. Україні (як М. Маркевич, Куліш, Костомаров, навіть Шевченко!) більшу частину своїх творів писали по російськи. Се була велика трагедія не тільки для української нації та укр. літератури, але й для самих тих письменників. Бо мимо зовнішнього ніби-цілковитого присвоєння ними російської мови й культури, всі ті письменники-українці (навіть М. Гоголь!) в дійсности не в силі були опанувати російської мови в такій мірі, щоб вільно творити в ній поетичні твори. Звідти тяжкі „муки слова", на які нарікав Гоголь і які були звичайно ще тяжші у менше талановитих письменників тої групи. Пишучи по російськи, вони думали по українськи, зберігали український склад мислення. Особливо тяжко удавалася їм віршована поезія в російській мові. На сю обставину звертав увагу вже великий український учений, язикознавець-фільософ О. Потебня, підносячи, що зпоміж Українців з походження не вийшов ні оден великий російський поет-віршописець, хоч багато вийшло визначних белетристів-прозаїків, якими пишається нині російська література: М. Гоголь, Достоевський, Данилевський, Чехов, Гаршин, Короленко та ин. Справді, всі віршовані проби російською мовою М. Гоголя, Гребінки, Маркевича, Шевченка і таксамо пізніші — Данилевського, Достоевського, Гаршина й багато инш. Українців з походження, були цілковито невдатні. Лише Мик. Щербина під сим оглядом становить до певної міри виняток. Щербині в більшій мірі, ніж якому-небудь иншому Українцеви з походження, пощастило опанувати поетичні сторони російської мови, і він се майже одинокий правдивий російський поет зпоміж Українців. А все-ж таки навіть і Щербина — як се підчеркують російські критики — до певної міри був „ніби чужим" у російській поезії середини XIX ст.

М. Щербина народився 14. грудня 1821 р. в українській частині Донщини, в Міуській окрузі, в маєтку своєї матери. Батько його був Українець, мати мішаного українсько-грецького походження. Молодечі літа провів Щербина в Таганрозі, „інтернаціональнім" містечку полуднево-східного кутка України. Вже з дитячих років Щ. почав захоплюватися античною культурою й особливо старинною грецькою поезією. Почасти сприяли сьому захопленню й місця, де ріс Щ. і де колись в старинних часах були грецькі осади. Маючи 13 років, Щ. написав по-російськи дуже гарну поему „Сафо", в котрій уже видно замітний молодий талант, а рівночасно й пильні старання юнака-поета, щоби зрозуміти, відчути й поетично обробити грецьку старовину та даний сюжет. Одначе Щ. вважав сей твір іще непідхожим до друку. І щойно 4 роки пізніш відважився вперше дати до друку свою поезію „К морю" (1838 р.). Слідом за тим почали появлятися в російських журналах инші його майстерні антольогічні поезії. Справжні цінителі поезії відразу пізнали визначні поетичні здібности Щ.; але найпопулярніший тоді російський критик Белінский, дуже неприхильний взагалі всім поетам з України, якоюб мовою — українською чи російською вони не писали, залічив Щербину між поетичні нездарности, на які— на думку Белінского — незвичайно богата Україна: „Боже мій, скільки поетів на Україні! — кепкував Белінский,— і як „гарно" себто багато вони пишуть віршів, що саме „вірші", а не проза! Пп. Бороздна, Дяченко, Кльонов, Лукашевич, Мансуров, Мещерський, Недолін, Руель, Чужбинський, Щербина, Щоголів! Се все українські поети!..." Як бачимо, Щербину (і таксамо вельми талановитого лірика Східної України Щоголева де-що близького по свойому поетичному духови до Щербини) Белінский ставить в один ряд з недотепними віршоробами.

Тимчасом матеріяльні обставини життя Щербини стали дуже тяжкі. Він через те не мав змоги закінчити освіту, і — щоб удержувати себе й родину — мусів займатися невдячною та мало оплачуваною працею корепетитора. Бідуючи зруйнував свое здоровля. Проте Щ. не кидав своєї поетичної діяльности. В 1850 р. видав збірник поезій „Греческія стихотворенія", стрінутий дуже прихильно — аматорами чистої поезії й досить байдуже — широкою публикою. Частина критиків і рецензентів звертала увагу, що — мимо високої мистецької форми — поезії Щ. відзначаються надто абстрактним, книжковим характером, позбавлені життевої, безпосередної поетичности й ніби відчужені від загального живого духа тогочасної російської гарної літератури: (закид не раз роблений в ще більшій мірі иншим Українцям, що пробували виступати на ниві російської поезії, аж до нашого сучасника Бугаева-Білого включно. Щербину визнавали визначним талантом, але — так би сказати — не включали до пантеону найбільших російських поетів. Правда, й часи були для чистої поезії „невідповідні" — середина XIX в., доба найбільшого захоплення природничими науками, матеріялізмом і письменством, призначеним для практичних, головно громадських цілей! А прецінь деякі родовиті Росіяне, співці чистої краси й поборники чистого мистецтва, між ними й антольогічні поети Майков, Мей, Полонський, Тютчев, саме тоді здобули собі всеж таки повне признання. — Завдяки допомозі російських літератів Щ. в 1850 рр. переїхав до Москви й потім до Петербурга, дістав службу в головнім уряді в справах друку й почав обертатися в столичних літературних кругах. Але якось почував себе чужим у російській столиці. І сей настрій відбивався на його поезіях. До того давало себе відчувати зруйноване здоровля. Нарешті прикрість справляла поетови й байдужість публіки та критики, й заведені мрії про признання його поетичного таланту й багато инш. Поруч з майстерними поезіями, присвяченими красі природи, особливо красі моря та ніжніщим поетичним переживанням, поруч з цілою низкою дуже гарних віршів, у котрих поет незвичайно вдатно наслідує дух і стиль старинної грецької поезії, — почали зявлятися зпід його пера гіпохондрично-гумористичні вірші, зрештою так характерні для багатьох письменників Східної України. — Помер Щ. в 48-ім році життя, 22. квітня 1869 р., не здобувши належного йому признання. Щойно на початку XX ст. в Росії й особливо на Вел. Україні пригадали й оцінили його поетичну спадщину. Явилися спеціяльні дослідники його поезій. Його творами почали цікавитися й захоплюватися.

Безперечно, Щербина був одним з найталоновитших ліриків України. Але все — і матеріяльні обставини й доба, в якій він жив, й оточення й та обставина, що він писав хоч і близькою до рідної, й добре йому знаною, але не своєю національною, не українською, а російською мовою, — все те стануло на перешкоді розвиткови його таланту. На всякий випадок, тепер, коли нарешті в нас зрозуміли, чи принаймні почали розуміти, що до української культури належать всі прояви творчости України й Українців, хоч би вони й не мали зовнішних україн. національних чи язикових ціх, випадає згадати — в 60-ті роковини смерти Щ. — й сього поета, в творчости, котрого — мимо чужої мови його творів — звичайно мусіла відбитися українська стихія.

В. З.

——o——

БІБЛІОҐРАФІЯ

Богдан Кравців: **ДОРОГА.** Видавництво „Огні". Львів. 1929. Стор. 47.

Перед нами маленька книжечка віршів та „поезій у прозі" молодого поета-пластуна, видана новозаснованим видавництвом „Вогні" (Адреса Вид-ва: С. Левицький, Львів, На Байках, ч. 17/II). Вірші, що знов частійше зачали появлятися у нас, у величезній більшости незграбні, ковані, позбавлені справжного поетичного натхнення, викликали серед громадянства слушне недовіря до всіх нових поетичних дебютів. Коли появляється збірка поезій молодого автора-дебютанта, її звичайно стрічає незадоволений і недовірливий голос: „Ще один?! І так забагато у нас віршописів!" Та сим разом, книжка молодого поета-пластуна приносить приємну несподіванку. При всій молодечости і зрозумілій недосконалости та нерозвиненості поетичних здібностей Кравцова, в творах його відчувається подих справжнього поетичного таланту. Але авторови треба ще багато попрацювати над собою. Бо тепер навіть техніка вірша ще в нього небездоганна. В великій мірі від самого автора, від його праці, залежати-ме не змарнувати своїх поетичних здібностей (як се зробили напр. Маланюк, Павлюк, Бобинський), а розвинути. Досі К. друкував свої твори переважно в „ЛНВ." Вид-во „Вогні" рекомендує його, як співробітника сього журналу — рекомендація сумнівної вартости, бо всім відомий низький рівень літературної частини „ЛНВ."; та звязки К. з „ЛНВ." цілком зовнішні: він щасливо уникнув негативного впливу шовіністично-бравурної „поетики" ЛНВ. Світогляд його се здоровий національний світогляд пласту, не затроєний ані фашизмом ані большевизмом.

В. М.

——o——

„Bysantina Slavica."

Славянський Інститут в Празі зорґанізував спеціяльне студіюм візантійське. Це студіюм видавати-ме науковий журнал п. з. „Бизантіна Слявіка", котре займатиметься взаєминами Словян і Візантії. Проєктом видавання цього письма заінтересувався сам президент Маса-

рик, жертвуючи на ту ціль щедру підмогу. Новий сей науковий журнал має доповняти візантійські студії російського журналу „Візантійський Временник“, котрий в наукових колах тішиться загальним признанням. Керовництво згаданого журналу обняла ґрупа професорів празького університету, в склад котрої входить о. проф. Дворнік, котрий рівночасно є начальним редактором чехословацьких „Реліґійних Відомостей“.

—o—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЯКУ АРМІЮ МАЄ КИТАЙ? „Красная Газета“ пише, що Китай не має одностайної армії, бо там кожда партія і кождий ґенерал (отаман) має своє власне військо, котре вербує за гроші. Якби всі вони получилися, то малиб разом коло 2½ міл. війська. Офіцири тих партійних армій не мають висшого вишколення. Вони переважно скінчили тільки дволітний курс у ріжних військових школах, одначе є там і чужі офіцири з високим вишколом. Манджурська армія має коло 300.000 людей, коло 1.700 армат, 7.000 кулеметів, 80 літаків і 9 панцирних поїздів. Вожд її син Чан-Тсу-Ліна. Технічне заосмотрення всіх китайських військ старе і дуже слабе.

АВСТРІЇ ҐРОЗИТЬ ДОМАШНА ВІЙНА. У звязку з уличними боями між соцдем. і христ. сусп. боївками в Австрії пише лондонський „Івнінґ Стандарт“, що Австрію треба уважно обсервувати, бо там може наступити переворот або домашна війна.

ПЕРЕД ФРАНЦУСЬКО-НІМЕЦЬКОЮ УГОДОЮ. Частина польської преси бє на трівогу. Вона пише, що конференція в Газі се тільки новий етап на шляху до французько-німецької угоди. Та угода доконується під натиском великих фінансістів і Америки. Франція крок за кроком реалізує послідовно програму Льокарна, котрою так тішився свого часу п. Скшиньский. Льокарненською політикою тішився і Ст. Ґрабский і навіть тойсам п. Станіслав Козіцкий, котрий тепер трубить на трівогу. Тоді був він головою комісії загран. справ і потому амбасадором в Римі. Тепер є вже чого трівожитись, пише „Слово Польске“, бо політичне співділання Анґлії, Франції й Німеччини може відобрати Польщі можливість свобідного екон. розвитку та зробити із Польщі терен німецького визиску. Річ цікава, що навіть серед польської проурядової преси нема згоди поглядів на ту важну справу.

АНҐЛІЯ Й АМЕРИКА зачнуть незабаром вести спільну акцію фінансову й політичну. Таку вістку приносить „Фоссіше Цайтунґ“ на підставі розмови свого кореспондента з одним видним нюйорським фінансістом. Обі великі держави поділяться ринками збуту, причім американські банки позичать банкові Анґлії 250 міл. дол. для укріплення англ. валюти. Ню-Йорк і Лондон не хочуть допустити, щоб Париж став світовим центром. Що до Росії, то вона становити-ме оден з головних проблємів анґлосаської політики. Проти „Пан-Европи“ Америка не має нічого, бо усунення цлових барієр в Европі скріпилоб її й тим самим зробилоб Европу лучшим кліентом Америки.

АФҐАНІСТАН. Дальша доля тих, що взяли участь у бунті проти Аман-Уллага, стає щораз більше незавидна. Габібуллаг, голова бунту, вже кількома наворотами побитий, а одного з його ґенералів живцем зварили в горячім олію. Так бунт робить дальші бунти й жорстокости та руїні не видно кінця.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: **Весняні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ анґлійські і краєві на мужеські одіння.**
401 23 30

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

З **Риму** приїхали до Варшави пралати Чіконяні й Тернаріолі, котрі належать до Східної Конґреґації. Вони замешкали у лат. військового епископа Ґалля. „Експрес Поранни“ доносить, що вони цікавляться розвитком катол. східного обряду між православними в Польщі та релігійною ситуацією в большевії. Кардинал Каковський дав у їх честь обід.

В Київі на двірци увязнили большевики ґенерального вікарія житомирської катол. епархії, о. Казимира Наскренцкого, автора польських катол. підручників Божого Закона.

Першим катол. епископом в Берліні, столиці Німечини, буде о. Хрістіян Шрайбер. Берлінське католицьке епископство відновлено на підставі недавно заключеного конкордату з Апост. Столицею.

1100-ліття річниця христіянства в Скандинавії. У звязку з 1100 літною річницею прибуття до Швеції св. Анґара, апостола північних країв зїхалося до Стокгольму около 100 церков. достойників. Прогулька звиджує Швецію. В суботу в ратуші Стокгольму відбулося приняття на честь гостей, котре урядили стокгольмські католики. В неділю заграничні гості кораблем поплили на остров, положений на озері Меляр, де Анґар перший раз зачав голосити Христову науку. Урочисте богослуження відправлено перед полевим вівтарем, тому, що на тім острові нема церкви.

Китайці місіонарями. Св. Конґреґація для поширення віри установила 6 нових місійних округів. Тепер є їх 94, з чого трету часть (31) створено за понтифікату теперішного Папи Пія XI. Три ново утворені округи віддано китайському духовенству. Всі нові округи в провінції Шечван, найбільшій китайській провінції на північ від ріки Янґ-Тсе-Кіянґ. Число вірних в цих трьох округах сягає 50 тисяч, на котрих припадає 56 священиків-Китайців. Три інші округи віддано европейським місіонарам.

По приверненню реліґійного мира в Мехіку. Віцепрезидент католиць. університету в Вашинґтоні др. Уолш оголосив звіт зі своєї поїздки до Мехіка. М. і. сказав, що договір між церквою і мехіканським правительством належить до подій великого історичного значіння для Мехіка. Про враження, яке зробило на людність отворення церков по договорі, так висловився згаданий професор: „Сцени, які відбулися по отворенню Церков у місті, полишаться на все в памяти тих, котрі мали щастя їх оглядати. Місто Мехіко від часу оголошення про заключення договору прибрало зовсім інший вигляд. В місті отворено крамниці, від кількох літ позамикані. Вся людність робила враження розрадуваної і щасливої. Життя почало виразно пульсувати живіщим темпом. Церкви заповняли тисячі осіб“.

НОВИНКИ

Куди забрив п. Роман Гамчикевич? І хто того бувби сподівався, що п. Р. Гамчикевич, котрий у своїй відомій брошурі представляв себе навіть „практикуючим“ католиком, забреде до — „Громадського Голосу“... А сталося так. У 35 ч. того орґану, що вже 28 літ воює проти Церкви, появилася весела стаття п. проф. Гамчикевича. В ній складає він дальше блискучий доказ, що його льоґіка від часу написання його брошури проти Преосв. Йосафата, коли можливо, ще погіршилася. А саме п. Гамчикевич обговорює брошуру д-ра Назарука „Гр.-кат. Церква й українська ліберальна інтеліґенція“ в такий „спосіб“: Вибрав собі місце, де сказано, що катол. Церква все відзначалася і буде відзначатися нетерпимістю супроти всього, що між її вірними не годиться зі строго катол. світоглядом тай „доказує“, що се пропаґанда „нетерпимости“ взагалі — в націон. політ. громадянськім і приватнім життю... Се досить ствердити і шкода над тим довше спинятися. Далі пише п. Гамчикевич сам про себе так: „Я, як і кождий український „ліберал“, себто „вільнодумець“, що має всі глузди вкупі... мусить в імя добра і гідности нації запротестувати...“ ...„Я мусить запротестувати“!... Як збудоване се речення, так і ціла стаття нового дописувача „Гром. Гол.“. Ґратулюємо щиро обидвом сторонам: і Хв. Ред. „Гром. Гол.“, що придбала собі такого льоґічного співробітника і п. професорови, що попав туди, куди вже давно повинен був дійти.

Словяне запанують над світом. Проф. Р. Кучинський з Берліна виголосив відчит на університеті Норт Вестерн про розродчу силу поодиноких рас в котрім доказує, що народи ґерманської і романської раси постепенно вимирають, підчас коли словянські народи сильно розроджуються. На думку проф. Кучинського в будучности, і то може недалекій Словяне запанують над світом.

Справа маріявітів в Апеляційнім Суді. В вересні с. р. в Варшавськім Апеляційнім Суді розглядатиметься відома справа маріявітів з Плоцька з маріявітським „архіепископом“ Ковальським на чолі, засудженим окружним судом за неморальні вчинки.

Пятьраменну звізду вирізали на голові большевицькому аґітаторови Поронінови. Зробили се два селяне в донській области. Цікаво, що місцевий народний суд засудив їх за те тільки на два місяці і 20 днів арешту. Одначе, коли про се довідалися в Москві, наказали згори скасувати той вирок і розпочати великий політичний процес проти селян, котрі большевика назначили большевицькою звіздою.

Населення Риму. Італійська столиця має тепер понад 900.000 мешканців. Невдовзі стане Рим міліоновим містом. Найбільше число населення 1,336.000 мало місто за часів римського цісаря Августа, найменше в часі перебування папів в Авініоні, бо тільки 17.000.

„Хочби чоловік був не знати який злий, то все знайдеться в його серці привязання до якогось єства, або особи або річи, бо серце конечністю своєї природи приневолене щось любити“. (Мар. Лат.).

*

Вчися любити себе через те, що не будеш себе любити“. (Св. Августин).

„Кождий чоловік мусить щось любити. Отже коли не любить Бога надусе, то мусить любити якесь сотворіння надусе, або себе самого, а хто полюбив надусе якесь сотворіння, той ідолопоклонник“.

ФУТРА мужеські, дамські і скірки **ГОРОВІЦ і С-ка** Львів, ул. Краківська 4.
505 поручає найдешевше 1—5 партер і І. поверх
тел. 54—12.

футра дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми: 479 8-32

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53

Гр.-кат. Духовенство -- укр. Інвалідам

(Виказ жертв за квітень-червень 1929).

Пов. Бережани: о. Ів. Пінковський, Вибудів 16·50 з параст.; збірка в церкві в Вишках 7·65; о. Ом. Гавришко, зб. в Урмані 11·90 і в Дрищеві 8·15; Церковний Комітет, Дібще 16·20; о. І. Романчукевич, Лапшин 10; о. М. Абрагамовський, Дібще 5; о. В. Кушнір, Вербів 11; о. І. Гарматій, Стриганці 6.

Пов. Бібрка: о. Ом. Крвавич, Отиневичі 6; о. М. Дереш, зб. Молодинче 5·50; о. І. Слободян, Підмонастир 2; о. І. Винницький, Залісці 25; о. Е. Бартків, Романів 5 і збірка 17; о. З. Кузьмович, Соколівка 5; церква Миколаїв к. Г. 15·50.

Пов. Богородчани: парох. уряд Старуня 8·50; о. Ос. Петраш, зб. Горохолина 9·12; парох. уряд Саджава 13·87.

Пов. Борщів: парох. уряд Борщів 12; парох. уряд Ланівці 28.

Пов. Броди: о. В. Рудко, Дуба 15; о. М, Ваврик, Підкамінь 13; о. С. Клепарчук, Черниця 14; парох. уряд Берлин 14.

Пов. Бучач: о. Збудовський, Зубрець 15; парох. уряд Усте Зел. 21; парох. уряд Зубрець 10; парох. уряд Язловець 17; парох. уряд Глубічок 16·59; парох. уряд Скоморохи 24.

Пов. Городенка; парох. уряд Джурків 11; о. Д. Грабець, Обертин 3·53 і збірка в Обертині 11·19 і в Ганчарові 10·28; парох. уряд Чернятин 12.

Пов. Городок: о. Січинський, збірка, Мшана 20; о. Г. Ляхович, Повітно 5: парох. уряд Вороців 15.

Пов. Добромиль: о. П. Дутко, Княжпіль, зб. 13·80; о. С. Колодій, Коростно 3 і зб. 10; о. А. Пшепюрський, Старява 32·50; о. Н. Бурнич, Пяткова Р. 10.

Пов. Долина: о. В. Сухий, Волоське село 6; о. К. Штайден, зб., Лисовичі 41·35; парох. уряд Чолгани 30; парох. уряд Ілемня 21·38; парох. ур. Сваричів 7; пар. ур. Струтин Н. 15·65; пар. ур. Якубів 10; о. П Стернюк, Гошів 4.

Пов. Дрогобич: о. Городиський, Губичі 1·50; о. Ліщинський, Брислав 2·95; о. І. Валюх. Трускавець 35; о. І. Шевчик, Болохівці 6·85; о. В. Мацюрак, Попелі 26·50; о. Т. Татомир, Кропивник 3.

Пов. Жидачів: парох. уряд Стільсько 10·50; о. В. Левицький, Володимирці 16·10; парох. уряд Тейсарів 10; церк. брацтво, Жидачів 30; парох. ур. Баличі зар. 7; о. В. Федусевич, Миколаїв н Д. 5; пар. ур Руда і Кохавина 8.

Пов. Жовква: о. Ол. Гоцький, збірка, Двірці 12·45; парох уряд Жовтанці 25·25; о. Т. Козак, Колодно 15.

Пов. Зборів: о. Д. Федасюк, Висипівці 15; о. Н. Янович, Озірна, зб. 20; парох. уряд Манаїв 30.

Пов. Заліщики: о. І. Коцик, Щитівці 4 і зб. 6; о. Д. Кубаєвич, Летяче 30 і збірка в Летячім 16 і в Дорогичівці 30; о. В. Лозовий, Ворвулинці, зб. 19·60.

Пов. Збараж: о. В. Боліновський, зб., Збараж 25·60; о. І. Забава, зб., Шили 30·06; парох. уряд Терпилівка 15.

Пов. Золочів: о. В. Свистун, Скнилів 2 і зб. 7·73; о. Н. Марків, Княже 15; о. В. Кедринський, Підлипці 2·16; о. В. Лиско, Сасів 5·50; о. Я. Мурович, Снович 20.

Пов. Калуш: парох. уряд Негівці 16·54; церква Збора 12: парох. уряд Мостище 6·30; о. Л. Січинський, Берлоги 10; о. П. Циганенко, Сливки 23.

Пов. Камінка Стр.: о. Теодорович, зб., Желехів В. 16·50; о. І. Пелех, Сілець Б., зб. 15; парох. уряд Кудерявці 35.

Пов. Коломия: о. О. Смеречинський, Воскресінці 3·50 і збірка 6·50; о. Вергун, Дебеславці 5 і зб. 6·95; парох. уряд Цінева 2; парох. уряд Корнич 10: о. В. Залуцький, Коршів 15·50.

Пов. Копичинці: парох. уряд Товстеньке 2·80; пар. ур. Гадинківці 14·50; о. Т. Соневицький, Тудорів 3.

Пов. Косів: о. В. Григорчук, збірка в Рибнім 4·05 і в Слобідці 6·24.

М. Львів: о. М. Галянт 6; церква Усп. Пр. Д. М. 15; церква на Богданівці 15·23.

Пов Львів: о А. Цебровський, Черепин 5; о. М. Клюк, Зарудці 7; о. Т. Горникевич, збірка, Сихів 7·24.

Пов. Ліско: о. В. Кончило, Лукове 10; о. Шуплат. зб.. Ліско 47·51; о. М. Жарський; Устріки Д. 5; о. В. Трищецький, Волосате 7, о. С. Конколовський, Ліщовате 26·56: о. Ос. Кецун, Терка 3·50 і зб. 5·17; о. П. Мазяр, Ванькова 2; парох. уряд Скородне 4·40; церква Яловець 12; церква Мочари 7.

Пов. Любачів: — — —

Пов. Мостиська: парох. уряд Ляшки сот. 50; о. А. Броновський' Волостків 4·20; церква Цвірж 5. (Д. б.).

——o——

Біржа грошева: Стан попередний.

Біржа збіжева: Ціна в золотих за 100 клг. стація заладування Львів. Пшениця 45.50—46.60, жито 26—26.50, ячмінь 24.25—25.25, овес 22.50—23, мука пшенична 65 проц. 74—75, житня 70 проц. 44.

ОПОВІСТКА

В прив. Семинарії учит. жіночій С. С. Василіянок в Яворові вступні іспити на I., II., III. і IV. курс розпічнуться на дни 3. вересня ц. р. До подання долучити належить: 1) метрику хрещення, 2) лікарське свідоцтво від фізика, 3) послідне свідоцтво шкільне і 4) короткий життепис. ДИРЕКЦІЯ. 500 3—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Перемишль. Прийму на станцію учеників укр. гімназії, найрадше з низших кляс. Подбаю про релігійно-моральне виховання і про науку в школі. **Олександра Кишакевичева,** вдова по священику в Перемишлі, вул. Пельчара ч. 4, (давна Щитова, побіч Дівочого Інститута). 3—3

Іспитований дяк і управитель хору, нежонатий, пошукує посади дяка. Йосиф Штокало, Плавча велика, п. Зборів. 504 2-2

АДВОКАТ

Д-р Осип Назарук

відкриває адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р. у Львові, при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“). 2-?

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські, рівнож всілякі направи і покриття поручає і виконує **„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА Львів, ул. Валова 9.** 490а) 2—8

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає наймодніші **КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ** Фірма **АНТІН КАФКА** Львів, вул. Галицька ч. 4. Ціни знижені! Вибір великий! 412 81-?

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зод., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: **„Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11.** 294 45—100

ПОРОШОК „KOGUTEK“ ДЛЯ ДОРОСЛИХ УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ** виробу аптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 9-10 398

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА поручає фабрика **Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка** Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48 415 Жадайте цінників 6—12

НОВООТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН І РОБІТНЯ **ФУТЕР М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боімів 1, угол, ул. Рутовського.** Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнизші, догідні умови місячної сплати. 491 6—15

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

а) **Бібліотеки Укр. Христ. Організації**

Ч 1.	Основи соціольоґії	3·— зол
Ч. 3.	Спіритизм	2·— „
Ч. 4.	Життя св. Кирила і Методія	0·80 „
Ч. 5.	Секти й сектанти	0·60 „
Ч. 6.	Петро, перший уніятський митрополит України-Руси	1·50 „
Ч. 7	Греко-кат. Церква	0·95 „
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: Преса	3·00 „
Ч 11.	Др. О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті.	0·50 „

б) **Інші видання:**

В. Липинський:	„Хам і Яфет“	—·90 „
Др. О. Назарук:	Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція	3·00 „
о. Др. Т. Галущинський:	Думка і наука Церкви в питанню літург. мови.	0·20 „
Др. С. Томашівський:	Десять літ україн. питання в Польщі.	1·50„

Духовно-музичні твори Йосифа Кишакевича

Львів — вул. Кадетська 14/III п.

1	Коляди — західно-українські на мішаний хор	3· зол.
2.	Вінчання (на мужеськ. хор)	3·— „
3.	Панахида і похоронні пісні (на мужеський хор)	3·— „
4.	Все упованіє моє. (слова Тараса Шевченка (на міш. хор)	2·50 „
5.	Владико Отче!	1·— „
6.	Пісню слави заспіваймо! дві пісні до св. Йосафата на жіночий, муж. і міш. хор	1·— „
7.	Колядки на муж. хор	2·50 „
8.	Всесильний Боже і З плачем і стоном; два рел. національні гимни (на жіночий муж. і міш. хор)	2·50 „
9.	Пісні підчас читаної Служби Божої на жіночий хор	2·50 „
10.	Вінчання (на міш. хор)	3·— „
11.	Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор)	3·— „
12.	Служба Божа по зах.-українському народному роспіву, (на жіночий хор)	3·— „
13.	Воскресні пісні (на жін. хор)	2·50 „
14.	Церковні пісні (на жін. хор) (І. частина)	2·50 „
15.	Евхаристійні пісні на муж. хор	2·50 „
16.	Колядки пісні (на міш. хор)	2·50 „
17.	Отче наш (на міш. і муж. хор)	1·50 „
18.	Ангел вопіяше і Плотію уснув, (на мішаний хор)	1·50 „
19.	Тебе Бога хвалим і Благальна пісня, (на мішаний хор)	2·50 „
20.	Воскресні пісні (на міш. хор)	2·50 „

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, четвер 29. серпня 1929. Ч. 62 (265)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Криваві бої у св. Землі

11 убитих, 107 ранених, Анґлія висилає три воєнні кораблі і військо.

Сотки узброєних Арабів прибули до Єрусалиму й напали на Жидів. Прийшло до кривавої боротьби, в котрій 11 Жидів убито і 107 ранено. З Мальти і Каіру вислала Анґлія на палестинські води 4 воєнні кораблі, а з Єгипту літаками 50 жовнірів і залізницею баталіон піхоти. Араби заявляють, що рішучо відкинуть всякі претенсії жидів до „Муру Плачу", котрий має бути останком святині Соломона.

500 ранених, 150 убитих.

З Єрусалиму доносять: Араби заатакували жидівські кольонії в Геброні, Таіфі, Рахелі й Безані а в Єрусалимі всю дільницю Тальпіот знищили до тла. Її евакуовано. В Єрусалимі повний хаос і брак поживи. Особливо терплять діти. На горі Геброн, де є школа рабінів і талмудистів, замордували Араби 50 жидівських учеників і двох рабінів та поранили 30 учеників Американців, котрі взяли участь в обороні школи. Напади Арабів поширилися на весь край. Число убитих подають на 150, ранених на 500, але ще нема вістей зі всіх місць боротьби. Анґлія висилає до Палестини дальші відділи військ.

Причина боїв у св. Землі.

Бої в св. Землі повстали на тлі релігійнім ізза т. зв. „Муру плачу", останків святині Соломона. Великі розміри могли ті бої приняти тому, що Англія впустила на територію Палестини арабські племена, вигнані з Геджасу, котрі скріпили там і так переважаюче арабське населення на 600.000 осіб.

Ювилей найбільшого українського маляра

В серпні с. р. припадали 85-літні роковини уродин славного маляря *Іллі Репина*. В багатьох західно-европейських та навіть польських ґазетах появилися статті, присвячені Репину. Велику й цікаву статтю Яна Клещинського умістив про Репина нпр. „Курєр Варшавскі". Дуже теплу статтю п. н. „Памяти Репина" знаходимо в „Дзєнніку Познан." і т. д. Натомісць в українській пресі досі не бачили ми жадної згадки про ювилей славного творця образів: „Св. Миколай", „Запорожці" та ин. архитворів нашого новочасного малярства.

Діявол знищить своє власне діло

З Москви доносять: Прокуратор Найвисшого Суду совітів Катаняп оповістив статтю в „Ізвєстіях", в котрій пише, що духовенство й заможні селяне змагають до витворення власних орґанізацій молоді та до виховання її в ненависти до большевизму. Та акція скріпилася у звязку з подіями на Далекім Сході. На підпертя своїх тверджень наводить зміст зізнань селянина, котрий у слідстві сказав отверто так: Наближається війна, а вона буде кінцем совітів. Діявол знищить своє власне діло і з Божою помічю Росія освободиться від комуністів.

Італія заборонила російських клясиків

„Послєднія Новости" доносять, що італійський віцеміністер Біянчі видав обіжник, котрим заборонив розповсюднювати в Італії твори Толстого, Достоєвського, Турґенева, Гоголя і Ґоркого. Як причину заборони подав, що твори тих письменників сприяють ширенню нігілізму серед італійської молоді.

Діяльність Росіян на Далекім Сході

З Харбіна доносять, що правосл. єпископ Нестор їде здовж східно-китайської залізниці й відвиджує відділи білоґвардійців. У Харбіні відбувається зїзд визначних діячів рос. еміґрації, на котрий прибули ґенерали Назаров і Доценко, полк. Ємєлін і и. Поодинокі офіцири репрезентують на зїзді ріжні дільниці Росії. В тім часі убито в Харбіні визначного діяча еміґр. Шишкіна. Сх. Аґ. доносить, що убийства доконали правдоподібно большевицькі висланці.

Анґлія поставила на своїм

З Гаґи доносять: Під натиском Анґлії згодилися представники держав на вчаснійшу евакуацію німецької Надренії. Бельґійські й анґлійські війська зачнуть відходити вже в вересні, французькі в жовтні. Зате Німці зреклися претенсій за шкоди, які їм зробили чужі війська. Ті шкоди мають виносити 4 міліони фунтів штерлінґів.

Платня премієра Анґлії

„Ню Стейтсмен" пише: Справа платні премієра се дуже важна річ, бо се ображує достоїнство одного з найвисших урядів держави, коли його шеф мусить ломати собі голову, як звести кінці до купи та приймати поміч від приватних людей. Річ в тім, що платня премієра Анґлії виносить 5.000 фунтів (1 фунт = 43 зол.), з чого по відтягненню податків остає йому 3.500 ф. Ту платню установлено ще тоді, коли вона зрівнувала в доходах премієра з найбогатшими людьми в державі. Тепер часи змінилися і пр. високі урядники анґл. корони як ґен. прокуратор (атторней) і ґен. адвокат (солиситор) побирають 20.000 і 16.000 фунтів річно, анґлійський амбасадор в Парижі 8.000 ф., у Вашинґтоні 18.000 ф., отже премієр Анґлії повинен побирати найменше 20.000 ф. річно.

Церковна справа в Польщі

В найновіщій опінії польської преси.

I.

Останніми часами в польській пресі ріжних політичних напрямів появляється багато статтей, присвячених справам церковної Унії. Особливо цікаві серед них ті статті, в яких освітлюється й оцінюється історична роля Унії з погляду польських державних інтересів, з метою використання історичного досвіду для сучасної церковної політики Польщі. Живий, піднесений тон сих статтей, як і те, що вони часто дружуються як передовиці, вказують, що се не тільки теоретична дискусія. Питання церковної Унії, питання про зміну дотеперішної політики Польщі супроти католицтва і православія на українських та білоруських землях набирають очевидно актуального значіння. І не виключена річ, що теперішна дискусія заповідає якусь важнішу акцію урядових кругів на полі церковної політики на наших землях. Тому мусимо приглянутися тим поглядам, які тепер в польськім громадянстві та у польській пресі панують на нашу церковну Унію та взагалі на церковні справи наших західно-українських земель.

Виробленої опінії, виразних сталих поглядів на ті справи в польськім громадянстві, очевидно нема. Принаймні, в польській пресі зустрічаємо повну ріжноголосицю. Освітлюючи минуле церковної Унії, польські ґазети висказують цілковито суперечні й часом просто дивовижні твердження й міркування, вибираючи з минулого лише ті факти, що потверджують їх погляди й закриваючи очі на все инше, з їх поглядами незгідне. На підставі так дібраного „історичного" матеріялу, роблять діяметрально-протилежні висновки про необхідність того чи иншого поступування супроти католицької чи православної Церкви на українських і білоруських землях. Та одно спільне в усіх тих статтях, се підпорядкування церковно-релігійних інтересів державним, бажання створити з Церкви знаряддя до охорони польської державности і навіть польського землеволодіння на українських землях. В тім однім сходяться ліві ліберали з правими „католиками".

Ми зупинимося тут на двох крайних взаїмно-суперечних поглядах на церк. Унію, розвинених у передових статтях „Курєра Вілєньск-ого" з 13. с.м. і „Польскі" з 21. с. м.

Стаття „Курєра Віл.", спрямована проти „тих, що ідентифікують інтереси" католицької Церкви з інтересами Польщі, дуже гостро критикує акт Берестейської Унії й ворожо ставиться до нашої грекокатолицької Церкви. „Улягліть політики Річипосполитої інспіраціям з Риму часто не виходила їй на добре", пише „К. В.": Берестейська Унія принесла Польщі більше шкоди ніж користи; вона „причинилася до загальмування реалізації ягайлонської ідеї на східних окраїнах Річипосполитої, кидаючи православне населення в обійми Росії й не привязуючи до Річипосполитої обнятого нею населення"... Унія створила культурну й духову границю між частями народів українського й білоруського у межах Польщі; упосліджене та понижуване православія спрямувало свій зір до православної Москви,

Тапети фіранки декорації **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 22—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

і Польща втратила свій офензивний розмах на схід тай навіть мусіла допустити фактичну опіку Москви над своїм православним населенням... Самаж уніятська Церква перебувала в кепському стані. Уніяти були трактовані, як католики „підлішого ґатунку“. Поборювані Москвою, а понижувані й трактовані згори в Річипосполитій вони втратили значіння активного чинника й ліквідація Унії Росією відбулася *„доволі легко“* (?) і „глибших слідів“ у психіці населення не лишила (?).

В такий спосіб автор статті в „К. В.“ фалшує історію Унії; бо годі допустити, щоб він справді не знав, яке гаряче прив'язання до своєї віри виявили греко-католики при ліквідації Унії, якою трагедією була для них та „ліквідація“ і яку пасивну, але уперту оборону віри пробували провадити прості укр. селяне — гр.-католики. Але йому потрібне було се фалшування, щоб довести „нежиттєвість“ „мертвість“ греко-католицької Церкви, бо він бажає Її смерти. Ба, навіть заневняє, що Вона вже по суті вмерла, що „вже й для Риму навіть Берестейська Унія мертва“...

Від греко-католицької Церкви „Кур. Він.“ воліє православіє й радить підпирати православну Церкву в польській державі, очевидно й на рахунок Унії. Він заневняє, що „католицька Польща“ може будувати свою політику рівночасно на католицтві й на православію, та настоює, щоб Польща змагала до порозуміння з православієм. Церква православна в Польщі, на його думку, мусить стати державною Церквою, рівноправною з католицькою. „К. В.“ вважає найбільшою історичною помилкою старої Польщі, що вона у себе не сприяла належним чином розвиткови „відрубної“ від Москви організації православної церкви. Православна литовська митрополія, каже „К. В.“, все відгороджувала себе від Москви й дорожила своєю незалежністю... „Розумна й незалежна державна політика повинна була розвинути і до максімум скріпити се почуття самостійности й окремішности правосл. Церкви в Річипосполитій. Даючи фактичне рівноуправнення правосл. Церкві, могла з неї вчинити сильну й успішну зброю в неминучій боротьбі з Росією за українські та білоруські землі“.

„Католицька Церква, — запевняє „К. В.“ — могла з часом тільки зискати на тім. Маючи до діла не з ледви веґетуючою унією, але з рівноправною, державною правосл. Церквою, могла шукати з нею шляхів до обєднання, як рівна з рівною“.

Далі „К. В.“ гостро критикує й теперішне насаджування „східного обряду“, т. зв. урядової Унії, на „кресах“; „наївністю булоб думати, що він (той обряд) матиме поводження та принесе успіхи Римській Церкві; виконання тої концепції на наших теренах є фатальне й наражує тільки повагу та авторитет католицької Церкви. Відривання кавалків від правосл. Церкви розбуджує тільки її чуйність та відпорність. Православіє можна трактувати тільки, як одну цілість і до згоди з сею цілістю треба прямувати“.

Ся програма церковної політики не зовсім нова. У значній мірі вона *фактично* переводиться в життя вже від кількох літ. Багато зроблено для того, щоб греко-катол. Церква сталася „ледве веґетуючою“. Штучним способом припинено її розвій і не допущено до відродження старої Унії на т. зв. „кресах“. Почаївську та Жировицьку Лаври, монастирі й церкви, що належали навіть за російського панування перед ліквідацією Унії до греко-католиків, віддано православним; а що й відібрано від православних з б. гр.-католицьких церков, то віддано кому иншому, тільки не греко-католикам. Ба, підпиранням православствуючого москвофільства в Галичині підпирано і досі підпирається посередно правосл. пропаґанду і в Галичині. Правда, основи сеї особливої політики положено за попередних урядів. Одначе досі не видно замітної зміни.

А рівночасно утворено тодіж „нібидержавну“, „Польську Православну Церкву“, вироблено їй автокефалію, підібрано слухняний правосл. епископат, а далі пророблюється ще й инші цікаві експерименти. Ті експерименти довели поодинокі крайні чинники до такої міри, що і серед польського населення на сході і серед мас непольських народів, котрі утотожнюють релігію з державними засадами, наступило вже очевидне замішання. Наслідки того трудно предвидіти.

В однім лише цілковито розходиться програма „К. В.“ з дотеперішною церковною політикою, се у відношенню до „урядової Унії“; хоч треба сказати, що й „К. В.“ всеж таки воліє її від греко-катол. Церкви.

Та тільки помиляється „К. В.“ у своїх плянах і надіях. Даремно сподівається він знайти опору польської державности в правосл. Церкві в Польщі. По перше, настрої православних зовсім неприхильні до Польщі; правосл. епископи-польонофіли не мають буквально ніякого впливу й авторитету; а загал правосл. духовенства й світського громадянства сильно подражнений й обурений експериментами, які робляться над православієм. По друге, православіє взагалі не становить ніякої активної сили, правосл. Церкву роздирають внутрішня боротьба, росколи й сектантська пропаґанда. На Вел. Україні, в Росії, в Америці, в Зах. Европі серед російськ. еміґрації, а останніми часами також у Сирії та Єгипті правосл. Церква роскололася на кілька окремих взаїмноворожих церков. У польській державі заноситься на те саме, причім найактивніщі частини правосл. громадянства в пол. державі орієнтуються, річ зрозуміла, не на Варшаву, а на Київ, Москву і навіть на Ковно, як пр. ґрупа сен. Богдановича.

Заяву, нібито на підпиранню правосл. Церкви католицька Церква „моглаб тільки зискати“, робить „К. В.“ очевидно для замилення очей, мабуть не вірячи в то сам. На всякий випадок, не зайвим буде зазначити, що під проводом митр. Діонізія Валединського „Польська Правосл. Церква“ виразно прямує нині до зближення не з католицькою Церквою, тільки з протестантами, й навіть сам Діонізій бере участь у сектантсько-протестантських конґресах, а в орґанах варшавської митрополії — „Воскр. Чтеніи“ й „Дух. Сіячі“ чимраз частіше стрічаємо ухил в бік протестантської ідеольоґії.

Марні надії „К. В.“ й на сумерк греко-катол. Церкви. Се правда, що нині й ми переживаємо щось таке, що викликає враження внутрішної церковної боротьби. Одначе се в дійсности не є боротьба, тільки кириня кількох одиниць, нездібних до ніякої творчої праці, тільки до неґації, а самою неґацією вони довго не встоять. В основі своїй гр.-катол. Церква не „ледви веґетуюча“, але вже вкорінена й здібна до розвитку. Штучними перепонами в її розвитку, таксамо як і штучними експериментами з православієм, можуть бути осягнені висліди, лише противні тим, до яких змагає „К. В.“.

„Як голуб не сідає на болото ні на падлину, так Дух св. не вступає в людей змислових і злобних“. (Св. Амврозій).

Маленький фейлетон.

З пекучих питань природи.

Модерне виховання так далеко відійшло від природи, що сучасний наш інтеліґент а подекуди вже й селянин скорше вам скаже, як називаються всі міністри в Австралії, ніж пр. як позбутися з помешкання докучливих мух. Се віддалення від природи йде в парі з віддаленням від науки великих віруючих людей. Пр. Лінней, славний природник (1707—1778), опираючи руку на малім шматку мурави, так любив зачинати розмови про природу: „Отсей малий шматок землі вистарчає мені, щоб подивляти маєстат Бога й дивуватися над його величю“.

В новійших часах досліди над природою зійшли в багатьох випадках на творення пустих теорій, котрі скоро валить уже слідуюче покоління учених. Та є вже й ознаки протверезіння в тій области, котрі полягають на відверненню від безпідставних теорій, та на розроблюванню практичних питань і їх популяризуванню. Тут подаємо маленький зразок з практичної обсерваціі сотворінь, котрі деколи дуже докучають людям:

Хто з вас не знає мухи?

Але хто з вас знає, коли її найлекше зловити?

В день, коли муха найбільше докучає, зловити її найтрудніше. Таксамо тяжко зловити муху, коли вона сидить, а лекше коли летить. Нові фізіольоґічні досліди (Кац'а й и. учених) так се поясняють: Тільки в часі спочинку очи мухи дають їй докладний образ того, що кругом діється. Учений Шяльдерup-Еббе виказав признаки, по котрих пізнати, коли муха дуже уважає. Та „уважна“ муха впирається сильніще передними ногами й увесь перед свого тіла трохи підносить. Тоді треба тільки найменшого руху — і муха стрілою відлітає. Коли холодно, тоді муха не прибирає такої „уважної“ постави. Деякі роди мух взагалі не вміють прибрати такої „уважної“ постави, а уважливість нашої звичайної мухи проявляється в підношенні задних ніг у хвилі небезпеки так, що тоді стоїть вона на 4 а не на 6 ногах. Муху все лекше зловити, коли вона стоїть на 6 ногах, ніж на 4 з тої простої причини, що для неї лекше піднестися до лету з 4 ніг, ніж з 6. Та найлекше зловити муху в часі, коли на дворі щойно зачинає світати, бо тоді муха напів одубіла ізза холоду.

Що зробив „месія“ Крішнамутрі?

Гіндус Крішнамутрі, котрого привезли до Европи масони, оснував „закон“ званий „Зорею Сходу“ й удавав „месію“. Колиж европейська інтеліґенція придивилася зблизька тому „месії“, що мешкав у палатах і кормився солодощами та виголошував банальні думки, зачала його опускати. „Месія“ зміркував, що дальше грати свою ролю неможливо й на конґресі теозофів у Голяндії розвязав свій закон та зрікся титулу „месії“. Цікаво, що його „закон“ звив собі гніздечко також у Польщі, де основано філію його закона, звану „Ютшенка“ і переложено на польську мову його проповіді. На чолі „Ютшенки“ стояли пані Боз-Антоневічева і ґен. Карашевіч-Токаржевский. Тепер, як доносить КАП., деякі основники „Ютшенки“ виступили з неї. (Про поведення Крішнамутрі писали ми вже свого часу в „Н. Зорі“.).

Сучасні авторитети й історичні герої

II.

На вступі, щоб не було непорозуміння, мала увага. У звичайній мові, поняття геройства дуже широке. Поминаючи вже „героїв“ фільму, сцени, боксу і мяча, не без рацій говориться про геройство матері в обороні дитини, геройство священника або лікаря при деяких хорих, геройство місіонаря між людоїдами, геройство вояка або урядника, що до самої смерти остає на визначеному становищу, геройство політика або письменника, що потерпів за репрезентовану ним ідею і не подався, і т. п. Та не про них тут мова. Говорячи про історичних героїв нації, треба мати на увазі ті виїмкові, рідкі постаті, що собою уособляють головні моменти зросту даного громадянства — його розвитку політичного, духового або господарського — що, одним словом, сим або тим способом збогачують і скріпляють те громадянство в його національному життю. Значить, як не кождий сучасний громадянин є авторитетом, так не кожда історична фігура є історичним героєм. Сама особиста визначність, сам талант, сама лицарскість, хоробрість або слава — ще не роблять даної людини національно-історичним героєм. До кандидата на історичного героя прикладається, в сути річи, та сама міра, якою старинні Греки міряли своїх героїв: від них вимагали не тілько великих, але й корисних для людей діл. З сього випливає, що якась історична індивідуальність стає почитаним героєм тілько тоді, коли репрезентовані нею думки і твори високо цінуються серед даного громадянства, і лише так довго, як довго вони цінуються: з моментом, коли ті діла або ідеї стратили вартість, історична фігура перестає бути героєм. Хто сьогодні за героїв має таких колись обожаних руїників світа, як Атиля або Джингісхан? Й у нас також замовкли вже пеани на честь Довбушів усякої масти, бо громадянська культура піднялася. Що й сама велич або талановитість не дає права до культу, се показує історична доля трьох осіб на київськім престолі: бабки Ольги, сина Святослава і внука Володимира. Святослав — найславніший вояк нашої історії, великий, романтичний і трагічний, одначе без тривких заслуг для держави, попав у заслужену тінь слабої бабки і невойовничого сина з їхніми тривкими мирними цінностями для країни і народу.

Наша національна минувшина має одну страшну хибу: неорганічність і брак тяглости політичного, суспільного і культурного розвитку. За сим іде безустанна змінність ідейних течій і критеріїв в оцінюванню вартости людей і їхніх діл. Більш-менш тривкої пошани зазнають тілько канонізовані Церквою особи з найдавнішої доби: свв. Ольга, Володимир (хоч що про нього писав Шевченко!), Борис і Гліб, Теодосій, Нестор. і т. ин. Натомість культ чисто політичних фігур тої доби урвався скоро або змінив свій характер. Високо почитаний Володимир Мономах став опісля символом московської царської ідеї; галицько-володимирський Роман Великий забувся з упадком сеї першої (і правду сказати — єдиної правдивої) української держави. В польсько-литовській добі національно-культурне життя здебільшого було опановане релігійною боротьбою. На сім підкладі з одного боку св. Йосафат, з другого — Петро Могила і його школа. Національно-політичних героїв шукала тогдішня доба не в державних часах, а близше себе. Та, річ характеристична, в однім вона була вірна старій традиції: вона ідеалізувала майже виключно визначних борців із хижацьким степом — з Татарами і їхніми покровителями Турками. Було се менше тому, що ті вороги були „невірні“, нехристіяне, а більше тому, що боротьба зі степом і за доступ до Чорного моря була тогді так само найголовнішою національною місією українського народу, як за часів Мономаха, Ігоря Святославича і Романа Мстиславича. На сім підкладі виросли такі славлені й оспівувані постати, як Д. Вишневецького, Самійла Корецького, Петра Конашевича-Сагайдачного, Сірка, фіктивного Самійла Кішки і т. д. Сьогодні ті романтично-лицарські ідеали не промовляють до душі Українця; небезпеки від степу нема вже поверх два віки, натомість відчуваються инші болі й иншою мірою міриться заслужених людей не тілько сучасних, а й історичних. Наше око залюбки спиняється на тих моментах нашого минулого, які більшеменше підходять під наші теперішні обставини. Звідси то походить, що кожда епоха почитає инших героїв. Значить, і ті, що сьогодні в моді, не вічні.

Цікава річ, що й боротьба з Польщею не все давала титул до величання. Таких героїв маємо в княжих часах (у Галичині-Володимирії), та в литовсько-польській добі не славлено ні Мухи, ні Глинського, ні Косинського, ні Наливайка (сих останніх псевдо-героями поробив щотілько XIX. вік), натомість ідеалізувалися степові лицарі, хочби вони були католицької віри або й польського роду.

С. Томашівський.

——o——

Наше паломництво у Св. Отця

Промова Ексцел. Митр. Андрея Шептицького.

Святійший Отче! З далекої, знаної Вашій Святости, східної сторони *ми Українці візантійського обряду приходимо до святого Петрового Престола і Святої Особи Вашої Святости*, щоби зложити поклін в доказ нашої віри і нашого привязання. Виправді завжди подорож до Риму приносить преобильні ласки для душ, образує уми, пригадує преславні події з історії цього вічного Міста, обявляє Церкву Христову, Її силу і Її ласку. Але хто може цего року прийти до Риму, той *тричі щасливий*, бо не тільки найде то, чим манить завжди до себе то особливе місто уми й серця, але крім цього *стає учасником подвійного Ювілею*, зискує ласку Божу для душі, відсвіжує ум радістю Спільного Вітця, *вкінци до певної степени стає свідком цього єдиного, особливого, великого тріюмфу Церкви.* Бож Лятеранський пакт без сумніву є великим тріюмфом Христової Церкви, *якого може деякі люди не бачать так, як бачиться очима і доторкується руками, бо очима душі не з відповідного віддалення від предмету дивляться на річ.* Той, що з далека дивиться на справу з певністю скаже, що Святість Ваша доконала річи великої, взнеслої, подиву гідної, зачинаючи тим Лятеранським пактом нову преславну епоху церковної історії. Як сини великої української Нації, що в більшій своїй части не тішиться добродійствами нашої злуки з тим св. Апост. Престолом, ми привикли оцінювати все до певної степени з точки погляду Унії і надіємося сильною надією, що історичні хвилі, яким рука Вашої Святости вказує дорогу, привернуть зі собою до цего корабля св. Петра всіх нездинених, а Ти Святійший той будучий поворот візьмеш у вітцівські обняття і вже якби нині бачиш великою вірою, горячою любовю, сильною надією і передбачуючим переконанням. А щоб це при Божій Помочі щасливо сталося, покірно просимо для цілого нашого українського народу Апостольського Благословення.

Андрей

Архіеп. Льв., Митр. Галицький.

Видаш добрий вирок про другого, коли подумаеш собі, що ти на його місци, а він на твоїм: бо нема людини без блуда. (Тільман Пеш).

Збірна заява

Духовенства добромильського Деканату Перемиської Епархії.

Священики Перемиської Епархії Деканату Добромильського прилюдно осуджують нікчемну анонімну брошуру під заголовком „В обороні гр. кат. Церкви“, видану не оборонцями але ворогами нашої гр. кат. Церкви, які своїм явно ворожим становищем зглядом Апостольської Столиці і наших Владик ширять пониження авторитету Церкви в очах вірних і тим вдаряють у підвалини сеї одинокої в теперішних часах моральної сили, якою є католицька Церква.

Рівночасно заявляють свому Владиці синівську любов і запевнюють Його в своїй вірности в Апостольській праці і готовости постояти все в Його обороні в боротьбі зі всякими темними ворожими силами.

Добромиль, дня 7. серпня 1929.

О. Йосиф Маринович, декан Добромильський. о. Йоан Господаревський, гр. кат. парох Добромильський. о. Гораєцький Теодор, катехит в Добромилі. о. Бронислав Давидович, гр. кат. парох в Новім Місті. (Підпис нечиткий,) упр. сотр. в Тернаві. о. Василь Балко, парох в Трійці. о. Лев Мельник, парох в Папортні. о. Микола Щепанський, парох в Посаді Риботицький. о. М. Ліськевич, сотр. в Трійці. о. Андрій Небожук, парох в Маковій.

Увага: Підписали вже в Перемишлі: о. Бронислав Гоцький, парох в Передільниці. о. Алексій Гукевич, парох в Квасенині. о. Ал. Гайдукевич, парох в Риботичах. о. Петро Дутко, експ. в Княжполи. о. Теодор Заболоцький, парох в Міговій.

——o——

Вписи до фахової школи в Перемишлі

Вписи до української фахово доповняючої дівочої школи відбудуться в днях 29., 30 і 31. серпня. Наука правильна зачнеться 3. вересня с. р. Вписуватися належить у п. Сороко, в укр. Дівочім Інституті. Родичі, що дають своїх доньок до кравчинь, моднярок, чи иншого жіночого ремесла, повинні записати їх до сеї школи, бо після нових приписів дівчина без укінчення такої школи не може визволитися, а тим більше вести робітню і дістати концесію на отворення робітні. Наука в тій школі відбувається вечерами від 5 год. Днем дівчата працюють у своїх майстрів. Школа ся заложена тому два роки і дуже гарно розвивається. Візитатори висказуються про неї з повним признанням. — 9 дівчат зі свідоцтвом укінчення цеї школи вже визволилося минулого року. Виховується в релігійно-католицькім і українськім дусі. Родичі, яким лежить на серці будучність їх доньок, які хотять дати своїм донькам хліб в руки, а притім бояться, щоб вони не зійшли на бездоріжжа, не звихнулися морально і не забули своєї Церкви, мови і народу, повинні як найрадше користати зі сеї одинокої в тім роді української школи. — Родичі, дайте своїм донькам хліб — а вони вам колись дадуть на старости Ваших літ. — Вписуватися можуть дівчата не лише з міст, але і зі сіл. — Одну майстерню кравецьку і білого шиття має школа при собі, так зв. Курс крою, а другу веде Марійське Тов. Пань при вул. Словацького ч. 36.

Заряд школи.

——o——

З новин чужих літератур.

Willi Prenzel: KWADO, japanische Blumenlehre. Verlag Asia Major, Leipzig.

Се перший в Европі переклад японського тексту, котрий свідчить про стару огородничу культуру Японців. Книжка, заосмотрена в 20 таблиць, зацікавить напевно всіх любителів квітів і їх плекання.

Oskar u. Magdalena Heinroth: „Die Vögel Mitteleuropas“. 3 томи. Накладом Бермілера (Берлін). З ілюстраціями.

Поверх 20 літ праці посвятило згадане вище подружжа на те, щоб дати сей великий твір. Критики признають, що ні в однім письменстві світа нема подібної праці. Любителеви птиць сей розкішний архитвір справить правдиву радість.

Жінку вибирається не очима, але вухами. (Нар. прип.).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Римська „Чівільта Каттоліка“, нотуючи нашу прощу до Риму, пише: „З особлившою приємністю св. Отець приймав дня 20. VII. паломництво Українців Східної Галичини під проводом львівського митроп. А. Шептицького. Свою радість і признання виявив папа передовсім з того приводу, що побачив перед собою представників усіх суспільних кол і верств, похваляючи їх ревність і саможертву, — прикмети так у всім достосовані до історії їх славного народу, щиро відданого римській Церкві“.

Римські пралати Чіконяні й Терчіяролі, про котрих ми згадували вже, по короткім побуті в Варшаві відвідали також столиці трьох наших епархій, Львів, Перемишль і Станиславів й оглядали гр.-кат. церковні інституції та монастирі оо. Василіян, Редемптористів, Студитів, СС. Василіянок і СС. Служебниць. Вони відвідали також лат. архіеп. Твардовского й вірменського архіеп. Теодоровича. Ціль їх поїздок, як подає Ас.С., було навязання тіснішого контакту та зорієнтування на місци в актуальних справах східних обрядів. Приїзд той стоїть правдоподібно у звязку з уніоністичним зїздом у Празі. Римські достойники мешкали у Львові у ректора мал. сем., ВПр. о. Бучка.

Наплив католицьких паломництв до Риму. На вересень б. р. заповіджено в Римі прибуття 110 ріжних католицьких паломництв. Також на слідуючі місяці заповіджено такий великий наплив паломництв, що богатьом з них треба було визначити термін аж на січень і лютий 1930 р. Супроти цього існує плян продовження ювилейного року до червня 1930 р.

Тучапи, пов. Снятин. Дня 18. і 19. серпня с. р. з приводу золотого ювилею Св. Отця Папи Пія XI. відбулися процесійні обходи ювилейні з громад: Тучапи, Драгасимів, Попельники до поблизьких Церков з Богослуженнями, проповідями, молитвами і піснями при великім здвизі народа з усіх трох громад.

Католицький зїзд. В Познані 8. вересня відбудеся X. зїзд католиків цілої Польщі. Протекторат над зїздом обійме кардинал Гльонд.

Провідник японської католицької молодіжи се адмірал Ямамото, одна з найвизначніших осіб в Японії. Від богатьох літ є він головою католицького союзу молодіжи. Щоб могти цілковито посвятитися праці в тім союзі, двічи просив він о димісію. За другим разом його звільнили з державної служби і він тепер обняв офіціяльно провід в союзі. З цим фактом католики лучать великі надії на розвій Католицької Церкви в Японії.

Нове православне архієпископство в Луцьку. Архієпископ православний у Вильні Теодозій іменований волинським архієпископом в Луцьку, де повстала нова архієпископська катедра. Православним архієпископом у Вильні буде іменований дотеперішний гродненський архієпископ Алексій.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† **о. Льонгин Порубальський** парох Делятина, упокоївся в Бозі по тяжких і довгих терпіннях дня 18. VIII. ц. р. в 60 році життя і 33 році священства. — Похорон відбувся в середу 21. VIII. ц. р. — Вічна Йому Память!

—o—

Переписка Редакції

Просимо під заявами давати виразні підписи, поруч оригінальних ще й одним виразним почерком писані, бо інакше печатати їх неможливо.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

АНҐЛІЯ. У вересні с. р. відбудеться зїзд партії праці, котрий вирішить справу її реорґанізації. Проект дотичить зміни статута. З одної сторони поширює постанови що до приняття нових членів, з другої предкладає нові постанови в справі виключування з партії неспокійних і большевізуючих елементів.

НІМЕЦЬКИЙ ВОЗДУХОПЛАВ „Цеппелін“ опустив столицю Японії, пращаний великими товпами народа. Вилетів з Токія о 7·12 год. рано, а о 5 год. попол. був уже 600 миль далеко на Спокійнім Океані, відки почтовими голубами повідомив Токіо, що лет його відбувається правильно. Лет „Цеппеліна“ має також політичне значіння, бо (як доносить тепер спеціяльний кореспондент „Фос. Цтґ.“, що знаходиться на його покладі) він нарочно обминув Москву і нарочно не перелетів ні над одним більшим містом большевії. Московська „Правда“ висказує з того приводу обурення. Цеппелін уже в Америці.

„DER DEUTSCHE“, орґан католицьких фахових союзів, апробований недавно Апост. Столицею, оповістив статтю такого змісту: Німеччина оперла свою політику на особі французького премієра Бріяна, котрий змагав до німецько-французького порозуміння. Тепер показалося в Газі, що Бріян чоловік слабий, який не вміє боротися за свої переконання. Тим самим Німеччина дійшла до краю своїх надій з дотепетішного свого курсу заграничної політики. Ізза тої політики світ набрав переконання, що Німці погодилися зі станом своїх східних границь. Польща під опікою Франції могла вести політику для Німеччини шкідливішу, ніж се видно тепер. Вся політична еволюція на просторі, замешканім мішаниною народів між Финським Заливом і Чорним Морем пішла в напрямі убийчім для життєвих інтересів Німеччини. — Ся стаття звернула загальну увагу. Міністер комунікації Штеґервальд, котрого уважали фактичним шефом того орґану, зложив прилюдну заяву, що не апробує тої статті. Мимо того в політичних кругах уважають ту статтю заповідженням зміни становища Катол. Центра в німецькій заграничній політиці.

НОВИНКИ

В **с. Чеханах** (28 клм. від Коросна), близько чехосл. границі, три бандити вбили гр. кат. пароха, 65-літного о. Данила Пирога і його дочку Марію.

Хмароломи, гради і повені сильно навістили сего літа ріжні околиці Галичини. Опріч місцевостей, про котрі ми вже доносили, потерпіли околиці Кут, Залуча і Тучан, Порогів і Солотвини, Маняви, Ляховець і Монастирчан, далі Ямниця, Тучапи, Новоселиця, Попельники, Княже, Драгасимів, Карлів, Видинів, Заваля, Ганьківці, Будзанів, Микулинці, Усте, Тулова, Стецева, Красноставці, Задубрівці, Потічок, Підвисоке, Снятин, Борщів, Тулуків, Хлібичин Пільний, Заболотів і інші. В деяких селах наш народ попав ізза знищення в велику біду.

З москвофільського руху в Галичині. Москвофіли оповістили збірку на кошти поїздки своїх делеґатів на конґрес нац. меншостей в Женеві. — У Львові вийшов 2-ий випуск III-того тому повного видання творів Наумовича. — В ріжних повітах Галичини закладають москвофіли свої читальні й кооперативи та уряджують численні зїзди.

Довги міста Берліна виносять поверх міліярд марок. Тепер оповістив Берлін нову позичку на 7 проц.

Міністерство внутрішних справ у порозумінню з міністр. скарбу вияснило, що приватні школи подібно як всі школи публичні не підлягають обовязкови плачення податків від льокалів. („Курєр Поранни“ ч. 233).

Дорожнеча на літницах в околицях Варшави що раз більша. Ріжниця в цінах доходила сего роду до 30 проц. в порівнанні з Варшавою. Хліб був дорощий 5 до 8 ґр. на кґ., літр молока коштував 75 ґр. Супроти того багато літників спроваджувало харчі з Варшави.

20 міл. зл. вивезли с. р. самі Варшавяки за границю тільки до дня 1. серпня. До того дня видано у Варшаві 13.000 заграничних паспортів. Коли приняти, що поїздка коштує 1.500 зл., то се дає суму 20 міліонів!

Франція не знає безробіття. Паризька преса доносить, що в цілій Франції є тепер усего 288 мужчин і 131 жінок без роботи, то значить, що безробіття так якби не було. До того треба взяти під увагу, що кождого тижня прибуває поверх 2.000 чужинців і всі знаходять працю.

Найбільше грошей на большевицьку аґітацію вислала Москва сего року своїм аґітаторам у Німеччині й Польщі. (РП., ч. 208).

Мурашки загасили вогонь. Пані М. Комб у Фонтенебльо зауважила, що лісні мурашки старались вгасити вогонь, що горів на їх кіпці, прискаючи на нього муравлиним квасом, при чому багато з них при цій завзятій ратунковій акції згоріло в вогні.

„Ржечпосполіта“ описує такий характеристичний факт: У Варшаві при вул. Ґурносьльонзк'ій коло дому ч. 16, є магістратський квітник. Засаджені в нім гарні, барвисті квіти, але вони всихають, бо підливає їх тільки — раз на місяць з власної пильности сторож Федюшкін, очевидно москаль з походження. А магістрат столиці зовсім тим не цікавиться.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВПИСИ І ВСТУПНІ ІСПИТИ на курс I., II., III. і IV. до учитель. жін. Семинарії СС. Василіянок і VII-и кляс. вселюдної школи в Дрогобичі відбудуться 2. і 3. вересня ц. р. — При учит. семинарії СС. Василіянок міститься дівочий інститут. Зголошення приймається щоденно. — **М. Григорійчук,** управитель. 1-2

АДВОКАТ

Д-р Осип Назарук

відкриває адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові, 3-?

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“).

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 46 -100

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські, рівнож всілякі направи і покриття поручає і виконує

„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490a) 11—24

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 1. вересня 1929. Ч. 63 (266)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Крівава боротьба за Святу Землю

Араби уперто атакують жидівські кольонії.

З Лондону доносять: Араби пішли приступом на жидівські кольонії Альфа, Арузель, Гаавоводаг, Гуда Мекоріг, Кфар і багато інших. Двічі атакували Гаіфу й Тель-Авів оповіщено стан облоги. Уперто атакують кольонії в Махне Єгузі й Шаарей-Хередʼі. Власти зарядили евакуацію Атліт'у. В Палестині є тепер 1500 анґл. жовнірів. Дальші сили ідуть з Єгипту. Розрухи то затихають, то знов зриваються.

Льокальні власти по стороні Арабів.

ЖАТ (Жид. Аґенція Тел.) доносить: Всі жидівські часописи в Палестині завішені. Всі арабські дневники дальше виходять. Уряд видає бюлетень, редаґований тенденційно. Він ні словечком не згадує про Арабів, як справців нападу, а голосить, що криваві події викликали жиди. Поліція роззброює жидівську самооборону.

Криваві розрухи захопили всю Юдею.

ЖАТ доносить: Жидівська молодь хоробро боронить своїх кольоній. В Яффі, Гаїфі, Тель-Авів'і й Нахлят-Сіоні відперто Арабів. Ванд Гаір сиґналізує конечність допомоги. Жидівські страти в убитих виносять коло 600 осіб і велике число ранених. Арабські страти невідомі, бо Араби забирають з собою і ранених і убитих. Анґлійська піхота поводиться як слід, зате поліція стає по стороні Арабів і навіть тут і там бере участь у грабунках. Криваві розрухи захопили всю Юдею і часть долини Єзреель. Полуднева Палестина відтята. Християне й навіть охрещені Араби не беруть участи в боях. Досі в розрухах убито 3 християн і 15 ранено. До Єрусалиму стягаються цілі фалянґи бездомних і ранених жидів. Польський ґенер. конзуль Др. Тит Збишевський, ранений в часі, коли пробував обороняти польських горожан-жидів.

Жидівська акція по всім світі.

Почавши від Ню-Йорку, де тепер живе найбільше число жидів в одній громаді, відбуваються з приводу подій у Палестині великі маніфестації Жидів по всіх більших містах. До Ваґінґтону й Лондону приїхали делеґації Жидів зложені з їх визначних діячів й інтервеніюють у тамошних урядів. Управи сіоністичних орґанізацій в ріжних краях видали горячі відозви до своїх земляків, щоби складали новий „Фонд Оборони Палестини". По містах зголошується на виїзд туди жидівська молодіж. Словом — розвинено в скорім часі акцію, яка може послужити за взірець кождому народови, що бореться за свою справу. (Дальші вісти в нутрі числа).

Сегорічний урожай

Фаховці обчисляють, що сегорічний урожай в Польщі дасть такі висліди: Пшениці 17 і пів міл. квінталів, жита 67 і пів міл. квінт. Минувшого року було 16 міл. квінталів. Пшениці 61 міліонів квінталів жита. В Німеччині й Канаді урожай сего року слабий, отже вигляди на експорт доволі добрі.

Ціни збіжжа піднесуься?

Делеґація промислово-торговельної палати в Лодзі була у міністра промислу й торговлі Квятковского і вручила йому меморял про кризу промислу. На те заявив міністер, що криза в промислі стоїть у звязку з недостаточною силою купна сільського населення. Длятого уряд зробить кілька засадничих посунень для підвисшення цін рільничих продуктів.

В церквах нема ні одної дитини

Жахом проймаючий опис большевії принесла парижська „Ревю де Де Монд", пера Віятора. Він пише: Там панують повний брак свободи і жах та пригноблення, які переходять усяке поняття. Все, що у нас святе, там викляте. Ми узнаємо реліґію, свободу, власність і Батьківщину. В большевії уряд безбожний, родина розбита, власність і свобода знищена. Там остро заборонено вчити реліґії молодь і дітей. Я був там у багатьох ще незамкнених церквах в ріжних порах дня і не бачив ніякої молоді в церквах і буквально ні одної дитини. Рівночасно провадять там богохульну боротьбу з реліґією, а на її місце хочуть поставити культ трупа Леніна. Там ширять клич: „Правдивий Бог се машина". Міста переповнені червоними солдатами, бо російського народу хочуть ужити до завоювання світа. Се чистий припадок, коли там хто ходить по світі, а не мучиться в льохах чрезвичайки. Словом — большевія страшна.

Селяне палять колєктивні хозяйства

З Нижного Новгороду доносять: В околиці згоріло до тла колєктивне хозяйство „Вятскій Пролєтарій". Часть селян окопалася і не допустила до гашення пожежі. Комуністи з колхозу в страху за своє життя повтікали в ліс. Згоріли всі будинки та живий і мертвий інвентар.

Змарнували на фестини 500 міліонів

Большевицький орґан „Роте Фане" вираховує, що соціялдемократична управа міста Відня змарнувала за оден рік майже пів міліярда (500 міліонів) шілінґів на уряджування фестинів і парад. Та величезна сума не вернеся. А що за неї можна було зробити для безробітних, для голодуючих дітей і т. д.

Дуалізм матерії й духа в народі

та його наслідки.

Живемо серед таких обставин, що кожному зле. Кого лиш спитати: „Як тобі?" — відповість: „Зле". Зле одиницям, зле громадам, зле усему нашому народови. І слушні ці нарікання та оправдані. Зло це в нашім народі відчувається найбільше ще й тому, що довкола нас иншим народам лучше. Приміри чужого щастя збільшають нещасне положення тих, що це щастя видять. Туга за таким щастям тим більша в тих, що то щастя старалися й собі здобути, та їм не пощастило. Не диво проте, що в нашім народі на кожнім кроці туга за красшою долею, за якимсь красшим „завтра" й вона відбивається на настроях так всього загалу, як і кожної одиниці. Чейже цей нарід ще не переболів і тих всіх жертв, які поклав недавно на жертівник за свою красшу будучність, якої не осягнув. Та не досить цього безталання. Доля глузує собі з нього й дальше, немов завзялася його цілком знищити: Партійні міжусобиці розїдають останки сил цього народу, орґанізація фізичних і духових сил, щоби двигнутися з занепаду, не вдається, життя по наших освітно-культурних та економічних товариствах часто завмирає, ворогів повно, всі нами помітують, словом — не добре і що раз гірше. Чомуж воно так? Що за причина цього нашого тяжкого лихоліття?

Ось вона — причина нашої гіркої недолі. Ми занадто відділяємо себе від Бога. Забуваємо, що не лише справи вічности, але й всі справи життя дочасного рішає воля Божа. Виконуючи якусь щоденну працю, говоримо: „Щоб було з чого жити". Відпочиваємо в свято, говоримо: „Годі робити над силу". Їмо, говоримо: „Бо голодні". А постимо, кажемо: „Бо нема що доброго зїсти". Слухаємо зверхности, кажемо: „Щоб не гнівалася й не сикувала". Бідуємо, говоримо: „Бо мусимо". А гараздуємо, кажемо: „Це наша заслуга". Словом, що тільки робимо, або чого не робимо, то або з оглядів людських, або з понук опертих на чисто матеріяльній земській вартости. Бога й Його святої волі не згадуємо, як колиб ці всі справи були нашою власністю та з Божою волею не мали нічого спільного. Як маємо на думці справи чисто земського характеру, то відділяємо їх зовсім від справ надприродних. Як думаємо о річах матеріяльних, то не думаємо о Бозі й вічности. Забуваємо, що смерти в повнім значінню слова властиво нема, она є хіба лише для істот нерозумних. Бо прихід на світ чоловіка це вже початок його вічности. Друге життя є тільки продовженням дочасного а смерть тіла хвилиною переходу в вічність. Зогляду на безсмертність душі життя чоловіка, з малесенькою тільки хвилиною переходу є одностайне, безперервне, вічне. А коли так, то й спосіб життя людського на землі повинен бути постійний, одностайний, на вічних правдах опертий. Вже на землі повинен чоловік жити почасти й життям надприродним, у всіх дочасних справах стояти в контакті з вічністю, бути все з Богом та у всім глядіти на Його святу волю. Вже тут повинен він двигнути себе понад сферу вимог чисто земських. В кожній справі його життя земського повинно відзеркалюватися

Тапчани
матерії меблеві
тапети
Т. КИСЯК і Сини
Львів, пл. Смольки 4.
465б Тел. 41—09 23—30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

життя висше, життя надприродне. Не повинно бути розділу на справи людські й Божі, матеріяльні й духові, фізичні й моральні, світські й релігійні. Морально духовий характер повинен відбиватися у всіх ділянках нашого, так приватного як і суспільного життя, бо дочасне життя це спосіб заслужити собі життя вічне. Думаючи інакше, значить з Богом ділитися, а ділитися, значить опиратися на власні, людські сили та відкидати Божу поміч і благословенство.

Такого матеріяльно-духового дуалізму в історії нашого народу найшлобся не мало й йому належало би приписати неодну невдачу в житю нашого народу. Бо ним він вже нераз відіпхнув поміч і благословеньство Боже, без якого чоловік нічого доброго зробити не потрафить. Та ще більше під цим оглядом терпить наш нарід в сучасній хвилі. Видно, що цей розділ між матерією й Богом ще більші прибрав розміри, коли нещастя що раз більші спадають на наш і так нещасний нарід. На взір наших особистих справ ведемо й всі справи суспільні, народні. Або ще й гірше. Бо в приватнім життю то бодай десь колись пригадається нам вічність, надприродний порядок, справа нашої душі. Нагоди до цього: Щоденна молитва, Богослуження, св. Тайни, Проповіди, Торжества, смерть ближнього і другі. А в політично-суспільнім життю, то чисто мірський характер відбивається без найменшої релігійно-духової закраски.

Думаю, що признає се кождий, хто лише в якім-будь напрямі приглядається життю нашого народу. Возьмім напр. народню працю в освітно-культурнім напрямку: Чи багато є читалень, в котрих читалобся кромі світських, книжочки релігійного, побожного змісту, або католицький часопис? Або чи є в них яка цензура, щоби члени не читали книжок шкідливих? Де там! Звичайно, які читальняні виділи, такий і дух в читальнях панує. А відізвешся, запропонуєш побожну книжку, християнський часопис, то скажуть: „Що?! Попи най собі її читають, а ми собі будемо свою, світську“. Такий голос можна почути не в одній з читалень по наших селах. „На побожність — церква, а читальня на справи чисто світські. Тут нам обдумати, як ліпше орати, сіяти, збирати, організуватися, як вести справи політичні, господарські, економічні, освітно-культурні“. Це думки члена кожного виділу чи не кожного члена читальні „Просвіти“. А звідки цей вплив? З верхів перелився.

Та на цім не кінець. Як не прилюдно то бодай в думці й уяві ще й критикується часто Віру, релігію, Церкву, її ґєрархію а то й самого Бога...

То само й по наших економічних установах. Або ще й гірше. Бо тут до моральних хиб часто приходить ще й матеріялізм тих, що ними завідують. Приходить лакімство, зависть, недовірчивість, підозріння, скарги, процеси зі всіма своїми наслідками.

А вже нема що говорити о наших політичних організаціях, групах і партіях. Всі вони обчислені на чисто світські інтереси, на матеріяльні здобутки й користи, хочби навіть коштом життя і чести противника.

Хто перечив би шкідливий вплив такого матеріяльно-духового дуалізму на долю народу, нехай перенесеться гадкою на степи українські, за кордон і приглянеться, що там діється. Там у кульмінаційній точці цього дуалізму не лишились при звичайнім і ігнорованню Божого авторітету в справах дочасних, а посунулися ще дальше, бо вже й самого Бога перечать та Його для здійснення людських політичних плянів уважають шкідливим. Не вистарчила революція одних проти других, щоб себе вимордувати; там йде революція проти найвисшої Правди, щоб відіпхнути останню можливу ласку Божого милосердя й ратунку.

Життя наше коротке а чоловік смертний. Тож і не диво, що на сім світі нема ні часу ні сил зробити це життя добрим, щасливим, та здійснити всі людські пляни і заміри. Звідси походить огірчення, навіть до праці, брак витревалости і взагалі невдоволення хочби і з щасливих обставин. А що говорити про обставини повні лиха й недолі. Та життя це коротке лише для тих, що думають чисто матеріяльно. В їх розумінню й чоловік слабосилий — немічний. Натомість доволі часу й сил в тих, що перняті вже на землі життям надприродним та оперті на силі Божій. Такі не падуть в огірчення, не знеохочуються в народній роботі невдачами, вони підождуть, зачекають, не падуть в горячкову нервовість, вини за невдачі не спихають на других, стережуться партійної сварні й ненависти, працюють з Богом витревало дальше, словом — це патріоти в повнім значінню слова.

І чим скорше котрий нарід розпочав вести в себе політику в такім дусі та мав таких патріотів своїми провідниками, то вже давно добився самостійности. А наш? Він як не зовсім застоявся під цим оглядом, то бодай дуже призізнився.

Не вистарчить рік-два злої орґанізації, повної хаосу і безладдя, непослуху й анархії, з великою прогалиною матеріяльно-духової єдности, щоби стати о власних самостійних силах на своїх рідних землях. На це треба тілько енергії, праці й літ, кілько призначив Бог в своїх незглибимих плянах і замірах. Не належить проте знеохочуватися, опускати руки й нарікати, коли який наш плян не вдався. Бо як що не повелася праця після нашого людського пляну, то певно вдався тут плян Божий, що не був видно з нашим тотожний, але мав нам вийти на більший хосен, ніж той що ми його вкладали.

Не розумно булоб думати, що Бог нас забув, або вже засудив на загибіль і що нашій недолі вже не буде кінця. Бо видно, що Бог терпіння наші, недолю нашу, розложив тільки на довший період часу. Даремні проте наші труди, зусилля, наші всі жертви, коли хочемо цю недолю з себе скинути тоді, коли нам подобається. Старатися пляни Божі змінити та Божу волю людській підчинити, це хула й абсурд.

Так. Ми спізнилися! Задержав нас цей матеріяльно-духовий дуалізм, цей упертий розділ між нами і Богом у справах нашого народу матеріяльних і дочасних. Ми навіть застоялися. Тож, як хочемо двигнутися з нашого політичного й економічного занепаду, то мусимо вийти насамперед з цього зачарованого кола, заведені туди чародіями модерної політики: „Без Бога“. Життя народу уважаймо коротенькою хвилиною його вічности. В народнім житю не ділімся від Духа Правди, не йдім в розріз з вимогами катол. Церкви, не шукаймо одинокого добра для нашого народу в річах чисто матеріяльних. І дорожимо справами нашого народу дочасними, то дорожім і його вічністю. Хоч всі справи нашого народу на землі дочасні, та зате вічні є ціль і призначіння народу, до яких вони йому дійти помагають. Проте всі громадянські справи підпорядкуймо під лад надприродний, уважаймо їх як средство до осягнення життя вічного, надаймо їм вартість вічну, значіння надприродне та звеном св. Віри злучім їх в нерозривний ланцюх вічности.

Доперва так прискоримо нашому народови красше й дочасне „завтра“ та докажемо, що нам справді тяжким каменем на серці лежить доля народа.

о. Ілія Братик (Бедриківці).

Величезний вибір
ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
поручає фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Так о ж філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.
475 12-30

Відтворення відпусту з 1732 р. через радіо

Дня 15. серпня виленська стація радіова надавала цікаве відтворення відпусту з 1732 р. у славній колись відпустовій місцевости Жировичах на Пинщині. Автором цього „відпусту“ є п. Валєрій Хоркевич, котрий відтворив його на автентичних історичних матеріялах. — Жировичі лежать 10 клм. від Слоніма, сьогодня мало кому знані. Але колись в XV.—XVIII. ст. се відпустове місце було таке славне як Ченстохова. Тут збиралися маси паломників з цілої майже України, Білоруси і навіть захід. Польщі. Леґенда говорить, що чудотворний образ Матери Божої знайшли пастухи на старій груші. Тодішний власник Жирович Олександер Солтан збудував 1470 р. церкву, при котрій в р. 1613 заложено монастир і віддано його ОО. Василіянам. До чудотворного образу відбували паломництва навіть польські королі Володислав IV., Ян Казимир, Ян Собєский із сином Яковом та Станислав Август. У відпустові дні було в Жировичах незвичайно гамірно. Тисячі калік і хорих шукало уздоровлення та потіхи. І в дійсности довгий, дуже довгий є реєстр чудів, дізнаних тими, що з горячою вірою складали свої терпіння у стіп Пречистої Діви Жировицької. Такий то день відпустовий — з тих давних часів став темою для цього одинокого в своїм роді радіового слуховища. Автор виповнив його піснями, співаними в тім часі, ярмарковим гамором і т. п. Все це разом дає живий образ минувшини. Кульмінаційною точкою була хвиля відслонення чудотворного образу в жировицькій церкві. Музичну ілюстрацію скомпонував талановитий музик Евген Дзєвульский, котрий також дириґує грою на інструментах. Цілу програму виконала Драматична Виленська Трупа надавчої стації.

——o——

Попливе слідами Колюмба

По донесенням преси з Кадиксу, корабель „Санта Марія“, що є докладною копією корабля, на котрім Колюмб відкрив нову землю, стоїть уже на якорі в Севіллі. В марті слідуючого року в тій самій годині, з того самого місця і при повторенню того самого церемоніялу, який відбувся при відїзді Колюмба, попливе „Санта Марія“ до Америки. На палубі корабля буде знаходитися камінний бльок, видобутий з каміньоломів міста Пальос, котрий буде угольним каменем памятника — ліхтарні Колюмба, що має бути вибудований в Республиці Сан Доминго.

Сучасні авторитети й історичні герої

III.

Культ противників Польщі почався щотілько по Хмельницькім і від нього та й то — цікаво — наперед не в українських землях під Польщею, а в московській гетьманщині. І знов, не за змагання за позитивні національно-політичні права ідеалізовано зразу Хмельницького, а тілько а) за боротьбу з церковною унією (не з латинським католицтвом; цілком як сьогодні!), б) за піддання України московському цареви — за „соединеніе Руси“. Хмельницький, як патріот національно-український, то зображення цілком новочасне; ще два-три десятки літ тому, він був почитаний як символ єдинства Руси („Богданівці“ проти „Мазепинців“) і непримирного православя. І тут додаймо: з сих двох становищ — єдино-неділимського і московсько-православного — беручи, культ сей був цілком природний і заслужений. Се завдяки Хмельницькому і його Переяславови розбита була соборність усіх українських земель, почате було політичне і культурне обєднання з Московщиною; була основно знищена можливість створення національно-української католицької Церкви, окремої від польського латинства і московського православя. Сі дві ідеї Хмельницький зправди репрезентував, був свідомий їх і — що особливо важне — мав успіх в обох напрямах. З приводу сих двох „заслуг“, культ його почався на переломі вв. XVII і XVIII, а наймаркантніший вислів сього культу маємо в знаній київській драмі „Милость Божія, Украину отъ неудобъ носимыхъ обидъ лядскихъ свободившая“, де Україна, заживаючи „незыблемого блаженства подъ крѣпкою непобѣдимыхъ монарховъ всероссійскихъ рукою“ прославляє Хмельницького як „трепетъ супостатомъ православныя Церкви, найпаче мерзкимъ унѣятомъ“.

В таких обставинах і при таких ідейних течіях (пор. ще драму Прокоповича „Владимиръ“) не диво, що спроба Мазепи і тов. відвернути початий у Переяславлі хід історії й увійти знов у звязки з Польщею викликала загальний всенародний протест і кинула на автора витягнено внесок, що ранне вставання нікому не зашкодить, бо через те тратиться тілько ослаблений сон, поверховний. Таким чином повстала наукова теорія, котра й досі належить до панучих теорій, а котра твердить, що довгота сну се річ побічна й залежить від волі людини, від привички й від „виховання“.

рів сього кроку довговічне тавро національної зради. Що-найменше 90% тогдішних Українців мали Мазепу і тов. за польських запроданців, що на спілку з лютеранськими Шведами хотіли завести православну Україну в ту саму лядсько-уніятську неволю, з якої 50 літ тому назад визволив її був Хмельницький. Сьому годі й дивуватися. Як можна вимагати від громадянства, щоби т. ск. з дня-на-день перекидалося з екстрема в екстрем, від одного національного ідеалу до другого? Тому всі новочасні зусилля зобразити Мазепу й тов. як борців за державну незалежність України не можуть ніяк змінити незаперечного історичного факту, що більшість тогочасного українського громадянства не тілько не спочувала такій ідеї, а просто була їй ворожа. Тимбільше, що в її очах Хмельницький репрезентував ідею соціяльної волі, натомість Мазепа був символом грабіжного дуки.

Отся антитеза між двома ідеями — одною репрезентованою Хмельницьким і другою прикладаною до Мазепи — панувала серед Українців майже два століття, поки найновіші часи не почали шукати синтези між обома історичними явищами. Знайдено її в тому, що україн. історично-політична література почала добачувати в діяльности обох гетьманів спільний мотив, до того часу не досягнений, або недоцінюваний: змагання до державно-політичної незалежности України. Психольоґічний шлях від ранішого розуміння історичної ролі обох гетьманів до сього найновішого був простий: одні Українці замикали очи на москвофільство Хмельницького й цінили тілько його боротьбу з Польщею; инші замикали очи на польонофільство Мазепи і цінили тілько його зрив проти Москви. Сепаратизм від обох сучасних нам національних противників був тою першою ниткою, що повязав обі суперечні постати нашого минулого, а переношена на давні часи новочасна ідея національної держави відкриває у них і спільні позитивні риси — спільне національне почування і спільний національний ідеал.

Отсе змагання до консолідації розпучливо розбіжних прояв нашої історії XVII—XVIII вв. річ дуже похвальна. Та одна умова вимагається при тім: щоб воно не переходило меж історичної правди.

Що-ж говорять про се досьогочасні наукові досліди? Вони, дійсно, не заперечують істнування й ділання державницьких течій у Хмельниччині і Мазепинщині, а навпаки, потверджують їх, одначе — і тут не може бути сумніву — не в тих розмірах і не цілком у тім напрямі, які ввижаються, чи краще, які бажаються деякими нашими політичними ідеольоґами.

IV.

Ідея козацької держави на Україні (бо тілько про таку була мова в XVII і XVIII вв.) появляється щотілько в 1648 р., себто одночасно з Хмельницьким, дарма, що зорґанізована козацька воєнна сила мала вже за собою поверх 100 літ голосної в міжнароднім світі слави. Ідея ся не була навязувана до традиції старих часів київських чи галицько-володимирських, тілько була витвором тогдішних реальних обставин, одначе — річ вельми характеристична — вперше була сформулована не то не в голові Хмельницького, а й узагалі не на Україні. Вона виринає в міжнародних сферах, докладніше — в семигородсько-турецьких, вже після перших великих успіхів Хмельницького над Поляками. Щотілько тогді вона була перенесена на Україну й очевидно знайшла в ній відгомін, одначе помилявся-б той, хто думав-би, що сам Богдан став головним ідеольоґом козацької державности. Ні, він був тілько першим практичним реалізато-

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.
ЕЛЄҐАНТНІ ФУТРА
поручає
найдешевше фірма
САЛЬОМОН БАЧЕС
Львів, Краківська 6.
Гуртово й детайлічно
Тел. 21-28.
Уділюю кредиту на догідних
503 услівях. 3-14

Про сон і спання

(З пекучих питань природи)

Не лише лінивий, але кождий з нас пересипляє приблизно третину свого життя. Немовля в перших трьох місяцях будиться звичайно тілько на те, щоб напитися. В останніх трьох місяцях першого року не спить воно вже приблизно 6 годин. Дитина від 2 до 5 літ спить 12 годин нічю і коло 2 год. в день. Від 5 до 18 року життя потребує людина коло 10 годин нічного сну. Дорослій треба спати 7 до 8 годин. Се становить норму для якої третини людського життя. В рр. 50—55 потреба довшого сну скоро меншає, а в рр. 65—75 вистарчають всего 3 до 4 години сну. Так виглядає „табеля спання людини“ під оглядом довготи того спання.

Та не в самій довготі спання вся суть справи. Важна також пора, коли удаємося на спочинок і коли встаємо. Вже дослідник Кольшіттер (Kohlschütter) ствердив у р. 1863, що сон в годину або дві потім, коли заснулося, осягає найбільшу глибину, а дальше стає що раз то більше поверховний аж поки не перейде в стан чування. Той учений будив спячих при помочи звуків і після сили тих звуків, якої треба було, щоби збудити спячих, нарисував криву лінію, котра показує час, коли сон найглибший і величину тої глибини. На підставі тих дослідів можна напевно пізнати, що глибина сну зміняється в часі його тревання та шо вечірний сон має найбільше значіння. З досвідів Кольшіттера

Та в 33 роки по досвідах Кольшіттера зробив Міхельзон інакші досвіди: він ствердив, що є не тільки вечірня глибина сну, але й ранішня. Сам Міхельзон вірив у теорію Кольшіттера, отже своє відкриття уважав тілько свого рода відгалуженням від нормального типу спання. Згодом виробився погляд, що ту подвійну глибину сну, вечірню й ранішну, мають тілько неврастеніки та взагалі люде, що працюють умово і що такі люде чуються втомлені, коли рано не виспляться і за рано встають.

Нові досвіди показали, що річ мається інакше, а саме так: Є два типи людей. Оден тип спить найтвердше вечером, а другий рано. Лікар Р. Глявбер перевів досліди в німецькій клініці для дітей у Празі й оповістив висліди в „Medizinische Klinik“. Він пише, що вже між дітьми є ті два, зовсім нормальні типи, з котрих оден найлучше спить вечером, а другий рано. Длятого теорія, котра каже кождому без виїмку як найранше вставати, шкідлива в наслідках для тих людей, що найлучше спять рано. Треба рахуватися з індивідуальними вдачами й потребами. Ті, що найлучше спять рано, не можуть вечером так скоро заснути, як ті, що найтвердше спять вечером. Для тих людей не все одно, чи вони спять від 9 веч. до 5 рано, чи від 11 веч. до 7 рано. Хоч обидва типи людей підуть до ліжка і заснуть о 9 год. веч., то коли їх збудити разом о год. 5 рано, вони не виспалися таксамо, навіть коли весь той час спали. Ті, що мають найтвердший сон вечером, встають виспані й свіжі, а ті, що найлучше спять рано, встають утомлені, коли їм перервати їх ранішний, найлучший сон. Коли так треває довший час, тоді се відбивається шкідливо на їх здоровлю. Се видно доволі виразно на жовнірах і шкільних дітях. Особливо шкідливо відбивається надто ранне вставання на тих дітях, котрі знаходяться в стадії полового дозрівання, або перед нею. В тій стадії навіть найлучший харч не заступить їм потрібної скількости сну. Взагалі надто ранне вставання дітей се зло. Оден народний учитель в Ціріху дозволив дітям в першій годині, призначеній на науку, робити що схочуть: незабаром одна головка за другою склонилася до сну. Хто знає дітей, той знає також те, що вони радше виберуть усяку іншу роботу, ніж спання, — коли не надто перетомлені. Вже з того видно, як надто ранне вставання мучить дітей. Все те доказує, що се сумнівний героїзм, коли хто без огляду на вдачу дитини вимагає від неї надто ранного вставання.

Так виглядають твердження найновішої теорії про сон і спання.

З німецького переповів **А. Ч.**

Для Пань
на наймодніщі сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.

Для Панів
ориг. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т. п.

Просимо оглянути без обовязку купна. 463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Гродзіцких) 14-30

ром сеї ідеї, яка теоретично хто зна чи його цікавила і чи він взагалі зясовував собі її. В кождім разі, він брав її тілько з практичного боку і здійснював її з того кінця, з котрого було найлекше, і лише настілько, наскілько в даних обставинах було се можливе. Він був наскрізь реальним політиком і як такий увесь час свойого гетьманування мусів боротися з власною опозицією всяких принципіялістів. Він безпощадно гнобив тих демагогів (за що В. Липинський дуже хвалить його), одначе таки під їхнім натиском — коли вони заявили, що волять до тла зруйнувати українську землю і переселитися в Туреччину ніж годитися з Польщею — він рішився під конець 1653 р. піддатися дефінітивно Московщині на подібних умовах (тілько погіршених) як ті, що були чотири роки раніше уложені з Поляками під Зборовом. Коротко, завдяки радикальному крилу тогочасних українських націоналістів вперше була розшматована Україна, та разом з сею зміною міжнародно-політичної рівноваги стратила досьогочасну поміч і протекцію у всіх національно-політичних змаганнях — з боку Туреччини і її кримського васаля (вони тоді достоту грали ту саму ролю супроти України, що Австрія й Німеччина в останній війні). Чого потім Хмельницький не робив, то вже до самої смерти не вдалося йому посунути будови української державности поза ті тісні й некорисні рами, які давала т. зв. переяславська умова, а по його смерти Україна опинилася в такій розпучливій міжнародній і внутрішній ситуації, якої ніколи вже не перемогла і з якої вже не вийшла, поки не стратила створених Богданом елементів державности і не перемінилася в російську провінцію. Проте Хмельницький таки велика людина й один із героїв української історії, без огляду на його ріжні хиби, помилки і невдачі; як ніхто перед ним і по нім, він умів опанувати розбурхане море українського радикалізму, анархізму, принципіялізму і доктринерства. Як висловився Француз Меріме, він бувби став славною европейською індивідуальністю, якби не те, що мав до діла з варварськими земляками, прихильниками засади: „все або ніщо“, які всюди вітрили (висловляючись новочасними словами) „зраду“, „продажність“, „угодовство“, „опортунізм“ і т. д. (К. б.)

С. Томашівський.

МЕБЛІ
солідно виконані, власного виробу найновіших взірців
464 дешево можна дістати у 13—15
БРАТЯ СІВЕК
ЛЬВІВ, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Кождий має обовязок дбати про свою добру славу між людьми, але не занадто бо слава подібна до миляної баньки: вона якраз тоді тріскає, коли найкраща. Слава се тінь, що стає раз більша, раз менша, не зміняючи тим своєї вартости. (Тільман Шеш).

*

Коли хочеш пізнати, хто ти такий, уважай на те, як говориш: бо слова так показують серце, як галузки коріння.

Унїоністичний Зїзд у Празі

(Спеціяльна кореспонденція „Н. Зорі“).

Другий день зїзду.

1. Перший реферат виголосив сего дня відомий славіст, професор празького чеського університету о. Др. Йосиф Вайс, на тему: „Берестейська Унія“. На основі історичних документів представив приготовчі праці до акту зединення нашої Церкви з Апостольською Столицею і мотиви, для яких наші ерархи розпочали і завершили діло злуки. Достойний прелеґент вказав і на перепони, які ставила нашій Церкві по довершенні акту злуки польська шовіністична шляхта і висказав побажання, щоб подібні промахи не поновилися зі сторони деяких польських кругів і в будучности, бо вони не то що не служать високому ділу зединення Сходу з Заходом, а навпаки, перепиняють його. Та відай горбатого й могила не направить. Не мале заінтересування у слухачів викликала фотографія самого акту підписання берестейської унії, який Др. Вайс показав зібраним.

2. Другий з черги реферат на тему: „Фільозофічні основи в теольогії Восточних незединених“, виголосив проф. о. Др. Генрих Ціховський. У нім виявив своє широке позитивне знання богословської літератури від перших початків аж до нині і натякнувши на дві головні богословські школи на Сході: антіохійську й александрійську (алеґоричну), виказав на основі фактів, що ся остання взяла перевагу та стала причиною, що східна теольогія не набрала скристалізованих форм, але остала так сказатиб у пливкому стані, чого не було на Заході, де богословію завдяки арістотелівській фільозофії з її льогікою і метафізикою, унято в ціпкі певні форми, що річ ясна вийшло на користь самій обявленій правді і причинилося до усунення многих неясностий. О. Референт радить, щоб незединений Схід познакомився близше з фільозофічними основами західної теольогії й у себе став її примінювати, що певно причинилосяб до взаїмного зближення. Представником арістотелівського напрямку в теольогії уважає автор св. Івана Золотоустого, котрого студіювання поручає східним богословам.

Предсідник Зїзду, Преосв. д'Ербінї влучно зазначив навязуючи до сего реферату, що і пізнання фільозофічних основ східної теольогії через богословів західних не мало може причинитися до усунення богатьох упереджень і непорозумінь, які на жаль мають нераз місце.

По другім рефераті війшов на салю міністер соціяльної опіки священик Др. Іван Шрамек, витаний сердечно присутними. Міністер Шрамек се голова католицької чеської партії, найсильнішої по аґрарниках, котра має два портфелі в теперішнім чеськім кабінеті.

3. Про соборну відправу богослужень на Заході і на Сході говорив сего дня третий з черги венедиктинець з Бельґії о. Лямберт Бодуен, виказуючи, що концелебрація знана і практикована не лиш на Сході, але і на Заході, хоч вона прибрала там вузші рамки. Автор, котрий цілий реферат держав у веселім настрою, старався виказати, що основи в літурґіях східній і західній спільні, що отже обрядові ріжниці, які війшли в оба обряди, не повинні віддалювати Сходу від Заходу.

Під конець сего реферату входить на салю Преосв. Ронкаллі, апост. адміністратор з Софії. Се одинайцятий Владика, котрий приїхав на унїоністичний Зїзд.

Ві второк сполудня мав виклад по чеськи архимандрит славного венедиктинського монастиря в Празі, зв. „Емаус“, о. Ернест Викукаль. Говорив про кирилометодіївські традиції в Чехах. Як відомо, тереном апостольських праць Св. Братів Кирила і Методія була Моравія, а не Чехи. Мимо того повага їх була така велика, що не могли вони не поширити своїх впливів і на сусідну Чехію. Се між иншим видко і з того, що саме на Чехах від найдавніших часів мимо сильної акції зі сторони латинського Заходу слідно нахил до богослуженнн у старославянській мові. Архимандрит Викукаль тішиться загальною симпатією в чеських католицьких кругах, тому і його слово приняте було довготреваючими оплесками.

По нім забрав слово польський епископ, Преосв. Пшездзецкі. Бере він від ряду літ пильну чинну участь в унїоністичних Зїздах. І сего року промовив перед ширшою публикою по польськи про унїонні змагання Поляків на „кресах“. Достойний промовець, треба признати, говорив з переняттям і з патосом може аж надто театральним і розказував про се, як в чотирох окраїнних польських епархіях не твориться нароком окремих східних деканатів, щоби практично виказати вірним, що Церква є лиш одна, що розділ на окремі деканати латинські і східні викликавби лише ненависть між вірними обох обрядів. Згадано було і про семінар східний у Луцьку і про навчання східного язика у Вильні і Люблині на тамошніх університетах, про спільні богослуженнн з нагоди всяких торжеств, ну і про релїґійні видавництва для зединених східних як „Кітеж“, „Христіянин“ і брошури на ріжні теми. Шкода лише, що нічого не було сказано, що зроблено приміром для вірних українців, кілько парохій східного обряду є у згаданих епархіях, кілько є там священиків так мірських як і монахів, занятих душпастирством над зединеними східного обряду, кілько деканів східного обряду є над латинськими парохами і т. п. Се дуже булоб причинилося до повного образу фактичного стану унїоністичної акції на сході Польщі. При кінці взивав бесідник до взаїмної любови, до усуненнн з унїоністичної акції всякої політики і ненависти. Маємо в Бозі надію, що се візвання скінчиться не лиш на словах, але буде в будучности переведене також в життя відносно до Українців, котрі як не милимося, находяться також межи вірними згаданих епархій і мають повне право, аби і для їх безсмертних душ подбано о душевний корм!

Відай слухачі не гаразд зрозуміли достойного бесідника, коли референт одної чеської часописи пише, що: **Lid pravoslavný se často zpovidal u katolického kněze, obcoval katolickým obřadům, a o p a č n ě.**

Вечером о год. 8. мав довший гарний реферат зі світляними образами о. М. де Белльоа, Єзуїт, про унїонні змаганнн Св. Вітця Папи Пія XI. Присутні вислухали той реферат з великим заінтересованнням.

Кождий гріх усміхається з початку приємно і приязно: його обличча блищить веселістю, а його голос солодкий як мід. (Е. Тайльор).

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ ВІД 650 ЗОЛ. за готівку, на рати

483 — 9-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І. ПОВ.

ДОПИСИ

ГОРОДОК ЯГАЙЛОНСЬКИЙ. (З діяльности Марійського Товариства Панночок). По приготовляючих конференціях в 1926 р. оснував о. Др. Ігнатій Цегельський: „Марійське Товариство Панночок Непорочного Зачаття Пр. Д. і св. Ольги в Городку“. Перші сходини відбулися 12. лютого 1927 р. а до кінця червня 1929 р. було 32 сходин і зборів. Членичь і кандидаток було в товаристві 35, а тепер є 30. На сходинах о. духовий провідник виголосив ряді конференцій (пояснення статутів, про Пр. Евхаристію, Любов у Мар. Дружинах, О почитанню Пр. Діви, Про любов родичів, Про св. Йосафата, Св. Миколай взір милосердя, Про Новий рік, Про піст, Десятиліття діяльности Мар. Тов. Молоді у Львові, О молитві, Про вінчання чудотворних ікон а зокрема Самбірської, Про посіщення Пр. Евхаристії, Про христ. харитативну акцію, О чистоті, Пр. Евхаристія яко жертва, О духовім читанню, О дусі пожертвування для орґанізації, Про чудотворну ікону в Зарваниці).

Членици виголошували відчити: 1) Про життя і діяльність Ольги Кобилянської (т. Світеньківна Іванна), 2) Про творчість О. Кобилянської (т. Стеблецька Оксана), 3) Про появи Пр. Діви Марії в Люрд (т. Кисілівна Олена), 4) Про св. кн. Ольгу (т. Федиківна Ольга), 5) Про св. Теодозія Печерського (т. Хитрівна Соня), 6) Про кн. Ярослава Мудрого (т. Фасовська Галина), 7) Слово о полку Ігоря (т. Цапівна Ольга), 8) Про укр. галицьких князів (т. Горошівна Олена).

Крім сего 3 відчити виголосили запрошені гості.

З обходів і урочистостий устроїло товариство: Марійську Академію (4. XII. 1927) з нагоди зложення приречення нових членичь, Академію з нагоди ювилею О. Кобилянської (18. III. 1928); Передставлення: „Фабіолю“ (7. IV. 1929), спільне свячене і просфору. Хор Мар. Тов. Панночок взяв участь в обході 60-літ, ювилею тов. Просвіти в Городку (2. II. 1929) та делеґатки брали участь в 25-літнім ювилею Мар. Тов. Пань у Львові. — Заходом Мар. Тов. Панночок устроєно що року вже три рази великопісні реколекції для Пань і Панночок під проводом о. д-ра Цегельського. Що року відбувають членици паломництво маєве до Малкович або Добростан. Членици асистують зі світлом через цілий місяць май на ранній Службі Божій та збирають жертви. Що місяця беруть участь в Службі Божій з виставленими св. Тайнами з адорацією та приступають до св. Причастія. В процесії Божого Тіла беруть корпоративну участь, творячи з Мар. Тов. Ґімназистів шпаліри. Устроїли дві вселюдні збірки (на устроєння місії та на електричне освітлення в церкві). Раз брали участь в радіоконцерті.

Около 20 членичь творить співацьку секцію під батутою п. Ольги Цегельської, жінки катех. ґімназіяльного. Усі членици обовязково пренумерують „Місіонар“. Вкладка виносить 10 ґрошів місячно. Честь Вам, Панночки городецькі, які в короткім часі розвинули так живу діяльність, держіться кріпко Мар. Товариства і зеднуйте нових товаришок на місце тих, що виходять замуж, або виїздять. Не слухайте підшептів лукавих осіб, яким Мар. Товариство і його ідеї ухристіянізування суспільности є солию в оці.

З нами Бог і Марія! М-ч.

—o—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

СТАНОВИЩЕ АРАБІВ. З Египту доносять, що арабський дневник в Каірі „Ель Афрам“ так представляє становище Арабів у справі св. Землі: Спокою в Палестині не буде так довго, поки анґлійський уряд не витолкує Жидам, що Палестина то арабський край, котрого населення складається з христіян і магометан. — Секретаріят Ліґи Народів у Женеві засипаний скаргами Арабів з Палестини і Сирії, котрі твердять що їх позбавляють релиґійних і політичних прав на користь Жидів. Араби роблять за те відповідальними Анґлійців і Ліґу Народів. Подібні скарги вносять також Жиди. Словом — боротьба за св. Землю розгорілася сильно.

РУХ АРАБІВ поширився з Палестини на Трансйорданію і Сирію мимо замкнення границі постерунками. Се вказує, що то рух панарабський. Улицями Дамаску перейшов демонстраційний похід з 20.000 Арабів, котрі маніфестували свої симпатії з Арабами в Палестині. Жидівську дільницю в Дамаску охоронено військом. Арабські розрухи обняли всю Трансйорданію.

Шануймо свої очі! Найліпші окуляри і цвікери в найліпших склах Zeisa і инші поручають

ЛЕВ і ГЕНРИК АППЕЛЬ

Львів, Леґіонів 1. Телєфон Ч. 4-58.

Замовлення з провінції відворотно.

494 а 6—10

НА ДАЛЕКІМ СХОДІ обговорюють дипльомати конечність евакуювання всіх чужинців з Харбіна й инших міст північної Манджурії, бо можна сподіватися, що конфлікт совітів з китайцями доведе до поважнійших подій.

СИТУАЦІЯ В ГАЗІ. Наради головних держав-вірителів Німеччини закінчилися порозумінням. Претенсії Анґлії заспокоєні в висоті 84 прц. Анґлія буде одержувати 36 міл. марок річно, себто на 7,400.000 більше, ніж предкладала Франція. Франція відступила Анґлії 4 міл., Італія 2 міл., Бельґія 1,400.000. Крім того, Італія зобовязалася купувати що року в Анґлії 1 міліон тон вугля по звичайній ринковій ціні. Поза тим ще Німеччина має відмовитися на користь Анґлії від 300 міл. мар., котрі становили ріжницю між сумою відшкодовань після пляну Юнґа і Девіса. Натомість Німеччина одержить від Франції зобовязання остаточної евакуації Зарення не пізніше червня 1930 р.

—o—

615.851 „законів“ в сов. Росії

„Известія“ доносять, що села в Росії що раз частійше зачинають ігнорувати совітські закони й заступають просто своїми власними ухвалами. Коли в р. 1927 села знесли ухвалами совітські закони в 357.644 випадках, то сего року до червня сталося се вже в 615.351 випадках... (Не даром уже Наполеон говорив, що дасть собі раду навіть з найсильнішою ворожою правильною армією, але з хлопами боротися не вміє. З подібною трівогою дивився на села й Ленін, не знаючи, як переломити пасивний опір того моря російських сел, в котрім майже зникають міста й фабричні оселі).

—o—

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Кардинал Фавльгабер з Мюнхена в Баварії приїхав до Познаня. На двірці витали його польське духовенство під проводом самого примаса Гльонда і представники польс. військової влади.

Польське паломництво виїде до Риму, дня 26. вересня ц. р. В Римі буде від 2. до 9. жовтня вечером.

Російські емігранти на послухання у Св. Отця. На авдієнції у Св. Отця була ґрупа російських визначних еміґрантів, як княжна Волконська, Андроніков, кількох ґенералів і полковників а також католицький священик, син православного священика, котрий просидів 5 літ в большевицькій тюрмі. Оден з рос. еміґрантів проф. Круцинський є бібліотекарем в папськім Орієнтальнім Інституті.

Дальші торжества з приводу лятеранського договору з Італією. Як доносить „Corrispondenza“, в осени буде отворений другий цикль торжеств з приводу конкордату Італії з Римом. Потвердження цеї останної вісти з ватиканських кругів ще нема.

Переговори Апост. Столиці з Югославією в ціли остаточного управильнення справ 5 міліонів католиків у тій державі (на всіх 13) дотичити мають таких справ: Нового поділу епархій, шкільництва, церковної власности і подружа. Катол. ґієрархія поділена на провінції 1. дальматинську, котрої митрополитом буде епископ зі Спалята, 2. хорватсько-словінську з митроп. столицею в Загребі, 3. босняцьку зі столицею в Сараєві і 4. сербську зі стол. в Білгороді. Преса доносить, що Югославія одержить свого представника в Колеґії кардиналів і що буде ним правдопод. архиеп. д-р Бавер з Загребу.

„Стара Церква“. Воєвід. уряд у Вильні вже третий раз відкинув просьбу ґрупи православних зі священиком Левицьким і сенат. Богдановичем на чолі о зареєстрування громади „Старої Церкви“, котра не узнає автокефалії православної Церкви в Польщі. Канонічно залежна вона від архієпископа в Ковні Елевтерія, котрий по повороті з Москви за згодою урядів литовського і совітського прибрав титул архієпископа литовського і виленського.

Антіохійським патріярхом для Сирийців іменований Ігнатій Гавриїл Таппуні, архієпископ Алеппо. Його вибрали епископи того патріярхату, а Св. Отець на тайнім консисторі признав той вибір. Тоді саме ухвалено дати йому „паллій“, передачу якого Св. Отець задержав для себе. Вона відбулася в празник Преображення.

Число католиків в Японії м. р. зросло о 1.800 вірних, так що тепер є там всіх католиків 89.390 на 40 міліонів населення. Число місіонарів 172, священиків Японців 49, питомців 156. Завважується зріст симпатій до католицизму. Пр. Різдво Христове вважається до певної міри народним святом.

РАДІО-АПАРАТИ і ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у

ЛЬВА і ГЕНРИХА АППЛЯ

494б **Львів, Леґіонів 1. Ч. тел. 4-58.** 6-10

Як може нежива матерія пояснити нам таємниці життя?

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

АНТІН ЧЕХІВ

Великий письменник укр. походження.

З ПРИВОДУ 25-ЛІТТЯ ЙОГО СМЕРТИ.

Антін Чехів се один з найбільших літературних талантів, принесених Сх. Україною в жертву російській культурі. Звязаний з Україною не тільки своїм походженням та місцем уродження, а й богатьома рисами своєї творчости, Чехів писав, як відомо, тільки російською мовою. — Чехова зачисляють до клясичних письменників російської літератури, нарівні з Пушкіном, Гоголем, Турґенєвим, Л. Толстим та ин. Російський письменник Б. Зайцев у ювилейній статті про Чехова називає його „Російською Славою". Імя Ч. славне, дійсно, далеко поза межами Росії й України. Його твори перекладені майже на всі культурні мови. Його популярність у деяких краях Зах. Европи дуже велика. Особливий успіх мають твори Ч. в Угорщині; Мадяри вважають Ч. незвичайно близьким собі по духу, „нібимадярським" письменником. Та, мимо великої популярности Ч., його літературна спадщина ще не дочекалася всебічної, належної оцінки. Про Ч. й досі можна почути дивачні та взаємно-суперечні погляди й оцінки. Чехова признають великим, „клясичним" письменником, но й досі історики письменства та критики не зясували виразно, що саме вічно-гарне, клясичне, велике у творах Ч. Не освітлили досі належно й світогляду Ч. А вже зовсім ніхто не подбав до сеї пори про оцінку Ч. з укр. погляду, про виявлення укр. складників й укр. стихії в його творчости. А тимчасом майже всі найліпші твори Ч. звязані з Україною! Українські монастирі — славнозвісний у Сх. Україні Святогорський монастир, на Слобожанщині, монастир над річкою Голтвою, на Полтавщині, східно-українські розлогі степи, славні сх.-україн. вишневі сади — проходять перед нами в цілій низці найліпших творів Ч. І, характеристична річ, перенятий звичайно песимізмом Ч. — коли пише про рідну Україну — здобувається на світлі краски і з ніжним ліризмом, майже з побожною любовю малює рідні сторони: смуток, песимізм Ч. видимо тають у світлі дорогих споминів з дитячих літ. Та не тільки сим звязаний Ч. з Україною. Його своєрідний гумор-сміх крізь сльози, його мрійливий смуток, жіночність і ліризм його творчости се типово-українські риси, спільні більшости наддніпрянських письменників. Звязок Ч. з Гоголем не підлягає сумнівам: Ч. у певнім відношенню був продовжателем і наступником Гоголя. Багато спільного має Ч. і з ин. сх.-українськими та „україно-російськими" письменниками, особливо з його сучасниками. Вплив Ч. виразно відбивається у творах цілої низки наддніпрянських белетристів кінця XIX. — поч. XX. ст., найбільше в М. Чернявського, Н. Кибальчич, Л. Пахаревського, почасти в Коцюбинського, С. Васильченка й баг. ин.

Останніми часами в нас починають розуміти вагу „україно-російських" письменників, як М. Гоголя, Наріжного, Данилевського, Короленка й ин., для історії укр. письменства та взагалі для укр. культури. І навіть пробують „ревіндикувати" декого з них (порів. дуже цінні уваги на сю тему В. Дорошенка в передмові до перекладеного ним „Бурсака" Наріжного, вид. „Просвіти", 1928). Чехів і своїм талантом і впливом безперечно перевисшує всіх „україно-російських" письменників, розуміється крім Гоголя і Достоєвського, оскільки останного теж можна залічувати до „україно-російських" письменників. Через те на дослідження й оцінку творчости Ч. мусимо звернути особливу увагу.

Життепис Ч. — „чисто-літератський" й нічим особливим не визначається. Життя провадив він кабінетне. Був незвичайно скромний, хоровитий, трохи короткозорий. Нічого невідповідного ніколи не зробив, но й подвигів теж не творив ніяких. Предки Ч. були селяне-кріпаки, батько Ч. народився ще в кріпацтві. Ант. Чехів сам уродився 17. січня 1860 р. в україн. частині Донщини, в Таганрозі. Частину дитячих літ провів в укр. селі. Вчився в Таганрозькій ґімназії, потім на медичнім виділі Московськ. Університету. Почав друкувати свої твори ще студентом, 19-літним юнаком, у 1879 р. Для зарібку мусів стати постійним співробітником гумористичного журналу „Стрекоза". Щоб охоронитися від нужди й голоду, писав дуже богато, головно дрібні легкі, веселі оповідання про тещ, про модних пань, пяних купців, літників ітп. Майже все те писав нашвидку, аби-як, для дрібного заробітку. Воно пристосоване до смаку невибагливої півінтеліґентної публики, найбільш охочої до читання брукового, гумористичного часопису. Саме ті оповідання й виробили Чехову славу веселого й дотепного оповідача. Більшість з тих вчасних гумористичних оповідань не має ніякої мистецької вартости і зовсім не характеристична для таланту і творчости Ч. В 1884 р. Ч. скінчив Університет і став лікарем. Проте лікарською практикою займався недовго, хоч був здібним, пильним і добрим лікарем. Віддався виключно письменницькій діяльности. Тепер почав богато працювати над своїм літературним талантом. Кожне дрібне оповіданя старанно обробляв. Невпинною працею виробив свій дуже гарний, оригінальний літературний стиль. Критика довгий час ставилася до Ч. з великим застереженням. Призвичаєні до більших повістей і романів критики не хотіли признати великої вартости дрібним творам Ч.: „Гарний майстер на дрібниці", казав про нього навіть „прихильний" критик. Журнали теж нерадо брали дрібні оповідання Ч., жадаючи великих повістей. Чехова навіть висмівали за те, що він пише самі „дрібниці". Та Ч. переборов ті упередження. В 1886 р. видав 1-ий збірник своїх оповідань „Пестрые разсказы". В 1887 р. вийшов 2-ий його збірник „В сумерках". Там м. и. містилося чудове оповідання „Святою ночью". Ті збірники, особливо другий, приняла публика з великим зацікавленням. Незвичайно подобалося опов. „Святої иочи", в котрім Ч. малює чудову картину Великодної ночи в монастирі над Голтвою й світлі, симпатичні образи двох монахів: поета, складача акафістів, і його вірного друга-„послушника". На поч. 1888 р. появився один з найкращих творів Ч., „Степ", напоєний свіжими пахощами Степової України, ледви чи не найліпший твір у нашім і в російськ. письменстві, присвячений змалюванню сх.-українського степу. „Степ" зробив надзвичайне враження, особливо на уродженців Сх. України. Високо-талановитий письменник Гаршин, теж уроженець Степової України, прочитавши „Степ", кинувся до свого приятеля зі словами: „я прийшов сповістити тобі чудесну новину: появився новий першоклясний письменник". Иншому приятелеви він казав: „Степ Чехова мене обновив... У мене наче нарив прорвався, і я почуваю себе так гарно, як давно не почував!" Особливо захоплювався Гаршин змальованим у „Степу" образом старенького, „типово-українського" пан-отця. — В 1890 р. видав Ч. збірник „Хмурые люди", в 1892 р. велике оповідання „Палата ч. 6". Відбув подорож по Сахаліні й Сибірі, де приглядався життю покараних каторгою злочинців. Про сю подорож видав „записки", спершу друковані в журналах, потім окремою книжкою. Крім оповідань, почав писати також драми: „Иванов", „Чайка" (1896), „Дядя Ваня" (1897). Талант Ч. в тій порі розвинувся дуже сильно. Се вже не був веселий оповідач і навіть не гуморист, а переважно смутний і ніжний імпресіоніст, дуже гарний мистець і тонкий психольоґ. В його творах бачимо гармонійне сполучення імпресіонізму з реалістичним, побутовим малюнком. Заховуючи часто деякі форми жартобливого, комічного стилю, Ч. заповнює їх зовсім некомічним змістом. У нього звучить уже часом навіть не сміх крізь сльози, а тихий, но гіркий, безмежний смуток або й повний відчай... Настрій, спільний у Ч. в 1880—1890-их рр. з иншими наддніпрянськими письменниками, особливо з такими „україно-російськими" белетристами, як Гаршин і Новодворський. Відірвані від усякого ґрунту, зденаціоналізовані й здеклясовані, втративши тверду віру батьків, но занадто чуткі й розумні, щоб приняти нову „віру" — соціялістичну, котра саме входила тоді в моду, сі письменники в цілій низці своїх творів дали вислів безнадійній роспуці. В однім зі своїх найглибших по заміру оповідань, „Скучная исторія", Ч. вкладає в уста свого героя — старого, заслуженого ученого, такі слова:

„Смішна мені моя наївність, з якою я колись у молодих літах перебільшував значіння слави і того виняткового стану, яким користаються славні люде. Я відомий учений, моє імя вимовляють з благоговінням, мій портрет був і в „Нивѣ" і у „Всемірн. Илюстраціи", свій життепис читав я навіть у німецьких журналах і щож з того?... Родинні неприємности, немилосердність вірителів, незручности паспортової системи, загальне неуцтво і грубість у відносинах... все це й багато иншого торкається мене не менше, ніж усякого міщанина... Припустім, що я знаменитий тисячу разів, що я герой, яким пишається мій рідний край... все це не перешкодить мені вмерти... в нудзі, в цілковитій духовній самотности... І скількиб я не думав, кудиб не роскидалися мої думки, для мене ясно, що в моїх бажаннях нема головного, нема чогось дуже важного. В моїй пристрасти до науки, в бажанню жити, в змаганнях пізнати себе, в усіх думках, почуттях і розуміннях нема чогось спільного, що вязалоб те все в одну цілість. Кожне почуття, кожна думка живуть в мені осібно. В усіх моїх міркуваннях про науку, театр, літературу, учнів, в усіх образах моеї уяви, найумілиший аналітик не знайде того, що називається спільною ідеєю, або Богом живої людини... А коли нема сього, се значить, що нема нічого..."

Поруч з сим ученим в инших оповіданнях виводить Ч. низку звичайних, дрібних, „хмурих" людей, котрі може не так докладно й послідовно, но по суті таксамо остро відчувають беззмістовність свого існування та страшну мізерність свого оточення. Докладно й тонко змальовує Ч. сучасних йому інтеліґентів-неврастеників, що нудять світом і собою, що почувають себе вибитими з колії („Огни", „Скучная исторія", „Припадок", „Володя", „Дуэль", „Записки неизвѣстнаго" й баг. инш.). Особливо тяжке враження робить „Палата ч. 6.", здається найбільш роспачливий у всій світовій літературі малюнок з життя божевільних. Се оповідання жахливо-сумним настроєм перевисшує навіть такі невимовно-смутні малюнки як „Записки божевільного" Гоголя та „Червона квітка" Гаршина. — Але глибокий, безнадійний песимізм не панує в творах Ч.: він лише смугою проходить в середнім періоді його творчости і згодом знов уступає місце сірим, тужливим, буденним, но не безнадійно-роспачливим настроям. Скромний, ніжний, жіночний по натурі письменник не схотів кинути безапеляційного, суворого засуду життю й людям. Не в його характері було проклинати життя або бичувати суспільство. Почавши, подібно як Гоголь, веселим жартом і перейшовши до поважнішого ґумору, до сміху крізь сльози і сатири, згодом пішов Ч. зо-

всім иншим шляхом. У Гоголя сатира, сарказм, бичування „пошлости пошлих людей“ набирали, чим далі, тим більшої сили. Чехів навпаки, лише спочатку висміював „пошлість“ своїх героїв. Потім підходив до них уже як до „диваків“, потім почав їх жаліти, а вкінці малював їх зі співчуттям і з любовю. Там, де Гоголь бачив лише „свинячі рила“, Ч. знайшов стомлені, хорі, сумні й жалю гідні людські обличчя. Кого Гоголь прокляв, Ч. приласкав і потішив. Від сатири й безоглядного песимізму Ч. перейшов до примирення з людьми і життям. Настрій примирення панує в більшости пізніших оповідань і в пізніших драмах Ч. („Дядя Ваня“ — 1897 р., „Три сестри“ — 1901, „Вишневий сад“ — 1904 р.). Особливо ясно помітна ступнева перемога настроїв примирення над безоглядним песимізмом у пяти названих висше великих пєсах Ч.

Пєси Ч. у свій час відограли велику, „революційну“ ролю в історії російського театру. Спершу публіка, призвичаєна до побутових пєс та мельодрам, поставилася неприхильно до ліричноімпресіоністичних драм Ч., позбавлених театральних ефектів. Та згодом, завдяки старанням Москов. Художнього Театру, котрий виробив новий „чехівський“ театральний стиль, пєси Ч. здобули великий успіх по всій Росії й особливо на Вел. Україні. Найвидатніша й найліпша з драм Ч. — „Вишневий сад“. В ній виступає Ч., може й не зовсім свідомо, провозвісником революційної бурі, котра руйнує старий суспільний лад, старі поміщичі панські оселі з їх вишневими садами. На зміну старим героям, інтеліґентам-неврастенікам, в сій драмі виводить Ч. „героя нового часу“, Лопахина, котрий піднявся з суспільних низів і безжалісно рубає старий, прославлений, поетичний сх.-український вишневий сад, руйнує без вагання стару, поетичну, панську Україну, щоб перебудувати її по новому, згідно з вимогами „раціональности й користи...“ Цікаво, що син селянина, уродженого в кріпацтві, Ч. не висловлює радости чи задоволення з того перевороту. Швидче навпаки, бо у пєсі ніби відчувається трівожне питання: Що з того буде? Чи вийде що добре з того руйнування? А старе, таке гарне і любе, гине навіки, без сліду... — „Вишн. сад“ був одним з останних творів Ч.; він появився на поч. 1904 р., а 15. липня 1904 р. Чехів помер у німецькім курорті Баденвайлері, в 45-ім році життя, в періоді найбільшого росквіту свого таланту, коли починав писати в новому стилі, охоплюючи в своїх спостереженнях ширший круг суспільства, виводячи нові типи, нових героїв, порушуючи нові, ширші теми.

У творах Ч. є досить значні недостачі й великі вартости. Яскравий виразник настроїв свого часу, типовий представник здеклясованої й зденаціоналізованої наддніпрянської інтеліґенції кінця XIX. в., Ч. весь час стояв на роздоріжжі. Світогляд його був досить невиразний. Політики, державних справ він уникав і на державних діячів, на „державну машину“ дивився ніби з острахом. Коли йому доводилося висловлювати думку про політичні справи, виказував досить наївні політичні погляди.

Яке було відношення Ч. до релігії? Досі ще поширений погляд, що Ч. не вірив у безсмертя душі, не вірив нібито і в Бога. Як і більшість інтеліґенції того часу, він дійсно втратив ту щиру і глибоку віру, якою вірили його батьки й діди. В його творах можна зауважити сильні хитання й сумніви. І все ж таки в ніжно-ліричній, люблячій, жіночній душі Ч., мимо всіх інтеліґентських раціоналістично-атеїстичних напластовань, істнували непереможна жага віри, сильне стремління до Церкви, особлива пошана монастирів і духовенства. Останнє явище було досить рідке в ті часи серед російської та сх.-української інтеліґенції. З любовю змальовує Ч. постаті духовних осіб у своїх оповіданнях. З розумінням освітлює їх життя й психольоґію. Богато теплого співчуття, ліризму й пошани в тих малюнках. І майже від всіх оповідань Ч., присвячених духовенству, віє щось світле, спокійне. А як добре і вірно передавав Ч. реліґійні переживання віруючих людей! Досить згадати хоч би його, ще в молодих літах (26 років) писане, опов. „Святої ночи“. Ні, Ч. очевидно не був атеїстом. Звязок з релігією в нім надривався, но не розірвався цілковито. Розглядаючи творчість Ч. з реліґійного погляду, мусимо піднести дві його великі заслуги. З одного боку, він виявив яскраво всю беззмістовність, всю порожнечу життя і найбільших досягнень невіруючої людини (порів. нпр. опов. „Скучная исторія“), а з другого боку дав чудові малюнки реліґійних переживань і світлі, симпатичні образи віруючих людей, особливо духовних осіб.

В. Миропільський.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: **Весняні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ анґлійські і краєві на мужеські одіння.**
401 24 30

БІБЛІОҐРАФІЯ

D. S. Mirsky. CHEKHOV AND THE ENGLISH. „The Monthly Criterion“, vol. VI., October Number, 1927.

В сім нарисі кн. Д. Святополк — Мирський, проф. історії російської літератури в Школі словянських студій при Льондонськім Університеті, звертає увагу на цікавий факт незвичайно широкої популярности Чехова в сучасній Анґлії. Виявляється, що жаден словянський письменник — навіть Достоєвський, Л. Толстой і Ґорький, дуже популярні в ин. краях Зах. Европи — не мають в Анґлії такого значного успіху, як Чехів. Кн. Св.-Мирський пробує вияснити причини популярности Ч. серед Анґлійців і дає цікавий психольоґічно-фільософічний аналіз творчости Ч. Сучасних Анґлійців приваблює й естетичний і етичний бік у творах Ч. Повоєнна Анґлія переживає психічну реакцію, й тому Анґлієць знаходить споріднені мотиви в Ч., близькі до його теперішної „туги“. Важко сказати, оскільки вірно зясовує Св.-М. успіх Ч. в Анґлії. Але з висновками психольоґ.-фільософічного аналізу творчости Ч., зробленими С.-Мирським, нпр. з твердженням про цілковитий детермінізм Ч., погодитися не можна. Проблєма детермінізму дійсно постійно займала Ч. Но „детермінізм“ Ч. був лише позірний. В глибині душі Ч. не міг погодитися з детерміністичним світоглядом, котрий не лишає людині жадної свободи волі. Такі твори Ч., як нпр. „Жена“, доводять, що Ч. не був справжнім детерміністом.

В. З.

Людина з природи призначена жити з людьми. Але людей тяжко пізнати, бо кожда людина має три характери: 1) той, який показує, 2) той, в який вона сама вірить, що його має, 3) той, який дійсно має.

ЗАЯВА

Прошу ласкаво помістити в „Н. Зорі“ слідуюче вияснення:

Дописувач некрольоґу бл. п. Юлії Рабій, жени ВПр. о. пароха в Самборі, в „Ділі“ ч. 188, як причину смерти, подав гризоту покійної задля переслідування її мужа вищою владою, що не є правдою, бо покійна померла в наслідок ран, заломання черепа і стрясення мозку, що повстали з того, коли покійна необережно зходила сходами зі стриху, упала на камінну долівку.

Самбір, 26. серпня 1929.

о. Ілія Федевич.

НОВИНКИ

Звертаємо увагу на статтю о. І. Братика „Дуалізм матерії й духа в народі“, котра може становити субстрат для дальших помічень над нашим народом в сих часах. Щойно по зібранні більшого числа таких помічень з ріжних околиць краю можна дати належне освітлення нашого сучасного стану і витягнути відповідні висновки в напрямі його уздоровлення.

Цікаві висліди наукових дослідів в полуд. Палєстині. Славний анґлійський єгиптольоґ проф. Фліндер-Петрі підчас своєї археольоґічної експедиції в місцевости Тель-Фара около 25 км. від Ґази в цілі прослідження зносин Палестини з Єгиптом віднайшов два біблійні міста Бет-Пелєт і Ґерар. Опис Бет-Пелет є в книжці Ісуса Навина. Це була дуже значна військова стація, звідки король Давид брав половину своєї прибічної сторожі. В іншім місці жив Абімелех. Проф. Петрі ствердив, що з 38 міст згаданих в книжці Ісуса Навина в цім окрузі полуд. Палестини 19 міст носить старозавітні назви.

Улєми і б. султан. Коли на мурах Дамаску, столиці Сирії, появилися афіші з заповідженням фільми п. н. „Султан Абдул Гамід“, негайно зібралися музулманські духовні (улєми), і після наради рішили звернутися до уряду з проханням заборонити висвітлення цеї фільми. Вибрана делеґація пішла до шейка Таґеддіна, голови ради міністрів та зясувала йому, що „представлення на екрані в товаристві жінок султана Абдул-Гаміда, б. каліфа ісляму й наслідника Магомета, булоб противне магометанській реліґії“. Шейк Таґеддін поручив ту справу директорови поліції, котрий заявив, що особисто буде при висвітленню цеї фільми, і коли замітить якусь образу магом. реліґії, то заборонить її висвітлювати.

Близько половина населення в большевії не вміє ні читати ні писати, а саме 44 проц. Неграмотність на селах не паде, тільки зростає, лиш у містах зменшилася до 20 проц.

Відновили кару буками у сов. Росії. „Красная ґазєта“ доносить з Саратова, що в одній з німецьких кольоній над Волгою совіт засудив 85 селян на кару буків. Кару виконано і то так, що кількох побитих у грізнім стані відвезено до шпиталю.

Прилад, що хоронить від упадку при миттю вікон опатентувала в Варшаві Юлія Халжиньска. Се рухома балюстрада, котру можна прикріпити до кождого вікна. Досі уживано поясів.

ФУТРА мужеські, дамські і скірки **ГОРОВІЦ і С-ка** Львів, ул. Краківська 4.
505 поручає найдешевше 2—5 партер і І. поверх
тел. 54—12.

футра дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осаі, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:
479 9-32
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53.

Партійна „аргументація“. В Фелєніци коло Варшави прийшло до партійних порахунків, причім якогось Вайсґроса так сильно вдарено зелізним дручком по голові, що йому тріс череп. Він стратив притомність, ізза чого слідство завішено, бо Вайсґрос не може вказати ніяких учасників тої „аргументації“.

Данський великий дневник „Політікен“ сконструував велику ляльку, зовсім подібну до людини, й вислав її саму з Копенгаґи аж до Барцельони в Еспанії на виставу. Лялька ходить автоматично. Вона мала при собі білєти їзди і просьбу, щоб подорожні помагали їй при пересіданнях. Доїхала без перешкоди.

Чехословацькі високі школи в 1928-29 р. Всіх студентів чсл. вис. шкіл було 29.548, з того чужоземців 4.104. Найбільшу фреквенцію мали: Празький Карлів ун. 9.186, німецький 4.463, празька чеська політехніка 5.080, пр. нім. політ. 2.034, Масариків універс. в Брні 2.787, Коменського унів. у Братиславі 1.582 студентів(ок).

Слон у трафіці. В Кольонії над Райном стався такий випадок: Слон, що стояв собі довгий час спокійно в цирку, вийшов з нього і пішов до великої трафіки тютюну та увійшов до неї через велике виставове вікно, розбивши його й понищивши та порозкидавши багато річей. Продавець, побачивши такого незвичайного гостя, спасся бігством задними дверми. Можна собі уявити його міну, коли узрів такого „клієнта“.

Вдячність Індіян. Начальник одного з індіянських племен, „Білий кінь Орла“, прибув з Америки до Німеччини й у місцевости Радебайль поклав пребагарний вінок на могилі німецького письменника Карла Мая, котрий у своїх творах з великою симпатією писав про Індіян. Іменем свого племени заявив вдові по покійнім, що воно адоптує її як свою в характері княжни задля пошани памяти її мужа.

Біржа

Доляр 8·88.

Пшениця двірська з 1928: 41·— — 42·—. Жито з 1928: 23·75 — 24·25. Ячмінь на мливо: 20·75 — 21·75. Овес галицький з 1928: 19·50 — 20·—. Кукуруза: 26·50 — 27·50. Горох Вікторія: 45·——50—. Горох пільний: 32·——35·—. Гречка: 29·50 — 30·50. Лен: 31·— — 32·—. Ріпак озимий з 1928: 62·— — 63·50. Мак сивий: 115·— — 125·—. Мак синій: 135·— — 145·—. Ціни за 100 кґ. в місці стації надавання в зл. п.

В ПАРОХІЇ КОРЧМИН, почта Корчів потрібний сейчас іспитований дяк. Помешкання і поле. Решта після умови. Безженні і розуміючі ірмологіон мають першенство.
510 1—2

Гр.-кат. Духовенство -- укр. Інвалідам

(Виказ жертв за квітень-червень 1929).

(Докінчення).

Пов. Налвірна: парох. уряд Ланчин 45; парох. ур. Дора 16·12; о. А. Дмитраш, Заріче; зб. 40·50; пар. уряд Добротів 24.

Пов. Перемишль: о. І. Сорокевич, Уйковичі 8·60; о. Ю. Левицький, Руське село 2.

Пов. Перемишляни: о. Т. Сахно, Лагодів, зб. 14·29; парох ур. Глиняни 26; о. Г. Мирович, Лоні 3; пар. ур. Бруховичі 2; церква Вижняни 11.

Пов. Печеніжин: — — —

Пов. Підгайці: о. М. Блозовський, Підгайці 2; парох. ур. Теляче 16·97; церква Зарваниця 17·50.

Пов. Рава Р.: парох. ур. Девятир 5; пар. ур. Верхрата 8; пар. ур. Біла 9; пар. ур. Угнів 25·18.

Пов. Радехів: о. М. Коритко, Холоїв 5; о. М. Данилюк, Увин 10; о. Р. Березинський Оглядів 18; церква Стоянів 11; о. Березовський, Стоянів 5; о. І. Каранович, Стоянів 10; парох. ур. Нивиці 12; пар. ур. Синьків 11.

Пов. Рогатин: о. М. Кулинич, Юнашків 10; о. Л. Давидяк, зб. в Підмихайлівцях 17 і в Журові 8; о. Л. Залужний, Заланів 5; о. А. Мельник, Вишнів 5; церк. брацтво, Помонята 5.

Пов. Рудки: парох. ур. Комарно 25·46.

Пов. Самбір: о. П. Подлящецький, Дорожів 5.

Пов. Ст. Самбір: о. Е. Тимчишин, Білич Г. 2·50; парох. ур. Стрілки 20·50; пар. ур. Волошинова 5·70; о. Н. Макар, Фельштин 5·50; о. Я. Пасічинський, Воля К. 13·26.

Пов. Скалат: о. Е. Купчинський, Сороцько 3; парох. ур. Товсте 8; о. Р. Зарицький, Вікно 14 і зб. 25·50; церква Лука М. 25·25.

Пов. Сколе: о. С. Масяк, Либохора 5; о. П. Гедз, Лукавиця В. 7; о. Е. Карпінський, Труханів, зб. 20; о. І. Щуровський, Стинава 33; о. М. Притуляк, зб. Сколе 107·22; о. Ю. Галькевич, Рожанка В. 26·40.

Пов. Снятин: — —

Пов. Сокаль: о. І. Крайчик Будинин 20.

Пов. Станиславів: о. Ю. Кочержук Боднарів 6·66; о. Р. Лободич' Залуква 13·50, парох. уряд Маріямпіль 16; о. В. Барановський. Темерівці 5; парох. уряд Викторів 4·50; о. В, Чопей, Галич 17; церква Єзупіль 12.

Пов. Стрий: парох. уряд Нинів Д. 8; парох. уряд Довге 10 56.

Пов. Сянік: о. П. Андрейчик, Війське 5.

Пов. Теребовля: о. Т. Цегельський, зб. Струсів 32·35; парох. уряд Глещава 13.

Пов. Тернопіль: парох. уряд Воробіївка 6·30; парох. уряд Березовиця В. 8·28; о. І. Кливак, Мшанець 8 25; о. О. Кравчук, Бірки В. 18; о. В. Подолянчук, Ступки 5 і Романівка 5.

Пов. Товмач: о. І. Лабій, Отинія 10·31; о. М. Стрийський, Гостів 5.

Пов. Турка: парох. уряд Яблінка Н. 5; о. В. Яремкевич, Вовче 9·40.

Пов. Чортків: парох. уряд Біла 50 і Білобожниця 24·50; о. М. Ганкевич, Звиняч 68·50; о. Н. Івахнюк, Джурин 10; о. Ю. Мащак, Ягольниця Ст. 6·17.

Пов. Яворів: парох. уряд Яжів Ст. 4, о. В. Котис, Прилбичі 5; пар. уряд Курники 8; о. А. Михалиха, Шкло 9·50.

Пов. Ярослав: о. М. Воробій, Майдан С. 6: парох. уряд Лежахів 7; парох. уряд Синява 10.

Лемківщина і зах. окраїни: о. М. Ковальчик, Більцарева 3; о. М. Ходачок, Смерековець 15; о. І. Жарський, Глудно 5; о. Т. Зелений, Шляхтова 10·19; парох уряд Дубрівка 18·85; пар. Селиська к/Д. 10; пар. Дошниця 8·70.

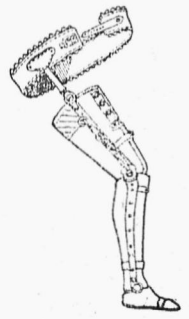
Укр. Товариство допомоги Інвалідам у Львові (вул, Руська 3).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВПИСИ І ВСТУПНІ ІСПИТИ на курс I., II., III. і IV. до учитель. жін. Семинарії СС. Василіянок і VII-и кляс. вселюдиої школи в Дрогобичі відбудуться 2. і 3. вересня ц. р. — При учит. семинарії СС. Василіянок міститься дівочий інститут. Зголошення приймається щоденно. — **М. Григорійчук,** управитель. 2-2

АДВОКАТ
Д-р Осип Назарук
відкриває адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.
у Львові, 4-?
при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“).

ОРТОПЕДИЧНІ АПАРАТИ,
ГОРСЕТИ, ПРОТЕЗИ КІНЧИН, ВКЛАДКИ НА ПЛОСКІ СТОПИ — виконує
ФРАНЦ СЕЮД
Львів, вул. Фрідріхів 6. (партер).
508 1—3

ПОРОШОК
„KOGUTEK“
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ
виробу аптики Ґонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 10-10
398

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА
поручає фабрика
Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте цінників 7—12

НОВООТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН І РОБІТНЯ **ФУТЕР**
М. МОШУМАНСЬКИЙ **Львів, Боїмів 1,** угол, ул. Рутовського.
Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнижші, догідні умови місячної сплати.
491 7—15

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — **Львів — Lwów, skr. p. 11.** 294 47—100

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма АНТІН КАФКА
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 82-?

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
рівнож всілякі направи і покриття
поручає і виконує
„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Валова 9.
490a) 12—24

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, четвер 5. вересня 1929. Ч. 64 (267)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Боротьба за Святу Землю

Американський консуль радить утікати.

З Єрусалиму доносять: Тут і в Гаіфі сконцентровано 4.000 війська. Та мимо хвилевого успокоєння ситуація така, що американський ґенеральний консуль радить амер. горожанам, опускати Палестину. Поїзди до Єгипту переповнені. На границі Трансйорданії зауважено нові рухи Арабів. По дводневій облозі здобули Араби жидівську кольонію Кассанію. Зі сходу дальше надтягають кочовничі Араби.

Бедуіни перейшли Йордан і стали табором у Рамлі. Місто Сфат підпалили Араби. Воно горить. Згоріла також кольонія Айн Сейфім. Араби заатакували дальше кольонії Керар-Барух, Шей-ель-Абрек і и. В Арабії, Сирії й Мезопотамії творяться нові відділи Арабів, котрі — лагодяться до походу на Єрусалим.

Араби домагаються знесення заяви Бальфура.

З Женеви доносять, що число арабських петицій з приводу Палестини зростає що раз більше. Провідники Арабів повідомляють Анґлію й Ліґу Народів, що замирення Палестини можливе тільки по знесенню заяви Бальфура, котрою приречено Жидам створення національної домівки в Палестині.

З Варшави простують вістку про зранення польск. консуля в Палестині.

Становище англійського уряду.

Др. Вайцман, голова світової орґанізації сіоністів оповіщує: Кольоніяльний міністер Великої Британії, льорд Пессфилд, дав мені приречення, що уряд Анґлії не відступить від заяви Бальфура, що будуть зроблені заходи, щоб розрухи в Палестині більше не повторилися, та що жидам належиться відшкодування за знищення.

То вже не розрухи а загальне повстання.

Анґлійська преса пише: Останні відомости з Палестцини й Сирії свідчать, що те, що там діється, то вже не розрухи, а повстаня Арабів. Факт, що арабським рухом кермує султан Атрам, той сам, котрий кермував повстанням Друзів, потверджує припущення, що маємо до діла з панарабським рухом, не так реліґійним, як політичним. Навіть під турецьким правлінням не доходило до таких кривавих подій.

Як помагають собі Жиди: 50.000 долярів для Палестини кождого дня!

Управа американського Комітету несення помочи жертвам палестинських випадків ухвалила пересилати до Палестини по 50.000 долярів к о ж д о г о д н я так довго, поки Жиди у св. Землі не відбудують своїх знищених кольоній. Фонди впливають скоро й масово.

Становище орґану Апостольської Столиці.

„Оссерваторе Романо“ пише: „Хто вину ексцесів приписує реліґійному фанатизмови Арабів замість бачити в них сильний рух політичної натури, той завуважує, що ніколи подібний ураган не зустрів християн у Палестині. Дневник висказує погляд, що не реліґія, тільки політика Жидів викликала спротив Арабів.

Св. Отець відраджує їхати тепер до Св. Землі.

З Риму доносять: Велике вражіння викликала вістка, що Св. Отець особисто відраджує паломникам їхати тепер до Св. Землі. Се уважають за доказ дуже поважної ситуації в Палестині. Св. Отець дуже живо інтересується подіями в Палестині й телеґрафічно зажадав від апост. делеґата подрібних відомостей про долю католицьких інституцій у Св. Землі.

(Дальші вісти внутрі числа).

Нові ціни муки й печива

Управа міста Львова устійнила нові ціни муки і печива як слідує: 1 кґ. пшеничної муки 65 процентової стоятиме у млині 72 гр., у гуртівника 73, в дрібній продажі 80; — житньої 70 процентової в млині й у гуртівника 42 гр., 1 кґ. хліба з темної житної муки в пекарні 33 гр., на страґанах 35, 1 кґ. житного 70%-ового хліба в пекарні 45, у склепі 47. Ціни булок без зміни. Хто жадавби висших цін, підлягати-ме карі арешту до 6 тижнів або гривні до 3.000 зол.

Муссоліні розвязує партію фашистів?

З Риму доносять: Муссоліні розважує плян розвязання партії фашистів, що підтверджує римська преса. Дневник „Імперо“ пише, що від часу останніх виборів нема вже ріжниці між фашистами й нефашистами. Весь державний апарат так опанований фашистами, що дальше істнування партії непотрібне.

Стан облоги на совітських зелізницях

З Москви доносять: Головний вождь совітських військ на далекім Сході, Блїхер, підписав наказ, котрим оповіщено стан облоги на совітських зелізницях на лінії Чита—Благовіщенськ—Хабаровськ—Владивосток.

Німці скінчили лет довкола землі

Воздушний корабель „Ґраф Цепелін“ зявився о год. 6 рано над Ню-Йорком і перелетів над памятником Свободи, від котрого зачинав свою подорож довкола земної кулі. Америк. преса пише, що весь його лет над Америкою рівнався одному великому трїюмфови. Ціла подорож відбулася без жадної пригоди. Дорога його виносить 32.000 км. За весь час осідав на землю тільки три рази: в Европі, Азії й Америці. Летів зі скорістю 117 км. на годину. Се перший воздушний корабель, що облетів земну кулю. Командант його — Др. Екенер.

Церковна справа в Польщі

В найновішій опінії польської преси.

II.*)

„Курєр Вілєн.“ в розгляненій нами передовиці остро критикує, ганьбить нашу церковну Унію і навіть похорони їй справляє. А польський католицький щоденник „Польска“ помістила передову статтю п. н. „Пересторога“, підписану Леоном Радзейовським. Вона буцімто „боронить“ унію. Але та „оборона“ по суті мало чим ліпша від нападу „К. В.“ Щоправда, у статті Радзейовського знаходимо деякі вповні слушні уваги; та у висновках його таксамо не видно глибшого розуміння церковних справ і потреб на наших землях і не чути правдивого католицького духа, хоч його стаття й уміщена яко передовиця в католицькій ґазеті. Він сильно жалує, що польське суспільство не інтересовалося повною траґедії історією Унії „на Литві, Білоруси й Руси“, і що „більшість польських істориків, виходячи з погляду національної політики, висказувалася про унію цілковито неприхильно“. — В протилежність „Курєрови Віл.“, котрий уважає, що Унія, погорджувана латинським духовенством, знаходилася в жалюгіднім стані, Р-ий навпаки стверджує, що наша Церква була в росквіті та що в польськім суспільстві не робилося ніяких ріжниць між клиром обох обрядів (се останнє очевидно невірне). Особливо підносить Р-ий наближення уніятського духовенства до західного обряду й західної культури, звертає увагу на його освіченість і підпирання ним шкільництва в краю. Унія, каже Р., була „кріпостю західної культури на нашім Сході“. — Але найбільше захоплює Р-го в історії Унії просякнення її на поч. XIX. в. польськими впливами. З особливою приємністю стверджує він, що в уніятських церквах у тім часі запанувала польська мова в проповідях, додаткових молитвах, у парохіях і т. д. Р-ий щиро сумує над загибіллю Унії на Правобер. Україні та Білоруси, але не так через те, що то була втрата Католицької Церкви, як через те, що нібито, „внаслідок підступної касати Унії, величезні простори краю ген по Дніпро, Витебшину й херсонські степи з міліонами людей... назавжди втрачені зістали для Польші. Зі зміною віри змінилося обличча краю — де була Польща, там стала Росія...“ „Се був для польськости значно сильніший і гірший по наслідках удар, ніж програні й кріваво стлумлені постання...“ **) Отже Унія інтересує Р-го лише як евентуальне знаряддя чисто світських цілей.

І через те сучасна уніятська гр.-католицька Церква вже його не обходить, бо вона не служить для поширення польського стану посідання на україн. та білорус. землях. „Католицькому“ публіцистови Р-му, очевидно, навіть і на думку не приходить виступити в обороні теперішних інтересів і прав тої самої уніятської Греко-Католицької Церкви, котру він так боронить, хвалить і цінить в минулому, котра — по йогож словам — приносила велику ко-

*) Гл. „Н. Зоря“ ч. 62.

**) Отсе місце надзвичайно ярко освітлює спосіб думання польського католицького автора, котрий так перенятий сучасними націоналістичними настроями, що переносить їх в минувшину. Освітленню такого схибленого способу думання буде присвячена окрема стаття. — Р е д.

Меблі тапіцеровані сальонові й клюбові **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 24—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

риств і відограваля велику культурну ролю. Його зовсім не цікавить те, що в інтересі Католицької Церкви безперечно булоби відродження тої старої, прославленої ним самим Унії на т. зв. „кресах". Ні, його обходять тільки інтереси польськости на „кресах", тільки Поляки-латинники, котрі там живуть, і польський / латинський клир та його праця для піддержання й поширення польськости на „кресах". Р-ий остро картає „лівих і радикалів усякого автораменту, котрі виповідають війну Костелови", — тому, що „нападаючи нині на Католицьку Церкву, вони нападають на великодержавне становище Польщі..." Бо „одинокою відвічною фортецою польськости на Сході є Церква Католицька, її святині й священики". Р-го захоплює „величезна праця" польського р.-католицького духовенства, яку воно „в тяжких умовах" провадить на „кресах", піддержуючи й поширюючи польський дух у всіх сторонах життя, — і закидає навіть, що про підпирання тої польської праці латинського клиру на „кресах" ніби-то „не думає ані уряд, ані сойм, ані ширші круги суспільства".

Таким чином, і в католицькій ґазеті „Польска", опозиційній до теперішнього уряду — таксамо, як і в орґані виленських „трудовиків" Б-б-івського напряму „Кур. Віл." ми бачимо однакове змагання до цілковитого підпорядкування реліґійних і церковних справ польським національно-державним інтересам. „Кур. Віл." в ім'я тих інтересів ганить Унію і радить підпирати православіє, зробивши з нього міцну зброю в руках уряду. В католицькій ґазеті Унію лише в минулім обороняється, а в теперішній хвилі рекомендується використовування польського латинського духовенства на „кресах" для польських національних потреб.

Нас не так дуже дивує некатолицький спосіб думання і анти-католицький проґрам „Кур. Віл." Натомісць, треба уважати дуже дивним становище к а т о л и ц ь к о г о публіциста. І то тим більше, що Р-ий не зауважує суперечностей у своїх поглядах, висказаних ним у сій його статті. Бо якраз наведені ним твердження з історії Унії рішуче промовляють проти використовування Церкви для національних і політичних цілей. Навіть з його статті, при уважнім перегляді наведених в ній тверджень, випливає, що польські впливи на Унію в поч. XIX. в. на Правобер. Україні та Білоруси, получені з поширенням серед вищого уніятського духовенства йосифинської концепції, мали якнайгірші наслідки. „Ліквідаторами Унії, — пише Р-ий — були люде польського походження, нерідко шляхетського стану, вихованці польського Університету в Вильні": митр. м. Сімашко, арх. В. Лужинський, арх. П. Янковський та инші... „з тої самої alma mater, з котрої вийшли фільомати..." А одною з головних чи найголовнішою причиною їх дивовижного поступування сам Р-ий уважав „ляїцизацію" їх поглядів і їх діяльности, особливо поширену через Головну Духовну Семінарію в Вильні. Та „семінарія підлягала владі світської людини, котрою міг бути й некатолик і навіть нехристіянин. Дух викладів у ній залишав богато до бажання. Підручник доґматичної богословії Кліпфеля був пересякнутий йосифинізмом... Видало то свої отруйні та згубні овочі. Уніятські достойники типу Сімашка, що вийшли звідти, зложили потім докази, що їх зовсім не обходив ані Бог ані Церква Його... Такі наслідки дала духовна ляїцизація". — Може в тім усім не така вже велика була вина саме Виленської семінарії, але в кожнім разі Р-ий вірно зазначує згубний вплив загальної ляїцизації та йосифінізму на впливовішу частину уніятського духовенства на Правобер. Україні й Білоруси на поч. XIX. в. Так, ляїцизовані достойники, Поляки або люде цілком спольщені, чужі для своїх вірних, чужі для їх щирої віри та їх щирого привязання до Унії, просякнуті йосифинськими впливами дійсно не дбали і не могли дбати належно про інтереси Церкви. Вони були в більшій мірі носіями польської культури а часом і польських інтересів, ніж католицького духа. І саме в тім, що вони робилися носіями переважно світської культури й світських, національно-політичних інтересів був уже початок тої ляїцизації, й того упадку католицизму, котрі привели вкінці до повної загибілі Унії. Ляїцизовані „достойники" в роді Сімашка, Лужинського, Янковського — замісць бути носіями католицизму — були спершу, поки існувала польська автономна держава, взагалі поки польський дух панував на Правобер. Україні та Білоруси, представниками польської культури; колиж Росія приступила до „росполяченя" тих земель, Сімашко, Лужинський та ин. зробилися провідниками російського духа і вже не тільки духово відійшли від правдивого католицизму, але й зовсім покинули Католицьку Церкву. — Такі й подібні наслідки дає ляїцизація духовенства, й зокрема підпорядкування його праці світським, політичним цілям.

Всяке підпорядкування реліґії й Церкви світським завданням калічить, коли не саму Церкву, то принаймні підпорядковане духовенство і вкінці ослаблює його вплив а разом з тим неґативно відбивається на його моральнім стані. Один з найбільш яскравих прикладів бачимо в православнім духовенстві царської Росії. Правосл. Церква була поневолена царським урядом, змушена служити російській національній політиці.

До чогож то всьо привело? До морального упадку духовенства, до втрати впливу на суспільство, до незвичайного зменшення авторитету Церкви, котра вже переставала саме через те бути корисна й для держави...

Підпорядкування Церкви державним чи иншим політичним цілям навіть з державного погляду не оправдується; бо завжди веде до зменшення церковного авторитету, а через те до упадку реліґійности, моральности, карности й порядку в суспільстві. На жаль, політичні діячі не хочуть звичайно розуміти тої простої справи.

Особливож небезпечні експерименти над церковними справами недержавних народностей з боку національночужої державної влади, небезпечні як для пануючих експериментаторів, так і для поневолених. Бо викликають у вигляді протесту проти тих експериментів перемішання національних і реліґійних почувань, зріст неґативного фанатизму і т. д. І тому ми з певним острахом дивимося на зріст у польськім суспільстві тенденцій до впровадження в церковну політику на наших землях засади підпорядкування реліґійно-церковних справ хибно-зрозумілим державним інтересам.

——o——

Збесчестили могилу Гоголя

„Красная Ґазета" подає, що невідомі справці збесчестили могилу великого письменника Гоголя на Данилівськім кладовищи в Москві. Украдено всі металеві части памятника над тлінними останками письменника. Знищено також сусідні могили композитора Рубінштайна і маляра Перова. — Те збесчещення невідомими злочинцями символічне для теперішнього становища України під владою червоної Москви.

——o——

Сучасні авторитети й історичні герої

IV.

Коли вже державно-політичний характер Хмельницького показується в дещо иншім світлі, ніж звичайний читач полемічних статтей В. Липинського в „Ділі" мабуть уявляв собі, то з Мазепою виходить ще гірше. Під конець XVII в. ідея козацької державности була теоретично розвита далеко висше ніж 50 літ раніше, коли Хмельницький вперше взявся був практично її здійснювати; вона-ж мала за собою цілу низку розвоєвих етапів. Одначе говорю з натиском: не так у голові гетьмана Мазепи і в головах його найблизшого оточення особливо плекалася отся ідея, лише в рядах демократичної опозиції проти гетьмана і старшини, в першій мірі на Запоріжу і — знов річ характеристична — під турецько-татарською протекцією. Значить, тогдішні ідеольоґи української державности не рекрутувалися серед козацького панства, так ідеалізованого В. Липинським („Яфети"), тілько якраз серед запоріжської „голоти", для якої той-же В. Липинський має тілько одно слово „Хами"! І не з ідеалізму порвався Мазепа на Росію, а з хибного рахунку на перемогу Карла XII. і Станислава Ліщинського, натомість не можна заперечити ідеалістичних елементів у такого Мазепиного ворога як Петрик, що в 1692 р. підписує на Запоріжу трактат про утворення незалежної від Москви і Польщі України, або у кошового Костя Гордієнка, який прилучається до свойого ворога Мазепи тогді, коли становище сього останнього на Україні було вже пропаще (якже инакше поступила українська демократія 1918 р.!); який під Полтавою бився з Москалями, підчас коли гетьман, старшина і жменя реєстрових козаків безпечно сиділи у шведськім обозі (під „почесною" сторожею; в дійсности Шведи боялися, і не без деякої рації, переходу їх на царський бік). Ті „Хами", поклавши богато голів під Полтавою, не втратили духа і по катастрофі, коли натомість козацька старшина виявляла сумний образ малодушности і безхарактерности. Так звана конституція Гордієнка, зложена на еміґрації при виборі Орлика на гетьмана 1710 р., є незаперечним свідоцтвом моральної перемоги „Хамів" над „Яфетами" та цікавої й високо розвитої державницько-політичної думки, лише очевидно не монархічної і не аристократичної, а республиканської і демократичної (бо зразком для них була Польща). І знов, за реалізацію тодішнього свойого ідеалу ті українські „Хами" довго билися й умирали, коли натомість мазепинські „Яфети" виплакували дозволи вертати до маєтностей, били чолом цареви, зневажали память Мазепи, зраджували товаришів і т. ин. Сам-же Орлик (культурно Поляк і з польською політичною орієнтацією) умів тільки їздити по европейських столицях і безуспішно жебрати, щоб його силою посадили на гетьманськім уряді.

Стверджуючи отсей дійсний стан, я не хочу впевняти одночасно, що політична рація була тоді по боці української демократії, що вона була здібна утворити й удержати державу та що гетьман і старшина були бандою станових еґоїстів і політичних запроданців; ні, політична рація могла при всім тім бути по боці козацької старшини, одначе се певно, що ся аристократія тоді не мала між собою ні одної людини на висшу міру та що не серед тих „Яфетів" шукати національно-політичних ідеалістів, а серед зненавидженого В. Липинським українських „хамів" того часу. А

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.

Для Панів
ориг. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т. п.

Просимо оглянути без обовязку купна. 463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Гродзіцких) 15-30

вертаючи до особи самого Мазепи, скажу одно: поки не найдуться нові досі незнані жерела, які можуть основно змінити весь його образ, доти він не має виглядів на культ національно-політичного героя. Не тому, що його конець був сумний, або що становище України з того часу погіршилося, а тому особливо, що в його драмі не видко вищого морального патосу, який будить респект навіть у противника. Такий патос був натомість, як уже зазначено, у його раніших суперників Запорожців, одначе тогочасність прокляла і їхню память, а замість них зідеалізувала цареславного Палія. А сьогодні? Сьогодні вони належать до найсимпатичніших постатей нашої історії, одначе той моральний капітал, що вони внесли у неї, за малий і за пізно зужиткований, щоб їх ставити побіч Хмельницького, не кажучи вже побіч Романа, Василька й инших князів. Та В. Липинський не побивається за ними; по його ідеольогії вони руїнники, „Хами“, що повставали проти благородних „Яфетів“-старшин, хочби проти простих ступайків Москви.

Невдачниками були й сі і ті. Політичної долі рідної країни не поправили, радше погіршили, а на справедливу оцінку і признання мусіли вони, з клеймом проклятих зрадників, чекати мало не два століття. Перший Українець, що сю історичну кривду у значній частині направив, був Драгоманов, видаючи „Політичні пісні українського народу“ (1883); найвища пора довершити сього національного обовязку й захистити сих многострадальних синів України від нової кривди з боку найновіших українських ідеольогів. В кождім разі сказаного досить, щоб зрозуміти, яка то складна і ще гаразд невияснена справа українських історичних героїв та їх евентуального культу, коли їх оцінати зі становища новочасної державницької ідеї.

С. Томашівський.

Боротьба за Святу Землю

Різня в Сафеді. — Тиберіяда загрожена. — Грізна ситуація в Північній Палестині і Галилеї. — З Сирії надтягають дуже войовничі племена Арабів.

ПАТ доносить: Все жидівство потрясене до глибини різнею в Сафеді. Жорстокости, які там мали місце, пригадують сцени в часі нападу на Геброн. Погром у Сафеді зачався коло 6 год. веч., а щойно по півночі прибуло з Тиберіяди анґл. військо. З особливим вирафінуванням кинулися Араби на дім жидівських сиріт. Його підпалено. 3.000 жидів, котрі втекли до анґл. урядових будинків, уже два дні без хліба і води. Тиберіяда також загрожена. Там убито м. і. сина рабіна Клера. Між тяжко раненими є й оден Араб з Трансйорданії, котрий з нараженням життя боронив Жидів. Місто Сафед горить. Північна Палестина й горішня Галилея загрожені. В Емеку паніка. З Еїн Ґаніму евакуують жінок і дітей. Коли зараз не наспіє військо, буде нещастя. Всі жидівські кольонії в розпуці. Багато убитих і ранених. Християнські доми для відріжнення від жидівських назначені синіми хрестами. З Сирії надтягають нові відділи з дуже войовничих племен арабських. Оден сильний відділ сирійських Арабів уже передерся до Палестини від півночі, а другий через східну границю з Трансйорданії. Оба вступили в бій з анґлійськими військами.

Араби бються із анґл. військами.

„Івнінґ Стандарт“ доносить: В околиці Бет Шаву відбулися острі бої з Бедуїнами. Анґлійський кружляк „Дургам“ зачав острілювати Арабів з моря коло Ґаіфи, 30 убив і 40 ранив. ПАТ депешує, що нема кругляка такого імени. З Лондону доносять, що колиб жидів не розброювано, то вислід їх боїв з Арабами бувби ще більше траґічний.

Економічний підклад розрухів.

ПАТ доносить: Голова Панарабської Ліґи оповістив у Лондоні заяву, що головна претенсія Арабів до Жидів дотичить концесії на експльоатацію Мертвого Моря, уділеної Жидам. В заяві сказано, що Жиди й без того посідають великі богацтва, за сіоністами стоїть світова фінансерія. Тому Панарабська Ліґа домагається, щоб Анґлія переняла контролю над виконуванням тої концесії. Тільки тоді можливе буде співжиття обох народів.

Протижидівський рух перекинувся до Мезопотамії.

„Юнайтед Прес“ доносить, що в Єрусалимі запанував уже спокій. Зате протижидівський рух перекинувся до Мезопотамії, де живе кількасот тисяч жидів. В Баґдаді дійшло вже до першої кривавої сутички, в котрій ранено 10 осіб.

Заломання здоровля німецького народу

„Везер Цайтунґ“ принесла статтю з такими даними: Перед війною на 100 покликаних було 53 до 61 здібних до війська в Німеччині, тепер всего 25. Пересічний ріст новобранців зменьшився на 6 цнтм., а вага на 12 фунтів. Каси для хорих виказують на 100% більше хорих. Нещасних випадків збільшилося по фабриках на 30%. Словом, видно щось в роді заломання здоровля сильного колись німецького народу.

Комуністи про свого диктатора

Два комуністичні орґани в Москві, „Комсомольська Правда“ і „Молодая Ґвардія“ оповістили поему Безіменского „Стріл“, в котрій автор представив якогось Пришлецова, що опираючись на банді злочинців і карієровичів, загарбав владу. Уряд доглянув в тім сатиру на ком. диктатора Сталіна, увязнив редакторів обидвох ґазет і змінив весь склад редакцій тих орґанів.

Футра
дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:
479
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53. 10-32

Папа Пій XI. про робітничі орґанізації

Паризький „Таймс“ доносить: Ґрупа катол. промисловців внесла скаргу до Риму, в котрій пише, що християнські фахові робітничі орґанізації зачинають також виказувати тенденції до марксізму й державного соціялізму. На те наспіла відповідь на адресу епископа Лієнарта з Ліль такого змісту: „Свята Столиця заявляє, що ті оскарження безпідставні. Робітничі синдикати не перешкоджують суспільному мирови“. Дальше Апост. Столиця заохочує клир, щоб посвячував свою працю християнському синдикалізмови, а осуджує соціялізм і комунізм, котрі руйнують суспільність і ненависть ставляють у підстав взаємин між промисловцями й робітниками. В тій відповіді є цілий обширний виклад суспільної доктрини. Таким чином Папа Пій XI. стає поруч Льва XIII. і Венедикта XV. як опікун християнських робітничих фахових орґанізацій.

Від вовка оборонишся, а від злого чоловіка не схоронишся.

Маленький фейлєтон.

Дивні роди кропиви

(З пекучих питань природи).

І наша кропива пече несогірше, але вона розуміється ніщо в порівнанні з тими родами кропиви, які ростуть у теплих і вогких околицях Азії, в Австралії й на островах Індійського Архіпеляґу. На полудневих склонах гір Ґімаляїв, в дистрикті Сіккім є рід кропиви, яка називається Urtica beterophylla, а яка страшно пече. Гукер, найлучший знавець ростин Британської Індії, пише, що тамошне населення має перед тою кропивою такий страх, що йому тільки довгими намовами і грішми вдалося наклонити тамошних людей, щоб помогли йому врізати кілька примірників тої кропиви. Опари, які бють від неї, викликають таке сильне пчихання, що для успокоєння треба держати голову над мидницею з водою добру годину. Цікаве притім те, що пекучі волосинки тої кропиви (тамошне населення називає її „міляма“) мікроскопійно малесенькі й містяться не так на її листю як більше на її делікатних, молоденьких парістках прутиках. Діткнення „мілями“ викликає сильні запалення, які часто переходять в горячку (фрибру) і навіть у корчі.

На острові Ява і на Молюках є кропива в формі корчів з дуже великими пекучими волосками. Та кропива викликає піхурі завгрубшки пальців.

На острові Тімор є рід кропиви, званий „Чортівським зіллям“ (Urtica urentissima). Се найбільш пекучий зі всіх родів кропиви. Діткнення її викликає на тілі запалення, що трівають роками і все на ново печуть при вогкій погоді.

В Австралії (в провінції Вікторія) та на острові Тасманія є кропива в формі значних дерев. Ті кропивяні дерева мають темно-зелене листя і квіти червоні як шкарлат. Се найстрашніший зі всіх родів кропиви: діткнення її на більшім просторі тіла вбиває навіть найсильнішого коня, котрий конає, страшно кидаючись з болю. Цікаво, що на людей та кропива не ділає так страшенно, але небезпечна вона розуміється є.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ ВІД 650 ЗОЛ. за готівку, на рати

483 10-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І. ПОВ.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Щорічний зїзд німецьких католиків відбувся сим разом у Бризґовії. Тревав він від 29. VIII. до 1. IX. Головні предмети нарад були: Ратування християнської родини й культурне післанництво католиків в народі (ширення відповідного письменства і т. п.).

Треба лікарських сил на місії. В поганських краях в парі з духовим убожеством і нуждою йде нужда фізична, тілесна. Тому місіонарі і монахині дуже часто мусять виступати як лікарі. Але з незвичайним розвитком місійної діяльности в останніх часах, особливо за понтифікату Пія XI. показалося, що брак до цього місійних лікарів і лікарок. Протестанти вислали на місійні терени около 2000 лікарів, католики мають їх тльки 15. Тепер в Америці і в Европі почали вербувати кандидатів до цього звання. У Вірцбурґу створено інститут для орґанізування місійних лікарів і лікарок. Такі лікарі можуть дуже багато зробити на місії. Від якогось часу істнує товариство місійних лікарок, число члениць росте з року на рік.

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ

І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; ІІ-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., ІІ. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 48—100

Великі праці у Ватиканській бібліотеці. Святіший Отець Пій XI ще як Монсіньоре Ратті працював у ватиканській бібліотеці від 1910 р. а уряд її префекта сповняв від вересня 1914 до 1918 р. Як її директор розпочав реформу великого Загального Катальоґу бібліотеки. Зараз по вступленню на папський престіл збогатив бібліотеку великим книгозбором з Росії, в котрім були рукописи, інкунабули і дуже рідкі друки. 1922 р. прилучено знова частину збору Капротті,котрий складався з 320 арабських рукописів і гебрейського кодексу. Під кінець першого року понтифікату Пія XI. влучено частину бібліотеки Чіґі. Цей новий набуток має більше ніж 3.000 рукописів, рідкі кодекси ріжних бенедиктинських манастирів і 84 рукописи з чудовими мініятурами а також 300 інкунабулів (стародруків, до 1500 р.) і 30.000 друків. В 1926 р. маркіз Ґетона дарував бібліотеку шлахотської родини Ферсіоні, в котрій знаходяться цінні документи з історії літератури французької, італійської, еспанської та латинської разом 1.200 дуже рідких рукописів і 40.000 томів. Сьогодня Ватиканська бібліотека має 450.000 томів. Скорий зріст її спонукав Св. Отця до будови нових приміщень для неї. Треба замітити, що Ватик. Бібл. працює разом з інститутом Карнеґія й американськими знатоками бібліотечними над проектом цілковитого скатальоґування бібліотечних зборів. Частину великих коштів сеї праці взяв на себе сей Інститут. Тепер ведеться катальоґування найновіщих набутків після найновіщої американської системи. Цілковите скатальоґування треватиме 20 літ. При бібліотеці істнує лябораторія для відновлювання старих кодексів.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

КОНҐРЕС НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ Европи, пятий з ряду, відбувся в Женеві. Сим разом склад його був инший, ніж попередно, бо не взяли в нім участи Поляки з Німеччини, Литви й Латвії, а зате зявилися нові ґрупи: Шведи зЕстонії й представники Українців з Ромунії. Засідання конґресу були закриті.

НА ЗЇЗДІ АНҐЛ. ПАРТІЇ ПРАЦІ видвитнено такі домагання: 1) Муніципальні робітники домагалися зменшення тижня праці до 40 годин (5 днів по 8 годин), тепер працюють вони 44 годин. 2) Електричні робітники домагалися, щоб ухвалено законом приневолити всіх робітників, стати членами трейдюній. 3) Третє домагання особливо дивне: Примусити кіна, наймати орхестри і притім заборонити давати роботу і дозвіл на вїзд в Анґлію всім чужим музикантам. Як відомо, маса музикантів належить до бідних пролетарів, а партія праці має клич: „пролетарі всіх країн єднайтеся!“ Коли той клич порівняти з порядком нарад її зїзду, то виходить, що й та поважна анґлійська партія вживає неправдивих кличів і тим самим демаґоґії.

КАТОЛИЦЬКА „ГЕРМАНІЯ“ пише, що в Польщі незабаром уступить її премієр. На його місце мавби прийти або ґен. Соснковский, котрий шукавби способу примиритися з соймом, або ґен. Ридз-Сьміґли, котрий загостривби диктатуру. Супроти невиразного економічного положення другу евентуальність уважає „Германія“ неможливою.

„РОБОТНІК“ ПРО ІДЕЮ СІОНІЗМУ. Орґан поль. партії соц. пише: Нам здається, що кріваві зударення в Палестині се доказ нереальности сіонізму. Годі легко перескочити тисячі літ історії й відновити жидівську державу в краю, котрий став зовсім іншим, ніж був в епосі жидівської влади в нім. Своїми силами жиди Палестини не відзискають, а ніхто в світі не зачне політичних і релїґійних війн, щоб догодити сіоністам. — Не вдаючись в оцінку тих тверджень, слід підчеркнути, що польським соціялістам залежить на розбиванню сіонізму тут, бо тоді ще більше Жидів знайдеться в їх рядах.

З ПРИВОДУ ПОДІЙ У СВ. ЗЕМЛІ оповіщує частина преси ріжні перестороги для Жидів. І так пр. Крак. „Час“ пише: Ті події доказують, що жидівські кольонії в Палестині можуть удержатися тільки під охороною анґлійських крісів. З хвилею, колиб уступилося анґлійське військо, прийшлоб там до страшної різні жидів. Та траґічна евентуальність повинна склонити сіоністів до великої обережности. Думка заступлення Арабів Жидами у св. Землі се утопія таксамо як мрії про незалежну жидівську державу. Тільки хоробливо екзальтовані люде можуть поважно брати такі фантастичні мрії, а вже несовісністю являється, впирати їх у некритичні жидівські маси.

КРІВАВІ БОЇ В МАНДЖУРІЇ тревають дальше, хоч між Нанкіном і Москвою ведуться переговори. Совітські війська з боєм заняли Калун у півн.-схід. Манджурії. В амурській окрузі уличні бої між китайськими й совітськими відділами.

Рукописів Редакція не звертає.

НОВИНКИ

Під проводом Їх Ексцеленції Митрополита відбудуться духовні вправи (реколєкції) для священиків, в гр.-кат. Духовній Семинарії у Львові, вул. Коперника 36, в днях 10. до 14. вересня 1929. Перша наука второк 10. вересня вечір о год. 8. Спільне св. Причастіє 14. Постіль належить взяти з собою. Ціле удержання 24) зол. Зголошення приймає Ректорат Духовної Семинарії. Від Ректорату гр.-кат. Духовної Семинарії.

512 1—2

У Волиці (пов. Теребовля) господар Петро Атаманюк заснув на стриху з папіросом в устах. Від того згоріло все його господарство і пять сусідніх.

В Мосціцах над Тарновом викінчують великі азотові фабрики. Мін. промислу домагається виасиґнування на те викінчення 20 міл зол.

Сильно втікають з „раю“. За оден тиждень і тільки на трьох граничних стаціях польсько-совітських зявилося 419 утікачів з червоного „раю“. З них 22 остане в Польщі а решта виїзжає в західно-европейські держави.

Пишуть нам: Місцевість, де вбито старенького і дуже чесного священика о. Д. Пирога, називається Тиханя (Тиханї — Тиханє) декан. Дуклянського, а не Чехани, ані Чехи, як подали всі часописи.

З Академії Наук у Ленінграді усунено 71 осіб, між ними 11 б. дійсних і тайних радників двора.

Ворожбитство у Франції. Як виявляється, у Франції 34.000 осіб фахово займається ворожбитством. Се обчислення зроблене урядом, з огляду на заведення податку від осіб, що фахово займаються ворожбою. Такі сумні наслідки відокремлення Церкви від держави та безрелїґійного виховання молоді. Позбавлена правдивої віри, людність шукає ратунку... в ворожбі.

Міністерство скарбу устійнило, що екзекуційні кошти належаться також тоді, коли екзекутор не знайшов річей, що підлягалиб екзекуції або коли скарбова влада заняла щось у третих осіб. Зате не належаться екзекуційні кошти, коли з огляду на брак движимостей скарбова влада не доконала жадних екзекуційних кроків і виступила через прокураторію на дорогу судову, виключаючи цивільну. Не вільно рахувати коштів також при ґіпотечнім забезпеченню залеглостей розложених на рати.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† **о. Вячеслав Евген Збудовський,** парох Зубрця, пов. Бучач, упокоївся в 65 р. життя й 41 священства. — В. Й. П.

† **о. Андрій Сумик,** парох у Волосові, Надвірнянського пов., радник Станисл. Епископської Консисторії, упокоївся в Бозі 28 серпня с. р. в 84-ім році життя й 53-ім році священства. В. И. П.!

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі направи і покриття

поручає і виконує

„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490a) 13—24

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 8. вересня 1929. Ч. 65 (268)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Ш.: Краків 405.867.

Події у Святій Землі

Катол. патріярхат про події в Палестині.

З Риму доносять: Католицький патріярхат у Єрусалимі засадничо потверджує анґлійські донесення, додаючи: Ходить о те, чи мандатовий округ має стати сіоністичною державою, чи невтральним тереном співжиття трьох реліґій. В останніх часах виступи сіоністів були такі яскраві, що Араби зажадали від Анґлії запевнення, що вона не утворить сіон. держави. Заслугують на увагу виводи арабської преси, котра пише, що то Аллаг вигнав Жидів з країни над Йорданом і вже раз перешкодив відбудові їх святині у Єрусалимі тай тепер не допустить до здійснення сучасної спроби. Ліґа молодих Арабів взяла собі за ціль, вигнати сіоністів з цілого краю.

Заява Мек Доналда в справі Палестини.

Премієр Анґлії Мек Доналд на засіданню Ради Союза Народів висказав симпатію жертвам погромів у Палестині й запевнення продовжування анґл. політики. Анґлія почувається до виконання обовязків, наложених на неї мандатом і Союзом Народів. Злочинність не може бути дозволена і передовсім мусить бути здавлена, все одно, які були її причини. А другий обовязок держави се унеможливити повторення таких випадків.

Виїзд жидівської молоді з Галичини.

У Львові зголосилося 350 осіб жидівської молоді з Галичини до виїзду в Палестину. В присутности представника анґл. конзуляту 330 узнано здібними до виїзду. Перша ґрупа 80 осіб виїде вже 10. с. м.

„Мандат над Палестиною повинна одержати Польща".

Таке сензаційне домагання висунув „Наш Пшеґльонд" й арґументує його так: Польща має за багато Жидів, отже найлучше подбає, щоб урядити їм у св. Землі таке життя, що вони туди заберуться. До того Польща здавна має симпатії між магометанами. Мандат той належиться Польщі ще й тому, що там є найбільші християнські святощі й опіку над ними повинна мати католицька держава. До того всего торговлю в Польщі й Палестині мають у своїх руках Жиди, отже між обома краями не булоб на тій области непорозумінь. — Розуміється, того ориґінального виступу в політичнім світі поважно не беруть.

Відозва еміра Абдуллага.

Емір Абдуллаг видав відозву, у котрій стверджує, що мир у Палестині вже привернений і забороняє мешканцям Трансйорданії під острими карами переходити палестинську границю.

Піст на знак жалоби.

Начальний рабін Єрусалиму оповістив 4-й день вересня днем посту на знак жалоби за погибших у св. Землі.

Останні вісти з Палестини

Над усею країною патролюють военні літаки. Скрізь відбуваються ревізії в оселях Арабів. Забирають їм зброю та зрабовані річи. Ситуація на загал опанована. Тільки на дільницю Тальпіот знов напав кінний відділ Арабів. Його відперто. Також в околицях Ґази відбуваються бої. Найвисша Рада Мусулман зачала над „Муром Плачу" нову будову. Жиди протестують.

В Польщі появилася епідемія сплячки

З Лодзі доносять: В останніх днях санітарна влада міста ствердила ряд випадків страшної хороби сплячки, званої „гейне-медіна". У звязку з тим скликав маґістрат спеціяльну нараду з участю лікарських орґанізацій і команди поліції, щоб запобічи поширенню тої жахливої епідемії.

Секта Мормонів уже в Европі

Німецька преса доносить, що американська секта Мормонів (котрі називають себе також „Святими Останніх днів") появилася вже в Европі. Наперед позискала в Лондоні коло 6.000 членів, опісля кинулася на Німеччину і Швайцарію. Центр її пропаґанди в Німеччині — Дрезно, в Швайцарії — Базилея. Всю Німеччину поділила та секта на свої місійні округи й веде завзяту пропаґанду. В Німеччині позискала вже коло 12,000 людей.

Нова конґреґація імени Ісуса-Робітника

У Франції, в місті Тур, повстало нове згромадження під іменем Конґр. Ісуса-Робітника". Ціль його пропаґанда праці в дусі Церкви кат. й папських енциклік, особливо „Рерум новарум" та практичне підпирання суспільної акції в хосен народних верств. Члени нової конґреґації складають річні приречення подібно як в італійськім „Тов. ім. св. Павла" й таксамо не носять монаших одягів. На разі підлягають владі дієцезальних епископів.

Пропаґанда масонів

„Джіорналє д' Італія" оповіщує, що редакція його одержала місячник „Сестар", видаваний масонською льожею „Югославія" в Білгороді, куди схоронилися прогнані з Італії масони. Число того журналу за липень все присвячене обдумуванню способів боротьби з католицизмом. Як найлучший спосіб поручає творити маленькі кружки котрі малиб на ціли понижати авторитет духовенства. „Досвід учить — пише „Сестар" — що упадок католицизму зачинається підорванням авторитету духовенства". Потім слідують уваги про конечність позискування інтеліґенції до такої роботи, головно дневникарів і і артистів.

——o——

Єзуїти чи таки Василіяне?

Якими сміщними арґументами воюють „оборонці прав гр.-катол. Церкви" в своїй знаній найновіший брошурі, *) нехай послужить закид, кинений на адресу ОО. Василіян (ст. 74), що, мовляв, вони „йдуть вже своєю новою дорогою", бо десь там „в заграничних видавництвах змінили — свою давну назву Чина ОО. Василіян і іменувались на подобу своїх учителів „Стоваришенєм найсв. Спасителя (себто Єзуїтами)..."

Смішно робиться, коли дивитися, на такий закид, обчислений на несвідомість читачів, а може і звідти він походить, що самі автори брошури найменше інтересуються своєю рідною історією. Читаю бл. п. Преосв. Юліяна Пелеша „Geschichte der Union". Там в § 45. обговорена історія ОО. Василіян. Там знаходжу, що ОО. Василіяне в Галичині ще від 1780 р. творять провінцію імени Найсв. Спасителя. Для вияснення сеї назви, як також для піднесення кількох моментів з історії Василіянського Чина, позволю собі коротко переповісти сей уступ, що відноситься до нашої теми.

І так до Синоду Замойського — 1720 р. — монастирі української провінції не були з собою злучені. Кождий монастир жив сам для себе. Інакше було в провінції литовській, де вже митрополит Велямин Рутський зреформував був Василіянський Чин ще перед Синодом Замойським. Зєдинення монастирів було дуже великої ваги для піднесення життя монашого й удержання дисципліни. Розуміючи ту вагу зєдинення, вже деякі руські монастирі перед Синодом Замойським прилучилися до литовської провінції. Після розпорядження Синода Замойського руські Василіяне мали також утворити одну зорґанізовану провінцію на взір литовської. Але виконання сеї справи з трудних причин проволікалося. Вкінці прийшов наказ з Риму до митрополита Атаназія Шептицького, перепровадити реформу Чина, і він скликав ігуменів до Львова на день 26. серпня 1739 р.

Зібрання відбувалося в церкві св. Юра. На першім засіданню епископи зреклися юрисдикції над монастирями. Уложено статут і утворено руську провінцію під візванням Пречистої Діви Марії. („Оборонці" мають нагоду кричати, що Василіяне „перейшли на Маріявітів"). Вибрано протоархимандрита і консульторів.

Тимчасом учасники збору підприняли плян, щоби з руської і литовської провінції утворити одну велику Василіянську провінцію. В тій ціли вислали до Риму Василіянина Озимкевича, щоби предложити справу Апостольському Престолови. Рішенням папського декрету Апостольський Нунцій, архиепископ Фабриций Сальберони, скликав загальну конґреґацію Василіянського Чина до Дубна на день 26. мая 1742 р. Вона протягнулася до 12. червня. Предсідав митрополит Атаназій Шептицький, нунція заступав його авдітор Юрій Марія Ляскаріс, епископ з Зенополя (in partibus). Зібралися епископи й монахи з обох провінцій. Уложено там 21 точок, з котрих для нас важне те, що обі провінції, хоч злучилися в одну велику провінцію під проводом протоархиман-

*) В обороні прав нашої гр.-катол Церкви", анонімний пашквіль, видання Ів. Готя.

Матеріяли меблеві стори портієри **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 25—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

дрита, то кожда задержала свою назву: литовська звалася провінція св. Тройци, а руська — провінція Покрова Пр. Богородиці.

Та злука мала для Василіянського Чина найліпші наслідки. Від того часу монаше життя в українській провінції розвивалося в небувалий доси спосіб. Зацвили набожність і науки. Василіяне мали небавом світлих мужів. Більші монастирі ставали центрами набожности. Заснований св. Йосафатом монастир в Жировичах і Почаївська Лавра стали осередками набожних паломництв з найдальших сторін України, а до Крехівського монастиря в Галичині приходили богомольці аж знад Дніпра, Дону і навіть з острова Крети.

Коли одна часть монахів піддержувала набожність, друга часть віддавалася вихованню молодіжи. По монастирях основано небавом латинські школи і теольоґічні курси, в котрих виховувалися не лише монаші клирики, але по можности також і світські кандидати. Видано богато книг. Через те все Василіяне положили безсмертні заслуги для українського народу й Церкви.

* * *

Та недовго тішилися Василіяне розквітом свого духового життя. Небавом наступили політичні хмари і бурі, котрі Василіянську Конґреґацію поділили — аж на чотири провінції. В Польщі по р. 1772 стан Василіян не змінився. Зате в Росії й Австрії настали для монашого життя нові розпорядження, котрі поширено і на Василіян — і вони не могли задержати своєї єдности. Тому зїхалися Василіяне на капітулу до Тороканя в р. 1780 і дотеперішні дві провінції поділили на чотири. А саме литовська провінція, котрої часть дісталася під Росію, поділилася на провінцію литовську імени св. Тройци і на білоруську, імени св. Николая. Руську провінцію рівнож розділено на дві, провінцію польську під візванням Пресв. Діви і провінцію галицьку ім. Спасителя. (Тут здається цілий корінь непорозуміння і алярму в брошурі). Але і той стан недовго удержався. По другім розборі Польщі знов богато монастирів дісталося під Росію, з котрих багато знесено, а по 1795 р. лише ті монастирі удержалися, котрі займалися вихованням молодіжи. До Росії належали вже три провінції й ледви удалося їм пережити Катерину II. За царя Александра I. зібралися знов Василіяне на капітулу до Тороканя в р. 1802 під президією берестейського епископа Йосафата Булгака. Тут знесено білоруську провінцію св. Николая, а привернено одноцільну провінцію Пресв. Тройци. Та в р. 1804 цар Александер I. зніс постанови тороканської капітули, зніс протоархимандрію, а монастирі підчинив знов під юрисдикцію епископів. За царя Николая I. наступило цілковите знищення Унії і зєдинених монастирів в Росії.

* * *

Відраднійше положення Василіян було під Австрією, де Василіяне творили провінцію Спасителя, а першим провінціялом, або протоігуменом був вибраний о. Атаназій Петровський. Тоді ще всі Василіяне підлягали протоархимандритови, що мешкав у Польщі. Під владу Петровського підлягали монастирі дієцезії перемиської і львівської. Та сей стан мав недовго тревати. Надворним декретом з р. 1782 заборонено всяких зносин монастирів з їх ґенералами і просто підчинено монастирі під власть епископську. Другий надворний декрет з 17. квітня 1783 р. між іншими зарядив, що а) всі монастирі кождої дієцезії мають творити окрему провінцію; б) менші монастирі мають бути або знесені або до більших втілені. Епископ Петро Белянський в р. 1783 відобрав провінціялови Петровському, котрий жив у Добромили, в перемиській дієцезії, всяку владу над монастирями львівської дієцезії й підчинив їх під нагляд ігумена монастиря св. Юра у Львові, о. Віктора Старожинського. Дня 29. червня 1783 р. покликав він ігуменів своєї дієцезії до Львова на капітулу. Тут уложено слідуючі постанови: а) з монастирів львівської дієцезії основано нову провінцію св. Онуфрія; б) протоігумен або провінціял має свій осідок у Львові; в) капітула має збиратися що чотири роки; г) по думці цісарських декретів знесено 15 менших монастирів. Відтепер провінцію Спасителя творили лише монастирі перемиської дієцезії.

Такий стан однак видавався провінціялови провінції Спасителя не до витримання і він старався, щоб монастирі обох дієцезій получити назад в одну провінцію. Тому, що тою справою занявся й епископ Рилло, епископ Белянський згодився на се, а на його просьбу згодилося також правительство. Вслід за тим р. 1785 скликано капітулу до Львова. На тій капітулі знесено провінцію св. Онуфрія, а привернено провінцію імени Спасителя, котра до нині істнує.

* * *

З наведеного історичного начерку Чина ОО. Василіян бачимо наглядно, що назва „Чин ОО. Василіян“ се загальна назва чина в ширшім поняттю, натомість стоваришення св. Тройци, св. Николая, Преч. Діви, Найсв. Спасителя се назви поодиноких провінцій Василіянських, котрі не мають нічого спільного з латинським чином ОО. Єзуїтів, а відносяться до загальної назви „Чин ОО. Василіян“ як части до цілости. Всі інші провінції знищили російські царі враз зі св. Унією, остала нам тільки одна провінція Василіянська імени Найсв. Спасителя. Гонителі гр.-кат. Церквя уважали Чин Василіянський за найважнішу підпору св. Унії й на монастирях зганяли свою найбільшу ненависть. А коли й нинішні противники болотом обкидають сей Чин, то се нехай нас не бентежить: вони не розуміють справ Божих, тільки справи людські. Зовсім природно, що Апостольска Столиця особлившою опікою оточує монаші чини взагалі, як основну підпору католицизму, а чин Василіянський у нас в особенности, яко традиційну підпору св. Унії, бо так воно фактично є. Люде на світі не мають змоги вступати на дороги христіянської совершенности, а то суть вибранці, що приносять Богу винагородження за недомагання свого народа. Чини монаші по всіх краях католицьких і по всі часи були благословенням для своїх народів. Здалобся, щоб се зрозуміла й українська суспільність тай щоб наші ідейні та спосібні молодці в як найбільшім числі вступали в той Чин на славу Божу і пожиток свому українському народови.

Передплатник „Н. Зорі.“

Цїни аж до смерти приятеля, що поміг тобі в біді. Та правдивим приятелем уважай того, що без зависти дивиться на твоє щастя.

ЦЕРКОВНА УНІЯ

й українська національна ідея.

I.

Як кожда людина, так і кожда нація мусить бути вихована. Щасливі ті одиниці, що самі відчувають внутрішню потребу виховання й самі шукають собі добрих учителів, та для величезної більшости треба приневолення — з боку батьків, опікунів, життя — а й се часто остає без наслідку. Не инакше з народами. Ті великі ріжниці між ними, що їх бачимо на політичнім, культурнім і соціяльно-господарськім полі, походять у першій мірі з ріжниць між тими школами, які вони переходили продовж своєї історії.

Історія знає тільки два головні чинники, що виховують народи: релігію і державу, або для Европи ще докладніше — Церкву й династію. Від якости тих масових виховавчих інститутів, від методів научування та, що особливо важне, від кооперації обох історичних виховавців залежить у головній мірі сучасна доля вихованців. Історія Західної Европи дала нам зразок ідеального співділання обох названих чинників: династія фізичними засобами творила національну державу і дбала про матеріяльне добро підданих, католицька Церква удержувала міжнародну культурну звязь і формувала народну душу. Чудова єдність і в історії безприкладна поверх-національна орґанізація дала римській Церкві незалежність супроти держави, автономію в духовних справах і рівнорядність у впливі на громадянство. Здобуваючи й удержуючи сю незалежність і рівнорядність, була католицька Церква головною учителькою політичних свобід і вміння правити собою; словом, вона перемінила підданих династій у горожан. Вкінці без церковної латини годі собі подумати вратування елементів клясичної цивілізації та її пізнішого відродження; годі собі уявити культурної спільности західної Европи і всього того, що сьогодні зовемо культурним світом. Реліґійна реформація XVI. в. ослабила сей процес, одначе його не знищила; протестантські народи ще й досі жиють із того морального капіталу, який католицька Церква дала їм молодим на історичну путь.

* * *

Усього того не було на Сході. По сепарації від Риму, византійська Церква не спромоглася ані на еманципацію супроти держави в самій Греції, ані поза нею, та ні Греків, ні нікого иншого не навчила політичної волі і вмілости самоорудування. Так приміром, тільки нездарному церковному вихованню мусимо дякувати, що Галичина-Володимирія в XIV в. не пережила кінця своєї дина-

Величезний вибір
ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
поручає фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові. 475 13-30

ФУТРА мужеські, дамські і скірки **ГОРОВІЦ і С-ка** Львів, ул. Краківська 4. партер і І. поверх
505 поручає найдешевше 3—5 тел. 54—12.

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.
Просимо оглянути без обовязку купна.

Для Панів
ориг. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т. п.
463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Гродзіцких) 16-30

стії. Також організаційної єдности і наднаціонального характеру не створила византійська Церква, лише давала безсистемні зразки екстремів в організації: з одного боку допускала до творення рівнорядних із нею патріярхатів під своїм боком, у Болгарії, Сербії, Сирії і т. д., з другого — довгі віки держала свою найбільшу провінцію, себто руську митрополію, в кольоніяльній неволі. А чудова грецька мова з незрівнаною класичною літературою практично не переходила меж щораз меншої византійської („ромейської“) держави, ніколи не стала таким многоважним культурним засобом і лучником на Сході, яким була латина на Заході, а вкінці дійшло до такого дивогляду, що не лише старинна грецька культура, а й ранна византійсько-церковна література (св. Отці) відродилися не на місцях, тілько на Заході, через латину і через вихованих по католицьки народів та щотілько звідти посилали проміння і на Схід...

Тому-то хиба не випадок, що вихована на византійських принципах східна Европа й досі не знає, що таке політична свобода; що тамошні народи — полишені без нагайки, нехибно виявляють образ анархії і політичної нездібности; що національно-культурні індивідуальности там досі ще в рудиментарнім стані; що культурний рівень народних мас, порівнуваний з Заходом, опізнився на яких 300 літ. Не випадок теж і те, що як татарська неволя, так турецькі завоювання, а вкінці й большевицька революція правильно не перейшли тої лінії, по яку сягнув вплив католицької Церкви і її виховання народів. Коротко: ніхто з тямущих народів не має приводу жалувати, що свойого часу опинився в школі католицької Церкви на вихованню; так само ніхто не має причини величатися, що їх виховувала Византія; натомість, могло-б здаватися, деяку моральну сатисфакцію повинні-б мати ті народи, що їм доля веліла ходити до двох шкіл: низшої східної і висшої західної, себто дійти і жити в церковній унії з Римом та бути посередником між двома світами. Могло-б здаватися... Та що-ж, закони льоґіки обовязкові тілько для приватних одиниць, а не для національних громад. (К. б.)

С. Томашівський.

МЕБЛІ
солідно виконані, власного виробу найновіших взірців
464 дешево можна дістати у 14—15
БРАТЯ СІВЕК
ЛЬВІВ, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Операція удалася -- тільки лікар помер?

Таке вражіння мається по закінченні конференції в Газі. Вона перевела успішно дуже трудну операцію міжнародних взаємин. Плян Юнґа увійшов в життя 1. вересня. Німеччина буде незабаром бо до 8 місяців зовсім освободжена від окупації. Наступила також згода, про виплати рат. Одначе давна антанта по тій конференції фактично перестає істнувати. Таке стверджує італійська преса, котра підчеркує поглиблення ріжниць між Анґлією і Францією. Тепер можливе наближення Франції з Італією та основна зміна ситуації.

Унїоністичний Зїзд у Празі

(Спеціяльна кореспонденція „Н. Зорі“).

Третий день зїзду.

1. По програмі на третий день Зїзду був призначений реферат Всесв. Отця Ректора д-ра Йосифа Сліпого зі Львова під заг. „Унїятизм“. Сам заголовок реферату був змінений і оголошений предсідником Зїзду Преосв. d' Herbigny на такий: „Прогрес богословських наук у східних католиків“. І справді слова придуманого такими нашими приятелями як Королевський ужив о. д-р Сліпий, як не милимося, лиш раз. Велика шкода, що ізза браку часу не міг наш прелеґент прочитати своєї праці в цілости (вона буде випечатана в актах Зїзду (?)), а лиш в уривках, так, що не мож із прочитаного виробити собі повного поняття про се, що в ній мало бути розвинене. Тому не можемо перевести повної її аналізи і докладно виказати, що в ній було влучне і до річи, а що менше на місци. Тут зазначимо лише, що повторювання старої і пережитої пісоньки, начеб у нашій Церкві невільничо (serviliter!) наслідувано латинський обряд, що наш клир не знав ні свого обряду ні язика, було цілком не на місці й ледви, чи витрималоб здорову критику. Також не зівсім відповідає обективній правді, що в нашій Церкві витворилися дві партії себто восточники і западники; радше сказатиб, що деякі людці хотіліб у послідних літах поділити нас на дві ворожі партії. Також не знати, до кого віднести натяки про учених і півучених (docti et semidocti), які у нас забирають голос у справах обрядових. По думці автора по стороні западників самі півучені, у восточників самі „авторітети наукові“, котрі однак ізза праць адміністраційних не можуть віддатися як слід обрядовому питанню. Цікавоб знати, до якої категорії зачисливби о. Ректор такий авторітет в обрядових справах у нас, як бл. п. о. Ізидор Дольницький, до восточників чи западників, до учених чи до півучених. А він чейже від львівського синоду є нашим чи не найкрасшим учителем і провідником у справах обрядових.

2. Другий реферат сего дня мав мати Впр. о. д-р Дворнік, професор празького університету, на тему для нас і для справи унії чи дісунії дуже інтересну: „Орієнталізація византийської церкви (VII. — IX. стол.) першою причиною розколу межи Римом а Візантією“. На жаль задля відсутности о. професора сей цікавий реферат відпав, та буде випечатаний в актах Зїзду.

Замість него прочитав свою працю Впр. о. de Meester, бенедиктинець східного обряду з Риму про: „Способи і церемонії, якими благословяться і посвячуються особи і річи у візантійськім обряді“. Цікавий був може сей реферат для латинників, та нічого інтересного не приніс він східним, котрим сі річи знані від малої дитини.

3. Рівнож відпав, але появиться в актах конґресу, третий реферат Впр. о. Bourgeois, Ісусовця з Франції про: „Деякі психольоґічні погляди православної російської церкви“.

Сейчас по рефераті о. де Меестра всі учасники Зїзду чужинці удалися до Городського Дому (маґістрату), де передставництво міста Праги приняло їх перекускою. Іменем всіх присутних зложив привіт і желання городови Празі Преосв. d' Herbigny і також вінець на гробі незнаного жовніра.

Сполудня реферував про стан церковних справ на Підкарпатті Впр. о. посол Августин Волошин, відтак подано докладний звіт про діяльність Апостоляту св. Кирила і Методія. Про унїоністичні традиції на українських землях говорив православний Українець, про поширення унїонної ідеї між російськими еміґрантами говорив оден священик з Ордену Єзуїтів.

Вечером і сего дня мав росіянин д-р Вілінський виклад при світляних образах про церковно-релиґійне життя в Росії.

Богослуженням у венедиктинській церкві завершився сегорічний унїоністичний Зїзд у Празі. З огляду на сегорічні торжества тисячліття смерти св. Вячеслава відбулася ще в четвер по Зїзді торжественна архиєрейська Служба Божа в присутности многих Епископів у Старій Болеславі, місці мученичої смерти св. Вячеслава. По полудні тогож таки дня уряджено там торжественну теофоричну процесію, в якій кромі учасників Зїзду взяло участь велике число прочан, що на сей день зібралися там з цілої околиці.

Годиться зазначити, що сегорічний унїоністичний Зїзд у Празі по сумних досвідах попередних літ зачинає входити на випробувані тори унїонних змагань, а спеціяльно зглядом нас Українців і нашої Церкви заняв таке становище, яке католицькі Зїзди занимати повинні. Се належить у першій мірі завдячити орґанізаторам Зїзду, котрі ґрупуються в Апостоляті св. Кирила і Методія так у Празі як в Оломунці. Боже дай, щоб висша понад всякі національні стремління унїоністична ідея зачеркувала щораз то ширші круги, та щоби скоро настала пожадана хвиля, коли сповняться слова архиєрейської молитви: „Да вси єдино будут“.

——o——

Через що уступив комісар Луначарський?

По 11 літах виконування служби комісаря освіти в Москві, Українець з походження Луначарський, автор праці про Шевченка, подався до димісії, або, як кажуть в Росії, „пішов у дураки“. За причини його уступлення подають: надто виставне життя, невідповідне повеґення його жінки, артистки Розенель, вкінці остання крапля: збурення каплиці славної Іверської Богоматери в Москві, що викликало загальне обурення народних мас. Ще перед уступленням наказав Луначарський усунути евангелія зі всіх шкільних бібліотек і заборонив ширити св. біблію. Його наступником став москаль Бубнов, начальник „ПУРА“, політ. упр. армії, себто голова військової чрезвичайки і б. начальник виділу штучних навозів у комісаріяті рільництва.

——o——

РІК ЗАЛОЖЕННЯ **1896.**
ЕЛЄҐАНТНІ **ФУТРА**
поручає
найдешевше фірма
САЛЬОМОН БАЧЕС
Львів, Краківська 6.
Ґуртово й детайлічно
Тел. 21-28.
Уділюю кредиту на догідних
503 услівях. 4-14

Воєвода Борковський про укр. справу

Б. воєвода львівський, тепер познанський, Петро Дунін Борковський, помістив в орґані „Дроґа“ статтю п. з. „Точка виходу в українській справі у Сх. Малопольщі“. В тій статті пише, що Німці й Жиди як націон. меншости не представляють для Польщі небезпеки. Також проблем білоруський щойно твориться, бо Білороси посідають тільки слабу племінну свідомість а національної майже не мають. Білоруське питання, се питання кольоніяльне, яке вяжеться з усуненням болот й використанням природних скарбів землі. Одинокий проблем націон. меншостей в Польщі се проблем український. Українці в Польщі діляться на дві ґрупи, що дуже ріжняться реліґією й історією останніх 150 літ, з кінцем котрих щойно зачала творитися національна фізіономія Українців. Лучність Волині з Галичиною дуже слаба. Волинь під Польщею більше інтересується совітською Україною ніж Сх. Галичиною. Волинь чується малою краіною без більшого значіння в порівнанню з Вел. Україною. Зате Українці в Галичині уважають себе за найкультурніших і найважніших Українців взагалі, то є так у відношенню до Українців совіто-філів, як і до Українців польоно-філів (петлюрівців). У перших разить їх суспільний анархізм, у других резиґнація з земель, на котрих вони живуть (Галичини). Ідеалом багатьох галицьких Українців стала концепція, котра представляє вершок неправдоподібности, а іменно самостійна Західна Україна, котра не може вдержатися ні під оглядом ґеоґрафічним, ні економічним. Одначе здається, що галицькі Українці думають, що до них скоро прилучиласяб наддніпрянська Україна; очевидно ті ідеї належать до области мітів, одначе вказують напрям і рід їх емоцій. „Повоєнна польська політика в відношенню до Українців, коли ходить о осягнення цілі, якою мусить бути засимілювання їх до держави, не була щаслива. Перша фаза тих відносин була чисто чуттєва. Поляки були ображені спробами творення держави Українцями на території, на котрій від віків правили. Поведення Українців супроти польського населення в часі їх володіння Сх. Галичиною (в ориґ. скрізь Малопольщею) могло глибоко обурити польське населення“.

Повне винародовлення якогось терену, на котрім уже була своя культура, в заложенню неможливе, але се факт, що пр. Австрія *державно* майже зовсім засимілювала Поляків. Польща здається не зможе засимілювати Українців *національно*, бо їх за багато і вже пробудилася серед них свідомість у великій мірі. Отже, коли хочеться задержати українські території, остає — засимілювати їх державно т. зн. задоволити їх широкі маси в межах Польщі. В тій ціли конечна самоуправа, але не в етноґрафічних межах: до трох галицьких воєвідств, требаб іще додати бодай половину Люблинщини, бо при убожестві тих країв, щойно більший їх комплекс міґ би дати самоуправі потрібні для неї засоби, а місцеві Поляки в великій провінції не чулибся осамотнені та змайоризовані. Культурна автономія недопустима, бо відокремилаб від себе оба народи цілковито: вони про себе нічого не зналикб, хіба тоді, як входилиб у конфлікт з собою. Та розуміється, коли раз узнається думку про націон. асиміляцію нереальною, то й під культурним оглядом треба задоволити українське населення, не тільки під економічним, почуття свободи й культурний розвиток сильно привязують населення до держави. Помаєвий уряд дав початок рівного трактування, а се дало такі наслідки при виборах, що коло 20 проц. українських голосів упало на державну лісту. Та рівне трактування се ще не політика, тільки творення правоправного стану. Хибна була метерніхівська думка, немовби народ думав інакше ніж його провідники, бо провідники якраз тому популярні, що в демаґоґічній формі висказують те, чого хоче народ. А народови все залежить на його мові, культурі й повній рівноправности. На тім залежить йому навіть більше, ніж на своїй державі — і коли його задоволити в тих домаганнях, тоді він таку справедливу державу узнає за свою. А коли його провідники йдуть дальше, тоді він вибирає собі більш уміркованих. Не треба переціновати ролі провідників, але й не треба їх не доцінювати, а передовсім треба все старатися задоволити населення.

Пожежа знищила село Підпечари

Як доносять з Товмача, вибух о півночі пожар у Підпечарах, в домі Николая Зашука і скоро захопив сусідні доми. Хоч з допомогою наспіли дуже скоро всі околичні пожарні товариства, огонь знищив кількадесять будинків. Шкода виносить до 900.000 зл.

Футра дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

479 11-32

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53.

З приводу праці про Сковороду

Українського фільософа XVIII століття.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу Вас не відмовити надрукувати в однім із чисел редаґованої Вами „Нової Зорі“ отцю мою „Відповідь Д. Чижевському“, яку я написав по щирости й отверто, в інтересах української справедливости. Думаю, що в такий спосіб цю „Відповідь“ перечитає не лише той, кому вона написана, але й рівнож той, хто зацікавлений розвоєм української фільософії по сю та по ту сторону маленької річки Збруча.

Берлін, Адлерсгоф, 27. VIII. 1929.

З правдивою до Вас пошаною —

Домет Олянчин.

Відповідь Д. Чижевському.*)

Фільософічний журнал в німецькій мові — „Der Russische Gedanke“ (Бонн, 1929, річн. I., зшит. 1), в якому співпрацюють такі „русскіе философы“, як — В. Зінківський, Б. Яковенко, Бердяєв, Франк, Гесен, Степун, Лоський і т. д., умістив статтю ще иншого свого співробітника Д. Чижевського про „Neue Literatur über Skoworoda“. В цій статті (стр 98) згаданий автор за дуже сміливо й різко напав на мою дисертацію про українського фільософа Ґреґорія Сковороду, закидуючи мені, що я слова нашого фільософа передавав на німецьку мову не точно, їх іноді самовільно пропускав, доповнював або модернізував. У звязку з цим і сам фільософічний зміст моеї праці не видержує, так би мовити, критики. В такому дусі, але повніще, рецензує Д. Чижевський мою скромну працю і в „Zeitschrift für Slavische Philologie“ (Берлін, 1929, т. V., подвійний зшит. 1—2, стр. 279—84). Тут, між иншим, обвинувачує мене він, що я в своїй праці дослід фільософії Ґ. Сковороди не перевів з аналізи його „символів“, а обмежився „цитатами“ (стр. 282); що такі праці, про Ґ. Сковороду, як Ерна, Багалія (1926), В. Петрова й самого Д. Чижевського (про фільософію на Україні, 1926) я зіґнорував; що про „Великоросів“ („Московитів“) висловлювався я за дуже суворо й самовільно; та що, мовляв, я перебільшую, що знаю багато про літературу сковородянську й т. д.

Відповідаю: На цілком досконалу дисертацію про нашого фільософа Ґ. Сковороду я не претендую. Бо писав я її не як відомий учений або професор фільософії, але як скромненький студент, якому доля судила опинитися в мурах Берліна зпід селянської стріхи й жити в холодному „Гайм-і“ на Папештрассе — на „сухарах“. Цей момент підчас своеї праці я мушу тут підкреслити, щоб Д. Чижевський знав, як я свою дисертацію писав.

Переводив я свою працю над нашим фільософом незалежно від „русской мысли“. Розпочав її писати в половині 1923, закінчив у листопаді 1925 р. (стр. дисерт. 8). В часі праці спозирав я на нашого фільософа зі становища духової української XVIII. ст., яку Московія нищила й ще доси нищить. У звязку з цим за „суворі“ й „самовільні“ вислови в моїй праці супроти культурного й політичного ворога, як Московія, випливали не так собі, але з історичної правди, яку я, як свідовий член Української Нації, змовчувати не буду, хоч би як був звязаний приязню Степунів, Зінківських і т. д.

Підчас праці над нашим фільософом переглянув я не лише всю літературу, подану про нього до дисертації (засвідчить пруська державна бібліотека в Берліні — нехай Д. Чижевський не сумнівається), але й всі друковані матрикелі старих німецьких університетів, щоденники тогочасників Ґ. Сковороди, як Лесінґа, Гердера, Канта та праці не одного квіетиста, щоб: а) проробити над нашим фільософом дослід, неможливий на Україні; б) натрафити на слід можливої його науки за кордоном; в) довідатися, з якими мудрими людьми здибався він, коли подорожував по Европі; та ґ) збити або підтвердити припущення А Васильчикова, що наш фільософ їздив також за кордон в рр. 1743—44 із Кирилом Розумовським, пізнішим Українським Гетьманом („Семейство Разумовскихъ, Пб. 1880, т. I. стр. 27).

На жаль, всі ці мої пошукування скінчилися нічим і то особливо що до перебування нашого фільософа за кордоном: документальних слідів на це я не знайшов.

Не дивлячись одначе на це, свою працю лічу до певної міри за оріґінальну, коли взяти під розвагу відсутність моноґрафії про нашого фільософа акад. Д. Багалія, яка появилася роком пізніще (1926), як я вже свою працю написав, що посвідчить фільософічний деканат Берлінського університету. Тому лічу за просту вигадку Д. Чижевського, що я таку поважну багаліївську моноґрафію „зіґнорував“ і навіть саму працю рецензен-

*) Подана тут самооборона молодого наддніпрянського дослідника Дра Д. Олянчина дотичить його праці „Hryhorij Skoworoda 1722 — 1794. Der ukrainische Philosoph des XVIII Jhdts u. seine geistig-kulturelle Umwelt“. Берлін 1928. Ст. 168 вел. 8. Хоч ми не годимося в багатьох місцях з його церковним і релігійним становищем, занятим у тій праці, особливо дотично унії, то містимо його оборону, бо вона річева і в ній автор не тикає релігійних справ. — Ред.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ ВІД 650 ЗОЛ. за готівку, на рати

483 11-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І. ПОВ.

Обезпечення Впр. Духовенства Перемиської Епархії

(Допис з Перемишля).

Від шістьох тижнів йде жвава акція обезпечення старости наших священиків та будучности священичих родин цілої перемиської Епархії. Цю акцію зорґанізував пан Ярослав Ґуґлевич, ем. проф. ґімн. з Перемишля — як Ґенеральний Репрезентант на цілу перемиську Епархію нашого тов. життєвих обезпечень „Карпатія“, — котрий походячи сам зі старої священичої родини, отже знаючи з досвіду, що значить забезпечення старости і будучности для кождого священника і його родини, взявся з запалом до того так корисного діла. До помочі дібрав собі п. Ґуґлевич яко співробітників академиків, молодих людей чесних і реліґійних, в першій мірі синів священичих і сиріт по свящ. та інших поважних громадянах. Вже за короткий час дала ця акція дуже гарні результати. Значна часть священиків Епархії вже обезпечилася, молодих і старших, безженних і жонатих. Священики вітають радо цих молодих людей з повним зрозумінням хосенности і конечности цеї акції та своєю традиційною гостинністю улекшують їх подорож.

АДВОКАТ

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові, 5-?

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“).

Тому, що крутяться по краю ріжні аґенти, навіть ворожо успособлені до стану духовного і заступники товариств з неприхильними нам цілями та вже не одного священика ввели в блуд, — проситься тих людей леґітимувати. Співробітники пана Ґуґлевича мають зі собою виразні „Уповажнення“ від Ґенеральної Репрезентації на перемиську Епархію з поданням деканатів, котрі мають обїхати, бо ціла акція зорґанізована з великою точністю. Хто не може таким виразним „Уповажненням“ виказатися, такого чоловіка повиннося віддалити, аби священичий ґріш, о котрий серед нинішних тяжких обставин так важко, не йшов в незнані, часто ворожі священикам, руки та в руки непокликаних товариств.

—o—

Зміна внутрішньої політики Польщі

Премієр Світальский зложив візиту маршалкови сойму Дашинському й повідомив його, що хоче скликати нараду голов соймових клюбів, на котрій бувби і маршалок Пілсудський. Се знак, що уряд робить ще одну спробу, як погодитися з соймом. Марш. Пілсудський востанне брав участь у такій нараді перед 3 роками.

Сегорічні жнива у винницях

Видайність збору винограду у Франції заповідається сего року не дуже добра, а то ізза надто великих спек, які там були. В Еспанії буде збір середний, в Німеччині дуже обильний. В Італії певні шкоди поробили морози, та на загал збір буде вдоволяючий. На Угорщині, в Австрії й Португалії надто великі спеки зменшили первородну якість плодів.

З РЕЛ. -ЦЕРК. ЖИТТЯ

Св. Отець, як доносить „Геральдо де Мадріт“, укоронує короля Італії зелізною короною льомбардських монархів. Вона знаходиться в церкві св. Йоана і має в собі ґвіздь з Хреста Спасителя. Від часів Карла Вел. папи укоронували нею 34 монархів. В р. 1805 Наполеон сам вложив собі ту корону на голову, але не вдержав її 10 літ.

Згромадження СС. Бенедиктинок у Польщі святкує 700-ліття основання свого монастиря в Станьонтках. Вони весь час займалися виховуванням дівчат. В програму свята входить великий обід, який 15. с. м. з приводу ювилею дають Єзуїти для селян з околичних сіл.

Слідуючий Евхаристійний міжнародний конґрес відбудеться в Картаґіні в Тунісі 1930 р. Французьке правительство помагає в приготованню до конґресу і поручило свому представникови увійти в склад орґанізаційного комітету

Літурґічно-Музичний Конґрес. Під протекторатом кардинала Гльонда відбудеться в Познані в днях 10, 11 і 12 вересня перший польський літурґічно-музичний конґрес. На цей конґрес комітет запрошує всіх, хто інтересується церковною музикою і літурґією.

Смерть католицького ученого. В Ню-Йорку помер проф. університету св. Людвика, Конде Паллян, в 71 р. життя. Він був знаний в цілій Америці як учений, бесідник і журналіст. В останнім часі брав участь у видавництві католицького словника.

Щоб лучше пізнати людину, послухай наперед, як вона судить инших.

та, яку я запізно дістав, щоб переглянути, від проф. І. Мірчука. Правда, працю Ерна я зігнорував за тенденційний його підхід до української духової культури, яка — мовляв — почала розвиватися лише тоді, коли Україна підпала під „московський хомут“ (власні слова Ерна). Оріґінальність моеї праці випливає з того, що я в ній: а) освітлив деякі псіхольоґічні моменти в життю нашого фільософа; б) пригадав нові дати до біоґрафії його учня М. Ковалинського; в) зробив спробу надати систему творам нашого фільософа, як рівнож і його фільософії (теоретичну підпорядкував практичній або, як гадав він, „око“ — „меті“, давши їй максіми); г) вказав можливий його вплив на В. Соловйова, Л. Толстого і т. д., бо видно з того, що згадані перші фільософствували в свому життю головно про те, про що й наш фільософ, якому „русскіе философы“ надали навіть ярлик „родоначальника русской философіи“; г) полишив у своїй праці не одну, може за молоду думку, зроджену підчас моїх університетських студій, за що треба бути таким, як Д. Чижевський, вдячним; д) не проаналізував у своїй праці, на жаль, фільософії нашого фільософа зі становища її оріґінальности та впливів, як рівнож не подав докладно розвою самої фільософії на Україні, особливо перед ним і в часи його життя, бо на це потрібно булоб часу більше, як пару років, і тому я оговорився, що про це напишу пізніше (стр. дисер. 151, прим. 9), чого мій рецензент не узґляднив. Сталося це в силу того, що я приспішено підготовлявся до університетського іспиту, після якого взявся відразу до праці в „Пруському Таємному Державному Архіві в Берліні“, до якої спонукав мене той-же наш фільософ та до якої привабили: оріґінальні листи Великого Гетьмана Богдана Хмельницького й Івана Виговського до Великого Курфірста бранденбурзького, Фридриха Вільгельма („Хліб. Україна“, кн. 5, стр. 377—84), як рівнож посольство від нього на Україну („Записки Укр. Наук. Інст. в Берліні“, т. І., стр. 113—39) і посольство від Великого Гетьмана до Бранденбурґії. Про це оголошу в спеціяльній розвідці.

Не моя вина, як рівнож і видавця, що моя праця про нашого фільософа появилася в світ аж в середині 1928 року, з чого Д. Чижевський припускає, що я навмисне зігнорував його й инші праці, окрім Ерна і дрібніших авторів. Підкреслюю, що Д. Чижевський каже неправду.

За всю проблему в моїй дисертації працю над нашим фільософом, працю передовсім студента, а не ученого чи професора фільософії, я не потрібую від Д. Чижевського доброї рецензії, лише того розуміння, щоб самих себе на утіху й користь воротів не поборювати, хоч би навіть в такій благородній галузі людського життя, як фільософія. Замісць поборювати оден другого, краще подумати об тім, як наш український інтелект принатурити до самостійної української фільософії й то так, щоб майбутні В. Зінківські, Н. Лоські, Флорінські, Б. Яковенки й т. д., посідаючі мізки українські, залишалися в лоні нашої фільософії, а не переходили до т. зв. московської, та щоб вони залишилися українськими патріотами. І це питання не раз повставало, коли я писав свою дисертацію про нашого фільософа та його не „високо мудрственну“, а життєву фільософію.

Можна признати Д. Чижевському почасти рацію, що деякі головоломні речення нашого фільософа в передачі на німецькій мові виглядають у деяких випадках скорочені або одним-двома словами доповнені. Це я навмисне робив, щоб німецькому світові була моя праця ясна, а в ній думка нашого фільософа зрозуміла. Пророблюючи так, я самої його фільософії не підмінив, не сфальшував і не змодернізував. Її змисл залишився такий, який у ній був: пізнання людиною в собі боголюдини чи нової людини, яка живе в життю просто, по „сродности“ й обовязкам, щоб мати щастя — душевний спокій, заради суспільного спокою та добра. Під цим оглядом лічу всю ту напасну критику Д. Чижевського за субективну, тенденційну (див. Scholastik, Фрайбурґ, 1929, зш. 3) по відношенню до моеї скромної праці про українського фільософа, яку я приготовився бачити лише з московсько-жидівського боку. Хоч це може Д. Чижевському й не мило слухати, але нічого не поробимо: хоч-не-хоч, а я заставив своєю працею нашого фільософа „пошагать“ по Европі, чого ще не зробив Д. Чижевський. Тому й „ціль праці... осягнута“ „Osteuropa“ Берлін, 1929, зш. 5, стр. 359). Вона, як слушно підмітив червоний рецензент П. Ганин, є „перша наукова спроба“, „що інформує німецького читача про українського фільософа“ („Білоемігранська українська філософія“ в „Войовничому матеріялісті“, Харків, 1929, збір. 1, стр. 114).

Коли Д. Чижевського така ціль моеї праці про нашого фільософа не задовольняє або є більмом в його очах, то йому прислугує моральне право зробити за мною другий крок і написати власну працю про нашого фільософа як найкращу, чого я йому лише від ґлибини душі бажаю. Тоді напевно булаб його критика для мене повчаюча, а не якась не заслужена напасть. *Домет Олянчин.*

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ІЛЛЯ РЄПІН

Найбільший маляр України.

З приводу 85-ліття його уродин.

5. серпня с. р. мистецький світ святкував 85-ліття народин славнозвісного маляра Іллі Рєпіна, найбільшого мистця-маляра України.

Ілля Рєпін — таксамо, як і два инші славні українські малярі XIX. в., Крамський та Семирадський — уроженець Слобідської України. Народився він в м. Чугуєві 5. VIII. 1844 р. Дуже рано втратив батька і виховання завдячує своїй розумній, енергійній і талановитій матері. Рєпіни належали до дрібної інтеліґенції, але смерть батька Рєпіна ледви не потягла всю родину в суспільні низи. Тільки енергія матери виратувала дітей. В Іллі Рєпіна вже в діточих літах виявилися видатні мистецькі здібности й нахили. В часі великого посту звичайно вся родина Рєпіних під проводом матери займалася розмальовуванням українських великодних писанок; Ілля Рєпін, ще будучи малим хлопчиком, брав найживішу участь у тій праці й малював дуже гарні писанки. Сі писанки Рєпіни потім продавали й зарібок від них був їм значною допомогою. З 13 років Рєпін почав поважно вчитися малярства й скоро потім зачав малювати ікони й портрети. Заохочений успіхом своїх образів, у 1863 р. переїхав до Петербурга й через рік вступив до академії мистецтв. Тут дуже хутко розвинувся малярський талант Рєпіна в повній мірі. В 1869 р. за образ „Йов та його друзі“ Рєпіна нагородили золотим медалем. В 1872 р. він написав один з найславніших своїх образів — „Бурлаки“, перенятий незичайно сильною експресією; за нього дістав золотий медаль пані Лєбрень. Тодіж таки намалював Р. відомий великий образ „Зїзд словянських композиторів“, замовлений у нього для салі „Словянського Базару“ у Москві. В томуж 1872 р. за образ „Воскрешення дочки Яіра“ дістав ще один золотий медаль від Академії мистецтв і був післаний для довершення мистецької освіти за кордон. На Заході працював головно в Неаполі, Римі, Фльоренції, Венеції, Відні й особливо в Парижі. Намалював там чимало гарних образів, з котрих особливо відома „Паризька каварня“. В 1876 р. вернув до Петербурга й за образ „Садко“ одержав від Академії титул „академіка“. Від того часу малював незвичайно багато, майже в усіх родах малярства. У 1892 р. Петербурзька Академія мистецтв обрала його професором малярства.

Образи Рєпіна, як і взалалі твори всіх справді великих мистців, зрозумілі не тільки малому кругови „фахівців од мистецтва“, но й широким масам. Популярність Р. та найкращих його творів дуже велика. Ледви чи хто не знає нпр. його найзнаменитшого образу: „Запоріжці пишуть відповідь турецькому султанови“. Як великий і славний маляр, відограв Р. значну ролю й в історії україн. національного відродження. Мимо того, що сам Р. стояв осторонь від укр. національного руху й не був навіть „свідомим Українцем“, його образи, мальовані на українські теми, як нпр. „Запоріжці“, „Явленна ікона“, „Вечерниці“ та ин., в добі найлютіших переслідувань українства в Російській державі, будили національне почуття серед нашої зросійщеної інтеліґенції, нарівні з „українськими“ творами Гоголя, „Кобзарем“ Шевченка та україн. театром, нагадували зросійщеним Українцям, „хто вони, яких батьків...“ Особливо сильне враження під сим оглядом зробили „Запоріжці“.

Значіння Р. в історії мистецтва дуже велике. В тім часі, коли розвинулася його мистецька творчість, серед малярів на Україні та в Росії яскраво означилися два напрями: реалістично-тенденційний чи як тоді казали „літературний“ і „психольоґічний“ або імпресіоністичний. Сторонники „літературного“ напряму, котрий знайшов свій вираз головно в жанровім малярстві, но відбився також і в портретнім і в історичнім і навіть у релігійнім малярстві, вважали себе покликаними „виховувати суспільство“, провадити боротьбу, проповідувати. Їх образи відзначалися гарним малюнком; але ідея, зміст, тенденція переважали в них усе інше; й натомісць у їх образах сильно були ослаблені — особливо в жанрах — чисто-мистецькі складники: пластика і кольорит. З укр. малярів до сього напряму належали: Мик. Ярошенко й почасти, в деякій мірі, Мик. Ґе. В малярів другого напряму, навпаки, панувало змагання віддати як найліпше настрій і кольорит, від чого іноді навіть страждали ідея твору й малюнок. З Українців типовим представником сього напряму був Пастернак. Рєпін, разом з другим великим Слобожанином — Крамським, дали синтез тих двох напрямів, обминувши їх крайности. Рєпін — уміркований, тверезий реаліст і разом з тим глибокий психольоґ. Навіть у своїх релігійних та історичних образах він скупчує увагу передовсім на настрої осіб, котрих змальовує. В портретах дає яскраві характеристики індивідуальної психольоґії; в жанрі — цікавиться характерними явищами життя й характерними суспільними верствами. Для своїх образів Р. вибирає переважно яскраві, траґічні моменти психічного життя й передає їх з незвичайною силою й експресією. Але з могутною силою і психольоґічною яскравістю лучить Р. у своїх образах правдивість, змістовність і життєвість, а також гарний малюнок і чудово розвинену техніку.

З релігійних образів Р. найкращий — „Св. Миколай“, котрий належить взагалі до архитворів словянського малярства. З історичних картин Р. найславніші — „Запоріжці“ та „Іван Грозний над трупом убитого ним сина“. З його великих жанрових картин найкращими уважають: „Вечерниці“, „Явлена ікона“, „Хресний хід на Курщині“, „Протодіякон“, „Сільська школа“, „Не сподівалися“, „Горбань“, „Поприщин“ (герой „Записок божевільного“ Гоголя) та ин. Серед портретів, змальованих Рєпіним, дуже гарні портрети Фр. Ліста, А. Рубінштейна, Мусорґського, славного українського артиста Щепкина й багатьох російських артистів — іноді в ріжних театральних ролях, великого маляра І. Крамського, видатного ученого — медика й педаґоґа, куратора Київськ. шкільн. округи Пірогова, письменників Л. Толстого, Турґенева, Гаршина й бог. ін. Найменше цікавився Р. пейзажем, хоч має гарні малюнки і в сім роді. Пробував свій талант і в ділянці скульптури; відомі кілька вирізблених ним дуже гарних бюстів; найкращий з них — бюст Л. Толстого.

На схилі віку оселився Р. у Фінляндії й малював уже небогато. Коли большевики захопили владу в Росії й на Україні, Рєпін гостро виступив з осудом їх за безпринціпність, грабіжництво, безумний терор і руйнування. Мимо того большевики багато разів запрошували Р. повернути до рідного краю, прославляючи його ґеній і обіцяючи йому надзвичайну пошану і користи. Та Р. рішучо відкидав усі їх предложення. І тепер, з приводу 85-ліття уродин Р., серед численних привітань від ширих його почитателів, дістав великий маляр також „привітання“ від радянського маляра Штернберґа, голови „Товариства імени Куїнджі“. В тім „привітанні“, писанім очевидно під диктат радянської влади, прославляється вище небес „ґеніяльний майстер, гордість російського мистецтва“ Р.; а вкінці висловлюється побажання, щоб ювилят „частіше згадував, що він має велику батьківщину СРСР, де будується нове життя, нечуване в розмірах, красі й сміливости“, та щоби „сталося чудо“, щоб великий маляр, „стряхнувши з себе весь старий бруд, явився в СРСР...“ і т. д. На се привітання Рєпін відповів: „Звертаю Вам назад Ваше привітання мене з 85 роками... Ніколи Ваші брехливі фантазії (про „нове, гарне життя“) не будуть мати місця навіть у Вашій, вигаданій Вами, абсурдній казці, котра скоро залишить Вас біля розбитого „корита...“ Людей, котрі відкидають основні права на життя, котрі ставлять грабіжництво в принціп життя, я не вважаю за людей, гідних пошани. — Ілля Рєпін.“

Так відповів великий мистець на привітання та вирази пошани й обіцянки ще більшої пошани, зроблені грабіжниками і руїнниками культури. Відповідь дійсно гідна великої людини, славного мистця й чесного громадянина. Мимо свого поважного віку, Ювилят заховав як бачимо чутливе сумління громадянина й культурного діяча. Сей його вчинок вплітає ще одну квітку в лавровий вінець одного з найславніших і найбільших мистців України.

Сергій Васильківський

В сім році минає 75 літ від уродження відомого маляра Сергія Васильківського, одного з визначніших представників національного українського мистецтва XIX. ст. Таксамо, як і Репин, В-ий уродженець Слобожанщини, з котрої взагалі вийшло богато українських малярів у XIX. в. В-ий уродився в Харкові 1854 р. У 22 р. життя вступив до Петербурзької Академії мистецтв, в котрій визначився яко гарний маляр-пейзажист. За образ „Весна“ дістав малий золотий медаль, а в 1885 р. за „Пейзаж“ — великий зол. медаль і післаний був на державний кошт за кордон для докінчення мистецької освіти. За кордоном виконав один зі своїх ліпших пейзажних образів „Околиці Жельоса в Еспанії“. Більшість його пейзажних образів се українські краєвиди. Найбільш відомі його „пейзажі“: „2 хутори на Україні“, „Ранок“ і „Після дощу“. Васильківський малював також і портрети. Загально відомі два його портрети Шевченка. Та свою славу здобув головно як історичний маляр образами з минулого України, особливо з козацької старовини. Найкращі з них „Запорожці на чатах“ і „Запорожці в степу“. В славнозвісному Полтавському Земському Домі, збудованім в українськім стилі, В. розмалював пляфони: „Вибір полковника Пушкаря“, „Шлях Ромодан“ і „Козак Голота“. Разом з другим малярем Українцем Мик. Самокішем, найбільш відомим воєнними картинами, В-ий видав гарний „Альбом української старовини“ (вийшло 2 видання). Богато зробив В. також для популяризації українського орнаменту. Васильківський брав участь в українськім національно-громадянськім життю й був одним з небогатьох свідомих представників національного українського малярства вкінці XIX. та на поч. XX. ст. Образи В-го, на котрих малював він українську минувшину, українських діячів, українські пейзажі, — подібно, як „Запорожці“ Репина — богато причинилися до пробудження української національної свідомости. Чималу ролю в тім напрямі відогравали вистави його образів, виданий ним альбом української старовини і — вже по його смерти — мистецький відділ його імени в Харк. Мійськім Музеї, в котрім зібрано богато його творів.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬЩА. До найцікавіших внутрішно-політичних подій у Польщі належать останні вибори до ради міста Торуня. В тих виборах вперве взяли участь активні офіцири в числі 760. Мимо того урядова ліста впала — здобула тільки 5 мандатів (передтим було 11). Цікаво, що розгромлені вийшли також оба табори соціялістів, а зате християнські листи зискали разом 17 мандатів.

БОЯТЬСЯ „СВЯТОЇ ВІЙНИ". В Льондоні поширено трівожні вісти, що убиття анґ. військом еміра Арсаляна, одного з головних провідників арабського руху, викликало між Арабами велике розярення. В політичних кругах Анґлії бояться, щоб магометане не оповістили „святої війни".

ІТАЛІЙСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ виплили з пристані Бріндізі на палестинські води. В Палестині убито 7 Жидів, горожан Італії.

ІНДІЯ. Визвольна боротьба східної Індії вступила в нову стадію під гаслом: „Хочемо домініяльної автономії!" Стративши нагоду виборотися на повну свободу в часі світової війни, могла Індія почати боротьбу тільки на плятформі самоуправи. З девятьох провінцій Індій 8 предложило анґл. комісії 600 меморіялів у справі автономії.

——o——

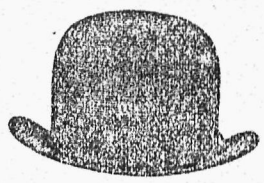
ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: **Осінні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — КОВДРИ, КОЦИ і ПОЛОТНА** у великім виборі. **ВОВНИ анґлійські і краєві на мужеські одіння.** 401 25-30

Збіжа. Пшениця двір. 39.40—39.50, жито гал. 22.50—23, ячмінь на мливо 18.50—19.50, овес гал. 19.50—20, кукурудза ром. 26.50—27.50, вика 37.25—38.25, лубінь синій 25—26, гречка 26—27, лен 64—66, мак синій 135—145, мак сивий 115—125, горох пільний 32—35, горох пів-Вікторія 45—50.

Гроші. Ам. доляр 8.87—8.87.75, кан. дол. 8.79—8.80, чеська кор. 0.26.33—0.26.66, австр. шіл. 1.25.33—1.25.75, ром. лей 0.05, фр. франк 0.34.50—0.35, шв. франк 1.71.50—1.72, фунт стерл. 43.20—43.60, рад черв. 17.50—18.

Перемишль, у вересні 1929. До відомої акції життевих обезпечень Впр. Духовенства Перемиської Епархії потрібно ще кількох співробітників на вересень, а кількох на жовтень. Обовязок: відвідати священиків 2—3 деканатів. **Академиків**, в першій мірі синів священичих, також иньших поважних Громадян, котрі бажають заробити собі на студії, **проситься чимскорше зголошуватися в Ґенеральній Репрезентації „Карпатії" на Перемиську Епархію, Перемишль, вул. Ґрунвальдська 1. II. поверх** (над склепом А. Фрица), де одержать поучення враз з харчем і нічлігом, друки і услівя співпраці. Сироти мають першеньство. Проситься привезти зі собою поручення свого о. пароха або знакомого священика. 1-1

ФУТРА всякого рода, мужеські й дамські, містові й до подорожі, куртки, боа й шапки по конкуренційних цінах поручає від 30 літ відома фірма
М. А. АВҐУСТИН
Львів, Рутовського 7. Тел. 49-46
Приймається також до відсвіження, тріпання й чищення електричною машиною всякі **футра та килими.** 521 1-10

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 83-?

ФУТРА елеґантні і тревалі, також скірки всякого рода по дуже приступних цінах, на догідних услівях поручає
516 1—5 **ТУХ і С-ка, Львів, Скарбківська 3.**
Телєфон 54-48.

НОВИНКИ

Подорожіння шкільних книжок доходить до дійсно нечуваної висоти. На І-у і ІІ-у кл. середної школи треба видати на книжки 50—60 зл., на ІІІ-ю 75 зл., до висших кляс навіть по два рази тілько! Часта зміна підручників стає просто язвою для убогих родин. Вже й варшавська преса зачала з того приводу бити в дзвін трівоги.

Генер. конзулем Польщі в Ню-Йорку іменований ґр. Мархлевский.

У Стецевій (пов. Снятин) вибух пожар в будинках Онуфрія Басалиґи. Згоріло 5 домів, 2 стодоли і 1 стайня, 140 кіп жита і конюшина. Шкода виносить 30.000 зл. Пожар викликали діти.

В Городенці й Рогатині стверджено підпали. В огні згорів 18-літний Андрій Харук, котрий спав на стриху.

Під проводом Їх Ексцеленції Митрополита відбудуться духовні вправи (реколекції) для священиків, в гр.-кат. Духовній Семинарії у Львові, вул. Коперника 36, в днях 10. до 14. вересня 1929. Перша наука второк 10. вересня вечір о год. 8. Спільне св. Причастіє 14. Постіль належить взяти з собою. Ціле удержання 24 зол. Зголошення приймає Ректорат Духовної Семинарії. Від Ректорату гр.-кат. Духовної Семинарії. 512 2—2

В Ґродні відкопали стару гармату. „Нови Дзєннік Кресови" доносить, що в історичній будівлі „Баторуфка", при розкопуванню пивниці відкопано загвожджену армату з перед кількох сот літ, правдоподібно з часів московських чи шведських воєн за часів кор. Яна Казимира. Гармата довга на 2 метри. Калібер 8 центим. На горішній части вириті постаті дельфінів. Гармату перевезено до місцевого музею.

Нові книжки

С. Томашівський. **Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки. Львів, 1929. Накладом автора, мала 8°, стор. 63. Ціна 1 зол. Дістати можна в Адм. „Н. Зорі" й у книгарнях.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

В ПАРОХІЇ КОРЧМИН, почта Корчів потрібний сейчас іспитований дяк. Помешкання і поле. Решта після умови. Безженні і розуміючі ірмологіон мають першенство. 510 2—2

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА
поручає фабрика
Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте цінників 8—12

НОВООТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН І РОБІТНЯ **ФУТЕР**
М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол, ул. Рутовського.
Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнизші, догідні умови місячної сплати. 491 8—15

ЕТТІНҐЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згрубілі наскірки. Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНҐЕРА, Львів, пл. Ґолуховських. 515/а 1—32

ФУТРА дамські, мужеські на замовлення як також всякі перерібки поручає і дуже солідно виконує
Й НАХТВЕХТЕР
520 1—5
ЛЬВІВ, ВУЛ. КОПЕРНИКА 16.

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
рівнож всілякі направи і покриття
поручає і виконує
„ПАРАҐОН", МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Валова 9.
490а) 14—24

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
І-ма бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; ІІ-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., ІІ. бібл. 220 зол. — Замість готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: **„Добра Книжка" — Львів — Lwów, skr. p. 11.** 294 49—100

Марійське Тов-о Молоді
ЛЬВІВ, ПОЧТОВА СКРИТКА 108.
Поручає слідуючі видання:

Малий Петрусь	40 с.
Мала Свята	80 „
Спомини про Сестру Анну Стадник	1·20 з.
Життя св. Кирила й Методія	80 с.
Життя св. Вячеслава	40 „
Християнська орґаніз. шк. молоді	2·00 з.
Догматика, учебник сер. шкіл	6·40 „
Етика, учебник	4·— „
Золотий Ключ, молитвенник	1.— „
Статут Мар. Т-ва	50 с.
Голос Ісуса	10 „
Нове апостольство (преси)	10 „
Стережіться ложних пророків	15 „
Календарець „Н. Приятеля" (1930)	20 „
Підручний календ. „Ідея"	20 „
Як грати на мандоліні	1·80 з.
Малі вязні сцен. картниа в 3 діях	40 с.
Історичні повісти (11книжок) по	4·— з.
Цікаві оповідання (17 книжок) по	1·20 „
Правда брошури для світогляду по	40 „
Оправлені річники „Н. Приятеля" по	5·— „
Давнійші числа „Н. Приятеля" по	5 с.

Почтове (звичайне) 10 с. від кождого золотого. При більших замовленнях знижка ціни і Тов-о платить за почту.

Рукописів Редакція не звертає.

ФУТРА

Найновійшої моди
виробу власного і заграничного
по приступних цінах
і на догідних услівях — поручає

Фірма С. ФІШ, Львів, Гетманська ч. 24. Телєф. 13-60.
філія в Тернополі.

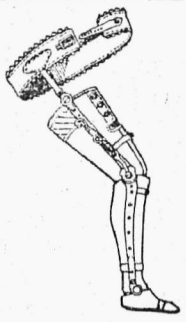
519 1-4

ПОРОШОК
KOGUTEK
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ
виробуаптики Гонсецького
в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 1-10

398

ОРТОПЕДИЧНІ АПАРАТИ

ГОРСЕТИ, ПРОТЕЗИ КІНЧИН, ВКЛАДКИ
НА ПЛОСКІ СТОПИ — виконує

508 2—3

ФРАНЦ СЕЮД

Львів, вул. Фрідріхів 6. (партер).

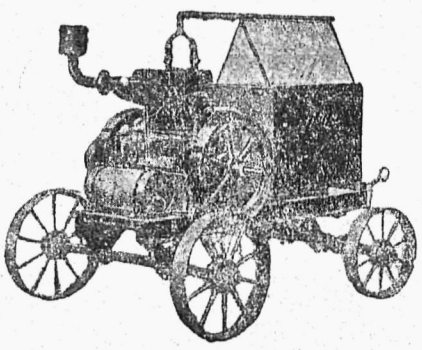

БАНДАЖІ

пропуклинові і черевні вирабляє
під гваранцією знаний світовий
ЗАКЛАД ДЛЯ ВИРОБИ
СПЕЦІЯЛЬНИХ БАНДАЖІВ

М. ФРАЙЛІХА Львів, Городецька ч 35. Тел. 71-11.

518 1-6

МОТОРИ

бензинові, нафтові і т. п.

— фабрикати фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

438 — ПОРУЧАЄ: — 1-10

Кляґсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продажа фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

НОВИЙ ВИНАХІД XX. ВІКУ

Плоский годинник лиш 5·97 (місто 25). Висилаємо задля нагромадження товару на листовне замовлення, за післяплатою плоский швайцарський годинник. Ґваран. 101. 1. g. зл. 5·89, 2 шт. 11·50, 3 шт. 17·48, в ліпшій сорті 7·35 і 9 35. Фірми Урбана б. плоский 11·95. лучша сорта 13·95, знаної марки А. Мозер з довголітною ґваранцією зл. 18·80 і 21·95, годинники на руку мужеські або дамські 10·30 і 12·95, будильники стальові 10·65, 2 шт. 20·30 фірм. Юнґгавс 14·50. Бритви заграничні зл. 5·75, 7·75 і 9·75. Машинки до строження волося з запасовими гребенями зл. 8·95, 10·95 і 11·95. Без ризика! Вразі невподоби звертаємо гроші. Ґуртівний склад годинників, **Е. ЯКУБІНЬСКІ**, Варшава, Новоліпкі 23. Посідаємо богато листів з подякою.

514 1—1

РІЖНОРОДНІ **ФУТРА**
після найновійшої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер
Е. СОЛІК (Соліка вдова)
517 **Львів, вул. Собєского ч. 4.** 1-16

При закупні товарів просимо покликуватися на оголошення „Нової Зорі“.

Львівське Акційне Товариство Броварів

поручає

свої знамениті вироби

Пиво Експортове ясне
Пиво Баварське темне
Пиво Портер Імперіяль

Скрізь до набуття! **Скрізь до набуття!**

513 1—1

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, четвер 12. вересня 1929. Ч. 66 (269)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Бомби на Східних Торгах у Львові

Адміністраційна кімната зовсім здемольована. Три особи ранені. — На Гол. Двірці пожар.

Дня 7. с. м. о год. 21'30 веч. наступив в адміністраційнім будинку Східних Торгів у Львові сильний вибух. Одна кімната в тім будинку зовсім здемольована. Касієрка Марія Штрайтівна тяжко поранена й попарена на цілім тілі. Лекші контузії потерпіли контрольор Романовський і возьний маґістрату Станьковський. Слідство по донесенням польської преси виказало, що рано того дня якийсь прилично одягнений молодець просив головну касієрку п. Ротівну, щоб переховала йому на кілька годин валізку. Вона положила валізку під стіл і забула про неї. В тій власне валізці були вибухові матеріяли, що спричинили експльозію. Подібні матеріяли вибухли також у зелізничій ґардеробі та в пакунку, який на вул. Понятовського опустив ненароком студент Мих. Терещук, котрого увязнено. Такі самі матеріяли мали знайти і в парку Кілінського. Переслухання Терещука трудне, бо він попарений вибухом й має обандажовану голову. В ґардеробі двірця наступили три детонації, потім знявся пожар. Пожарна сторожа загасила його по пів год., та 80 валіз згоріло, багато надпалених і все урядження кімнати знищене. Польська преса вяже ті факти з акцією УВО (Укр. Військової Орґ.) і пригадує статтю в її орґані „Сурма" за квітень п. з. „УВО і террор". — Сим разом часть польської преси підчеркує, що українська суспільність не може відповідати за діяльність підпольних орґанізацій.

По бомбових замахах.

В цілім ряді українських інституцій у Львові відбулись докладні ревізії. Польська преса, котра поспішилася з донесенням про вислід слідства (гл. вище!), замітно подається. „Дзеннік Львовскі" приніс передовицю п. з. „По торжествах Львова і провокаціях УВО", в котрій твердить, що найсильніший союзник завмираючої акції УВО се дух польської народової демократії та недвозначно дає до пізнання, що то вшехпольська партія викликала передтим демолювання укр. інституцій, граючи на інстинктах шумовин і політично невиробленої молодіжи.

Воєнна завируха на Далекім Сході

Большевики знов перейшли на китайську територію. — Вони підбурюють бандитів. — Китайці масово арештують совітських горожан.

З Лондону доносять: „Морнінґ Пост" одержала вісти з Китаю, що 3.000 совітських солдатів заняли Сіян-Кіян і перейшли ріку Гі та наблизилося до міста Іл. — З Харбіна депешують: Китайський комунікат оповіщує про заняття місцевости Тунінґшіян китайцями. Совітські війська в силі кількох тисяч солдатів знаходяться ще на китайській території та заохочують китайських і кореанських бандитів до нападів на китайські села. — Німецький конзуль в Харбіні д-р Штоббе підтверджує вісти, що Китайці знов увязнили сотки совітських горожан, між ними й жінок.

Большевики збомбардували місто. — Битва тревала цілий день.

З Токія доносять: Совітські війська збомбардували бомбами з літаків і ґарматами місто Погранічную. Дворець зовсім знищили. Значна скількість жертв у людях. Місто горить. — Райтер доносить з Мукдену: Совітські війська почали наступ здовж китайських ліній у Манджурії. Крівава битва тревала цілий день. Китайці відперли большевиків і перейшли до контратаки.

Ізза Святої Землі

Битва Анґлійців з Арабами під Горою Тавор.

„Юнайтед Прес" доносить: В кольоніях положених у підніжжа гори Тавор прийшло до битви Анґлійців з Арабами, котрі з Трансйорданії вдерлися до Палестини, вигнали населення з тих кольоній і розграбили його майно. У завзятій битві втратили Араби 5.000 людей. Анґлійське військо вспіло їм відобрати загарбане майно.

„В Палестині повний спокій" — а дальше бються.

Кольоніяльна Управа видала комунікат, в котрім каже, що „в Палестині повний спокій". Рівночасно доносить з Єрусалиму, що на передмістю прийшло знов до бійки, в котрій мусіла інтервеніювати поліція. 1 Жид і 1 Араб ранені. В місті доходить до поодиноких нападів. Коло Муру Плачу тяжко поранено одного Жида. На дільницю Жидів з Емену напали знов Араби й обкидають камінням Жидів і їх доми. В м. Ваад Гаір мусіли ізза нападів евакуовати ряд домів. В цілім Єрусалимі чути стрілянину. Жидівські родини в переполосі опускають свої доми. Головний муфті магометан оповістив інтервю, в котрім каже, що то Жиди провокують напади Арабів. Жиди з обуренням заперечують се.

Важке становище духовенства

„Ґонец Ченстоховскі" приніс статтю о. С. Дембчика такого змісту: Сільським парохам наказують під карою заняття особистої власности платити великі обезпечення до каси хорих і до асекурацій умових працьовників за орґаніста і церковну службу, а рівночасно відмовляють парохам права екзекуції на ті ціли. Отже високі примусові оплати від церковної служби мають бути оперті на непримусових, добровільних жертвах, а за все те має відповідати безсильний парох. Опріч того староства, маґістрати й громади взивають парохів під загрозою кар, щоб відновляли зовнішні мури церковних будинків, а рівночасно забороняється примусове стягання коштів на такі ціли. Словом — становище духовенства в б. російській займанщині дуже важке.

Нові шляхи внутрішної місії

Пані Др. Берта Піхль, член австрійської Союзної Ради, представляє в католицькій пресі, як основно приготовляються тепер Німці до поглиблення католицької акції в своїм народі. Зміст її інформацій і вказівок, опертих на практиці, такий:

Правдивий католик не відмовляє своєї помочи для місій у чужих краях та бодай таксамо повинен помагати своєму рідному народови в своїй Батьківщині пізнавати Христову науку й жити після неї. Головна річ се життя після Христової науки. Але в сих часах, особливо в містах, під впливом безбожної аґітації багато людей відвертається від Христа й переходить на безконфесійність. І тут заходить конечність старе добре вино Христової науки вливати в нові міхи. Почуття відповідальности за се повинно опановувати не тільки духовних, але й мірян.

В тій пекучій справі появилися вже дві основні праці: „Нові шляхи душпастирства в боротьбі за велике місто" (Енґельгарт'а) й „Наш світський апостолят при св. Михаїлі" (Каллер'а). Щораз то більше відчувається потреба відповідно освічених мірян, котрі присвятилиб своє життя катол. акції. Се конечне з двох причин: не тільки ізза того, що сил священиків взагалі не вистарчає, але ще більше тому, що вороги Церкви розсіяли таку ненависть до священиків, що в багатьох випадках тільки світська людина дійде туди, де священик не має приступу.

З тих причин треба витворити окремий фах, а саме відповідно образованих доглядачок хорих, котрі рівночасно займалисяб внутрішно-місійною працею. Вимоги приняття до того фаху мусять бути високі: не тільки відповідне здоровля й по можности матура, не тільки підготовка медична, педаґоґічна й правнича, — але в першій мірі розслід характеру людини. Така людина, що хоче присвятитися службі Божій і народови свому, мусить уміти стояти на своїх ногах, то значить, мусить опанувати основно якийсь діл праці. Але головна річ — се формування характеру в дусі правдивого християнства. Так підготованих дівчат можна, як доказує вже дотеперішна практика, з успіхом ужити на богатьох областях: у захоронках і школах, в судах для молодечих переступників і в опікунстві над сиротами, в порадних при виборі фахів дітям і бібліотеках, у шпиталях і в урядах, — словом: скрізь. Піклуючись тілесними потребами людей, вони — маючи відповідне фахове знання й характер — легко стають і правдивими душпастирками в християнськім дусі.

Засоби на образування таких сил здобувається в той спосіб, що в кождій парохії знаходиться по 200 людей, котрі що місяця дають по одному шілінґови (коло $1^1/_2$ зол.) на ту богоугодну високу ціль. Таким чином улекшується працю духовенству і то там, куди воно не може мати доступу.

На основі тих засобів існує вже у Відні „Соціяльна Школа" для жіноцтва, в VIII. окрузі, при вул. Фльоріяні, ч. 46. Та школа скінчила вже в квітні с. р. перший курс з іспитами під наглядом Церковної Влади. В Дирекції тої школи можна одержати всякі пляни і проспекти на курси для виховування католицьких дівчат у висше представленім дусі.

Ґарнітури клюбові отомани канапи **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 26—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

Так основно працюють Німці над підготовкою працьовниць для поширення катол. акції в своїм народі. І ми маємо подібний „Місійний Інститут“ для виховання і підготовки хлопців, що колись сповнять своє завдання у внутрішньо-місійній праці. Той „Місійний Інститут“ ведуть в Бучачи оо. Василіяне. Жертви на удержання того Інститута оповіщує постійно „Правда“.

——o——

Вітражі проф. Холодного

З Борислава пишуть нам: В Мразници (парохія Борислав) вибудовано в протягу одного року дуже гарну церкву в стилю київського бароку після проектів проф. Тимошенка й інж. Пежанського. Кошторис виносив понад 200.000 зл. Церква крита мідяною бляхою, має богате електричне освітлення, долівка з чеських плиток (як у Волоській Церкві), а найбільшою прикрасою церкви будуть вітражі (10 штук) професора Холодного, виконані в закладі вітражів Желеньской в Кракові, а іменно: Благовіщення (в Святая Святих 3 вікна), св. Йосафат, св. Андрей, св. Николай, св. Михаїл, св. Петро і Павло, св. Володимир і Ольга (в головній наві) та оден орнаментовий над головним входом. Після оцінки знавців сі вітражі мають високо-артистичну вартість і виглядають дуже гарно, особливо Благовіщення, св. Николай (в окруженню дітей) і Володимир — Ольга. Ціна одного вітражу з зелізними рамами виносить 1.700 зл. Оден з тих вітражів (св. Андрея) можна оглядати у Львові на „Торгах східних“ в кіоску п. Желеньской. Вітражі до кінця сего місяця будуть вже змонтовані в церкві в Мразинци, а церква з початком жовтня буде віддана до публичного ужитку. Архиерейське посвячення церкви відбудеться доперва в слідуючім році. Світлини церкви і вітражів будуть поміщені в наших часописях.

——o——

Хто з тобою сумує, той може бути твій приятель. Та певніще буде се твій приятель, коли він дійсно радуеться твоїм щастям.

ЦЕРКОВНА УНІЯ

й українська національна ідея.

II.

Церковна унія на українських землях переходить перед нашими очима нову огневу пробу. Колись, до XIX-го в., вороги сеї унії, оскільки не могли орудувати військом, жандармами і тюрмами, послугувалися передовсім т. ск. теольоґічною зброєю; та що теольоґія на Сході після розєднання Церкви фактично омертвіла, а на Заході буйно розквила, то така боротьба проти унії згори була безнадійна. Вік XIX-ий дав тим борцям у руки нову зброю: національно-політичні арґументи. Унія, мовляв, суперечна з національною ідеею і її вимогами. До самого кінця того століття, вчасти до самої світової війни, роблено се зі становища всеросійської (общерусской) національно-політичної ідеї. Церковна унія, говорилося, видумана Поляками й Єзуїтами на розбиття єдиного руського світа; отже — écrasez l'infâme. Правду сказати, і раніше, коли в реліґійно-церковних питаннях люде послугувалися тілько психольоґічними арґументами, в сути річи, у підсвідомости їх душі, рішали політичні моменти. Політичні огляди довели в дійсности до розєднання вселенської Церкви; вони після того параліжували всі зусилля до обєднання, як у нас приміром в середині XIII. в. і в середині XV. в. Всетаки усвідомлено собі ті мотиви щотілько в новіших часах.

З російського національно-політичного становища беручи, вони природні і зрозумілі. Не вважаючи на реформи Петра В. і зверхню европеїзацію, Росія була органічним продовженням Московщини з усіми її примітивами і пережитками, а в історії сеї останньої византійсько-московська Церква відограла дуже важну ролю— була par excellence національно-державна: тому не диво, що політичні чинники у власнім інтересі старалися відгородити сей многоважний середник державної політики від усяких постороннїх впливів. Та не вважаючи на сю просту і на око сильну, хоч у дійсности поверховну арґументацію проти унії, духова еліта російського громадянства не могла не доглянути бозконечної висшости католицької Церкви над православною саме в їх історичних ролях, як виховниць народів, та, кермуючися якраз національними мотивами, не могла не відчувати в сій або тій формі досади ізза відчуження східної Европи від католицького світа. Отся свідомість доводила сильніші характери до явної симпатії з католицтвом, инші до дивного психічного роздвоєння. Прикладом сього останнього був і визначний історик руської Церкви, завзято-православний Голубинський, що з одного боку присвятив один розділ свойого капітального твору обороні Володимира В. від закидів земляків за його вибір византійського жерела християнства, та з другого — на кождім кроці зїдливо, майже ненависно, висловлюється про византійство і його впливи на Русь.

В таких обставинах, церковна унія, як натуральна синтеза двох історичних форм і культурних течій, повинна-б бути тим щасливим компромісом, що при подібних ідейних суперечностях сам живлово накидається, і повинна-б тішитися прихильностю обох обозів, західного і східного, й мати успіхи. Одначе, як у горі зазначено, сподіватися такого становища — значило-б вірити у раціональність і льоґічність людської думки. Отже, з одного боку російський уряд і його Церква з усею чемністю і толеранцією відносилися до зненавидженого римського католицтва, з другого боку по західному зорієнтовані Роісяне приймали і явно визнавали латинство; натомість до унії та її ідеї оба обози відносяться неприхильно: перший з абсолютною нетерпимостю, а другий недоцінюючи, чи може радше опортуністично обминаючи те, що традиція й офіціяльний націоналізм постійно анатемізували. Та, повторяємо, зі становища національної єдности всеї Руси, московської Церкви і державної раціі стану можна се становище до унії зрозуміти. Так само можна зрозуміти й оправдати вороже становище до унії на Україні, як довго почування всеруської єдности та політична й церковна ґравітація до Москви була тут загальна і всесильна; натомість трудно оправдати те малпування Москви й Пе-

Українські мистецькі виставки в 1929 р.

Наші закарпатські малярі. — Виставн наших малярів на еміґрації - Виставн наших мистців у Київі, Харкові й Москві.

В квітні—травні ц. р. в Празі було дві українські малярські виставн двох наших малярів з Закарпатської України И. Бокшая й В. Єрделі. Чеська преса вмістила про сі виставн досить прихильні нотатки. Особливу увагу звертали образи Бокшая „Свята ніч“ й „Гуцули“. Перший мальований для церкви. — 26. травня відбулася в Варшаві однодневна вистава образів молодих українських малярів-еміґрантів з Великої України. В ній взяли участь пп. Андрусова, Мариняк, Васьковський, Дунаєвський, Мегик, Побулавець і Хасевич. — 29. III.— 11. IV. урядив у Парижі виставку образів, настінних мальовил, орнаментів і театральних костюмів знаний український маляр Сергій Гладкий, один з визначніших представників сучасного декоративного мистецтва. З приводу сеї виставки, крім згадок і статтей у французькій пресі, появилося кілька окремих видань, присвячених оцінці творчости Гладкого. — Недавно в Парижі заснувалося Товариство українських мистців, до котрого вступило кількадцять малярів і різбярів, як із Західної, так і з Вел. України. В осени Товариство збирається урядити в Парижі виставу українського малярства та різьбярства. — 2. червня отворено в Київі „другу пересувну всеукраїнску виставу образотворчого мистецтва“: малярства, різбярства ґрафіки та будівництва. Після Київа та вистава відвідала Харків, Одесу, Дніпропетровськ (Катеринослав) та ин. значніші міста Вел. України. У виставі взяло участь богато мистців, м. ин. й деякі зпоза меж Вел. України. На жаль, докладніших безсторонних відомостей про сю виставку не маємо. — 15. IV. — 15. V. в помешканні Харківського Музею українського мистецтва ім. Васильківського відбулася виставка української книжної ґрафіки. Виставлялися ориґінали й репродукції таких праць, як окладинки, ілюстрації, заставки, кінцівки, плакати, ноти, часописи і т. д., випродуковані за час від 1923 до 1928 р. — На поч. 1929 р. уряджена була вистава сучасного українського мистецтва в Москві. З приводу сеї виставн появилося чимало рецензій і статтей у московській пресі, здебільшого прихильних. На особливу похвалу заслужила українська ґрафіка, зокрема твори галичанина В. Касіяна. — Образотворче мистецтво, в тім малярство, се майже одинока галузь культури, котра може розмірно свобідно розвиватися в Радянщині, коли всі инші галузи культури, не виключаючи навіть стислих наук, як математика, уярмлені й придушені большевиками. Завдяки тій відносній свободі малярство на Вел Україні робить певні успіхи й відшукує нові дороги. Досягнення українських мистців, як бачимо, викликали навіть добру оцінку Москалів, котрі загалом не люблять хвалити нічого українського. Але розуміється і свобода мистецтва на Радянщині неповна. Нпр. реліґійне малярство заборонене, а як відомо реліґійне малярство у всіх віках все було найважнішою галуззю малярства.

——o——

25-ліття мистецької діяльности С. Слободянюка—Подоляна

На початку сього року українська кольонія та мистецькі круги в Петербурзі урочисто відсвяткували 25-літний ювилей мистецької діяльности відомого українського маляра С. Слободянюка—Подоляна, котрий від давна живе в Петербурзі. Особливу популярність здобули Слободянюкови його жанрові образи й портрети. Слободянюк завжди брав активну участь в національнім життю української громади в Петербурзі. З приводу його ювилею відбулася в Петербурзі вистава його образів. Усі виставлені там образи ювилят подарував ріжним музеям на своїй рідній Україні

——o——

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.
Просимо оглянути без обовязку купна.

Для Панів
ориг. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.
463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Гродзіцких) 17-30

тербурга, що його видимо серед Українців ще й у часі, коли сепаратизм від єдности з Московщиною та творення української політичної і культурної самостійної індивідуальности стало у них національною догмою. А вже якась незрозуміла психольоґічна загадка в тому, коли сьогодні й часть обєднаних від соток літ Українців виявляє очевидні протикатолицькі тенденції—сьогодні, коли й останній неук повинен оцінити значіння католицької школи для нації — і коли російсько-православна суперниця її на довгий час зруйнована і безсильна, політично, орґанізаційно і морально — і коли отсю патольоґічну реакцію мотивується до того буцімто українськими національно-політичними інтересами!

С. Томашівський.

——o——

„Вертеп наших днів“ у Косові

Кілька спокійних критичних заміток.

Почта принесла мені листівку львівського театру ляльок, що загостив у Косівщину. На його виставі я ще не був, тому рішив зайти на неї. І ще длятого, що на листівці писалося: „Коли хочете на (?) повних дві години забути про всі жалі-турботи, та безжурно сміятися, то приїдьте самі на цю виставу та повідоміть про неї своїх знакомих“. — Мені попав білет ч. 100 і занявши своє місце, знайшовся я в ріжноклясовому сусідстві. Саля Рідної Школи в Косові повна цікавих, що прийшли „забути про всі жалі-турботи“. По $1^1/_2$-годинному опізненню, попереджена кількоразовим, нетерпеливим тупанням, почалася вистава. Виходять ляльки за ляльками; це показують представників усіх шарів н. суспільности Перед глядачами пересуваються: священики, професори, журналісти, композитори, посли, голови посольських клюбів і ин. — самі верхи суспільности. Але зацікавлення не охоплює салі, уста не складаються до безжурної усмішки. Її місце займає розчарування і жаль — до авторів ґротески. Виразом цього холодна байдужність, нудьга і бажання, щоби скорше скінчилися дії, щоб вийти зі стухлої атмосфери, яка сноза куліс поширюється на салю. Раз тілько хтось у стоячих рядах салі заплескав, коли Шек-ерик співав про цісареву і так слова ділив, що шануючі себе голови до долу схиляли. Справді пригнітаюча атмосфера! Ні одного світляного проміння, самі сірі, безнадійно темні малюнки-характери. Бо не в легкій сатирі, не в дотепній карикатурі вказується на хиби провідників. Їх представлено як осібняків тупих, нікчемних, анормальних, хорих, для яких місце санаторія. І як тут сміятися? Був би це сміх несамовитий, дрощем пронизуючий, як сміх божевільного. — З жалем до авторів ґротески виходив я зі салі, з жалем длятого, що, поширюючи зневіру, руйнують так потрібний у життю оптимізм.

М. Б.

——o——

Ніколи не дає найбільше овочу те дерево, що має найрясніщий квіт: так убогий на діла той, хто богатий на обіцянки.

Про Мертве Море

Найнисше місце на землі.

Се місце стало тепер головною причиною боротьби між Арабами й Жидами. Ходить о визиск, концесію на його мінерали та скарби.

Мертве Море, найнисше місце на всіх пятьох континентах земної кулі, положене 393·8 м. нисше поверхні моря, на полуднево-східнім краю Палестини. Се її найбільше озеро. Воно має 8—16 км. ширини, 75 км. довготи і 1120 кв. кільометрів.

Мертве Море слушно названо мертвим, бо нема в нім жадного життя, ні риб, ні звіряток. Навіть птиці обминають його. Довкруги простягається страшенно горяча країна. Ізза тої горячи Мертве Море не потребує відпливу, хоч має допливи: Йордан і кілька инших рік вливають у нього кождого дня коло шість міліонів тон води, насиченої ріжними родами соли. Вода випаровує, а сіль остає. Нема більше соленої води на землі, як — у Мертвім Морі; сіль становить у його воді $24^1/_2$ прц. Вода має в нім властивий тягар від 1.172 до 1.227. Вона тяжша ніж людське тіло й тому втонути в тім озері не можна. Але ті, що хотіли його переплисти або дослідити, звичайно тратили там життя. І так в 1835 р. утратив там життя славний ірляндський подорожник Костиґан (помер на пропасницю), а в 1847 р. офіцир анґлійської маринарки Моліно (того вбили там Бедуїни). Щойно американець Линч зґрунтував глибінь Мертвого Моря і вийшов з життям.

Околиця Мертвого Моря рівно дивна як воно само. На його полудневім березі знаходиться незвичайна гора скалистої соли, висока на 90 метрів, довга на 13 км., звана Ґасом Усдон (Гора Содоми). На східнім березі стоять високі до 750 м., тут і там майже прямовисні скельні стіни.

Як відомо, після традиції, покриває Мертве Море старі міста Содому і Гомору. І досі є на тім морі дивні появи, які по сей день невияснені наукою. І так майже кождого ранка здовж середної лінії Мертвого Моря показується лінія білої піни. Потому рівнобіжно до східного берега біжить струя до півночи, хоч найбільший доплив Мертвого Моря Йордан котить свої води з півночи на полудне. Дальше можна зауважати ріжні поземи води. Є теорія, що се вплив ріжних барометричних тиснень. Опріч того даються замітити в долині незвичайні явища, мабуть електричного походження. Коли приступлять до використання мінеральних скарбів того дивного озера, тоді появляться докладні описи тих і инших див.

Друге найнище місце на суші, се Долина Смерти в Каліфорнії, положена частинно 84 м. під поземом моря.

——o——

1-ший зїзд бурмістрів словянських міст

У Познані відбудеться 15. і 16. с. м. перший зїзд президентів більших словянських міст, а саме Праги, Брна і Братислави (Прешбурґа) в Чехословаччині, Софії в Болгарії, Білгороду, Загребу і Любляни в Югославії та міст Польщі. З Познаня поїдуть вони до Варшави.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Ватикан зірвав дипльоматичні взаємини з Литвою ізза недодержування постанов конкордату литовським урядом.

„Dernières Nouvelles“ доносять: Св. Отець поручив Апост. Нунцієви в Пекіні, предложити Китаєви посередництво між ним і Росією в цілі залагодження спору. КАП подає, що тої вістки ні не потверджують, ні не заперечують з Риму.

Зі смертю португальського кардинала Мендеса Белльо опорожнилося вже 13-те місце в колеґії кардиналів. Померший кардинал був рівночасно католицьким патріярхом Лісбони. В 1910 р. перебув він португальську революцію, що особливо ворожо виступала проти Церкви й релиґії. Завдяки невтомним старанням бл. п. кардинала Белльо, португальська католицька Церква по революції в 1910 р. внутрішно обновилася і скріпла. Відновлення мирних взаїмовідносин між Церквою й урядом в останних роках — се безперечна заслуга покійного кардинала.

По 400 роках одержала Ісляндія знова свого католицького епископа. Є ним монс. Мартін Майленберґ, котрого з кінцем липня ц. р. висвячено на епископа Голяру, давної ісляндської епископської столиці. Передтим посвятив кардинал Ван Россум нову ґотицьку катедру в Рейкявік'у. Св. Отець пожертвував на головний вівтар катедри мистецьку статую Христа.

Опіка над гигіеною в церквах. „Коррієре деля Серра“ доносить: Ватиканські власти поручили парохам, щоб особливо дбали про гиґієну в церквах. Сповідальниці повинні бути правильно десинфекціоновані, реліквії та хрести, котрі народ цілує, асептично очишувані таксамо, як кропильниці, а свячена вода повинна бути часто змінювана, щоб не наражувати на небезпеку здоровля людей, котрі приходять до святинь.

——o——

Ізза слабости безбожників

Дійшов сюди урядовий орґан совітів „Известия“ з 24. серпня. В нім є остра стаття про слабість безбожників в СССР. Досі 60 прц. родин у Москві хрестить своїх дітей, а в міських школах Москви є ще 90 прц. хрещеної дітвори — пише з обуренням больш. орґан. І додає, що так дальше не може бути, бо „релиґія се природний ворог пролетарської (читай: комісарської) держави“. Союз безбожників має всего міліон членів, а повинен мати 10 міл. — бідкають „Известия“. В нім панує засада „бути безбожним для себе“, а повинна панувати засада „бути безбожним для всіх“. „На селах релиґія дальше святкує свої орґії“! Треба отже скріпити акцію замикання церков, хоч влада хотілаб уникати галасу. Річ ясна, що та стаття інспірована совітським урядом й заповідає нову филю переслідувань релиґії в СССР. Та даремний труд „ворогів Пана Бога“, як большевики самі себе називають. Не таким як вони не вдалося повалити християнства. І вони скінчать подібним окликом як Юліян Відступник.

——o——

ФУТРА
МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати
483 12-30
всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі
ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини
ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І.ПОВ.

ФУТРА дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми: 479 12-39.
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутовського) Тел. 42-53

Збірний протест

Духовенства Жукотинського деканату Перемиської Епархії.

Священики Жукотинського деканату Перемиської Епархії прилучаються в цілости до ґреміяльного протесту священиків Перемиської Епархії, зібраних в Перемишлі в числі 133 дня 2. серпня 1929 р. — проти нікчемної анонімної брошури під заголовком „В обороні гр.-кат. Церкви“, виданої не оборонцями, але ворогами нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим становищем зглядом Апостольської Столиці і наших Владик понижають авторітет Церкви в очах вірних і тим підривають в основах католицьку віру і мораль та вдаряють в підвалини сеї одинокої в теперішних часах моральної сили, якою є католицька Церква. Згадану нікчемну брошуру — о скілько не зістала вже відослана, звідки вийшла — ухвалюють знищити і тим утруднити її дальше ширення.

Рівночасно заявляють свому Владиці синівську любов і запевнюють Його в своїй вірности в Апостольській праці і готовости постояти все в Його обороні в боротьбі зі всякими темними ворожими силами.

Михновець, дня 6. серпня 1929.

о. Яків Мухнацький, Жукотинський декан, О. Лев Попіль, парох в Хащові, о. Михайло Вільчинський, парох в Жукотині, о. Михайло Блонарович, завідатель в Галівці, о. Николай Величкович, сам. сотр. в Плоскім, о. Теодор Паращак, парох в Головецьку долішнім, о. Константин Бугера, парох в Ґрозьовій; О. Омелян Калинич, сам. сотр. в Головецьку горішнім, о. Григорій Канда, парох в Михнівци, о. Діонизій Гичко, парох в Рипняній, о. Василь Яремкевич, парох у Вовчім, о. Петро Ґуль, завідатель в Дністрику дубовім, О. Нестор Пасічинський, парох в Тисовици, о. Клим Грушкевич, парох в Звіздци, о. Петро Мриглод, парох в Мшанци.

Згідність повисшого відпису з ориґіналом потверджається. Від гр.-кат. Уряду Деканального Жукотинского.

(Печать) о. Яків Мухнацький декан.

Лист до Редакції

Впов. Пане Редактор! — На основі пресового закона прошу о поміщення в „Новій Зорі“ слідуючого спростування: В числі 64. „Нової Зорі“ з дня 1/9 б. р. стор. 7. прочитав я „Заяву“ о. Іллі Федевича, яка відноситься до смерти моєї бл. п. Матери. Неправдою є, що моя бл. п. мама „померла в наслідок ран, заломання черепа і стрясення мозку“, а правдою є, як ствердили ординуючі лікарі, що померла по причині склерозного кровотоку і паралізму (Sklerosis—Paresis). Дивує мене дуже, хто уповажнив о. І. Федевича до поміщування подібних „заяв“ чисто родинних, а до цего неправдивих. З поважанням Др. Юліян Рабій. — Самбір, дня 4. вересня 1929 р.

ПРИМІТКА: — Містимо се „спростування“ як документ часу. Помістити його ми не обовязані: 1) бо воно не відповідає вимогам пресового декрету, 2) воно нічого не простує, так як твердження п. Дра Ю. Рабія зовсім не виключає твердження о. Іллі Федевича, спровокованого дописю в „Ділі“, де смерть покійної приписано безпідставно дисциплінарним актам духовної Влади проти о. Рабія. Таким чином о. Ілля Федевич не тільки не вмішався в ніякі родинні справи, але як управляючий парохією мав обовязок спростувати наклепи на духовну Владу.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ВИБОРИ ДО РАДИ СОЮЗА НАРОДІВ дали такий вислід: На 53 голосуючих одержала Польща 50 голосів (перед 3 роками 41), Югославія 42, Перу 36. Польська преса робить з того факту конклюзію, що се означає апробату польської політики. Не голосували на Польщу: вона сама, Литва і Норвеґія. Остання засадничо противна поновному вибиранню раз по раз.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ПАЛЕСТИНУ. Загал анґлійської преси займає становище прихильне Жидам. Тільки деякі орґани критикують анґлійську політику в Палестині. І так „Те Дейли Мейл“ називає божевіллям те, що Анґлія зобовязалася зробити Палестину жидівським краєм, хоч там є 750.000 Арабів і коло 80.000 Жидів, притім Араби живуть там від віків, а більшість Жидів недавно туди прибула. Орґан той пригадує, що льорд Нортклиф ще в р. 1922 предсказав ізза того війну в Палестині.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ПАЛЕСТИНУ. З Риму доносять: Італійська преса згідно стверджує, що кривавi події в Палестині се тільки початок грізної заверюхи, котра обхопить усі магометанські краї. Се може сильно підірвати престіж Анґлії.

ОРИҐІНАЛЬНИЙ ПОГЛЯД НА БОЛЬШЕВИЗМ. Ґустав Нобель, голова знаної шведської родини, оповістив інтервю такого змісту: Довоєнна Росія стояла на порозі нечуваного розквіту. Причина того, що большевизм міг її так ожебрачити, в тім, що Росія не мала середної кляси, дрібного буржуя. Нобель звертає особливу увагу на неймовірну силу пропаґанди в щоденній пресі, котрою большевики просто до безумія твердять все одно і те саме. Большевизм се твір чисто російський, національно-російський; длятого він не годен заразити західно-европейських народів. Та в нім криється инша світова небезпека: знищивши богату Росію, він так ослабив Европу, що вона тепер не в силі видержати суперництва Америки. А послідовности того се звихнення рівноваги.

АРНОЛЬД МАРҐОЛІН, б. віцемін. загр. справ Укр. Республики за Винниченка, приїхав з Америки на короткий побут до Польщі.

НОВИНКИ

В справі вибуху на вул. Понятовського, доносить „Ґазета Поранна“, веде політична поліція енерґійне слідство. Арештованого підчас вибуху Терещука вже закінчили переслухувати й відставили до суду під замітом злочину з § 58 к. з. — Рівночасно „Львовскі Курєр Поранни“ повідомляє, що бомба на вул. Понятовського, як виявилося, не випала з рук Терещукови, а лежала підложена вже передтим кимсь иншим і вибухла в хвилі, коли Терещук, випадково переходячи попри неї, нахилився, щоби побачити, що лежить на землі.

Громадським Радам під увагу! При ухвалюванні громадських буджетів повинні громадські ради вставляти до них певну квоту на „Рідну Школу“. Припильнування цеї важної справи тяжить в першу чергу на Кружках „Рідної Школи“ в краю, а там — де їх нема, на місцевому громадянстві. Гарний примір дає громадська рада в Володимирцях (повіт Жидачів), котра за почином свого начальника вставила до буджету на 1929/30 рік 100 зол. на „Рідну Школу“. Цей буджет затвердив Повітовий Виділ в Жидачеві, через що відпадає причина, на яку звичайно покликуються наші громадські ради, що — мовляв — такий даток в буджеті не одержить затвердження влади.

Великі виливи рік. З Америки, Африки й Азії доносять про великі виливи рік. Особливо в Індії положення населення ізза повіней розпучливе. Комунікація з Кашміром перервана.

Найбільшу елєктрівню в Европі відкрито торжественно в долині Ізонца коло Кардани. Вона доставляти-ме елєктрики всій північній Італії. Діла сего доконали фашисти тихо й без гомону, коли большевики вже довгі літа чванялися Дніпрельстаном, а кінця робіт там не видно.

Телєфон „Рідної Школи“. На бажання укр. установ і громадянства завела у себе Головна Управа „Рідної Школи“ у Львові телєфон для скорого й безпосереднього порозуміння зі Львовом і краєм. Число телєфону „Рідної Школи“: 77-52.

Рукописів Редакція не звертає.

ОГОЛОШЕННЯ
За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ
Д-р Осип Назарук
відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.
у Львові, 6-?
при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“).

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
рівнож всілякі направи і покриття
поручає і виконує
„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Валова 9.
490a) 15—24

РІЖНОРОДНІ **ФУТРА**
після найновійшої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер
Е. СОЛІК (Соліка вдова)
517 Львів, вул. Собєского ч. 4. 2-16

ЕТТІНҐЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згрубілі наскірки. Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНҐЕРА, Львів, 515/a пл. Голуховських. 2—32

ФУТРА дамські, мужеські на замовлення як також всякі перерібки поручає і дуже солідно виконує
520 **Й НАХТВЕХТЕР** 2 5
ЛЬВІВ, ВУЛ. КОПЕРНИКА 16.

Присилайте передплату!

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 15. вересня 1929. Ч. 67 (270)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Знов повстання на Україні

З Москви доносять: Операції повстанців захопили майже всю Полтавщину. На днях треба було з ними сточити формальні бої. Їх розбито, частину взяли в полон. В Прилуках відбувся наглий суд над полоненими. Вирок зараз виконано. Невдалося викрити співвинних між військом. Стверджено тільки, що зброю доставляла повстанцям 75 дивізія стрільців. Повстанці мали свій агіт.-пропаґандний відділ. Він видавав летючки і взивав селян не давати хліба для червоної армії, бо совіти ведуть проти Китаю імперіялістичну війну. 17 полк саперів, 45 полк артилерії та 138 полк стрільців ухвалили резолюції, що на війну не підуть, бо уряд совітів забирає від їх родин останній шматок хліба.

Програма правительства Польщі

З Варшави доносять: В кульоарах сойму панує великий рух. Між ріжними поголосками кружляють вісти, що на понеділковій нараді голов клюбів висуне правительство свою мінімальну програму, зложену з двох точок: 1) Обмеження нетикальности послів і 2) Збільшення влади президента держави, особливо в заграничній політиці. Клюб польської народової демократії вже писемно відмовив участи в понеділковій нараді „з огляду на дотеперішне становище уряду, а особливо п. міністра військових справ". Подібну резолюцію ухвалив і клюб „Пяста". Се свідчилоб, що ті польські партії не хочуть порозуміння з сим урядом.

Незвичайні арештування в Німеччині

З Берліна доносять: В Берліні, Ґамбурґу й на Шлезвіґу арештовано банду терористів, котрі в останних часах виконали 11 бомбових замахів на ріжні урядові інституції й т. д. М. і. увязнено літерата Ернеста фон Сальомена, брата редактора „Ляндфольк'у" засудженого на 5 літ за убийство міністра Ратенав'а. „Ляндфольк" се орґан хлопського руху в Шлезвіґу й Гольштині, опозиційного до адміністрації. „Ґерманія" заповідає дальші масові арешти.

Риков заповідає вибух світової війни

З Москви доносять: Риков виголосив промову, в котрій сказав, що відносини між СССР. і буржуазними державами знов заострилися. Грозить нова велика світова війна, котра зачнеться від совітсько-китайських змагань. Та промова Рикова викликала в Росії велике занепокоєння, бо всі припускають, що дійсно заноситься на світову завіруху, а Росія неприготована до війни.

Большевики купують богато коней

З Ковна доносять: До клайпедської округи прибула спеціяльна військова комісія, котра купує велику скількість коней. Співпрацюють литовські офіцири. Ті коні будуть вислані на Далекий Схід.

Що діється в Єрусалимі

В Єрусалимі спокій і голод. — Жиди евакуюють Акку.

Оповіщено новий урядовий комунікат, котрий голосить, що в Єрусалимі і в цілім краю запанував спокій. — ЖАТ доносить, що в Єрусалимі брак найконечнійших засобів поживи, бо жидівське населення відмовляється, купувати харчі від арабських купців. Жиди в м. Акка ухвалили евакуовати те місто й перенестися до Ґаїфи. В Акці остало всего 48 жидівських вязнів, котрих увязнили Анґлійці за орґанізування самооборони.

Корупція „народних" суддів

З Москви доносять: В Астрахані скінчився процес, що тревав 19 днів. У нім судили цілий ґубернський трибунал „народних" суддів. Той „трибунал" брав хабарі й випускав за них на свободу навіть найгірших злочинців. „Судді" з того трибуналу насилували жінок і дівчат, котрі виступали в судах в характері свідків. Майже що ночи уряджували собі ті „судді" пияцькі пири. Предсідателя того „народного" суду засудили на 10 літ тюрми, членів його на 2—8 літ. Так виглядають суди в „гарній" совітській державі, під котрою стогне й нещасна Україна.

Заповітрення Европи

Кореспондент католицьк. дневника „Райхспост" доносить з Ромунії: Ромунські власти увязнили в Кишеневі кілька больш. аґітаторів. Рівночасно відкрили в Хотині школу комуніст. аґітаторів, в котрій підучували на ком. аґітаторів дітей 12 до 14 літ. Школою завідував больш. аґент з фальшивим чеським паспортом. В тюрмі признався, що больш. бюра для фальшування паспортів є у Варшаві, Берліні й Відні. „Райхспост" додає до того, що у Відні використування большевиками дітей для ком. пропаґанди се поява дуже часта. Словом: заповітрення Европи поступає.

Новий винахід медицини

Віденська преса пише: Прімар шпиталя ім. Рудольфа, проф. Др. Ґустав Зінґер винайшов спосіб трівкого ліченя з цукриці (діябетіс). Як відомо, американський винахід інсуліни тільки здержував розвиток тої хороби інекціями. Коли інекції уставали, хороба вертала в скріпленій формі. Отже проф. Зінґер лічить її зовсім при помочи застриків білковини. Таким чином цукриця входить уже до ряду вилічимих хоріб.

Стаття воєводи

В 65 ч. „Нової Зорі" помістили ми зміст замітної статті познанського воєводи, Петра Дуніна Борковського. Та стаття замітна тим, що високий державний урядник стає прилюдно на становищі, що в інтересі держави треба задоволити економічні, національно-культурні й самоуправні домагання населення українських територій. Не входимо на разі в оцінку аргументації й цілей автора, а не входимо вже хочби тому, що до сеї пори його стаття в польській пресі, навіть тій, що виходить на українських землях, не знайшла — поза „Слово'м Польск'им" — майже ніякого відзвуку. Виглядає так, немов-би камінь у воду кинув, що свідчить про незрілість польської публичної опінії вже не тільки до полагодження, але навіть до серіозного обговорювання важного проблему національних меншин у Польщі, в першій мірі українського. Далеко більше зацікавлення проявляє преса державної нації до зовсім нереальних „політичних" питань, як пр. до справи одержання Польщею частини африканських кольоній по Німцях або польського мандату над Палестиною. Подібно виглядає справа відгуку на думки воєводи Борковського також з української сторони, котра на нашу думку ще не скоро зійде зі становища, яке схарактеризував оден з дотепних міністрів старої Австрії: „Die Ukrainer wollen immer das, was die Polen nicht wollen". Та сему останньому нема що дивуватися особливо тепер, коли возьметься під увагу, що за 10 літ істнування відновленої Польщі не зроблено з польської сторони буквально нічогісенько для задоволення хочби найпримітивніших вимог, які має кождий нарід і кожде племя в кождій сучасній правовій державі. Під тим оглядом відроджена Польща стоїть очевидно позаду навіть такої „держави", як большевія, з якою ми певно не симпатизуємо.

Коли серед таких безнадійних обставин звертаємо увагу на статтю познанського воєводи, то робимо се просто з обсерваційної точки погляду. А є тут до заобсервування факт, що воєвода Борковський, муж довіря теперішного правительства Польщі, своїм походженням і вихованням належить до тої верстви, котра за старої Австрії надзвичайно зручною політикою довела до дуже великого скріплення становища Поляків як політичного чинника та створила для сучасної Польщі львину часть її розмірно найлучшого державного апарату. Вправді якраз відроджена Польща сильно підорвала ту верству економічно й політично, та все таки поодинокі діячі й орґанізації з тої верстви, не закладаючи рук, вспіли влитися в ріжні ділянки новоутвореного державного апарату, від найвисшої почавши, та стараються по свому розумінні сповнити свою історичну місію, по можности параліжуючи розкладові чинники націоналістично - шовіністичної тромтадрації у власній суспільности. Вправді ми дуже песимістично дивимося на темпо параліжування того очевидного розкладу, одначе се темпо, що правда, кріпшає. На доказ того пригадаємо тут зміст статті другого члена тої самої верстви, а саме Аґенора Ґолуховського, котра свого часу появилася в

Матеріяли меблеві стори портієри **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 27—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

польській пресі і — таксамо минула незамічена польською публичною опінією.

Стаття мала заголовок „Активний виступ консервативного табору та його основні кличі“. А замітна вона була нетільки тим, що автор один з чільніших представників української спольщеної хліборобської кляси, що пішла на службу варшавській метрополії. Цікавий передовсім зміст статті, що написана була стримано й річево та торкалася актуального преблєму і для нас Українців, а саме справи консерватизму, його ідей і цілей.

„Виступ зорґанізованого консервативного табору“ — писав гр. А. Голуховський — на політичну арену викликує не лиш симпатії та щире заінтересування, але подекуди неспокій і нехіть. Перший обяв це доказ, що кличі і прінціпи сучасного консерватизму актуальні, другий обяв це ще ліпше підтверджує, бо лише мертві речі проминають безслідно. „Хто з природи річи противник консерватизму, це очевидне. — Всьо, що консерватизм заперечує, отже: радикальне доктринерство, суспільні утопії, партійні ворожнечі — се противники“. Автор уважає недоцільним опрокидувати всякого рода закиди на адресу консерватизму й обмежується до розгляду одної, найважнійшої точки акту обжалования. „Це витикання минувшини, яку переноситься у нинішну хвилю і якою обтяжується нинішних консерватистів, „погробовців“ минулої доби, людей нині так неможливих, якби це були другі ісповідники „absolutum dominium або февдалізму й інквізиції“. „Минувшині віддаємо пошану. Нонсенс булоб її перечити. Але однаковий нонсенс її воскрешувати. Це роблять якраз противники консерватистів, — а не консерватисти“.

Автор зазначує далі, що консерватизм виступає вже другий раз і що його форма була примінена завсіди до актуальних обставин, а ідея його була все потрібна та пожиточна. В Польщі зявився консерватизм перший раз по розборах і старався заховати бодай духовий дорібок: мову та культуру. Сторожем сих цінностий був хліборобський кляс, а сільські хутори стали немов акумуляторами традиції. Оборона ця була пасивна а наслідком її було свого рода скамяніння (skostnienie). І дійсно — польський консерватизм, сповняючи свої завдання, попав з часом в розріз з життям. Деинде витворилася вже серед польського народу методи чинної оборони.

„Після р. 1863 в другій добі свого істнування перейшов консерватизм на терені Галичини до зачіпної акції. Шуйський, Стан. Тарновський, Бобжинський і Яворський створили першу по розборах польську політичну школу, якої напрямні задержало Польське Коло майже до кінця. Засадою другої доби польського консерватизму був реалізм і національний еґоїзм, вислідом — здобуття для Галичини широкої автономії. Орудники і методи сього другого етапу були примінені до актуальних обставин. Не боролися з династією, але ризикуючи майном і становими привілеями — здобули такий вплив, про який при тодішній виборчій ординації не могла мріти жадна инша суспільна верства. Співпрацюючи з урядами, польські консерватисти опанували їх і використали до останних можливостей“. Автор уважає, що оба ці етапи були здійснюванням властивих політичних способів у властивім часі. Історик так і мусить їх оцінити. Нічого не треба затаювати, нічого осуджувати. Всьо було службою для народа, службою виконуваною на єдинім в данім моменті активнім відтинку боротьби. Сучасний польський консерватизм — кінчить гр. А. Голуховський — продовжує традиції своїх попередників — примінюючись до актуальних умовин. Не буде він отже твердинею „сарматизму“, як було по розборах, бо оборона своєї культури злишна в своїй суверенній державі. Не буде боронити своїх станових і маєткових привілеїв, бо ці чинники перестали бути політичним оруддям в річипосполитій. Натомість боротися буде за цінности, котрих недостача для держави безсумнівно відємна: за поміркованість, за еволюційний поступ, за розум в політичнім життю“. „Консерватисти не творять монополю на ці вартости. Вони бажають тілько їх здійснення. Не бажають влади, тільки побіди своїх засад. Не хочуть для себе нічого, крім одного: щоб їх вислухано. Стремлінням їх — щоб Польща стала могутною державою з незрушимими фундаментами політичного устрою і суспільної гармонії“.

Отся актуальність, отсе „здійснювання властивих політичних способів у властивім часі“, на котрі з таким притиском вказував гр. Голуховський, як на головну ціху тактики консерватистів, слідні також у думках і проєктах Дуніна Борковського. Не підлягає ніякому сумніву, що актуальність полагодження проблему національних меншостей у Польщі стає щораз то більше пекуча та може стати катастрофально пекуча вже з хвилею, коли Німеччина отрясеться з останків окупації своїх земель. Не треба бути ніяким пророком, щоб передбачити, що з тим моментом зачне вона натискати на зовсім інакший розвиток плинних відносин на сході Европи, ніж був дотепер. А тоді, річ ясна, кожда справа, яку Польща до того часу моглаб іще сяк-так залагодити, стане без порівнання більше важка або й неможлива до полагодження.

Наш орґан не репрезентує ніякої політичної ґрупи, отже й не має обовязку, займатися докладніще такими появами. За се відповідальні політичні партії та їх орґани. Ми зі становища обсерваційного стверджуємо тільки те, що стаття воєводи Борковського заслугує, щоб її взяти під розвагу, хоч з такими ідеями їх автора, як трівке відлучування на будуче Галичан від Волиняків, або прилучуванням до галицьких воєвідств етноґрафічно польських територій очевидно трудно погодитися, бо побоювання за асиміляцію Поляків у їх власній державі безпідставні. Се зовсім не належить до „здійснювання властивих політичних способів у властивім часі“. Зрештою наш засадничий погляд на створення якогось „modus vivendi“ був уже висказаний в нашім орґані.

——o——

Обіжник міністерства у справі пожеж

Міністерство внутр. справ в порозумінні з мін. публ. робіт виготовило й розіслало властям обіжник про те, як запобігати пожарам. Обіжник наказує воєводам, щоб їх орґани видали заборони переносити вогонь у відкритих посудинах в обрубі будинків, викидати горячий попіл, курити тютюн у стодолах, стайнях, ґаражах, оборах і на стрихах, молотити паровою машиною без охорони, лишати дітей без опіки при розпаленім огні, палити сміття біля стирт і будинків і т. д. Заборонено також палити огні на 100 м. від ліса в часі від 1. IV. до 1. XI. Обіжник устійнює обовязки сусідів до помочи при гашенню пожежі й наказує властям, бодай раз у рік, оглядати прилади до гашення пожарів.

ЦЕРКОВНА УНІЯ

й українська національна ідея.

III.

Коли ідея всеруської національної і церковної єдности, репрезентованої царською Росією і православною синодальною Церквою, у боротьбі проти католицтва взагалі, а проти обєднання з Римом зокрема, при всіх своїх поверховних раціях, при своїх величезних матеріяльних засобах і моральних впливах, так фатально скінчилася на наших очах, — то якого висліду можна сподіватися по нужденній українській імітації скрахованого російського едино-неділимства? Два століття жила Росія невеличким струмочком західно-европейської культури, що його на соблазнь усіх національних і церковних ортодоксів впровадив був Петро В., і ті два століття дуже обмеженого впливу римського духа принесли їй нечуваний розвиток сил на всіх полях; подумати тілько, чим була-б сьогодні східна Европа під кождим оглядом, якби в XI. віці не відділив її був китайський мур релиґійної схизми від Заходу!

Ми, Українці, любимо чванитися висшою культурністю над Москалями; з деякими застереженнями (загалом, тілько до XVIII в., а потім тілько щодо селянської маси) се оправдане; та мало хто думає притім, що саме сильні католицькі впливи дали нам ту висшість, дарма, що одночасно наші землі підпали під політичну владу Польщі і Литви. Значить, навіть національно-політична неволя може часом принести деякі користи. (Се явище не відокремлене: пригадаймо собі деякі добрі боки римської неволі для Галлійців, австрійської для Чехів, пруської для Поляків, британійської для Індійців і навіть по части російської для Українців, як приміром — кольонізація чорноморських степів).

А втім, історія повна парадоксів. Не будь татарського наїзду і польсько-литовського завоювання наших земель, то про окремішність Українців, Білорусів і Москалів не було-б і мови; була-б досі і мабуть на всі часи одна руська національність. Та чи ізза сього факту маємо проклинати ідею української національно-культурної самостійности і змагати до відвернення того історичного колеса, що обертається від пів тисячки літ? Чи може навпаки, пізнавши дійсний напрям розвитку, маємо приспішити сей процес, хоч колись наші прадіди його не розуміли і не бажали? На перше вже рішучо за пізно і всі зусилля в його напрямі даремні; другого ми досі собі як потрібно не зясували: робимо один крок наперед, а два взад.

Таким „поступом“ назад здавна була українська церковна політика, та в останніх часах вона сама себе перевисшила. З одного боку лунає серед Українців гасло: як найдальше від національно-руської єдности! З другого боку не менше голосне і завзяте: як найблизше до церковно-руської єдности з Москвою! Ще дуже недавно зітхали, бувало, російські Українці: Господи, чому хоч чимось дрібним у релиґії не ріжнимося від Москалів, хочби хрестилися одним пальцем тощо і завидували галицьким землякам їхньої церковно-релиґійної самостійности; сьогодні є в Галичині українські націоналісти, що вмирають бачучи инший, не приписаний Москвою, знак св. хреста.

Коли отже найновіший напрям української церковної політики в Галичині, т. зв. восточний, натягає на себе суто-національні фрази, то се велика містифікація. Як релиґійне явище, сей на-

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine десневі. Toile de soie на білля.
Просимо оглянути без обовязку купна.

Для Панів
оригінальні англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т. п.
463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Ґродзіцких) 18-30

прям має характер чисто негативний — протиримський і протикатолицький; як національно-культурний феномен, він має характер протиукраїнський — реакційний і деструктивний. Позитивної цілі він не має і не може мати жадної, бо окрім церковної унії початої 1596 р. Україна не мала иншої більше національної Церкви; навіть у передтатарських часах ні. Ще менше можна говорити про якусь більше національну Церкву сьогодні. Та ні, неспокійний український дух творить фікцію — небувалий в минулому й сучасному, на скрізь туманний і повний суперечностей ідеал ніби „національної“ Церкви, щоб тілько підкопати сю, яка від трьох віків розвивається орґанічно, заспокоює всі релігійні потреби громадянства та стала сильною твердинею національної культури: треба її, мовляв, „очистити“. А щоб було з чого чистити, давай обкидати її наперед болотом!

IV.

Найвисша вже пора, щоб Українці перестали вже раз повторювати історичний ідіотизм про церковну унію як польську інтригу. За Польщу ще світ не чував, коли заходами кн. Ольги висвячувалися над Реном перші католицькі епископи для Київа. Польща не то непричасна до всіх пізніших спроб наших князів навязати тісніші взаємини з Римом, а навпаки, вже в XIII в., за короля Данила, ще бувши політично слабша ніж галицько-володимирська Русь, старалася вона, щоб до унії не дійшло. Польща і її духовенство вже тогді інстинктовно відчували всі ті користи, які їм дає становище аванґарди католицького світа на Сході; вкорінення унії на Руси було-б, очевидно, перенесло ті користи на сю країну. Також не Польща була матірю фльорентійської унії; ініціятива вийшла від руського митрополита в Москві, великого Ісидора, родом Гречина. Так само не Польща давала привід до всіх пізніших заходів коло відновлення тої унії в XV в. Від хвилі переміни руської (київської) митрополії в національну московську (1458 і 1589) й одночасного переходу Царгороду під Турків (1453) й остаточного омертвіння византійської Церкви, справа усамостійнення білорусько-української провінції стала політичною, національною й культурною необхідністю для неї самої.

Теоретично беручи, се усамостійнення могло бути осягнене двояким шляхом: або переміною в окремий праславний патріярхат у Києві, або злукою з Римом. До першого ніколи не дійшло, навіть поважно не думано про нього. Могилянська реформа білорусько-української Церкви (по католицьким зразкам!) не перетревала довше як половину століття, після чого вона без протесту втопилася в московсько-російській Церкві. Отже одиноку тривку форму національної Церкви дала нам тільки берестейська унія. Якби не козаччина, що пішла на службу протиуніятській течії, кермованій з Москви, то до половини XVII в. ціла Україна без виїмка мала-б одну національну, з Римом обєднану, Церкву, а в ній ще й Білорусів. Справа національно-культурної окремішности Українців вже тогді була-б дефінітивно вирішена, а сьогодні вони булиб між першими народностями в Европі. На-жаль, до цього не дійшло, наперед з нашої власної вини, а дальше з вини Польщі, яка ніколи не була приятелькою унії.

Кому нічого не говорить церковна політика новочасної Польщі (оскільки вигідніша їй православна автокефалія ніж римська унія!), тому треба пригадати кілька історичних фактів. Берестейська унія довершилася після основної реформи католицької Церкви. Тогдішні руські владики не могли, очевидно, бути байдужні супроти сього відродження й розвоєвого підему з одного боку, та супроти повного упадку византійсько-руської Церкви і безпросвітности московської — з другого боку. Вони відчували, що дальша пасивність їх довела-б до такого масового переходу вірних на латинство, що вони самі скоро стали-б пастирями без овець, та що тілько злука з Римом може вратувати українську Церкву й обезпечити національно-культурну самостійність. Рим, як завсігди, так і тепер був радий тому і, розпоряджаючи новим орденом Єзуїтів, довів скоро до згоди на дуже почесних для нашої Церкви умовах. Національно-політична Польща стояла в дійсности на боці. Король Жигмонт, знімчений Швед, прихильник Єзуїтів (де верховодили Німці), самими Поляками сердечно зненавиджений, горячився, правда, в користь унії й енергійно піддержував її, одначе вже син його, по польськи вихований, Володислав IV, був їй противний, так само як загал польської шляхти і навіть духовенства.

Воно й зрозуміле. Церковна унія мала вести за собою соціяльно-політичну рівноправність духовенства і вірних східного обряду з латинниками: вільність від податків, власну юрисдикцію, місця в сенаті і т. д. Сього зрівнання постійно добивався Рим, та польське громадянство було цьому противне, по просту тому, що соціяльно-політична структура тодішної Польщі була вже здавна завершена і впровадження до неї всеї Руси нарушувало всю досьогочасну рівновагу й обмежало користи упривилейованих елементів. Дотого польське духовенство розуміло, що вигідніше мати під боком слабого православного конкурента, ніж самостійного і сильного католицького.

До такого самого погляду дійшла й новіша польська історіоґрафія. Без унії, мовляв, вся Україна до Дніпра давно була-б спольщена; унія задержала польську етноґрафічну межу на Сяні і Вепрі, а тілько дякуючи насильному „наверненню“ уніятської Холмщини на православя вдалося Полякам щасливо пересунути свою племінну територію до Буга (на Білій Руси ще дальше). Те саме буде, очевидно, незабаром із Лемківщиною, якщо восточна дурійка потягнеться там дальше. Се-ж доказана річ, що з двох сусідних племен винародовлюється те, якого релігійний провід орґанізаційно і культурно слабший.

Та пересічний Українець замикає очи на всі ті ясні старі й нові факти. З упором безнадійного маняка він повторяє нашептані йому інтриґантськими устами нісенітниці про генезу й характер унії, неначе-б на Угорщині Русинам і Румунам накинули унію також Поляки і неначе-б католицькі Румуни не стояли на переді всіх своїх земляків... Наші маняки вказують на т. зв. „польську унію“ наших днів на Білій Руси і Волині та не видять яркої суперечности з самими собою.

В уніонній акції частини польського духовенства безсторонний обсерватор видить якраз акцію неприхильну берестейської унії, намагання створити щось цілком инше — несамостійне, пасивне і якнайменше католицьке. В дійсности „польська унія“ реалізує тілько ідеал наших восточників — щоб лише три річи були спільні з католиками: filioque, чистилище і теоретичний примат папи; поза сим щоб була прірва — обрядова, устроєва, орґанізаційна, культурна; щоб така унія, як ritus inferior, не підіймала ідейної і моральної сили духовенства й вірних та не спинювала стихійної латинізації й польонізації маси, полишеної без інтензивного на західний зразок церковного культу. Словом, так само як наші восточники польська унія хоче мати тілько доґматичних католиків грецького обряду з усіми досьогочасними орґанічними хибами, а не хоче по католицьки зорґанізованої, сильної, здисциплінованої й життездатної самостійної Церкви того обряду. Одна тілько ріжниця між пропаґаторами „польської унії“ і нашими восточниками: перші ширять свою ідею на чисто-православнім ґрунті, останні на католицькім. В разі успіху, вислід був-би один: одна половина перейде на польське латинство, друга — на московське православе; та здоровий національний і релігійний инстинкт — маймо надію — збереже громадянство від сього і того й поведе його по тій природній і єдино вірній дорозі, на яку український нарід вступив перед трьома століттями й на яку скорше чи пізніше завернуть і ті його частини, що нещасливо збилися з неї — на шлях орґанічної синтези між европейським Сходом і Заходом. Історична місія достойна великого народу!

Ст. Томашівський.

——o——

Програма освітнього конґресу

22. IX. 1929 (неділя) год. 12·30 (саля Лисенка, вул. Шашкевича 5) відкриття Конґресу й 1-ше загальне засідання; попол. відвідини виставки українських видань в Нац. Музею. — 23. IX. 1929 (понеділок) секційні й підсекційні засідання; початок для всіх о 9 год. рано. (Точні друковані інформації можна буде отримати при вході на салю); год. 19·30 вистава „Запорожець“ і „Вечерниці“ у Вел. Театрі (подробиці в афішах). — 24. IX. 1929 (второк) перед пол. евент. ше секційні засідання; 12 год. закриття Конґресу (саля Лисенка, вул. Шашкевича 5), попол. відвідини одної з львівських читалень; год. 21 комерс.

Примітка: Кождий учасник Конґресу складає 5 золотих на покриття коштів, звязаних з Конґресом; селяне й акад. молодь складають по 2 зл. — Карти вступу видає секретаріят від 15. ц. м. Писані привіти й телеґрами слати на адресу Секретаріяту: Товариство „Просвіта“, Львів, Ринок ч. 10.

Конґресовий Комітет.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.
ЕЛЄҐАНТНІ ФУТРА
поручає
найдешевше фірма
САЛЬОМОН БАЧЕС
Львів, Краківська 6.
Ґуртово й детайлічно
Тел. 21-28.
Уділюю кредиту на догідних
503 услівях. 5-14

Футра дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми: 479 13-32
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутовського) Тел. 42-53

Ще одна спроба секти між Українцями в Америці

На нашім народі, розбиванім головно нашими націоналістами в Америці, робить ще одну спробу „суспендований“ гр.-кат. священик Константин Курилло. Перейшов наперед до автокефалів під їх епископа Теодоровича, але скоренько розсварився з тою „мамиою церквою“, як її називають, і дався „висвятити“ большевицькому, живоцерковному „епископови“ чи „митрополитови“ Кедровському, котрий приїхав до Ню-Йорку з жінкою. Чи посварився з самим „митрополитом“ чи з ким иншим, невідомо. Досить, що в пару тижнів збунтувався і проти нього тай оповістив „свою власну“ церкву, оперту на неграмотній націоналістичній балаканині в ч. 1 свого орґану „Голос Церкви“. В тім орґані бувший о. Курилло подав свою фотоґрафію зі всякими можливими інсиґніями й оповістив, що він тепер „благословенням Всеукраїнського Собора (невідомо де й коли „наступившого“ на ту смішну хоч прикру аферу) всіх церков апостольських (!) а православних — епископ (!) філядельфійський, архіепископ (!) американський і канадійський, митрополит (!) всіх православних українців на всіх еміґраціях Нового Світа“ — значить: від Аляски аж по Арґентину й Патаґонію включно. Найцікавійше місце в цілім орґані того нового „митрополита“ зовсім новісенької „церкви“ є те, де сказано, щоби всякі жертви посилати таки на руки самого „митрополита“. З того видно, що новий „митрополит“ не вірить абсолютно нікому зі свого оточення, коли — опріч „отця“ Д. Микитяка має яке оточення. Навіть американська „Свобода“, котра вже довгі літа поборює там нашу гр.-кат. Церкву, уважала за відповідне написати, що нова т. зв. „церква“ се ніщо инше як спроба внести (ще оден!) розлом в релиґійні маси української еміґрації та що та спроба, можна сподіватися, успіху не буде мати. — Все вказує на те, що спроба утворити ще одну секту скінчиться повною компромітацією бувшого о. Курилли і його проханням, щоби з „митрополита“ міг стати бодай дяком, подібно як се вже було з іншими. Р.

——o——

Сучасна державність мусулман

Мусулманин Вассан-Ґірей Джабаґі оповістив у польській пресі статтю про ісламі, з котрої подаємо отсі вісти: Перед великою війною були тільки 2 незалежні держави мусулманські: Туреччина й Персія (хоч Персія була під впливом Анґлії й Росії). Тепер є 7 незалежних ісламітських держав: Туреччина, Персія, Альбанія, Афґаністан, Неджед, Ґеджас і Ємен, а в стадії визволювання знаходяться: Египет, Ірак і Трансйорданія. Цілий ряд инших мусулманських країв правдоподібно згодом також здобуде незалежність, а саме: Хіва, Бухара, цілий Туркестан, Північний Кавказ, Азербейджан, Сирія, Палестина, Марокко й ин. Деякі з них вже мали якийсь час незалежність.

В Европі є коло 18 міл. мусулман, з того 8 над Волгою, 7 на Кавказі, 3,500.000 на Балкані і т. д. В Африці мусулман є 74 міл., в Азії 222 міл. Мусулманське населення Азії можна поділити на 7 стреф: 1. арабська (з Сирією й Мезопотамією) 15 міл., 2. турецька 14 міл., 3. іранська 17 міл., 4. російська до 20 міл., в тім полуд. і зах. Сибір, Хіва, Бухара, 5. китайська 40 міл., 6. ґіндуська 72 міл., 7. маляйська 54 міл. (сагає аж до Філіпін на Спокійнім Океані). Се цифри приблизні, бо в більшости мусулм. земель нема статистики. Дослідник ісляму о. Лямменс подає число всіх мусулман на 235 міл., а деякі мусулманські дослідники навіть на 500 міл.

Мосьеми належать до 3 рас: білої, жовтої й чорної, але всі вони мають почуття релиґ. братерства і лучности, котру головно піддержує припис корану що зобовязує кождого мусулманина бодай раз у своїм життю відбути паломництво до Мекки.

БАНДАЖІ
пропуклинові і черевні вирабляє під ґваранцією знаний світовий
ЗАКЛАД ДЛЯ ВИРОБИ СПЕЦІЯЛЬНИХ БАНДАЖІВ
М. ФРАЙЛІХА Львів, Городецька ч. 35. Тел. 71-11.
518 2-6

Образочок з „раю“

„Експрес Поранни“ приніс з большевицького „раю“ опис очевидця Біласа, котрий заблудивши перейшов большевицьку границю. Його увязнили підозріваючи в шпіонажі й вислали до страшних тюрем на Соловецьких Островах, де він перебув 5 літ. Оповідає він ось що:

Вязні на Соловках працюють при лісових роботах. Котрий вязень не годен скінчити в день тої роботи, яку йому призначать чекісти, той мусить працювати ще в ночи. А що харч дуже злий або й не дають його, то смертність між вязнями велика. Котрий вязень пробує втікати, той мусить працювати зі скорченими ногами. Карають і бють вязнів страшно, а є там три роди кар: Перша — замкнення в дзвініці (монастиря, заміненого на тюрму). Друга — примусова нічна праця. Третя — замкнення в одній білизні в пустій будівлі без даху, причім чекісти що пів години обливають замкнених студеною водою. Мало хто видержує ті кари, багато божеволіє. До якого знущання над вязнями доходять звироднілі большевицькі садисти, можна собі уявити пр. по тім, що начальник концентраційного табору на острові Варанда приневолює малосильних вязнів — їсти свої власні екскр... Поведення большевицьких посіпак зі всіми вязнями безпощадне. Нпр старенького епископа Емануїлова чекісти щодня побивали, а старець за кождим ударом тільки хрестився й молився. На питання, о що молиться, відповів: „Молюся за тих, котрі не знають, що творять“. За співання псальмів в часі роботи засадили його в карцер.

Втечи з тих тюрем майже неможливо. Коли вязневи навіть удасться перейти попри совітські варти, котрі стоять днем і нічю, то околичне населення передасть його в руки большевиків, бо вони грають на низьких чувствах голодуючого народа і за кождого зрадженого та живцем виданого вязня дають селянам пять пудів пшеничної муки, а за вбитого два пуди житної муки...

Так виглядає образочок з „раю“, куди зрештою саджають большавики також своїх прихильників, коли ті в чім небудь не годяться з ними...

——o——

М. Никофоровський.

БУЗЬКИ ВІДЛЕТІЛИ

Бузьки відлетіли! Поважні, довгоногі й довгоносі бузьки кинули нас. Ті бузьки, що заповідають нам скору весну, а ворожать кінець літа й осінь, що закрадається помалу — відлетіли.

Ще царить жара, ще на леґальних і нелеґальних пляжах лунають веселі оклики, ще є вакації — а вони відлетіли. Закаменілий міщух, що знає природу з книжок і підміських літовищ, не йме віри, щоб воно могло статися. Така горяч, таке ще роскішне літо, а вони вже летять.

А воно так. Іще вчора довго кружили, плавали в прозорому повітрі, а сьогодні їх вже нема. Попращали висиджене гніздечко, багаті жиром багна і луги— кинули наші сторони.

А перед відлетом, мов людина, що рушає в далеку, довшу подорож, що з неї може не вернути, поважно й сумно проходжувалися по дахах. Оден — сховавши глибоко клюв і підкуливши одну ногу — мрів на церковному дасі. Другий усадовився на верху камінного хреста і пращальним зором розглядав околиці. Третій дивоглядно держався на ґзимсі вежі та насмішливо глядів на людей, що вешталися долі. А четвертий може в прочутті невблаганої смерти потонув у глибокій задумі, та стояв самітно в сірому гнізді, мовби дрімав, мовби надслухував обжинкової пісні, що звеніла десь у далі.

А сьогодні вже їх нема. Гніздо опустіло. Не один здвигне раменами: „Овва — велика річ бузько!“

О, не говорім так байдуже про відлет бузьків, цих птиць Божих, нетикальних багато більше ніж соймовий посол. Бо знайдіть людину, що зважиласяб підняти руку на бузька. Не знайдемо. Вбити, скалічити бузька смертельний ґріх — ґрозить і цілости й добробутові господаря. То й не диво, що ніякої птиці не витають з такою радістю на селі — як довгоносого чорногуза. Вже заздалегідь тягне хлібороб, а то й пан фільварковий на затишне дерево борону, непридатну до вжитку, надломане колесо, щоб дати підвалини під бузькове гніздо. А коли явиться цей дожиданий ґість, кількож то радощів, кількож то дитячого ґаласу, а враз і вибачного усміху на лиці в дорослих. Бо й не даром. Прилетів звісник весни, звісник неминучого воскресення природи, звісник надходу часу невсипущої праці. А коли зявиться той несамовитий ґість на багнищі, котре щойно зазеленіло, чи на луці, залитій іще весняним розтаєм — коли без остраху, що замочить червоні сапянці й перестудить довгий ніс, полює на жабки з такою повагою, а заразом з таким завзяттям — чиєж серце не забеться радощами та трівожним дожиданням!

Але й трівога і сум непереможний обхоплюють господаря, коли голосний клекіт не роздасться в його оселі, а бузько мине приготоване гніздо. Тоді людина дожидає якоїсь невдачі, нещастя, а то й смерти в хаті.

Чудує часом психіка цеї несамовитої птиці. Часом іще мороз лютує, багна і луги крижаним покровом покриті, над полями сніговія мете, а він уже прилетів.

Два-три дні до Воскресення (по старому стилі) бузько обовязково мусить прибути. Це доказ, що вже ось-ось справжня весна наспіє. А коли залюблена парочка заклопочеться новим потом-

ДОПИСИ

З АМЕРИКИ ПИШУТЬ НАМ: В Дієцезії на загал лучше, як було. Нових парохій не стратилося і навіть страчені відзискується. Велика парохія Шенандоа, де так панував Середа, вернула під власть Їх Преосвященства. Люде сказали, що не хочуть принимати якоїсь нової секти, яку Середа закладав, і виповіли йому місце і по мітингу не позволили йому навіть вечірні в церкві відправити. До Преосвященного присилали депутацію і просили о надання їм священника. Парохію в Шенандоа обняв о. совітник Ортинський. Правда, що суспендовані пхаються де можуть, бо хочуть жити, і часто викликують замішання, бо майже в кождій парохії на світі є також злі одиниці, котрі ідуть за підшептами злих ґазет і суспендованих священиків та викликують клопоти. По більшій части всьо добре кінчиться для Церкви. В Скрентоні мав священик великі клопоти, але таки добрі люде оборонили церкви. Злі відступили і прилучилися до **польського** незалежного костела, годурівського. Осмішили тим і файтярів (тих, що роблять „файт“, боротьбу. — Ред.). З нашої Церкви відступали, бо — казали — Епископ на польське тягне, а самі пішли до польського костела! Кілька парохій є необсаджених, бо бракує священиків. Менші парохії, котрі перше відпали, як Сікот у Детроіт'і, просять тепер о священика і не одержують, бо нема їх ким обсадити.

Примітка Ред.: Отсей допис увільняє нас від докладнійшої відповіди на поміщену в останній „Ниві“ неправдиву вістку про відносини в дієцезії Преосв. Константина в Америці.

——o——

Опозиційні партії в Польщі

Краківський „Час“ так характеризує опозиційні партії в Польщі: Вся опозиція нездібна правити Польщею ні одного дня, ні одної години. Вона нездібна зорґанізуватися навіть до спроби спільної боротьби з правительством, а може тільки вбивати шпильки в його слабі сторони. Правительство в неоднім блудить, се певна річ, але опозиція негодна зробити нічого — ні позитивного ні навіть неґативного.

——o——

ОЛІМПІЯ З ГОРНИКЕВИЧІВ
ЛЕВИНСЬКА
вдова по Льві, промисловці
вмерла по довгій недузі заосмотрена св. Тайнами дня 10. вересня 1929 р. переживши 77 літ. Похорон відбувся з крипти ОО. Бернардинів до родинної гробниці на Личаківське кладовище дня 12. вересня 1929 в год. 4. попол., на котрий то обряд кревних і знайомих запрошує
528 **Син зріднею.**

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Папа Пій XI. про відносини між Церквою й державою. До конґресу італійсько-католицьких університетських союзів написав Св. Отець лист, у якім порушив питання відношення Церкви до держави. Сей важний преблєм — пише Папа — є предметом теоротичних і практичних помилок, які поширюються серед тих, що в своїх доктринах підпорядковують Церкву державній владі. В наслідках домагаються вони розділу Церкви від держави. Корінь тих помилкових поглядів лежить у невластивім розумінні засад взаїмовідносин обох сил. Божа установа й конституція Церкви та йго всесвітна місія стоїть над всіма чистолюдськими установами, до яких належить також держава. Церква тому підтримує державу і співпрацює з нею для добра суспільства, бо той, що віддає цісареві — цісареве, віддає також Богу — Боже. Звідти походить конечність співпраці держави й Церкви. Колиж державу намагається протиставити Церкві, то це викликує безпорядок і спричинює суспільству великі шкоди. Чим більше гармонійна співпраця обох сил, тим здоровіші підстави авторітету і тим певніша будучність і доля народу.

Боротьба з неморальною модою. Епископ Бресчії в Італії поручив довіреним особам подавати нескромно вбраним жінкам, котрі входять до церкви, карточки з написом: „Вам не вільно входити до церкви!“.

Св. Отець до студентів. В неділю 8. 9. приняв Папа на авдієнції ґрупу студентів учасників конґресу катол. міжуніверситетської федерації. У відповіді на привітне письмо, вручене предсідником федерації, виголосив Св. Отець промову, в якій висловив задоволення з численної участи студентів у конґресі та підкреслив, що студенти є надзвичайно важним чинником у католицькім русі. Папа згадав ще, що в сучаснім моменті є обовязком всіх слуг Церкви, від Папи до звичайного священика, співпрацювати в тому напрямі, щоб конкордат з Італією дав найкращі висліди та щоб причинився до спасіння душ і добра народу. Рух католицький мусить рішучо співпрацювати в тому напрямі.

Інтронізація кардинала Шустра на архиепоскопський престол в Медіоляні відбулася торжественно 8. вересня.

Католицький Міжнародній Тиждень, уладжений Кат. Унією для міжнародніх студій відбудеться в Женеві від 16—22. ц. м. Виходячи зі становища католицької науки про людину, має цей „тиждень“ в низці відчитів подати зібраним з цілого світа політикам синтетичний образ католицької науки про родину, виховання, патріотизм, станові орґанізації і т. п. справи та виказати, що становище католиків до кождої з тих справ є тільки льоґічним висновком їх віри, котра дає їм потрібне світло для вирішування сих пекучих питань. „Тиждень“ розпічне торжественне Богослуження, котре відправить львозансько-женевсько-фрайбурський епископ Бесон.

Визначний католицький публіцист Ернесто Калїґарі, начальний редактор фльорентійської „Уніта Католіка“ і медіолянської „Італія“, помер минулого місяця в Італії. Калібарі посвятив ціле своє життя пресовому апостолятові. Як полеміст у службі релїґії й Церкви відзначався річевістю, лагідністю й джентельменством.

Далі руйнують церкви. По знищенню Іверської Каплиці в Москві, замкнули большевики славний Собор св. Николая в Зарайську коло Казані, дзвони собора стопили, а дзвіницю розбирають, надіючись одержати з неї 200.000 доброї цегли, „якої тепер нема в совітах“.

Хто виступає прилюдно, не повинен ні домагатися, ні очікувати делікатного поведення супроти себе.

ФУТРА
МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати
483 13-30
всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі
ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини
ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І.ПОВ.

ством — ще уважніше приглядається господар. Бо ось „чорногуз“ яйце викинув — і відітхне чоловік свобідніше — буде врожайний рік! Колиж неживе, неопірене бузьчення найшлося під деревом — дожидає господар неврожаю, ба й голоду. Знак це непомильний — віками досвідчений. Хто знає, чи не певніший від усіх астрономічних і метеорольоґічних віщувань.

Якжеж тут не тішитися бузьком, або руку підняти на нього! Свята це птиця, напевно споріднена з египетським ібісом, святою птицею Фараонів.

Мигом минають дні весни і літа. І не оглянешся — вже й по Спасі. Глядиш на ґніздо, а бузьків уже нема! Вчора ще були, а сьогодні вже ні сліду! Бо й якеж тобі тутечки діло, бузьку, коли й господареві праці поменшало? Ти, птице, в дорогу в далекі країни готовишся, а ти, людино, готовишся до довгої осені й зими, бо й одна й друга скрадаються вже помалу з далекої, строгої півночі. Зачаїлися ось тамечки — за лентою чорних лісів, що видніють на північному овиді й хвилини дожидають, невідклично близької хвилі, щоби з пімсти за красуню весну й чарівне літо — залити їх сліди безнастанним дощем, а спогади засипати, занести пухом білим, холодним. Бузьки відлетіли! Відлетіла — давна весна мила, догоряє літонько золотисте.

Глянь, чоловіче, кругом себе, у відлет бузьків думкою вглибися. Ось так спішно минає і твоя рожева весна, незамітно проходить багряне літо, а крізь сріблисті нитки — на чолі осінь одноманітна, коли вже думається про недалеку зиму, що вкриє саваном смерти твою земську поволоку, про зиму, що по ній не прийде весна й бузьки не прилинуть.

Старші може не вернуть, та молодші пробють безмірні простори, розбурхане живло перебудять, в полеті свіжих сил наберуться й усе до праці стануть готові. Переможуть позірну зиму, а весну відвічно молоду, чарівну на крилах скріплених принесуть. Цю весну, що будить життя та кермуючу силу в сціпенілу землю вливає. Переклав **А. Л.**

Мірило поступу — свобода. Мірило свободи — поступ.

Збірна заява

Духовенство Надвірнянського Деканату, зібране на Соборі дня 22. серпня с. р., дивлячися на добро Церкви і народа з точки духа катол. віри, осуджує борбу ведену деякими анонімними людьми проти авторітету Церкви та її Єрархії, а особливу брошуру, написану незнаним автором, під заголовком „В обороні прав нашої гр.-кат. Церкви“, яко ласий жир ворогам віри й обряду. В пересвідченню, що одиноке спасення для нашого народу се його тісна злука з Апостольським Престолом і Його Епископами, заявляють отсим підписані свою любов і преданість своїй Єрархії.

Надвірна, дня 22. серпня 1929.

о. В. Лісінецкий, декан; о. А. Дмитраш, м. декан; о. Е. Шмериковский; о. Р. Рубель; о. М. Совяковский; о. І. Луцик; о. С. Сохацкий; о. З. Золотий; о. І. Лятишевский; о. І. Колода; о. Д. Юган; о І. Куґма; о. І. Величко; о. Р. Жолкевич; о. А. Лакуста; о. І. Харук; о. В. Фроляк; о. Ник. Любович; о. А. Луців; о. Н. Филипів.

——o——

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Коли ми були одним з найкультурнійших народів в Европі

(Проф. Вол. Розов. УКРАЇНСЬКІ ГРАМОТИ. Том перший. XIV. в. і перша половина XV. в. Історично-Філологічний Відділ Української Академії Наук. Збірник № 63. у Київі — 1928. Ст. II.+ 176+75+IX. В. 8°. Ціна 6 карб.).

Українська Академія Наук у Київі випустила отсе дуже цінну і цікаву книжку. Книжку сю зложено на припоручення петроградської Академії Наук іще за царських часів та ізза воєнної хуртовини вона пролежала в київській друкарні аж до сего часу. Се зазначена вище збірка найстарших українських грамот з XIV. і 1-ої пол. XV. вв., що зберіглися досі в оригіналах. Се грамоти руських князів, польських королів, воєводів, старостів, бояр й ин. Писані ті грамоти переважно на Руси: у Київі, Львові, Перемишлі, Галичі, Луцьку, Холмі, Зудечеві (Жидачеві), Коломиї, Медиці, Самборі, Вишні й ин. Се державні і приватні письма, міжнародні акти, привилеї, надання, купчі і т. п. Всіх грамот у збірці 95. З них майже половина (44) відноситься безпосередньо до Галицької Землі. Нижче подаємо в хронольоґічнім порядку найцікавіщі з тих грамот.

Перша з них се грамота князів Кейстута і Любарта, дана торунським купцям. Характеризує її надзвичайно скромний зміст, писаний так просто, якби словами Святого Письма. Знаменна вона ще як свідоцтво того, що навіть середньоєвропейські купці мусіли в тих часах знати нашу мову як мову урядову, коли в тій мові видано їм торговельні привілеї.

Грамота Вел. Кн. литовського Кейстута і його брата волинського Кн. Любарта торунським купцям, після 1341 р.

Оригінал писаний кирилицею (півуставом) на пергамені. Зберігається в Архіві в Кеніґсберґу.

† От князя от Кестутя и от князя от либорта у торунь к мѣстычемъ. Што іесте просили насъ абыхомъ васъ пустили до лучька търговать через берестие абы вамъ не заказжали, мы хочемъ ради то учинити, вамъ не блюдитеся ничего, поидите, а коли которыи торговець поидеть торговать ис торуня через берестие до лучьска без печали будте, а кто поидеть съ сею грамотою через дорогычинъ. чересъ мелникъ и черес берестие до лучьска торговать ис торуня, язъ князь кестуи не велю ихъ заимати.

Дві слідуючі грамоти особливо інтересні для нас тим, що вони писані у Львові і що становлять незбитий доказ, що в кількадесять літ по заняттю Галицької Землі польським королем Казимиром наша мова була у Львові урядовою, коли в тій мові виставлювано купчі грамоти, заключувані не тільки між самими Русинами, але й між усіми.

Найстарша руська грамота (купча), писана у Львові, 1. січня 1368 р.

Оригінал писаний кирилицею на пергамені, зберігається в Музею кн. Чарторийських у Кракові.

По бжьи нарожѣньи тисяча лѣт и т. и Ξ и и. лѣт на обрѣзанье га нашего исоуса ха нового лѣ днь. Коупилъ панъ ганько сварць мѣстичь лвовскии старшии в олешка оу малечковича дѣдичьство на щирку село и землю и доубровы и лѣсъ и рѣку и ставы и все дѣдичьство его за с. гривень серебра оу вѣки и дѣтем своимъ воленъ пань ганько продати. воленъ отдати воленъ самъ держати. продалъ емоу доброволно не надобѣ оуступати на то никому. А кто на то оустанеть тотъ заплатить гривну золота вины а гривну золота послухомъ. А на то послуси князь юрьии глѣбовичь белзьскии, панъ ота пилецький староста руськоѣ землѣ, панъ петръ ивановичь, панъ добеславъ кощицкий, панъ воєвода лвовскии блотишовский, соцкии юско, панъ петръ мошенка, грудковичь иванъ ходко михайло. от мѣстичовъ короткии павелъ григорь павелъ писарь, панъ вахно танча алхатаръ, русъ никель родминце, русъ ганко петько бруновичь шюлюрь кнофель, ходоричь.

Грамота (купча), писана у Львові, в вересні — падолисті 1370 р.

Оригінал писаний кирилицею, великим півуставом, на пергамені, з печаткою на шовковім шнурку. Зберігається в Архіві м. Львова.

(Уривок) † Во имя отця и сна и стого дха. бжимъ истворѣньемъ оу вѣки. аминь. исталося подъ державою великого кроля краковьского казимира и господаря рускоѣ землѣ. и сталося при державѣ пана оты старосты рускоѣ з(ем)лѣ. Оже купилъ панъ вятславъ дмитровьскии дворище исъ земею... А писана грамота тисяча лѣт по бжьмъ рожествѣ. т. лѣт о. лѣт и одно лѣт(о)а писалъ грюдкович иван. а писано оу кнефля в дому. оу вѣки аминь.

Четверта се надзвичайно інтересна грамота хана Тохтамиша, котра свідчить, що наша мова була ще з кінцем XIV. ст. й очевидно також пізнійше міжнародньою дипльоматичною мовою, вживаною на величезнім просторі Азії й Европи. Се акт міжнародного значіння, спеціяльно інтересний тим, що в нім ужито нашої мови, хоч ні одна ні друга сторона не була українська (руська). Сей акт типовий для монґольської дипльоматії, про що свідчить уже його датування після монґольського числення т. зв. дванайцятьлітним звіринним циклем („курячего лѣта"). Деякі дослідники твердять, що руський текст сеї грамоти се переклад з татарського оригіналу, виконаний в канцелярії польського короля Ягайла. Справа ся невирішена. Одначе навіть колиб приняти сю гіпотезу, то ся грамота для нас ще цікавійша, бо тоді дає нам доказ, що в польській королівській канцелярії за Ягайла вживано нашої мови як дипльоматичної.

Грамота хана Золотої Орди Тохтамиша*) польському королеви Ягайлови про своє вступленя на престол, писана ок. 20. мая 1393 р.

Оригінал зберігався до недавна в Головнім Архіві Міністерства Загр. Справ у Москві (тепер у Варшаві?) разом із татарським ярликом того самого змісту. Писаний кирилицею (півуставом XIV. ст.) на папері з водним знаком, що представляє голову бика. На такім самім папері з таким самим водним знаком написаний також і згаданий татарський ярлик.

Слово Тактамышево къ Королеви Польскому. Вѣдомо даемъ нашему брат(у), ажь есмь сѣлъ на столѣ великого црства. Коли есмь первое сѣлъ на црьскомъ столѣ, тогда есмь послалъ былъ квамъ Асана и Котлубуту вамъ дати вѣдание, и наши посли нашли вас под городомъ под Троки стоячи. вы пак послали е єсте кнамъ посла вашего, Литвина, на имя Невойста. Оу другомъ пакъ лѣтѣ стала межи нас замятня. нашь племеньник Бекбулатъ и Хожа Мединъ оучинился намъ ворогъ и оустали на нас и ѣще к тымъ Бекгичь и Турдучакъ Берди, Давыдъ Тикня головнии мои были слуги и тим стали намъ ворогъ и оу мене служаче и почали коромолити на мене, послалися одного на имя Идикгия до Аксакъ Темиря на мене лихого мысляче. По тыхъ посланию, по Идикгиеву посольству, вышолъ на мене Аксакъ-Темирь Желѣзная нога от Чорного Пѣска. Тогда Аксакъ пришолъ такъ тайно на насъ, аже не было намъ никакоѣ вѣсти а ни слова, алижь оузрѣли есмо его оу нашой державѣ мы пак не поспѣли есмо испрятати всеѣ силы нашеѣ, толко што около нас нашь дворъ и с тыми стали есмо противъ того Аксака. Тъй исный Бекгулагъ, нашь ворогъ, насъ выдалъ и побѣглъ от насъ. Коли той лихий Бекдулат побѣглъ, тогда вси люди, вся рать, на бѣгъ повернулися. То дѣло потолѣ стало. Б(ог)ъ насъ пожаловалъ опят, нашии неприятели ворози далъ намъ всихъ оу нашии руки. Мы ихъ сказнили, такъ што опятъ не будутъ намъ пакостити. Нынѣ послалъ есмь к вамъ слуги наши Асана, и Тулу Очжю то повѣдати вамъ нашему брату, абы то вѣдали вы, што межи твоеѣ землѣ суть княжния волости давали выходъ Бѣлой Ордѣ, то намъ наше дайте а што будеть нашеѣ державы под нами, а мы за то не стоимъ вамъ, ищите своего а мы вамъ дамо. А и ѣще што было межи насъ какъ здавна гостемъ путь чистъ и вашимъ и нашимъ торговцемъ безъ приймъ без пакости, всякому члвку и чорнымъ людемъ промъслъ. На то все послали есмо сей нашь ярлыкъ и с нашею печатью золотою, абы то крѣпко было. А той ярлыкъ писано оу Ордѣ на оустьи Дону, курячего лѣта а мѣсяця йречипа. Какъ отць нашь какъ о(т)ци ваши были заодно, послы сылали межи собою, а мы такоже хочемъ с вами быти. Аже будеть вам надобѣ помочь на кого на ворога вашего, азъ самъ есмь готовъ за того тобѣ на помочь всею моею силою, а толко вѣсть намъ дайте. А коли пак потомъ коли намъ бы надобѣ, вы намъ таковиже будте.

*) Тохтамиш, син Джучі, внук Джінґісхана, хан Золотої Орди, в літі 1382 заняв Москву (котра йому зі страху піддалася, хоч на поміч їй прийшли Литовці) й вирізав у ній масу народу. 1395 побив його Тімур над Тереком. 1407 убив його Едигей.

Пята і шеста грамота се певно несподіванки для неодного з читачів не тільки як доказ, що в XV. ст., коли вже давно не істнувала чисто руська держава, наша мова була ще в міжнароднім уживанню навіть між неруськими сторонами, але також тим, що кидає надзвичайно ярке світло на матеріяльне положення короля таких великих країв, якими були в тім часі злучені землі Польщі, Руси і Литви.

Польський король Ягайло заставляє в молдавського воєводи Петра Галич і Галицьку Волость за 4.000 рублів грамотою, даною в Луцьку, 27. січня 1388 р.

Оригінал писаний кирилицею, півуставом, на пергамені. Зберігався до недавна в Архіві Міністерства Загр. Спр. у Москві. Тепер у Варшаві(?)

† Владислав, божею млсто. кроль польски, литовьскиі, рускиі, дѣдичь и инѣх многых зѣмлѣ господарь, чинимо то свѣдом(о) оусѣмо, которыі на тот листо посмотрито, оже пано петр воєвод(а) молдавьі зять и приятѣль наш, пожичило нам д. тисячѣ рублиі фряжьского серебра іхоже ждати имаеть намо от тыхо мяспуть за г. лѣта, а мы слубуемо ему при нашеі вѣри и є(го) брату роману и іего дѣтем тѣхо д. тисячи рублиі воротити исполна г того лѣта на мясопусто. пак ли быхом імо не воротили на і ден яко написано, тогда гродо наш галичь ис тою волостию, што к нему прислушаеть, тому исному и воєвод(ѣ) и его брату роману и дѣтемо іхо или которы іхо живо остант, оу тыхо д. тисячахо заставити имаемы, а они имають держати тако долго, доколя имо тыхо д. тисячи рубли исполна не отдамы, а тижь коли бы которыі неприятель своєю силою облогло того исныи город галичь, тогда тото исныі воєвода и брат его и дѣти іхь или которы из нихо жив останеть, имають ис правою вѣрою и со оусею своею силою безолсти того исного города боронити а намо оу ты часы вѣсть давати, што быхомо пособляли. пак ли бы тото исныі гродо силою оузято а мы оужды имаемо ты исныі д. тисячи рублиі имо воротити исполна а на крѣпость того наша печать к сему листу велѣли есми привѣсити. оу лѣто божеего рожества а чное т и п и и писано листо оу луцкоу оу понедѣльникъ предъ рускими мясопусты.

Грамота польського короля Ягайла молдавському воєводі Александрови, якою відновляє своє довжне зобовязання, дане предкам Александра, на 1000 рублів під застав Снятина, Коломиї і Покутської Землі, писана в 1411 р.

Оригінал писаний кирилицею (півуставом) на пергамені з привішеною великою королівською печатю. Зберігався до недавна в Архіві Міністерства Загр. Спр. у Москві, тепер у Варшаві(?)

† Мы володиславъ божіей млти король польский литовьскы и русьскый и иных многых земль господарь знаемь то симъ нашим листомъ оусимъ, кто на нь возрит или оуслышить его чтучи, аже есмы долъжни одину тысячю рублевъ фрязьского серебра пріятелю нашему александру воєвод(ѣ) господарю земли молдавьскои, что были нам позычили предкове их а мы слюбуемъ ему при нашей вѣрѣ заплатити безъ никоторое отволокы от сего велика дни за два рокы яко были есмы послали нашего посла пана петра влодкович(а) старосту теребовльског(о) подъстольег(о) судомирьског(о) до александра воєвод(ы) имаемы ему то заплатити тыхъ одину тысячю рублевъ фрязьского серебра от сего дни выше писанаго за два рокы цѣлая тому истинному александру воєвод(ѣ) молдавьскому и дѣтем ег(о). пак ли не имѣемъ ему заплатити на тоть д(е)нь, яко ту выписано, тогды мы в тот д-(е)нь безь никоторые отволокы имаемъ ему дати нашь городъ снятин и коломыю и покутьскую землю тому, истинному александру воєводѣ (г)осподарю земли молдавьскои и дѣтем его. имаютъ они тако долго

держати, доколя мы а любо дѣти наши, заплатимы имъ тыхъ одину тысячю рублевъ фрязьского серебра. пак ли не будет фрязьского серебра, а мы литовьскые рубли дамы а любо литое серебро. пак ли не будеть литог(о) серебра, а мы заплатимы по чем фрязьское серебро идеть. то мы слюбуемъ и обѣщаемъ ему заплатити, а на потверженье сему нашему листу привѣсили есмы печать нашего королевъства. подъ лѣты ржства хва тысяча лѣть и четыре ста лѣтъ первого на дцатого лѣта самог(о) кроль(я) приказъ.

Та може найцікавійша се сема нижче наведена грамота, в котрій уживає нашої мови ще в половині XV-го століття сама еліта Поляків, їх духовна і світська аристократія, найвищі представники їх державної, інтелектуальної та маєткової сили, від найдальших західних окраїн Польщі почавши. І то вживають нашої літературної мови не у взаєминах з якимсь нашим, на Руси живучим князем чи вельможею, але з чужим молдавським володарем. Та вершок інтересности тої грамоти полягає на тім, що вона писана в далекій Ленчиці, на корінно польській території: се свідчить, що аж там були ще в тім часі люде, які справно володіли нашою літературною мовою, котра очевидно була тоді мовою, зрозумілою найвищим польським культурним сферам, коли послугувався нею навіть весь польський епископат.

Договірна грамота польських Епископів і вельмож з молдавським воєводою Стефаном, писана в Ленчиці, 13. грудня 1433 р.

Оригінал писаний кирилицею (півуставом) на пергамені. Зберігався до недавна в Архіві б. Міністерства Загр. Спр. у Москві. Тепер у Варшаві(?)

† Мы войцехъ з бжией млти ярцибискупъ гнѣзденский, збыкгнѣвъ краковскій, станиславъ познанский, янъ холмьский, бискупове, влодиславъ выбраный ку бискупству влоцлавскому, миколай з михалова панъ и староста краковский, судивой з остророга познанский, спытекъ с тарнова судомирский, андрѣй з домаборя калиский, марцинъ с калинова сирадский, стиборъ ланчицкий, янъ з лихиня брѣстьский, ярантъ з брудцова влоцлавский, янъ мужикъ з дубровы лвовский, воеводы, марцинъ с лавска познанєкий, добеславъ съ сенна любелский, варѣнець заруба сирадский, войцехъ з малого ланчицкий, янъ кгловачь кролевства полского маршалокъ, крщонъ брѣстьский, домаратъ воиницкий, вянценць съ шамотулъ межирѣцкий, доброкгостъ с колна каменьский, якубъ рыпинский, миколай быдгосцкий, мацѣй з бѣлявъ брезенский, михалъ галицкий, янъ от кганка рокгозенский, пелка з копыдлова лядский, столечници, доброкгостъ съ шамотулъ калиский, андрѣй цолекъ судмирский, шеликга сирадский, подкоморья, петръ з опорова, миколаи с костелца, хоружий, адамъ с тура судя ланчицкий, петръ с кора подсудокъ познанский, слюбуемы и слюбили есмы, словомъ и рукою вшитци, при чти и при вѣрѣ нашой подлугъ ряду и столцовъ наших, тако яко инии панове первии намѣсткове наши, петру роману, стецку, александру воеводамъ землѣ молдавской, слюбили были и записали ся, так же и мы ннѣ слюбуемы и записуемы ся стецку воеводѣ землѣ молдавской и дѣтемъ его и намѣсткумъ кто по нѣмъ будеть, безо лсти и без хитрости, ижь вшитки оуряды и зѣеднанья и записы, што пасаный михал бучатски, панъ и староста галицкий, посолъ и братъ нашь милый, со всею нашею волею и радою и всего посполства, межи найяснѣйшимъ книжатемъ а паномъ влодславомъ, з бжией мити кролемъ полскимъ и его дѣтми владиславомъ и казимиромъ и намѣстки его и нами і коруною полскою с одной стороны, а межи преможнымъ стецкомъ воеводою землѣ молдавской и дѣтми его намѣстки и паны и его подъданными, з другои стороны, пречечныи владиславъ кроль и дѣти его и намѣсткове и вся коруна полская, боронити держати непорушно на вѣки ховати имѣють. и мы при нѣмъ так же слюбуемы радити и сами держати непорушно. а стецко пречечный воевода с паны и его подъданными, передъ пречеченымъ михаломъ бучатскимъ братомъ нашимъ, голдовалъ и присяглъ и записалъ ся кролеви и дѣтемъ его и намѣсткумъ и корунѣ, служити прияяти помагати противу каждого неприятеля, никого не выймуючи коли толко надобно будеть. а и тое провинѣнье и шкоду оучиненую александромъ воеводою отцемъ его напротиву намъ и корунѣ николи намъ ихъ и пановъ и землѣ ихъ не оупоминати на вѣки вѣчныи, а про лѣпшую твердость наши печати к сему листу заѣшены. дан оу ланчици оу недѣлю в днь стоѣ луцѣи. под лѣты хва ржтва а лѣт у лг лѣта.

*

Тут перед нами наглядні докази, що значила і значить своя держава: навіть коли її вже давно не стало, то ще кидала вона свій яркий рефлекс не тільки на етнографічно наші землі, але й на державні народи далеких територій, від азійських степів почавши по Балкан і Балтийське море. Ще тоді нашою мовою володіли й урядували Татари, Волохи і Поляки.

Як-же небогато часу від тоді минуло, а наша мова перестала бути не тільки міжнародньою, але й урядовою на нашій власній землі. І як-же марно представляється тепер т. зв. офіціяльна українізація, при котрій нашої мови вживають у мнимій українській державі тільки в цілях пропаганди звихнених ідей комунізму та богохульства.

ФУТРА 516 2—5 **ТУХ і С-ка,** елєґантні і тревалі, також скірки всякого рода по дуже приступних цінах, на догідних услівях поручає **Львів, Скарбківська 3.** Телєфон 54-48.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК** ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16. поручає: **Осінні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — КОВДРИ, КОЦИ і ПОЛОТНА** у великім виборі. **ВОВНИ анґлійські і краєві на мужеські одіння.** 401 26-30

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЕВРОПИ можуть перейти в стадію здійснення. На довірочну конференцію, котру скликав Бріян у Женеві, прибуло 27 делеґатів европ. держав, між ними 22 міністрів загр. справ. Вони ухвалили, що Бріян має вислати меморіял до правительств европ. держав, а по одержанні відповідей у вересні 1930 р. буде скликана перша офіціяльна конференція в справі існування Злучених Держав Европи.

З БОМБОВИХ ЗАМАХІВ на Східних Торгах у Львові витягає „Львовскі Курєр Поранни" такі висновки: Коли замахи виходять з кругів української молодіжи, то чому має бути у Львові таке велике накопичення тої молоді? Чому не усунуть зі Львова укр. (в ориґ.: „рускіх") ґімназій? Пошо допускати у Львові до іспитів укр. екстерністів?...

„ДЗЄННІК ЛЬВОВСКІ" пише з приводу бомбових замахів: Краківський „Ілл. Курєр Цодзєнни" вернув до систему татарських вістей, у котрім найфатальніше утотожнює українське населення з ґрупою терористів. На тлі останніх випадків ніхто не заперечить, що се річ слушна, коли почини терористів ліквідує влада без т. зв. „відрухів суспільности".

АРАБСЬКЕ СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ. „Берлінер Таґеблят" оповіщує: З арабської сторони пишуть нам: Ніщо не є більш огидне, як братовбийча боротьба. Одначе коли вона є, то треба пізнати її причини. Предвидів їх у Палестині вже основник сіонізму, покійний Герцль. Він застановляється у своїх споминах над тим, що буде, коли місцеве населення ізза напливу жидів зачне голодувати. Ізза того був він близький тому, щоб махнути рукою на весь плян сіонізму. В червні с. р. відбувся в Єрусалимі просовий конґрес. Видавець арабського орґану „Ан-Нафір'у" з Гаіфу запитав тоді представника анґл. уряду, чи до робіт у пристані Гаіфа й до використування мінеральних скарбів Мертвого Моря будуть ужиті арабські робітники й інжиніри в пропорції до числа арабського населення. Одержав відповідь виминаючу... Три тижні опісля Лондон відкинув домагання Арабів, щоби скликати місцевий парлямент, а сіоністичний орґан „Палестіне Віклі" написав, що жидівський уряд в порозумінню з анґлійським укоронує своє діло тим, що Палестині приверне її первісне імя „Юдея". Се найбільше обурило Арабів. До того долучилися ще підбурюючі промови сіоністичного діяча Жаботинського. Араби покладають надію на Герберта Самуеля, що він, як прийде до влади, зуміє примістити жидівських імігрантів і не занедбати притім інтересів місцевого арабського населення.

——o——

НОВИНКИ

В Татрах вже зима. В Закопанім упав сніг. Температура вагається між 2° і 0.

500 перунів в одній годині. Над Ґданськом і околицею перетягнула небувала буря. В одній годині вдарило 500 перунів. Шість осіб убитих. З ріжних околиць північної Польщі надходять подібні вісти.

Дики вандрують на полудне. В Білостоцькім воєвідстві запримітили в останніх часах цікаве явище. Дики в менших або більших стадах, а часом одинцем вандрують на полудне, до лісів, навіть дуже далеко положених. В околиці Бранська, більського повіту, завважили, як стадо молодих під проводом льохи мандрувало на полудне. Це стадо походило правдоподібно з Біловежської пущі. Кілька днів пізніше в Гродненщині завважено в полі великого кабана, котрого другого дня бачено вже калькадесять кільометрів дальше на полудне. Місцеве населення ворожить з цього дуже вчасну й остру зиму.

Міжнародний конґрес криміналістів ухвалив оснувати Академію для студій над злочинами. Осідком її буде Відень.

В Бесарабії згоріло ціле місто Сорока. 1.000 родин остало без даху над головою. По згарищах блукають матері з малими дітьми. Шкода вино-

Величезний вибір ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК поручає фірма **АНТІН УВЄРА** **Львів, вул. Галицька ч. 10.** Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові. 475 14-30

ФУТРА Найновійшої моди виробу власного і заграничного по приступних цінах і на догідних услівях — поручає **Фірма С. ФІШ, Львів, Гетманська ч. 24.** Телєф. 13-60. Філія в Тернополі. 519 2-4

ФУТРА мужеські, дамські скірки **ГОРОВІЦ і С-ка** Львів, ул. Краківська 4.
505 поручає найдешевше 4—5 партер і І. поверх тел. 54—12.

сить коло 40 міліонів леїв. Обережно з огнем!

Будуть примусово відставлені до границь Польщі всі чужинці, котрі не мають дозволу на постійний побут. Таке оповіщують адм. власти.

Зміна смаку в Америці. Амер. публика зачитувалася досі майже виключно сензаційною белєтристикою з кримінальним підкладом. Тепер наступила там зміна смаку й особлившим поводженням тішаться повісти оптимістично-сентиментальні як також твори з области авіятики.

——o——

Біржа

Збіжа: пшениця двірська 39—40, жито гал. 22.50—23, ячмінь на мливо 18.50—19.50, овес гал. 19.50—20, кукуруза ром. 26.50—27.50, горох пів-Вікторія 45—50, горох пільний 32—35, бобик 30—31, вика 37.25—38.25, сіно солодке краєве прасоване 7—8, солома прасована 4—5, гречка 26—27, лен 64—66, лубінь синій 25—26, ріпак озимий 65.75—66.25, мука пшен. 65 проц. 74—76, мука житна 70 проц. 42—43.50, отрубс житні 14.25—14.75, отруби пшеничні 15.50—16, крупи гречані 55—57, крупи ячмінні 38—39, пенцак 36—37, макухи льняні 41—42, мак синій 135—145, мак сивий 115—125.

Грошi: доляр ам. 8.88, дол. кан. 8.80, корона чес. 0.26, шіл. австр. 1.25, лей ром. 0.05, франк фр. 0.35, франк шв. 1.71, фунт стер. 43.50.

ОГОЛОШЕННЯ

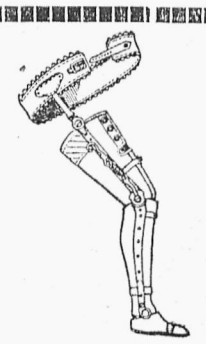
За оголошення Редакція не відповідає.

Лікар-фахівець внутрішних недуг
Д-р мед. віденського університета
і Д-р мед. львівського університета
Роман Ґоцкий
перенісся до **Рави Руської** і ординує від дня 15. вересня с. р.
527 (Дім дир. Білозора.) 1—1

АДВОКАТ
і оборонець в карних справах
Д-р Осип Назарук
відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.
у Львові,
при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

ЕТТІНҐЕРА „RHINOSAN“
усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полекшу в віддиханню.
Виріб: Аптика Мр. М. Еттінґера у Львов
515 б До набутя у всіх аптиках. 1-32

НОВООТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН І РОБІТНЯ **ФУТЕР**
М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боімів 1, угол, ул. Рутовського.
Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнизші, догідні умови
491 місячної сплати. 9—15

ОРТОПЕДИЧНІ АПАРАТИ
ГОРСЕТИ, ПРОТЕЗИ КІНЧИН, ВКЛАДКИ НА ПЛОСКІ СТОПИ — виконує
508 3—3
ФРАНЦ СЕЮД
Львів, вул. Фрідріхів 6. (партер).

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
рівнож всілякі направи і покрнття
поручає і виконує
„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Валова 9.
490а) 15—24

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На осінний і зимовий сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 8⅘-?

ФУТРА дамські, мужеські на замовлення як також всякі перерібки поручає і дуже солідно виконує
520 **Й НАХТВЕХТЕР** 3—5
ЛЬВІВ, ВУЛ. КОПЕРНИКА 16.

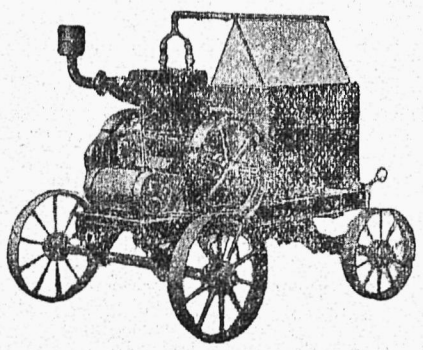
ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА
поручає фабрика
Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте цінників 9—12

ФУТРА всякого рода, мужеські й дамські, містові й до подорожі, куртки, боа й шапки по конкуренційних цінах поручає від 30 літ відома фірма
М. А. АВҐУСТИН
Львів, Рутовського 7. Тел. 49-46
Приймається також до відсвіження, тріпання й чищення електричною машиною
521 всякі **футра та килими.** 2-10

РІЖНОРОДНІ **ФУТРА**
після найновійшої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер
Е. СОЛІК (Соліка вдова)
517 **Львів, вул. Собєского ч. 4.** 3-16

МЕБЛІ
солідно виконані, власного виробу найновіщих взірців
464 дешево можна дістати у 15—15
БРАТЯ СІВЕК
ЛЬВІВ, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Елєґантну ґардеробу мужеську після найновійших фасонів виконує:
Сальон кравецький
С. НАХТВЕХТЕР
ЛЬВІВ, ВУЛ. ЛЄҐІЙОНІВ Ч. 23. II. п.
Ґанок на право. Полекші в сплатах
26 1-5

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.
— фабрикати фірми —
R. A. Lister, Co Ltd. Dursley
(Англія)
438 — ПОРУЧАЄ: — 2-10
Клянґсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.
Виключна продажа фабрикатів фірми **R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу**

„ОЛЬКА“ дешево найтревальші панчохи, рукавички, трикотажі
519а 1—10
РИНОК Ч. 35.
Біля „Народної Торговлі“.

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, четвер 19. вересня 1929. Ч. 68 (271)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Війна на Далекім Сході

Офензива без виповідження війни.

З Лондону доносять: Командуючий Червоної Армії на Далекім Сході, ґен. Бліхер, оповістив наказ, що совітські війська мають бути зараз готові до офензиви проти Китайців. Потім дійсно розпочав офензиву головно панцирними поїздами й літаками, котрі кидають бомби. Китайський штаб повідомляє про сотки убитих і ранених. Китайській артилерії вдалося перешкодити большевикам заняти устє ріки Сунґарі.

Воєнна ситуація.

Совіти мають на Далекім Сході 4 корпуси війська в силі 200.000, з сильною технікою, 120.000 оперує коло стації Манджурія, 40.000 коло Никольська Уссурійського, решта йде дрібними відділами. Китайці держать свою головну силу в середині Манджурії, між Харбіном і Мукденом і відти висилають частини на загрожені місця. По китайській стороні бореться багато білогвардійських Росіян. Дрібні бої з продишками тревають уже близько два місяці без виповідження війни. Правильно війни большевики провадити не можуть бо в їх містах голод, а села розлючені за реквізицію хліба. В разі масової мобілізації мігби наступити кінець влади совітів. Не лучша й ситуація Китайців, бо влада нанкінського уряду переважно номінальна, подібно як була українська влада на В. Україні а між військом, яке мають Китайці, розпаношилась отаманія.

Совіти далі атакують.

З Мукдену доносять: Совітські війська, йдучи в напрямі від Владивостока, заатакували Китайців під Суйсенгом. Атак був напрасний. Взяли в нім участь артилерія, кулемети й воєнні літаки, котрі збомбардували місто Манчулю. По довгій і завзятій боротьбі Китайці відперли напад.

Плян большевиків.

Найновійші інформації з Москви: „Вожд окремої армії совітів", Бліхер, предложив такий плян: Війна буде поділена на три фази. В першій фазі, котра потреває до жовтня, оперуватиме Бліхер тільки диверзійними бандами й повстанцями в цілі дезорґанізії комунікації ворога. В другій фазі, до грудня наступить концентрація значних сил совітів. У третій фазі, від грудня, виповість правильну війну. Сталін і Ворошилов, побоюючись диктаторського замаху Бліхера, мали переперти затвердження того пляну Воєнною Радою з тим, що вона застерегла собі право рішання про початок кождої важнішої воєнної операції.

В Галичині появився тиф

Як охоронитися перед ним?

З ріжних околиць краю доносять, що появився черевний тиф. Лікарі подають такі способи охорони проти нього: Полокати уста перевареною водою по кождім їдженню, мити овочі, купувати тільки добре опаковане масло в чистих склепах, усяке печиво пересуватися над поломіню кілька секунд зі всіх сторін, не їсти мороженого в нечистих льокалях ні не вкладати до напитків природного леду, котрий часто походить з нечистих рік і ставів, повних зарази. А передовсім уважати на чистоту власних рук, устної ями, горла та старанне обмивання овочів.

Сім партій проти правительства

Опріч польської народової демократії, котра перша відкинула предложення правительства, прийти на спільну конференцію, зробило те саме шість инших польських партій лівиці і центра. У зборах, на котрих рішено такий крок, взяли участь: Недзялковский (ППС.), Возніцкий („Визволенє"), Домбский (Стор. Хлопске), Дембский (Партія Людова, „Пяст"), Хиціньский (Христ. дем.) і Бондзиньский (НПР.). Вони ухвалили заяву, котрою уповажнили маршалка сойму Дашинського, представити правительству потребу приспішення соймової сесії з тим, що по замкненню сесії одиноким орґаном уповажненим заступати сойм уважають його президію з маршалком на чолі, а не голов поодиноких клюбів. — Клюби ББ,, фракції ППС. і німецький заявили, що прийшлють представників на конференцію з урядом. В останній хвилі ще деякі партії заявили охоту говорити, але уряд конференцію відкликав.

Справа бомб на Східних Торгах

Офіціоз „Дзєннік Львовскі" й инші польські орґани приносять такі інформації „з міродайних жерел". Поліційне слідство устійнило, що вибухи бомб на Східних Торгах і Гол. Двірци се діло ґрупки молоді, свіжо втягненої до УВО. (Української Військової Орґанізації). Неуспішність замахів спричинили: 1. необчислення часу вибуху пакетів, 2. брак точности й відваги недосвідчених виконавців. Опріч М. Терешука, учен. української ґімн., виданого за чинну зневагу професора, увязнені ще: В. Андрушко, Яр. Вербицький й Ос. Давидович, абсольвенти ґімн., Ос. Наорлевич, син рільника зі Знесіння, Ос. Кирилюк без заняття й Тарас Крушельницький студ. філ., син Антона Кр., редактора місячника „Нові Шляхи", субвенціонованого офіціяльними чинниками СССР., як також управа „Лугу" в Знесінню: рільник Ів. Вацик, електромонтер В. Махницький і переплетчик Лев Гошовський. З них по переслуханні випущено Вербицького й Давидовича.

ЧЕРВОНА АРМІЯ

З приводу боїв на Далекім Сході.

Чи большевицька армія „благонадійна" зі становища совітського правительства? То значить, чи політично настроєна так, як собі того бажає комуністичний уряд? Отсе питання важне не тільки для большевії, але й для инших держав та народів, бо там, на Далекім Сході може рішитися доля большевизму.

На повисше питання відповів у російській закордонній пресі знавець військових справ, Меснер. Він стверджує, що вісти про уперту боротьбу ГПУ (чрезвичайки) з ріжними струями в червоній армії, розрухи, які вибухають у поодиноких частинах тої армії та настрої селянських мас, з котрих та армія головно набирається, — доказують, що політична благонадійність тої армії стоїть під знаком запиту.

Головна причина непевности Червоної Армії те, що вона складається з двох армій, значить: уже в своїй будові не має одностайности. Творцем двох ріжних армій в большевії був Троцький, котрий ще в р. 1919 вийшов з доктринерського заложення, що ідеалом збройної сили в соціялістичній державі повинен бути систем міліції. Його плян не дістав одобрення фаховців. Наслідком того „Воєнна Революційна Рада" ухвалила компромісовий проєкт, котрий мав „погодити" соціялістичне доктринерство з буржуазним досвідом в области військовости.

Так прийшло в большевії до створення двох армій: правильної й т. зв. територіяльної.

Правильна (реґулярна) червона армія, оперта на сучасних взірцях буржуазних европейських армій з $1^1/_2$ до 2-річним часом військової служби, становить немов хребетний стовп усеї большевицької збройної сили. Рівнобіжно з нею створено другу, т. зв. Терармію (територіяльну), оперту на плянах Троцького. Терармія має два завдання: В часі мира вишколювати військово молодих людей, котрі не належать до правильної армії, а в часі війни формувати дивізії, котрі доповнялиб кадри правильної армії.

При творенні тих двох армій кермувалися большевики отсими засадами: Кавалерію, тяжку артилерію й технічні війська, котрі вимагають довшого вишколення, влучили переважно до правильної армії. Піхоту, котру вишколити далеко лекше, влучили переважно до армії територіяльної. Тепер тільки 20% дивізій піхоти належить до правильної армії, а 80% до територіяльної. Се й рішає про вартість усеї збройної сили большевиків.

Як відомо, піхота все була й тепер ще є основною частю армії. Длятого від якости піхоти залежить сила всеї армії. А якраз переважна часть піхоти не належить в большевії до правильного війська. Вона має міліційний устрій. Отже істнують ґенерали, штаб армії, офіцири й підофіцири рот. Весною і літом до відділів тої армії покликують молодіж, котру зачислено до терармії. Раз на рік, найчастійше осеню або вчасною весною, кадри терармії заповняють солдатами, покликуваними до дальших вправ. Кождий солдат терармії служить три місяці в першім році, потому дістає відпустку. В другім році служить два місяці, в 3, 4 і 5-ім році по місяцеви.

Ґарнітури клюбові отомани канапи **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465б Тел. 41—09 29—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

Отже загалом вишколення треває вісім місяців з великими перервами. Той час очевидно не вистарчає на сяке-таке вишколення. І то тим менше, що значну часть того часу призначили большевики на політику й аґітацію, щоби з солдатів зробити комуністів і аґітаторів. Розуміється, не все мають успіх, бо між солдатами переважають селянські сини, а селянство настроєне ворожо до комунізму.

Також офіцирський корпус червоної армії трудно уважати дуже „благонадьожним“. Вправді є припис, що 20% офіцирів мусить походити з робітництва і з комуністичних кругів, але в практиці та цифра паде до 10 і навіть до 6%. Загал офіцирів то фаховці, настроєні як не опозиційно, то пасивно, бо се люде звязані традиціями з минувшиною.

З хвилею, коли 80% піхоти влучено до терармії, треба було те саме зробити і з 80% полевої артилерії, бо та артилерія тісно вяжеться з акцією піхоти. А наслідок того такий, що також переважної части артилерії, тої в часі війни дуже важної зброї, не може больш. уряд уважати благонадійною. До того степень вишколення полевої артилерії ще гірший ніж піхоти, бо й тут визначили на вишколення тільки 8 місяців, хоч артилерію тяжше вишколити ніж піхоту.

Зате кінноту, тяжку артилерію й відділи військ технічних, як набирані зпоміж комуністів, можна уважати певними зі становища совітського правительства. Також під оглядом боєвим ті формації добрі, бо їх приготовляють старанно.

Коли все те взяти під увагу, то приходиться до таких висновків: Мобілізація тириторіяльної армії булаб рівнозначна з відданням крісів і гармат в руки селянських мас, котрі в цілій большевії настроєні ворожо до комуністичного правительства. Поки населення безоружне, поти можна його держати в послусі при помочи пару сот тисяч певного війська, але вдержати в послусі богатомільонову терармію, давши їй зброю по мобілізації, — вже тяжша річ. Се добре розуміє совітське правительство, тим більше, що має вже досвід у тих справах: бо коли недавно покликано на вправи територіяльні відділи кубанських козаків, то настрій їх був такий, що треба їх було зараз по скликанню розпустити домів. Большевики мають причину боятися своєї терармії і дійсно бояться її. Доктрина Троцького завела: „Народна армія“ показується непевна для совітів. І се — поруч економічної — головна причина того, чому большевики не дуже квапляться до правильної війни.

——o——

Легковаження української мови

Обіжником Кураторії Шк. Окр. в Рівнім з 28. VII. 1927 впроваджено українську мову як обовязкову в державних ґімназіях на Волині. На днях приніс „Курєр Варшавскі“ цікавий допис з Луцька, в котрім подано такі „успіхи“ того обіжника: Тим не заохочено Українців до посилання своїх дітей до польських державних ґімназій, нпр. в луцькій держ. ґімназії є їх всего 4%. Зла нота з української мови не є перешкодою в переході до висшої кляси. Се ділає деморалізуючо на молодіж, котра опісля не може зрозуміти, чому за злу ноту в иншім обовязковім предметі не має також перейти до висшої кляси. З тих причин Поляки на Волині домагаються знесення обовязковости української мови..

——o——

Мрія проти мрії

Коли я перед чотирма роками був у Палестині, заповів я наперед у статті, що написав її перед подорожю та в книжці „Між двома світами“(Drei-Masken-Verlag, München 1926) кривавi та страшні події, що тепер відграваються в Святій Землі. Сіоністи говорили тоді мені, що бачу примари. Та тепер ці примари стали дійсністю й між Єрусалимом і Гаїфою лютують погроми. Жиди переживають справді трагічну долю: вимандровують із країн, де їх переслідують, щоб на волі, на вільній землі будувати нову державу, та знаходять у новій батьківщині, що властиво була їх давною батьківщиною, на привіт знов ненависть довколішнього народу. Бажали втекти перед антисемітизмом, а новий антисемітизм принимає їх.

Антисемітизм Арабів має дуже глибоку основу. Араби мріють про могутню арабську державу. Вони не тільки мріють про це! Вони невпинно в невсипущій дрібній праці камінь за каменем змагають до цего, щоб причинитися до могутньої будівлі своєї прийдешньої світової держави. Головні чинники в цій праці це незвичайно широко розгалужені, блискуче зорґанізовані тайні союзи. Ніякий непокликаний, ніякий скептик, ніякий літеплий, а передовсім ніякий Европеєць і ніякий иншовірець не довідався ніколи нічого певного про ці таємні союзи. Та вони підземна сила, що з дня на день росте й що з нею мусять числитися. Також Анґлійці, як розумні. реальні політики, не недоцінювали ніколи всеарабського руху. Вони навіть ще довго передтим заки повстав сіонізм прирекли прихильність британської держави панарабському рухови. Араби були пересвідчені, що при будові своєї прийдешньої держави могтимуть рахувати на поміч Анґлійців. Бо Анґлійці потребували й потребують приязни Арабів. Вони стережуться дуже, щоб не дразнити Арабів. Правда, арабська світова держава іще в дуже далекій далі, це не питання найблизчого часу, це попри всю свою реальність змагань сьогодні ніщо инше як мрія. Однак і мрії можуть осягнути дуже небезпечну звязкість (Konsistenz). Є мрії багато важливіші як дійсність. І тепер там складається так, що світ мрій бє на світ мрій. Прийдешня держава Арабів не помириться з прийдешньою державою Жидів. Анґлія, що обом сторонам прирекла поміч і симпатію, є в незвичайно важкому положенні. Що Анґлія не зробить і не підприниме, одна сторона все буде обурена за поміч, що її Анґлія дасть другій стороні. І без насильства не дасться розділити обох борців. Що перед чотирма роками було ще маленьким миготливим полумячком, сьогодні це вже пожар, що обхопив усю країну. Араби відчувають жидівство як паль, вбитий у своє тіло. Було до предвидження, що погроми неминуче товаришитимуть розвиткови нової Палестини.

Нова Палестина зможе розвиватися тільки тоді, коли дістане приплив людей, грошей і сили. Та чим сильніше це буде, тим сильніша буде ненависть, що їх там окружає. Ця ненависть не расова. Вже тому ні, що Араби це так як Фенікійці й Вавилонці, братні народи. Вони Семіти. Говорити про жидівську расу сьогодні смішність. Жидівська раса жиє тільки в уяві антисемітських фанатиків. Льомброзо зясував, а наука давно рішила, що сьогодні між Жидами по будові тіла куди більше Арійців, як Семітів. І реліґійна ненависть не має ніщо спільного з погрозами в Палестині. Вони народилися тільки з зависти Арабів, зі страху, що Жиди можуть нарушити їх права в теперішности й у будуччині. Зверхній привід до воївничих буч дав спір за Мур Плачу. Мур Плачу стоїть на магометанській землі й магометане трівожно сторожать над ним, щоб Жиди не поводилися біля того муру як господарі й власники. А Жиди самозрозуміло можуть уважати останній кусень Соломонової святині своєю власністю. Та від духової власности до матеріяльної треба тут зробити ступінь, що на нього Араби не згодяться. Цей спір за кілька мертвих камінів, що однак для Жидів є певного роду національною власністю, вироджується щораз більше в пожар. Араби дражнять Жидів всякими можливо докучливими способами. Вони не позволяють їм поставити лавки перед святим муром. Лавка, що на ній можна сісти, це вже осідок. А осідок принимає з гори взяття в посідання: Спір за слова. Чисто по талмудичному. Та Араби переталмуджують тут Жидів. Вони шпиракть і розправляють так довго, поки від словної боротьби не прийде до бійки, від бійки до погрому, а від погрому до революції. Тайний союз зорґанізований знаменито й охороняє своїх членів. Все, що несправедливо приписують вільномулярям, це ознака арабських тайних товариств. Вони політична сила в державі, їх впливу не зломити й не перемогти. Із цими тайними союзами Анґлійці при своїй второпности не покінчать ніколи.

Коли Теодор Герцль творив сіонізм, він не знав арабської небезпеки. Є старе слово одного мудрця: „Кожня любов має в собі колючку, яка колись убє“. Думка про Новий Сіон була знаменита. Зродила її любов до народу й до старої вітчини. Вона мала принести Жидівству визволення, а в дійсности приносить йому тільки стару нужду, переслідування та ненависть. Аж у царство мрій переслідують Мойсеїв нарід його противники. Бо в Палестині переживаємо тепер ґротесково-трагічне видовище: Мрія стоїть проти мрії, а люде розвалюють собі голови до крови, бо ніхто не хоче зректися своєї мрії будуччини.

Рудольф Льотар.

——o——

Боротьба за Святу Землю

Ситуація в Палестині знов заострилася.

З Лондону доносять: У звязку з надходячим святом ситуація в Палестині знов заострилася. В Єрусалимі скріплено всі постерунки. Знад границі прийшли вісти, що з Трансйорданії надтягнув великий відділ сирійських Арабів і перейшов границю, причім напав на одну з жидівських кольоній.

З Єрусалиму доносять: Групи Арабів напали на жидівські кольонії Магная в Галилеї й Мішнар-Баярдев та сплюндрували їх.

Відозва арабськихст удентів.

З Лондону доносять: Хоч Найвисша Рада мусулман оповістила комунікат, у котрім стверджує, що Жиди не нарушили мечету Омара, арабські студенти видали відозву, в котрій взивають до проголошення загального бойкоту Жидів у Палестині.

Єрусалимови грозить запустіння.

Представники Жидів оселених у Палестині видали відозву до Жидів усего світа з проханням допомоги. У відозві сказано: Єрусалимови грозить запустіння, бо Жиди не чуються в нім безпечні. Жиди з Зеброну і Сфату не хочуть вертати до своїх міст. Коли зараз не прийде допомога, Жиди мусіти муть опустити свої прастарі оселі на завше.

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселені. Toile de soie на білля.
Просимо оглянути без обовязку купна.

Для Панів
оригінальні англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т. п.
463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Гродзіньких) 19-30

Ситуація в Польщі

„Львовскі Курєр Поранни“ так її характеризує: Правління маршалка Пілсудского наближається до місця, з котрого далі простягаються стрімкі і скелисті бездоріжжа, а в одну і другу сторону, особливож в бік до заду провадить кілька стежин повних вибоїв. Бо перед тим системом стоїть зустріч з соймом і немилий обовязок, вирахуватися з 500 міліонів зл., або — розігнати законодатні тіла й завісити конституцію. І одна і друга альтернатива се скок у порожнечу. Годі дивуватися, що правительство опинилося в такій ситуації, бо його засаднича ціха була весь час безпрограмовість. Я чоловік лівиці і правиці, говорилося Европі. Ми правительство мовчання, шкода нам слів на формулования засад — вторувано такій заяві послушно. Робили підхлібства соціялістам етатизмом, все дбали про ласку Жидів, кидали гасла монархістичні й республиканські, фашистівські й ліберальні, мілітарні й демократичні — кожде в иншім місці й иншого місяця. Одинока орґанізація, яку творили, була орґанізація людей противних програмовій політиці. А програма се плян будови по певним засадам. Тому без програми будувати не можна.

„Льв. Курєр Поранни“ се орґан польської партії народової демократії.

——o——

Англійська влада і жидівська преса

ЖАТ доносить: До друкарні жидівського орґану „Дроар Гайом“ під ред. Жаботинського прибув у ночі комісар з поліцією, сконфіскував наклад, розкинув черенки і завісив орґан. Дневник арабський „Фелестін“, котрий у ряді статтей далі грозить Жидам проливом крови, коли будуть упиратися при своїх претенсіях, не сконфіскований і не завішений.

Американцям не замилили очей

„К. Ч.“ приносить цікавий допис свого берлінського кореспондента про враження з поїздки по Радянщині американських міліонерів, котрі їздили з метою вияснення дійсного господарчого стану Радянщини та виглядів евентуального усталення американсько-радянських торговельних зносин. — „Все, що нам показували, — оповідали Американці — в радянській Росії, було спеціяльно підготоване. Залізниці були такі чисті, що подібну чистоту рідко стрінете навіть у найкультурнішій країні. Ся чистота показалася нам дуже підозрілою... Далі, на залізничних стаціях ми не побачили жадного жебрака; тай взагалі на стаціях не було нікого, крім залізничників“. На фабриках, показуваних Американцям, праця аж кипіла; таксамо й ті села, які показували Американцям, виглядали добре. Та Американці хутко зрозуміли, що то були фабрики й села так звані „оказові“, спеціяльно призначені для показування їх чужинцям. „Тіж села, через які ми тільки проїздили, кажуть Американці, були наче мертві. Лише зрідка, крадькома виглядали змучені та зчорнілі від голоду обличча селян“.

Так большевикам не вдалося замилити очей Американцям. З 42-х американських міліонерів, що їздили до Радянщини, лише 13 висловилося за тим, щоби спробувати завести торговельні взаємини з Радянщиною; всіж инші 29 радять зачекати ще з десять років та подивитися, що вийде за той час з большевицького „господарювання“.

Коли оцінюєш иншу людину, то не будь в цілости прокуратором: нехай розум твій буде — прокуратор, а серце — оборонець, а совість — суддя.

Збірна Заява

Зібрані з нагоди реколекцій у Станиславові, підписані безженні священики Станиславівської Епархії, осуджуємо появившуся на днях брошуру під заг. „В обороні прав нашої гр.-кат. Церкви“, в якій анонімні автори в спосіб брутальний і несправедливий нападають і понижують авторитет наших Епископів. Уважаємо сю брошуру за вицвіт намагань деяких чинників впровадити заколот у наш церковний орґанізм і католицькі почування укр. суспільности. Рівнож в інтересі правди зазначуємо, що всі напади анонімних авторів тої брошури на український безженний клир подиктовані упередженням і ненавистю до безженного клиру в цілі викликання до него недовіря в укр. суспільности.

Слідують підписи:

о. Андрохович Константин, о. Д-р Бабин Василь, о. Бабій Антін, о. Д-р Баран Василь, о. Барицький Антін, о. Бачинський Роман, о. Боклащук Никола, о. Д-р Василик Василь, о. Величко Ігнатій, о. Гавацький Ярослав, о. Гординський Володимир, о. Гробельний Карло, о. Данилович Никола, о. Дзьомбак Василь о Дутчак Яків, о. Дуткивич Іван, о. Думич Іван, о. Жеґалович Тадей, о. Іскович Стефан, о. Кисілевський Зеновій, о. Король Стефан, о Корсан Іван, о. Лакуста Андрей, о. Д-р Лятишевський Іван, о. Лукач Симеон, о. Луцик Іван, о. Лоточинський Іван, о. Малицький Йосиф, о. Малофій Стефан, о. Мелимука Юрій, о. Метрипула Михайло, о. Михайлів Петро, о. Назаревич Богдан, о. Оренчук Ілія, о. Павлик Василь, о. Паливода Теодор, о. Пасічняк Іван, о. Панчишин Іван, о. Припхан Дмитро, о. Райд Віктор, о. Рибіцкий Орест, о. Савицький Іван, о. Сивак Василь, о. Сиротюк Никола, о. Сохацький Стефан, о. Стек Дмитро, о. Сулятицький Михайло, о Турчин Стефан, о. Федик Андрій, о. Штогрин Ілія, о. Погорецький Нестор, о. Сапрун Методій.

За згідність з дійсним станом: о. І. Лятишевський.

Поважне відношення до життя й обовязку, великодушність, щирість, ретельність і доброта се складники того, що люде називають „чесність“.

Сокільське Свято з приводу 35-ліття Сокола-Батька

21. та 22. вересня 1929 р.

Спаситель і цісар Тиберій

(З наукового світа).

На останнім засіданню Академії Наук у Парижі проф. Райнах відчитав ново досліджений текст Тертуліяна, котрий описав виступ римського цісаря Тиберія в справі признання божества Спасителя. А саме цісар звернувся до сенату з запитом, чи можна признати божу честь Ісусови, повідомляючи рівночасно сенат про чуда, які Ісус Христос зробив у Палестині. Сенат відкинув внесок Тиберія. Сей надзвичайно інтересний історичний факт викликав сензацію на засіданню Академії Наук і в цілім науковім світі взагалі.

Тертуліян (Квінт Септімій Фльоренс), найстарший з латинських Отців Церкви і творець латинської церковної мови уродився к. р. 160 в Картаґіні. Там і працював зразу як ретор і адвокат. Приблизно в 33 році життя під впливом постійности християнських мучеників навернувся на християнство й незабаром став священиком. Був се великий дух, що мав основну фільософічну освіту (хоч про фільософію висказувався неґативно). В часі переслідування християн за часів цісаря Септімія Севера (193—211) написав свою славну апольоґію, котра досі викликає подив. Головну вагу в своїй літературній праці клав на риґористичну боротьбу з поганством і всякого рода зіпсуттям та люксусом. Його риґоризм допровадив його раз навіть до непорозуміння і розриву з Церквою.

Розрив той наступив на тлі наближення Тертуліяна до секти Монтаністів, званої так по її фриґійськім діячеви Монстанус'і. Та секта не приймала раз попавших у смертельний ґріх до церковної суспільности, уважала друге подружжа все ґріхом і взагалі поводилася дуже риґористично, голосячи скорий прихід Христа. Церква осудила Монтаністів зразу тільки в Римі й Малій Азії, потому (в 3. ст.) скрізь. Ідеї монтаністів виринули опісля у схизмах Ґіпполіта, новаціян і донатистів.

Цісаря Тиберія оцінює нова історіоґрафія дуже прихильно, як чоловіка чесного і робучого, з надзвичайними здібностями, котрий одначе зустрівся в своїх змаганнях тільки з ненавистю й інтриґами скрізь, навіть у своїй родині. Се й викликало в нім погорду до людей. Упорядкувавши взірцево всю державу, усунувся на остров Капрі. Описи його мнимо розпусного життя показуються на основі новійших дослідів тільки злобними сплетнями римських богатирів, котрим він прикрутив роги і здорово допік. За те вони й „віддячилися“ йому неймовірно плюгавими сплетнями, котрі перетрівали тисячеліття: ще недавно навіть у шкільних підручниках фіґурував Тиберій як поганий чоловік, поки не очистила його найновіща історіоґрафія.

——o——

ФУТРА
МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати
483 14-30
всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі
ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СИНИ
ЛЬВІВ, ПЛ. ҐАЛИЦЬКА 14. І.ПОВ.

Футра дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми: 479 14-32
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутовського) Тел. 42-53

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Ексц. Нунцій Мармаджі перед виїздом до Риму в розмові зі співробітником „Н. Пшеґльонду“ так висказався про події в Палестині: Права Жидів до Муру Плачу як одної з найстарших їх реліквій релігійних очевидно узасаднені. Ап. Столиця осуджує всяке насильство, отже й випадки у Св. Землі, тим більше, що там пролито кров на місцях, де обявлено великі правди та голошено слова любови. Відзвук, який ті події викликали між Жидами на цілім світі, заслугує на признання. Бажанням кат. Церкви є, щоб у Св. Землі запанував трівкий мир.

Хто є світським апостолом. В рефераті на тему: „Активізація світських у Церкві“, виголошенім на католицькім конґресі у Фрайбурґу, подав Йосиф Шерер, таку дефініцію: Світським апостолом є той, хто в тиші працює над своїм усвяченням. Без особистої віднови, без внутрішнього удосконалення людини не може бути направи відносин у державі й громадянстві. Також шлях успішної соціяльної реформи йде через ту стрімку стежку.

Католицькі місії в Китаю працюють далі успішно, хоч в останних роках мали вони великі перешкоди. В 1928 р. висвячено 100 нових китайських священиків, 700 богословів було в семінаріях, а 2323 студентів було в „малих семінаріях“. Горожанська війна обнизила число дітей, що ходять до католицьких шкіл, з 343.671 в 1925 р. на 265.768 у 1928 р. Число хрещень повнолітних упало з 64.856 на 43.490. В 1922—1923 виносив приріст католиків у Китаю 75.000. Всіх китайських католиків є тепер два і пів міліона. Священиків має Китай 1345, монахів 2527 і 600 монахинь. В горожанській війні найшло мученичу смерть 14 катол. місіонарів.

Католицька Акція і реколєкції стоять у найблищому взаїмному відношенню — пише духовник Гельгардт, провідник віденського секретаріяту для реколекцій, Католицька акція вимагає правдивого християнського духа. Тільки той, хто є учасником ласки Божої, може вступити в духову боротьбу за Бога. А нема инших орудників для встановлення правдивого релігійного життя — тільки духовні вправи. Катол. Акція терпить, бо люде часто шукають у ній не Бога, а себе. Духовні вправи ставлять ясно перед очі ціль нашого життя та дають нам правдиве поняття про Бога.

——o——

Нові книжки

Іван Герасимович: „НА ТРІВОГУ!“ Основи української нації загрожені. Львів, 1929. Накладом „Рідної Школи“ у Львові, Ринок 10. Ст. 152 мал. 8. — В отсій книжечці зібрані матеріяли про застрашаючий стан українського шкільництва в Польщі. В книжці є взори всяких подань і скарг. Вона повинна знайтися скрізь у наших громадах і діячів.

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE 1918-1928. Rozwój administracji somorządowej woj. śl. w zarysie. Сторін 348.

Шкільництво, устрій, публичні роботи, скарбова й фінансова господарка, будова льокальних зелізниць, рільництво, промисл, меліорації, музейництво — отсе богатий зміст тої книжки, цікавої для всіх, що займаються питанням самоуправи. При читанні тої праці не треба забувати, що Шлеськ се найвисше розвинена часть теперішної Польщі.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

НЕЗГОДА МІЖ БОЛЬШЕВИКАМИ. Іменем комуніст. партії предложено відомому ідеольоґови комунізму Бухарінови, щоб вирікся своїх поглядів і виїхав з СССР. Бухарін відповів, що не зробить добровільно ні одного ні другого („Руль“).

ВЕЛИКИЙ ЗАГОВІР В СССР. З Ленінграду доносять, що там відкрито великий заговір директорів й інжинірів при будові совітських кораблів. Вони мали нарочно давати владі фальшиві пляни будови кораблів, знаючи, що збудовані по тим плянам кораблі не зможуть пливати по морю. Шкода, яку має з того саботажу СССР., виносить поверх 70 міліонів зол. Ся подія вказує на хоробливі відносини в червонім раю, яких нема в ніякій иншій державі.

ЗНАЧІННЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ так характеризує К. Закшевский у „Сл. Польскім“: Тепер є тільки три універзальні держави — Америка, Анґлія і совіти. Трівкість совітів преблематична, бо їх ідеольоґія фатальна. Одначе держави Аттилі й Джінґісхана, Карла В. й Наполеона також не були трівкі, але їх загальноісторичного значіння не перечеркнув їх скорий упадок. Експанзія Злуч. Держав Америки полягає на їх суперкапіталізмі й нових „формах цивілізації“, експанзія совітів на зовсім инакшій ідеольоґії Комінтерну. Суперничає з обидвома стара Анґлія покищо старими способами: господарським визиском збройною силою. Одначе й вона зробила вже значні кроки в напрямі перебудови: стала вже властиво федерацією ряду „коронних республик“, котрими править уже не тільки сам Лондон, але й Оттава, Капштат і Кенберрі в Австралії. Правління Мек Доналда се знак, що буде доконане також змагання, щоб Імперія Британська стала осередком нової ідеольоґії й нової цивілізації, ріжної від суперкапіталізму й комунізму. Мек Доналд мабуть поширив свій світогляд у подорожах по упадку свого першого кабінету. Прийшовши вдруге до влади, пробує порозумітися в Америкою й Совітами в ціли утворення концерну трох універзальних сил, бо Британська Імперія може зискати час не перебудову, коли ті три сили поділяться на якийсь час панованням над світом. Здійснення того пляну надзвичайно трудне, Совіти не перестануть грати першорядної ролі, поки їх місця не займе инша антитеза американізму й инша універзальна сила, що орґанізувалаб Старий Світ.

МІЖНАРОДНА АРМІЯ. „Матен“ пише, що поки Союз Народів не буде в можности зорганізувати міжнародну армію, поти не дасться перевести плянова акція розброєння.

Хто непотрібно оправдує себе, той обжаловує себе.

АДВОКАТ
і оборонець в карних справах
Д-р Осип Назарук
відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.
у Львові,
при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

НОВИНКИ

Страйк театр. артистів міського театру у Львові, котрим не виплачено ґажі, дав незлий „спектакль“ чужинцям, котрі приїхали на Сх. Торги.

В Москві завели безмясний день у понеділок, бо нема вже і мяса. В инші дні не вільно їсти більше як 100 ґрамів мяса.

Аман-Уллаг перейшов на католицизм? З Риму доносять: Б. король Афґаністану з жінкою перейшов на католицизм. Рівночасно повідомляють, що прихильне йому племя заняло без бою місто Кандагар, найбільше по Кабулю.

Зі Станиславова доносять: В Угринові Гор. бавився сірниками 3-літний Гриць Ничко і викликав пожар, котрий знищив 9 господарств.

З Долини доносять: В Новоселиці вибух пожар у фабриці Естера й Шаєра та знищив тартак, фабрику меблів, мешкальний дім і стайні.

З Бережан доносять: В шопі Анни Мачило в Олесині вибух пожар, котрий знищив 15 господарств і 12.000 кіп збіжа. Шкода виносить 60.000 зол.

З Бучача доносять: На фільварку Стефана Баденього під Коропцем вибух пожар, котрий знищив хмелярню і 50 сотнарів хмелю.

З Бібрки доносять: В Чорнім Острозі-Берениці невідомі справці спалили стирту ґр. Мицельского вартости 5.000 зол. Польська преса твердить, що зробили се „сельроби“ з пімсти за події в часі страйку.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ Суровиця, Перемиської Епархії. Околиця прекрасна — здорова 1-4

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 51—100

ЕТТІНҐЕРА „RHINOSAN“
усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полекшу в віддиханню.
Виріб: Аптика Мр. М. Еттінґера у Львові.
515 б **До набутя у всіх аптиках.** 2-32

РІЖНОРОДНІ **ФУТРА**
після найновійшої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер
Е. СОЛІК (Соліка вдова)
517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 4-16

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
рівнож всілякі направи і покриття
поручає і виконує
„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Валова 9.
490a) 16-24

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, неділя 22. вересня 1929. Ч. 69 (272)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Воєнна пожежа на Далекім Сході

Загальна мобілізація совітів в Монголії.

З Мукдену доносять: Урядовий комунікат монґольського уряду подає, що совіти переводять велику мобілізацію в Монґолії. Покликано всіх здібних до зброї мущин від 20 до 40 р. життя. Дві монґольські бриґади вже стоять на манджурській границі.

Там, де воюють совіти, робиться цілковита пустка.

З Лондону доносять: Околиці Манджурії й Погранічної се вже цілковита пустка. Населення в часі останніх боїв опустило ті місцевости в промірі кількадесятьох км. Деякі оселі втікачі самі спалили, Погранічная знищена, стаційна каса розграблена. Телеґрафічні й телефонічні получення не ділають.

Долю большевизму рішить „Держава Смока".

Преса доносить: Долю большевизму може рішити „Держава Смока" і то на терені Манджурії. Невичерпані богацтва тої країни рішать про економічну силу держави, котра її здобуде. Китайці мають терен війни під боком. Війна за Манджурію у них популярна. Зате між Москвою й Харбіном є віддаль 10.000 верств і тільки одна залізниця. В цілій большевії біда, на Україні й над Волгою посуха. Запалу до війни нема. По стороні Китайців бються значні сили Росіян-білоґвардійців. Тільки одну перевагу мають совіти: лучшу техніку своєї армії.

Масові арешти на Україні

З Харкова доносять: Всупереч частим запевнюванням уряду СССР., немовби йому вдалося здавити опозицію, показалося, що опозиція дальше працює і має багато прихильників навіть у найвисших урядових іиституціях. На днях відкрито в Харкові таємну орґанізацію, до котрої належали командні верхи червоної армії на Україні та провід найповажніших економічних установ, Офіціяльний комунікат оповістив, шо досі увязнено поверх 150 визначнійших учасників тої орґанізації, головно „троцкістів".

Погром монастирів в цілій большевії

Східна Аґенція доносить з Москви: з ініціятиви союза безбожників відбувається тепер погром правосл. монастирів в цілій большевії. Відділи міліції викидають монахів з помешкань, церкви замикають, все їх майно реквірують. Де населення ставить опір, наступають арешти. Увязнено м. и. архимандрита Йону.

Одностайна господарча орґанізація світа

З Женеви доносять: Господ. Комісія Союза Народів випрацювала проект т. зв. господ. мира. Першим кроком в тій справі має бути зазив до всіх держав, щоб на 2—3 роки заперестали цлових воєн і не підвисшували цла. В тім часі розслідиться можливість здійснення одностайної. господарчої орґанізації світа. Останнім її етапом булоб знесення господарчого націоналізму.

Утворення Господарської Ради в Польщі

З Варшави доносять: В плянованій господарській нараді уряду з господарськими сферами рішаючу ролю малиб відограти торговельно промислові палати. Нарада та має відбутися в дня 5. 6. і 7. жовтня. На ній уряд і згадані палати представлять всю господарську ситуацію в Польщі та займуться справою утворення Гол. Господ. Ради. Вона має складатися зі 100 представників, іменованих торг.-пром. палатами і 10 визначних теоретиків та знавців господарських справ, іменованих урядом. Та рада має бути дорадчим орґаном, якому уряд предкладавби конкретні справи до заопінювання.

Хліб і мука подешевіли, мясо ні

Управа м. Львова устійнила нові ціни: 1 кґ пшен. муки 65 прц. у продажі: в млині 70 гр., у гуртівника 71, у дрібній продажі 78, житної 70 прц. 40, 1 кґ хліба жит. 32 гр. і 34 у дріб., 70 прц. в пекарні 44, у крамниці 46. Булки без зміни. — Волове мясо без зміни. Теляче лучшого сорта 1 кґ 2·60 до 3 зл., вепрове 3·30, без костей і полядвиця 4 зл. Вудженина 4·75 до 4·85, шинка варена краяна 6·60, 1 кґ ковбасок 5·75, паштет і салямі париське 4·10, звич. сальцесон 3, звич. кишки 1·75. 1 кґ. смальцю вепр. топленого 5·30, сала 465, паприк. солонини 5·10, звичайної 4·10 до 4·30. Кара за висші ціни до 6 тижнів арешту або до 3.000 зл. гривни.

Що каже Троцький про большевизм

„Бюлетень Опозиції Большевиків-Ленінців".

Так називається видання, котре появилося в Парижі під ред. якогось Мейхелєра. Воно цікаве тим, що се перше видавництво троцькістів на еміґрації, та що перше його число майже зовсім заповнене острими статтями Троцького проти Сталіна. Зміст усіх виводів Троцького се доказування, що комунізм під проводом Сталіна гниє й іде до повної загибелі. По тім виданню доля Троцького як діяча революції запечатана в Росії, бодай на так довго, поки там править Сталін.

Освітний Конґрес „Просвіти"

і головне завдання освіти під сю пору

Сеї неділі зачинає у Львові радити тридневний конґрес, скликаний нашою „Просвітою" з приводу її 60-ліття. Програму його оповіщено очевидно за пізно, через що пресі було просто неможливо подати ряд статтей, які перед такими важними конґресами розробляє преса инших народів цілими місяцями. Тут тільки пригадаємо ряд статтей „Нової Зорі" з приводу ювилею „Просвіти", а саме: 1) В 60-ліття матери українських товариств, рефлексії й дезідерати (орґанізаційні, видавничі, світоглядові). 2) Просвіта і духовенство, кілька фактів у ювилейний рік. 3) Огляд видань „Просвіти" за 60 літ (і загальна оцінка їх визначної ролі в культурі укр. народу). 4) Ювилейні Загальні Збори Тов. „Просвіта". 5) На загальних зборах „Просвіти", деякі вражіння й думки учасника і и.

В тих статтях подали ми доволі докладні підсумки великої культурної праці „Просвіти" за 60 літ її життя, вражіння з її теперішного стану й дезідерати на будуче. Тут хочемо висказати кілька думок з приводу скликання „Просвітою" сего другого з черги Освітнього Конґресу (перший відбувся тому 20 літ).

Сей конґрес відбувається серед обставин дуже важних не тільки для „Просвіти", але і всіх наших видавництв і всего нашого життя так економічного, як культурного й політичного. Хоч у межах одної держави опинилися поруч Галичини розмірно великі частини українських земель за т. зв. сокальським кордоном, то до сеї пори — а вже 10 літ з чубком минуло від того часу — не причинилися вони замітно до скріплення навіть наших культурних центрів і змагань. Навпаки, в порівнанні з нашим передвоєнним станом бачимо наглядні прояви ослаблення нашої культурної продукції, хоч зверхні познаки нашого національного життя в в дечім вказувалиб на його скріплення в масах. Твори культ. продукції, які доходять сюди ізза Збруча, се річи переважно шкідливі. Навіть такі видання, як чисто господарські, ізза недостосування до нашої термінольогії й мови, яку ми тут довгі десятиліття творили, остають незрозумілі для пересічного читача. На се звертали ми увагу в статті „Українська літературна мова й Галичина". Взагалі у справі скріплення нашої культури тут не можна рахувати на ніяку поміч ізза Збруча, бо там все, буквально все робиться тільки з точки погляду аґітації й лише аґітації.

А се значить, що Галичина дальше остає і ще довго буде духовим Піємонтом усеї України і що Галичина здана виключно на свої власні сили в тій своїй великій історичній місії. А в тій Галичині головна наша культурна позиція се „Просвіта", бо вона має за собою найстаршу традицію орґанізованої культурної праці й розмірно найглибше сягнула в найширші маси нашого народа. Для того власне всякі почини праці „Просвіти" такі важні й заслугують на найпильнішу увагу.

Сей конґрес обмежений до справ виключно культурно-освітних. І добре сталося, що поставлено йому такі межі. Та ще і в тих межах хочемо звернути увагу на головну справу.

Щоб оцінити, що саме головне під сю пору в освітно-культурних справах,

Тапети фіранки декорації **Т. КИСЯК і Сини** Львів, пл. Смольки 4. 465а Тел. 41—09 30—30 ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

треба кинути оком на те, що діється з нашим народом під освітно-культурним оглядом. Недавно оден з українських органів приніс замітну статтю про зіпсуття сільської молодіжи. В тій статті сказано, що зіпсуття сільської мужеської молоді доходить до таких річей, які перед війною нікому й не снилися. В неділю чи свято парубок мусить видати кілька або й кільканайцять ринських на забаву. А що батьків не стати на те, отже сини „радять собі“ самі: ночею з батьківської комори виносять зерно, а коли батько пильнує, то синок іде до чужої комори. В часі жнив крадуть на полях збіжжа, ба лучаються вже й випадки, що й возом заїде на чужу ниву, набере снопів „під рубель“ і везе. По селах доконуються по пяному убийства, які множаться з дня на день. Колиж у селі не має що вкрасти, тоді парібки „розвивають свою діяльність“ далеко від села — пускаються на рабунок. І часто часописи приносять вісти, що тут чи там зловили шайку рабівників, зложену з самих сільських парубчаків. Життя понад стан — це нині правило сільської молодіжи. А без сороміцьких пісень нема вже жарту чи дотепу, навіть перед старшими жінками. Невідповідне також поведення парубків у церкві. Давніше коли парубчак ніс хоругов в часі процесії, то це уважалося ділом Божим і почесним — нині парубки стоять з боку, на жартах, а хоругви несуть дівчата. Це також свідчить про поширення серед молодіжи релігійної байдужности.

Ми не подаємо імени органу, котрий приніс ту статтю, а то длятого, бо требаб йому сказати, що й він причинився до такого стану зіпсуття в народі, опертого власне на підірванні авторитету Єрархії, а тим самим поваги всего духовенства і значіння Церкви. А ми хочемо обминути питання про те, хто і кілько винен, бо се не змінить сумного факту, що так, а не інакше представляється „будучність народа“ в багатьох околицях краю. Так виглядає наша сільська молодіж. А що інтеліґентна молодь у значній мірі оставляє також багато до бажання, се рівнож всім відоме. Подібно є по війні й у инших народів, але — там видно енергійну боротьбу зі злом в цілих суспільностях./

При помочи карних організацій „Соколів“, „Лугів“ і пластів можна безперечно дещо направити, але й ті організації, коли не мають зійти на пусту формалістику й звичайне наслідування чужих оригіналів, мусять мати здоровий духовий корм, той сам, що потрібний для всего народа, бо інакше буде зле і з ними і з тим народом.

І власне тут є те головне завдання освіти під сю пору. Треба дати народови відповідний духовий корм в формі хосенної й добре написаної книжки, літератури, яка скріпилаб його характер і поставилаб йому перед очі важкий проблем добра і зла. „Народ не має що читати!“ як слушно доказував се на підставі безпосередної обсервації Впр. о. Татомир в „Новій Зорі“. І тут головне завдання „Просвіти“ під сю пору. Нема своїх авторів, котрі писалиб твори, потрібні для вироблення й піднесення характеру, та є чужі, котрі вже давно оповістили прегарні річи на такі теми (Тот, Смайлс і и.). Треба їх перекласти. Треба на те зужити всі можливі засоби. І якраз „Просвіта“ як світська, загально-національна установа покликана до видавання таких творів. Без виконання того завдання не поможуть ніякі секції, котрі будуть навіть дійсно працювати, не поможуть ніякі організатори, бо не буде що й кого організувати: народ, котрий не має здорового духового корму, мусить захопити під свою владу плитка сензаційна преса, повна описів звироднілих сексуалій, рабунків, мордів і инших злочинів.

З притиском підчеркуємо, що ні в одній літературі світа нема таких впливових творів, які скріплялиб характер народа, а не були оперті на релігійнім світогляді. Т. зв. світська або „фільософічна“ мораль збанкротувала основно. Коли дехто покликується на „моральне і практичне виховування громадянства англійським пластом“, то не повинен забувати, що в Анґлії навіть соціялістичні провідники шанують реліґію та правильно ходять до церкви, від Мек Доналда почавши. Бо „человѣкъ, погруженный въ эту дурную жизнь, долженъ, чтобы исправить ее, найти опору внѣ ея. Дѣло религіи — возродить и освятить нашу жизнь“, як писав оден з найбільших умів Росії в часі, коли вона була ще могутна, бо не була заповітрена роскладом безвірства.

З отсим бажаємо Освітному Конґресови як найкращих успіхів. Від сповнення найактуальнішого під сю пору завдання залежатиме в великій мірі скріплення нашого народу й розвиток самої „Просвіти“.

——o——

ЦЕРКОВНА УНІЯ

й українська національна ідея.

V

На закінчення заміток про церковну унію й українську ідею кілька висновків для практичного національного життя.

1) Найвищий час закинути вповений московською ідеольоґією погляд, буцімто православе, як його сьогодні розуміється, то первісна історична релігія Руси-України, та що буцімто ідея церковного звязку з Римом пізна, чужа й суперечна з нашою національно-церковною традицією. В дійсности змагання до єдности Церкви на наших землях так само давні як і само національне життя, а що успіхи сих змагань так часто розбивалися об суперечні тенденції до розєднання і що сьогодні є загалом невеликі, то се ні східній Европі, ні соборній Руси, ні самій Україні на добро не вийшло та не дає їм найменшого права до гордощів з сього титулу. На ґрунті старої київсько-руської Церкви, котра з вини византійської церковної політики ніколи не перемінилася в національну (але й византійською ніколи не називалася, як сьогодні декому вважається), виросла згодом тілько одна національна Церква — московська, одначе свою місію сповнила погано. Натомість на всіх инших землях давної Руси право до національної Церкви може мати тілько одна — уніятська. При всіх труднощах і невдачах, які вона зустрічала і зустрічає на своїм шляху, їй належаться дві великі історичні заслуги: вона відкрила доступ до нас західній культурі і вона зберегла західно-руські окраїни від винародовлення.

Історія переслідування обєднаної Церкви на наших землях — то історія подвійної боротьби: з західною культурою і з українсько-руським племенем. А та поневірка, що її ся Церква зазнавала від власного громадянства, від нас самих — то ганебна книга безупинної манії національного самогубства і культурного (sit venia verbo) скопчества. Се торкається не лише давних часів, а й ще може більше нових і найновіших, коли чужі доктринери в роді о. Каралевского або свої формалісти роблять небезпечні експерименти на нашій катол. Церкві — єдиній національній на всіх українських землях — і хотять висмоктати з неї те, що найцінніше, себто католицького духа, та знов кинути її в обійми орієнтального духа руїни.

Такі експерименти грозять окрім того неминучою денаціоналізацією широких мас української людности. Отже упадок або розбиття української католицької Церкви в Галичині був-би страшною національною катастрофою для Українців, якої не може бажати собі ніодин тямущий Українець, будь він хочби православний, або навіть вільнодумець. Навпаки, і сей і той повинні бажати, в інтересі української національної справи, щоб через сю католицьку вітку українського племени весь національний орґанізм міг користуватися духовими цінностями Заходу. Та який безпросвітний хаос у сім напрямі панує в головах деяких наших „уніятів“, дуже вимовно показує недавна публікація п. з. „В обороні Потієвої Унії“.

Не те дивне, що під конець XVII в., саме коли українська православна могилянська Церква зреклася всякої національної окремішности в користь московської, що тогді і в Польщі знайшовся завзятий ворог унії і написав по польськи огидний пасквіль на неї, закидаючи їй м. ин. впроваджування до церков живої народної мови; натомість чисте чудацтво в тому, що видавець пасквілю доглянув у ньому благородну квітку якогось українського католицького духа; що накладці (священича кооператива!) рішили масово поширити сю очевидну містифікацію, а становий орган гр.-кат. духовенства похвальним гимном привитав вихід отсього плоду дідичного божевілля...

2) В останніх часах, у Галичині, богато толків на тему потреби або небезпеки нової української політичної партії — т. зв. клєрикально-католицької. Одні нетерплячки бажають собі її, инші бояться її появи і згори починають канонаду проти неї. Річ при сім характеристична і суто-українська та, що розділ сил симпатій й антипатій не подиктований ні політичними принципами, ні світоглядовими ріжницями, а якимсь незрозумілим критерієм. З одного боку бачимо ворожий настрій до ще ненародженої католицької партії у декого з тих сфер, які з природи річи повинні-б захоплюватися нею і патронувати їй; з другого — деяке зрозуміння користи й необхідности для національного життя з такої соціяльно-політичної диференціяції можна завважити якраз серед елементів, які знов, з природи річи, мусіли-б стати головними противниками такої партії. Отже вавилонське помішання ідей велить нам зупинитися над питанням: Чи у нас бажана окрема католицька політична партія і чи вона в даних обставинах можлива?

Відповідь на сі питання мусить бути — на жаль — негативна. А іменно в тому розумінню, що час на таку політичну партію у нас ще не наспів; що вона все ще питання будущини. Се було-б дуже гарно, якби Українці в сім напрямі уподобилися иншим культурним народам та істнуванням у них політичної організації, побудованої на принципах католицького світогляду, дали неспірний доказ завершення свойого політичного виховання та осягнення повної політичної зрілости і самоуправної здібности, одначе — повторити треба — на превеликий жаль, до сього галицько-українське громадянство ще не дійшло.

Католицька політична партія може вирости і розвиватися тілько на тривкім і реальнім католицькім ґрунті, а не на хиткім і формальнім. Вона неможлива серед громадянства, що 9/10 своєї ідеольоґії бере з антикатолицьких жерел й у якого навіть духовний стан не сціпле-

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.
Просимо оглянути без обовязку купна.

Для Панів
ориг. англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т. п.
463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім варіжний вул. Гродзіцких) 20-30

ний ясною свідомостю свойого післанництва і своєї національної ролі. Католицька партія, яка зараз розколола-б само духовенство на „клерикалів“ і „ліберальов“, помножила-б у даних обставинах розбиття громадянства і зашкодила-б самій католицькій ідеї, додаючи до всіх традиційних і в засліпленню уроджених упереджень до Заходу ще вигідний аргумент: не з католицтвом, мовляв, боремося, а з політично-партійним противником... Як сказано, ми ще не можемо позволити собі на все те, що мають дозрілі нації. Щоб бути в їх сімї, не як етнографічний профатин, а як рівнорядний член її, нашому громадянству треба ще богато католицького духового корму в не-політичній і непартійній формі, а в загально-людській, релігійній, культурній, фільософічній, етичній, обичаєвій, літературній, науковій — взагалі на всіх полях і у всіх формах.

Сеї доповняючої школи потрібують — се здається тілько парадоксом, одначе є істиною — всі, не лише релігійні душі, а всі Українці без виїмку: католики і православні (Петро Могила!), клерикали і радикали, консерватисти і ліберали, монархісти і республиканці, „буржуї“ і соціялісти — взагалі все українське громадянство без огляду на політичні, соціяльні і віроісповідні ріжниці. Поки католицька ідеольогія, шляхом надполітичної католицької акції, не здобуде у всіх них прихильности або пошани, поти небезпечно форсувати творення католицької політичної партії, хоч і як вона пекучо потрібна.

С. Томашівський.

—o—

Методи „Ниви“

„Нива“, часопис присвячений церковним і суспільним справам, в чч. 7—8 на стор. 313 помістила у „всячині“ аж 24 рядки про ювилей Преосвящ. Григорія Хомишина. І при тій нагоді напечатала, розуміється, чергову напасть на „Нову Зорю“ за те, що в ній у ч. 50 був поміщений допис, у котрім о. Г. зовсім слушно прилюдно запитував „Ниву“, чому вона, як часопис, присвячений церковним і суспільним справам, не спромоглася до того часу (ч. 50 „Н. Зорі“ має дату 14. липня, 1929, отже вийшло в місяць по ювилею) про заслуги Ювилята, хоч зробив се навіть такий світський орган як „Діло“.

На те „Нива“ відповідає так: „Ювілей Преосвящ. Григорія вперше нагадала нашій суспільности „Нова Зоря“ з 24. VI. — в часі, коли 6. ч. „Ниви“ вже було зложене. Отже „Нива“ не могла (!) скорше згадати про сей ювилей, як у отсім ч. 7—8...“

Виходить така льоґіка, що орґан, присвячений церковним і суспільним справам, аж тоді „може“ щось написати про таку подію, як завершення 25-літної праці Владики (а маємо в краю, як певно відомо й „Ниві“, всего три епископства), — коли „Н. З.“ „нагадає про се суспільности“. А чомуж до нападів на того самого Владику і навіть на наших позакраєвих Владик, як пр. до нападів на Преосв. Богачевського в Америці, „Нива“ ніколи пригадок не потребувала?

Та дальше, в 16 стрічках дрібного дружу, котрі о. Костельник уважав за відповідне дописати в нотці до тих 24 „ювилейних“ стрічок, наступає — коли можливо — ще кращий метод „Ниви“. Поминаємо без докладніших коментарів очевидне іронізування „Ниви“ з великої діяльности станиславівського Владики на старости літ Його і в ювилейний час Його („Нива“ пише так: „Годимося з „Н. Зорею“, що богату діяльність Ювилята, особливож ту, що відноситься до „західного курсу“, належно зможе оцінити щойно потомність, коли замість теоретичних тверджень стоятимуть уже факти...“). А поминаємо тому, бо се іронізування занадто несмачне в орґані, редаґованім священиком. Замітимо тільки те, що навіть жаден радикальний орґан не дозволив собі бодай у ювилейний час іронізувати з посивілого в праці Владики.

Тут звернемо увагу добросовісних людей ще на такий спосіб воювання „Ниви“. Вона пише, що згадане висше „випімнення“ їй дивне (?) і що вона „булаби й без того, загалом дивного, випімнення зробила“ — (т. зн. булаб виіронізувала ювилей катол. Епископа).

„Зате — пише далі „Нива“ — ми вповні оправдано можемо випімнути „Новій Зорі“: Як то є, що вона досі — 19. VIII. — не подала ніякої реляції про наше паломництво до Риму — така „щиро католицька ґазета...“

Відповідаємо фактами, які кождий може провірити. І так:

Дня 12. травня 1929 р., в 34 ч. „Н. Зорі“, на стор. 3, на виднім місци, на самій горі, поміщена відозва провідника того паломництва, Впр. о. д-ра Івана Бучка п. з. „Паломництво до Риму“.

Дня 2. червня 1929 р., в 39 ч. „Н. Зорі“ на стор. 7, поміщена на першім місци „Новинок“ відозва Марійського Тов. Молоді в справі того паломництва.

Дня 16. червня 1929 р., в 43 ч. „Н. Зорі“, на першій, титуловій стороні, поміщена відозва тогож Товариства в справі тогож паломництва. Замітимо, що сю відозву спеціяльний післанець приніс вже в останній хвилі до приват-

РІК ЗАЛОЖЕННЯ **1896.**
ЕЛЄҐАНТНІ **ФУТРА**
поручає
найдешевше фірма
САЛЬОМОН БАЧЕС
Львів, Краківська 6.
Ґуртово й детайлічно
Тел. 21-28.
Уділюю кредиту на догідних услівях.
503 6-14

о. Мирослав Ріпецький (Ліски к. Белза).

Українська книжка для дітей і молоді

Письменство має особливо великий вплив на духовий і моральний розвиток дітвори і дорастаючої молодіжи. Тому воно може сповнити високу виховну місію. Добра, дитяча книжка ублагороднює діточі й молодечі серця, виплекує чисті характери та розбуджує патріотичні почування. Вона виховує свідоме і культурне покоління з такими прикметами, яких вимагає краща будучність народа.

Тому всі культурні народи світа привязують велику вагу до такого письменства, вкладають багато праці у витворення такої літератури та розбуджують живе заінтересування лектурою закладанням осібних бібліотек для молоді і дітвори.

Думка про вартість і значіння дитячої книжки мусить і у нас увійти в широкі кождого народа, головно нашого духовенства, яке повинно занятися створенням при парохіяльних бібліотеках осібних відділів книжок для дітвори і дорастаючої молоді та щиро помагати в поширюванню відповідного письменства, щоби продукція нових, гарних і добрих видань могла більшати з кождим роком. „Се, що для старших найліпше, для дітей лише добре“. Сі влучні слова Ґетого вказують на те, що дитяча книжка повинна визначатися і добірним змістом і гарним зверхним виглядом.

Чистий і прозорий друк на доброму папері зробить лектуру приємною і милою навіть сій дитині, яка не вміє ще добре читати. Книжка для дітей повинна бути ілюстрована виразними образками. Діти люблять образки і завсіди воліють взяти до читання книжечку з гарними образками.

„Белетристичний твір, призначений для дітей повинен містити в собі приступну їм моральну ідею, висловлену в живих образах і не може містити в собі нічого нездорового і передчасного“, каже слушно С. Сірополко. В нинішних часах, коли „новомодні“ педаґоги*) поширюють погубні матеріялістичні засади, якими бажалиб викорінити з діточих сердець релігійно-моральні почування, мусимо звертати пильну увагу на те, який корм одержують діти до читання та усувати шкідливу отрую, що викривлює в них здорову релігійну мораль. Цікавий і добірний зміст дитячої книжки повинен вповні відповісти ступеневи духового розвитку читача. Кождий вік повинен мати відповідну лектуру.

В останних роках українську дитячу літературу зачали збогачувати головно приватні видавці гарними, ілюстрованими виданнями. Річ ясна, що над такими видавцями суспільність не має контролі. Перше місце в тій літературі для наймолодших дітей займають народні казки і байки, оповідання зі звіринного життя і леґенди. Найменша українська дітвора, та, що не вміє ще читати або робить у сім знанню перші кроки і ся, що вже сама залюбки прочитає текст під образком, має цілий ряд прегарних образкових книжечок, видань „Світа Дитини“ у Львові, „Української Накладні“ в Берліні і Видавн.: „Чайка“ в Празі. Наша дитяча література виказує понад 40 (сорок) таких книжечок з барвними малюнками для дітей у віці від 3—8 літ (ціна за одну книж. 1.20 зл.—1.80 зл.). Сі книжечки мають сю добру прикмету, що при кождім малюнку є коротке, ядерне пояснення, приступне для молоденького читача.

(Дальше буде).

—o—

*) В статті п. з. „Перші питання дитини“, поміщеній в журналі для плекання домашньої культури: „Нова Хата“ ч. 5. за 1929 р. радить Марія Фуртак так відповісти чотиролітній дитині на питання: „Звідки я взялась?“ „Ти дитинко з мами вродилась. Мама виносила тебе в собі під своїм серцем“. На питання: „Звідки і коли взялась земля і сонце, місяць і звізди?“ радить пояснити 4-літній дитині, що „сего ніхто на світі не знає, се питання невирішене і мабуть не до вирішення“. При питанню смерти радить М. Ф. сказати дитині, що „нічо у всесвіті не гине, що все жиє в частинах, які прибирають тільки ріжні форми“. Ось таке матеріялістичне виховання хотілиб дати нашій дітворі ліберальні педаґоги.

ФУТРА

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

479 15-32

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутовського) Тел. 42-53

ного мешкання редактора й мимо того редактор вспів знайти для неї місце і то не останнє. Підчеркуємо се длятого, бо ред. „Ниви“ очевидно залежить на викликанню вражіння, немовби ми зігнорували все, що вяжеться з тим паломництвом.

Дня 30. червня 1929 р., в 46 ч. „Н. Зорі“, на стор. 7, в рубриці „З реліґійно-церковного життя“, поміщена відозва тогож Товариства в справі тогож паломництва.

Дня 1. серпня 1929 р., в 55 ч. „Н. Зорі“, на стор. 4, в рубриці „З ріліг. церк. життя“, на першім місци, поміщена реляція про те паломництво, котра зачинається так: „Ватиканська й римська преса подала опис приняття св. Отцем укр. паломництва зі Сх. Галичини. Паломництво під проводом Впреосв. Митрополита було приняте в „Саля Клементіна“ і т. д.

Не ручимо, чи не було в „Н. Зорі“ ще більше писано про те паломництво до 19. VIII., бо перешукати докладно число за числом, се не легка річ і забирає багато часу. Але думаємо, що й сего досить, щоб доказати, як уважно ставилася „Н. Зоря“ до того паломництва до 19. VIII. А й пізнійше, як тільки появилася в пресі промова Ексц. Митрополита, предложена ім. того паломництва св. Отцеви, ми зараз напечатили її в „Н. Зорі“ в окремій статейці, в ч. 62, з 29. VIII., на стор. 3. В тім самім ч. „Н. Зорі“, на першім місци рубрики „З рел. церк. життя“ подали ми дуже прихильну опінію римського орґану „Чівільта Каттоліка“ про наше паломництво, в котрій сказано, що св. Отець з особлившою приемністю приймав паломництво Українців Сх. Галичини під проводом львівського Митрополита.

На основі тих фактів закидуємо редакторови „Ниви“, о. Гавриїлови Костельникови, що написав неправду. Що він обовязаний інтересуватися реліґійно-церковною справою, ізза котрої береться полемізувати й читати орґан, якому робить ложні закиди, се хіба ясне і викручуватися, що „переочив“ тілько разів у нашім орґані обговорювану справу — чейже не зможе. Не перший се раз уживає о. К. таких дійсно східних метод у боротьбі. Свого часу підсував він авторство статтей людям, котрі тих статтей не писали й нападав на них за те. Про такі методи, противні всім правилам журналістичної етики й товариської приличности писано вже в „Н. Зорі“ з 17. VI. 1928 р. і в окремій брошурі п. з. „Греко-католицька Церква й українська ліберальна інтеліґенція“ на ст. 123. Від того часу оден з авторів уже оповістив, що він писав ті статті, за котрі о. К. докоряв иншим. Відтоді минули вже місяці, але священик-редактор „Ниви“, не уважав своїм обовязком ні публично признати, що зле зробив, ні навіть приватно перепросити нападаних.

Для належного освітлення такої методи поведення наведемо такий інтересний факт: Парижський большевицький орґан „Українські Вісти“ написав раз, що „Н.Зоря“ виходить за гроші польських(!) епископів у Львові“. Ми остро зареаґували на сей наклеп у 12 ч. „Н. Зорі“ з 17. лютого 1929 р. й опріч того редактор нашого орґану написав ще приватний лист у справі того наклепу до свого особистого знакомого в Парижі. Той зустрівся при нагоді з редактором згаданого большевицького орґану і сказав йому, що ми обурені на таку методу поступування (хоч ми о те не просили). На те редактор большевицького орґану поручив йому, просити у нас вибачення за кривду, яку нам публично заподіяв, оправдуючись тим, що він не видумав сам того наклепу, тільки взяв його з одної київської ґазети, куди ту „вістку“ мусів пустити очевидно хтось з Галичини.

Так поступив б о л ь ш е в и ц ь к и й редактор.

Побачимо, чи редактор орґану, „присвяченого церковним і суспільним справам“, котрому ми тут прилюдно доказали, що написав неправду, немовби ми до 19. VIII. не подали ніякої (!) реляції про наше паломництво до Риму, — знайдеться бодай так, як знайшовся большевик.

Думаємо, що колекцію*) доказів навіть у нас безпримірного, некультурного й неетичного поведення редакції „Ниви“ в роді тут представленого зможе належно оцінити не тільки потомність, але й сучасність, бож факти вже стоять їй перед очима.

Кілько то труду, часу і місця в ґазеті треба, щоби пришпилити таку одну неправду, як тут представлену! Тому просимо не дивуватися, коли ми не одну напасть на нас оставляємо без відповіди. **Редакція „Н. Зорі“.**

*) В тій самій „Ниві“ на ст. 309 написано, що „Нова Зоря“ досі на тему автокефалії не дала нічого, крім „голосного крику...“ Просимо читачів переглянути пр. 176 ч. „Н. Зорі“, де була стаття „Церковна справа на Великій Україні“. В тій статті, доставленій нам з кругів наддніпрянських, основно схарактеризовано шість більших церков православія. Річ ясна і понад усякий сумнів, що то якраз о. Костельник нічого опріч пустого крику не в силі сказати про церковні відносини над Дніпром вже тому, що не знає тамошних відносин. Таксамо як пустий і злобний крик містить у „Ниві“ про церковні відносини в Америці, про котрі не має поняття. Доказ: В тій самій „Ниві“ на ст. 319 помістив „Голос з Америки“, в котрім на основі америк. шематизму церкви, при яких зазначено „Вакат“, зараховано на тій підставі (!) як — відпавші... Дійсно, навіть ляікови може бути соромно за таку компромітацію о. редактора.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

475 15-30

Хто властиво окрівавив св. Землю?

Парижський кореспондент „Гайнта“ доносить: Нюйорський рабін Ш. Ґлязер в подорожі по сов. Росії задержався в Минську, де відвідав редакцію орґану єврейської секції „Октябр“. Обговорювано жидівську кольонізацію в СССР., потому в Палестині. Співробітники „Октября“ заявили Ґлязерови — а було то дня 7. серпня — що Палестина буде незабаром ареною кривавих випадків, що Араби „возьмуться до роботи“ і жидівська кров поллється струями, а вся жидівська діяльність в П. обернеться тоді проти анґл. імперіялізму. „Буде се нарешті — заявив оден з больш. редакторів — гарний кавалок роботи“. Присутний при тій розмові був також артист Круґер. Рабін Ґлязер зложив про те докладніший звіт провідникам жидівського руху в Америці.

——o——

ХРИСТІЯНСЬКА ЛЮБОВ
У КАТОЛИЦЬКІЙ АКЦІЇ.

В однім з останніх чисел французького дневника „La Croix“ знаходимо передовицю Жана Гіро, *про любов* у Католицькій Акції. Подаємо її тут у скороченому перекладі. Вона узасаднює конечність також острійших виступів у полеміці.

Ніхто не стане сперечатися, що навіть серед найбільше завзятої боротьби ніколи не треба забувати на заповідь християнської любови Бога і ближнього. Якжеж можливо булоб робити діла, приємні Тому, котрий сам є Любов? Але деж ся любов? Де і коли вона обовязує? Скажуть нам (за Вінкентієм з Леренсу), що вона є скрізь, де є Бог, що її треба заховувати повсюду й повсякчасно: In omnibus charitas!

Безперечно! Але чиж любов, як кожда инша чеснота, не домагається р о з р і ж н е н н я? Чиж нема випадків, коли вона може мати як найгірші наслідки через те саме, що забулося взяти під увагу безпосередний її предмет і найближші наслідки? Любов сама в собі — річ добра, але чи не буває і грішна любов саме через недостачу розріжнення. Первосвященик Ілій дуже любив свої діти, але любив їх так нерозумно, його любов була така вибачлива для їх промахів, що Бог осудив її. Отже подібно як природні, так і надприродні чесноти, котрі всі сходяться в любові, вимагають розріжнення.

Ось учитель, який прим. у клясі копає ногами Роспяття (як це декуди й діялося), або, що буває частійше, своїм навчанням убиває віру в дітвори. Чи треба мовчати й не донести на нього його владі та громадянству, щоб тільки не робити йому неприємностей і таким чином „не нарушити християнську любов“? Чи радше треба пригадати собі осуд Спасителя над тим, хто дає згіршення, особливо коли предметом згіршення є діти, та взяти в оборону невинних дітей проти сучасних Іродів, котрі хочуть убивати їх душі? Гадаємо, що полишити так слабі й безборонні єства, котрих сам Христос так виріжняв, булоб жорстоким ділом, булоб співділанням у злочині. Коли людині грозить смерть, тоді любов наша повинна звернутися на неї, щоб її від смерти захистити, а не на того, котрий хоче ту людину вбити. Тим, котрі інакше думалиб, пригадаємо повні обурення слова Бога любови проти фарисеїв, про те „племя гадюче“ й „побілювані гроби“, а ще більше б а т і г, котрим Він послуґувався, щоб вигнати торговців, котрі з Божого Храму робили злодійську печеру.

Приміняти до таких людей і в подібних обставинах заповідь християнської любови ближнього, булоб нерозумним злочином. Чиж така любов не заслугувалаб радше на назву трусливости й жорстокости?

Є такі, що обвинувачують св. Отця і Епископів в недостачі християнської любови за осудження відомої доктрини Action française та за покарання тих, котрі вважаючи себе дальше католиками, не хотіли піддатися рішенням Церкви.

Ті рішення й ті кари видані були з найглибшим смутком, бо ніщо не може більше крівавити серця батька, як блуди й бунт його дітей. А всеж таки ті рішення й кари були випливом любови. Не цеї зле зрозумілої любови, котра є радше слабістю, але любови діяльної, яка за всяку ціну хоче ратувати погибаючих, а передовсім захисти-

ФУТРА
МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати
483 15-30
всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі
ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини
ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І.ПОВ.

ти від зла тих, котрі без опіки Церкви заплуталибся у зле діло й погиблиб. Це ті маси душ у небезпеці, котрі св. Отець бажав ратувати і котрих в дійсности вратував коли підносячи свій голос з усе більшою рішучістю, по приміру Доброго Пастира оборонив їх від грізної небезпеки.

Цей приклад любови далекозорої та діяльної, даний свише, повинен присвічувати нам у Католицькій Акції, коли йде про важні справи християнської правди та християнського життя.

—o—

Збірний протест

Священики Перемиського деканату прилюдно осуджують нікчемну анонімну брошуру під заголовком „В обороні прав гр.-кат. Цевкви“ видану не оборонцями, але ворогама нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим становиском супроти Апостольської Столиці і наших Владик ширять пониженне авторитету Церкви в очах вірних, а тим вдаряють в підвалини сеї одинокої в теперішних часах моральної сили, якою є католицька Церква.

Рівночасно заявляють свому Владиці синівську любов і запевнюють його в своїй вірности в Апостольській праці і готовости постояти все в його обороні в борбі з всякими темними ворожими силами.

о. Петро Лазурко, містодекан Перемиський і парох в Сливници, о. Теодор Гура сам. експоз. в Пралківцях, о. Іосиф Рейнарович парох в Коритниках, о. Петро Лучечко парох в Тисовій, о. Пащак Михайло завід. в Вірку, о. Копистянський Стефан парох в Ольшанах, о. Петро Войтович парох в Негрибці, о. Данило Михайлів пар. в Ванівцях, о. Йосиф Чепіль Ч. С. В. В.

Протести анальоґічного змісту надіслали ще отсі деканати:

Деканат Порохницький з отсими підписами .

о. Іван Демянчук, парох в Скопові, декан Порохницький. о. Іван Калимон парох в Кривчи, о. Анатоль Хиляк парох Хиринки. о. А. Сембратович парох Бахова, о. Юліян Левицький парох Руського села, о. Михайло Бак парох Дубецька, о. Алексій Кобрин парох Порохника, місто-декан Порохницький, о. Матвій Хомань парох Розбора, о. Михайло Цолта зав. парох. Крамарівка, о. Антоній Дигдалевич парох в Полиятичах, о. Степан Саламан сотруд. в Полнятичах.

Деканат Любачівський з отсими підписами :

о. Омелян Котис декан і парох в Бігалях, о. А. Пизюр парох в Башни, о. І. Гамерський завід. парох її в Синявці, о. Ал. Козенка парох в Коровици, о. Ілія Шерстило парох в Липівци, о. Михайло Гірняк, парох в Любачеві, о. Антоній Макар парох в Олешичах, о. Василь Коляса зав. пар. в Милкові, о. А. Шведзицькій парох в Старім Селі, о. Богданъ Полянській парох в Жапалові, о С. Іванусик парох в Сухій волі, о. В.Дацишин парох в Щуткові, о. Ю. Горницький катехит в Любачеві.

Деканат Ярославський з отсими підписами :

о. Киприян Хотинецький декан і парох Ярославський, о. Петро Юрчак місто-декан і парох в Ляшках довгих, о. Ілія Левицкий парох в Лазах, о. Михайло Юрчакевич парох у Ветлині, о. Йосиф Ліщиньский парох у Мявиші Новім, о. Василь Ціховляс парох у Полкинях. о. Антоній Колянковський парох у Вязовниці, о. Йосиф Дороцький парох у Маковиску, о. Григорій Сивак сотрудник у Ярославі, о. Стефан Дорош парох в Кореници, о. Володимир Дуб парох у Сурохові.

—o—

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

З'їзд священства греко-катол. епархії в Америці відбувся в Филаделфії дня 1. серпня під проводом Преосвященого Константина Богачевського в катедральнім будинку. Секретарювали оо. В. Меренько й А. Хлистун. По щирій промові Преосвященого Константина відчитано декрет Апост. Столиці, яким вона передала повну власть нашому Архиєрееви в Америці та поставила нашу Церкву на рівних правах з Церквою обряду римо-кат. Опісля відбулися достойно ведені наради, в котрих забирали голос оо. Чаплиньский, Довгович, Сембратович, Мереньків, Данилович, Струтинський, Павляк, Олексів, Сидорак, Лукавський, Боярчук, Левицький і ин. Настрій панував дуже щирий, розмова йшла свобідно й поважно. Видно було на присутних задоволення і духову згідність зі своїм Епископом. Преосв. Константин подав у приятельській промові вияснення кождої порушеної справи і свою раду, а порушено справи рел. виховання молодіжи, укр. катол. шкіл, орґанізацій, брацтв, місій і браку достаточної скількости духовних та обезпечення для них на старість. Наради тревали від 11. год. рано до 7. веч. й оставили по собі дуже милі спомини. — Звіт такого милого змісту знаходимо в „Катол. Проводі“. Хто порівнає той звіт з поміщуваними у львівській „Ниві“, Бог знає ким роблені й надсилані, просто татарські анонімні донесення про відносини між нашим Епископом і духовенством в Америці, той легко додумається, від яких роскладових чинників походять того рода реляції та яка їх ціль.

Св. Отець виголосив промову до Союза катол. молодіжи й візвав її, видержати на становищі всупереч постійній контролі фашистівської влади. Фашисти пильно слідять кождий рух катол. молодіжи, під їх наглядом стоять священики, епископи і хто знає, чи й не кардинали! На ту промову св. Вітця обурилася преса фашистів, а „Джіорнале д' Ітялія“ написав, що вона має надто сильні політичні акценти.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

АМЕРИКА МАЄ ВИЗНАТИ СОВІТИ. У Вашінґтоні ходять слухи, що президент Гувер під впливом свого дорадника в справах російських Ґудріха підготовляє визнання совітів. За тим мав також висказатися адмірал Брістол, б. командант амер. фльоти на Далекім Сході. З хвилею, коли ті слухи сталиб дійсністю, зачне рішатися справа великої ваги, бо тоді або большевизм розсадить капіталістичні держави, або зносини з капіт. державами розсадять і зліквідують большевизм.

ФРАНЦУЗИ СИМ РАЗОМ НЕ СВЯТКУВАЛИ офіціяльно рішаючого дня великої битви над Марною, котрого страшними жертвами літ тому 13 здержано німецьку армію в її поході на Париж. Головні союзи, в котрих ґрупуються майже всі б. фронтовики, а за ними переважна скількість поважних орґанізацій і вкінці само правительство не взяли участи в тім святі, а „Фіґаро“ висказався про се так: „Мо (імя містечка, де були найстрашніші бої) за далеко тепер від Женеви. Касуємо свята побіди, бо вони вже не відповідають програмови правдиво европейської політики правительства. Яснійше сказавши, Французи не хочуть уже дальше дразнити Німців. І сей стрим свідчить про їх політичний розум більше ніж усякі промови про бажання мирного співжиття. Не одна союзниця Франції моглаб собі взяти приклад з сего розумного поступку Франції, коли також не хоче дразнити без кінця тих, з котрими колись воювала.

ЩО ТАКЕ ПАРТІЯ ПРАЦІ В АНҐЛІЇ? Лондонський кореспондент парижського „Temps'a“ так її характеризує: Анґл. Партія Праці не є соціяліст. партією. Вона називає себе „Лейбурпартією“ й нарочно уникає прикметника „соціялістична“. Се партія уміркована, компромісова й навіть опортуністична, пристосована до психіки пересічного Анґлійця. Якраз тим обставинам завдячує вона свою силу. Вона ні революційна, ні республиканська, навпаки її члени виказують часто привязання до Династії. Се просто „анґлійський неосоціялізм“, котрий не має нічого спільного з фантазіями ні Маркса, ні Прудона. Вона ворожа комунізмови і всякому доктринерству, а хоче повільних змін.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше РОМАН ЗУБИК
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: Осінні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — КОВДРИ, КОЦИ і ПОЛОТНА у великім виборі. ВОВНИ анґлійські і краєві на мужеські одіння. 401 27-30

10.000 французьких парохій не мають своїх душпастирів. В деяких епархіях у Франції мусить обслуговувати оден священик 4 і навіть 5 парохій. Французькі католики ведуть енерґічну акцію, щоби збільшити число покликань до священичого звання серед молоді. Поправа відносин під тим оглядом помітна, всеж таки французький Епископат мусить просити помочі серед голяндського клиру, щоб заповнити свої великі браки у „вакантних“ церквах.

Рукописів Редакція не звертає.

—o—

Конґрес Жидів-ортодоксів

У Відні відбувся великий конґрес Жидів-ортодоксів. Він ухвалив оснувати ортодоксійний банк з закладовим капіталом 100.000 фунтів штерлінґів для уділювання кредиту жидівським ремісникам і купцям. Почесними президентами Ради рабінів, у котрій засідає 120 рабінів з цілого світа, вибрані Каган, рабін з Волині, Альтер з Кальварії та Фрідман з Чорткова, а головою вик. комітету рабін з Вильна. Конґрес ухвалив, що як довго Жидівська Аґенція буде займатися справами релиґійними й культурними, не узнавати її представницею ортодоксальних жидівських сфер.

—o—

ФУТРА
Найновійшої моди
виробу власного і заграничного
по приступних цінах
і на догідних услівях — поручає
Фірма С. ФІШ, Львів, Гетманська ч. 24. Телєф. 13-60. філія в Тернополі.
519 3-4

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Найбільший подорожник України

24-літна подорож В. Григоровича-Барського по Европі, Азії й Африці: 1723 — 1747.

Найбільший український подорожник і оден з найбільших взагалі, се Василь Григорович-Барський. Він уродився в Київі 1701 р. Його предки походили з м. Бару. Батько був купцем. Василь учився в Київській Академії. Науки не скінчив, бо захорував на ногу і мусів лічитися. Коли оден з його товаришів, Юстин Леницький, вибирався до Львова, Б. 20. липня 1723 р. без відома родичів пристав до нього. Щойно з дороги написав до батька лист, у якім повідомив про свій крок: „извѣщаю, же иду до Львова, а пѣвнѣ не извѣщаю, гдѣ буду; Богъ вѣсть, може еще далѣй пойду““ Ціль подорожі: побачити світ і звичаї людей.

Його подорож з Київа до Львова трівала 26 днів: на Острог, Почаїв, Броди і т. д. Під Бродами наші подорожники мали першу пригоду. Їх арештувала військова варта. Одначе комендант пустив їх на волю, а варту покарав.

Приїхавши до Львова, Барський і Леницький зупинилися на однім із передмість, де наняли собі помешкання. У Львові Барський удався найперш до доброго лікаря, який вилічив йому ногу. Опісля оба подорожники забажали вступити до львівської єзуїтської Академії. Одначе православних, а до того з Київа, що належав до Москви, до згаданої Академії не приймали. Тому наші подорожники пустилися на хитрість: вони представилися як брати Барські з міста Бару (котре тоді належало до Польщі) і їх приняли до кляси реторики. Але хитрість незабаром викрилася й оба вилетіли з Академії „яко волци отъ лѣсовъ Кіевскихъ“. Та за ними вставився львівський уніятський епис. Атаназій Шептицький і їх знова приняли до Академії. Одначе Барський з ріжних причин не мав уже охоти продовжати науку. Він став переконувати Леницького, „да идемъ и къ инымъ градомъ и видимъ иныхъ людей обичаи“. Йому в поміч прийшла ще така обставина. У Львові вони зійшлися з руським священиком Стефаном Протанським, що втратив жінку і для забуття смутку постановив вибратися до Риму. З ним рішили йти туди й Барський та Леницький. На дорогу заосмотрилися листами від львівського руського епископа, ректора Академії та від львівського польського архіепископа. А що о. Протанський не був іще готовий до дороги, то оба Кияне скочили ще до недалекої Жовкви і Крехова — до монастирів.

В Жовкві „пріятъ насъ Игуменъ честно съ вечера со всякимъ учрежденіемъ и упокоеніемъ, за утра же по службѣ Божіей званы паки быхомъ къ Игумену, иже учреди насъ паки трапезою довольною“. Також у Крехові „отъ Игумена и братіи звахомся въ трапезу и тамо такожде... пріяты быхомъ честно отъ смиренныхъ, страннолюбивыхъ и зѣло добронравныхъ иноковъ“.

Дня 23. квітня 1724 р. наші подорожники вийшли зі Львова. Пішли на Городок, Самбір, Стебник, Угорці. Перейшовши через Карпати, опинилися в Кошицях. Тут оба, не маючи з чого жити, стали звичаєм київських бурсаків ходити по місті і просити милостині. Се так вразило о. Протанського, що він постановив розстатися з ними. З Кошиць Барський і Леницький пішли через Пешт до Відня, куди прибули 1. VI. 1724 р.

З разу сторожа при брамі Відня не хотіла впустити їх до міста, бо саме передтим якісь подорожники з Польші наробили у Відні чимало бешкету. До того ні Барський ні Леницький не знали німецької мови і не могли, як слід, порозумітися зі сторожею. На щастя надійшов гурток віденських студентів, яких наші студенти попросили по латині стати посередниками між ними і сторожею. Посередництво мало успіх і їх впустили до Відня. Відень зробив на них велике враження. Тут удалося їм дістати папери від папського нунція та від венецького посла на дальшу подорож.

З Відня через Стирію і Каринтію пробралися до Венеції. З Венеції через Падуу, Феррару, Больоню, Пезаро і Анкону, по берегу Адрійського Моря, дійшли до Льорета. З Льорета пустилися до Бару в Італії. По дорозі одначе Барський згубив усі свої документи. До того почала боліти його нога, що його дуже зажурило. В біді молився о поміч до св. Миколая, якого моші лежать у Барі. Молитва була вислухана. Нога незабаром загоїлася, документи знайшлися. Та в м. Барлетті Барський захорів на лихорадку. Тепер його товариш не хотів ждати на його виздоровлення, тільки пішов сам далі, полишаючи хорого на Божу волю. Від тої хвилі Барський і Леницький вже не зійшлися ніколи. Дальша доля Леницького невідома.

Барський не впав духом. Хорий, без грошей, знаючи тільки українську і латинську мову, яких народ в Італії не розумів, пустився в дальшу дорогу до Риму. В Неаполі знайшов захист у гостинниці св. Тройці. Нарешті дня 29. VIII. 1724 р. прибув до Риму. В Рилі пробув около 3 тижні. Докладно оглянув його та був у Папи.

З Риму помандрував — через Фльоренцію, Больоню і Феррару — знова до Венеції, маючи намір вернути до Київа. В Венеції пробув кілька тижнів, ждучи на корабель до Зарі, щоб через Дальматію, Босню, Сербію і Болгарію вернути домів. Та корабля не було і Барський рішився зимувати у Венеції. За той час постановив вивчитися грецької мови. Дуже богато часу прийшлося витрачати на ходження по місті і випрошування милостині. Тут у Венеції зустрів архимандрита Тихвинського монастиря Рувима Гурського, колишнього любимця митрополита Стефана Яворського, довірену особу цариці Прасковії Теодорівни і царевича Алексія Петровича, що одначе мусів втікати з батьківщини. Їм обидвом прийшла думка піти до Єрусалиму поклонитися Гробови Господньому. За протекцією сербського капітана дісталися на корабель і в марті 1725 р. відплили з Венеції на Корфу, куди прибули в голоді. З Корфу поплили на Хіос, де архим. Гурський помер. Над Барським зжалілися якісь грецькі купці, одягли його та помогли доїхати до Солуня, відки Б. пішов на Афон. Тут прийшлося йому витерпіти цілу нагінку за свою подорож до Риму й обід у Папи. Його не хотіли допустити до св. Причастя й допустили тільки після дозволу архиєрея. Дня 1. II. 1726 р. Б. вибрався з Афону знова до Солуня і тут прожив до вересня того року.

Попавши щасливим припадком на корабель, що плив з прочанами до св. Землі, він під кінець жовтня прибув до Яффи. По дорозі вступав на Родос і Кипр. У Яффі жив тим, що богомольці лишали на обіднім столі. З Яффи йшов разом з иншими бідаками пішки за караваною. Між м. Рамля і Єрусалимое Б-го ограбили і побили Араби. Нарешті під кінець 1726 р. прибув він до Єрусалиму, де пробув до квітня 1727 р. Був на Йордані і Мертвім Морі, відвідав Вифлеєм. З Єрусалиму вибрався на Синай, одначе буря занесла корабель на о. Кипр. На Кипрі пробув 3 місяці. Звідси удався до Африки, до Каіра, де заопікувався ним Александрійський патріярх Косма. В Каірі прожив поверх 8 місяців. Вкінці попав на Синай.

З Африки поплив знов до Азії. Побував у Дамаску, Антіохії, Алеппі. Навчився по арабськи. По дорозі знов захорів лихорадкою. Виздоровівши постановив іще раз відвідати Єрусалим. Під Єрусалимом знова попав у руки розбійників, які його не тільки зовсім обдерли з одягу, але й побили. Під кінець марта 1729 р. прибув до Єрусалиму. Відвідавши ще раз Вифлеєм, удався до Яффи, а звідти у Птоломаіду. Вдруге відвідав Назарет, пройшов усю Галилею до джерел Йордану, побував на горах Тавор і Кармель, відвідав останки Кані Галилейської і т. д.

Відтак поплив до Тріполісу. В Тріполісі прожив майже 5 літ, будучи занятим в одній школі грецької мови. В 1730 р. його післали до Єгипту. При кінці 1730 р. вернув до Тріполісу. В 1731 р. його післали на остров Патмос. По дорозі був на Самосі й Хіосі. Вернувши до Тріполісу, застав там чуму. Школа була замкнена і перенесена до Дамаску.

Дня 1. I. 1734 р. Б. постригся в черці. З Дамаску знова вибрався над Йордан, був у Хорані. Відтак знов у Тріполісі й на Кипрі, де через пів року був учителем латинської мови. На Кипрі знов захорів лихорадкою і залишився тут до серпня 1736 р. Війна між Росією і Туреччиною примусила його виїхати на о. Патмос, де пробув до 26. вересня 1743 р. Звідси на запрошення російського уряду виїхав до Константинополя, де його потребували в російськім посольстві. По дорозі побував в Ефезі і Хіосі. В Константинополі дістав місце при рос. послі. Заходив до Патріярха, робив прогульки по місті. В маю 1744 р. покинув рос. посольство і поплив вдруге на Афонську Гору. Побував знов у Солуні, в Атенах, на о. Кретї, звідки в пол. 1746 р. вернув до Константинополя. Тут застав нового рос. посла, котрий насварив на нього і постановив вислати його до Петербурга.

Одначе Б-му вдалося покинути Константинополь. Він удався до Букарешту, де пробув до липня 1747 р.

Вкінці через Ясси і Могилів над Дністром, після 24 літ мандрівки по світі, вернув дня 5. вересня 1747 р. до Київа. Батька не застав уже в живих. А мати не пізнала його...

В місяць пізнійше, 7. X. 1747 р., Б. помер. Похоронено його у Київо-Братськім монастирі.

Хоронив митр. Макарій при участи цілої Київської Академії та дзвонення у всіх київських церквах. Над гробом були промови, між ин. студентів від усіх вісьмох кляс Академії. До гробу вложено йому пращальну грамоту, надруковану в славянській мові в Єрусалимі і підписану тамошнім Патріярхом. А на нагробнику оден із приятелів Б-го виписав йому такі слова:

Того Василія сей покриваетъ камень,
Въ душѣ которого возжегшись вѣры [пламень
И лучь премудрости снисшедъ къ его [уму,
Святыя посѣтить мѣста влилъ мысль [ему:
Онъ вдохновеніямъ Божественнымъ [внимая,
Чрезъ двадцать съ лишкомъ лѣтъ [ходя во край изъ края,
На сушѣ и моряхъ зла много пре- [терпѣлъ
И все то замѣчалъ подробно, что ни [зрѣлъ.
За Свято имутъ что и Римляне и Греки,
Чѣмъ древни славились и нынѣшніе [вѣки,

Церквей, монастрей й градовъ красоту,
Удолій глубину, горъ знатныхъ вы- [соту,
Ступаніемъ своимъ и пядію измѣрилъ,
И чрезъ перо свое Отечество увѣрилъ,
О маловѣдомыхъ въ Подсолнечной [вещахъ,
И по безчисленныхъ, окончивъ жизнь [трудахъ,
Оставилъ бренные составы здѣсь тѣ- [лесны;
А духъ его прешелъ въ селенія не- [бесны,
Читатель, ты его слезами прахъ почти,
И трудъ путей его съ вниманіемъ [прочти.

*

Всю свою 24-літню мандрівку по світі Барський описав в часі подорожі як найдокладнійше і власноручно з'ілюстрував. Перше видання його опису появилося в 1778 р. п. з.: „Пѣшеходца Василія Григоровича Барскаго Плаки Албова, уроженца Кіевскаго. монаха Антіохійскаго, путешествіе къ святымъ мѣстамъ, въ Европѣ, Азіи и Африкѣ находящимся, предпріятое въ 1723 и оконченное въ 1747 году, имъ самимъ писанное, нынѣ же на иждивеніе Его Свѣтлости князя Григорія Александровича Потемкина для пользы общества изданное въ свѣтъ, подъ смотрѣніемъ Василія Григорьевича Рубана. СанктъПетербургъ. При Императорской Академіи Наукъ. 1778. Ст. XII + 796. 4⁰. Після того опис подорожі В. Григоровича-Барського появлявся друком багато разів у цілости або у виїмках. Останнє найповнійше і найкраще видання вийшло в 1885—1887 рр. в 4-ох великих томах заходом Російського Палестинського Общества, а коштом вел. кн. Павла Александровича. Се найбільший опис української подорожі взагалі.

Якіж висновки треба зробити з праці життя сього українського подорожника? На нашу думку таких висновків є пять:

1) Мотивом його великої й відважної подорожи (він вибрався без засобів на таке діло) було — побачити світ і звичаї людей. Се був свого рода „ідеальний“ подорожник, бо в подорож не вибрався в ніякій матеріяльній цілі. 2) Був се подорожник, що так скажемо, „автаркічний“: сам собі вистарчав, то значить, в дорозі сам собі вмів давати раду тілько літ, живучи то з милостині (що тоді в певних кругах подорожуючих не належало до упокоряючих способів прожитку, особливо на сході, а передтим і на заході), то з учительської праці. 3) Він на завше остане прототипом доброго подорожника-письменника длятого, що таки зараз, в часі подорожі, не тілько робив записки зі своїх вражінь — се робить не оден подорожний — але ще в часі подорожі вповні обробляв ті записки тай навіть ілюстрував їх. Без такої праці, котра полягає на скорім бранню на папір своїх вражінь і то в можливо докладній формі, не можуть повстати великі описові твори, бо праці писані пізнійше, се вже тілько рефлєксії, позбавлені живости безпосереднього вражіння. Розуміється, хороба і злидні в часі подорожи не дозволили й Барському дати такого твору, який він мігби був дати, колиб розпоряжав засобами, потрібними до такого діла, та все таки його твір імпонуючий і то головно тому, що випрацьований в часі подорожи. Смерть його, котра наступила в місяць по повороті до дому, немов каже до всіх його наступників на тій области: „Не відкладайте обробленя зібраного матеріялу, а обробіть його зараз, бо інакше пропаде!“ 4) Барський описував свою велику, чверть століття тріваючу подорож, на науку для своїх. 5) Барський вернув до Рідного Краю, хоч як монах і учитель міг остати в чужині.

Все те робить Б-го свого рода зразковим подорожником-патріотом, що й відчуло наше громадянство в Київі, котре справило йому такий величавий похорон.

ФУТРА
516
3—5
ТУХ і С-ка,
елєґантні і тревалі, також скірки всякого рода по дуже приступних цінах, на догідних услівях поручає
Львів, Скарбківська 3.
Телєфон 54-48.

БІБЛІОҐРАФІЯ

АСКЕТИЧНІ ТВОРИ СВ. ОТЦЯ НАШОГО ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО. Переклав з грецького Митрополит Андрей Шептицький. Львів. 1929. Стор. XV + 490 (великих) in 8⁰.

В 1929 – 30 р. минає 1600-а річниця народин св. Василія Вел., основоположника моральної богословії й аскетики, родоначальника сх.-християнського монашества, одного з найбільших світочів Церкви. Ексцел. о. Митрополит Андрей Шептицький вшанував сей ювилей виданням своєї величної й високо-корисної праці — дуже гарного й докладного перекладу з грецького ориґіналу аскетичних творів св. Василія В. Поява цього перекладу се велике придбання нашої богословської та релиґійної літератури. Бо твори св. Василія, мимо того, що написані більш півтора тисячі літ тому, до нині мають не тільки історичне, але й життеве, актуальне значіння. Твори сі, як слушно каже о. Митрополит у „введенню“ до перекладу, не перестають, а певно й не перестануть бути цінним, корисним і милим читанням для всіх, що в простоті серця шукають, як примінити своє життя до науки св. Євангелія. Аскетичні твори св. Василія стали основним кодексом монашого життя й мали великий вплив на розвій монашества нетільки на Сході, а й на Заході. Значна частина сих творів, передовсім „Етики“ й частина „аскетичних бесід“, звернені також до світських. Монах для св. Василія се всякий християнин, що змагає до досконалого життя. Тому й збірник його аскетичних творів цінний і корисний і для тих, що у світі бажають жити духовним християнським життям. Читаються твори св. Василія в перекладі Ексц. Митрополита Шептицького легко й інтересно. Мова перекладу дуже гарна, чисто-літературна й заразом приступна. Переклад попереджає цікаве та змістовне введення, в якім о. Митрополит вияснює історичне й сучасне значіння творів св. Василія. Взагалі видання се є гідним вшануванням памяти Великого Ювилята. *В. З.*

Д-р Гавриїл Костельник: СПІР ПРО ЕШКЛЄЗУ МІЖ СХОДОМ І ЗАХОДОМ. (Відбитка з „Ниви“) Львів 1928, 8⁰, стр. 150.

До тепер не нотували ми сего твору о. д-ра Г. Костельника, бо прочитавши його, ми мусілиб неґативно поставитися до того твору. Се одначе вимагало основної критики. яка відповідає більше науковому богословському журналови, як „Новій Зорі“, призначеній для ширшого круга читачів. На днях одначе в „Orientalia Christiana“ Vol. XVI,—1. (Roma 1929) появилася на названий твір о. д-ра Г. Костельника основна й річева критика о. Спачіля Т. І., професора папського Орієнтального Інституту. О. Спачіль доказує, що автор подає деякі зовсім фалшиві супозиції, отже ті його арґументи, що на них основуються, не мають ніякої стійности; а навіть докази там, де нема тих ложних передпосилок, слабі і недостаточні. Се, що до наукової сторони і метод названого твору. — Крім того підносить досить поважні блуди в правдах, що вяжуться з наукою Церкви. І так дотично науки про св. Тайни і конституції Церкви. Про це останнє так пише о. Спачіль: „Не можемо поминути блуду автора про саму конституцію Церкви. В однім місци о. Костельник уживає слів, які в звичайнім змислі означають, що Римський Примат розвинувся природно і появився довера в IV. століттю“, (ст. 113). А свою довгу рецензію кінчить такою увагою: „Якщо возьмемо під розвагу все, що ми висше сказали про твердження, арґументацію і її супозиції, треба заключити, що твір сей не означає поступу в богословській науці, а занепад. І дуже треба боліти, що католицький автор написав таку книжку“ (ст. 114)*). Оскільки більше треба боліти над тим, що ту книжку читали многі священики в переконанню, що се незнать які нові й дотепер незнані відкриття і досліди. Тимчасом се у великій мірі слабий конґльомерат безпідставних теорій і гіпотез, з яких неодну давно мож було стрінути у всяких російських православних розвідках і підручниках. І коли в такім творі, котрий о. Костельник намагався поставити на висоті наукових дослідів, подибуються важкі промахи й блуди, то що казати про инші анальоґічні статті „Ниви“, де не рідко одинокий і найсильнійший арґумент не инший, як той, що так думає о. Костельник.

Як видно з останнього ч. „Ниви“, зрезиґнувати з таких тверджень мігби о. д-р Г. Костельник лиш тоді, коли автор иншої думки докаже, що має від нього висший ум. А се безнадійне, бож прецінь „Укр. Гол.“ рішив невідклично, що о. К. найвисший ум сучасного українського духовенства.

Verax.

*) Sed si omnia consideramus, quae supra de assertionibus, argumentationibus et earum praesuppositis apud auctorem diximus, omnino concludendum est opus hoc non significare progressum in scientia theologica, sed regressum. Librum talem ab auctore catholico conscriptum esse valde dolendum.

——o——

НОВИНКИ

В сім числі „Н. Зорі“ кінчимо цикль 6 статтей про подорожі, на котрий звертаємо особлившу увагу наших подорожників.

Нафта подорожіє на 20 прц., вуголь, дерево й одяги також подорожіють незабаром. Отже вказано як найскорше заосмотритися на зиму в ті річи.

Комісар з Харкова М. Скрипник виголосив у Львові, в льокали Наук. Тов. ім. Шевченка, „доповідь“, котра, як доносить „Діло“, на місци викликала голосне реаґування між присутними. Застерігаємо собі на пізніше, висказати нашу опінію про такі експерименти на дуже невідповіднім місци.

Комендант совітів Бліхер був, як доносить „Ілюстр. Росія“, провокатором у Вильні в 1921—1924 р. Там він удаючи монархіста орґанізував біло-гвардійських офіцирів і намовляв їх до виїзду в большевію, де їх арештували й вистрілювали.

Між Чорним Черемошом і румунською границею відкрито поклади ґрафіту. Коли його якість покажеться добра, ціна землі підскочить в тих околицях значно.

Яких мов учаться в Америці. В мин. шкільному році число учнів американських шкіл, що вчилися німецької мови, зросло о 41 процент. У всіх середних школах Ню-Йорку вчилося нім. мови 12 тисяч молоді, французької 56 тисяч, італійської 1.986, еспанської 33 тисячі латини 32 тисячі. Треба замітити, що в часі війни всі тамшні школи занехали навчання німецької мови і щойно 1923 р. цей предмет знову принято у шкільні програми.

——o——

ФАРБИ, ЛЯКЕРИ, Шкільні прилади
АРТИКУЛИ ДОМОВО-ГОСПОДАРСЬКІ і т. п.
поручає найкорисніше

Альойз Гибнер 531 1—4 **Ринок 38.** Телефон 25-13.

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ Суровиця, Перемиської Епархії. Околиця прекрасна — здорова. 2-4

АДВОКАТ
і оборонець в карних справах
Д-р Осип Назарук
відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.
у Львові,
при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра")

Обовязком кождого є переконатися, де можна найдешевше набути всілякі зимові товарі. **Тільки за 11 зол.** висилаємо: 1 мужеський великий светер (на найбільшого чоловіка), 6 пар елеґант. грубих зимов. скарпеток, 1 вафл. рушник, 3 батист. хусточки до носа, 1 рипс.-едвабну краватку (останньої моди). Оплату почтову 2 зол. оплачує замовляючий. Вище названі товарі висилаємо за післяплатою почтою по одержанню листовного замовлення (платиться при відборі). Купуючий нічим не ризикує, бо коли товар не сподобається, приймаємо з поворотом і гроші звернемо (або замінимо на інший, відповідно до бажання). Адресувати:
Wyrób sweterów
M. SZYFFER, ŁÓDŹ, ul. Brzezińska l. 5.
УВАГА! До кождої пачки долучений премійовий купон. Хто надішле 5 купонів, одержує яко премію 1 віденський светер, т. зв. „pullower" безплатно. 534 1—1

ФУТРА всякого рода, мужеські й дамські, містові й до подорожі, куртки, боа й шапки по конкуренційних цінах поручає від 30 літ відома фірма
М. А. АВҐУСТИН
Львів, Рутовського 7. Тел. 49-46
Приймається також до відсвіження, тріпання й чищення електричною машиною 521 всякі **футра та килими.** 3-10

Надзвичайна оказія!
Українці і Українки! Вже прийшла скрайна пора до заосмотрення в найпотрібнійші товарі „Мануфактурні" на зближаючийся сезон зимовий. Усі купці з цілого краю, а навіть з заграници купують всілякі товарі в Лодзі, за котрі Ви пізнійше тяжко запрацьованими грішми платите значно дороще Фірма наша дає можність кождому набувати товарі з першого жерела — впрост з Лодзі о половину дешевше, ніж у Ваших околицях, бо цілий комплєт товарів, надається до кождого дому лиш за 49 зол., а іменно: 3 м. товару чисто вовняного на елеґантне мужеське убрання (краска після вибору), 3 м. маркізи, товар мягкий і пушний, надається на цілу теплу жіночу сукню, 1 сорочка трикотова мужеська на зиму, 1 пара підштанків трикотових, зимових, 1 светер мужеський або жіночий до запинання під шию, 1 пара шкарпеток теплих, 1 пара паньчіх жіночих, зимових, 3 хустинки батистових і 1 хустка турецька на голову в наймоднійші взори. То всьо разом висилаємо лиш за 40 зол. за післяплатою по одержанню листового замовлення. Платиться при одержанню товару.
Увага! Купуючий нічо не ризикує, бо оскільки товар не подобаєся, принимаємо єго назад, а гроші звертаємо. Оминайте посередників і перекупнів, напишіть зараз до нашого складу фабричного „Produkcjopol", Łódź, ul. Dąbrowskiego, 4. — На жадання висилаємо цінник ілюстрований. 532 1-3

Елеґантну ґардеробу мужеську після найновійших фасонів виконує:
Сальон кравецький
С. НАХТВЕХТЕР
ЛЬВІВ, ВУЛ. ЛЕҐІЙОНІВ Ч. 23. II. п.
Ґанок на право. Полекші в сплатах
526 2 5

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
рівнож всілякі направи і покриття
поручає і виконує
„ПАРАҐОН", МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Валова 9.
490a) 18—24

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 166 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки приниманемо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка" — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 52—100

БАНДАЖІ
пропуклинові і черевні вирабляє під ґваранцією знаний світовий
ЗАКЛАД ДЛЯ ВИРОБИ СПЕЦІЯЛЬНИХ БАНДАЖІВ
М. ФРАЙЛІХА Львів, Городецька ч 35. Тел. 71-11.
518 3-6

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ
ФУТРА
і перерібки поручає
Фірма: **Ф. і Ю. Любельскі**
Львів, Рутовського 5. Тел. 48-70.
533 **40 літ істнування.** 1—10

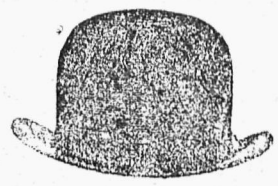
ЕТТІНҐЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згрубілі наскірки. Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНҐЕРА, Львів, пл. Ґолуховських. 515/a 2—32

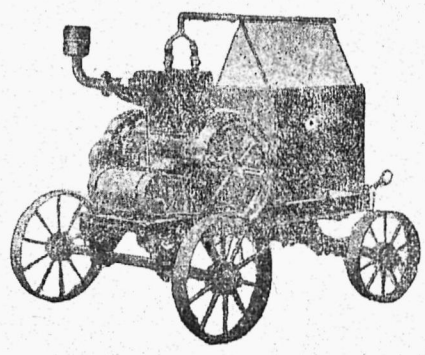
РІЖНОРОДНІ **ФУТРА**
після найновійшої моди і дуже солідно виконані в маґазині і робітні футер
Е. СОЛІК (Соліка вдова)
517 **Львів, вул. Собеского ч. 4.** 5-16

НОВООТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН І РОБІТНЯ **ФУТЕР**
М. МОШУМАНСЬКИЙ **Львів, Боїмів 1,** угол, ул. Рутовського.
Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнизші, догідні умови
491 місячної сплати. 10—15

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА
поручає фабрика
Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте цінників 10—12

ФУТРА дамські, мужеські на замовлення як також всякі перерібки поручає і дуже солідно виконує
520 **Й НАХТВЕХТЕР** 5—5
ЛЬВІВ, ВУЛ. КОПЕРНИКА 16.

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На осінний і зимовий сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 85-?

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.
— фабрикати фірми —
R. A. Lister, Co Ltd. Dursley
(Англія)
438 — ПОРУЧАЄ: — 3-10
Кляґсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.
Виключна продажа фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

ФУТРА мужеські, дамські, скірки **ГОРОВІЦ і С-ка** Львів, ул. Краківська 4. партер і І. поверх
26 поручає найдешевше 5—5 тел. 54—12.

„ЛЮЦІЯНА" ново отворений маґазин панчішкових виробів та білля продає першорядні вироби по найнизших цінах **ГАЛИЦЬКА 19.** Напроти Зубика. 529б 1-10

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IV. Львів, четвер 26. вересня 1929. Ч. 70 (273)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Совіти мобілізують сибірські корпуси

Японія протестує. — Обі сторони ладяться до зимової кампанії.

З Москви доносять: Японія запротестувала проти використовування совітами Монґолії, як мнимо самостійної держави, в котрій совіти хочуть переводити мобілізацію. Монґолія се частина Китаю. У звязку з тим оповістили совіти мобілізацію двох сибірських корпусів, в Омську і Томську. Рівночасно під впливом протесту Японії, совіти поновили звалювання вини за зірвання переговорів на Китай. І Москва і Китай ладяться до зимової кампанії.

В Китаю вибухла домашня війна

З Лондону доносять: Ґен. Чан-Фаг-Вей підняв повстання проти президента національного Китаю Чан-Кай-Шека і на чолі „Зелізної Дивізії" йде через Гонан на полудне, щоб получитися з революційною ґрупою Кванті й заняти Кантон. Здається, що й ґен. Фенґ симпатизує з тим рухом. Похід „Зелізної Дивізії" се початок нової домашної війни в Китаю. (Точно те саме викликають тепер большевики в Китаю, що викликали тому 10 літ на Україні: бунт отаманів проти центральної влади сусідного краю).

Криваві розрухи на Україні

ПАТ доносить з Букарешту: Ромунське населення, що живе над Дністром, було в останніх днях свідком розрухів української людности. Ті розрухи були звернені проти радянської влади, котра хотіла реквірувати хліб. У здавлюванні розрухів послугувався радянський уряд машиновими крісами і кіннотою. Радор одержав вістку, яка потверджує інформацію, що на Україні дійшло до кривавої боротьби між населенням і військом.

Освітний Конґрес „Просвіти"

Прибули сотки привітів з цілого світа.

У Львові відбувся тридневний освітний конґрес з приводу 60-ліття „Просвіти". З цілого світа прибули сотки привітів не тільки від наших установ, але й від чеських, німецьких, анґлійських. Між иншим відчитано привіти від Митрополита Шептицького і Преосв. Йосафата Коциловського. Гарне враження робила поважна деле ґація Закарпатської Руси, зложена з девяти осіб. Між ними прибули під проводом д-ра М. Бращайка також представники молодшого покоління. Деле ґати наших закарпатських братів промовляли чистою літературною мовою і дуже сердечно. Трудно не зазначити й одного невідрадного моменту. При відчитуванню привіту від большевицького конзуля п. Лапчинського зазначено, що се привіт офіціяльного представництва державної радянської України, хоч се річ ноторично відома, що Україні московським законом заборонено мати свої представництва. Справедливість вимагає признати, що больш. конзуль підписався під привітом по правді, як представник СССР., а не України. Тогож дня відбулося отворення виставки освітних видань, а вечером концерт народних пісень. Про конґрес подамо окремо деякі замітки в дальших числах.

Який буде буджет на рік 1930|31

Шеф міністерства скарбу Матушевский оповішує: Стою на засаді, не видавати більше, ніж виносить дохід. Сплата довгів мусить викликати обрізання буджетів всіх ресортів, передовсім інвестицій і коштів адміністрації. Число дітей росте, треба нових шкіл. Дороги нищаться. треба їх направляти. Рух більшає, треба нових ваґонів і меліорації рік. Видатки ростуть, а нові податки вже годі накладати, тому обрізання буджету мусить наступити, хоч будуть нарікання і плачі.

Союз конфедератки з ярмуркою

„Ґлос Правди" так характеризує внутрішну боротьбу партій у Польщі: Польська Партія Соціялістична поводиться так, як той бідний жидок, що у великім страху йшов лісом: на праву руку наложила навіть християнсько-дем. конфедератку і кричить: „Нас є двох"! Але ніхто не боїться її. Отже вона на ліву руку наложила ярмурку жидівського Бунду і кричить: „Нас є трьох! Піддайтеся!" Але знов ніхто не боїться і навіть якби хотів піддатися, то нема кому, бо то властиво крик анонімний. Отже замість білої хоругви, предкладаємо крикунам — хустинку до носа...

Словаки жадають територіяльної автономії

Катол. дневник „Райхспост" доносить за „Нар. Лістами": Словацька Народна Партія відбула в Стопольчи великі збори, на котрі прибуло 15.000 Словаків. По промові о. Глінки ухвалено домагатися здійснення приреченої в Пітсбурґу територіяльної автономії, заведення церковних шкіл та звороту сконфіскованих Церкві дібр. В ухвалі підчеркнено, що партія не опустить в потребі тих, котрі потерплять у боротьбі за її змагання.

Blind X. і Dispers X.

В цілі арештування злочинців, пяних і божевільних поліція в Америці зачала уживати ґазових вистрілів з револьверів і крісів, званих „Блинд Х". Вони ділають на 15 м. далеко і на 3 м. широко та викликають часове осліплення й сильний біль голови. Рівночасно впроваджено ручний ґазовий ґранат, що розганяє недозволені збори. Ті ґранати викликають сильний кашель і пчихання. Терен, де вони впали, стає недоступний для людей на 6 до 48 годин, залежно від сили ґранату.

Економічна криза в Польщі

та її причини.

З приводу намірeного створення Головної Господарської Ради.

Характер нинішної кризи. — Упадок промисловой продукції. — Очікуваний зріст безробіття. — Сильний упадок платничости. — Тяжке ультімо банків за серпень. — Причини кризи: 1. Відсутність нормальних торговельних зносин з В. Україною, Росією й Німеччиною. 2. Надмір та нерівний росподіл податків. 3. Лже-демократичні приписи. 4. Упослідження Галичини й політика на „кресах". 5. Надмір непродукційних ґруп у суспільстві.

Як показує стаття воєводи Борковського, розглянена в передовиці в 67. ч. „Н. З.", та инші познаки, в польських урядових кругах починають обмірковувати пляни вирішення найважніших і найбільше замотаних справ у Польщі. База, на якій завжди будується політичне життя держави і на якій очевидно мусять будуватися й замірювані для уздоровлення реформи, — се суспільне господарство країни. Сучасна господарча ситуація Польщі виказує такі небезпечні ознаки, які свідчать про потребу як найскоршого полагодження господарчих справ та усунення ріжних болячок у суспільнім господарстві.

Як бачимо з характеристики сучасного стану Польщі, зробленої офіційним „Інститутом дослідження господарчих конюнктур і цін", в останнім році видно в Польщі значне зменшення розмірів господарчої діяльности, а передовсім виразне обмеження продукції майже в усіх родах промислу й особливо — сильне погіршення платничости. Сі обяви в суспільнім господарстві Польщі зауважували й торік, але в сім році виявилися вони вже в більших розмірах. Господарчий стан Польщі вправді не можна ще назвати катастрофальним ані роспучливим. Одначе він все погіршується. І наразі не видно ще нічого, що моглоб подати надію на поліпшення. — Загальне явище, се виразна тенденція споживачів до обмеження своїх потреб і видатків. „Бракує гроша". І через те люде стараються менше витрачати, менше купувати. А се в звязку з низкою инших причин приводить до загального зменшення розмірів господарчої діяльности та зокрема промислової продукції.

Занепад помічається особливо в галузі продукування споживчих товарів. Найсильніше в порівнанню з минулим роком зменшилися розміри текстильного промислу. З початком сего року його упадок приймав навіть — як подає згаданий інститут — просто нагальні („gwałowne") розміри. Але за останні 2—3 місяці зменшення текстильної продукції значно ослабло.

В дещо ліпшому стані знаходиться продукція будівельних матеріялів. Бо будівляний рух у сім році був такий сам, як і торік. Що правда його в Польщі не можна навіть порівнювати з тим росквітом будівництва, який бачимо в инших „нових" державах, як Чехословаччина, Югославія та ин., а також і в деяких „старих" державах Заходу. Всеж таки зріст будівництва в Польщі в останних роках помітно сприяв продукуванню будівляних матеріялів. Лише в желізно-будівлянім промислі слідний упадок і то досить значний. Взагалі металева промисловість у Польщі протягом останнього року значно ослабла.

До певної міри ратує ситуацію рільництво. Хоч обниження цін на збіжжа

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.
Просимо оглянути без обовязку купна.

Для Панів
оригінальні англійські й бельські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.
463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Гродзіцких) 21-30

й брак готівки дуже зле відбивається у хліборобськім господарстві, та порівнюючо-добрий вислід урожаю на більшій части території Польщі та зріст запотрібування на живність можуть навіть дещо поправити теперішний стан сільських господарів. А через те може збільшитися й розмір закупна ними ріжних товарів.

В парі з обмеженням розмірів промислової продукції звичайно йде зріст безробіття. Покищо в Польщі великого безробіття нема. Завдяки сільськогосподарчим і будівельним роботам майже всі некваліфіковані робітники, котрі зимою були безробітні, на літо познаходили собі працю. Але коли надійде пізня осінь і будівельні роботи майже припиняться, безробіття знов збільшиться.

Другий небезпечний наслідок зменшення фабричного промислу — сильний упадок платничости. Він вже наступив. Протягом останнього часу загальна сума запротестованих векслів що-місяця зростала на 17—18 проц. Так нпр., по даних Головного Статистичного Уряду, сума запротестованих векслів у червні с. р. рівналася 98.5 міл. зол., а в липні вона досягла вже 115.6 міл. зол. Се ознака для суспільного господарства дуже небезпечна. Якби сей упадок платничости побільшувався й далі в тій самій прогресії, се моглоб викликати банкроцтво багатьох фірм і загальний розстрій усього суспільного господарства. — Та відомости за серпень виказують, що катастрофальний упадок платничости наразі припинився. Протягом серпня загальна сума запротестованих векслів майже не збільшилася. А всеж таки опінія економістів і банковців така, що ультімо (підсумок) серпня виглядає кепсько й сумно. Бо припинення упадку платничости наступило через витягання грошей з банків і через дуже значне зменшення грошевих вкладів у банках. А се свідчить, що торговельні й почасти промислові круги вичерпані й не мають можливости покривати свої зобовязання без порушення своїх резервових і ощадних капіталів. Все те викликає значне занепокоєння особливо в банкових сферах. На загал серед фінансістів, промисловців і комерсантів панують настрої досить песимістичні що до блищої будуччини. (К. б.)

——o——

Виклад про Росію

У Штутґарті мав Кох-Везер лекцію про свою подорож по Росії. Зміст: Комунізму там нема, тільки якесь удержавнення засобів продукції (не усуспільнення їх!). Там все „поборюють буржуазію", хоч її нема. Стати там комуністом тяжко, а хто став, тому не легко вдержатися в партії, бо все „чистять". Освіта сильно впала, а ізза недостачі звязків з культурним світом навіть у кругах учених нема вже чоловіка, котрий стоявби на висоті сучасної науки. Бюрократія стоїть там часто у противенстві до носіїв комуністичної ідеї та все бере верх. Фахові орґанізації се одинокі гурти, що вибиваються трохи понад спролетаризовану суспільність. Все що в Росії діється є випливом примх деспотизму, котрий там можливий ізза надзвичайної видержливости мужика. Той мужик бере примусово тричі меньше за свої продукти ніж йому належиться а платить тричі більше за продукти промислу ніж повинен. Він опріч того двигає на собі й головну масу податків. Та ніякої мужицької революції там не буде, бо мужикови не було там лучше і перед большевизмом, отже він привик до біди.

Світовк, котрий гасне

Чи се подзвінне для парляментарної системи в Польщі?

У звязку з відмовою партій, взяти участь у спільній конференції з урядом, оповістив марш. Пілсудський статтю такого змісту:

Ще в червні зголосився до мене маршалок сойму Дашинський, представив мені баламутно дуже розпучливий фінансовий, економічний і господарський стан краю та висказав припущення про можливість утворення постійної соймової більшости з клюбів ББ., соціялістів і „Визволеня". Я відослав його з тим до премієра п. Сьвітальского і голови клюбу ББ., п. Славка. А що наближалися ферії, отже уряд аж у вересні рішився спробувати річевої дискусії з партіями, а саме в справі буджету. Маючи до діла з військовим буджетом, котрий становить майже третину всего буджету, переконався я, що буджетування в Польщі пристосоване тільки до часто нездарної праці урядників, а не до праці державної! Міністри не мають буджетових люзів (свободи рухів) і тому одна з постійних точок їх нарад се домагання збільшування одних а зменшування других позицій їх буджетів. Коли до того взяти під увагу комплікацію трьох і навіть чотирох родів прав у Польщі, то польський буджетовий систем се найбільш нонсенсова запора всякого поступу! Найбільше компромітують Польщу соймові посли, котрі утверджують світ в загальнім до недавна переконанні, що Поляки нездібні управляти собою і провадять не що инше як „Polnische Wirtschaft", роблячи з себе „Saisonstaat". Не маючи віри в можливість зміни соймових відносин, волів я мати тепер просто копію попереднього буджету, щоб у той спосіб уникнути осоружної буджетової дискусії. Та коли уряд заговорив про конференцію, між послами виринула формальна канапова квестія про те, хто, коли, де і з ким має конферувати і чи уряд Сівітальского взагалі леґальний уряд. Я чув, що оден з послів, хорий на жолудок, був перестрашений, що в дискусії не взято під увагу того, що він зробить, коли на конференції подадуть чорну каву. Кінець кінців майже половина сойму — бо відраховую ББ. і всі нац. меншости — дала відмовну відповідь. Таким чином знов виросла правда про fajdanitis poslinis. В історії Польщі вже часто були утотожнювання малих конвентиклів зі соймом. Ба, не оден з тих панів себе самого уважає соймом. На щастя ті панове, замотані в канапові питання формалістики, се вже представники світа, котрий гасне. Є світи, які гаснуть і є сходячі сонця. Нехибна ціха перших се вимирання змісту і зріст значіння форми. Тоді являється таке умове збочення, що навіть поважні люде стають блазнами і як божевільні все затроюють їддю звироднення. Малим хлопцем був я одушевлений клясичною красою давних Греків і залізною силою Риму. Гарні казки про їх героїв, чудна краса поганської мітольоґії, повага сенату й римських диктаторів так захоплювали мій ум і уяву, що життя, в котре я входив, видавалося мені никле, марне і безвартісне. Длятого з болем брав я пізнійше до рук ті книги, котрі оповідали історію упадку і звироднення Олімпу, сенату і диктаторів. Кажуть, що жреці-авґури, котрі колись вірно служили справі своєї Батьківщини, оспівували славу римської зброї та ворожили Римови великі побіди, — в часах упадку зустрівшися з собою, голосно сміялися й висмівали свої власні ворожби та в той спосіб робили з себе блазнів. Памятаю також свій внутрішний біль і прикрість, коли я перший раз був на знаній оперетці „Гарна Гелєна". Мені видалося диким і негарним, так публично й безсоромно виставляти на посміховисько ту красу Олімпу і правду Греції, за котру колись люде голови клали. З тої „Гарної Гелєни" найбільше вбилася мені в тямку остання сцена, в котрій люде і жрець намовляють ту красуню, щоб сідала на віз богині Венери, який заїзджає на сцену. В часі співу баритона Кальхаса про славу і красу дається чути корчемна нута з шинку, веселий канкан. І жрець — кінчить пісні богам і на нуту того канкана зачинає весело фиркати ногами. При студіях тої чи иншої епохи пригадував я собі нераз ту сцену як свідоцтво світа, котрий гасне. Памятаю навіть кепський віршик, який я колись уложив про Кальхаса і тим віршиком кінчу свою писанину:

Wyśpiewując sławę bogom
Podrygując, rusza nogą —
Kankan, kankan płynie
O mądrala! Ten nie zginie
Nigdy — nigdy nam na świecie,
Wiedzże durniu — wiedzże przecie.

Відповідь мар. Дашинського

На статтю маршалка Пілсудського відповів марш. Дашинський статтею п. з. „Жалі по часі" такого змісту:

З початком вересня зголосився до мене премієр Світальский і просив посередничити в скликанню наради клюбових голов з вилученням послів Українців, Білорусинів і комуністів. До наради не прийшло, хоч а може для того, що мав у ній брати участь марш. Пілсудський. Та я не розумію незадоволення марш. Пілсудського ізза того, що не міг конферувати з послами. Таж іще недавно зложив він у статті „Дно ока" докази ненависти й погорди до цілого сойму, як також у ряді инших актів і заяв. Він покликається на моє предложення спільної розмови в червні. Так! Я ходив до марш. Пілсудського, хоч ніхто мене до нього не посилав. Ходив я, бо край у недолі, а я маршалок сойму і заступник голови держави. В краю така біда, що беруть до 5 процент місячно за кредити. Хліб продають селяне за кільканайцять зл. корець, а бульби навіть не вивозять на торг. Щож дивного, що пішов до чоловіка, котрий має владу від мая 1926 р.? Та моє предложення відкинено й відіслано мене до пп. Світальского і Славка, котрі, хоч знали про моє предложення, виїхали собі за границю. А тепер покликуються на те моє відкинене предложення... На дальші виводи статті марш. Пілсудського не буду відповідати, бо боюся, що якби навіть Сойм складався з 444 самих приклонників теперішного системи правління, то й тоді не знайшовби ласки в очах п. марш. Пілсудського, навіть після покірного ухвалення всего, чого в нього жадалиб.

——o——

Наука нічого не знає про причини волі, почування й розумового діланя. Знаємо тільки, що все те істнує, але не розуміємо того.

*

Всі чесноти завдячує людина невидимому сумлінню, котре все упоминає нас.

ФУТРА
МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати
483 16-30
всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі
ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини
ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І.ПОВ.

Письменничий тестамент

Найбільший з живучих письменників сучасної Еспанії, Armando Palacio Valdes, оповістив твір „Testamento literario“ (Мадрит, 1929). В нім представив, як у 15 р. життя утратив віру та як опісля шукав світогляду і спокою духа у системах всіх відомих фільософів. Раз припадково перечитав у цитаті отсей висказ св. Василія Великого: „Ділання се пражерело пізнання“. Ті слова зробили на нього найглибше враження, хоча зразу виглядали як парадокс. Та згодом зачав він пригадувати собі, що смуток, знеохочення й инші неґативні почування в його життю все уступали, коли він зробив добре діло, нпр. здавив у собі гнів, зробив комусь безінтересовну прислугу, усміхнувся до свого ворога, зрікся приємности і т. п. Ствердивши се, зачав сумніватися, чи розум се найвища сила людини і дійшов до переконання, що розум не є творчий: розумом не твориться ні великих поетичних творів, ні симфоній, ні геройських учинків. Над розумом є инше світло, висше, надприродне. Так дійшов до пізнання Бога і вартости реліґії. А що в світі не бачив нічого, задля чого варта булоб жити, опріч любови, отже дійшов до пізнання, що одинока правдива реліґія се реліґія любови, реліґія Христа Спасителя, котрий мусів оставити по собі інституцію, яка людей провадить до спасення. Та інституція се Катол. Церква. Надзвичайна се поява: постійно загрожувана зовні й постійно нищена в нутрі через зіпсуття частини власних членів, все таки йде вона дальше своїм шляхом історичним немов кривава хмара, котра провадила вибраний нарід через пустиню. Так з поворотом до Катол. Церкви відзискав великий письменник свій внутрішний спокій. Книжку свою кінчить ствердженням, що він утомився не так через инших людей як через себе самого, бо ніщо не є таке тяжке, як нести власні помилки. Тільки любов Вічного може людину вдержати на правім шляху. А коли темрява зачне нас обіймати, тоді молімся разом з бідним митарем: „Господи, я вірю. Господи, поможи мому невірству!“

Твори Вальдеса вже давно переложені на анґлійську мову. В Анґлії належить він до улюблених письменників.

——o——

Християнські катакомби в большевії

Російська преса доносить: Тепер істнують дві Росії. Одна урядова, видима, страшна, діявольська. Друга тиха, многострадальна, духом живуча, з Христом ідуча, котра скрилася в катакомби, то є в незареєстровані монастирі у непроходимих лісах, в таємні громади християнські. Доходять цікаві письма від тих укритих християнських громад, котрі оповіщує російська закордонна преса. Лучаються випадки, що під впливом переслідувань навіть видніщі комуністи вертають до віри в Бога і стають християнами.

——o——

Димісія шефа Червоної Армії

З Москви доносять: Нагла димісія шефа ґенер. штабу Сапожнікова викликана звітом Бліхера про лихий боєвий стан червоної армії на Далекім Сході. Шефом штабу став знов ґен. Тухачевський, той сам, що був ним в часі польсько-большевицької війни.

——o——

Хто терпром воює, від терпру гине

Харківська „Пролєтарська Правда“ доносить: В р. 1928 оден тільки окружний суд в Київі розбирав 202 справ за замахи на представників совітської влади. З того 189 замахів відбулося в селах Київщини. Засуджено 85% обвинувачених.

Лист з Америки

У нас такі новини. В часописах амер. вічна сварка. Взаїмно всі у всіх бють і лають. Найбільше штовханців попадається нещасному Мишудзі та Ревюкові. Здається вони оба не вдержаться вже довго в Свободі і навіть тут, у Злучених Державах взагалі. Наше кат. священьство майже ціле відступило від Союза. Оден Сполітакевич ще там на волосочку держиться. Всі прочі будуть вборзі мусіли боронитися і боротися, бо орґан Союза „Свобода“ їм добру школу дає. Так отже воно дійде, що якогось дня „Союза“ не стане. Бувшого о. Середу вже з Шенандо нагнали. А нагнали його так, як наганяють зрадника, силою з хати викидали і навіть так як людину не трактували. Він зражений та впокорений своїми людьми, виїхав до Ню Йорку і шукає заняття. Сидить тепер дуже тихо. Курило дав викропитися якомусь сирійському зайді на епископа і на митрополита всіх „православно католицьких українців цілої Америки і Канади“. Написав уже одно „посланіє“, в якім подав свій пікчер (портрет), але це послання таке глупе, що всі з него сміються. Ну, а тут ще з усіх сторін бють у него громи. Автокефальний Теодорович одного тижня Курилу екскомунікував. Другого тижня Платон батогом „позбавлення сана“ його стягнув, а знов недавно аж з Москви „святійший синод“ в тутейшій пресі оголосив, що Курилу за епископа не узнає. Оттаке нещастя бідному допікає. А він у тім журбу муншайном запиває тай стільки собі і всім сорому робить, що ніхто до него вже й признатися не хоче. От так глибоко скочуються тут усі відступники від віри. І бачать вони се. Бачать се і ратуються, приходять до Преосвященого проситися, щоби приняв їх, та Епископ цю голоту вже знає і навіть до себе за поріг не пускає. Стільки всього. А що у вас нового?

о. Мирослав Ріпецький (Ліски к. Белза).

Українська книжка для дітей і молоді

Для наймолодшої дітвори надаються також читаночки „Нашим найменшим“ (народні байки і казки) з численними ілюстраціями арт.-мал. О. Кульчицької (33. випуски в ціні по 17 гр.), байочки для дітей — видання „Рідної Школи“ (7 вип. по 20. гр.), Українські народні казки зі збірника І. Рудченка (6 випусків), „Діточі читаночки“ станисл. „Бистриці“ (13 випусків) і видання діточої бібліотеки: „Сині дзвіночки“ (10 книжечок). Для дітей у віці від 8—12 літ має наше дитяче письменство досить поважну низку видань інтересного, ріжнородного та багато ілюстрованого змісту. Се прегарні казки і байки, веселі віршовані оповідання про ріжні цікаві пригоди, оповідання з життя звірят і пташок, цікаві повістки, вірші і ин.

Книжковий витвір в галузі дитячої літератури за останні роки може у нас похвалитися вибором казок і байок, які являються першим чинником морального розвитку дитини, даючи їй образи добра й зла, привчаючи її любити перше та осуджувати друге, защіплюючи в її невинне серце віру в остаточну побіду правди та добра.

Із всесвітної дитячої літератури маємо в українськім перекладі Казки Андерзена, Бехштайна, Братів Ґріммів, Чавффа, Кіплінґа, Фенельона, Толстого, „Словянські народні казки“ В. Старого; „Близький світ“ — збірка 50 маленьких ілюст. казочок, перекл. з чеської мови; „Японські казки“, збірка 9. ілюс. казок (ст. 32. ц. 40 гр.)— „Алі Баба і 40 розбійників“, байки Крилова, Ляфонтена, Езопа; „Найкращі байки і казки“. — З українських казок і байок замітнійші отсі видання: „Українські народні казки“ І. Рудченка, „Укр. нар. казки Павла Чубинського, „Коли ще звірі говорили“, І. Франка, збірка 20. байок прикрашена прегарними малюнками П. Ковжуна, оброблена на основі укр. нар. мотивів і світових літератур; „Народні Байки“ В. Гнатюка — збірка 22 найкращих байок, уміло підібраних прикрашених 36. образками О. Кульчицької; — „Книга казок віршом“ В. Чайченка, „Байки“ В. Чайченка; „Казки“ Ю. Федьковича; „Три казки діда Охріма“, А. Чайківського; „Дві казки“ Діда Модеста; „Байки“ М. Кокольського, вірш., „Байки“ М. Магира — збірка 16. байок; „Чорнокнижник з Чорногори“ Я. Вільшенка; в сій віршованій, прикрашеній 70 образками казці криється глибока наука: послух родичам і старшим; — „Покоти горошок“, прекрасна казка опрацьована А. Лотоцьким і Д. Третяком, яку діти читають з великим зацікавленням; — „Казка про царевича Івана“ Р. Завадовича — сю віршовану казку залюбки читають дівчатка, яким подобається повна посвяти царівна з підземелля; — „Казка про Шевчика Копитка“ Я. Вільшенка — дотепна казка, якої зміст радість із життя і творення добра другим; — „Пригоди лінивого Котика“ М. Магира — ся багато ілюстр. казка представляє сумну історію лінюха; — „Зайчик і лисичка“ — дві гарні байочки М. Підгірянки; — „Зайчик побігайчик“ і „Лисичка сестричка“, казка О. Білоусенка; — „Історія про Галю і лялю“ М. Загірної.

II.

З дитячих видань поважнішого змісту надаються для дітей молодшого віку отсі: „Малий Петрусь“ А. Бесіера — гарна книжечка про апостола діточого св. Причастя; — „Зоряний хлопчина“ О. Уайльда — твір світової слави, в якім автор зобразив душевні змагання хлопчини, як він скидає зі себе все гидке й негарне, та посвята для добра инших веде його до правдивої любови всіх; — „Малий лікар“ — діточа гіґієна у віршиках Барвінського-Шкрумеляка, — ся книжечка про недуги і як їх беречися, прикрашена 42. образками О. Кульчицької (ціна всього 1 зл.); — „Езоп“ А. Лотоцького — займаюче оповідання про молодість і життя славного грецького байкаря, яке має на меті відучувати дітвору від поганої привички висмівання калік і нерозвинених умово ровесників; — „Добре серце“ Ґуґу — цікаве оповідання про малого Івася, який попав у місті на лиху „станцію“, з причини якої багато сільської дітвори сходить на бездоріжжа; — „Попри Джунґлі“ Д. Айнса — цікаві пригоди молодого Анґлійця в Індіях і життя індійських селян; — „Лесик і коминяр“ Ґуґу — оповідання, в якім автор дуже інтересно змальовує історію хлопчика, що боявся коминярів, а випадок вилічив його від сего страху; — „З моїх спогадів“ прегарне оповідання з діточого життя, Н. Кибальчич, з 14. образками. *(Дальше буде).*

——o——

Футра дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми: 479 16-32
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутовського) Тел. 42-53

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Кардинал Дібуа помер у Парижі.

Видавництво „Оссерваторе Романо“, великого офіціяльного щоденника Апостольської Столиці, буде перенесене в половині жовтня до міста Ватикану.

„Оссерваторе Романо“ проти культу наготи. Ватиканський дневник підчеркує і виказує на прикладах, що цілий рух за впроваджуванням культу наготи, викликали й нині ще піддержують масони. Плян їх ясний: через здеморалізування народу хочуть довести до занепаду християнський суспільний порядок. Проти цеї руїнницької роботи масонів — пише „Осс. Ром.“ — мусять рішучо й активно виступати католицькі орґанізації.

Ґубернатор Ватиканського міста видає посвідки державної приналежности громадянам церковної держави. Всіх громадян Ватикану є 523. Нові ватиканські громадяне мають до місяця зложити в бюрі ґубернатора метрики уродження й хресту, щоб одержати документи Чітта дель Ватікано.

Мученики за віру. До Льондону доносять з Ічанґу, що в м. Ліяо-Танґ, у китайській провінції Гу-Пег, замордовано трьох бельґійських місіонарів: епископа Труда і єромонахів Францішканів Брунона й Рупера. Епископ Трудо пробув у Китаю 22 літ, оба єромонахи кілька років.

Католицька суспільна школа існує від ряду літ у Познані. Її завданням є приготовляти фахових працівників для суспільних установ Католицької Акції. Тому, що в останнім році зросло запотребування вишколених робітників для християнсько-суспільної акції в Польщі, дирекція школи рішила приняти більшу кількість кандидатів на дволітній курс суспільної праці.

„Аксіон Франсез“ далі осуджена. З приводу 50-літнього ювілею священства французького кардинала б.п. Дюбоа Св. Отець вислав йому привітне письмо, в якім знов осудив напрямок „Аксіон Франсез“ як єресь та взивав ювілята до дальшої рішучої боротьби з єретиками.

Французький католиц. письменник о. Пєр Л' Ерміт помістив у провідним католицькім орґані „Ля Кроа“ дуже остру статтю проти „самоходових дикунів“, що через свої герці по вулицях міст, спричиняють нещасливі випадки покалічень, а то й смерти соток невинних людей. Статтю Пєр Ль' Ерміта переклали німецькі катол. журнали й часописи.

„Безіменна Громада“ се нова протестантська секта, що повстала в м. Ессен у Німеччині. Визнавці цеї секти, як повідомляє часопис „Хрістліхе Вельт“, вдиралися до лічниць, щоб там через спів, молитву та вкладання на голови рук лічити недужих. Німецька поліція мусіла остаточно силою припинити цю „діяльність“ збаламучених сектантів.

Найбільш католицький край у світі се Еспанія, в котрій на 22 міліони мешканців є тільки 7.000 протестантів, 4.000 Жидів і 19.000 безконфесійних.

——o——

Переписка Адміністрації

Іван Ґіразін, Casa Cercuala, Ромунія. Передплату 1 доляр ми одержали. Залеглість за часопис до дня 15. IX. с. р. виносить ще 3·20 долярів. Служби Божої на мужеський хор не маємо: Можна дістати у Львові, книгарня „Рідної Школи“ вул. Руська ч. 3.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬЩА. Воєвода Борковський подався до димісії, подаючи за причину перепрацювання і злий стан здоровля. Димісію принято. Є вісти, що й тернопільський воєвода Мушиньский уступить незабаром.

ЛИТВА. Литовська телеґр. аґенція „Ельта“ доносить: Щоб дати голові держави можність повної реконструкції кабінету, всі міністри подалися до димісії, котру принято. Утворення нового кабінету припоручено міністрови фінансів Йосифови Тубіялісови. Вальдемарас усунувся від політики.

АВСТРІЯ ПЕРЕД ВНУТРІШНИМ ПЕРЕВОРОТОМ. Орґан христ. сусп. „Гаймвере“ в статті „Остання пересторога „заповідає, що „Гаймвера“ не допустить до частинної зміни конституції. Коли уряд не має сили, щоб перевести основну зміну, нехай уступить місце другому, котрий се зробить. На те відповіла „Арбайтер-Цайтунґ“, що соц.-демократи боронити-муть теперішну конституцію „на смерть і життя“. Атмосфера грозить вибухом.

РОМУНІЯ. В Путні відбувався конґрес ромунських студентів, котрі вертаючи з конґресу ґрупами, заініціювали протижидівські погроми у цілім ряді місцевостей. Вибивали шиби, викидали з поїздів жидівських пасажирів і т. и. Побили навіть одного проф. Ромуна, котрий став в обороні жидів.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА“ оповістила указ, котрим заборонено партійним орґанам вводити яку небудь політику в адміністрацію фабрик і технічну продукцію. Директори фабрик одержали диктаторські права. Се стоїть очевидно у звязку з війною на Далекім Сході.

НА СИБІРІ кипить і готуються нові повстання проти большевиків. До Москви надходять вісти, що в Сибірі появилися біло-ґвардейські відділи, котрі намагаються викликати загальне повстання населення. З округа алтайського надходять дуже непокоячі вісти.

——o——

НОВИНКИ

Німецький астроном д-р Розенберґ зміряв горяч одної звізди, котра на поверхні виносить 40.000 степенів тепла! Внутрі її горяч сягає в міліони степенів. (Наше сонце має температуру 5.500 до 6.000 степ.).

Експорт з Польщі в порівнанні з місяцем липнем зріс у серпні на 4,270.000 золотих.

Головну поліційну школу відкрито 25. ц. м. в Мостах Вел. коло Жовкви.

Великий землетрус навістив азійську Туреччину. Дуже багато сел в руїнах. Шкоди поважні.

У Ворохті згорів великий тартак. Шкода виносить 500.000 зл.

Спис книжок поручених для шк. бібліотек видало міністерство освіти. Се книга великого формату, що має 357 ст. В ній є виказ книжок до читання, оцінених спеціяльною комісією в 1923—1928 р.

В Москві розвязано Союз літератів. Голова московського Союза літератів Пильняк написав книжку, котру больш. цензура заборонила печатати. Пильняк видав її в еміґраційнім товаристві в Берліні. Тоді влада розвязала Союз літератів, котрий не осудив того поступку свого голови. На руїнах союза повстали дві орґанізації літератів: опозиційна, котра знов вибрала головою Пильняка й урядова, на чолі котрої став Поляк Ясєньский.

——o——

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† **Михайло Кревецький,** б. міністр фінансів України помер у Клямарі коло Парижа. Покійний був уже за царату високим урядником в мін. фінансів. За революції працював на Україні. Визначався тактом і солідністю. Коротенький час був міністром при Директорії. — В. Й. П.!

† **о. Ярослав Шарко,** гр.-кат. парох Єзуполя, помер 13. ц. м. Похорон відбувся 16., при великій участи знакомих і народа. — В. Й. П.

ОГОЛОШЕННЯ
За оголошення Редакція не відповідає.

До заміни парохія Суровиця, Перемиської Епархії. Околиця прекрасна — здорова. 3-4

Іспитований дяк, кавалєр, з теноровим голосом, пошукує посади в малім місточку. Зголошення до Адм. „Нової Зорі“. 335, 1-1

АДВОКАТ
і оборонець в карних справах
Д-р Осип Назарук
відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.
у Львові,
при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

РІЖНОРОДНІ **ФУТРА**
після найновійшої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер
Е. СОЛІК (Соліка вдова)
517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 6-16

ЕТТІНҐЕРА „RHINOSAN“
усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слизу, справляючи полекшу в віддиханню.
Виріб: Аптика Мр. М. Еттінґера у Львові.
515 б **До набуття у всіх аптиках.** 4-32

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; ІІ-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., ІІ. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 53—100

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
рівнож всілякі направи і покриття
поручає і виконує
„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Валова 9.
490a) 19—24

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone tygodniu.

Рік IV. Львів, неділя 29. вересня 1929. Ч. 71 (274)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Новий гр.-кат. Епископ-суфраґан

На днях іменувала Апостольська Столиця нового гр.-кат. Епископа-помічника для львівської архиепархії, Впр. о. д-ра Івана Бучка. Номінат, син селянина з Германова коло Львова, скінчив академічну ґімназію у Львові, фільософію і теольоґію в Римі, де здобув два докторати і де 1915 р. був висвячений на священика. Потому був префектом духовної семинарії у Львові, вкінці ректором Інститута ім. св. священомуч. Йосафата (т. зв. Малого Семинара) у Львові, а заразом професором фундаментальної доґматики в духовній семинарії у Львові. Таким чином Апост. столиця дала новий доказ своєї печаливости над нашою Церквою, назначуючи на се високе становище одного з найвизначнійших наших священиків. Желаємо Преосвященому Іванови успіхів у нелегкій праці, яка Його жде.

Крівавий хаос на Далекому Сході

Китайці побили совітські війська.

З Москви доносять: В районі Пограничної прийшло до крівавої сутички. Совітські війська відступили. Відділ китайських хунхузів під проводом б. царських офіцирів дійшов під Благовіщенськ, вистрілюючи комуністів.

Совіти далі мобілізують на Сибірі.

Риков заявив, що супроти подій на Далекім Сході сов. армія на фронті мусить бути скріплена. Відділи саперів уже зачали там будувати укріплення. У Хабаровську оповіщено мобілізацію річників 1905 і 1906.

Новий ультімат совітів. — І Японці бються з Китайцями. — Перша офіціяльна мобілізація совітів.

Совіти поставили Китаєви новий ультімат, щоб до 3 тижнів заявився в справі сх. китайської зелізниці, в противнім разі вона буде обсаджена силою. — В місті Челінґ к. Мукдену прийшло до боротьби між військом японським і китайським. 20 ранених. Японці обсадили місто. — Потверджуються вісти, що совіти мобілізують округи хабаровський і владивостоцький. Се перша офіціяльно оповіщена сов. мобілізація. Дотеперішні відбувалися тихцем.

Німці творять велику китайську армію.

З Шанґаю доносять, що туди приїхав полк. Крібель, котрий 1919 р. здавив в Баварії комуністичний режім. Він предложив китайському урядови творення великої армії на основі примусового набору. Оден процент поборових дасть 4 мил. жовнірів. Німці піднімаються заосмотрити ту армію в амуніцію та всяку зброю.

Масові арешти на Україні

З Харкова доносять: В Київі, Житомирі, Уманю й инших містах Правобережжа увязнено коло 200 українських інтеліґентів, м. і. шефа київської астрономічної обсерваторії Голодного. Всі вони стоять під закидом приналежности до орґанізацій, котрі мають на ціли відірвання України від СССР. і виконування саботажів.

Міліон блукаючих Росіян

Д-р Нанзен, комісар Союза Народів для справ російських еміґрантів, оповістив, що під опіку комісаріяту зголосилося досі близько міліон, а саме 920.000 блукаючих по світі Росіян. З них коло 400.000 живе у Франції, по 100.000 в Німеччині й Польщі, 88.000 в Китаю, 70.000 в Ромунії, 30.000 в Латвії, 26.300 в Югославії, 24.500 в Болгарії, 23.600 в Чехословаччині, 16.400 в Естонії, 14.300 в Фінляндії.

Домагання Жидів у справі св. Землі

Проф. Вайцман, голова Жид. Аґенції, предложив Мек-Доналдови три засадничі домагання світової Сіон. Орґанізації: 1) Забезпечити життя і майно жидів у Палестині. 2) В тій ціли зреорґанізувати краєву поліцію й трансйорданську армію. 3) По думці ноти Бальфура *чинно підперти кольонізацію жидів* та її поширення.

Загроза великої кризи в шкільництві

З Варшави доносять: Мін. освіти подає, що за 10 літ третя часть дітей у Польщі не мати-ме змоги ходити до шкіл ізза браку будинків й учит. сил. Тоді треба буде 145.000 учителів і 134.000 кімнат до науки, а буде всего 100.000 сил і 75.000 кімнат. На саму будову нових шкіл треба до 10 літ к. 3 міліярди зол., т. є. тілько, кілько виносить весь буджет держави. Таким чином стоїмо на порозі великої кризи в шкільництві.

Останні вісти

Розвязання сойму в Ч. С. Р. — Уступлення уряду в Австрії. — Фінансовий крах в Лондоні. — Новий виступ Арабів.

Обі палати чехословацького сойму, вибрані в листопаді 1925. на 6 літ — розвязані. Нові вибори будуть 27. жовтня. — В Австрії уступив уряд Штеерувіца, котрий предложив на свого наступника презеса поліції Шобера. — В Лондоні наступив несподіваний крах фінансової ґрупи „Насу". Багато екзистенцій знищено. — Араби знищили кольонію Кяр-Еладін, у котрій були приміщені сироти по Жидах, убитих на Україні.

Український Піємонт

Чи роля Галичини в процесі формування української нації вже закінчена?

I.

В останних часах серед україн. громадянства в Галичині чим раз частійше відзиваються голоси, що дотеперішна роля і значіння Галичини в процесі формування української нації вже закінчена і що Галичина перестала вже бути „Українським Піємонтом", яким була досі. Вони всю вагу українства переносять від тепер на Наддніпрянщину.

Роблять се в першу чергу беззастережні сторонники УСРР. Вони „Український Піємонт" бачать тепер в УСРР., зокрема в Харкові. Там, на їх думку, будується тепер „Нова Україна", краща, ніж та, що її будувала досі Галичина. Краща передовсім під суспільним оглядом. Вони говорять навіть про „Державну Україну" й „Українську Державу", що начеб-то істнує за Збручем. Тому Галичина нині не представляє для них особливої ваги.

Та роблять се також і противники УСРР.: націоналісти. І вони „Український Піємонт" переносять за Збруч. Ріжняться вони одначе від прихильників УСРР. тим, що орієнтуються на Україну національну, а символом та центром для них є Київ. Вони всі надії покладають на українську національну стихію над Дніпром, звідки очікують розвязки українського питання в цілім його зрості. Тому і для них Галичина нині ніщо більше, як західна окраїна України — і тільки...

Коли будемо шукати за головними причинами згаданих вище голосів, особливо націоналістів, то причин таких знайдемо дві. Перша: се враження, яке роблять серед українського громадянства в Галичині язикові уступки Москви на Наддніпрянщині. А друга: се сучасний невідрадний стан Галицької Землі...

Ті голоси дуже характеристичні. Вони свідчать наглядно про дві сумні річи. Перше: що сучасне українське громадянство в Галичині вповні несвідоме того, в чім лежала і лежить історична роля, яку Галичина відіграла досі і ще повинна відіграти в будуччині в процесі формування української нації, українства взагалі. Друге — і се ще сумнійше: голоси ті свідчать, що українське громадянство в Галичині не розуміє, як слід, навіть самої сути українства. А одно і друге свідчить наглядно про плитківсть національного освідомлення українського громадянства.

Таке становище українського громадянства дуже небезпечне і шкідливе з української національної точки погляду. Бо: 1) Воно обезцінює Галицьку Землю в очах самого українського громадянства в Галичині і тим самим ослаблює оборону сеї найдалі на захід висуненої, найбільш загроженої й одної з найважнійших українських земель. І не тільки се! Воно не менше — коли не більше — обезцінює Галицьку Землю також в очах українського громадянства Наддніпрянщини. 2) Воно — і се найважнійше! — спиняє сам історичний процес формування української нації, українства взагалі.

В чім-жеж суть українства? Як формувалася досі українська нація як окрема національна одиниця? Чи процес формування української нації вже закінче-

ний? Яку ролю вже відіграла в процесі формування української нації Галичина? Вкінці найважнійше: Чи роля Галичини в процесі формування української нації вже закінчена та які її завдання нині і в будуччині?

Відповідь на всі поставлені вище питання й буде змістом дальших частин сеї статті.

——o——

ПРОГРАМА І ТАКТИКА

I.

Повертаю востанне до липневого допису п. В. Липинського в „Ділі“. Друга половина його присвячена — як я зазначив у відкритому листі — деяким конкретним політичним питанням українського життя у Польщі, а між ними найважнішому — проблємови автономії нашої території. З огляду на вагу справи, не можу пройти мовчанкою біля того, що з сього приводу п. Липинський написав про „Нову Зорю“ й мене.

Пішло з того, що йому не подобалася моя характеристика УНДО. Я писав був, що програма тієї партії з певними виїмками (прим., в земельній справі) доволі можлива, натомість політична тактика її провідників переважно фатальна (див. „Наша чільна партія у власному зеркалі“, ст. 28); п. Липинський мабуть і в сім доглянув злочинне поборювання його ідеольогії, коли в будь-що-будь ундівськім органі моїй, як він пише, „ліберально-культурницько-релятивістичній“ характеристиці УНДО протиставив свою, побудовану на власнім „авторитативно-державницько-клясократичнім погляді“:

> Для нас якраз навпаки. Тактику УНДО (на жаль тільки у відношенні до зовнішніх ворогів, а не внутрішніх противників) ми ще можемо і зрозуміти і поважати... Фатальною вважаємо ми не тактику, а власне ліберально-націоналістично-республиканьско-демократичну програму УНДО, бо це вона не дає найчисленнішій українській політичній партії вийти з безнадійних заулків, а як-би це навіть при якомусь чуді удалось, то власне ця програма приведе, на нашу думку, галицьке громадянство до нового погрому і нової загибелі.

Не знаю, як почував себе, читаючи сі слова у власнім орґані, ред. Мудрий, один із головних ідеольоґів УНДО, такої гордої на свою виїмкову програму партії, — слова, що гомонять як засуд смерти, зпід пера союзника, покликаного на підмогу проти мене й „Н. З.“; та мені пригадалась знана байка про того сердешного чоловіка, що лягши спати заставив медведя обганяти мухи з своєї голови... З моєї критики все таки виходило, що з партії, після якихось реформ, таки ще можуть бути люде, натомість із оборони п. Липинського виходить, що мої надії даремні: УНДО, мовляв, вже в лоні своєї матери призначено на те, щоб завести галицьке громадянство до національної загибелі! Зробивши сим способом „Н. З.“ й мене майже політичним приятелем безнадійної партії, продовжає ідеольоґ нового українського монархізму:

> В одному тільки пункті ніби формальна згода між п. Томашівським і нашою ідеольоґією. Це пункт про територіяльну автономію, як постулят політики Західних Українських Земель на сьогодняшній день. Але тут в тактиці істнує між нами така пропасть, яка робить нас в цьому ніби спільному пункті найбільшими противниками.

Слідує довший виклад про те, що — на погляд п. Липинського — передумовою західно-української територіяльної автономії є „порозуміння Українців з місцевими Поляками проти Поляків з Варшави“, а дальше, між ріжними поученнями „Ділу“ й „Новій Зорі“ читається:

> Пан Томашівський уявляє собі, що надання всіх політичних благ українцям, в тому числі і територіяльної автономії, „залежить виключно від польського уряду“ (Н. З.“ ч. 30 1929). Наше гасло територіяльної автономії, яке для свого здійснення вимагалоб від українців найбільшого напруження ідейности — такого, щоб українці могли притягнути до себе інші місцеві нації — на шпальтах „Н. З.“ зветься насмішливо „фантазіями“. Натомість пропаґується там така територіяльна автономія, яка могла би бути одержана від польського уряду за ціну якнайбільшого опортунізму і якнайбільшої безідейности. І замість шукати порозуміння з місцевими поляками, всі надії українські покладається там на порозуміння з Варшавою. Не помічає певно п. Томашівський, що тут він дав себе опанувати тій самій ментальности, яка панує в „Ділі“. Бо й „Діло“ думає, що територіяльна автономія може бути надана колись якимсь „поступовим“ польським урядом. Тому „Діло“, во імя української державницької ідеї, її не хоче, і тому п. Томашівський, за ціну зречення української державницької ідеї, її хоче.

Тримаючися принципу, що кождий закид „Новій Зорі“ й мені похвальний, а кождий зроблений УНДО й „Ділу“ доганний, редакція сього останнього умістила тут застереження щодо себе (так само, як раніше при оцінці програми УНДО), закидаючи дописувачеви просто ігноранцію в галицьких справах. Виходить, що на погляд „Діла“ п. Липинський компетентний тілько писати все можливе й неможливе про нелюбих партії людей у Галичині, хочби се робилося з таким браком джентельменства і з такими нахабними інвективами,*) які читається вгорі на адресу „Н. З.“ й мене грішного. Та се приневолює мене зупинитися дещо над міркуванням особливої людини, яка очевидно тілько для себе самого реклямує виключний авторитативний монополь ідейности, патріотизму й непомильного політичного розуму, — зупинитися длятого, щоб баламуцтво не ширилося.

II.

Почнемо з того місця, з якого почав наш державницько-клясократичний авторитет, себто від питання про програму й тактику УНДО. Як у всіх недозрілих громадянствах, так і в нас видко нахил перецінювати значіння політично-партійних програм. І не лише перецінювати їх; також мішати їх: з одного боку з політичними цілями, з другого — з тактичними способами виконування програми. Політична ціль — абстрактна, ідеальна: добро, розвиток і щастя даного громадянства чи його означеної частини, кляси або стану. У нас часто зовуть оконечною політичною цілю й ідеалом змагання до державної самостійности. З фільософічного боку беручи, сей погляд хибний, одначе в політичній дійсности українська державність ще така далека, що можливо називати її ідеалом. В практично-політичних програмах йому, правду сказати не місце; ідеал, все одно, національний, соціяльний чи культурний, лежить поза сферою практичної програми — вона є сутньою частиною громадянського виховання і світогляду.

Між ідеальною цілю і реальною програмою така сама ріжниця, як у реліґії між вірою і практикою заповідей і добрих діл; як між поняттям держави і конституційним законом; як між абстрактною товариською установою і конкретним статутом, як між теоретичною справедливістю і практичними кодексами законів, і т. п. словом, програма сама не створює ідеальної ціли; вона приймає її згори як дану, по німецьки скажеться: das ideale Ziel wird im Programm vorausgesetzt; вона означає лише, в якім характері дана орґанізація бажає собі здійснювання сеї ціли. Тому-то ціль може бути одна, а програми діяметрально противні. Виходячи, приміром, від одного й того самого національного ідеалу, один націоналіст прихильник необмеженої монархії, другий конституційної, третій републиканець, четвертий аристократ, пятий демократ, шостий за індивідуальною диктатурою, сьомий за клясовою, і так без кінця; всі вони будуть у безнастанній програмовій війні з собою в імя одного й того самого ідеалу — достоту так само як пп. Мудрий з УНДО і Липинський з гетьманців. На щастя, всі програми однаково добрі й однаково лихі. Се значить, що в одних обставинах, у відповіднім часі і при вмілім проводі кожда з них, у більшій або меншій мірі, може бути корисна; у других натомість обставинах, в руках инших людей і при допомозі окремих метод здійснювання, так само, кожда з них може — висловлюючися за п. Липинським — привести дане громадянство до погрому й загибелі.

Хто, приміром, сьогодні закладавби банк на те, щоб його вести по зразкам фльорентійських або авґсбурських банкирів XIII-го в., той напевно скоро доведе його до більш-менш гучного краху; клясова чи оліґархічна диктатура в СССР. показалася можливою і дала навіть дещо позитивного (розумію: смілу розвязку язиково-національного питання); в Анґлії ніхто тверезий навіть у сні не уявляє собі большевизму, а хочби тілько скасування волі слова і друку. Тілько неук може говорити, що середні віки з їхнім февдалізмом і клерикалізмом були часами духової темряви і політичної неволі; тілько тупий доктринер заперечує великі заслуги добі абсолютизму; лише маняк видить у демократії XIX-го віку самі тілько відемні прикмети, і т. д.

Ще важніше те, що на правду ніхто не може вгадати, по якій політичній програмі означена політична мета може бути осягнена. Возьмім Чехів. До світової війни вони не знали иншої ціли, як чеське королівство в габсбурській федерації; прийшла війна, радикальна зміна обставин, а з них виросла самостійна чеська република в межах, про які не мрів жаден патріот навіть із найбуйнішою фантазією. А вже найбільший парадокс у тому, що сей правдивий „ідеал“ довгих чеських поколінь зреалізував не якийсь доктринер-ідеольоґ, не лицар принципів або проповідник інтеґрального націоналізму, в роді Крамаржів і Клофачів, а зненавиджений колись усім чеським „патріотичним“ громадянством „ворог народу“, опортуніст, „безідейний“ реаліст, австрійський угодовець, розобличитель національних „героїв“ (справа т. зв. кароледвірського рукопису!) — скромний професор Масарик... У мене нема цинізму ,щоб себе прирівнювати до сеї історичної людини, одначе — коли читаю закиди Палієвих і Липинських, неначе переписаних із тої повени, яку колись чеські патентовані патріоти виливали на голову неблагонадійного Масарика, то їй Богу дещо легче стає на душі!

Подібно як про Чехів, треба сказати і про Поляків, Литовців, Ромунів, Хорватів і про богато инших. Програми були ріжні, одначе не вони рішили. У Поляків, на приклад, вислід їхніх національних змагань пішов також у розріз з усіми їхніми програмами; прийшла така пора й такі обставини, що здійснення державної незалежности прийшло до них не дверми, звідки бажали, і не віknами, звідки від біди можна було сподіватися його, а що так скажу — кормином, про який ніхто не думав. Рішила-ж у них і всіх инших тілько тактична вмі-

*) Інакше трудно назвати м. і. закид, який п. Липинський робить „Новій Зорі“, немовби вона — ображувала катол. реліґію.

Величезний вибір
ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
поручає фірма
АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.
Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.
475 16-30

Рани, які дереву завдає сокира, а людському тілу меч, — заростають. А рани, завдані язиком, звичайно не заблизнюються: длятого уважай, що говориш.

Для Пань
на наймодніші сукні
ШОВКОВІ
Фуляри і crêpe de Chine деселеві. Toile de soie на білля.
Просимо оглянути без обовязку купна.

Для Панів
ориг. англійські й бєльські
С У К Н А
на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т. п.
463

НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
фабричний склад сукна
ЛЬВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.
(дім наріжний вул. Гродзіцких) 22-30

літь використати кождий момент і всі обставини (опортуністична здібність!), їхня готовість взяти свою долю в руки і зрілість удержати її без огляду на сі або ті програмові принципи. Щодо Поляків, то до війни 9/10 між ними були монархісти, орієнтувалися на три династії і вірили в успіх монархічної ідеї; прийшла хвилина і всі вони до 24 годин стали републиканами, побачивши, що в даних обставинах инша Польща, як републиканська, абсолютно неможлива. Коротко, вони були добрими тактиками, а се головна річ у політиці. Натомість Українці в 1917—1919 рр. билися за програми поміж собою, і хоч доборолися до сього, що сьогодні мають, то й досі нічого не навчилися. Докази вгорі.

Програми — то в установах статути, в державах конституційні закони, в мистецтві теорії; одначе ще не бувало того, щоби банк із добрим статутом а з лихою дирекцією розбогатів сам або приспорив майна своїм клієнтам; щоб нездарний уряд не вмів погребати держави з найідеальнішою конституцією; щоб тілько музичний теоретик не виводив какофонії замість симфонії, і т. д. Дирекції, уряди, артисти — се ті практичні тактики, що осягають дійсний ефект, на сій або на тій програмі, буває часом, що мимо теоретичних програм, або й усупереч їм.

Вертаючи до УНДО, признаюся, що й мені особисто його програма не подобається, одначе маю її, як на наші часи й обставини, за доволі можливу, та одночасно уважаю її, саму в собі, справою другорядною. (В. Британія й досі не має писаної програми-конституції; має натомість наймудріші уряди-тактиків!), рішає натомість лише правління, уряд, дирекція, дириґентура, зааранжування, — одним словом, тактика. На-жаль, вона в УНДО — сього не перестану повтаряти — зла і фатальна. *С. Томашівський.*

Причини кризи в Польщі

З приводу наміреного створення Головної Господарської Ради.*)

Які причини викликали кризу суспільного господарства в Польщі? Перша й мабуть найтяжша з них се відсутність нормальних торговельних зносин з Вел. Україною й Росією. Величезні простори б. Російської імперії були ринком збуту не тільки для „Конґресової“ Польщі й Білостоцької промислової округи, але — завдяки вигідному для Німеччини німецько-російському договорови — також для Познанщини й Сх. Прусії. Утрата того ринку се найтяжший удар для польської промисловости. Відзискання його неможливе доти, доки істнуватиме большевицька влада. Радянська влада до такої міри обезсилює й пригнічує населення матеріяльно і психічно, що „громадяне“ СССР. дбають про задоволення лише своїх найконечніших потреб. При таких обставинах вистарчає їм аж надто бідна місцева продукція в СССР і жадного чужоземного імпорту вони не потребують. Усі проби розвитку торговельних зносин з СССР., які робили ріжні держави, не дали жадних позитивних наслідків і не дадуть їх, доки не звільниться Сх. Европа від большевицького пекла.

Польська промисловість пробувала шукати инших ринків, передовсім на т. зв. Ближчім Сході, в Туреччині, Персії і т. д. Але з тих проб не вийшло нічо. Властиво, вигляди на розвиток торговельних зносин з тими краями істнують. Але на перешкоді стоять віддаль тих країв і брак шляхів. Щоб могла розвинутися торговля з тими краями, треба будувати желізницю через усю теперішню Туреччину й Персію з цілою низкою бічних шляхів. Та відповідних капіталів на те Польща, розуміється, не має. З другого боку, якби Польща могла для торгівлі з Туреччиною та ин. краями Бл. Сходу вільно користуватися Дністром і Дніпром з системою дніпровських каналів і утворити польське пароплавство на Чорнім Морі ітд., то се усунулоб у значній мірі теперішні труднощі. Але знов, доки істнуватиме большевицька влада на Вел. Україні, доти Польща не зможе осягнути сих можливостей.

Друга причина ненормальної господарчої ситуації Польщі се відсутність правильних торговельних зносин з Німеччиною. Унормування німецько-польських господарських взаємин моглоб скріпити суспільне господарство Польщі. Польща робила далеко ідучі господарчі уступки, аби дійти до економічного порозуміння з Німеччиною, але та уступчивість нічого не помогла. Німці — мимо того, що й самі дуже заінтересовані в розвитку німецько-польської торговлі — систематично відтягали закінчення переговорів. Дійсна причина сего поведення Німців лежить у тім, що вони хотіліб за ціну економічного порозуміння з Польщею добути від неї політичні уступки, передовсім на Горішнім Шлеську, а про се Польща й говорити не хоче.

Та сучасна господарча криза викликана не тільки зовнішними, але і внутрішними причинами. До внутрішних належить передовсім незвичайний розріст посередних податків, котрі сильно підвисшують ціни товарів, і надмірне оподаткування промислу, особливо торговлі. В звязку зі страшним упадком платничости та ин. ознаками вичерпання торговельних кругів, міністерства фінансів і торговлі та промисловости, приступили до перегляду податків. Проєктується значні зміни, передовсім зменшення податків від торгівлі. Далі треба згадати ріжні лже-демократичні приписи, котрі сильно обмежують розвиток і навіть нормальний хід промислової продукції й торговлі в роді тих, що не дозволяють отвирати майстерень перед 8-ою годиною й багато ин. Всі ті приписи мають на цілі ніби-то добро робітни-

*) Гл. статтю п. з. „Економічна криза в Польщі“ в ч. 70. „Н. Зорі“.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ **1896.**
ЕЛЄҐАНТНІ **ФУТРА**
поручає
найдешевше фірма
САЛЬМОН БАЧЕС
Львів, Краківська 6.
Гуртово й детайлічно
Тел. 21-28.
Уділюю кредиту на догідних
503 услівях. 7-14

о. Мирослав Ріпецький (Ліски к. Белза).

Українська книжка для дітей і молоді

III.

Книжечок історичного змісту для дітей молодшого віку маємо мало: „Олеся“ Грінченка — зміст: високий примір посвяти дівчинки в часі татарських набігів; — „Лицар Добриня“ — цікаве оповідання А. Лотоцького; — „Вільгельм Тель“, А. Лотоцького — се історичне оповідання причиниться до розбудження народньої свідомости; — „Жертвенні огні“, С. Яремової — збірка основана на правдивих подіях з часів світової війни; — „У зарані слави“ — іст. опов.; — „Наша Січ-Мати“, М. Денисенка — повчаюча і виховуюча.

Наші видавництва не звертають належної уваги на сей многоважний рід книжок історичного змісту, які защіплювалиб у серцях нашої дітвори патріотичні почування та любов до рідної бувальщини. Сю прогалину треба конечно заповнити історичними оповіданнями особливо з княжої доби нашої історії та з памятних визвольних змагань нашого стрілецтва за українську державність. В останних річниках: „Нашого Приятеля“ і „Світа дитини“ вже зачали появлятися оповідання про галицьких і київських князів А. Лотоцького, які булоби вказаним видати окремими книжечками з ілюстраціями.

Діти залюбки читають цікаві оповідання з життя звірят і пташок. З сих дитячих видань надаються для дітей молодшого віку отсі: „Пригоди Вовка Неситого“, О. Білоусенка — багато ілюстрована; — „Пригоди Лиса Микити“ в опрацюванню А. Лотоцького з 30 образками; — „Волове очко“, М. Верига — дуже гарне оповідання, представляє родинне життя звірят і любов родичів до своїх дітей; — „Пригоди Лиса Панаса“, В. Хроновича — се оповідання дає пізнати тайники природи, де панує залізний закон перемоги сильнійшого над слабшим; — „Пригоди горобчика“, О. Маковея — з сего прегарного оповідання довідається дитина, як гірко приходиться жити птичці в неволі; — „Серед рідної природи“, гарне ілюстроване оповідання С. Русової; — „Пушистий король“, І. Блажкевичевої — дуже пожиточна книжечка про плекання кріликів, призначена для дітей; — „Оповідання з життя звірят“ — збірка чотирох цікавих оповідань, переложених з чужих мов К. Малицькою. З великим зацікавленням читають діти веселі оповідання В. Буша, прикрашені численними дотепними ілюстраціями: „Співомовки“, „Діравий Зуб“, „Стрілець Тріска“, „Веселі оповідання“, „Нечемне вороня“, „Максим і Марко“ і „Дядькова пімста“. Кождому малому читачеви припадає до вподоби книжечка: „Пригоди Юрчика Кучерявого“ Вуйка Влодка.

Зі збірок цікавих і гарних оповідань та віршів можна вказати до читання для дітвори отсі: „Вінок“, О. Білоусенка — інтересна книжечка, зложена з метою не тільки заняти дітвору, але й повести її від найблищого окруження, від рідні, рідної хати і домашних зврят до явищ природи та до пізнання власної істоти; — „Мила книжечка“, І. Блажкевич — збірничок 25 цікавих віршиків з образками; — „Веселка“ — 12 віршованих оповідань, прикрашених 51 образками; — „Осінь, Зима, Весна, Літо“, В. Радзикевича — прегарні чотири читаночки для дітвори. В кінці осібно треба згадати „Малий Кобзар“, Т. Шевченка — се перша у нас ілюстрована 33 образками збірка творів Шевченка для дітвори, що складається з 48 уміло підібраних віршів та виїмків з довших поем.

Футра дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські ocal, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми: 479 16-32
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутовського) Тел. 42-53

ків. Але в дійсності шкодять самим робітникам, бо через подорожіння продукції й через загальну кризу суспільного господарства робітники мусять платити більші податки (як відомо, посередні податки падуть головно на робітників, урядників, осіб „ліберальних“ професій і т. п.), мусять платити дорожче за все, що вони купують; одержують меншу заробітну платню й не мають запевненої роботи.

Загалом, треба сказати, що ріжні суспільні кляси як і ріжні краї зустрічають неоднакове відношення з боку держави. Є кляси й краї упривілейовані й упосліджені. До упосліджених країв, як на се звертала увагу вже й галицька польська преса*), належить Галичина. Під своєрідною господарчою „опікою“ знаходяться „креси“. На „кресах“ ігнорується інтереси місцевого населення, котре становить дуже важний чинник у господарчім життю всеї держави. Натомісць фаворизується т. зв. „осадників“ та инших „przybyszy“, котрі мимо значної допомоги не вміють провадити господарства і стають лише перешкодою та загрозою не тільки в господарчім, але взагалі в суспільнім житті „кресів“, що виразно підносили **польські** поміщики Волині на своїм недавнім зїзді в Луцьку. До сього ще треба додати лісову господарку на „кресах“, котра незабаром може привести до повного їх обезлісснення, з очевидною і то дуже великою шкодою для краю й цілої держави. Отже майже половина території держави, а саме всі українські та білоруські краї то під оглядом господарчим „пасинки“ держави. Річ ясна, що економічна шкода, заподіювана частині держави, відбивається на суспільнім господарстві цілої держави.

Вкінці згадаємо ще одну з причин ненормального господарчого стану Польщі, а саме надмірний розріст непродукційних груп населення, як урядники й бюровці всяких видів, торговці - посередники, люде т. зв. ліберальних фахів, поліція, військо ітд. Зокрема звертає на себе увагу незвичайний розріст бюрократії і велике число явної й таємної поліції на українських і білоруських землях у Польщі. Якби дві третини сих поліціянтів, урядовців, бюралістів і посередників занялося продукційною працею, то суспільне господарство багато зискалоб. І се може вчасти наступити, але очевидно тільки при тій умові, якби шляхом задоволення потреб не-польського населення держави та розвитку самоурядування була зменшена потреба такого численного урядництва й поліції, яке тепер мусить держава удержувати на не-польських землях. Взагалі, уважне відношення до господарчих та инших потреб місцевого населення всіх країв держави моглоб дуже причинитися до уздоровлення суспільного господарства.**)

*) Гл. статтю „Метрополія й кольонія“ в 53. ч. „Нової Зорі“ с. р.

**) Про економічні справи гл. статті „Важке економічне положення“ та „Жнива і збіжева політика“ в 21 і 60 чч. „Н. Зорі“ с. р.

—o—

Освітний Конґрес

З ПРИВОДУ 60-ЛІТТЯ „ПРОСВІТИ“.

Деякі враження й замітки.

Найважніща праця Освітнього Конґресу відбувалася на поодиноких секціях: позашкільного виховання, бібліотечно-музейній і мистецтва та підсекції суспільної гігієни. Реферати першої секції відбувалися в салі „Бесіди“ в Народнім Домі, инші в будинку дів. школи при вул. Мохнацького 12.

Загальне враження з тих рефератів, які мали ми змогу вислухати, не цілком додатнє. Тільки нечисленні зпоміж рефератів стояли на належній висоті як що до форми так і підходу до питань теорії та практики культурно-освітної праці. Инші не підіймалися понад рівень своєрідних міркувань та домашніх рецепт, а ще инші сходили на вічеві промови, повні патосу й „патріотичних“ вигуків, без виразного змісту.

До першої ґрупи треба зарахувати такі реферати, як п. інж. Віктора Л у ч к о в а: Про сільський народний університет, а передовсім, дуже гарний, глибоко обдуманий та змістовий реферат Впр. о. О. Осташевського, пароха Підберезець, на тему: „Співпраця церкви з читальнею на селі під сучасну пору“. Впр. о. референт начеркнув широку картину орґанізаційно-творчої, освітної й виховної праці кат. Церкви на Заході. Такуж величаву працю сповняє кат. Церква й у нас в Галичині так, що можемо сміло говорити про співпрацю у нас Церкви з читальнею. Та співпраця виявляється у нас в трох ділянках. Церква помагає в орґанізаційній праці, приучує до орґанізації творенням своїх орґанізацій: Брацтв, Марійських Дружин, кружків Укр. Христ. Орґанізації і т. д. Дальше Церква пособляє в ширенню правдивої освіти. Бесідник доказував численними цитатами, що реліґія й наука не виключають себе, але навпаки, знання тільки потверджує конечність віри в Бога. Треба одначе в ширенню освіти між народом уважати, щоб під її видом не подавати йому отруї деморалізації та духової анархії. Тому треба боротися проти розкладової преси, а ширити добру пресу. Що до третього, виховного завдання читальні, то тут їй ніяк не обійтися без помочі Церкви. Сама наука не може основно відродити людини, це можна осягнути лише через моральне виховання. А мораль цеж овоч віри. Тому бесідник кінчить резолюцією, щоб „Просвіта“ у дальшій своїй праці стояла твердо на ґрунті християнської науки й католицького світогляду.

Як сказано, реферат о. Осташевського був одним із найкращих на Конґресі. Навіть один з большевицьких редакторів не міг опертися приступови щирости і сказав до своїх сусідів, що це чи не „найбільше солідно оброблений і найлучший реферат“.

На подібну тему взаємин читальні й Церкви говорили також два волинські делеґати: виклятий недавно з правосл. Церкви д-р Арсеній Річинський і дир. Власовський. Характер їх рефератів-промов був суто вічевий і різко відбивав від спокійно-ділового тону передбесідників. Д-р Річинський змалював безнадійно сумну картину просвітянського життя на т. зв. північно-західніх укр. землях. Православна Церква і правосл.

ЕМІҐРАЦІЯ

ТА ЇЇ ХОРІ І ЗДОРОВІ ТИПИ.

Причинок до психольоґії наших часів.

Воєнні й революційні переходи потрясли нервами навіть багатьох здорових людей, котрі живуть серед зовсім не злих відносин у краю. Загально відомо, що всі без виїмку санаторії й заведення для нервозно хорих від війни переповнені. А шож доперва говорити про людей довгі літа живучих на еміґрації, де їх мучить ностальґія і часто недостаток. Практика доказує, що між емігрантами навіть в загально спокійних часах все переважали люде роздратовані, котрі самі собі і всім, шо з ними мали до діла, ставали просто несносним тягарем. Нпр. по повстанні, котре було тільки льокальною „вспишкою“, Міцкевич так описує польську еміґрацію:

I utraciwszy rozum w walkach długich,
Plwają na siebie i żrą jedni drugich.

Ті зрештою траґічні й пожалування гідні люде чіпалися оден другого ізза найменших причин або без причини, тяжко лаялися, поєдинкувалися, посилали собі взаїмно шнури в пакетах з зазивами, щоб адресат повісився, а все робили — так вони собі уявляли — „для ратування вітчини“.*)

Та до дійсних примусових емігрантів примазується немало людей, які в ніякій боротьбі у краю ніде, ніколи й нічим не були заанґажовані та яким не грозить ніяке переслідування. Такі люде як у краю надто не переймалися ніякою публичною роботою, так і на еміґрації. Длятого їх до роздразнених і хорих ніяк зачислити не можна: вони здорові як носороги. Річ зрозуміла, що такі власне типи роблять на еміґрації найбільший копіт, бо мають потрібну на те фізичну силу. Умової сили не мають надто багато, бо якби її мали, то розумілиб усю смішність свого перебування на еміґрації десятками літ.

До таких якраз типів належить п. Володимир Залозецький, котрий у 38 ч. перемиського „Укр. Голосу“ запрезентувався свого рода рекордом емігрантської публіцистики. А видавець і власник „Укр. Гол.“ п. Ґреґолинський, замість кинути до коша нову „сензацію“, сквапно помістив її на самім вступі — подібно як від літ містить усякі, навіть найпоганіщі, напади на Владик, на катол. Церкву і на Апост. Столицю (що йому зрештою не перешкоджує їхати „на авдієнцію“ до Св. Отця).

Тут у краю при щораз тяжших економічних і всяких инших обставинах щораз більше заникає всякий інтерес до того, що діється серед наших численних емігрантських ґруп в Европі. Навіть голоси старих працьовників з іменем, шо часом доходять відти, минаються просто безучасно.

Коли ми задержуємось тут над голосом в орґанізаційній праці у краю ніколи невідомого п. Залозецького, то робимо се не так ізза того, що він уважав за відповідне з особистої пімсти „переїхатися“ по нашій редакції в „Укр. Голосі“, як більше тому, шо на тім прикладі виразно видно еміґрантську злобу і клопоти, які з нею має (не одна) редакція.

Ми далекі від того, щоб розбирати за порядком ті прояви еміґрантської злости, бо на те требаб написати цілу брошуру. Зачіпленим у тім писаннячку людям, розуміється, дамо на їх жадання місце для самооборони. А від себе оповімо тільки передісторію ненормальної творчости п. Залозецького та його лю-

*) Пізнання хорої психіки нещасних емігрантів дуже влекшує нпр. двотомовий твір померщого на днях проф. И. Калленбаха „Адам Міцкевич“, Краків, 1918 (2-е вид.).

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ ВІД 650 ЗОЛ. за готівку, на рати

483 16-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА Сини

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 14. І.ПОВ-

духовенство не тільки що майже не беруть участи в праці „Просвіти“, але взагалі навіть їх поборюють (там нема одної суцільної орґанізації „Просвіти“). Д-р Річинський є думки, що „Просвіти“ повинні мати вплив на правосл. Церкву. Цей вплив позначився вже натиском на церк. владу за українізацію богослуження. Тій справі був головно присвячений реферат д-ра Річинського. Ще більше вічево-аґітаційний характер мав „реферат“ п. Власовського. Йому найбільше не подобалося католицьке становище о. Осташевського, бо „наш великий нарід, є в більшости православний“ (хоч Впр. о. Осташевський мав очевидно на думці галицьку „Просвіту“ й відносини тут у Галичині), та що є в нас також „автокефалісти“, евангелики та навіть „безвірники“ і т. под. „відкриття“. Дальше підносить заслуги православія (не православної Церкви, бо пригадує, що „Шевченко і Франко церковниками не були“). В читальняній праці на його думку не повинно бути „міркувань клерикального напрямку“. Разом з А. Річинським пятнує обскурантизм правосл. духовенства і навіть був умовився з ним поставити резолюцію, „щоб Конґрес осудив діяльність православної Церкви“ на півн.-зах. землях. Але тому, що о. Осташевський не тільки не осудив, але ще похвалив гр.-кат. Церкву та її духовенство, він (Власовський) свою резолюцію бере назад. „Бо нас, казав, посудилиб там, на Волині, що ми перейшли на греко-католицизм“. Таким „дотепом“ закінчив п. директор свою промову.

Річ ясна, що промови наших волинських православних братів не могли гармонізувати з нашим ґрунтом, бо наші Волиняки не взяли під увагу, що „Просвіта“ виросла на ґрунті галицькім і католицькім, та будь-що-будь 60 літ на тім ґрунті жила й розвивалася. До ніякого натиску на Церкву у нас з а с а д н и ч о „Просвіти“ не вживається. До тих справ ще повернемо при нагоді.

Щоб пізнати людину, треба знати її минувшість і її теперішній світогляд. Одначе тими самими дверми не входиться в серця всіх людей.

Збіжева політика

Польський уряд держиться під сю пору таких засад збіжевої політики: 1. знесення обмежень вивозу всіх родів збіжжа, 2. введення привозового цла від пшениці й жита, 3. понехання інтервенції в справі творення цін. Инші держави також значно піднесли цло від привозу чужого збіжжа. І так в Італії цло на пшеницю піднесено з 7·50 на 14 лірів, у Франції з 25 фр. на 50, в Німеччині з 5 марок на 6·50, а тепер знов мають піднести. Що до продукції збіжжа на території Польші то вона представляється так: В 1925 р. випродуковано 118,826.000 квінталів, в 1926 р. 97.657 т., в 1927 р. 109.644 т., в 1928 р. 120,000.000.

Мовчати вчися у тих, що не вміють мовчати. Та й замало не говори: бо добре слово, сказане у відповідний час, се золоте яблоко, подане на срібнім підносі.

Як бороняться Англійці

Проти сензаційної „літератури“.

З Лондону доносять: Преса розпочала пристрасну кампанію проти Едґара Воллеса одного з найплідніщих сучасних авторів сензаційних, кримінальних повістей. Його пятнують як небувалого шкідника, котрого требаб замкнути в тюрмі за те, що засипає публику сензаційним шундом. З виїмком кількох не злих екзотичних річей його творчість се потворна тандита найгіршого рода і тяжко зрозуміти, чому публика зачитується тим. Між Конаном Дойлем і Едґаром Воллесом є така ріжниця як між Михайлом Ангелом і кімнатним малярем. Перший се в своїм роді великий артист, другий — нужденний і дурний партач.

Блуди приятелів треба знати і зносити, а не виявляти і розїдати.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Правнича комісія польського Епископату відбула в Познані засідання, в котрім взяли участь кардинали Гльонд і Каковський, архієпископи Теодорович, Сапіга і Ялбжиковский та епископ Шельонжек. Комісія постановила утворити загальну Централю Католицької Акції й поручила орґанізацію тої централі о. інфулатови Станіславови Адамскому. Комісія застановлялася над трівожними проявами нової фази протикатолицького руху в Польші і над відношенням державних властей до катол. заведень та постановила відноситися з зажаленням до покликаних чинників. Ухвалено також скликати загально-польський Евхаристійний Конґрес до Познаня на 20.—22 червня 1930 р.

На ціли „Справи священичих покликань“ видано у Франції аґітаційні марки вартости 5, 10, 25, 50 і 100 центімів. Дохід з продажі цих марок має створити допоможовий фонд для незаможних кандидатів священичого стану та для поширення ідей товариства „Справа священичих покликань“.

Хорватське літературне товариство св. Єроніма святкує 60-ліття оснування. Товариство займається видавництвом катол. літературних творів, календарів і журналів. В будуччині думає це товариство видати збірку наукових творів для хорватських католиків і малий католицький лексікон.

Секта „дівіністів“, якої основником є канадієць Еліозор Фортен, повстала недавно в Парижі. Свою „науку“, що є мішаниною пантеїзму й метампсихози (мандрівки душ), оголошує ця секта великими реклямовими афішами, розліплюваними по вулицях Парижа. Секта має свою „каплицю“, в якій є малюнки „тринайцятьох богів“ ріжних „реліґій“. Члени секти збираються що дня вечером, щоб вислухати нової науки, „спасаючої напевно (!) всі душі“, як кажуть ті сектанти.

ФУТРА 516 4—5

елєґантні і тревалі, також скірки всякого рода по дуже приступних цінах, на догідних услівях поручає

ТУХ і С-ка, Львів, Скарбківська 3.

Телєфон 54-48.

тости на „Н. Зорю“. Та передісторія виглядає коротко так:

Близько $1^1/_2$ року тому прислав п. Залозецький до редакції „Н. Зорі“ статейку, підписану зовсім незнаним нам, молодим студентом, з листом від себе, щоб ми помістили її в „Н. Зорі“. В статейці було голословне твердження, що оден з українських доцентів фільольоґів поповнив літературну крадіж (пляґіят). Редакція відписала п. Залозецькому, що таких закидів ніякий орґан не містить без доказів. Нема, нема — і прийшла друга, вже більша стаття з підписом того самого незнаного нам студента, переслана в порученім листі п. дра Залозецького. Сим разом були вже по однім боці наведені тексти німецькі, про котрі тверджено, що згаданий доцент украв їх від якогось німецького ученого, по другім боці переклад або зміст тих текстів. Домагання п. Залозецького було сим разом вже більш рішуче, змісту приблизно такого: „На, мовляв, маєте, друкуйте і провчіть того злодія-пляґіятора!“ Хоч ні редактор „Н. З.“ особисто, ні редакція офіціяльно ніколи і по сей день не переписувалися з нападеним у тім елябораті доцентом і зовсім не симпатизували з його політичним напрямком, — то вся та справа видалася нам підозрілою. По перше тому, що й сим разом не прислано нам для порівнання ні книжки німецького ученого, з котрої мала бути поповнена крадіж, ні книжки укр, доцента, котрий мав поповнити крадіж. По друге тому, що хоч ми розпитували про того студента, який був підписаний під „разоблаченієм“, ніхто не міг нам нічого сказати ні про його наукові праці, ні взагалі про те, чи істнує десь в дійсности така людина. По третє тому, що в Берліні виходив уже тоді при Укр. Науковім Інституті журнал, в якім п. Залозецький співробітничав, а який куди більше надавався до поміщення такої величенької й тільки для фільольоґів та граматиків цікавої статті, ніж „Нова Зоря“, призначена для ширшого загалу. По четверте тому, що колиб редакція помістила була той закид про пляґіят, то — вже поминувши можливість коштовного процесу, на який легко можна було наразити наше видавництво — требаб було потому містити загалови нецікаві відповіді та спростування, пару разів більші від тої зовсім немалої статті. По пяте тому, що нам відома була неприязнь, у якій п. д-р Залозецький жив з тим доцентом, на якого прислав нам тяжкий закид пляґіяту, напираючи на його поміщення. Були ще й инші причини, зовсім особистої натури, ізза яких нам було невигідно встрявато в цілу ту аферу, яку хотів публично затіяти п. Залозецький у „Новій Зорі“. Та думаємо, що й наведених вище пять причин було досить, щоб редакція поставилася обережно до бажання п. Залозецького.

Та все таки редактор, котрий тоді лежав тяжко хорий, просив одного зі співробітників, щоб дав ту статтю до перегляду якомусь фільольоґови для заопініювання. Той зробив се. По якімсь часі одержала редакція відповідь, що він не радить нам містити ту статтю, бо не так легко буде доказати в разі процесу, що се пляґіят з огляду на величину праці.

Щойно тоді редактор, порадившись іще инших співробітників, рішився дати п. Залозецькому відмовну відповідь у справі друку тої статті. І тоді почалася злість п. Залозецького, котра що далі, то зростала. Виписавши нам репримінду за непоміщення тої статті, зачав п. Залозецький безпокоїти редакцію довжезними листами, в котрих закидав нам, що „зле боронимо католицизм“, хоч він сам, як далі викажемо, типовий український ліберал у відношенні до Церкви.

(Кінець буде в ч. 73.).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Суспільність і література

Під таким заголовком оповістила польська письменниця М. Пржевуска статтю, яка бодай двічи в такій мірі відноситься й до наших обставин. Вона пише:

Справа відношення автора до прав *його творчости належить до найважнійших* питань загального добра. Автор і читач то два кінці одної осі суспільного життя, два моменти існування цивілізованого суспільства! Та се відношення недобре і ненормальне, а то ізза культурної незрілости польської суспільности. Люде таланту й духа звичайно непрактичні в житті. Длятого в боротьбі з важкими умовами життя сходять з арени передвчасно, як вартість незреалізована, а се шкодить культурі народу. *Польський загал* не робить ніяких зусиль для піднесення свого письменства. В найлучшім разі купить хтось книжку, а велика більшість задоволяється читанням книжок з випозичальні. В буджеті постійних видатків позиція на скріплення своєї літератури й тим самим культури так як не істнує! Записи на ту ціль — рідкість. Наслідки того всего фатальні, а саме: Твори поважних письменників, котрі в надмірній праці передвчасно кладуть життя у жертву, лежать невикористані. Зате жадоба сенсації, виплекана тандитою, жере і травить мозок загалу... Обовязок читачів супроти своєї поважної літератури не має нічого спільного з філянтропією. Дотепер властиво автор був філянтропом — але й се ненормальне явище. Горожанський обовязок супроти творців духової культури обовязує членів кождого народу.

До тих слушних, а невеселих виводів польської авторки можнаб у нас додати не одну тяжку замітку. І тому наш нещасний край зачинає заливати дійсно страшна „література" з „гарної держави за Збручем", а ширять її масово навіть книгарні, котрі у нас закладано з національних мотивів. Тепер ті інституції ширять заразу в р о д і виданих мнимою „українською республикою" мнимих „творів" Еренбурґа і їм подібних, в котрих пропаґується дійсно осоружна розпуста. Щож вийде з покоління, котре знищить собі душу й нерви на такій „літературі"?... Великий час протиділати тому й подумати про заснування наших катол. книгарень з виключно поважними творами. Інакше буде дуже зле.

——o——

З новин чужих літератур

Анґлійський міністер про Леніна. В лондонськім „Таймсі" печатають виїмки з нової книжки Черчіля. Особливо цікаво описує він перебіг російської революції, як совіти брали верх над Тимчасовим Правительством і як „Німці схопилися останнього способу й перевезли Леніна мов бацил чуми в запльомбованім ваґоні зі Швайцарії до Росії". Ленін — пише Черчіл — був для Маркса тим, чим Омар для Магомета. Він здійснив його віру... Ленін був олицетворенням мстивости". Дальше пише Черчіл, що ні оден з азійських побідників, ні Тамерлян, ні Джінґісхан не убив тілько людей для здійснення своєї мрії, що Ленін. Ленін був великий неґатор: заперечував усе: Бога, царя, батьківщину, мораль, договори, закони, довги, обичаї, всякі зобовязаняя, словом — весь систем людської суспільности. Вкінці заперечив себе самого й навіть комунізм. Він признався до невдачі в переведенню комунізму, признав приватну торговлю й запровадив НЕП (нову економічну політику). Він відрікся того, за що убив тілько народу, котрий не вірив йому! Вкінці показалося, що нарід мав рацію, не вірити йому. Дальше твердить Черчіл, що уродження Леніна було нещастям для російського народу, але ще більшим нещастям була для нього передвчасна смерть Леніна, а то длятого, бо Ленін убивши велику масу людей, переконався, що убив їх надармо й тому — на думку Черчіла — настільки змінився, що якби був ще прожив, то був би зовсім вирікся комунізму і привернув нормальну державу.

Остра критика Маркса. Вже другим накладом появилася замітна праця Оскара А. Шмітц-а п. з. „Весперчестер". В ній остро скритикована доґматика Маркса. Автор пише, що вже недалекий час, коли людство не зможе вийти з дива, як се було можливе, що великі маси людей могли бути під впливом софізмів чоловіка, котрий не мав поняття про дійсне життя. Він твердив, що всяка теорія й ідеольоґія се продукт кляси, а думав дати ідеольоґію пролєтаріятови, хоч сам належав до буржуазної інтеліґенції! Буквально ні одного його предсказання не здійснило життя. Теорія Маркса доживає своїх останніх днів, а в головах дійсно освічених людей вона вже діждалася своїх останніх днів.

Муссоліні як письменник. В анґлійськім перекладі появилася повість теперішнього диктатора Італії з часів, коли він мав ще 26 літ і був співробітником соціялістичного „Іль Пополо" в малім місті Триденті. Титул тої повісти „The Cardinals Mistress". Вона була печатана в фейлєтонах, мала по італійськи титул „Клявдія Партічелля" та тягнулася довго. В тій повісти видно живий темперамент пізнішого диктатора й багато фантазії. Се лябіринт інтриґ політичних і любовних, є там тюремні сцени, розбивані домовини і т. п. Цікаво, що Муссоліні висказує в тій повісти погляд, що простий народ буде терпіти економічну неволю без нарікань, а до бунту дасться пхнути з моральних причин. Читачі залюбки читали ту повість, та сам автор знудився нею й хотів скінчити. Одначе шеф-редактор Чезаре Баттісті сказав: „Бійтеся Бога! Не кінчіть, бо що дня прибуває ізза тої повісти по 10 передплатників!" І Муссоліні мусів тягнути свою повість дальше. Під оглядом форми та повість сегодня застаріла, бо вона наслідує модного тоді Дюма й Віктора Ґюґо. Час у ній представлений — 17 століття. Тенденція: дискредитувати церковну Єрархію, з чого теперішний диктатор основно вилічився, хоч і воює ще з Церквою час до часу. Тільки в двох річах остав він той сам, який був за молоду: в живости свого темпераменту і в любови свого Рідного Краю.

Нова праця про основні зміни в політиці. В Познані появилася теоретична брошура п. з. **„Przesilenie współczesnej polityki".** Автор її Юрій Дробнік. Хоч та брошура теоретична, та вона може відограти значну ролю і в політичній практиці, як усяка теорія на часі. Автор виказує, що в політиці наступили основні зміни. Дотеперішні політичні означення стратили свій зміст. Нпр. поняття „лівиця" і „правиця" — вже перемінені, бо факти доказують, що з „лівого" Сорелівського синдикалізму виріс „правий" фашизм, котрий оперся на пошані авторитету й гієрархії. Подібно сталося з поняттям „демократія". Нпр. у Польщі була вона колись висловом народного руху проти правління космополітичної аристократії, а сегодня вибуялі вади демократії ширять тільки хаос пропаґуванням засади необмеженої свободи, крайнього лібералізму і т. п. Коли правительство спускається на опінію мас, то се мусить довести до демаґоґії й рознуздання партійної боротьби. Длятого поборювання демократії не належить тепер до назадництва і не є проявом ворожим народови, а навпаки. Та еволюцію годі цофнути і не можна відобрати раз даних прав. Тому треба творити нові орґанізації, котрі далиб горожанам можність відповідної для них праці й відповідного впливу на державне життя. Се на думку автора можна осягнути на засадах синдикалізму, при помочи котрих можна політику узвіднити з творчістю господарською й культурною (умовою). Демократичний колєктивізм та збірна але безіменна маса, — нездібні до відповідальности. Місце збірних тіл мусять заняти визначні люде, котрі давалиб особисті й річеві ґарантії й котрих авторитет викликав би довіря до політики уряду. Длятого перворядним проблємом політики стає добір людей. Коли партійні інтриґи рішають про „добір", тоді якраз багато дійсно визначних людей добровільно усувається від політики. А вона так потребує людей всесторонних, смілих і діяльних, котрі могли би вникнути в усі области практичного й умового життя, що формують психіку народів. Давні форми устрою пережилися, а предкладані поправки устрою дуже малі. Тимчасом в політиці, як у кождім непересічнім ділі, обовязує великий мет. Не треба боятися пересади, бо само життя впровадить поправки. Будучність належить до творчих і смілих. Тільки та струя стане історична, котра створить новий суспільний і державний устрій.

Нова теорія про націю. „Weltpolitische Bibliothek" в Берліні видала 1-ий том п. з. „Держава і простір", в котрім появилася нова теорія про те, як властиво повстає нація: Первісно думали, що націю становить головно спільність походження, мови й обичаїв. Потому повалено ту теорію, бо походження взагалі не можна певно стверднти, а мова й обичаї не являються характеристичними, суттєвими прикметами націй. Отже проголошено теорію, що про національну приналежність становить акт волі і свідомість. Але й ся теорія показалася недостаточна, бо вона надто субєктивна. Тепер зачинає здобувати собі переконання нова теорія, що нація повстає через симбіозу (зжиття) державного народа з його ґеоґрафічним простором. Доказує се пр. нація швайцарська, котра повстала з відломків трьох народів старого типу: німецького, французького й італійського. Вони через симбіозу зі своїм простором витворили самостійну швайцарську націю, хоч дальше вживають трьох мов. Простір се функція Батьківщини, глибоко вливаюча на духову структуру народа.

Незвичайні спомини. У великій царській Росії був оден-одинокий жид-суддя, штатський совітник Тайтель. І той написав тепер свої спомини, котрі вийшли в німецькім перекладі п. з. „З праці мого життя" (Наклад І. Кавфмана, Франкфурт над Майном). Спомини ті писані з ґумором й особливо цікаві в тих місцях, де Тайтель описує своє урядування в Самарі і те, як при його столі засідали царські судді і прокуратори разом з усякого рода лібералами й марксістами, а з ними й відомий фільософ В. Соловйов (перенятий католицькими думками), славний письменник Чехов і молодий тоді помічник адвоката Володимир Уліянов, пізніщий кривавий диктатор большевії. — Для нас Українців поява тих споминів цікава ще й тим, що в царській Росії були тисячі суддів українського походження, але ні оден з них не здобувся на оставлення по собі таких ні подібних споминів для характеристики фактів і обставин, серед яких жив наш народ в Росії. Є між тими нашими б. суддями люде навіть з великою енерґією. На жаль їх енерґія уживана пр. на такі безплодні річи, як проєкти „ущасливлювання всего людства" ділленням землі забез-

дурно і т. п. Може хоч тепер піде хто з тих „великих“ реформаторів за прикладом свого товариша жида й оставить по собі для науки дальшим поколінням правдивий опис конкретних подій і фактів.

Як читають Німці. Під заголовком „Кінець наріканню!“ оповістив „Берзенблят фір ден дойтшен Бухгандель“ цікаву студію. Він пише, що треба положити кінець наріканню, котре твердить, що публика мало читає, бо се неправда. Докази: В останнім році появилося в Німеччині 27.790 нових видань. Кнута Гамсуна „Остання глава“ осягнула 80 накладів, романи Сельми Ляґерлеф в німецькім перекладі розкуплено в 400.000 прим., Томаса Мана „Цавберберґ“ у 100.000, Гайнріха Мана „Ді Армен“ і „Дер Унтертан“ по 170.000, „Люде, звірята й боги“ польського автора Оссендовського в 100.000, ріжних життеписів, написаних Емілем Людвиґом, продано 1,200.000 прим., Бонзеля „Біне Мая“ в 670.000, а всіх перевисшила успіхом книжка Еріха Ремарка „На заході нічого нового“. *Подав А. Ч.*

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

В ПОЛЬЩІ до згоди партій з урядом мабуть не прийде. Партія „Визволення“ оповіщує, що уряд сконфіскував її однодушну ухвалу, в котрій сказано, що тільки ліквідація теперішнього системи правління, який довів Польщу до дуже тяжкого господарського й політичного положення, може бути цілю партії.

ПО УПАДКУ ДИКТАТУРИ Вальдемараса на Литві заряджено в Ковні остре поготівля війська. Всі відпустки у війську й поліції здержані. В Ковні відбуваються цілими днями наради офіцирів. Кілька висших офіцирів відвідало Вальдемараса.

ФРАНЦУСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ВОЄННИЙ СОЮЗ становить тепер сензацію дня. Орґан партії Штрезємана „Націонаь-ліберале Корреспонденц“, оповіщує, що від р. 1926 посол нім. народ. партії Д-р Клєне провадив з французькими державними мужами таємні переговори в справі заключення воєнного союза між Німеччиною і Францією проти совітів. Головними передумовами того союза мало бути увільнення Німеччини від окупації й дозвіл на її зброєння. В р. 1928 приїздив у тій справі інкоґніто до Берліна франц. ґенерал Валш і порозумівався з нім. ґенералами в міністерстві війни. „Фоссіше Цайтунґ“ осуджує ті переговори з двох причин: 1) бо вони були звернені проти совітів, з котрими Німці заключили приязнь, 2) бо в переговорах не було мови про відзискання коридора, який забрала Польща. У звязку з тим, „Берзен Курір“ оповіщує заяву знаного німецького промисловця Рехберґа, котрий весь час пропагує порозуміння з Францією, оперте на співділанню також в економічних справах. Він каже, що про ті переговори була повідомлена й Англія тай навіть дала на те свою згоду. Ті ревеляції кидають ярке світло на те, що від літ діється за кулісами великої політики. Німецький уряд оповістив через Бюро Вольфа, що про переговори довідався по всім.

В ПАЛЕСТИНІ запанував сякий-такий спокій, одначе жидівське населення не вернуло до спалених осель. Вони стоять пусткою. Також Геброн стоїть опустошілий.

ФУТРА Найновійшої моди виробу власного і заграничного по приступних цінах і на догідних услівях — поручає
Фірма С. ФІШ, Львів, Гетманська ч. 24. Телєф. 13-60. філія в Тернополі.
519 4-4

ПАНАРАБСЬКИЙ КЛИЧ бойкотувати Анґлійців появився в останних днях і скоро поширився також поза Палестину. Се викликає занепокоєння Анґлії.

ВАТИКАН І СВ. ЗЕМЛЯ. Лондонський „Івнінґ Стандарт“ пише: Від хвилі вибуху розрухів у Палестині публична опінія Анґлії що раз більше домагається, щоб Анґлія зреклася мандату над Палестиною на річ Італії. В тім напрямі робить також заходи Ватикан, бо мандат для Італії давби Апостольській Столиці можливість, взяти під свою опіку святі місця християн. „Івнінґ Стандарт“ противиться такому поставленню справи й пише, що найлучше булоб той коштовний мандат передати Америці, хоч се далоб перевагу протестантам у св. місцях.

АНҐЛІЙСЬКИЙ УРЯД оповістив офіціяльно, що зложить мандат над королівством Іраку в р. 1932, а задержить мандат над Палестиною. Зложення мандату над Іраком відбудеться в формі приняття Іраку до Союза Народів, через що мандат автоматично вигасає.

БАНДАЖІ
пропуклинові і черевні вирабляє під ґваранцією знаний світовий
ЗАКЛАД ДЛЯ ВИРОБИ СПЕЦІЯЛЬНИХ БАНДАЖІВ
М. ФРАЙЛІХА Львів, Городецька ч 35. Тел. 71-11.
518 4-6

ПРЕМІЄР АНҐЛІЇ Мек Доналд виїхав до Америки. Ходять уперті слухи, що опріч справи розброєння має він обговорити з Ґувером також справу відношення обидвох держав до СССР.

НОВА ПАРТІЯ повстала в Америці під іменем „Партії незалежної політичної акції“ під проводом проф. Джона Девея. Вона зближена програмою до анґл. Лейбур-Партії й домагається удержавлення засобів комунікації, електрики, ґазів, допомоги фармерам, забезпечення праці, платні й емеритури робітникам на старість і т. п.

З ТУРРЕЧЧИНИ приходять вісти що тамошна влада знов зачинає конфіскувати майно Греків в Туреччині.

ЯПОНСЬКИЙ МІНІСТЕР ВІЙНИ в товаристві двох офіцирів ґенерального штабу виїхав до Манджурії, щоб на місци оглянути ситуацію, яка витворилася між Китаєм і совітами.

КИТАЙЦІ приготовляються до довготревалої зимової кампанії з совітами. Війська їх роблять великі закупна.

ВІДНОСИНИ В МЕХІКУ. На кандидата на президента Васценолеса уряджено збірний замах: рівночасно вистрілили до нього зі 100 крісів. З оточення кандидата 15 осіб ранених, 2 убиті, сам кандидат не потерпів. В замішанні всі справці замаху втекли.

——o——

НОВИНКИ

Посли складають мандати. Б. премієр Бартель зложив посольський мандат. Те саме зробив посол Волошинський Йоахім, одержавши іменування на начальника Самовр. Виділу в Луцьку. Б. віцеміністер внутр. справ Ярошинський також складає мандат.

Вивіз товарів з Польщі до Ромунії виносив в 1922 р. 72 міл. зл. вартости, в 1928 р. впав до 54 міл. Вивіз Ромунії до Польщі піднісся в тім часі з 3 і пів міл. до 38 міл.

Жертвенність у Поляків. По отворенню тестаменту недавно померщого б. премієра Польщі Яна Стечковского показалося, що він записав Академії Наук в Кракові все своє недвижиме майно вартости пів міліона зл., а польському Нац. Музеєви всі свої образи й инші твори штуки.

В Анґлії появилася книжка, котра твердить, що коли так дальше буде, як є, то до 200 літ, половина людства буде хора на нервовий рострій. Вже сегодня доми для божевільних переповнені у всіх краях Европи.

Данія закупила 3 ґрами раду за 600.000 дан. корон, чим заосмотрила свої лічничі заведення на 3.500 літ.

Субвенції Прусії театрови в Берліні виносять річно 5.041.300 марок, у Вісбадені 1.708.300, в Касселі 1.125.100, разом 7.874.700 марок.

Провідник французьких комуністів Маріо(т) поїхав до СССР. і придивившись на місци комунізмови в практиці, оповістив публично, що комунізм се страшна річ. Рівночасно в орґані комуністів „Ль' Іманіте“ наступив роздор, котрий заповідає роскол в цілій партії комуністів у Франції.

В Лєнінграді відкрили великі дефравдації, в котрі замішані члени Викон. Комітету комуніст. партії ленінградского округа.

„Красная Ґазета“ доносить, що комуністичні екзамінатори завдають при іспитах такі питання, як: „Чому Маркс не має волосся“? Як відомо, Маркс мав буйне волосся і великий заріст, отже такі хитрі“ питання обчислені на баламучення заляканих тою „наукою“ іспитантів.

30-го сина повила друга жінка 61-літному Анґлійцеви Віліямови Робінзонови з Нотінґгам'у. Від першої жінки має він 24 дітей, від другої 6. Всі здорові. Друга жінка вже двічи породила близнят. З того видно, що навіть в Анґлії є ще люде, котрі не бояться більшого числа дітей.

Син людоїда хірурґом. Вислана Ліґою Націй на Океанію наукова місія в цілі дослідження ступня цивілізації туземців, знайшла на островах Фіджі чоловіка, що втішався там славою знаменитого хірурґа. Цим чоловіком є начальник племени Суда Він анальфабет, ніколи не покидав родинного острова і тому не міг ніколи відбути ніяких лікарських студій. Одначе його хірурґічна штука така велика, що навіть Европейці звертаються часто до нього о поміч. Після опінії европейських лікарів чорний хірурґ се мистець хірурґії, хоч його штука не опирається на ніяких наукових студіях ні дослідах. Особливий дей хірурґ є сином людоїда, котрий перед 15 роками був славний тим, що був найбільше досвідченим краячем людського тіла. Видно, що штуку цю перелив на свого сина, котрий на щастя робить з неї більше людський ужиток.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає: **Осінні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — КОВДРИ, КОЦИ і ПОЛОТНА** у великім виборі. **ВОВНИ анґлійські і краєві на мужеські одіння.** 401 28-30

ФАРБИ, ЛЯКЕРИ, Шкільні прилади
АРТИКУЛИ ДОМОВО-ГОСПОДАРСЬКІ і т. п.
поручає найкориснішe

Альойз Гибнер 531 2—4 **Ринок 38.** Телєфон 25-13.

ОПОВІСТКИ

„Для Світла“

книжечки для всіх станів — під таким заголовком появився накладом „Доброї Книжки“ цілий ряд популярних, освідомляючих брошур для народа. І так протибільшовицькі теми трактують **А. Б.: Жінка й дитина на Радянщині** (вже вичерпане), **А. Б.: Більшовики й селянство, А. Б.: Більшовики й релігія** (всі по 50 грошів); проблему жидівства порушує брош. **В. Я.: У невидимій сіти** (50 гр.) поручена м. і. Преосв. Станиславівським Ординаріятом; дуже цінна книжка **о. В. Яценкова: Нове джерело багатства — шовківництво** (1 зол.) як перший у нас підручник з тієї ділянки знання; релігійні теми порушують **А. Б.: Мученицьке Мехіко** (50 гр.) та **о. М. Западника: Св. Кирило і Методій апостолами церковного єднення** (1.50 зол.). Остання книжка це виклад про повстання схизми, а догматичні теми, кинені на тло життя св. апостолів, тратять свою сухість і стають цікавими для народу. Всі згадані книжечки писані приступно й стануть напевно цінним вкладом у нашу освідомляючу по католицьки популярну літературу тим більше, що й писані вони чистою, гарною мовою, та зглядно дешеві. Киньмож їх на село, те наше колись, а тепер щораз то більш відчужене від нас усякими сельробами й и. сектарами. Сіють ті сектарі міліонами кукіль, засіймож і ми зерно добре, освячене Христовим словом — „Для Світла“! (О. П.)

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ Суровиця, Перемиської Епархії. Околиця прекрасна — здорова. 4-4

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Степан Дмоховський
537 ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 35. 1-5

Корони порцелянові — Апарат Рентгена

АДВОКАТ
і оборонець в карних справах
Д-р Осип Назарук
відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.
у Львові
при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

ДЕНТИСТ
ЯКІВ НАСС
536 повернув і приймає 1-5
Львів, вул. Сикстуська 17. II. пов.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА
поручає фабрика
Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте цінників 11—12

НОВООТВОРЕНИЙ МАГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР
М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боімів 1, угол, ул. Рутовського.
Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнизші, догідні умови
491 місячної сплати. 11—15

Надзвичайна оказія!

Українці і Українки! Вже прийшла скрайна пора до заосмотрення в найпотрібнійші товарі „Мануфактурні“ на зближаючийся сезон зимовий. Усі купці з цілого краю, а навіть з заграници купуюгь всілякі товарі в Лодзі, за котрі Ви пізнійше тяжко запрацьованими грішми платите значно дороще Фірма наша дає можність кождому набувати товарі з першого жерела — впрост з Лодзі о половину дешевше, ніж у Ваших околицях, бо цілий комплєт товарів, надається до кождого дому лиш за 49 зол., а іменно: 3 м. товару чисто вовняного на елєгантне мужеське убрання (краска після вибору), 3 м. маркізи, товар мягкий і пушний, надається на цілу теплу жіночу сукню, 1 сорочка трикотова мужеська на зиму, 1 пара підштанків трикотових, зимових, 1 светер мужеський або жіночий до запинання під шию, 1 пара шкарпеток теплих, 1 пара паньчіх жіночих зимових, 3 хустинки батистових і хустка турецька на голову в наймоднійші взори. То всьо разом висилаємо лиш за 40 зол. за післяплатою по одержанню листового замовлення. Платиться при одержанню товару.

Увага! Купуючий нічо не ризикує, бо оскільки товар не подобаєся, принимаємо его назад, а гроші звертаємо. Оминайте посередників і перекупнів, напишіть зараз до нашого складу фабричного „Produkcjopol“, Łódź, ul. Dąbrowskiego, 4. — На жадання висилаємо цінник ілюстрований. 532 2-3

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ
ФУТРА
і перерібки поручає
Фірма: **Ф. і Ю. Любельскі**
Львів, Рутовського 5. Тел. 48-70.
533 **40 літ істнування.** 2—10

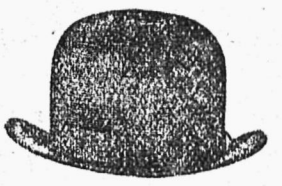
ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки приниманемо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 54—100

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
рівнож всілякі направи і покриття
поручає і виконує
„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Валова 9.
490a) 20—24

ЕТТІНҐЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згрубілі наскірки. Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНҐЕРА, Львів, пл. Ґолуховських. 515/a 7—32

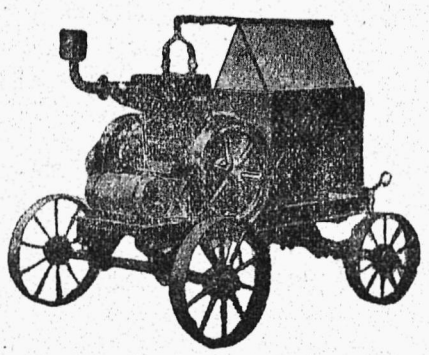
РІЖНОРОДНІ **ФУТРА**
після найновійшої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер
Е. СОЛІК (Соліка вдова)
517 Львів, вул. Собєского ч. 4. 7-16

Елєгантну гардеробу мужеську після найновійших фасонів виконує:
Сальон кравецький
С. НАХТВЕХТЕР
ЛЬВІВ, ВУЛ. ЛЄҐІЙОНІВ Ч. 23. II. П.
Ганок на право. Полекші в сплатах
526 3 6

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На осінний і зимовий сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 86-?

ФУТРА всякого рода, мужеські й дамські, містові й до подорожі, куртки, боа й шапки по конкуренційних цінах поручає від 30 літ відома фірма
М. А. АВҐУСТИН
Львів, Рутовського 7. Тел. 49-46
Приймається також до відсвіження, тріпання й чищення електричною машиною всякі футра та килими. 521 4-10

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.
— фабрикати фірми —
R. A. Lister, Co Ltd. Dursley
(Англія)
438 — ПОРУЧАЄ: — 4-10
Кляґсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.
Виключна продажа фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу.

„ОЛЬКА“ дешево найтревальші панчохи, **РИНОК Ч. 35.**
-рукавички, трикотажі - 529a Біля Народньої Торговлі. 2-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.